SCRIPTORUM
VETERUM
NOVA COLLECTIO.

SCRIPTORUM VETERUM
NOVA COLLECTIO

E VATICANIS CODICIBUS EDITA

AB ANGELO MAIO

BIBLIOTHECAE VATICANAE PRAEFECTO.

TOMUS VIII.

ROMAE
TYPIS VATICANIS
M· D· CCC. XXXIII·

EDITORIS PRAEFATIO.

DE LIBRIS CHRONICIS EUSEBII PAMPHILI.

POST inventum Eusebii chronicorum priorem librum, quem Latini veteres numquam habuerunt, Graeci iamdiu desiderabant, Armenii denique orbi restituerunt, duae tantummodo totius operis editiones curatae sunt, mediolanensis videlicet atque veneta: quae separatis locis studiisque factae, haud semel inter se dissident, neutra vero vel ad unguem elimata vel perfecta est: quamquam ego venetae editioni, propter armeniaci textus doctorumque scholiorum comitatum, praecipuum honorem sponte defero. Quae quum ita se habeant, numquam non optavi tertiam demum adornare editionem, quae omnia superiorum bona coniungeret, mendis exclusis: id quod de priore praesertim libro dictum sit, qui unici codicis armeniaci auctoritate, et graecorum fragmentorum adminiculo nititur. In posteriore autem libro longe plura adiumenta suppetunt, quibus egregium Eusebii opus ad meliorem frugem revocare licet: sunt enim in vaticana Pontificis maximi bibliotheca posterioris chronicorum libri codices plus viginti, quos inter aliquot veteres et praestantissimi. Praeterea quum in mediolanensi ac veneta unius tantum Eusebii verba contineantur, magnum est operis detrimentum, quod permultis atque praeclaris S. Hieronymi additamentis caret. Neque ipsemet Eusebii textus in praedictis editionibus, quae ex armeniaco codice manant, integer est atque inlibatus: etenim luce meridiana clarius est, non pauca armenium vel amanuensem vel interpretem de genuinis Eusebii fragmentis praetermisisse: quam rem Syncellus praesertim, et Chronicon paschale (cuius nobilissimus in vaticana bibliotheca codex est) aperte demonstrant, de quorum veluti rivulorum ab Eusebio origine nullo modo dubitari potest. Profecto S. Hieronymus adfirmat in praefatione, se ante troiana tempora nihil prorsus Eusebio addidisse: et tamen latinus chronicorum textus complura habet ante Troiae captivitatem, a graecis saepe fragmentis confirmata, quae armeniacus codex desiderat. Post Troiam quoque captam multa sunt ab armeniaco interprete praetermissa, quae Hieronymus retinet, nec

tamen inter eius additamenta censere licet, quia cum graecis fragmentis sine dubio eusebianis adamussim congruunt. Operae igitur pretium me facturum speravi, si universum Eusebii chronicon nova hac editione integrius, emendatius, pleniusque facerem: priorem scilicet librum duarum collatione editionum, criticis aliquot animadversionibus, philologico studio ac sedulitate expolirem et reformarem: posteriorem vero, non solum praetermissis ab armeniaco interprete eusebianis fragmentis augerem, verum etiam doctis Hieronymi laboribus cumularem; et quod apprime intererat, tot codicum vaticanorum auxilio fretus nova prorsus lectione donarem. Haec est igitur consilii mei summa: cui iam illud addendum est, quod lacunam codicis armeniaci inter priorem alterumque librum interiectam, id est consulum caesarumque, cum decurrentibus olympiadibus, seriem, invocato chronici paschalis auxilio certissime, ut arbitror, sustuli; et Eusebii opus absolutissimum reddidi.

DE NOVIS SCRIPTIS

SS. GREGORII NYSSENI ET CYRILLI ALEXANDRINI.

Altera voluminis mei pars, nobilissimi duo sunt ecclesiae patres Gregorius nyssenus et Cyrillus alexandrinus, quorum inedita scripta prolixa atque praeclara in vaticanis iamdiu codicibus deprehendi. Atque hoc loco ne erga bene de litteris meritos viros ingratus sim, fateor, L. Zacagnium, qui abhinc centum et viginti annis in vaticanae bibliothecae praefectura demortuus est, pleraque ex his patrum duorum scriptis in vaticanis pluteis vidisse, id quod ego nuper ex eius adversariis mss. cognovi: quae secundo Collectaneorum suorum volumini, quantum arbitror, destinaverat, quod numquam reapse typis commisit. Cur ergo rursus scripta haec tamdiu post fata Zacagnii delituerunt? quia nimirum impigro homine opus erat, qui codices vaticanos excuteret, vel ipsa saltem Zacagnii adversaria pervestigaret atque cognosceret. Nunc quia utrumque feliciter mihi contigit, haec demum duorum ecclesiae luminum scripta orbis excipiat, quae huiusmodi sunt.

I. S. Gregorii nysseni sermo adversus Arium atque Sabellium, ex codice vaticano bombycino antiquo 1907.

II. Eiusdem sermo de Spiritu sancto adversus Macedonianos pneumatomachos. Ex eodem codice.

III. Exin magni Silvestri papae I. fragmentum incogniti operis adversus Iudaeos collocavi, ex graeca catena sumptum; cui aliud brevius consonat a me item in volumine VII. p. 134. recitatum.

IV. S. Cyrilli alexandrini capitula XXVIII. de Trinitate; diversum plane opus ab illo edito de Trinitate, qui thesaurus inscribitur. Ex codice vat. 841.

V. Eiusdem de incarnatione Domini capitula XXXV, quod item opus plane differt ab illis editis scholiis de incarnatione. Ex eodem codice.

VI. Eiusdem homilia de incarnatione Domini, quae latine tantummodo extabat in Cyrilli operibus editis. Ex codice vat. 1431.

VII. Eiusdem amplus tractatus adversus eos qui sanctissimam Virginem nolebant confiteri *deiparam*. Ex codice vat. 455. Habet haec homilia testimonium a Iustiniano imp. in dogmatica epistola ad monachos alexandrinos, quam nos in volumine septimo divulgavimus.

VIII. Eiusdem brevis dialogus cum Nestorio de SS. Virgine deipara. Ex codice vat. 790.

IX. Eiusdem brevis expositio fidei per dialogum. Ex codice vat. 573.

X. Eiusdem epistolae quatuor, 1. ad Rufum episcopum thessalonicensem; 2. ad eundem; 3. ad Amphilochium episcopum sidensem; 4. ad Maximum diaconum antiochenum.

XI. Eiusdem fragmenta deperditorum commentariorum in Matthaei evangelium. Ex codice vat. 1431.

XII. Eiusdem fragmenta commentariorum aeque deperditorum in Pauli epistolam ad Hebraeos. Ex Leontio adv. Nest. et Eutych. latine tantum edito; cui nunc graecus Cyrilli textus accedit.

In vaticano codice 465. duae Cyrillo inscribuntur homiliae, de ascensione Domini ad caelos, et de tribus pueris babylonicis atque Daniele. Sed sine dubio neutra Cyrillum auctorem habet: sunt enim ineptissimae, quamquam postrema in codice quoque coptico bibliothecae vaticanae ad Cyrillum transfertur. Eas igitur luce indignas, nedum Cyrilli nomine, existimavi.

DE FRAGMENTO GOTHICO.

Extremum est in volumine meo Fragmentum lingua gothica scriptum, et nunc lithographica opera, non tamen sine mendis, quod dolens aio, quantum licuit viditque festinans artifex, ex rescriptis obscuratisque membranis sumptum: quippe id unum nondum editum scriptum manebat in codice palimpsesto, unde ego Frontonem, atque alia antiquitatis monumenta deprompsi, quem codicem Bobii olim fuisse, nunc autem Romae in bibliotheca vaticana servari, ita tamen ut pars eius altera Mediolani in ambrosianis pluteis occurrat, satis demonstravi in romana Frontonis editione. Reapse ego scripti huius gothici iamdiu particulam anno 1819. Mediolani edidi, et commentarium esse quemdam seu tractatum in evangelia demonstravi. In meo autem Scriptorum veterum primo volumine an. 1825. particulam aliam ex vaticanis membranis aere excudi, deque ipsa in palaeographicae tabulae explicatione disserui. Scripti aetatem intra gothici in Italia regni satis arctum tempus concludo: patriam item Italiam iudico, ad quam regionem cunctas hactenus repertas gothici sermonis reliquias pertinere, compertum est. Neque vero ab hac veluti linguae barbarie Romani mei prorsus abhorreant: siquidem venustissimus poëta Ovidius lingua getica (quae gothica, ut reor, fuit; quia Cassiodorius Var. X. 31. Gothos populum appellat geticum, quicquid contra eruditi disputent) scripsit poëma, *de pont.* IV. 13: et appellatus iam Cassiodorius ab hac quoque parte Amalasuntham reginam laudat Var. XI. 1, *quod nativi sermonis ubertate gloriaretur:* et denique rex Athalaricus Var. VIII. 21. Romanos sui temporis gothicam linguam addidicisse ait: *pueri stirpis romanae nostra lingua loquuntur; eximiae indicantes exhibere se nobis futuram fidem, quorum iam videntur affectasse sermonem.*

EUSEBII PAMPHILI
CHRONICORUM
LIBER PRIOR (1).

PROOEMIUM

1. Complura volumina veterum historiarum perlegi, sive quae apud Chaldaeos Assyriosque narrantur, sive quas minute Aegyptii perscribunt, sive denique quas Graeci referunt, nulla (siquidem fieri posset) interposita dubitatione: quibus in scriptis tempora regum et olympiadum, qui sunt athletici ludi, continentur: nec non siqua praeclara facinora a Barbaris et a Graecis, tamque a fortibus (2) quam ab imbecillibus gesta sunt: tum et horum cuiusque mirandi exercitus, duces, sapientes, viri strenui, poëtae, historiographi et philosophi *recensentur*. Porro * opportunum duxi, immo perutile et necessarium, breviter haec omnia disponere: praetereaque sanctis Hebraeorum litteris contentas hebraicas antiquitates atque chronologiam sermoni meo adiungere: scilicet ut possimus apprime intelligere, quanto tempore ante salutarem Dei manifestationem Moses extiterit (3), nec non qui post eum Hebraeorum prophetae divino

ΧΡΟΝΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΟΣ.

(*) *Σύνοψιν σπουδάσω ποιῆσαι, συναφείας ἅμα καὶ ἀληθείας ἐν πᾶσι φροντίζων, καὶ τῆς κατ' ἀλλήλου τῶν πραγμάτων ἀκολουθίας· διαφορὰς φημὶ βασιλέων, καὶ ἱερέων ἀριθμὸν, προφητῶν τε καὶ διδασκάλων, καὶ τῶν παρ' Ἕλλησιν*

(1) Ab armeniaco codice abest Auctoris nomen, et operis titulus, qui mira varietate a graecis et latinis auctoribus recitatur. Hac super re satis nos disputavimus in praevia dissertatione. Qui a nobis ponitur titulus, is evidentibus firmisque testimoniis innititur. Vocabulum item *prooemium* in codice armeniaco desideratur. Denique libri capita in eodem codice re quidem vera distinguuntur, non tamen diserte appellantur.

(2) Vocabulum armeniacum ARIK valet *fortes*, derivatuique ab AIR *vir*, opponiturque τῷ KIN *femina*. Hinc ANARIK *imbecilles*. Haec duo vocabula poterant etiam converti (quod in specimine olim fecimus) *Persae* et *non Persae* (nempe *aliae gentes*). Certe antiquitus *Persae* dicebantur ab Armeniis ARIK ex provincia maxima *Aria*, de qua vide Mosis Chorenensis *Geographiam* cap. 91. Ita eos appellat idem Chorenensis *Hist* II. 40. 71. 81 nec non Elisaeus aliique historici; *non Persas* autem ANARIK.

(3) Nempe Eusebius vel maxime curat, ut vetustatem iudaicae gentis, veraeque adeo reli-

spiritu afflati vaticinati sunt: atque ut facile cognoscamus, Graecorum vel Barbarorum insignes homines, qui in singulis gentibus florere visi sunt, quo tempore occurrerint celebribus illis veteribus apud Hebraeos, prophetis videlicet, iisque singulis qui eidem genti cum imperio praefuerunt. *

2. Sed enim iam inde ab exordio palam cunctis edico, nequis umquam adroganter contendat, quasi fieri possit ut temporum certissima cognitio acquiratur. Quod sane quisque sibi persuadebit, si primo veracem magistrum cogitet familiaribus suis dicentem **: " non „ est vestrum nosse horas et tempora, quae pater posuit in sua potestate „. Etenim is Dei dominique more non de ultima tantum consumptione, sed de cunctis temporibus eam praecisam sententiam protulisse mihi videtur; videlicet ut eos compesceret, qui nimis audacter inanibus eiusmodi scrutationibus mentem attendunt. Deinde et noster hic sermo vehementi testimonio eandem magistri sententiam probabilem faciet: videlicet neque Graecorum neque Barbarorum neque aliarum quarumvis gentium neque ipsorum Hebraeorum (1) universalem chronologiam nos posse evidenter addiscere. Porro autem contenti erimus, si praesens noster tractatus ad duo sta-

ἢ ἄλλοις ἔθνεσιν ἐπὶ σοφίᾳ βεβοημένων, ἢ ἄλλῃ τινὶ τέχνῃ ἢ ἀριστείᾳ πολεμικῇ, καὶ ἐπὶ μοχθηρίᾳ προδήλῳ· πάντα, ὡς οἷος τε ὢν (2), ἀναλεξάμενος ἐκ τῶν προειρημένων ἱστορικῶν ἀνδρῶν. *Haec ex Syncello p. 6. B. sed aliquantum interpolata.*

(*) Ἐγὼ περὶ πολλοῦ τὸν ἀληθῆ λόγον τιθέμενος, τὰ ἑκάστῳ πονηθέντα συναγηοχὼς, καὶ τὴν ἐκ τῶν ἱερῶν βίβλων φερομένην ἑβραϊκὴν ἀρχαιολογίαν καὶ χρονογραφίαν μετὰ χεῖρας θέμενος, τὸ ἀκριβὲς ἀνιχνεῦσαι διὰ σπουδῆς προὐθέμην· ὡς ἂν εἰδείημεν ὁπόσοις πρόσθεν χρόνοις τῆς σωτηρίου θεοφανείας Μωσῆς καὶ οἱ μετ' αὐτὸν γενόμενοι προφῆται, τὰ κατ' αὐτὸν σὺν θείῳ πνεύματι προσπεφωνήκασι· καὶ ὡς ἂν ἔχοιμεν ἐκ προχείρου διαγινώσκειν, τίσιν ἑλλήνων ἢ βαρβάρων οἱ παρ' ἑκάστῳ ἔθνει γενόμενοι σοφοὶ ἢ ποιηταὶ ἢ λογογράφοι, καὶ ὅσοι ἄλλοι γεγόνασι διαφανεῖς, συνήκμασαν· καὶ ποίοις τε χρόνοις ἀπεδείχθησαν πρῶται βασιλεῖαι, καὶ τῶν ἐπισημοτάτων πόλεων ἀνιδρύσεις. *Ex chronographo inedito bibliothecae romanae Barberiniorum.*

(**) Οὐχ ὑμῶν ἐστι γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς, οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ. *Ex Act. Apost. I. 7.*

gionis, hoc opere ostendat: quod studium in procemio quoque posterioris chronicorum canonum libri aperte prodit. Id autem diu ante Eusebium factitaverat Iosephus in Antiquitatibus iudaicis et in libris adversus Apionem.

(1) Hic locus in armeniaca interpretatione paulo obscurior incertiorque est.

(2) Corrige ὡς οἷον τε ἦν.

tuenda nos adiuvet; nempe primo, ut nemo sibi persnadeat (quod hactenus a quibusdam factitatum est) fieri posse ut accuratâ scientiâ ratio temporum comprehendatur, quae profecto alucinatio est; deinde ut quisque probe sciat, id tantummodo cnratum a nobis, ut aliquo pacto quinam sit huius controversiae status percipiatur, ne prorsus in ambiguitate nutemus (1).

3. Et Graecos quidem non est mirum diu admodum omni memoria caruisse (2): quippe qui variis malisque exterminiis obnoxii fuerunt; diuque, nempe usque ad Cadmi aetatem, nullis prorsus litteris usi sunt: primus enim dicitur Cadmus litterarum elementa e Phoenicum regione eis attulisse. Sane et in Platonis libro iure castigat Aegyptius ille Solonem: " o Solon *, inquit, Graeci semper pueri „ estis, neque senex Graecus umquam invenitur: ideoque prisco„ rum temporum doctrinam nemo a vobis discere queat (3) „. Porro et Aegyptiorum multae feruntur insanae historiae, itemque Chaldaeorum. Et quidem hi plus quam quadraginta annorum myriades temporibus suis continere se putant (4); Aegyptii ** autem deorum, semideorum, praetereaque manium et mortalium aliorum regum multas delirantium more fabulas nectunt. Quid ergo mea interest, qui veritatem in primis colo, res eiusmodi minutius perscrutari? Quin adeo vel apud mihi dilectos Hebraeos dubia quaedam occurrunt, quae suo mox tempore proferam. Interim haec ad increpandam vanorum chronographorum iactantiam dicta sint.

4. Ego igitur eius negotii causa, quod prae manibus habeo, antiquorum libros pervolutans, primum Chaldaeorum chronographiam ponam, tum Assyriorum: deinde reges Medorum, post Lydorum, iuxtaque Persarum. Hinc aliò me transferens universum He-

(*) Ὦ Σόλων, φησὶ, Ἕλληνες ἀεὶ παῖδές ἐστε, γέρων δὲ Ἑλλήνων οὐδεὶς, οὐδὲ ἐστι παρ' ὑμῖν χρόνῳ πολιὸν μάθημα. *Ex Platonis Timaeo non procul initio.*

(**) Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου μνησθεὶς ἐν τοῖς χρονικοῖς αὐτοῦ φησὶν οὕτω. Αἰγύπτιοι δὲ θεῶν καὶ ἡμιθέων, καὶ παρὰ τούτοις νεκύων καὶ θνητῶν ἑτέρων βασιλέων πολλὴν καὶ φλύαρον συνείρουσι μυθολογίαν. *Ex Syncello p. 40. D.*

(1) Eandem fere modestiam prae se fert Eusebius etiam in ecclesiastica historia l. 1.

(2) Eadem sententia est Iosephi *contra Ap.* l. 2-4. quo Iosephi loco utitur Eusebius *Praep. ev. X. 7.*

(3) Paulo aliter se habet graeci textus sententia, quod et de aliis aliquot locis dictum esto.

(4) Haec Babyloniorum commenta diserte condemnat aut stultitiae aut vanitatis aut impudentiae Cicero *de Divin.* I. 19. cuius auctoritas minime praeiudicata instar omnium sit. Item legatur Diodorus siculus hist. II. 31.

braeorum chronicon adscribam ex ordine. Rursus tertio loco aegyptiacarum opum tempora, additis etiam Ptolemacis, qui post Alexandrum macedonem Aegypti regnum Alexandriaeque tenuerunt. Rursus ex alio capite exordiens, qua ratione Graeci suas historias digerant, diligenter exponam: primoque *dicam* eos qui Sicyone regnarunt, tum qui in Argivorum regione, et qui in ipsa urbe Athenarum, a primo recensens usque ad ultimum *praesidem*: itemque eos qui Lacedaemone, et qui Corinthi *dominati sunt*: tum et eos qui quavis in plaga imperium maris tenuerunt: addam his denique et olympiadum librum, qui a Graecis confectus est. Postquam haec singula in comparativam seriem coëgero, tum et primos Macedonum reges ac Thessalorum, deinde Syrorum (1) atque Asianorum, qui post Alexandrum rerum gubernacula tenuerunt, singillatim scribam. Ubi de hisce omnibus dixero, singillatim distincteque collocabo eos, qui ducto initio ab Aenea, post captum Ilium, Latinis imperitaverunt, qui et Romani deinceps appellati sunt: hinc ex ordine eos qui Romulum romanae urbis conditorem consecuti sunt: tum et eos qui post Iulium Caesarem atque Augustum recta serie fuerunt imperatores: denique et annuos consules qui his impliciti sunt.

5. Mox mihi materiâ ex hisce omnibus comparatâ, ad chronicos canones pergam: incipiensque ab iis *hominibus* qui iam inde a primordiis in unaquaque gente regnarunt, tempora distincte singulis pro rata portione attribuam, atque annos cuiusque e regione alterutrorum exponam, ut facile et ilico cognoscamus quinam quo tempore fuerint. Porro et cuiusque regni praeclara facinora, cuiusmodi a cunctis gentibus passim narrantur, breviter in ipsum regnum inseram. Sed enim haec libri secundi lucubratio posterior erit. Interim proximo libro age iam ad chronologiam Chaldaeorum videndam veniamus, quam videlicet de suis maioribus tradunt.

(1) Codex arm. *Assyriorum*, quae confusio in aliis quoque eiusdem codicis locis occurrit. Vide Iustinum l. 2. in fine cum notis variorum.

CAPUT I. (1)

Qua ratione Chaldaei chronographiam conficiant; ex Alexandro polyhistore (2). Et de Chaldaeorum libris, deque primo ipsorum reguo.

1. Haec quidem Berosus in primo libro narravit; secundo autem reges singillatim recensuit *. Ut ipse inquit, Nabonassarus erat eo tempore rex. Et regum quidem nomina diligenter acervat; nullum tamen eorum opus peculiariter recitat, fortasse quia nihil memorandum esse arbitratur. Ex eo igitur regum tantummodo seriem depromere licet. Hac ** vero ratione narrationem exorditur, nt Apollodorus (3) ait: nempe primnm extitisse regem Alorum (4), ex urbe Babylone chaldaeum: hunc saris decem regno potitum. Porro is *** sarum ex annis ter mille ac sexcentis conflat. Addit etiam nescio quos neros et sossos: nerum ait sexcentis annis coustare, sossum annis sexaginta. Sic ille de veterum more annos supputat.

2. His dictis, pergit porro; regesque Assyriorum singillatim atque ex ordine enumerat: decem videlicet ab Aloro primo rege usque ad Xisnthrum, sub quo magnum illud primumque diluvium contigisse ait, quod Moses quoque commemorat. Iam summam tem-

(*) Ταῦτα Βηρωσσὸς ἐν τῇ πρώτῃ φάσκει, ἐν δὲ δευτέρᾳ τοὺς βασιλεῖς. *E Scaligero Euseb. chron. ed. an. 1658. part. gr. p. 6.*

(**) Ἀπολλόδωρος οὕτω λέγει. Ταῦτα μὲν ὁ Βηρωσσὸς ἱςόρησε πρῶτον γενέσθαι βασιλέων Ἄλωρον ἐκ Βαβυλῶνος χαλδαῖον· βασιλεῦσαι δὲ σάρους δέκα. *Ex Syncello p. 39. B.*

(***) Βηρωσσὸς διὰ σάρων καὶ νήρων καὶ σώσσων ἀνεγράψατο· ὧν ὁ μὲν σάρος τρισχιλίων καὶ ἑξακοσίων ἐτῶν χρόνον σημαίνει, νῆρος ἐτῶν ἑξακοσίων, ὁ δὲ σῶσσος ἑξήκοντα. *Ex Syncello p. 17. A.*

(1) Capita haec Eusebii videtur satis aperte expilare Cyrillus contra Iulianum lib. I.

(2) Alexander polyhistor, quem L. Sylla civitate donavit. Serv. ad aen. IX. 388.

(3) Num Apollodorus Berosum, Apollodorum Polyhistor, ideoque ipsum Berosum, inducit loquentem? Sane locus in codice arm. ambiguitate laborare videtur.

(4) Non est heic praetermittendum praeclarum Chorenensis *Hist.* I. 5. testimonium et iudicium de Aloro: *Scriptores veteres seu voluntatis arbitrio seu quavis alia de causa narrationes, nomina ac tempora immutaverunt, deqae rerum origine partim vere partim falso locuti sunt; veluti et de prima re creata, quam non hominem sed regem vocitant, eique barbaram nomen faciant ac significatûs expertem, atque annos vitae triginta sex mille adscribunt.*

porum, quibus hi reges imperitaverunt *, ait esse saros centum viginti, nempe quadraginta tres annorum myriades annosque bis mille (1). Tum et disertis verbis ita scribit: defuncto, inquit, Aloro, regnavit eius filius Alaparus ** saris tribus. Post Alaparum Almelon (2) ex urbe Pantibiblis (3) chaldaeus saris tredecim. Almeloni successit Ammenon item ex Pantibiblis chaldaeus saris duodecim. Huius aetate belua quaedam, cui nomen Idotioni, e rubro mari emersit, forma ex homine et pisce mixta. Hinc Amegalarus (4) pantibiblicus octodecim saris regnavit. Deinde pastor Daonus pantibiblicus, qui et ipse saris decem regno potitus est. Hoc imperante, rursus e rubro mari emerserunt, eadem hominis itemque piscis figura, monstra (5) quatuor. Postea regnavit Edoranchus pantibiblicus saris octodecim. Eo tempore item apparuit e rubro mari aliud quiddam simile piscis et hominis, cui nomen Odaconi. Hos, inquit, omnes ea, quae ab Oanne summatim dicta erant, accurate exposuisse. Exin impe-

(*) Καὶ συνῆξε (Βηρωσσὸς) σάρους ἑκατὸν εἴκοσι διὰ βασιλέων δέκα, ἤτοι χρόνον ἐτῶν μυριάδων τεσσαράκοντα τριῶν ϗ δύο χιλιάδων. *Ex Syncello p. 17 B.*

(**) Καὶ καθεξῆς Ἀλάπαρον καὶ Ἀμήλωνα τὸν ἐκ Παντιβίβλων. Εἶτα Ἀμμένωνα τὸν χαλδαῖον, ἐφ' οὗ φησὶ φανῆναι τὸν μυσαρὸν Ὠάννην τὸν Ἀννήδοτον ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς. Εἶτα Μεγάλαρον ἐκ Παντιβίβλων πόλεως· βασιλεῦσαι δ' αὐτὸν σάρους ὀκτωκαίδεκα. Καὶ μετὰ τοῦτον Δάωνον ποιμένα ἐκ Παντιβίβλων βασιλεῦσαι σάρους δέκα. Κατὰ τοῦτον πάλιν φησὶ φανῆναι ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς Ἀννήδοτον τέταρτον τὴν αὐτὴν τοῖς ἄνω ἔχοντα διάθεσιν, ϗ τὴν ἰχθύος πρὸς ἀνθρώπους μίξιν. Εἶτα ἄρξαι Εὐεδώρεσχον ἐκ Παντιβίβλων, ϗ βασιλεῦσαι σάρους ὀκτωκαίδεκα. Ἐπὶ τούτου φησὶν ἄλλον φανῆναι ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς ὅμοιον κατὰ τὴν ἰχθύος πρὸς ἄνθρωπον μίξιν, ᾧ ὄνομα Ὠδάκων. Τούτους δέ, φησὶν, πάντας τὰ ὑπὸ Ὠάννου κεφαλαιωδῶς ῥηθέντα κατὰ μέρος ἐξηγήσασθαι.

(1) Ita etiam graecus textus Syncelli, nec non barberinianus infra ponendus. Sed Suidas voc. σάροι scribit MMCCXXII.

(2) Graece Ἀμήλων. Huiusmodi varietates deinceps lector per se ipse notabit.

(3) Codex arm. modo *Pautibiblis* ut hic; modo *Pantibiblis*: quae varietas in graeco quoque texto visitur.

(4) Cod. heic *Amelagarus*, sed mox *Amegalorus*, quod cum graeco texto magis congruit.

(5) Vox armeniaca (quam interpretamur *monstra*) est IVSGNASARIGN eaque derivatur ex IVSIGA *lenis* et SAETOE quod est a verbo SAERM *choreas agitare*: quasi igitur dicas *lenem saltatorem*. Tamen Armeniorum antiqua glossaria hanc vocem explicant *formam partim muliebrem partim volatilem*. Sed enim in divinis Bibliis *Isai.* XIII. 22. XXXIV. 14. quo loco Graeci habent ὀνοκένταυροι, interpretes Armenii scribunt IVSGNASARIGN. Denique Eznichius cap. XXIV. ait: IVSGNASARIGN *in maceriis habitare feruntur; hi graece hippotauri appellantur*. Idcirco et Chorenensem Wistoni interpretantur *Hist.* II. 60. *Aut Lapitharum et Centaurorum de Pirithoi nuptiis certamina*; quo loco est IVSGNASARIGNAZ.

ravisse Amempsinum e Lancharis chaldaeum saris decem. Tum regnum tenuisse Otiartem e Lancharis chaldaeum saris octo. Defuncto denique Otiarte, filium eius Xisuthrum rexisse imperium saris octodecim: sub eoque evenisse magnum diluvium. Conflatur igitur summa decem regum et sarorum centum viginti *. Haec est porro regum series.

I.	Alorus saris X.	III.	Almelon saris XIII.
II.	Alaparus saris III.	IV.	Ammenon saris XII.

Εἶτα ἄρξαι Ἀμεμψινὸν χαλδαῖον ἐκ Λαράγχων· βασιλεῦσαι δὲ αὐτὸν ὄγδοον σάρους δέκα. Εἶτα ἄρξαι Ὠτιάρτην χαλδαῖον ἐκ Λαράγχων, βασιλεῦσαι δὲ σάρους ή. Ὠτιάρτου δὲ τελευτήσαντος τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ξίσουθρον βασιλεῦσαι σάρους ὀκτωκαίδεκα. Ἐπὶ τούτου τὸν μέγαν κατακλυσμὸν φησὶ γεγενῆσθαι· ὡς γίνεσθαι ὁμοῦ πάντας βασιλεῖς δέκα, σάρους δὲ ἑκατὸν εἴκοσι. *Ex Syncello p. 39. B. sqq.*

(*) Πρώτην πασῶν ἀναγράφουσι τὴν χαλδαίων βασιλείαν ἄνδρες ἐν παιδεύσει γνώριμοι, Ἀλέξανδρος ὁ πολυΐστωρ, Βηρωσσὸς καὶ Ἀβυδηνὸς καὶ Ἀπολλόδωρος, οἳ πρῶτον μὲν ἱστοροῦσιν ἀβασίλευτα ἔτη ͵αϡνη· φασὶ γὰρ Ἀδὰμ τὸν πρῶτον ἄνθρωπον ἡγήσασθαι τὸν τῆς ζωῆς αὐτοῦ χρόνον ἔτη ταιλ· μετὰ δὲ τούτου Σὴθ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἔτη ρκη· ὡς εἶναι ὅλα τὰ ἀβασίλευτα ἔτη ͵αϡνη, ἐν οἷς βασίλειον οὐδέπω ἐν τῇ γραφῇ ὠνομάσθη· ἐν δὲ τῷ ͵αϡνη πρῶτος ἐν τῷ βορείῳ κλίματι, τῷ καλουμένῳ κάτω χώρᾳ, ἀπόγονοι Σὴθ χαλδαῖοι ἤγειραν ἑαυτοῖς βασιλέα Ἄλωρον ἀπὸ Βαβυλῶνος χαλδαῖον, ὃν βασιλεῦσαι φασὶ σάρους δέκα· μετὰ δὲ τοῦτον βασιλεῦσαι ἑτέρους βασιλέας θ ἕως κατακλυσμοῦ· ὡς εἶναι βασιλεῖς σὺν πάντας ι, ὧν σὺν τῆς βασιλείας χρόνους ἐψηφίσαντο χαλδαῖοι τότε κατὰ τὸ ἐγχώριον καὶ πάτριον τῶν ψήφων καὶ χρόνων ὀνομασίας, διά τε σάρων καὶ νήρων καὶ σώσσων, ὡς οἱ παρ' αὐτοῖς ἱστοριογράφοι μαρτυροῦσιν· οἳ καὶ ἐγένοντο σάροι ρκ· καὶ τὸν μὲν σάρον εἰρήκασιν εἶναι ἔτη γχ. τὸν δὲ νῆρον ἔτη χ. τὸν δὲ σῶσσον ἔτη ξ. ἀριθμεῖσθαι δὲ ταῦτα ἀρχαιοτέρᾳ τινὶ μεθόδῳ. Ἀπὸ δὲ Ἀλώρου τοῦ πρώτου παρ' αὐτοῖς βασιλεύσαντος, μέχρι Ξισούθρου τοῦ κατὰ τὸν κατακλυσμὸν βασιλεύσαντος, ἱστοροῦσι βασιλεῖς ι. βασιλεῦσαι δὲ αὐτοὺς σάρους ρκ. οὓς σάρους φασὶ ποιεῖν ἐτῶν μυριάδας μγ, καὶ χρόνους δύο χιλιάδας· ἦσαν δὲ οὗτοι. Ἄλωρος ἐβασίλευσε, ὡς εἴρηται, σάρους ι. Ἀλάπαρος σάρους γ, Ἀμμένων σάρους ιβ. κ. τ. λ. *Ex chronographo inedito Barberinorum.*

Χαλδαίων ἐβασίλευσαν

ά Ἄλωρος σάρους δέκα.	γ' Ἄμηλων σάρους δεκατρεῖς.
β' Ἀλάσπαρος σάρους τρεῖς.	δ' Ἄμμενων σάρους δώδεκα.

V. Amegalarus saris XVIII.	VIII. Amempsinus saris X.
VI. Daonus saris X.	IX. Otiartes saris VIII.
VII. Edoranchus saris XVIII.	X. Xisuthrus saris XVIII.

3. Summa, reges decem, sari centum viginti (1). Iam ab his centum viginti saris confici aiunt quadraginta tres annorum myriades, et bis mille insuper annos; siquidem sarus annis ter mille et sexcentis constat. Haec in polyhistoris Alexandri libris narrantur. Iam siquis fidem adhibeat his libris tot myriades annorum iactantibus, eundem necesse est et plura alia plane incredibilia rata habere, quae ibidem continentur (2).

Sed iam illud quoque narrabo, quod in eodem historiae primo libro praedictus Berosus scribit, idque hactenus dictis accensebo, nempe quod ipse Polyhistor eodem libro suo refert diligenter admodum hoc tenore sermonis.

CAPUT II.

De chaldaica improbabili historia. Ex eodem polyhistore Alexandro, de praedicto Chaldaeorum libro.

1. Enimvero Berosus * narrat in primo babylonicarum rerum libro, se coaetaneum fuisse Alexandro Philippi, compluriumque auctorum codices exscripsisse (3) qui magna cura Babylone adservabantur iam inde ab annorum myriadibus ducentis (4) et quindecim: quibus co-

ε' Μεγάλαρος σάρους ὀκτωκαίδεκα. ζ' Εὐεδώραχος σάρους ὀκτωκαίδεκα. ϛ' Δάωνος ἔτη ἐννενήκοντα ἐννέα. η' Ἀμφὶς σάρους δέκα. θ' Ὀτιάρτης σάρους ὀκτώ. ι' Ξίσουθρος σάρους ὀκτωκαίδεκα. *Ex Syncello p. 18. A. sqq.*

(*) 1. Βηρωσσὸς δὲ ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Βαβυλωνιακῶν φησι γενέσθαι μὲν αὐτὸν κατὰ Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππου τὴν ἡλικίαν· ἀναγραφὰς δὲ πολλῶν ἐν Βαβυλῶνι φυλάσσεσθαι μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἀπὸ ἐτῶν που ὑπὲρ μυριάδων δεκα-

(1) Repetitio haec plane extat in codice armeniaco.

(2) Sapienter hoc ponit Eusebius adversus eos, qui quum barbaricarum historiarum fabulas uti par est irrideant, earundem tamen absurdas aeque chronologias haud aspernari videntur.

(3) Codex arm. recedit aliquantum a graeco, uti nunc se habet, exemplari: nec raro et alibi.

(4) Ita codex arm. At graecus textus tantummodo *quindecim*.

dicibus continebantur rationes temporum, itidemque scriptae erant historiae caeli terraeque et maris, primaeque rerum originis, nec non regum facinorumque ab his patratorum.

2. Et primum quidem dicit regionem Babyloniorum sitam esse ad amnem Tigrim; Euphratem (1) autem eandem interfluere (2). Ibidem silvestre triticum nasci et hordeum et lentem et ervum et sesamum: tum in paludibus et arundinetis eius fluminis radices quasdam occurrere esui aptas, quibus nomen est gongis, easque panis hordeacei vim habere: denique ibi esse palmas et mala aliaque multi generis poma, piscesque et volatilia silvestria atque palustria. Porro regionis eius partem, quae Arabiam spectat, aridam esse fructibusque carentem; quae vero contra Arabiam sita est, eam montibus et fructibus abundare. Iam in ipsa urbe Babylone ingentem alienigenarum hominum, qui videlicet Chaldaeam incolunt, colluviem versari, eosdemque luxuriosam et beluini prorsus ritus vitam agitare.

3. Atque primo anno e rubro mari emersisse ait intra eosdem terminos Babyloniorum horrendam quandam beluam, cui nomen Oanni, quod et Apollodorus in historia narrat: eamque toto quidem corpore piscem fuisse, verum sub capite piscis aliud caput appo–

πέντε περιεχούσας χρόνον· περιέχειν δὲ τὰς ἀναγραφὰς ἱστορίας περὶ τοῦ οὐρανοῦ καὶ θαλάσσης καὶ πρωτογονίας καὶ βασιλέων καὶ τῶν κατ' αὐτοὺς πράξεων.

2. Καὶ πρῶτον μὲν τὴν Βαβυλωνίαν γῆν φησὶ κεῖσθαι ἐπὶ τοῦ Τίγριδος καὶ Εὐφράτου ποταμοῦ μέσην· φύειν δὲ αὐτὴν πυροὺς ἀγρίους καὶ κριθὰς καὶ ὄχρον καὶ σήσαμον καὶ τὰς ἐν ἕλεσι φυομένας ῥίζας ἐσθίεσθαι, ὀνομάζεσθαι αὐτὰς γόγγας· ἰσοδυναμεῖν δὲ τὰς ῥίζας ταύτας κριθαῖς· γίνεσθαι δὲ φοίνικας καὶ μῆλα καὶ τὰ λοιπὰ ἀκρόδρυα καὶ ἰχθύας καὶ ὄρνεα χερσαῖά τε καὶ λιμναῖα. Εἶναι δὲ αὐτῆς τὰ μὲν κατὰ Ἀραβίαν μέρη ἄνυδρά τε καὶ ἄκαρπα, τὰ δὲ ἀντικείμενα τῇ Ἀραβίᾳ, ὀρεινά τε καὶ εὔφορα. Ἐν δὲ τῇ Βαβυλῶνι πολὺ πλῆθος ἀνθρώπων γενέσθαι ἀλλοεθνῶν κατοικησάντων τὴν Χαλδαίαν· ζῆν δὲ αὐτοὺς ἀτάκτως, ὥσπερ τὰ θηρία.

3. Ἐν δὲ τῷ πρώτῳ ἐνιαυτῷ φανῆναι ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης κατὰ τὸν ὁμοῤῥοῦντα τόπον τῇ Βαβυλωνίᾳ ζῶον ἄφρενον (3) ὀνόματι Ὠάννην, καθὼς καὶ Ἀπολλόδωρος ἱστόρησε, τὸ μὲν ὅλον σῶμα ἔχον ἰχθύος, ὑπὸ δὲ τὴν κεφαλὴν παραπεφυκυῖαν ἄλλην κεφαλὴν ὑποκάτω τῆς τοῦ ἰχθύος κεφαλῆς, καὶ πόδας

(1) Armeni *Tigrim* dicunt *Deglathium*, *Euphratem* vero *Aratsanem*.

(2) Textus gr. *mediam* (potius) *inter Tigrim et Euphratem*, id est *Mesopotamiam*.

(3) Ex armeniaco interprete arbitror corrigendum φρενόν.

situm, et in cauda pedes ad instar hominis, et loquelam humanae similem: eiusque imaginem ad hunc usque diem delineatam superesse. Hanc beluam, inquit, interdiu cum hominibus versari solitam, nullumque cibum capere: docuisse homines litteras, et varia genera artium, descriptiones urbium, templorum structuras, iuris prudentiam, finium regundorum doctrinam: semina praeterea et fructuum collectionem demonstravisse, atque omnia prorsus quae mundanae societati conducunt hominibus tradidisse: ita ut ex eo tempore nemo aliquid frugi invenerit. Tum sub solis occasum eam beluam Oannem denuo mergi solitam mari, noctuque in immenso pelago collocari, atque ita ancipitem quandam vitam degere. Deinceps et alias superiori similes beluas semet prodidisse, de quibus in regum historia dicturum se pollicetur. Rursusque ab Oanne ait scriptum de rerum origine, et de publico regimine, impertitamque ab eadem belua hominibus loquelam et industriam.

4. Tempus, inquit, aliquando fuit cum universus orbis tenebris et aquis occupabatur: erantque ibi et aliae belnae, quarum quaedam ex se ipsis ortae erant, figuris tamen utebantur nascentium ex ante viventibus. Erant et homines, partim quidem duabus

ὁμοίως ἀνθρώπου, παραπεφυκότας δὲ ἐκ τῆς οὐρᾶς τῆς ἰχθύος· εἶναι δὲ αὐτῷ φωνὴν ἀνθρώπου· τὴν δὲ εἰκόνα αὐτοῦ ἔτι καὶ νῦν διαφυλάσσεσθαι. Τοῦτο δὲ, φησὶν, τὸ ζῶον τὴν μὲν ἡμέραν διατρίβειν μετὰ τῶν ἀνθρώπων, μηδεμίαν τροφὴν προσφερόμενον· παραδιδόναι τε τοῖς ἀνθρώποις γραμμάτων καὶ μαθημάτων καὶ τεχνῶν παντοδαπῶν ἐμπειρίαν καὶ πόλεων συνοικισμοὺς καὶ ἱερῶν ἱδρύσεις καὶ νόμων εἰσηγήσεις καὶ γεωμετρίαν διδάσκειν καὶ σπέρματα καὶ καρπῶν συναγωγὰς ὑποδεικνύειν, καὶ συνόλως πάντα τὰ πρὸς ἡμέρωσιν ἀνήκοντα τοῦ βίου παραδιδόναι τοῖς ἀνθρώποις· ἀπὸ δὲ τοῦ χρόνου ἐκείνου οὐδὲν ἄλλο περισσὸν εὑρεθῆναι. Τοῦ δὲ ἡλίου δύναντος τὸ ζῶον τουτονὶ δῦναι πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τὰς νύκτας ἐκεῖ διαιτᾶσθαι· εἶναι γὰρ αὐτὸν ἀμφίβιον. Ὕστερον δὲ φανῆναι καὶ ἕτερα ζῶα ὅμοια τούτων, περὶ ὧν ἐν τῇ τῶν βασιλέων ἀναγραφῇ φησὶν δηλώσειν. Τὸν δὲ Ὠάννην περὶ γενεᾶς καὶ πολιτείας γράψαι, καὶ παραδοῦναι τόνδε τὸν λόγον τοῖς ἀνθρώποις.

4. Γενέσθαι φησὶ χρόνον ἐν ᾧ τὸ πᾶν σκότος καὶ ὕδωρ εἶναι, καὶ ἐν τούτοις ζῶα τερατώδη, καὶ εἰδιφυεῖς (1) τὰς ἰδέας ἔχοντα ζωογονεῖσθαι· ἀνθρώπους γὰρ διπτέρους γεννηθῆναι, ἐνίους δὲ καὶ τετραπτέρους καὶ διπροσώπους· καὶ

(1) Videtur dicendum αὐτοφυεῖς: praeterea aliquid deesse graeco textui.

partim quaternis alis instructi duabusque faciebus; et corpore in uno geminum caput habentes muliebre videlicet et virile, cum duobus item genitalibus femineo et masculino (1). Erant et alii homines caprinis femoribus, capite cornigero: alii rursus equinis pedibus: alii denique posteriore parte equina, anteriore autem humana, cuiusmodi hippocentauris (2) figura est. Tauros quoque humanis cum capitibus procreatos esse ait: et canes cum quadruplici corpore, quibus caudae ad instar piscium e clunibus prominerent: equos praeterea cynocephalos; et homines aliasque beluas hippocephalas et humana forma cum piscium caudis: alia insuper multiplicia animalia draconum formam referentia: denique pisces sirenum similes, et reptilia et serpentes aliasque feras mira varietate inter se differentes, quarum imagines accurate depictae in Beli fano adservabantur (3). Porro iis omnibus dominatam esse mulierem quandam, cui nomen Marcaiae: eamque Chaldaeorum lingua dici Thalatth, graece vero converti *θάλατταν* (nempe mare (4).)

σῶμα μὲν ἔχοντας ἓν, κεφαλὰς δὲ δύο, ἀνδρείαν τε καὶ γυναικείαν, καὶ αἰδοῖά τε διττὰ, ἄῤῥεν καὶ θῆλυ· καὶ ἑτέρους ἀνθρώπους τοὺς μὲν αἰγῶν σκέλη καὶ κέρατα ἔχοντας, τοὺς δὲ ἱπποπόδας, τοὺς δὲ τὰ ὀπίσω μὲν μέρη ἵππων, τὰ δὲ ἔμπροσθεν ἀνθρώπων, οὓς ἱπποκενταύρους τὴν ἰδέαν εἶναι. Ζωογονηθῆναι δὲ καὶ ταύρους ἀνθρώπων κεφαλὰς ἔχοντας· καὶ κύνας τετρασωμάτους, οὐρὰς ἰχθύος ἐκ τῶν ὄπισθεν μερῶν ἔχοντας, καὶ ἵππους κυνοκεφάλους, καὶ ἀνθρώπους, καὶ ἕτερα ζῶα κεφαλὰς μὲν καὶ σώματα ἵππων ἔχοντα, οὐρὰς δὲ ἰχθύων· καὶ ἄλλα δὲ ζῶα παντοδαπῶν θηρίων μορφὰς ἔχοντα. Πρὸς δὲ τούτοις ἰχθύας καὶ ἑρπετὰ καὶ ὄφεις καὶ ἄλλα ζῶα πλείονα θαυμαστὰ καὶ παρηλλαγμένα τὰς ὄψεις ἀλλήλων ἔχοντα· ὧν καὶ τὰς εἰκόνας ἐν τῷ τοῦ Βήλου ναῷ ἀνάκειται. Ἄρχειν δὲ τούτων πάντων γυναῖκα ᾗ ὄνομα Ὀμορῶκα· εἶναι δὲ τοῦτο χαλδαϊστὶ μὲν Θαλὰτθ, ἑλληνιστὶ δὲ μεθερμηνεύεσθαι θάλασσαν.

(1) De antiquissimis androgynis legem etiam Platonem apud Eusebium *Praep. ev.* XII. 12.

(2) Codex arm. IVSCHALARIGH, de quo vocabulo vide dicta superius p. 6. n. 5.

(3) Nequis horum prodigiorum absurditatem exosus, Eusebio qui haec retulerit subirascatur, is meminerit vetustissimos plerosque historicos in eiusmodi vanitate fuisse versatos, teste Dionysio halicarnasseo (*in iudicio de Thucydide* cap. VI) qui primum Thucydidem ait nugari desiisse: *Ἔπειτα κατά τό μηδὲν αὐτῇ μυθῶδες προσάψαι, μηδ' εἰς ἀπάτην καί γοητείαν τῶν πολλῶν ἐκτρέψαι τὴν γραφὴν, ὡς οἱ προ αὐτοῦ πάντες ἐποίησαν, λαμίας τινάς ἱστοροῦντες ἐν ὕλαις καί νάπαις ἐκ γῆς ἀνιεμένας, καί Ναΐδας ἀμφιβίους ἐκ ταρτάρων ἐξιούσας, καί διά πελαγους νηχομένας καί μιξόθηρας κ. τ. λ. καί ἄλλας τινάς ἀπίστους τῷ καθ' ἡμᾶς βίῳ καί πολὺ τό ἀνόητον ἔχειν δοκούσας ἱστορίας. Deinde: quod fabulosum in suos libros nihil intulit, neque vulgo fraudem et tamquam imposturam fecit, quo in genere superiores omnes peccaverunt: qui lamias commemorarunt nescio quas in silvis et saltibus e terra prodeuntes, et Naidas in terra atque aqua degentes, ab inferis profectas, pelago innatantes, semiferas etc. et alia quaedam quae nostra aetas ut incredibilia planeque delira contemnit.*

(4) Haec est glossa armeniaci interpretis.

5. Quumque ea omnia *ante* mixta fuissent, supervenientem *ait* Belum mediam dissecavisse mulierem, ex eiusque dimidio altero terram, ex altero caelum fecisse, universis, quae in ipsa erant, beluis interneeione deletis. Ait autem, de harum rerum naturis allegorice sic fuisse dictum: nimirum quo tempore humidum et aqua omnia tenebant, nihilque ibi praeter beluas erat, idolum illud caput suum praecidisse, sanguinemque inde manantem humo ab aliis idolis esse commixtum, et *sic* homines procreatos: qui idcirco et intelligentia praediti sunt et divinae mentis participes.

6. Age vero Belum (1) aiunt, quem Graeci interpretantur Δία (Armenii vero Aramazdem (2)) scissis tenebris terram a caelo separavisse, pulchreque mundum disposuisse: beluas autem non sustinentes lucis vim exanimatas esse. Tunc Belum, qui regionem desertam, attamen feracem, cerneret, cuidam e diis imperavisse ut cum sanguine, qui e suo capite abscisso deflueret, terram subigeret atque homines fingeret, cum ceteris brutis et beluis quae hunc aërem pati possent. Belum item stellas et solem et lunam et et quinque sidera errantia condidisse. Haec, Polyhistore teste, Berosus (3) primo libro narrat. Secundo autem * idem reges singilla-

5. Οὕτως δὴ τῶν ὅλων συνεστηκότων, ἐπανελθόντα Βῆλον σχίσαι τὴν γυναῖκα μέσην, καὶ τὸ μὲν ἥμισυ αὐτῆς ποιῆσαι γῆν, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ οὐρανόν, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ζῶα ἀφανίσαι. Ἀλληγορικῶς δὲ φησὶν τοῦτο μὲν φυσιολογεῖσθαι· ὑγροῦ γὰρ ὄντος τοῦ παντὸς καὶ ζώων ἐν αὐτῷ γεγεννημένων, τοῦτον τὸν θεὸν ἀφελεῖν τὴν ἑαυτοῦ κεφαλήν, καὶ τὸ ῥυὲν αἷμα (4) τοὺς ἄλλους θεοὺς φυρᾶσαι τῇ γῇ, καὶ διαπλάσαι τοὺς ἀνθρώπους· διὸ νοεροὺς τε εἶναι καὶ φρονήσεως θείας μετέχειν.

6. Τὸν δὲ Βῆλον, ὃν Δία μεθερμηνεύουσι, μέσον τεμόντα τὸ σκότος χωρίσαι γῆν καὶ οὐρανὸν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ διατάξαι τὸν κόσμον. Τὰ δὲ ζῶα οὐκ ἐνεγκόντα τὴν τοῦ φωτὸς δύναμιν φθαρῆναι. Ἰδόντα δὲ τὸν Βῆλον χώραν ἔρημον καὶ καρποφόρον, κελεῦσαι ἑνὶ τῶν θεῶν τὴν κεφαλὴν ἀφελόντι ἑαυτοῦ τῷ ἀποῤῥυέντι αἵματι φυρᾶσαι τὴν γῆν, καὶ διαπλάσαι ἀνθρώπους, καὶ θηρία τὰ δυνάμενα τὸν ἀέρα φέρειν. Ἀποτελέσαι δὲ τὸν Βῆλον καὶ ἄστρα καὶ ἥλιον καὶ σελήνην καὶ τοὺς

(1) Iovem dictum esse *Belum* a Persis, testatur Agathias lib. II. 24.

(2) De Aramazde vide Chorenensem *Hist.* I. 30. II. 74. III. 36. 55. Et quidem reges in epistolis semet Aramazde satos dictitabant, quos inter et Iulianus imperator. Videsis eundem Chorenensem *Hist.* III. 15. 17. 51. Id nomen veteribus Persis significabat *bonum genium*.

(3) Codex arm. *secundum Polyhistorem Berosum primo libro narrat.* Patet autem scriptum fuisse mendose *Berosum* pro *Berosus*. E graeco item textu excidit particula κατά.

(4) Gr. σῶμα. Sed αἷμα legebat interpres arm. Et sic ipse graecus textus paulo infra.

tim perscribit: tempora quoque regum decem, quae ante diximus, ad annorum myriades plus quadraginta protendit.

7. Verumtamen siquis sibi persuadeat tantum annorum numerum, quantum Chaldaei scripserunt, eum iure oportebit et aliis fallacibus narratiunculis fidem adhibere. Si ergo hic numerus naturam rerum excedit, et omnino absurdus est, etiamsi forte aliter intelligatur (1), siquis *inquam* hoc sibi persuadeat, sequitur ut quae traditur doctrina temporum, ea non sine inquisitione recipienda esse videatur. Iam si cum tot annorum millibus, quot secundum illorum chronologiam conficiuntur, successiones quoque principatuum in gentibus pro rata portione eius longaevitatis proferrent, resque item aliquas et opera, quae eo intervallo pro temporum spatiositate acta essent; merito quis suspicaretur, aliquid fortasse veritatis apud eos delitescere. Verum enim vero quod a decem tantum hominibus tot annorum myriades comprehensas existimaverint, quis demum eiusmodi fabulationes non insaniam esse putet? Fortasse tamen qui dicuntur sari, ii non eum annorum numerum quem nos existimamus, sed aliud quid brevis temporis intervallum significant (2). Namque etiam apud priscos Aegyptios ** lunares dicebantur *anni*: nempe summa triginta dierum, qui singulis mensibus continentur, annus vocitabatur. Alii ὥρας nuncupabant trimestre spatium: ita ut conversiones trimestres temporum, quotannis contingentes, pro an-

πέντε πλανήτας. Ταῦτα ὁ πολυΐστωρ Ἀλέξανδρος, (κατὰ) τὸν Βηρωσσὸν ἐν τῇ πρώτῃ, φάσκει. *Ex Syncello p. 28. B. sqq.*

(*) Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τοὺς δέκα βασιλεῖς τῶν Χαλδαίων, καὶ τὸν χρόνον τῆς βασιλείας αὐτῶν, σάρους ἑκατὸν εἴκοσι, ἤτοι ἐτῶν μυριάδας τεσσαράκοντα τρεῖς καὶ δύο χιλιάδας. *Ex Syncello p. 30. A.*

(**) Οἱ γὰρ παρ' αὐτοῖς παλαιότατοι σεληναίους ἔφασκον εἶναι, ἤγουν μηνιαίους τοὺς ἐνιαυτοὺς ἐξ ἡμερῶν τριάκοντα συνεστῶτας· οἱ δὲ μετὰ τούτους ἡμίθεοι ὥρας ἐκάλουν τοὺς ἐνιαυτοὺς τοὺς τριμηναίους. Καὶ ταῦτα μὲν Εὐσέβιος. *Ex Syncello p. 40. D.*

(1) Nempe, *etiamsi anni breviores existimentur*, uti explicatur inferius.

(2) Iuvat heic audire Syncellum p. 17. *Ταῦτα δὲ ἔτη τινὲς τῶν καθ' ἡμᾶς ἱστορικῶν ἡμέρας ἐλογίσαντο στοχαστικῶς, μεμψάμενοι τὸν Παμφίλου Εὐσέβιον, ὡς μὴ νοήσαντα τὰ ἔτη τῶν σάρων, ἡμέρας· μάτην δὲ αὐτὸν ἐν τούτῳ μέμφονται· πῶς γὰρ τὸ μὴ ὂν εἶχε νοῆσαι πολυμαθὴς ὤν; κ. τ. λ. Hosce autem annos historici aliquot recentiores opinantur esse dies, ideoque Eusebium Pamphili reprehendunt, qui sarorum annos haud senserit esse dies. Sed stulte hominem in hoc accusant. Qui enim fieri potest ut rei veritatem is, qui tanta doctrina abundavit, non noverit?* etc.

no haberent. Fieri ergo potest ut Chaldaeorum etiam qui dicuntur sari, eiusmodi aliquid demonstrent.

8. Decem ergo tantummodo aetates ab Aloro, qui primus fertur rex eorum, usque ad Xisuthrum supputantur, sub quo aiunt magnum illud accidisse diluvium. In hebraicis pariter libris aetates tantum decem a Mose recitantur ante diluvium: scilicet et ab Hebraeis totidem successiones hominum singillatim scribuntur, a primo, qui apud eos fertur, homine usque ad diluvium (1). Sed enim Hebraeorum historia decem aetatum annos intra numerum duorum fere millium cogit; Assyrii vero dum minutatim consequenterque aetates perscribunt, harum quidem numerum similem eius, qui apud Mosem est, habent; sed tempora non item: nam decem aetates centum viginti saros complecti aiunt; tum ab his quadraginta tres myriades et duo millia annorum conflari dictitant.

9. Tandem ex praedictis, plane tibi exploratum fiet, si modo veram doctrinam consideraveris, Xisuthrum eundem esse *hominem* qui ab Hebraeis Noachus vocatur (2), in cuius aetatem incidit magnum illud diluvium: cuius sane *diluvii* Polyhistoris quoque historia notionem praebet. Is enim hoc pacto de illo scribit.

CAPUT III.

* Alexandri polyhistoris de diluvio. Ex eodem, de quo dictum est, libro.

1. Defuncto, inquit, Otiarte, filium huius Xisuthrum tenuisse regnum saris octodecim, sub eoque magnum diluvium esse conflatum. Sic autem accuratius narrationem scripto persequitur. Κρόνον (Saturnum) ait, illi in somnio praedixisse (qui *Saturnus* Iovis genitor fertur, et ab aliis dicitur Χρόνος (tempus) die quintadecima men-

(*) Λέγει ὁ αὐτὸς Ἀλέξανδρος, ὡς ἀπὸ τῆς γραφῆς τῶν Χαλδαίων, οὕτως.

1. Ἀρδάτου τελευτήσαντος, τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ξίσουθρον βασιλεῦσαι σάρους ὀκτωκαίδεκα· ἐπὶ τούτου μέγαν κατακλυσμὸν γενέσθαι· ἀναγράφεσθαι δὲ τὸν λόγον οὕτως. Τὸν Κρόνον αὐτῷ κατὰ τὸν ὕπνον ἐπιστάντα φάναι, μηνὸς δαισίου πέμπτῃ καὶ δεκάτῃ τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ φθαρήσεσθαι. Κι-

(1) Vide inferius cap. XVI. 8.

(2) Id confirmat etiam Chorenensis *Hist.* I. 3.

sis daesii (qui est mareri (1) *maius*) fore ut homines a diluvio perirent. Mandavisse *itaque* ut libros omnes, primos nimirum medios et ultimos, terrae infossos in solis urbe Sipparis poneret: tum navim strueret, eamque cum consanguineis carisque familiaribus conscenderet: congestisque illuc esculentis atque poculentis, inductis etiam beluis et volatilibus ac quadrupedibus cunctaque supellectile, paratus esset ad navigandum. Quaerenti autem quonam cursus dirigendus esset? respondisse, ad deos, ad orandum quo hominibus bene esset. Eum vero haud recusasse quominus naviginm compingeret, longum stadia quinque (2), latum duo: cuncta, quae mandata sibi fuerant, efficienda curasse: uxorem, filios, carosque familiares eodem introduxisse.

2. Ingruente demum diluvio et mox decrescente, misisse Xisuthrum quaedam volatilia, quae quum neque escam neque locum, in quo considerent, invenissent, reversa in navim recepta sunt. Rursus diebus aliquot post, emisisse aves alias, quae item ad navim regressae sunt pedibus luto infectis. Tertio denique dimissae *aves* quum ad navim non reverterentur, cognovisse Xisuthrum terram prorsus esse patefactam. Tunc navis tecto partim effracto, na-

λεῦσαι οὖν διὰ γραμμάτων πάντων ἀρχὰς καὶ μέσα καὶ τελευτὰς ὀρύξαντα θεῖναι ἐν πόλει ἡλίου Σιππάροις, καὶ ναυπηγησάμενον σκάφος ἐμβῆναι μετὰ τῶν συγγενῶν καὶ ἀναγκαίων φίλων· ἐνθέσθαι δὲ βρώματα καὶ πόματα, ἐμβαλεῖν δὲ καὶ ζῶα πτηνὰ καὶ τετράποδα, καὶ πάντα εὐτρεπισάμενον πλεῖν. Ἐρωτώμενον δὲ ποῦ πλεῖ; φάναι πρὸς τοὺς θεοὺς, εὐξάμενον ἀνθρώποις ἀγαθὰ γενέσθαι. Τὸν δὲ οὐ παρακούσαντα, ναυπηγήσαντα σκάφος, τὸ μὲν μῆκος σταδίων πέντε, τὸ δὲ πλάτος σταδίων δυο· τὰ δὲ συνταχθέντα πάντα συνθέσθαι, καὶ γυναῖκα καὶ τέκνα, καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους ἐμβιβάσαι.

2. Γενομένου δὲ τοῦ κατακλυσμοῦ, καὶ εὐθέως λήξαντος, τῶν ὀρνέων τινὰ τὸν Ξίσουθρον ἀφιέναι· τὰ δὲ οὐ τροφὴν εὑρόντα οὔτε τόπον ὅπου καθίσαι, πάλιν ἐλθεῖν εἰς τὸ πλοῖον. Τὸν δὲ Ξίσουθρον πάλιν μετὰ τινὰς ἡμέρας ἀφιέναι τὰ ὄρνεα· ταῦτα δὲ πάλιν εἰς τὴν ναῦν ἐλθεῖν τοὺς πόδας πεπηλωμένους ἔχοντα. Τὸ δὲ τρίτον ἀφεθέντα οὐκ ἔτι ἐλθεῖν εἰς τὸ πλοῖον. Τὸν δὲ Ξίσουθρον ἐννοηθῆναι γῆν ἀναπεφηνέναι· διελόντα τι τῶν τοῦ πλοίου ῥαφῶν μέρος

(1) Glossa haec est armeniaci interpretis. Suidas ait iunium apud Macedones fuisse δαίσιον. Hoc pacto mareri, qui est armeniorum mensis decimus, iunio responderet. Quum tamen armeniaci menses in vetere calendario constent triginta omnino diebus, ideoque quotannis quinque aut sex supersint dies, praetereaque sex horae; rationes mensium armeniacorum et romanorum processu temporis immutari necesse est.

(2) Cod. arm. *quindecim*.

vim ipsam monti cuidam innitentem vidisse: moxque ipsum cum uxore filiaque una et navis architecto exscendisse, ac pronum terram esse veneratum, structaque ara diis sacrum obtulisse: quo facto, cum iis qui secum navi exierant nusquam comparuisse. Reliquos autem qui in navi substiterant, neque cum Xisuthri comitatu egressi erant (1), facta mox exscensione eum quaeritasse, eundemque oberrantes nomine inclamasse. At vero Xisuthrum haud ultra se conspiciendum dedisse; voce tantum ex aëre missa, deos ut colerent mandavisse: nam et se religiosae pietatis ergo ad deorum venisse habitacula, eodemque honore uxorem quoque suam et filiam et navis architectum frui. Tum iisdem imperasse, ut Babylonem redirent, et ex deorum mandato, qui in Sipparis urbe conditi fuerant, libros effoderent atque hominibus traderent. Locum autem, in quo nave egressi tunc insisterent, Armeniorum esse regionem. Haec omnia edoctos, celebrato diis sacrificio, Babylonem pedestri itinere contendisse.

3. Eius navigii, quod demum substitit in Armenia, fragmentum aliquod in Cordiaeorum (2) armeniaco monte nostra adhuc aetate

τι, καὶ ἰδόντα προσωκεῖλαν τὸ πλοῖον ὄρει τινὶ, ἐκβῆναι μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῆς θυγατρὸς καὶ τοῦ κυβερνήτου, προσκυνήσαντα τὴν γῆν, καὶ βωμὸν ἱδρυσάμενον, καὶ θυσιάσαντα τοῖς θεοῖς, γενέσθαι μετὰ τῶν ἐκβάντων τοῦ πλοίου ἀφανῆ. Τοὺς δὲ ὑπομείναντας ἐν τῷ πλοίῳ, μὴ εἰσπορευομένων τῶν περὶ τὸν Ξίσουθρον, ἐκβάντας ζητεῖν αὐτὸν ἐπὶ ὀνόματος βοῶντας· τὸν δὲ Ξίσουθρον αὐτὸν μὲν αὐτοῖς οὐκ ἔτι ὀφθῆναι, φωνὴν δὲ ἐκ τοῦ ἀέρος γενέσθαι κελεύουσαν, ὡς δέον αὐτοὺς εἶναι θεοσεβεῖς· καὶ γὰρ αὐτὸν διὰ τὴν εὐσέβειαν πορεύεσθαι μετὰ τῶν θεῶν οἰκήσοντα· τῆς δὲ αὐτῆς τιμῆς καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὴν θυγατέρα καὶ τὸν κυβερνήτην μετεσχηκέναι. Εἶπεν τε αὐτοῖς ὅτι ἐλεύσονται πάλιν εἰς Βαβυλῶνα· καὶ ὡς εἵμαρται αὐτοῖς, ἐκ Σιππάρων ἀνελομένοις τὰ γράμματα διαδοῦναι τοῖς ἀνθρώποις· καὶ ὅτι ὅπου εἰσὶν, ἡ χώρα Ἀρμενίας ἐστὶν. Τοὺς δὲ ἀκούσαντας ταῦτα θῦσαί τε τοῖς θεοῖς, καὶ πεζῇ (3) πορευθῆναι εἰς Βαβυλῶνα.

3. Τοῦ δὲ πλοίου τούτου κατακλιθέντος ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ ἔτι μέρος τι

(1) Melius habet graecus textus: *haud redeuntibus Xisuthri comitibus.*

(2) De *Cordueis*, sive *Gordyoeis*, vel *Cordyenis*, aut *Corduenis*, passim loquuntur antiqui geographi, quibus addendi Sallustius *Fragm. incert.* cap. XVIII, et Choronensis *Hist.* l. 13. ll. 33. 71. et *Geogr.* 71. Porro vocabula armeniaca GORTVAZIK vel GORTIS significant *locorum arduorum incolas*: est enim GORT *arduus*, *incultus*. Hinc fortasse nomen hodiernae gentis *Curdorum*, quorum praecipua sedes in provincia armeniaca *Cordiaeorum* est. Hinc etiam, ut videtur, appellatio regionis *Curdistan*. Iam et de arca, quae in *Cordiaeorum* monte substitit, Iosephus *Antiq.* l. 3. cum pluribus barbaricarum rerum scriptoribus, tum et Epiphanius *Haeres.* XVIII, aliique loquuntur.

(3) Textus gr. πεζῇ.

reliquum esse aiunt. Quin et erasum bitumen quidam inde referunt remedii amuletique causa ad infausta quaeque averruncanda. Illi autem Babylonem profecti, libros ex urbe Sipparis effodisse, oppida multa condidisse, fana deorum struxisse, Babylonemque restituisse feruntur. Quae hactenus dicta sunt, praetereaque turris aedificium, memorat Polyhistor paene ad litteram cum libris Mosis hoc pacto consentiens.

CAPUT IV.

Alexandri polyhistoris de turris aedificio.

1. Sibylla ait, omnes homines una *lingua* utentes (1) turrim celsissimam exstruxisse, ut in caelum conscenderent: Deum vero fortissimum vento afflato eandem turrim deiecisse, peculiaremque singulis sermonem tribuisse, ideoque et urbem Babylonem esse appellatam. Mox post diluvium Titanum atque Prometheum extitisse: tum etiam a Titano bello Saturnum esse appetitum (2). De turris aedificio hactenus.

αὐτοῦ ἐν τοῖς Κορδυαίων ὄρεσι τῆς Ἀρμενίας διαμένειν, καί τινας ἀπὸ τοῦ πλοίου ἀποξύοντας ἄσφαλτον, χρᾶσθαι δὲ αὐτὴν πρὸς τοὺς ἀποτροπιασμούς. Ἐλθόντας οὖν τούτους εἰς Βαβυλῶνα, τά τε ἐκ Σιππάρων γράμματα ἀνορύξαι, καὶ πόλεις πολλὰς κτίζοντας, καὶ ἱερὰ ἀνιδρυσαμένους πάλιν ἐπικτίσαι τὴν Βαβυλῶνα. *Ex Syncello p. 30. A. sqq.*

Ἀλεξάνδρου τοῦ πολυΐστορος περὶ τῆς πυργοποιΐας.

1. Σίβυλλα δέ φησι· ὁμοφώνων ὄντων πάντων ἀνθρώπων τινὰς τούτων πύργον ὑψηλότατον οἰκοδομῆσαι, ὅπως εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβῶσιν· τοὺς δὲ θεοὺς ἀνέμους ἐμφυσήσαντας ἀνατρέψαι τὸν πύργον, καὶ ἰδίαν ἑκάστῳ φωνὴν δοῦναι· διὸ δὴ Βαβυλῶνα τὴν πόλιν κληθῆναι. Μετὰ δὲ τὸν κατακλυσμὸν Τιτᾶνα καὶ Προμηθία γενέσθαι. *Ex Syncello p. 44. C. et Eusebio Praep. ev. IX. 15.*

(1) Interpres arm. utitur heic et cap. VIII. voce composita MIAPANKAL, cuius significatus si ad etymologiam exigatur, est *consentiens*, *conspirans*, nec fere usurpatur de consensu in eundem sermonem, uti sonat graeca vox ὁμόφωνος.

(2) Consonant huic loco Iosephus *Antiq.* I. 4. Eusebius *Praep. ev.* IX. 14. Epiphanius *Haeres.* I. Cyrillus I. *in Iulian.* ed. lips. p. 9. Cedrenus ed. paris. an. MDCXLVII. p. 11. aliique scriptores, quos inter Chorenensis *Hist.* I. 8. Sibyll. lib. III. v. 35. sqq.

2. Praedictis autem haec addit idem Polyhistor: post diluvium imperitasse regioni Chaldaeorum Evexium (1) neris quatuor: inde imperium exceptum a filio eius Chomasbelo (2) neris quatuor cum sossis quinque. A Xisuthro et a diluvio, donec Medi Babylonem occuparunt, summam regum sex supra octoginta supputat Polyhistor, singulosque nominatim e Berosi libro recenset. Ex horum autem omnium aetatibus tres myriades annorum conficit, praetereaque annos ter mille et unum supra nonagiuta (3). Post hos, qui successione inconcussa regnum obtinuerant, derepente Medos collectis copiis Babylonem cepisse *ait*, ibique de suis tyrannos constituisse. Hinc nomina quoque tyrannorum medorum edisserit octo, annosque eorum viginti quatuor supra ducentos (4): ac rursus undecim reges, et annos octo supra quadraginta (5): tum et chaldaeos reges quadraginta novem, annosque quadringentos et octo supra quinquaginta: postea et arabes * novem reges, annosque ducentos quadraginta quinque. Horum annorum recensione perscripta, de Semiramide quoque narrat quae imperavit Assyriis. Rursumque distincte admodum nomina regum quadraginta quinque enumerat, iisque annos tribuit viginti sex supra quingentos. Post hos ait extitisse Chaldaeorum regem, cui nomen Phulus erat: quem Hebraeorum quoque historia

2. Ἀλέξανδρος πολυΐστωρ βούλεται πάλιν τὴν μετὰ τὸν κατακλυσμὸν τῶν Χαλδαίων βασιλείαν κατάρξασθαι, μυθολογῶν διὰ σάρων καὶ νήρων καὶ σώσσων βεβασιλευκέναι Χαλδαίων καὶ Μήδων βασιλεῖς πϛ' ἐν γισμυρίοις ἔτεσιν καὶ δπ', τοῦτ' ἔστιν ἐν σάροις θ', καὶ νήροις β', καὶ σώσσοις ή. Ἀπὸ δὲ τούτου τοῦ χρόνου τῶν πϛ' δεύτερον μὲν Χαλδαίων βασιλέων Χωμάσβηλον· πδ' δὲ Μήδων Ζωρόαστριν· καὶ σὺν μετ' αὐτὸν ζ' Χαλδαίων βασιλεῖς εἰσάγει, ἔτη κρατήσαντας ἡλιακὰ ρϛ' ὁ αὐτὸς Πολυΐστωρ, οὐκ ἔτι διὰ σάρων καὶ νήρων καὶ σώσσων καὶ τῆς λοιπῆς ἀλόγου μυθικῆς ἱστορίας, ἀλλὰ διὰ ἡλιακῶν ἐτῶν. *Haec ex Syncello p. 78. B, sed valde interpolata.*

(*) Διεδέξαντο τὴν Χαλδαίων βασιλείαν Ἄραβες ἐπὶ ἔτη σμέ. *Ex eodem p. 90. D.*

Ἡ τῶν Ἀράβων βασιλεία διαδεξαμένη τὴν τῶν Χαλδαίων διήρκεσεν ἔτη σμέ. Ταύτην Ἀσσυρίων μά διεδέξαντο βασιλεῖς. *Ex eodem p. 92. B.*

(1) Hic est Nembrotus, teste Cedreno p. 11. ἐκαλεῖτο δὲ ὁ Νεβρὼδ καὶ Εὐήχιος. Idem fere ait Syncellus, cui p. 79. B. est Εὐεύχιος, at p. 90. C. est Εὐήχοος, manifestis codicum mendis.

(2) Syncellus p. 90. C. scribit Χοσμάσβελον, eumque ait regnavisse annis non plus septem cum dimidio.

(3) Graecus textus 34080.

(4) In margine ccxxxiv.

(5) Hunc numerum XLVIII. supplevit amanuensis in margine, sed fortasse perperam. Idem amanuensis retro pro CCXXIV. scripserat in margine XXXIV. *Ancherus.*

memorat, quemque item Phulum appellat (1). Hic Iudaeam invasisse dicitur. Deinde Polyhistor Senecherimum (2) regno potitum esse ait: quem quidem Hebraeorum libri regnantem referunt imperante Ezechia et prophetante Isaia (3). Ait autem diserte divinus liber (4): " anno „ quartodecimo Ezechiae regis ascendisse Senecherimum ad urbes „ Iudaeae munitas, easque cepisse „. Cuius rei peracta historia, subdit: " Et regnavit Asordanes filius eius pro eo (5) „. Rursusque pergens, ea tempestate ait aegrotasse Ezechiam (6) „. Tum etiam ordinatim " eodem tempore Marudachum Baldanem Babyloniorum regem misisse oratores cum litteris et muneribus ad Ezechiam (7) „. Haec tradunt Hebraeorum scripturae. Et quidem Senecherimum, cum eius filio Asordane nec non Marudacho Baldane, Chaldaeorum quoque historiographus memorat: cum quibus etiam Nabuchodonosorum, uti mox dicetur. Hac autem ratione de iis scribit.

CAPUT V.

Eiusdem Alexandri de Senecherimo deque Nabuchodonosoro eorumque rebus gestis et strenuis facinoribus.

1. Postquam regno defunctus est Senecherimi frater, et post Hagisae in Babylonios dominationem, qui quidem nondum expleto trigesimo imperii die a Marudacho Baldane interemptus est; Marudachus ipse Baldanes tyrannidem invasit mensibus sex; donec eum sustulit vir quidam nomine Elibus, qui et in regnum successit. Hoc postremo tertium iam annum regnante, Senecherimus rex Assyriorum copias adversum Babylonios contrahebat, proelioque cum iis conserto, superior evadebat: captumque Elibum cum familiaribus eius in Assyriam transferri iubebat. Is *igitur* Babyloniorum potitus, filium suum Asordanem eis regem imponebat, ipse autem in Assyriam reditum maturabat. Mox cum ad eius aures rumor esset perlatus, Graecos in Ciliciam coactis copiis bellum transtulisse, eos protinus aggressus est, proelioque inito, multis suorum amissis, hostes nihilominus profligavit: suamque imaginem, ut esset victo-

(1) IV. *Reg.* XV. 19, quo loco vaticanum exemplar graecum Bibliorum nec non eorundem interpretatio armeniaca habent *Phua*.

(2) Cod. arm. modo *Senecheribum*, modo *Senecherimum* habet.

(3) IV *Reg.* XVIII. et XIX.

(4) IV. *Reg.* XVIII. 13.

(5) Cap. XIX. 37.

(6) IV. *Reg.* XX. 1.

(7) Cap. XX. 12.

riae monumentum, eo loco erectam reliquit: cui chaldaicis litteris res a se gestas insculpi mandavit ad memoriam temporum sempiternam. Tarsum quoque urbem ab eo structam ait ad Babylonis exemplar, eidemque nomen inditum Tharsin. Iam et reliquis Senecherimi gestis perscriptis, subdit eum annis vixisse *regnantem* octodecim, donec eidem structis a filio Ardumuzane (1) insidiis extinctus est. Haec Polyhistor.

2. Sane etiam tempora cum narratione divinorum librorum congruunt. Sub Ezechia enim Senecherimus regnavit, uti Polyhistor innuit, annis octodecim: post quem eiusdem filius annis octo: tum annis viginti et uno Samuges: itemque huius frater viginti et uno: deinde Nabupalasarus annis viginti: denique Nabucodrossorus (2) tribus annis supra quadraginta: ita ut a Senecherimo ad Nabucodrossorum octoginta et octo anni excurrant. Iam siquis Hebraeorum libros scrutetur, paria dictis inveniet. Namque post Ezechiam residuis Iudaeis Manasses imperat Ezechiae filius quinque annis et quinquaginta (3): deinde Amosus (4) annis duodecim (5): tum Iosias triginta annis et uno (6): postea Ioachimus (7), sub cuius regni primordiis occupaturus Hierosolyma Nabuchodonosorus supervenit, captivosque Iudaeos Babylonem transtulit (8). Atqui ab Ezechia ad Nabuchodonosorum anni octo excurrunt et octoginta, quot nimirum Polyhistor ex historia chaldaica supputavit.

3. His omnibus absolutis, pergit denuo Polyhistor res aliquot etiam a Senecherimo gestas exponere: deque huius filio (9) eadem plane ratione scribit qua libri Hebraeorum; accurateque admodum

(1) In margine *Ardumuzane*; et quidem apud IV. *Reg.* XIX. 37. et *Iosephum Antiq.* X. 1. Senecherimus interficitur a filiis *Adremelecho* et *Sarasaro*, qui a Chorenensi *Hist.* I. 22. dicuntur *Adramelus* et *Sanasarus*.

(2) Ita saepe *Nabucodrossorus*, alias tamen *Nabucodonosorus*.

(3) IV. *Reg.* XXI. 1.

(4) Armeniaca Biblia mss. omnia pro *Ammone* habent *Amosum*, quae lectio graece etiam occurrit in codicibus apud Biblia Breitingeri IV. *Reg.* XXI. 18. 19.

(5) Sic codex armeniacus, non ut vulgo *duobus*. Reapse ita sensisse Eusebium, testis est locuJentus Syncellus p. 214. C. his verbis: ιβʹ ἔτη Εὐσέβιος λέγει βασιλεῦσαι (τὸν Ἀμώς) κατὰ τοὺς οʹ· ψεύδεται δέ. *Duodecim annis, ait Eusebius dominatum esse* (Amosum) *ex* LXX. *virorum sententia; quod falso ab eo dicitur.* Iam in ipso LXX. virorum (IV. *Reg.* XXI. 19.) textu alexandrino legitur δύο; sed in vaticano δώδεκα. quam sententiam armeniacus quoque Bibliorum interpres secutus est: at contra Clemens alexandrinus *Strom.* I. 21. ed. oxon. p. 390. (quem super horum regum temporibus conferre iuvabit) lectionem codicis alexandrini retinet. Ipse tamen se mox emendat Eusebius cum annos LXXXVIII. supputat. Quare veteris scribae mendum id dicerem nisi in tabulis quoque regum Iudae deinceps addendis legeretur *duodecim*.

(6) Cap. XXII. 1.

(7) Cap. XXIII. 34.

(8) Cap. XXIV. 1.

(9) Asordane. de quo legesis IV. *Reg.* XIX. 37. *Tob.* I. 21. Tum I. *Esdr.* IV. 2. 10. Syncellum p. 205. A. Quamquam nomen hoc saepe corruptum est.

cuncta edisserit. Pythagoras sapiens fertur ea tempestate sub his *regibus* extitisse (1). Iam post Samugem imperavit Chaldaeis Sardanapallus (2) viginti annis et uno. Is ad Astyagem (3), qui erat medicae gentis praeses et satrapa, legationem misit*, ut filio suo Nabucodrossoro desponderet Amuhiam (4) e filiabus Astyagis unam. Deinde Nabucodrossorus dominatus est tribus annis supra quadraginta, qui et collecto exercitu impressionem faciens Iudaeos, Phoenices et Syros in servitutem redegit. Neque sane opus est me pluribus confirmare, Polyhistorem item in his cum hebraica historia congruere. Post Nabucodrossorum regnat eius filius Amilmarudochus annis duodecim, quem Hebraeorum litterae Ilmarudochum (5) appellant. Mox Polyhistor ait imperavisse Chaldaeis Neglisarum annis quatuor: deinde Nabodenum annis septemdecim. Eo regnante Cyrus Cambysis filius babylonicam regionem copiis invasit, quicum Nabodenus certamine inito, victus se fuga proripuit. Regnavit autem Babylone Cyrus annis novem, donec in planitie Daharum (6) alio proelio conserto periit. Tum imperium tenuit Cambyses annis octo: exin Darius annis sex et triginta: deinde Xerxes ceterique Persarum reges.

4. Iamvero de Chaldaeorum regno uti breviter distincteque trac-

(*) Χαλδαίων ιϛ΄ ἐβασίλευσεν Ναβοπολάσαρος ἔτη κά, ὁ πατὴρ τοῦ Ναβουχοδονόσορ. Τοῦτον ὁ πολυΐστωρ Ἀλέξανδρος Σαρδανάπαλον καλεῖ, πέμψαντα πρὸς Ἀστυάγην σατράπην Μηδίας, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Ἀρωίτην λαβόντα νύμφην εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ναβουχοδονόσορ. *Ex Syncello p. 210. A.*

(1) De Pythagora rursum dicet Eusebius cap. IX.

(2) Ita constanter cum duabus *ll Sardanapallus*, quam scripturam perpetuam in Eusebio iampridem notavit Scaliger (*Animad. ad Euseb.* ed. amstelod. p. 63. 64.) et ex nominis etymologia sapienter adseruit. De duobus Sardanapallis Photius in lexico. Duos Sardanapallos, quorum unum virum fortem, memorat etiam Callisthenes apud Suidam voc. Σαρδανάπαλος. Porro Chorenensis *Hist.* l. 21. ait, quosdam existimasse Nabuchodonosorum vixisse imperante Armeniis Rhacia successore Paracri aequalis Arbacis medi. Igitur pater Nabuchodonosori Nabopalassarus, qui a Polyhistore dicitur Sardanapallus, incidisset in Arbacis aetatem. Sed enim hanc temporum rationem quis probet? Syncellus p. 359. C. ait Medos regnasse annis 30. Id videtur ex Polyhistore dicere. Quare tempus valde contraheretur.

(3) De Astyage aequale Nabuchodonosori loquitur Eusebius apud Syncellum p. 226. D. Interim iuvat heic errorem Wistonorum Chorenensis interpretum obiter coarguere. Ait Chorenensis (*Hist.* l. 29.) a Golthaniensibus (quae est armeniaca provincia cantilenis dedita) in carmine Artaxerxis filiorumque eius figurata dictione memorari etiam stirpem Astyagis, quam VISABAZUNSOS (nempe *draconum genus*) appellant: quia nimirum ASDAHAGH (in Persarum lingua) significat idem quod apud Armenios VISAS nempe *draconem*. Ea re non bene intellecta Wistoni aiunt in notis, numquam sibi occurrisse in armeniaca lingua vocem ASDAHAGH, quae vim notionemque *draconis* subiectam haberet.

(4) Ita etiam inferius cap. IX: quamquam heic textus graecus habet Ἀρωίτην.

(5) IV. *Reg.* XXV. 27. *Hierem.* LII. 31. sed paulo aliter.

(6) Cod. *in campo Daas.* Iam Daharum seu Massagetarum planitiem Cyrique ibidem interitum describit Herodotus l. 204. seqq.

tat Berosus, ita prorsus loquitur et Polyhistor: ex quibus manifestum est, Nabuchodonosorum armata manu cepisse Iudaeos. Ab hoc autem ad Cyrum Persarum regem anni septuaginta conflantur (1): quare et Hebraeorum historia consonat, nempe quod hi septuaginta annis in captivitate versati sint, siquidem iudaicae captivitatis tempus a primo Nabuchodonosori anno ad Cyrum Persarum regem putemus.

Quae hactenus dicta sunt, Abydenus etiam satis consentaneus in Chaldaeorum historia recitat: namque et ipse non absimilem Polyhistori narrationem ingreditur.

CAPUT VI.

Abydeni de primo Chaldaeorum regno.

De Chaldaeorum * sapientia hactenus. Iam ad eiusdem regionis dominium quod adtinet, primum quidem Alorum *regnavisse* aiunt; de quo homine haec tradita fama est, quod eum providentissimus Deus populorum pastorem creaverit. Is saris decem dominatum tenuit. Constat autem sarus annis ter mille sexcentis, nerus sexcentis, sossus sexaginta. Deinde Alaparus dominatus est: tum Almelon ex urbe Pantibiblis, sub quo secundus Annedotus mari emersit

(*) Χαλδαίων μὲν τῆς σοφίης πέρι τοσαῦτα. Βασιλεῦσαι δὲ τῆς χώρας πρῶτον λέγει Ἄλωρον· τὸν δὲ ὑπὲρ ἑωυτοῦ λόγον διαδοῦναι, ὅτι μὲν τοῦ λεὼ ποιμένα ὁ θεὸς ἀποδεῖξαι· βασιλεῦσαι δὲ σάρους δέκα· σάρος δὲ ἐστι ἑξακόσια καὶ τρισχίλια ἔτεα, νῆρος δὲ ἑξακόσια, σῶσσος δὲ ἑξήκοντα. Μετὰ δὲ τοῦτον, Ἀλάπαρον ἄρξαι σάρους τρεῖς· μεθ' ὃν Ἀμίλλαρος ἐκ πόλεως Παντιβίβλων ἐβασίλευσε σάρους ιγ'· ἐφ' οὗ δεύτερον Ἀννήδοτον τὴν θάλασσαν ἀναδῦναι παραπλήσιον Ὠάννῃ τὴν ἰδίαν ἡμιδαίμονα· μεθ' ὃν Ἄμμενων ἐκ Παντιβί-

(1) Consonat apprime Clemens alex. *Strom.* *l.* 21. p. 391. Ναβουχοδονόσορ πρὸ τῶν Περσῶν ἡγεμονίας ἔτεσιν ἑβδομήκοντα ἐπὶ Φοίνικας καὶ Ἰουδαίους ἐστράτευσεν, ὥς φησι Βηρωσσὸς ἐν ταῖς χαλδαϊκαῖς ἱστορίαις. *Nabuchodonosorus* LXX. *annis ante principatum Persarum adversus Phoenices et Iudaeos expeditionem suscepit, ut Berosus tradit in chaldaicis historiis.* Item Tatianus Orat. cap. XXXVI. Βηρωσσὸς τὴν Χαλδαίων ἱστορίαν ἐν τρισὶ βιβλίοις κατατάξας καὶ τὰ περὶ τῶν βασιλέων ἐκθέμενος, ἀφηγεῖται τινός αὐτῶν ὄνομα Ναβουχοδονόσορ τοῦ στρατεύσαντος ἐπὶ Φοίνικας καὶ Ἰουδαίους, ἅτινα ἴσμεν γεγονότα πρὸ τῆς Περσῶν ἡγεμονίας ἔτεσιν ἑβδομήκοντα· *Berosus qui Chaldaeorum historiam tribus libris complexus est, ac res gestas regum exposuit, quendam ex iis commemorat nomine Nabuchodonosorum, a quo Phoenicibus et Iudaeis bellum illatum est. Id autem contigisse ante Persarum imperium annis LXX. nobis exploratum est.*

Oanni similis (1), cuius figura erat semidei (nempe progeniti ex Deo (2)). Tum Ammenon, tum Amegalarus, tum Daonus pastor, quo regnante quatuor biformes e mari in siccum semet eiecerunt, Iodocus, Eneugamus, Eneubulus et Anementus (3): et sub Edorescho (4), qui postea regnavit, Anodaphus (5): deinde et alii dominati sunt, demumque Xisuthrus. Qua narratione historicus hic Polyhistori consonat. Tum etiam de diluvio hac ratione scribit.

CAPUT VII.

Abydeni de diluvio *.

1. Deinde alii quidam dominati sunt, tandemque Xisuthrus; cui praedixit Saturnus futuram esse imbrium copiam die quinta (6) (decima) mensis daesii (qui est mains (7)): mandavitque ut libros omnes in solis urbe Sipparis conderet. Id ubi Sisithrus (8) praestitit, pansisque velis in Armeniam cursum direxit, statim Deo favente navim *illuc* appulit. Mox tertio die quum imbrium vis quiesceret, misit aves

βλων ἦρξε σάρους ιϛ′· μεθ᾽ ὃν Μεγάλαρος ἐκ Παντιβίβλων ἦρξε σάρους ὀκτωκαίδεκα· εἶτα Δαὼς ποιμὴν ἐκ Παντιβίβλων ἐβασίλευσεν σάρους δέκα, ἐφ᾽ οὗ δ′ διφυεῖς εἰς γῆν ἐκ θαλάσσης ἀνέδυσαν, ὧν τὰ ὀνόματα ταῦτα, Εὐέδωκος, Ἐνεύγαμος, Ἐνεύβουλος, Ἀνήμεντος· ἐπὶ δὲ τοῦ μετὰ ταῦτα Εὐεδωρέσχου Ἀνώδαφος· μεθ᾽ ὃν ἄλλοι τε ἦρξαν καὶ Σίσιθρος ἐπὶ τούτοις. Ex *Syncello p.* 38. *C.*

(*) *Λέγει ὁ Ἀβυδηνὸς συνᾴδων τῷ Ἀλεξάνδρῳ.*

Μετὰ Εὐεδώρεσχον ἄλλοι τινὲς ἦρξαν καὶ Σείσιθρος· τῷ δὲ Κρόνος προσημαίνει μὲν ἔσεσθαι πλῆθος ὄμβρων δεσίου πέμπτῃ ἐπὶ δέκα· κελεύει δὲ πᾶν ὅ τι γραμμάτων ἦν ἐχόμενος ἐν ἡλίου πόλει τῇ ἐν Σιππάροισιν ἀποκρύψαι. Σείσιθρος δὲ ταῦτα ἐπιτελέα ποιήσας, εὐθέως ἐπ᾽ Ἀρμενίης ἀνέπλωσε, καὶ παραυτίκα μὲν κατελάμβανε τὰ ἐκ τοῦ θεοῦ. Τρίτῃ δὲ ἡμέρῃ, ἔπειτα ὕων ἐκόπα-

(1) In textu *simul*, at in margine *similis*.

(2) Haec est glossa armenii interpretis.

(3) Ita in margine codicis; quae nomina in textu paulo corruptiora exhibentur, *Iodocus et Damosnes et Bolus et Anementus*.

(4) Post *Edorescho* lacuna est in codice unius vocabuli.

(5) *Anodaphus* belua est; Goarus autem Syncelli interpres regem existimavit Edoreschi seu Evedoreschi successorem.

(6) Ita codex arm.: at graecus textus *quintadecima*, uti et Polyhistor superius cap. III.

(7) Recole cap. III. p. 15. n. 1.

(8) Ita cod. hoc capite *Sisithrus*, uti est in gr. exempl.

aliquot explorandi causa num tellus undis emergeret. Illae immensum tranantes continuumque et fluctuans pelagus, nulla inventa sede qua pes substiteret, ad Sisithrum flexo cursu reversae sunt. Tres deinde dies moratus, denuo *easdem* mittebat (1): quae pedes (2) limo oblitos reversae retulerunt. Continuoque illum dii ex hominum conspectu eripiebant: navis autem in Armenia consistebat, lignoque suo salutarem medelam regionis eius incolis exhibebat.

2. Atque his, quae dicta sunt, Abydenum, ad diluvium quod adtinet, cum historia Hebraeorum adamussim congruere, cunctis esse exploratum confido. Iam quod hi historici, gente graeci aut chaldaei, Noachum alio nomine, id est Xisuthrum appellaverint, id quidem ne quaeso miremur: itemque quod Deo more suo deorum nomen appinxerint, et columbam silentio presserint, proque ea indefinite aves dixerint; haec, *inquam*, magnopere non sunt miranda (3). Sic de diluvio Abydenus * in Chaldaeorum historia. Idem *homo* et de turris aedificio congruentia cum Mosis narratione hoc pacto scribit.

σε, μετίει τῶν ὀρνίθων, πεῖραν ποιεύμενος εἴ που γῆν ἴδοιεν τοῦ ὕδατος ἐκδῦσαν· αἱ δὲ ἐκδεχομένου σφέας πελάγεος ἀμφιχάνεος, ἀπορεύουσαι ὅκη καθορμήσωνται παρὰ τὸν Σείσιθρον, ὀπίσω κομίζονται, καὶ ἐπ' αὐτῇσιν ἕτεραι. Ὡς δὲ τῇσι τρίτῃσιν ἐτύχεεν (ἀπίκατο γὰρ δὲ πηλοῦ κατάπλεοι τοὺς ταρσοὺς) θεοὶ μὲν ἐξ ἀνθρώπων ἀφανίζουσι· τὸ δὲ πλοῖον ἐν Ἀρμενίῃ περίαπτα ξύλων ἀλεξιφάρμακα τοῖσιν ἐπιχωρίοις παρείχετο. *Ex Syncello p. 38. D. et Eusebio Praep. ev. IX. 12.*

(*) Ταῦτα μὲν οὗτος. *Ex Eusebio Praep. ev. IX. 12.*

(1) Duo tantum memorantur heic in codice arm. avium missus, at in graeco exemplari tres.

(2) Vox ταρσοὶ male convertitur *alae* ab interprete Eusebii *de Praep. ev.* IX. 12. Sane et vox armeniaca MACUIL, quae heic usurpatur, significat avium pedes unguibus armatos, ut in armeniaca Bibliorum interpretatione *Sap.* V. 11. Quin etiam ferarum immaniam pedes *Dan.* VII. 19.

(3) Eusebii verba *atque his* etc. *Abydenum* usque ad hunc locum tamquam parenthesi includenda sunt, propterea quod sequitur *sic Abydenus* etc.

CAPUT VIII.

* Abydeni de turris aedificio.

Ea tempestate primi *homines* adeo viribus et proceritate sua tumuisse feruntur, ut etiam deos aspernarentur floccique facerent, celsissimamque eam turrim niterentur exstruere quae nunc Babylon appellatur. Quumque iam illam proxime ad deos caelo aequassent, diis venti opem ferentes machinosum opus imbecillium impellebant, humique prosternebant: eaque rudera Babelis nomen contraxerunt. Quippe eatenus unius sermonis usura freti *homines* erant; tunc autem a diis confusio varia et dissona linguarum in eos, qui una *lingua* utebantur (1), immissa est. Deinde et Saturnus cum Titano proelio certabat. Praeterea idem vir Senecherimi quoque mentionem facit his verbis.

CAPUT IX.

Abydeni de Senecherimo.

1. His temporibus quintus denique et vigesimus rex fuit Senecherimus, qui Babylonem sibi subdidit, et in cilicii maris litore classem Graecorum profligatam disiecit. Hic etiam templum Athenarum (2) struxit: aerea quoque signa facienda curavit, in quibus sua facinora traditur inscripsisse. Tarsum denique ea forma, qua-

(*) Ἀβυδηνοῦ περὶ τῆς τοῦ πύργου κατασκευῆς.

Ἐστὶ δ' οἳ λέγουσι τοὺς πρώτους ἀνασχόντας ῥώμῃ τε καὶ μεγέθεϊ χαυνωθέντας, καὶ δὴ θεῶν καταφρονήσαντας ἀμείνονας εἶναι, τύρσιν ἠλίβατον ἀείρειν, ἣ νῦν Βαβυλὼν ἐστιν, ἤδη τε ἆσσον εἶναι τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ τοὺς ἀνέμους θεοῖσι βωθέοντας ἀνατρέψαι περὶ αὐτοῖσι τὸ μηχάνημα· τοῦ δὴ τὰ ἐρίπια λέγεσθαι Βαβυλῶνα. Τέως δὲ ὄντας ὁμογλώσσους ἐκ θεῶν πολύθροον φωνὴν ἐνέγκασθαι. Μετὰ δὲ Κρόνῳ τε καὶ Τιτῆνι συστῆναι πόλεμον. *Ex Syncello p. 44. D. et Eusebio Praep. ev. IX. 14.*

(1) De voce armeniaca MIAPANKAL, quae hoc in loco rursus occurrit, recole dicta superius cap. IV. p. 17. n. 1.

(2) Ita prorsus codex arm.

Babylon utitur, condidit, ita ut media Tarso Cyduus amnis transiret, prorsus uti Babylonem dividit Euphrates. Proximus huic regnavit Nergilus, quem Adrameles filius occidit. Rursus hunc frater suus Axerdis interfecit, patre eodem alia tamen matre genitus, atque eius exercitum eatenus persecutus est donec Byzantii moenibus conclusit. Hic primus mercenarias copias contraxit, in quibus miles (1) erat Pythagoras chaldaeae sapientiae assecla. Aegyptum praeterea partesque inferiores Syriae acquirebat Axerdis. Hinc Sardanapallus (2) exortus est.

2. Post quem (3) Saracus imperitabat Assyriis: qui quidem certior factus turmarum vulgi collecticiarum quae a mari adversus se adventarent, continuo Busalussorum (4) militiae ducem Babylonem mittebat. Sed enim hic * capto rebellandi consilio, Amuhiam Astyagis Medorum principis filiam nato suo Nabuchodrossoro despondebat; moxque raptim contra Ninum (5), seu Ninivem, urbem impetum faciebat. Re omni cognita, rex Saracus regiam Evoritam (6) inflammabat. Tum vero Nabuchodrossorus summae rerum potitus firmis moenibus Babylonem cingebat. Hisce narratis, reliqua etiam Nabuchodrossori gesta ita persequitur Abydenus, ut a libris Hebraeorum prorsus non abhorreat.

(*) Οὗτος στρατηγὸς ὑπὸ Σαράκου τοῦ Χαλδαίων βασιλέως σταλεὶς, κατὰ τοῦ αὐτοῦ Σαράκου εἰς Νῖνον ἐπιστρατεύει· οὗ τὴν ἔφοδον πτοηθεὶς ὁ Σάρακος, ἑαυτὸν σὺν τοῖς βασιλείοις ἐνέπρησε· καὶ τὴν ἀρχὴν Χαλδαίων καὶ Βαβυλῶνος παρέλαβεν ὁ αὐτὸς Ναβοπαλάσσαρος ὁ τοῦ Ναβουχοδονόσωρ πατήρ. *Ex Syncello p. 210. L. sed interpolata.*

(1) Armeniaca locutio eiusmodi est, ut plane videatur Pythagoras in eo exercitu militavisse.

(2) De Sardanapallo diximus cap. V. p. 20. n. 10. Discrepat tamen hic locus a nuper laudato.

(3) In margine codicis arm. pro *post quem* scribitur *post quos*.

(4) Hic Syncello p. 210. A-B (seu potius Alexandro polyhistori) est *Nabopolasarus* pater Nabuchodonosori.

(5) *Ninus* profanis scriptoribus est ea quae sacris *Ninive*.

(6) In armeniaco textu est SHOK SSHES SAS-CHUNIS EVORIDA. Iamvero SHOK vox est hactenus nobis insudita, cuius etymologiam vestigantibus occurrebat HRA *ignis*. Dicendum est ergo *incendio tradebat regiam Evoritam* vel *Evoritae*. Tum de postremo hoc vocabulo *Evorita* dum cogitabamus, veniebat nobis in mentem *Aroitae* nominis pro *Amuhia*, quod vidimus in texta graeco cap. V. Graecus locus longe heic apertior: *inflammato regia se ipsum incendio absumebat*.

CAPUT X.

Abydeni de Nabuchodonosoro.

* 1. Nabuchodrossorus (1) suscepto imperio Babylonem intra quindecim ferme dies cingebat moenibus et triplici aggere: fluviumque Armacalem ab Euphrate promebat: puteum item excelso loco apud Sippara urbem fodiebat, quadraginta parasangas (2) latum, et ulnas viginti profundum. Huic autem claustra apponenda curavit, quibus reclusis universa planities rigaretur. Claustrorum nomen *ἐχετογνώμονας* (3) vocant, quasi ea voluntate quadam ingenitaque inclinatione sint praedita. Litus praeterea rubri maris adversus impetum fluctuum communivit: tum in limine arabicae regionis (4) Teredonem urbem fundavit: regia palatia recentibus arborum surculis exornavit, nomenque his fecit viridaria pensilia. Mox accurate etiam edisserit quaenam dicta sint viridaria pensilia, eademque ait a Graecis quoque in septem speciosissimis miraculis numerari.

2. Rursus alio loco idem homo sic loquitur. Cuncta, inquit, olim aquis tenebantur; idque mare dicebatur: quod quidem Belus compescuit, et suum cuique rei locum tribuit. Idem Babylonem

(*) 1. Ναβουχοδονόσορ δὲ διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν, Βαβυλῶνα μὲν ἐτείχισε τριπλῷ περιβόλῳ ἐν πεντεκαίδεκα ἡμέρῃσι, τόν τε Ἀρμακάλην ποταμὸν ἐξήγαγεν, ἐόντα κέρας Εὐφρητέω. Ὑπὲρ δὲ τῆς Σιππαρηνῶν πόλιος λάκκον ὀρυξάμενος, περίμετρον μὲν τεσσαράκοντα παρασαγγέων, βάθος δ' ὀργυιέων εἴκοσι, πύλας ἐπέστησεν, τὰς ἀνοίγοντες ἄρδεσκον τὸ πεδίον· καλέουσι δ' αὐτὰς ἐχετογνώμονας. Ἐπετείχισε δὲ καὶ τῆς ἐρυθρῆς θαλάσσης τὴν ἐπίκλυσιν, καὶ Τερηδόνα πόλιν ἔκτισεν κατὰ τὰς Ἀράβων εἰσβολάς· τά τε βασιλήια δένδροις ἤσκησε. κρεμαστοὺς παραδείσους ὀνομάσας.

2. Ὁ αὐτὸς ταῦτα γράφει. Λέγεται δὲ πάντα μὲν ἐξ ἀρχῆς ὕδωρ εἶναι, θάλασσαν καλεομένην· Βῆλον δὲ σφέα παῦσαι, χώρην ἑκάστῳ ἀπονείμαντα, καὶ Βαβυλῶνα τείχεϊ περιβαλεῖν· τὸ δὲ χρόνῳ τῷ ἱκνευμένῳ ἀφανισθῆναι· τειχί-

(1) Ita nomen legebat hoc loco, et alibi, armenius interpres, pro veriore lectione *Nabuchodonosorus.*

(2) Parasange a Chorenensi *Geograph.* cap. 6. dicitur ter mille passuum spatium.

(3) Cl. Leopardus primum corrigebat ἐχετογνώμονας; deinde malebat ὀχετογνώμονας. Utrumque melius, quam ἐχετογνώμονας.

(4) Ita prorsus codex arm. Graecus tamen textus rectius explicatur ab interprete Eusebii (*Praep. ev.* IX. 41.) explicatur: *adversus Arabum irruptiones.*

moenibus ambiens communivit, quae diuturnitate temporis diruta Nabuchodrossorus demum restituit: eaque supererant usque ad imperium Macedonum non sine valvis aere conflatis. Omnia Abydenus Danieli consona narrat, apud quem Nabuchodonosorus superbia tumidus ita inducitur loquens (1): " nonne haec est Babylon magna, " quam ego aedificavi ut sit regni sedes, virtute fortitudinis meae, " in honorem gloriae meae? "

3. Iam quod imperii eius felicitatem testetur Daniel his verbis, quibus de Nabuchodonosoro loquitur (2); audi Abydenum: Hercule, inquit, fortior erat; idque exponit hac ratione sermonis. Megasthenes (3) ait: Nabuchodrossorus, qui ipsi Herculi fortitudine praestitit, in Libyam atque Iberiam magnis copiis expeditionem suscepit: quibus regionibus debellatis, incolarum partem in Ponti dexteram (4) oram transtulit. Deinde Chaldaei tradunt, mentem eius ad regiam reducis deorum quorundam afflatu fuisse occupatam, ita ut in haec verba erumperet: ego Nabuchodrossorus, o strenui Babylonii, superventuras vobis aerumnas praedicam. Tum alia id genus accurate narrat. Rursusque idem scriptor addit: eum, qui tanto elatus

σαι δὲ αὖθις Ναβουχοδονόσορον τὸ μέχρι τῆς Μακεδόνων ἀρχῆς διαμεῖναν ἐὸν χαλκόπυλον. Καὶ ταῦτα δέ μοι ἀπὸ τῆς δηλωθείσης κείσθω γραφῆς. διὰ τὸ φέρεσθαι ἐν τῇ τοῦ Δανιὴλ προφητείᾳ, ὡς ἄρα Ναβουχοδονόσωρ ἐν τῷ ναῷ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, τῷ ἐν Βαβυλῶνι, περιπατῶν, μεγαφρονήσας, ἀπηυθαδίσατο εἰπών· οὐχ αὕτη ἐστὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣν ἐγὼ ᾠκοδόμησα εἰς οἶκον βασιλείας, ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος μου, εἰς τιμὴν τῆς δόξης μου;

3. Εὗρον δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀβυδηνοῦ περὶ Ἀσσυρίων γραφῇ, περὶ τοῦ Ναβουχοδονόσορ ταῦτα. Μεγασθένης δέ φησι. Ναβουκοδρόσορον Ἡρακλέος ἀλκιμώτερον γεγονότα, ἐπί τε Λιβύην καὶ Ἰβηρίην στρατεῦσαι· ταύτας δὲ χειρωσάμενον, ἀποδασμὸν αὐτέων εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Πόντου κατοικίσαι. Μετὰ δὲ λέγεται πρὸς Χαλδαίων ὡς ἀναβὰς ἐπὶ τὰ βασιλήια κατασχεθείη θεῷ, ὅτε ὧδε φθεγξάμενος δὴ εἶπεν· οὗτος ἐγὼ Ναβουκοδρόσωρ, ὦ Βαβυλώνιοι, τὴν μέλλουσαν ὑμῖν προαγγέλλω συμφορήν κ. τ. λ. Ὁ μὲν θεσπίσας, παραχρῆμα ἠφάνιστο. Ὁ

(1) Cap. IV. 27.

(2) Locus videbatur perplexus in codice arm.

(3) Locum ex Abydeno laudat etiam Chorenensis *Hist.* II. 7. his verbis: *Potentissimus ille Nabuchodonosorus Hercule libyco fortior erat. Exercitu coacto in Iberiam venit, quam profligatam afflictamque sibi subdidit, partemque populi ad oram pontici maris dexteram, nempe occidentalem, transtulit collocavitque.* Scilicet Chorenensis vocabulum ΜΕΓΑΣΘΕΝΗΣ haud proprium viri nomen, sed adiectivum putavit, et *potentissimus* interpretatus est.

(4) In codice Eusebii arm. ιαβαcιαοοcμεν *anteriorem*; sed mendum est pro ιαcιαcοαμεν *dexteram*.

fastu imperabat, e conspectu repente ereptum evanuisse. Hinc filius eius Amilmarodachus regnavit, quem brevi Niglisares levir (1) occidit, filium habens unicum superstitem Labossoracum; qui violento item fato quum sublatus fuisset, Nabonedochus nullo iure fretus ad regni sedem accedere iussus est (2): is nempe cui Cyrus, capta dein Babylone, Carmaniae praefecturam concessit: a Dario autem rege eadem provincia pulsus est.

4. Atque haec omnia cum hebraicis litteris congruunt: namque in Danielis historia traditur quare quave ratione Nabuchodonosorus mente exciderit (3). Graeci autem chaldaeive scriptores vitium illud ad bonum sensum trahunt, illumque a Deo obsessum aiunt, Deumque appellant furorem quo correptus est: vel genium (4) quendam arbitrantur in eum irruisse. Neque id mirum: cuncta enim eiusmodi solent in Deum conferre, geniorumque nomine deos designare. Haec omnia Abydenus. Sed et Flavius Iosephus Iudaeorum historicus in priore priscorum historia (5) congruentia his memorans ita scribit.

CAPUT XI.

Ex Iosephi priore priscorum historia. De Nabuchodonosoro.

1. Age vero, inquit, nunc ea dicam quae de nobis in Chaldaeorum historiis perquam accurate feruntur, quarum cum nostris litteris in aliis quoque multa est conspiratio. Testis equidem huiusce rei Berosus est, vir gente chaldaeus, atque nobilis inter eos qui

δὲ οἱ παῖς Εὐιλμαλούρουχος ἐβασίλευσε· τὸν δὲ ὁ κηδεστὴς ἀποκτείνας Νηριγλισάρης, λείπει παῖδα Λαβασσοάρασκον· τούτου δὲ ἀποθανόντος βιαίῳ μόρῳ, Ναβαννίδοχον ἀποδεικνῦσι βασιλέα, προσήκοντά οἱ οὐδέν· τῷ δὲ Κῦρος, ἑλὼν Βαβυλῶνα, Καρμανίης ἡγεμονίην δωρέεται. *Ex Eusebio Praep. ev. IX. 41.*

1. Λέξω δὲ νῦν ἤδη τὰ παρὰ Χαλδαίοις ἀναγεγραμμένα καὶ ἱστορούμενα περὶ ἡμῶν, ἅπερ ἔχει πολλὴν ὁμολογίαν καὶ περὶ τῶν ἄλλων τοῖς ἡμετέροις γράμμασι. Μάρτυς δὲ τούτων Βηρωσσός, ἀνὴρ χαλδαῖος μὲν τὸ γένος, γνώ-

(1) Cod. arm. *gener.* sed corrigitur infra a Iosepho.

(2) Ita armeniacus interpres *usat*. nempe *Neglissares*, quia legit ἀποδεικνῦσι singulari numero.

(3) *Dan.* IV. 28. sqq.

(4) Codex arm. ΤΕΥ *daemonem*; sed intellige *genium*.

(5) Nempe *libro I.* (*cap.* 19.) *contra Apionem*, quod opus appellatur ἀρχαιότης vel ἀρχαιολογία Ἰουδαίων, *de antiquitate Iudaeorum* apud eundem Eusebium *Praep. ev.* X. 13. nec non in Iosephi codicibus.

scientiarum disciplinas coluerunt. Quippe is et astronomiae libros, et quicquid Chaldaeorum ingenia philosophata sunt, ad graecam linguam transtulit. Hic ergo Berosus priscorum scripturas presse secutus, de diluvio et de hominum supremo exterminio, eadem ratione qua Moses, historiam contexuit: itemque de arca instar capsae adornata, in qua Noachus generis nostri auctor servatus est, quaeque ad cacumen armeniaci montis adhaesit. Deinde Noachi posteros singillatim enumerans, et sua cuique tempora tribuens, ad Nabupalassarum Babylonis et Chaldaeorum regem delabitur, resque ab eo fortiter gestas persequens, ait quo pacto quove consilio filium suum (1) Nabuchodrossorum cum innumeris copiis ingentique apparatu in Aegyptum nostramque regionem miserit, postquam fama ad eius aures venit, provinciarum harum incolas seditionem moliri. Iam hic eo profectus omnes ditione sua pressit, hierosolymitanum templum inflammavit, universumque gentis nostrae populum laribus eversum ad babylonicum agrum traduxit. Atque ita contigit urbi destrui, temploque in ruinis cousidere septuaginta annis ad Cyrum usque Persarum regem primum. Ait autem, babylonium hunc regem dominatum esse Aegypto, Syriae, Phoeniciae et Arabiae, praecellentem omnibus vi et strenuitate qui ante eum Chaldaeis et Babyloniis imperaverant.

ριμος ἦν τοῖς περὶ παιδείαν ἀναστρεφομένοις, ἐπειδὴ περί τε ἀστρονομίας, καὶ περὶ τῶν παρὰ Χαλδαίοις φιλοσοφουμένων αὐτὸς εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξήνεγκε τὰς συγγραφάς. Οὗτος τοίνυν ὁ Βηρωσσὸς ταῖς ἀρχαιοτάταις ἐπακολουθῶν ἀναγραφαῖς, περί τε τοῦ γενομένου κατακλυσμοῦ καὶ τῆς ἐν αὐτῷ φθορᾶς τῶν ἀνθρώπων, καθάπερ Μωϋσῆς οὕτως ἱστόρηκε· καὶ περὶ τῆς λάρνακος, ἐν ᾗ Νῶχος ὁ τοῦ γένους ἡμῶν ἀρχηγὸς διεσώθη, προσενεχθείσης αὐτῆς ταῖς ἀκρωρείαις τῶν Ἀρμενίων ὀρῶν. Εἶτα τοὺς ἀπὸ Νώχου καταλέγων, καὶ τοὺς χρόνους αὐτοῖς προστιθείς, ἐπὶ Ναβολάσσαρον παραγίνεται, τὸν Βαβυλῶνος καὶ Χαλδαίων βασιλέα. καὶ τὰς τούτου πράξεις ἀφηγούμενος λέγει, τίνα τρόπον πέμψας ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον καὶ ἐπὶ τὴν ἡμετέραν γῆν τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ Ναβουχοδονόσορον μετὰ πολλῆς δυνάμεως, ἐπειδήπερ ἀφεστῶτας αὐτοὺς ἐπύθετο, πάντων ἐκράτησε. καὶ τὸν ναὸν ἐνέπρησε τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις, ὅλως τε πάντα τὸν παρ' ἡμῶν λαὸν ἀναστήσας, εἰς Βαβυλῶνα μετῴκισεν· συνέβη δὲ καὶ τὴν πόλιν ἐρημωθῆναι χρόνον ἐτῶν ἑβδομήκοντα, μέχρι Κύρου τοῦ Περσῶν βασιλέως· κρατῆσαι

(1) Codex arm. ZIVNAVAVIN OATIN, quod significat quodammodo *unicum suum filium*.

2. Ipsa vero Berosi verba attexam, cuiuscemodi ea se mihi obtulerunt. Ut pater illius Nabupalassarus edoctus est, summum satrapam, quem procuratorem Aegypto, Syriae, Phoeniciaeque praefecerat, conversis armis fidem mutasse, quum ipse per se iam ad poenas expetendas (1) non valeret, partem copiarum quandam filio suo Nabuchodrossoro, valida tunc aetate iuveni, tradidit, eumque satrapam bello persequi iussit. Nabuchodrossorus (2) statim ac eò venit manusque conseruit, superior rebelli evasit, illasque denuo regiones imperio suo subiunxit. Accidit autem ut pater eius Nabubupalassarus per id tempus in morbum implicitus mortem cum vita Babylone commutaret, postquam anno uno supra viginti regnasset. At Nabuchodrossorus, cognito non (3) diu post parentis obitu, res Aegypti ceterarumque regionum rite composuit: tum captivos iudaeos, phoenices, syros, et aegyptios iussit cum gravis armaturae exercitu ab aliquot amicis suis, itemque reliquas manubias et supellectilem, Babylonem deduci, quò et ipse reversus est (4).

δὲ φησὶ τὸν Βαβυλώνιον Αἰγύπτου, Συρίας, Φοινίκης, Ἀραβίας, πάντας δὲ ὑπερβαλλόμενον ταῖς πράξεσι τῶν πρὸ αὐτοῦ Χαλδαίων καὶ Βαβυλωνίων βεβασιλευκότας.

2. Εἶθ᾽ ἑξῆς ὑποκαταβὰς ὀλίγον ὁ Βηρωσσὸς, πάλιν παρατίθεται ἐν τῇ τῆς ἀρχαιότητος ἱστοριογραφίᾳ· αὐτὰ δὲ παραθήσομαι τὰ τοῦ Βηρωσσοῦ τοῦτον ἔχοντα τὸν τρόπον· Ἀκούσας δ᾽ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ναβολάσσαρος, ὅτι ὁ τεταγμένος σατράπης ἔν τε Αἰγύπτῳ καὶ τοῖς περὶ τὴν Συρίαν τὴν Κοίλην καὶ τὴν Φοινίκην τόποις ἀποστάτης γέγονεν, οὐ δυνάμενος αὐτὸς ἔτι κακοπαθεῖν, συστήσας τῷ υἱῷ Ναβουχοδονοσόρῳ ὄντι ἔτι ἐν ἡλικίᾳ μέρη τινὰ τῆς δυνάμεως, ἐξέπεμψεν ἐπ᾽ αὐτόν. Συμμίξας δὲ Ναβουχοδονόσορος τῷ ἀποστάτῃ, καὶ παραταξάμενος, αὐτοῦ τε ἐκυρίευσεν, καὶ τὴν χώραν ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν ἐποίησεν. Τῷ δὲ πατρὶ αὐτοῦ συνέβη Ναβολασσάρῳ, κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἀῤῥωστήσαντι, ἐν τῇ Βαβυλωνίων πόλει μεταλλάξαι τὸν βίον, ἔτη βεβασιλευκότι εἰκοσιέν (5). Αἰσθόμενος δὲ μετ᾽ οὐ πολὺ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν Ναβουχοδονόσορος, καταστήσας τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον πράγματα καὶ τὴν λοιπὴν χώραν, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους Ἰουδαίων τε καὶ Φοινίκων καὶ Σύρων καὶ τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἐθνῶν συντάξας τισὶ τῶν φίλων μετὰ βαρυτάτης δυνάμεως καὶ τῆς λοιπῆς ὠφελείας ἀνακομίζειν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν, αὐτὸς ὁρμήσας ὀλιγοστὸς παρεγίνετο διὰ τῆς ἐρήμου εἰς Βαβυλῶνα.

(1) Patet armenium interpretem legisse κακοποιεῖν pro κακοπαθεῖν

(2) His, quae sequuntur, utitur Eusebius etiam in *Praep. ev.* IX. 40.

(3) Particula *non* excidit ab armenio codice.

(4) Paolo aliter gr. textus.

(5) Hoc loco Iosephus habet εἴκοσι ἐννέα, sed in *Antiq.* X. 11. εἰκοσιέν, cui lectioni suffragatur Syncellus p. 210. A.

3. Ibi vero rem publicam in Chaldaeorum potestate esse offendit, sibique regnum ab optimate quodam adservari. Universae igitur ditionis patriae potitus, captivos in babylonici agri partibus opportunissimis collocari iussit; tum belli manubiis Beli templum et reliqua affluenter exornavit, atque in ipsam urbem extra vagantes adduxit aquas (1), munivitque locos, ne in posterum obsessores amnem contra urbem immittere possent. Excitavit et triplicem murorum ambitum internae urbi, triplicem item externae: et partim quidem cocto latere ac bitumine, partim latere solo conficiebat. Iam egregie vallata urbe portisque divinitus exornatis, paternae regiae aliam proxime addidit, cuius rationem, pulchritudinem variumque apparatum vix narrare quis possit. Tantummodo dixerim, quum adeo elaboratum mirificum et modum excedens fuerit opus, id tamen intra quindecim dies esse absolutum. Praeterea in palatio lapideos obeliscos altissimos statuisque decoros eduxit, speciemque montium simillimam exhibuit. Consevit et varias arbores, et ea quae dicuntur pensilia viridaria construxit, montani instar ventosique loci, ad uxoris suae lubentiam, qua ventosae Medorum regioni consueverat.

3. Καταλαβὼν δὲ τὰ πράγματα διοικούμενα ὑπὸ Χαλδαίων, καὶ διατηρουμένην τὴν βασιλείαν ὑπὸ τοῦ βελτίστου αὐτῶν, κυριεύσας ἐξ ὁλοκλήρου τῆς πατρικῆς ἀρχῆς, τοῖς μὲν αἰχμαλώτοις παραγενομένοις συνέταξεν αὐτοῖς ἀποικίας ἐν τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις τῆς Βαβυλωνίας τόποις ἀποδεῖξαι· αὐτὸς δὲ ἀπὸ τῶν ἐκ τοῦ πολέμου λαφύρων τό τε Βήλου ἱερὸν καὶ τὰ λοιπὰ κοσμήσας φιλοτίμως. τήν τε ὑπάρχουσαν ἐξ ἀρχῆς πόλιν, καὶ ἑτέραν ἔξωθεν προσχαρισάμενος καὶ ἀνακαινίσας, πρὸς τὸ μηκέτι δύνασθαι τοὺς πολιορκοῦντας τὸν ποταμὸν ἀναστρέφοντας ἐπὶ τὴν πόλιν κατασκευάζειν, ὑπερεβάλετο τρεῖς μὲν τῆς ἔνδον πόλεως περιβόλους, τρεῖς δὲ τῆς ἔξω τούτων, τοὺς μὲν ἐξ ὀπτῆς πλίνθου καὶ ἀσφάλτου, τοὺς δὲ ἐξ αὐτῆς τῆς πλίνθου. Καὶ τειχίσας ἀξιολόγως τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας κοσμήσας ἱεροπρεπῶς, προσκατεσκεύακεν τοῖς πατρικοῖς βασιλείοις ἕτερα βασίλεια ἐχόμενα ἐκείνων, ὑπεραίροντα ἀνάστημα καὶ τὴν πολλὴν πολυτέλειαν· μακρὰ δ' ἴσως ἔσται ἐάν τις ἐξηγῆται. πλὴν ὄντα γε εἰς ὑπερβολὴν ὡς μεγάλα καὶ ὑπερήφανα, συνετελέσθη ἡμέραις δεκαπέντε· ἐν δὲ τοῖς βασιλείοις τούτοις ἀναλήμματα λίθινα ὑψηλὰ ἀνοικοδομήσας, καὶ τὴν ὄψιν ἀποδοὺς ὁμοιοτάτην τοῖς ὄρεσι, καταφυτεύσας δένδρεσι παντοδαποῖς ἐξηργάσατο, καὶ κατασκευάσας τὸν

(1) Nihil de aquis textus graecus Iosephi, qui et paulo aliter se habet.

4. Atque haec omnia adamussim Berosus de praedicto rege scripsit. Sed et alia plurima tertio chaldaicarum rerum libro, in quo graecos historicos reprehendit, qui in cassum opinati sunt, a Semiramide assyria conditam esse Babylonem; ab eademque miranda illa opera exstructa falso scripserunt. Atque in his Chaldaeorum historiae fidem adiungere par est. Praesertim quum in Phoenicum quoque tabulariis suffragantia Berosi dictis scripta extent, quibus diserte Babyloniorum rex universam Syriam atque Phoeniciam perdomuisse traditur. Sed et Philostrati historia consentit, quo loco Tyri obsidionem memorat: tum denique quarto indicarum rerum libro Megasthenes, ubi ostendere nititur, a praedicto Babyloniorum rege Herculem ipsum fortitudine rerumque gestarum magnitudine fuisse superatum, magnamque Libyae partem atque Iberiae (1) internecive debellatam.

5. Iam quod supra memoratum Hierosolymorum templum bello Babyloniorum inflammatum fuerit, quodque idem instaurari coeptum sit quo tempore Cyrus Asiae imperium obtinuit, ex historia

καλούμενον κρεμαστὸν παράδεισον, διὰ τὸ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐπιθυμεῖν τῆς ὀρείας διαθέσεως, τεθραμμένην ἐν τοῖς κατὰ τὴν Μηδίαν τόποις.

4. Ταῦτα μὲν οὕτως ἱστόρησε περὶ τοῦ προειρημένου βασιλέως, καὶ πολλὰ πρὸς τούτοις ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ τῶν χαλδαϊκῶν, ἐν ᾗ μέμφεται τοῖς ἑλληνικοῖς συγγραφεῦσιν, ὡς μάτην οἰομένοις ὑπὸ Σεμιράμεως τῆς ἀσσυρίας κτισθῆναι τὴν Βαβυλῶνα, καὶ τὰ θαυμάσια κατασκευασθῆναι περὶ αὐτὴν ὑπ' ἐκείνης ἔργα ψευδῶς γεγραφόσι. Καὶ κατὰ ταῦτα τὴν μὲν τῶν Χαλδαίων γραφὴν ἀξιόπιστον ἡγητέον. Οὐ μὴν ἀλλὰ κἀν τοῖς ἀρχείοις τῶν Φοινίκων σύμφωνα τοῖς ὑπὸ Βηρωσσοῦ λεγομένοις ἀναγέγραπται περὶ τοῦ τῶν Βαβυλωνίων βασιλέως, ὅτι καὶ τὴν Συρίαν καὶ τὴν Φοινίκην ἅπασαν ἐκεῖνος κατεστρέψατο. Περὶ τούτων γοῦν συμφωνεῖ καὶ Φιλόστρατος ἐν ταῖς ἱστορίαις μεμνημένος τῆς Τύρου πολιορκίας· καὶ Μεγασθένης ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν ἰνδικῶν, δι' ἧς ἀποφαίνεσθαι πειρᾶται τὸν προειρημένον βασιλέα τῶν Βαβυλωνίων, Ἡρακλέους ἀνδρείᾳ καὶ μεγέθει πράξεων διενηνοχέναι· καταστρέψασθαι γὰρ αὐτόν φησι καὶ Λιβύης τὴν πολλὴν καὶ Ἰβηρίαν.

5. Τὰ δὲ περὶ τοῦ ναοῦ προειρημένα τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις, ὅτι κατεπρήσθη μὲν ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων ἐπιστρατευσάντων, ἤρξατο δὲ πάλιν ἀνοικοδομεῖσθαι, Κύρου τῆς Ἀσίας τὴν βασιλείαν παρηληφότος, ἐκ τῶν Βηρωσσοῦ σαφῶς ἐπιδείκ-

(1) Cod. arm. *Zybeorum* pro *Iberiae*, quod manifestum mendum explodere placuit.

item Berosi perspicue constabit. Tertio enim libro haec recitat: Nabuchodrossorus, coepto ante dictorum moenium aedificio, morbo correptus vita excessit, quum tribus annis et quadraginta regnasset: regnumque obtinebat filius eius Evilmarudochus. Hic intemperanter iniusteque regia auctoritate uti visus, a marito sororis suae Neriglassare insidiis appetitus interiit altero regni anno. Eo sublato, exceptum est imperium a Neriglassare insidiatore, quatuorque annis administratum. Deinde filius Labesorachus puerili aetate dominatus est mensibus novem: moxque a familiaribus, propter pravi ingenii specimina, excruciatus interiit. Hoc necato, regnum insidiatores eius communi consilio ad Nabonnedum quemdam babylonium detulerunt, qui in eadem fuerat inimica coniuratione. Sub hoc Babylonis moenia ad amnis ripam coctis lateribus et bitumine condita sunt. Quumque eius regnum decimo iam et septimo anno vigeret, Cyrus e Perside cum maximis copiis irruens, post cetera regna subversa, Babylonem aggressus est. Nabonnedus ubi adventantem sensit, aciem in eum eduxit, proelioque superatus fugit, seque cum paucis in Borsippenorum urbe conclusit. Capta Babylone, Cyrus externa urbis moenia funditus subfodi iussit, quia nimirum videbatur ei nimis valida urbs captuque difficilis: tum Borsippum ad obsidendum

θήσεται περιτεθέντων. Λέγει γὰρ οὕτω διὰ τῆς τρίτης. Ναβουχοδονόσορος μὲν οὖν μετὰ τὸ ἄρξασθαι τοῦ προειρημένου τείχους, ἐμπεσὼν εἰς ἀῤῥωστίαν, μετηλλάξατο τὸν βίον, βεβασιλευκὼς ἔτη τεσσαράκοντα τρία· τῆς δὲ βασιλείας κύριος ἐγένετο ὁ υἱὸς αὐτοῦ Εὐιλμαράδουχος· οὗτος προστὰς τῶν πραγμάτων ἀνόμως καὶ ἀσελγῶς, ἐπιβουλευθεὶς ὑπὸ τοῦ τὴν ἀδελφὴν ἔχοντος αὐτοῦ Νηριγλισσοόρου ἀνῃρέθη, βασιλεύσας ἔτη δύο· μετὰ δὲ τὸ ἀναιρεθῆναι τοῦτον, διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν ὁ ἐπιβουλεύσας αὐτῷ Νηριγλισσόορος, ἐβασίλευσεν ἔτη τέσσαρα· τούτου υἱὸς Λαβοροσοάρχοδος ἐκυρίευσε μὲν τῆς βασιλείας παῖς ὢν μῆνας ἐννέα· ἐπιβουλευθεὶς δὲ διὰ τὸ πολλὰ ἐμφαίνειν κακοήθη, ὑπὸ τῶν φίλων ἀπετυμπανίσθη. Ἀπολομένου δὲ τούτου, συνελθόντες οἱ ἐπιβουλεύσαντες αὐτῷ, κοινῇ τὴν βασιλείαν περιέθηκαν Ναβοννήδῳ τινὶ τῶν ἐκ Βαβυλῶνος, ὄντι ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπισυστάσεως. Ἐπὶ τούτου τὰ περὶ τὸν ποταμὸν τείχη τῆς Βαβυλωνίων πόλεως, ἐξ ὀπτῆς πλίνθου καὶ ἀσφάλτου κατεκοσμήθη. Οὔσης δὲ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν τῷ ἑπτακαιδεκάτῳ ἔτει, προεξεληλυθὼς Κῦρος ἐκ τῆς Περσίδος μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ καταστρεψάμενος τὴν λοιπὴν Ἀσίαν πᾶσαν, ὥρμησεν ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας. Αἰσθόμενος δὲ Ναβόννηδος τὴν ἔφοδον αὐτοῦ, ἀπαντήσας μετὰ τῆς δυνάμεως καὶ παραταξάμενος, ἡττηθεὶς τῇ μάχῃ καὶ

Nabonnedum contendit. Is vero obsidionem non sustinens, manus dedit; quo Cyrus perquam clementer usus est; concessa enim ad incolendum Carmania, Babylone eum emisit. Reliqua aetate Nabonnedus illic exacta supremum diem obiit. Haec omnia consentientem praeferunt cum nostris libris veritatem. Nempe Nabuchodouosorus decimo octavo regni sui anno templum nostrum diruit: idque excidium annis quinquaginta mansit. Deinde annum alterum regnante Cyro iacta sunt fundamenta templi resurgentis; idemque anno Darii imperantis sexto (1) absolutum.

6. Addam etiam Phoenicum scriptores; neque enim sunt inepti ad veritatem magnopere confirmandam(2); hique ita tempora explicant. Sub Ethobalo sacerdote obsedit Nabuchodonosorus Tyrum annis tredecim. Post illum regnavit Balla decem annis. Hinc iudices constituti sunt; magistratuque functi Ethnibalus Basechi mensibus duobus, Chelbes Abdaei mensibus decem, Abalus pontifex maximus mensibus tribus. Quumque Sibunosthus, et Gerastartas Abdelimi filius, iudicia exercuissent annis sex, Balatorus huius filius anno uno

φυγὼν ὀλιγοστὸς, συνεκλείσθη εἰς τὴν Βορσιππηνῶν πόλιν. Κῦρος δὲ Βαβυλῶνα καταλαβόμενος, καὶ συντάξας τὰ ἔξω τῆς πόλεως τείχη κατασκάψαι, διὰ τὸ λίαν αὐτῷ πραγματικὴν καὶ δυσάλωτον φανῆναι τὴν πόλιν, ἀνέζευξεν ἐπὶ Βόρσιππον, ἐκπολιορκήσων τὸν Ναβόννηδον. Τοῦ δὲ Ναβοννήδου οὐχ ὑπομείναντος τὴν πολιορκίαν, ἀλλ' ἐγχειρήσαντος αὐτὸν, πρότερον χρησάμενος Κῦρος φιλανθρώπως, καὶ δοὺς οἰκητήριον αὐτῷ Καρμανίαν, ἐξέπεμψεν ἐκ τῆς Βαβυλωνίας. Ναβόννηδος μὲν οὖν, τὸ λοιπὸν τοῦ χρόνου διαγενόμενος ἐν ἐκείνῃ τῇ χώρᾳ, κατέστρεψε τὸν βίον. Ταῦτα σύμφωνον ἔχει ταῖς ἡμετέραις βίβλοις τὴν ἀλήθειαν· γέγραπται γὰρ ἐν αὐταῖς ὅτι Ναβουχοδονόσορος ὀκτωκαιδεκάτῳ τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἔτει τὸν παρ' ἡμῖν ναὸν ἠρήμωσε, καὶ ἦν ἀφανὴς ἐπὶ ἔτη πεντήκοντα· δευτέρῳ δὲ τῆς Δαρείου βασιλείας ἀπετελέσθη.

6. Προσθήσω δὲ καὶ τὰς τῶν Φοινίκων ἀναγραφάς· οὐ γὰρ παραλειπτέον τῶν ἀποδείξεων τὴν περιουσίαν· ἔστι δὲ τοιαύτη τῶν χρόνων ἡ καταρίθμησις· Ἐπὶ Εἰθωβάλου τοῦ βασιλέως ἐπολιόρκησε Ναβουχοδονόσορος τὴν Τύρον ἐπ' ἔτη δεκατρία. Μετὰ τοῦτον ἐβασίλευσε Βαὰλ ἔτη δέκα. Μετὰ τοῦτον δικασταὶ κατεστάθησαν καὶ ἐδίκασαν. Ἐκνίβαλος Βασλάχου μῆνας δύο, Χέλβης Ἀβδαίου

(1) Notemus praeclaram lectionem codicis armeniaci *sexto* pro *secundo* quam nunc praeferunt vitiata Iosephi exemplaria. Sane dicendum esse *sexto*, constat evidenter e libro primo divini Ezdrae VI. 15. idque confirmat etiam Syncellus p. 245. A. At Eusebii *Praep. ev.* IX. 40. vitiata item exemplaria habent δεκάτῳ, *decimo*.

(2) Ita codex arm. aliquantulum differt a graeco textu.

regnavit (1). Quo obeunte, evocatus est e Babylone Merbalus, qui regnavit annis quatuor. Hoc item mortuo adscitus est frater Hiromus, qui regnavit annis viginti. Sub eo Cyrus persa dynastes factus est. Quae quum ita sint, summa temporum, anni quinquaginta quatuor sunt cum mensibus tribus, prout ipsi supputant (2). Nimirum septimo regni sui anno Nabuchodonosorus obsidere Tyrum coepit: tum quarto (3) anno ex quo regnabat Hiromus, imperium Cyrus persa occupavit. Atque ita consentanea nostris litteris Chaldaeorum Tyriorumque libri recitant.

De his hoc pacto Iosephus. Sed enim et Abydenus chaldaici regni rationem Polyhistori concordem evolvit, regesque Assyriorum singillatim diligenterque ita recenset.

CAPUT XII.

Abydeni de regno Assyriorum.

Chaldaei regionis suae reges ab Aloro usque ad Alexandrum hoc pacto enumerant. Nini quidem et Semiramidis nullam rationem habent. His autem dictis, ita historiam suam exorditur. Fuit *, inquit, Ninus qui Arbeli, qui Chaali, qui Arbeli, qui Anebi, qui Babii,

μῆνας δέκα, Ἄββαρος ἀρχιερεὺς μῆνας τρεῖς, Μύτγονος καὶ Γεράστρατος τῶν Ἀβδηλέμου δικασταὶ ἔτη ἕξ. Ὧν μεταξὺ ἐβασίλευσε Βαλάτορος ἐνιαυτὸν ἕνα. Τούτου τελευτήσαντος, ἀποστείλαντες μετεπέμψαντο Μέρβαλον ἐκ τῆς Βαβυλῶνος, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη τέσσαρα. Τούτου τελευτήσαντος, μετεπέμψαντο τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Εἴρωμον, ὃς ἐβασίλευσεν ἔτη εἴκοσιν. Ἐπὶ τούτου Κῦρος Περσῶν ἐδυνάστευσεν. Οὐκοῦν ὁ σύμπας χρόνος ἔτη πεντήκοντα τέσσαρα καὶ τρεῖς μῆνες πρὸς αὐτοῖς. Ἑβδόμῳ μὲν γὰρ ἔτει τῆς Ναβουχοδονοσόρου βασιλείας ἤρξατο πολιορκεῖν Τύρον· τεσσαρεσκαιδεκάτῳ δ' ἔτει τῆς Εἰρώμου Κῦρος ὁ Πέρσης τὸ κράτος παρέλαβεν. Καὶ σύμφωνα μὲν ἐπὶ τοῦ ναοῦ τοῖς ἡμετέροις γράμμασι τὰ Χαλδαίων καὶ Τυρίων. *Ex Iosepho contra Apionem l. 19-21.*

(*) Ἀσσυρίων ἐβασίλευσαν Ἀραβῆλος, Χάλαος, Ἄνεβος, Βάβιος. *Ex Syncello p. 151. B. 154. D. 155. A.*

(1) Locus in armeniaco codice videbatur perplexus.

(2) Ita interpres arm. Sed revera πρός αὐτοῖς nihil aliud significat quam *insuper*, nempe *anni LIV, insuperque menses III.*

(3) Textus graecus *quarto decimo.*

qui Beli regis Assyriorum (1). Deinde accurate reges enumerat a Nino et a Semiramide ad Sardanapallum, qui omnium extremus fuit: a quo ad primam olympiadem sexaginta et septem anni putantur (2). De Assyriorum regno hac diligentia scripsit Abydenus. Nihilominus et Castor primo libro summarii chronicorum (3) eadem plane ad litteram narrat de regno Assyriorum.

CAPUT XIII.

E Castoris summario. De regno Assyriorum.

Belus erat, inquit, Assyriorum rex, et sub eo Cyclopes fulguribus fulminibusque micantibus Iovi cum Titanis proelianti opem ferebant. Reges quoque Titanorum eo tempore cognoscebantur, quorum e numero erat Ogygus rex. Mox paucis interiectis, subdit, gigantes bellum diis intulisse atque occidione esse caesos: strenuos deorum adiutores fuisse Herculem et Bacchum (4), qui et ipsi erant Titani: Belum, de quo antea diximus, mortem obiisse, qui etiam Deus existimatus sit. Post hunc Assyriis dominatum esse Ninum annis quinquaginta duobus, qui uxorem duxit Semiramidem. Post eum, Semiramidem rexisse Assyrios annis quadraginta duobus. Zamem, qui et Ninyas, successisse. Deinceps Assyriorum, qui consecuti sunt, reges singillatim ordinatimque numerat usque ad Sardanapallum, nominatim quemque compellans: quorum etiam nos paulo post et nomina et tempora dominationis ponemus. Profecto et ille * in eo, quem digessit, canone sic de his loquitur: primo Assyriorum reges disposuimus, exordiumque a Belo duximus: et quo-

(*) Κάστωρ ἐν τῷ κανόνι αὐτοῦ φησὶν ὧδε. Πρώτως μὲν εἶναι τοὺς ἀσσυρίους βασιλεῖς κατετάχαμεν, τὴν μὲν ἀρχὴν ἀπὸ Βήλου πεποιημένους. Τῶ δὲ, τὰ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔτη μὴ παραδεδόσθαι σαφῶς, τοῦ μὲν ὀνόματος μνημονεύομεν, τὴν δὲ ἀρχὴν τῆς χρονογραφίας ἀπὸ Νίνου πεποιήμεθα,

(1) Locum exscripsit etiam Chorenensis *Hist.* I. 4. *Abydenus, auctor certus, ita dicit: Ninas ortus Arbeclo, Chaalus Arbeclo, is Anebo, is Babio, is Belo.*

(2) Infra cap. XV. 7. putantur *quadraginta.*

(3) Hoc *summarium* Castoris idem est atque eiusdem *canon*, de quo in sequenti capite sermo fit. Sane et Eusebii nostri liber posterior, qui vulgo dicitur *canon*, ab Hieronymo *de viris ill.* cap. LXXXI. dicitur *epitome.*

(4) De Bacchi et Herculis pugna cum gigantibus legantur Apollodorus *Biblioth.* I. 6. II. 7, itemque Nonnus *Dionys.* XXV. et XLVIII.

niam haud traditum certo est quot hic annis regnaverit (1), nihil praeter nomen adscripsimus. A Nino autem principium chronologiae fecimus, et in alterum Ninum *, qui Sardanapallo successit, desivimus: prorsus ut perspicue definiteque tum summa temporum, tum singulorum regum anni patefierent. Sic videlicet annorum mille octoginta supra ducentum summa exsurgit. Haec Castor. Ceterum et siculus ** Diodorus, qui bibliothecam coacervavit, eadem fere narratione utitur.

CAPUT XIV.

E Diodori libro. De regno Assyriorum.

1. Principio *** Asiam imperio tenuere reges indigenae, quorum nec illustre aliquod factum nec nomina memorantur. Primus autem historiae commendatione et memoria dignus, Ninus fuit rex Assyriorum, maximorum insigniumque facinorum auctor, de quo nos particulatim scribere aggredimur. Mox pluribus interpositis, ait **** eum suscepisse de Semiramide filium Ninyam: quumque mortem obiret, uxorem reliquisse imperantem. Ninum a Semiramide in sua regia fuisse sepultum. Rursus paucis aliis narratis addit *****, Semiramidem omnibus Asianis, exceptis Indis, praefuisse

καὶ καταλήγομεν ἐπὶ Νῖνον τὸν διαδεξάμενον τὴν βασιλείαν ἀπὸ Σαρδαναπάλλου. *Ex Syncello p. 205. D. sqq.*

(*) Ἕτεροί φασι μετὰ Σαρδανάπαλλον κρατῆσαι τῆς Ἀσσυρίων ἀρχῆς Νῖνον, ὥς που καὶ Κάστωρ. *Ex eodem p. 205. D.*

(**) Ὁ σικελιώτης Διόδωρος ὁ συναγηοχὼς τὴν βιβλιοθήκην. *Ex Eusebio Praep. ev. I. 6.*

(***) Τὸ παλαιὸν κατὰ τὴν Ἀσίαν ὑπῆρχον ἐγχώριοι βασιλεῖς, ὧν οὔτε πρᾶξις ἐπίσημος, οὔτε ὄνομα μνημονεύεται. Πρῶτος δὲ τῶν εἰς ἱστορίαν καὶ μνήμην παραδιδομένων Νῖνος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων μεγάλας πράξεις ἐπετελέσατο· περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος ἀναγράφειν πειρασόμεθα. *Ex Diodoro II. 1.*

(****) Μετὰ δὲ ταῦτα γεννήσας ἐκ Σεμιράμεως υἱὸν Νινύαν ἐτελεύτησε, τὴν γυναῖκα ἀπολιπὼν βασίλισσαν. Τὸν δὲ Νῖνον ἡ Σεμίραμις ἔθαψεν ἐν τοῖς βασιλείοις. *Ex eodem Diodoro II. 7.*

(*****) Αὕτη μὲν οὖν βασιλεύσασα τῆς Ἀσίας ἁπάσης, πλὴν Ἰνδῶν, ἐτελεύ-

(1) Id tamen diserte tradit Augustinus *de civ. D. XVI. 17. Babylone iam Ninus regnabat post mortem patris sui Beli, qui primus illic regnaverat sexaginta quinque annos.*

reginam, atque obiisse eo, qui praedictus est, modo, annos natam duos et sexaginta, regni anno secundo supra quadragesimum. Deinceps ex ordine narrat *, post illius obitum a Ninya filio Nini et Semiramidis occupatum esse imperium et pacifice administratum: quippe qui martium indefessumque matris suae animum haud aemulatus sit. Denique aliis intermediis addit, ** prorsus ut Ninyam alios quoque reges, filios videlicet a patre, excepisse imperium, successivosque (1) regnavisse usque ad Sardanapallum: sub hoc enim ad Medos imperium Assyriorum devolutum est, quod quidem manserat annis plus mille et trecentis (2), uti Ctesias cnidius secundo libro tradit.

2. Age vero *** regum nomina, numerumque annorum quibus regnaverunt, perscribere, nihil interest; quandoquidem nil memoria dignum ab iis actum est: excepta illa auxiliari vi Troianis sup-

τησε τὸν προειρημένον τρόπον, βιώσασα μὲν ἔτη ἑξήκοντα καὶ δύο, βασιλεύσασα δὲ δύο πρὸς τοῖς τεσσαράκοντα. *Ex eodem II. 20.*

(*) Μετὰ δὲ τὸν ταύτης θάνατον Νινύας ὁ Νίνου καὶ Σεμιράμεως υἱὸς παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν ἦρχεν εἰρηνικῶς, τὸ φιλοπόλεμον καὶ κεκινδυνευμένον τῆς μητρὸς οὐδαμῶς ζηλώσας. *Ex eodem II. 21.*

(**) Παραπλησίως δὲ τούτῳ καὶ οἱ λοιποὶ βασιλεῖς, παῖς παρὰ πατρὸς διαδεχόμενοι τὴν ἀρχήν, ἐπὶ γενεὰς τριάκοντα ἐβασίλευσαν, μέχρι Σαρδαναπάλου. Ἐπὶ τούτου γὰρ ἡ τῶν Ἀσσυρίων ἡγεμονία μετέπεσεν εἰς Μήδους, ἔτη διαμείνασα πλείω τῶν χιλίων καὶ τριακοσίων, ἔτι δ' ἑξήκοντα, καθάπερ φησὶ Κτησίας ὁ κνίδιος ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ. *Ex eodem II. 21.*

(***) Τὰ δ' ὀνόματα πάντων τῶν βασιλέων, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐτῶν, ὧν ἕκαστος ἐβασίλευσεν, οὐ κατεπείγει γράφειν, διὰ τὸ μηδὲν ὑπ' αὐτῶν πεπρά-

(1) Semiramidis tamen stirpem ante Sardanapallum defecisse tradunt quidam historici apud Syncellum p. 359. C. et Agathiam p. 63. C. Ἐβασίλευσαν Ἀσσύριοι ἀπὸ Νίνου καὶ Σεμιράμεως μέχρι Βελεοῦ τοῦ Δελκετάδου. Εἰς τοῦτον χρόνον τοῦ Σεμιράμεως γένους λήξαντος, Βελεταρὰν ὀπωρουργὸς ἐβασίλευσεν, καὶ τὸ ἐκείνου γένος ἑξῆς μέχρι Σαρδαναπάλου, καθὰ Βίωνι καὶ Ἀλεξάνδρῳ δοκεῖ τῷ πολυΐστορι. Ἐβασίλευσαν οὖν Ἀσσύριοι ἔτη ͵ατϛ: *A Nino et a Semiramide ad Beleum usque Delcetadae filium regnum tenuerunt Assyrii: in eo quippe deficiente Semiramidis genere Belitaras quidam eiusque posteri dominati sunt usque ad Sardanapalum, prout Bionis et Alexandri polyhistoris sententia est. Regnaverunt itaque Assyrii annis MCCCVI.*

(2) Graecus textus Diodori editus et tres codices ambrosiani habent MCCCLX. Haec est autem illa celeberrima tantoque opere apud veteres recentesque criticos ventilata controversia de assyrii imperii diuturnitate. Herodotus I. 95. quingentis et viginti annis id imperium mansisse docet. Ctesias apud Diodorum II. 21. annis mille et trecentis cum sexaginta; vel, ut cap. 28, plus mille et trecentis; vel ut apud Syncellum p. 359. sex et trecentis supra mille; vel etiam paulo amplius, uti apud Agathiam p. 63. (Sane et Iustinus I. 2. omnino mille trecentis.) Hinc criticorum facta divortia.

peditata ab Assyriis, quae quidem historiam promeruit, duce exercitus Memnone Tithoni (1) filio. Namque Asiae regnum tenente Tautano (2), qui erat vigesimus sextus (3) a Ninya Semiramidis filio, feruntur Graeci cum Agamemnone adversus Troiam expeditionem suscepisse, quum iam Assyrii plus mille annis Asiae praefuissent. Priamus vero Troianorum rex bello graviter pressus regi Assyriorum semet commendabat (4), missisque oratoribus opem rogabat: qui ei concessit Aethiopas decem mille totidemque Susianos (5) cum ducentis curribus et Memnone Tithoni filio copiarum duce. His dictis, mox addit: has Memnonis strenuitates barbaros in regiis codicibus narratas affirmare (6).

3. Sardanapallus * trigesimus quintus (7) a Nino fundatore imperii fuit, et Assyriorum regum extremus, cunctosque, qui eum praecesserant, mollitia ignaviaque superavit. Et paulo post ait **, eum

χθαι μνήμης ἄξιον. Μόνη γὰρ τετύχηκεν ἀναγραφῆς ἡ πεμφθεῖσα συμμαχία τοῖς Τρωσὶν ὑπ' Ἀσσυρίων, ἧς ἐστρατήγει Μέμνων ὁ Τιθωνοῦ. Τευτάμου γὰρ βασιλεύοντος τῆς Ἀσίας, ὃς ἦν εἰκοστὸς ἀπὸ Νινύου τοῦ Σεμιράμεως, φασὶ τοὺς μετ' Ἀγαμέμνονος Ἕλληνας ἐπὶ Τροίαν στρατεῦσαι, τὴν ἡγεμονίαν ἐχόντων τῆς Ἀσίας τῶν Ἀσσυρίων ἔτη πλείω τῶν χιλίων. Καὶ τὸν μὲν Πρίαμον βαρυνόμενον τῷ πολέμῳ καὶ βασιλεύοντα τῆς Τρῳάδος, ὑπήκοον δ' ὄντα τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀσσυρίων, πέμψαι πρὸς αὐτὸν πρεσβευτὰς περὶ βοηθείας. Τὸν δὲ Τεύταμον μυρίους μὲν Αἰθίοπας, ἄλλους δὲ τοσούτους Σουσιανοὺς σὺν ἅρμασι διακοσίοις ἐξαποστεῖλαι, στρατηγὸν καταστήσαντα Μέμνονα τὸν Τιθωνοῦ. Περὶ μὲν οὖν τοῦ Μέμνονος τοιαῦτ' ἐν ταῖς βασιλικαῖς ἀναγραφαῖς ἱστορεῖσθαι φασὶν οἱ βάρβαροι. *Ex eodem Diodoro II. 22.*

(*) Σαρδανάπαλος δὲ, τριακοστὸς μὲν ὢν ἀπὸ Νίνου τοῦ συστησαμένου τὴν ἡγεμονίαν, ἔσχατος δὲ γενόμενος Ασσυρίων βασιλεὺς, ὑπερῆρεν ἅπαντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ τρυφῇ καὶ ῥαθυμίᾳ. *Ex eodem Diodoro II. 23.*

(**) Τοιοῦτος δ' ὢν τὸν τρόπον, οὐ μόνον αὐτὸς αἰσχρῶς κατέστρεψε τὸν

(1) Hunc Tithonum Memnonis patrem, eundem esse atque Babium regem Assyriorum putat Syncellus p. 155. A.

(2) Ita scribit hoc nomen etiam Syncellus p. 168. A.

(3) In Diodori textu edito est *vigesimus*, eamque lectionem confirmant tres Diodori codices ambrosiani. Ab Eusebio tamen scribitur *vigesimus sextus*, etiam sequente capite in tabulis: nec non a Syncello p. 168. B.

(4) Ita codex arm paulo aliter atque est in graeco.

(5) Cod. arm. perperam *Nusianos*.

(6) Memnonis expeditio resque apud Troiam gestae narrantur prolixe apud Quintum Calabrum II. v. 99. sqq.

(7) Ita legebat Eusebius apud Diodorum, nunc autem in graeco Diodori textu edito legitur *trigesimus*, nec non in codicibus tribus ambrosianis. In tabulis mox addendis Sardanapallus *trigesimum sextum* locum obtinet.

adeo in luxuriam fuisse proiectum, ut non solum ipse turpiter vitam amiserit, verum etiam universum Assyriorum imperium everterit, cuius incolumitas, prae ceteris, quae memorantur, diutissime manserat. Arbaces quidam genere medus, vir insignis virtute et strenuus, dux medicae militiae, quae in urbem Ninum quotannis submittebatur, ea occasione amicitiam iniit cum exercitus babylonici duce, ab eoque rogatus imperium sustulit Assyriorum. Haec Diodorus secundo bibliothecae historicae libro. De Assyriorum imperio eadem quoque Cephalion his verbis refert (1).

CAPUT XV.

* Cephalionis historici. De regno Assyriorum.

1. Ea scribere aggredior, quorum alii quoque meminerunt, in primis Hellanicus lesbius et Ctesias cnidius (2) nec non Herodotus halicarnassensis (3). Principio Assyrii dominati sunt Asiae, ex quibus (4) erat Ninus belides: quo regnante multae res et facinora maxima contigerunt. Deinde loquitur de Semiramidis natalibus, nec non Zoroastri (5) magni Bactrianorum regis, et de bello quo hic a Semi-

βίον, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἀσσυρίων ἡγεμονίαν ἄρδην ἀνέτρεψε, πολυχρονιωτάτην γενομένην τῶν μνημονευομένων. Ἀρβάκης γάρ τις, μῆδος μὲν τὸ γένος, ἀνδρείᾳ δὲ καὶ ψυχῆς λαμπρότητι διαφέρων, ἐστρατήγει Μήδων, τῶν κατ' ἐνιαυτὸν ἐκπεμπομένων εἰς τὴν Νῖνον. Κατὰ δὲ τὴν στρατείαν γενόμενος συνήθης τῷ στρατηγῷ τῶν Βαβυλωνίων, ὑπ' ἐκείνου παρεκλήθη καταλῦσαι τὴν τῶν Ἀσσυρίων ἡγεμονίαν. *Ex eodem Diodoro II. 23-24.*

1. (*) Παρέστω Κεφαλίων ἐπίσημος εἷς, οὐχ ὁ τυχών, οὕτω φάσκων. Ἄρχομαι γράφειν ἀφ' ὧν ἄλλοι τε ἐμνημόνευσαν, καὶ τὰ πρῶτα Ἑλλανικός τε ὁ λέσβιος, καὶ Κτησίας ὁ κνίδιος, ἔπειτα Ἡρόδοτος ὁ ἁλικαρνασσεύς. Τὸ παλαιὸν τῆς Ἀσίας ἐβασίλευσαν οἱ Ἀσσύριοι, τῶν ἦν ὁ Βήλου Νῖνος. Εἶτ' ἐπάγει γένεσιν Σεμιράμεως καὶ Ζωροάστρου μάγου, ἔτη τε νβ' τῆς Νίνου βασιλείας. Μεθ'

(1) Hoc in capitulo non semel erravit armenius interpres, quem nos ex graecis reliquiis corrigendum esse putavimus.

(2) Apud Diodorum sic. lib. II. Recole superius caput.

(3) Lib. I.

(4) Ita codex arm.; non ut graecus textus *his autem*.

(5) In Chorenensis historia l. 5. 16, itemque apud Exnichium cap. 33. scribitur *Zeradastes*. Apud Agathiam autem p. 62. B. etiam Ζωράδος et Ζαράδης. Diodorus II. 6. appellat *Oxyarten*: tum et strategema narrat quo hic magus bactrianus a Semiramide (Nino adhuc regnante) superatus est.

ramide superatus est (1); de annis denique quibus Ninus regnavit, duobus videlicet supra quinquaginta, nec non de eius obitu. Postea regnantem Semiramin Babylonis moenia excitavisse *ait* ea ratione, quae a multis dicta est, nempe a Ctesia, a Zenone, ab Herodoto, aliisque deinceps. Praeterea Semiramidis narrat expeditionem in Indiam, eiusque cladem et fugam: caedem etiam filiorum suorum ab ipsamet patratam: utque eadem a filio item suo Ninya interempta sit postquam annis duobus supra quadraginta regnasset. Hic vero, qui in imperium successit, a Cephalione dicitur nihil dignum memoria gessisse.

2. Tum reges alios singillatim recenset, quorum dominationem mille annis mansisse docet (2), potestate a patre ad filium manante: neminemque eorum minus viginti annis *sceptrum* tenuisse (3). Nam imbellis et quieta et feminea eorum indoles tutos cautosque servabat: quippe qui penetralibus se continebant, nihilque agebant, atque a nemine, praeter quam a pellicibus et a viris effeminatis conspiciebantur. Siquis tamen avet hos reges cognoscere, Ctesias diserte eos nominatimque recenset, quod ego quidem sciam, tres supra viginti. Sed enim qua ego voluptate vel animi incunditate barbara

ὃν Βαβυλῶνα, φησὶν, ἡ Σεμίραμις ἐτείχισε τρόπον, ὡς πολλοῖσι λέλεκται, Κτησίᾳ, Ζήνωνι, Ἡροδότῳ, καὶ τοῖς μετ' αὐτοὺς, στρατείαν τε αὐτῆς κατὰ τῶν Ἰνδῶν, καὶ ἧτταν, καὶ ὅτι τοὺς ἰδίους ἀνεῖλεν υἱοὺς, καὶ ὑπὸ Νίνου τῶν παίδων ἑνὸς ἀνῃρέθη τοῦ διαδεξαμένου τὴν ἀρχήν.

2. Καὶ μεθ' ἕτερα. Καὶ τῶν λοιπῶν εἰς ͵α ἐτῶν ἀριθμὸν ἦρχον, παῖς παρὰ πατρὸς ἐκδεχόμενος τὴν ἀρχὴν, καὶ ἔχων ἧττον αὐτῶν οὐδὲ εἷς ἐτελεύτησεν ἐτῶν κ΄· τὸ γὰρ ἀπόλεμόν τε καὶ ἀφιλοκίνδυνον καὶ γυναικῶδες ἦν αὐτοῖς ἀσφαλές· ἔνδον γὰρ ἥμενον, οὐδὲ αὐτοῖς ἓν ἔργον ἐπρήσσετο, οὐδὲ ἑώρα τις αὐτοὺς, πλὴν αἵ τε παλλακίδες καὶ τῶν ἀνδρῶν οἱ γυναικώδεις. Τοὺς δὲ βασιλεῖς τούσδε, εἴτις εἰδῆσαι βούλεται, Κτήσιας ἐστὶν ὁ λέγων ὀνόματα αὐτῶν κ΄, οἶμαι,

(1) Nihil de hoc bello est in graeco textu, uti nunc se habet, Cephalionis. Veruntamen Chorenensis quoque *Hist.* I. 17. eumdem hunc Cephalionis locum refert dicentis, a Semiramide iam regnante Zoroastrum fuisse superatum. Quamquam idem Chorenensis tum hoc tum priore laudati libri capite contrariam item sententiam innuit, secundum quam Semiramis cladem a Zoroastro passa traditur.

(2) Lege ad cap. XIV. 1. p. 59. notam 2.

(3) Locus graecum, qui vel corruptus vel ambiguus est, Goarus Syncelli interpres p. 167. C. convertit: *adeo ut vicennalis obiret nullus.* Sed enim ex XXIII regibus (quot mox dicuntur) quorum nemo obierit vicennalis, quonam pacto conflabitur mille annorum summa? Vox etiam ἐτελεύτησεν eiicienda videtur a graeco textu. Locum igitur egregie intellexit tuitusque est armenius noster interpres.

nomina appellem, cassa omnino gestis praeclaris, tyrannorum, inquam, illorum imbecillium et mollium et prope silvestrium?

3. Deinde addit; anno istius dominationis quadragesimo supra sexcentesimum, rege Assyriorum Belimo (1), Perseum Danaes *filium* centum naves ad illorum regionem appulisse. Fugam scilicet arripuerat Perseus a Baccho victus Semeles filio (2). Deinde omisso Perseo Bacchique triumpho; ait, sequiore aetate, imperante apud Assyrios Panya, classem Argonautarum venisse ad Phasim amnem et ad colchicam Medeam: tum et Herculem insano Hylae amore correptum, navi relicta Cappadociam (3) versus, ut aiunt, errabundum contendisse. Dicit praeterea: siquis mille annos a Semiramide ad Mithraeum numeret, eum rationes constare deprehensurum.

4. Ab Aegeo rege discessit Medea colchis, femina saga (4). Huius

καὶ γʹ. Ἐμοὶ δὲ ἡ γραφὴ τί τερπνὸν ἢ τί χαρίεν ἤμελλεν ἕξειν, ὀνομακλήδην ἄνευ πράξεων βαρβάρως φωνέοντι τυράννους δειλοὺς καὶ μαλακούς;

3. Πρὸς οἷς ἐπάγει τὰ περὶ τῶν ἐτῶν αὐτῶν. Ἐτέων δὲ ὄντων ἀπὸ Νίνου τεσσαράκοντά που καὶ χʹ, Βέλιμος ἐβασίλευσεν Ἀσσυρίων· καὶ ἀφικνεῖται Περσεὺς ὁ Δανάης εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ, ναῦς ἄγων ρʹ· ἔφυγε δὲ Περσεὺς τὸν Διόνυσον τὸν Σεμέλης υἱέα. Καὶ μετέπειτα. Ὑστέρῃ δὲ γενεῇ κατὰ Πανύαν ἄρχοντα ὁ τῶν Ἀργοναυτῶν στόλος ἔπλευσεν ἐπί τε Φᾶσιν καὶ Μηδείην τὴν κολχίδα, καὶ Ἡρακλέα πλανηθέντα ἀπὸ τῆς νεὼς διὰ τὸν ἔρωτα τοῦ Ὕλα, λέγουσι περὶ τὸν

(1) Hic in tabulis mox subdendis dicitur *Belochus*.

(2) Bacchi certamen cum Perseo innuit Nonnus *Dionys.* XXV, prolixe autem canit XLVII.

(3) Apud armenios scriptores *Cappadocia* plerumque dicitur գամիրք, uti etiam hoc loco, et in Bibliorum interpretatione *Deut.* II. 23, *Amos* IX. 7, *Hierem.* XLVII. 4. *Act. Apost.* II. 9. Chorenensis tamen in geographia utitur nomine *Cappadocia*.

(4) Locus heic percommodam nobis ansam praebet edendi cuiusdam summarii euripideae tragoediae *Peliades*, quod (deperditâ apud Graecos tragoediâ) Armenii incolume servaverunt. Mosis Chorenensis, qui non historica solum verum etiam rhetorica laude claruit, decem libri progymnasmatum extant. Inivero tertio eius *rhetoricae* libro, qui est *de confutatione*, praedictam Euripidis fabulam Moses ad exemplum sibi proponit oratoriae confutationis. En autem eius verba.

Medeae confutatio.

Si cuiquam liceret fructum victoriae ex mendacio adipisci, aut laudis honorem apud omnes consequi; cunctis equidem Euripides tragicus antecelleret, qui fabulosae orationis copiâ classem universam poetarum superavit. Hic tamen in iis, quae de Medea refert, extremos mentiendi fines attingit.

„ *Ait enim ipsam, societate cum Iasone quadam inita, e Scythia in Thessaliam navigavisse, atque magicae heic professam, regem, qui terrae imperabat, dolosis consiliis perdere decrevisse. Idcirco apud eiusdem filias commemoratâ diu patris devexa senectute masculaeque prolis defectu, quae in paternum regnum succederet, ultro opem suam obtulisse qua illum, siquidem ipsae vellent, in iuvenilem aetatem denuo restitueret. His dictis, pergit porro singillatim narrare qua ratione res patrata fuerit: nempe ut Medea laniatum arietem in lebetem coniecerit, ignemque subdiderit: utque fervente cum motibus lebete viventis arietis speciem ostenderit: eaque modo illusis filiabus Peliam laniandum curaverit. Eratque, inquit, in lebete; et praeterea nihil addit* „

filius erat Medus, unde Medi (id est Mari (1)) et regio Media dicta (nempe Marastan.) Mithraei, inquit, imperium excipiebat successor Teutamus, qui ad mores legesque Assyriorum vitam suam exigebat; nihilque novi sub hoc rege accidebat, nisi quod Agamemnon atque Menelaus mycenaei expeditionem cum Argivis fecerunt adversus Ilium urbem, in qua Priamus phryx militarem praefecturam gerebat.

5. " Priami * exemplar quoque litterarum ad Teutamum circumfertur eiusmodi (2) " " Militari vi, inquit, in regione tua (3) " a Graecis irruentibus appetitus sum, belloque certatum est varia " fortuna. Nunc vero et filius meus Hector extinctus est, et alio- " rum multa proles ac strenua. Copiarum igitur valido sub duce no- " bis suppetias mitte ". Hinc diserte ait, missum esse a Teutamo auxilium, ducemque exercitus Memnonem Tithoni filium, quem insidiis exceptum Thessali interemerunt. Ait postea diserte, Sardanapallum anno tertio decimo supra millesimum Assyriorum regem esse creatum (4): cuius et exitium memorat. Tum sublato Sardanapallo, Assyriorum imperium ab Arbace eversum et ad Medos esse translatum. Haec omnia Cephalion.

Καππαδόκας ἀληθῆναι. Καὶ αὖθις, ᾳ δὲ ἐτῶν ἀπὸ Σεμιράμεως εἰς Μητραῖον βασιλέα ἂν ἀριθμοῖ τὸ περιτελλόμενον.

4. Μήδεια κολχὶς ἀνεχώρησεν Αἰγέως· ἧς υἱὸς Μῆδος, ἐξ οὗ Μῆδοι, καὶ ἡ χώρα ἐκλήθη Μήδεια. Εἶτά φησιν· Μητραίου δὲ τὴν ἀρχὴν διαδέχεται Ταύταν𝛔ς, ζῶν καὶ αὐτὸς κατὰ ἔθη τὰ Ἀσσυρίων καὶ νόμους· καὶ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐγένετο οὐδὲ ἐπὶ τούτου καινὸν ἔργον. Ἀγαμέμνων δὲ καὶ Μενέλαος οἱ μυκηναῖοι ἐστρατεύσαντο σὺν Ἀργείοισι καὶ τοῖσι ἄλλοισιν Ἀχαιοῖς εἰς Ἴλιον πόλιν τοῦ Πριάμου τοῦ φρυγὸς στρατηγίης. *Ex Syncello p. 167-168.*

(*) Φέρεται καὶ ἀντίγραφος τοῦ Πριάμου ἐπιστολῆς. *Ex Syncello p. 155. A.*

Eain Moses euripideas fabulae capita singula diligenter refutat, eaque prorsus incredibilia coarguit. (Quamquam alibi Moses Euripidem vehementer admiratur). Iam hoc Medeae facinus nemo fere copiosius narrat Diodoro siculo IV. 50-52.

(1) *Medos* nimirum Armenii dicunt MARI, Mediam MARASTAN.

(2) Lacunam codicis armeniaci sic explet Syncellus, apud quem tamen ipsa epistola desideratur.

(3) In graecis fragmentis p. 40. dicitur Priamus Assyriorum regi subditus.

(4) Errorem Cephalionis, qui reges assyrios tantummodo XXIII. dixerit, et quidem Teutami successorem Sardanapallum, tum universam imperii eius aetatem intra mille annos concluserit, merito coarguit Syncellus p. 168. B. his verbis: Ὁ δὲ Κεφαλίων τοὺς πάντας κγ' ἀπὸ Βήλου, καὶ τὴν Τροίας ἅλωσιν, καὶ μετὰ ταῦτα φ' ἔτη· ὅπερ ἀδύνατον· ἵνα γὰρ κβ' ἀπὸ Βήλου τις ὑπολάβοι τὸν Ταύταναν πρὸ τοῦ ἐσχάτου Σαρδαναπάλου ... *Cephalion a Beli exordiis spatium omne (etiam eo, quod Troiae cladem sequutum est, incluso) annis mille dumtaxat, quod a ratione alienum est, sub regibus tantum* XXIII. *metitur. Tautanum quippe regem secundum et vigesimum a Belo numeraturus, ante Sardanapalum Assyriis postremo loco imperantem locandum putavit.*

6. Qui vero in libris feruntur Assyriorum reges, secundum emendata exemplaria, hi sunt.

ASSYRIORUM REGES (1).

I. Ninus, quem primum aiunt universae Asiae, demptis Indis, imperavisse annis LII. Sub hoc constat vixisse Abrahamum hebraeae gentis patriarcham.

II. Semiramis annis XLII.

III. Zames idemque Ninyas annis XXXVIII.

IV. Arius annis XXX.

V. Aralius, qui Amyrus, annis LX.

VI. Xerxes, qui et Balaeus, annis XXX.

VII. Amramithes (2) annis XXXVIII.

VIII. Belochus annis XXXV.

IX. Balaeas annis XII. (3)

X. Aladas (4) annis XXXII.

XI. Mamythus annis XXX.

XII. Macchaleus (5) annis XXX.

XIII. Sphaerus annis XXII. (6)

XIV. Mamylus annis XXX.

XV. Sparaethus annis XL.

XVI. Ascatades annis XL.

Sub hoc fuit Moses Hebraeorum legislator.

XVII. Amyntas annis XLV.

XVIII. Belochus annis XLV.

Huius filia Tratres (7), quae Achurardista vocitata est, regnavit cum eo annis XVII. Bacchus et Perseus hac aetate fuerunt.

XIX. Balatores annis XXX.

XX. Lamprides annis XXXII.

XXI. Sosares (8) annis VIII. (9)

(1) Operae pretium erit conferre assyriorum regum quae sequuntur nomina et numerum cum Chorenensis tabula satis discrepante eorundem regum *Hist.* l. 18, qui reges tantum XXIX post Semiramin ponit in editione (at ms. XXXII.) ita tamen ut et ipse desinat in Sardanapallum.

(2) Choren. ms. *Armamithris.*

(3) Lege XLII, ut habet Samuel aniensis.

(4) In secundo libro *Altadas*, uti etiam heic habet Chorenensis.

(5) Choren. ms. *Aschaleus.*

(6) In secundo Eusebii libro multa annorum discrepantia est ab hoc catalogo.

(7) Recte suspicatur cl. Aucherus *Tratres* videri corruptum ex graeco θυγάτηρ. Haec enim in secundo libro dicitur *Badossa* vel *Atossa*.

(8) Codex heic *Sumares*. Sed *Sosares* in secundo libro, et in Syncello atque Chorenensi.

(9) Samuel XX.

XXII. Lampares annis XXX.

XXIII. Panyas annis XLII. (1).

Sub hoc Argonautarum (2) classis atque Hercules cognoscebantur.

XXIV. Sosarmus annis XIX.

XXV. Mithraeus annis XXVII.

XXVI. Teutamus annis XXXII.

Sub quo Ilium captum est *.

XXVII. Teutaeus annis XL.

XXVIII. Thinaeus annis XXX.

XXIX. Dercylus (3) annis XL.

XXX. Eupalmeus annis XXXVIII.

Sub hoc Hebraeorum illustris rex David vixit, cuius filius Salomon Hierosolymis templum fundavit.

XXXI. Laosthenes annis XLV.

XXXII. Peritiades annis XXX.

XXXIII. Ophrataeus annis XXI.

XXXIV. Ophratanes annis L.

XXXV. Acrazanes annis XLII.

XXXVI. Sardanapallus annis XX.

Sub hoc Lycurgus (4) leges Lacedaemoniis ferebat.

7. Haec finis fuit regum Assyriorum, imperante Athenis Tespieo Ariphronis filio. Tempus imperii Assyriorum, secundum accuratos scriptores, anni mille ducenti quadraginta (5): secundum vero

(*) Ἐπὶ Τευτάμου Ἴλιον Εὐσέβιός φησιν ἁλῶναι. *Syncellus p. 151. B.*

(1) Samuel XLV.

(2) Codex arm. *Argivorum.*

(3) Codex heic *Derusus*, sed emendatur in secundo libro et in Chorenensi.

(4) Codex arm. *Lacorges.*

(5) Ita prorsus apud Augustinum *de civ. D.* IV. 6. *Sicut scribunt qui chronicam historiam persecuti sunt, mille ducentos et quadraginta annos ab anno primo quo Ninus regnare coepit permansit Assyriorum regnum, donec transferretur ad Medos.* Ita Eusebius etiam in secundo libro, teste Hieronymo, ubi de obitu Sardanapali. Sed enim Syncellus p. 168 C. paulo diversam ipsius Eusebii sententiam refert. Ὁ μέντοι Εὐσέβιος καίπερ πραγματείας οὐ τὴν τυχοῦσαν συλλεξάμενος φιλοπόνως, καὶ ταύτῃ τὴν ἑαυτοῦ χρονικὴν συγγραφὴν κατασεμνύνας, τάς τε προκειμένας χρήσεις Διοδώρου καὶ Κεφαλίωνος προθείς, ἐν λϛ' βασιλεῦσι τὴν Ἀσσυρίων ἀρχὴν περιέλαβεν, ἔτεσι δὲ ατ', τῷ Κάστορι μᾶλλον ἀκολουθήσας, οὗ καὶ μαρτυρίαν προήγαγεν, ασπ' ἔτη φάσκουσαν τοὺς Ἀσσυρίων βασιλεῖς ἄρξαι: *Eusebius pretiosam licet materiam studioso conatu collegerit, eâque chronicon suum ditaverit, praedictosque Diodori et Cephalionis sententias protulerit; tamen Assyriorum imperio reges XXXVI, annosque MCCC attribuit, ad sententiam inclinans Castoris, cuius et testimonium protulit* (cap. XIII. in quo tamen Eusebius ad Castorem non inclinat.) *annos MCCLXXX Assyriorum imperio tribuentis.* Denique Alexander magnus, teste Augustino *de civ. D.* XII. 10. in epistola ad Olympiadem matrem ex fabulosis Aegyptiorum narrationibus aiebat, regnum Assyriorum quinque millia excessisse annorum.

alios mille trecenti. Thonnus Concolerus, qui graece dicitur Sardanapallus, ab Arbace et Belesi victus, se ipsum igni tradidit. Ab eo ad primam olympiadem anni sunt quadraginta. A Sardanapallo autem Assyriorum imperium * Arbaces auferens, Belesim quidem constituit regem Babyloniorum; ipse vero ad Medos transtulit Assyriorum imperium, cuius longaevitas haec.

MEDORUM REGES.

I. Arbaces annis XXVIII.
II. Maudaces (1) annis XX.
III. Sosarmus annis XXX.
IV. Artycas annis XXX.
V. Deioces (2) annis LIV.
VI. Phraortes (3) annis XXIV.
VII. Cyaxares annis XXXII.
VIII. Astyages (4) annis XXXVIII.

Sub hoc Cyrus Persis dominabatur, qui deiecto Astyage Medorum imperium extinxit, quod quidem annis ducentis nonaginta octo viguerat (5). Nonnulli tamen alios reges Medorum in codicibus scribunt (6).

LYDORUM REGES.

I. Ardysus Alyatae annis XXXVI.

(*) Ἀρβάκης τὴν βασιλικὴν προσηγορίαν καὶ τὸν πλοῦτον εἰς Μήδους μετήγαγεν. Ἀσσυρίων δὲ βασιλέα κατέστησε Βέλεσυν. *Ex Syncello p. 205. D.*

(1) Chorenensis *Hist.* I. 21 *Mandauces.*

(2) Codex heic *Deioes*; sed *Deioces* Chorenensis, et secundus Eusebii liber. Vide Diodori excerpta p. lat. 231.

(3) Consonat Chorenensis in ms.

(4) *Asdahagis* seu *Astyagis* alia etiam nomina recitantur a Syncello p. 205. D. et 226. D, nempe *Darius*, *Nabonnidus*, *Assuerus.*

(5) Atqui haec summa ex praedictis numeris non exsurgit. Sed parum abludit sententia Agathiae dicentis p. 63-64 Ἔτη Μήδων ἐν τῇ ἀρχῇ διανύσαντων οὐ μεῖον ἢ τριακόσια: *Medi rerum potiti sunt annis haud minus trecentis.* Apud Syncellum p. 235. C. in margine scribuntur anni CCLXXVI: tum p. 359. C. mendose anni XXX. Medici imperii diuturnitas e Ctesia etiam apud Diodorum mox laudandum cognoscitur.

(6) Et quidem apud Diodorum II. 32-34. (ut alios auctores mittamus) reges Medorum hi ponuntur a Ctesia: *Arbaces* annis XXVIII, *Madauces* annis L, *Sosarmus* annis XXX, *Artycas* annis L, *Arbianes* annis XXII, *Artaeus* annis XL, *Artynes* annis XXII, *Astibaras* annis XL, denique *Aspadas* seu *Astyages.* Moses item Chorenensis novem Medorum reges enumerat: namque inter *Artycam* et *Deiocem* interponit regem *Cardiceam.*

II. Alyates annis XIV.
III. Meles (1) annis XII.
IV. Candaules annis XVII.
V. Gyges annis XXXV. (2)
VI. Ardys annis XXXVII. (3)
VII. Sadyates (4) annis V. (5)
VIII. Otiartes annis IL.
IX. Croesus annis XV.

Croeso interfecto, Cyrus Lydorum imperio finem imposuit.

PERSARUM REGES.

I. Cyrus annis XXXI. *
II. Cambyses annis VIII.
III. Zmerdis magus mensibus VII.
IV. Darius Hystaspis annis XXXVI.
Sub hoc instaurabatur templum Hierosolymis, postquam Babylonii priscum inflammaverant.
V. Xerxes Darii annis XX.
VI. Artaxerxes, cognomento Longimanus, annis XLI.
Sub hoc Ezdras et Nehemias Hebraeorum duces cognoscebantur.
VII. Darius annis VII. (6)
VIII. Artaxerxes annis XL.
IX. Ochus annis XXVI.
X. Arses annis IV.
XI. Darius annis VI. (7)

8. Hunc interfecit (8) Alexander Philippi, qui in Persas simul et Assyrios annis duodecim dominatus est. Hinc sequuntur Macedones

(*) Εὐσέβιος Κύρου λ' ἐστοιχείωσε, Καμβύσου ἔτη η', Μάγων ἀδελφῶν μῆνας ζ'. *Ex Syncello p. 227. A.*

(1) Codex mendose *Seles*. Sed. *Meles* est in secundo libro: tum et in Syncello p. 239. D. *Meles*.

(2) Syncell. XXXVI.

(3) Syncell. XXXVIII.

(4) Codex *Sardiartes*.

(5) Secundus Eusebii liber et Syncellus XV.

(6) In secundo libro annis XIX.

(7) Aliter Clemens Alex. (ut huius unius comparatione utamur) *Strom.* I. 21. p. 395. *Cyrus* annis XXX, *Cambyses* annis XIX, *Darius* annis XLVI, *Xerxes* annis XXVI, *Artaxerxes* annis XLI, *Darius* annis VIII, *Artaxerxes* annis XLII, *Ochus vel Arses* annis III.

(8) Etiam Agathias p. 64. A. diserte ait: Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου Δαρεῖον ἀποκτείνας. *Alexander filius Darium interficiens.* Quamquam reapse Darius a suis percussus est.

annis ducentis nonaginta quinque (1) usque ad feminae cuiusdam Cleopatrae interitum, quae centesima et septima olympiade supra octogesimam regnum tenebat. Ea aetate imperavit Romanis Augustus (cognomento Sebastus (2), quae vox sonat adorabilem) isque tunc anno iam quinto decimo romanum imperium regebat. A quo *anno* ad ducentesimam secundam olympiadem, in quam Tiberii decimus quintus annus incidit, conflantur anni duo supra quinquaginta. Hinc ad Constantini vicennalia sunt anni trecenti. De his hactenus. Nunc ad Hebraeorum chronologiam pergendum est.

CAPUT XVI.

Qua ratione ab Hebraeis chronologia tradatur.

1. Res hebraicas consequenter en addimus ex Mose, et ex iis, qui post eum apud Hebraeos feruntur, libris: tum ex Flavii Iosephi iudaica priscorum historia: tum denique ex Africani chronicis.

Chaldaeorum, Assyriorum, Medorum, Persarumque tempora, itemque regum historia, ea prorsus ratione se habent quam nos praecedente sectione diximus. Quin adeo Hebraeorum progeniem ab origine manare chaldaica satis exploratum est: namque chaldaeum fuisse Abrahamum, eiusque maiores Chaldaeam incoluisse liquido constat (3). Id etiam Moses scripto commendans narrat *: " tulitque, " ait, Thara Abramum filium suum, et Lotum filium Arani nepotem suum, et Saram nurum suam uxorem Abrami filii sui, eduxitque eos e terra Chaldaeorum (5) ". Itaque iuxta chronica Chal–

(*) Καὶ ἔλαβε Θάρα τὸν Ἄβραμ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ τὸν Λὼτ υἱὸν Ἀῤῥὰν υἱὸν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ τὴν Σάραν τὴν νύμφην αὐτοῦ, γυναῖκα Ἄβραμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς χώρας τῶν Χαλδαίων. *Ex Genesi XI. 31.*

(1) Clemens alex. *Strom. I.* 21. p. 396. alia ratione inita scribit CCCXII.

(2) Scribendum erat: *Graecis dictus Σεβαστός, quae vox* etc. Haec autem videtur glossa. Sed *Augustum* idem sonare ac Σεβαστὸν fatetur ipse graecus Pausanias *Lacon.* cap. XI.

(3) Rem ex Philone, Iosepho, ac Polyhistore confirmat ipse Eusebius *Praep. ev.* VIII. 6. IX. 16. 17.

(4) Sic quidem scribit Eusebius ex vulgato LXX. interpretum textu; sed in bibliis armeniacis *Nachorus* quoque additur: *Tulitque Thara Abramum filium suum, et Nachorum filium suum, et Lotum filium Arani filii sui* etc. Ergo iam licet feliciter expedire quaestionem, quam aliter solvebat Augustinus *de civ. D.* XVI. 13. *Narratur quemadmodum Thara cum suis regionem reliquerit Chaldaeorum, et venerit in Mesopotamiam, et habitaverit in Charra. Tacetur autem de uno eius filio Nachor, tamquam eum non duxerit secum. Sed invenimus postea, cum servum suum mitteret Abraham ad accipiendam*

daeorum opportunissime adscribitur Hebraeorum priscorum historia. Quae tamen ab istis de diluvio traduntur, ea abs graecis fabulationibus vehementer abhorrent, quod quidem adtinet ad diluvium quod hac sub Deucalione contigisse aiunt. Immo et illud grande diluvium, quod Graeci in Ogygi aetatem incidisse tradunt, procul abest ab eius diluvii temporibus, cuius notitia apud Hebraeos vulgata est: nimirum hoc accidit mille fere et ducentis annis ante Ogygi tempora (1); quamvis ogygeum diluvium quinquaginta et ducentis annis (2) deucalioneo vetustius sit. Porro assyriorum chronicorum, quibus diluvii historia continetur, non modica est affinitas cum Hebraeorum oraculis, quibus denae ante diluvium successiones procreationum diligenter expensae traduntur.

2. Post diluvium vero a tribus viris toto orbe genus humanum disseminatum est. Namque a Iapheto cunctam Europam, et *regionem* ab Amano monte usque ad occidentalem oceanum aiunt incolis frequentatam: a Chamo Aegyptum, Libyam, universamque ultra ad occidentem solem plagam: a Semo denique fratrum natu maximo Assyriam et reliquas orientis partes. Primi quoque Babylonis conditus Nebrodum aiunt auctorem litterae Hebraeorum his verbis: " Chus Nebrodum genuit (3), qui, ut ait scriptura, coe- ,, pit esse gigas in terra. Is erat gigas venator coram Deo. Unde ,, dictum illud manavit: quasi Nebrodus gigas coram Deo. Fuit ,, autem principium regni eius Babylon et Ored et Achad et Cha-

uxorem filio suo Isaac, ita scriptum." Et accepit puer etc. et profectus est in Mesopotamiam in civitatem Nachor ,,. Ista et aliis sacrae historiae testimoniis ostenditur, etiam Nachor frater Abrahae exisse de regione Chaldaeorum, sedesque constituisse in Mesopotamia. Cur ergo Scriptura eum non commemoravit? Cur putamus, nisi forte quod a paterna et fraterna pietate desciverat, et superstitioni adhaeserat Chaldaeorum, et postea inde, sive paenitendo, sive persecutionem passus, quod suspectus haberetur, et ipse emigravit? Nihil tamen de profectione Nachori est in textibus sive hebraico sive samaritano.

(1) A diluvio noachico ad Abrahami ortum putaturus est infra Eusebius noster annos DCCCCXLII. Nunc dicit, inter noachicum et ogygeum diluvium interpositos esse annos mille circiter et ducentos. Hinc est colligendum in quem fere Abrahami annum ab Eusebio ogygeum diluvium collatum sit: is enim locus secundi eusebiani libri desideratur in mutilo codice armeniaco. Sed enim quid Eusebius in chronicis tradiderit de ogygei deucalioneique diluvii temporibus commode docet Augustinus *de civ. D.* XVIII. 8. et 10. *Nostri qui chronica scripserunt, prius Eusebius, post Hieronymus, qui utique praecedentes aliquos historicos in hac opinione secuti sunt, post annos amplius quam trecentos iam secunda Argivorum Phoroneo rege regnante Ogygii diluvium fuisse commemorant . . . Ut nostri Eusebius et Hieronymus scribunt, adhuc Cecrope permanente, diluvium fuit quod appellatum est Deucalionis, eo quod ipse regnabat in earum terrarum partibus, ubi maxime factum est.*

(2) In codicis arm. margine CCX. Retinemus autem textûs lectionem: Nam et Cedrenus p. 14. B. ait: Ὅτι δύο κατακλυσμοὶ κατὰ τὴν Ἑλλάδα γῆν διαβεβοημένοι γεγόνασι· πρῶτος ἐπὶ Ὠγύγου ἐν τῇ Ἀττικῇ χρόνοις δὲ ὕστερον σμή' ἐν Θετταλίᾳ ἐπὶ Δευκαλίωνος. *Duo diluvia in Graecia celebri fama fuerunt: prius sub Ogygo; alterum post annos CCXLVIII. sub Deucalione in Thessalia.*

(3) Hoc loco scribitur in codice arm. glossa quaedam seu nota quae ita se habet: *Chus est Aethiops a quo procreatus creditur Nebrodus.*

„ lane in terra Senaar. Ex eadem regione egressus est Assur qui „ Ninivem condidit * „. Ninives nomine Ninum appellatam aiunt, quae erat prima Assyriorum urbs regia, quaeque Assurum auctorem agnoscit. Erat autem hic de filiis Semi, a quo diximus occupatas omnes plagas orientis. Nati ex Semo feruntur (1) etiam Elamus et Assurus et Arphaxades et Aramus et Ludus. At ex Elamo orti sunt Elamitae, gens prima Persarum (2): ab his Elymais urbs condebatur. Assuro Assyrii *progeniti sunt* : condebatque Assurus urbem Ninum, quae *mox* Ninive dicta est. Ex Arphaxade Arphaxadaei, qui et Chaldaei vocitati sunt (3). Ex Aramo Aramaei, quibus est nomen etiam Syri. Ex Ludo denique Lydi (4). Arphaxadis autem filius fuit Sala; huius Heberus, a quo Hebraeorum nomen et gens propagabatur. Hebero successit sexto loco Abrahamus iudaicae gentis patriarcha, decima post diluvium generatione. Haec hactenus. Quippe multa paucis diximus ad demonstrandam Hebraeorum cum Chaldaeis et Assyriis affinitatem. Nunc operae pretium est, re paulo altius repetita, principium facere chronologiae Hebraeorum.

3. Iam huius initio statim ea narrat *Moses* quae primigeniam nostram creationem spectant: post bonitatem autem amissam, primam humanarum stirpium evolvit historiam, quarum patriarcham praedicat Adamum, qui quidem generi universo homonymus est: namque Adam in Hebraeorum loquela cunctos homines universim significat. Aevum igitur, quo hic paradiso pulsus vitam protelavit, divinus per Mosem spiritus edisserit: tum recta serie posterorum eius successionem enumerat, itemque tempora pro singulorum aetatibus: prorsus ut iam inde ab Adamo contexere nobis liceat atque ordinare Hebraeorum chronologiam.

(*) Χοὺς δὲ ἐγέννησε τὸν Νεβρώδ· οὗτος ἤρξατο εἶναι γίγας ἐπὶ τῆς γῆς· οὗτος ἦν γίγας κυνηγὸς ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ. Διὰ τοῦτο ἐροῦσιν, ὡς Νεβρὼδ γίγας κυνηγὸς ἐναντίον κυρίου. Καὶ ἐγένετο ἀρχὴ τῆς βασιλείας αὐτοῦ Βαβυλὼν καὶ Ὀρὲχ καὶ Ἀρχὰδ καὶ Χαλάννη ἐν τῇ γῇ Σενναάρ. Ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης ἐξῆλθεν Ἀσσούρ. *Ex Gen. X. 8-11.*

(1) *Gen.* X. 22.

(2) Suffragatur diserte Iosephus *Antiq.* I. 6 Ἔλαμος Ἐλαμαίους, Περσῶν ὄντας ἀρχηγέτας, κατέλιπεν: *Elamus Elamaeos, qui sunt Persarum progenitores, procreavit.*

(3) Idem plane tradit Iosephus loco praedicto: Ἀρφαξάδης τοὺς νῦν Χαλδαίους καλουμένους Ἀρφαξαδαίους ὠνόμασεν, ἄρξας αὐτῶν: *Arphaxades nomen Arphaxadaeis fecit, quorum princeps (vel pater) fuit.*

(4) Immo hi *Ludi* olim dicebantur teste Iosepho loco nuper laudato: Λυδοὺς νῦν καλοῦσι, Λούδους δὲ τότε, Λούδης ἔκτισε.

4. Nam tempora *, quibus habitatum est in illo, qui Dei dictus est, paradiso nemo est qui effari queat. Immo mihi videtur mirabilis ille Moses, divino spiritu usus, nescio quod diversorium orbe nostro melius, et beatissimum aliquem Deo dilectae vitae incolatum innuere, cum primas humani generis sedes paradisum appellat (1): nempe Adamum in paradiso suaviorem dulcioremque vitam agitavisse, quam hominis est: quod prorsus de universa hominum stirpe designavisse exploratum est (2).

5. Sed enim nostra haec chronologia nullam eius incolatus rationem habebit: neque *ordietur* a caelo terraque conditis, uti nonnulli *sibi faciendum* existimaverunt; sed ab eo tempore quo natura nostra coepit esse, uti nunc se habet, mortalis; atque eiusmodi vitae conditio ab prisco illo parente nobis oborta est: illo, inquam, qui paradiso excidit, dulcique ac feliciore vita depulsus est, et nomine dictus Adamus. Huius ego annos, quibus fatalem mortalemque vitam conclusit, ex hebraicis codicibus colligam, sequentique sermone recitabo. Id videlicet hebraicae chronologiae caput est, unde etiam mosaicus liber hoc pacto auspicatur.

6. " ** Et emisit eum, inquit, scilicet primum hominem, dominus Deus e paradiso deliciarum, ut terram excoleret de qua sumptus erat. Et eiecit Adamum, eumque e regione paradisi deliciarum collocavit ". Tum addit ***: " Ingressus Adamus ad Evam uxorem suam est, quae concepit peperitque Cainum ". Atque hinc omnino nostra haec chronologia exordium capiat: superioris autem temporis, siqua est, historia, ea prorsus ut ineffabilis a posteris temporibus seiuncta habeatur. Age vero ipsi Hebraei in suis temporibus supputandis valde dissident inter se: quare operae pretium

(*) Τὴν μὲν ποσότητα τοῦ χρόνου τῆς ἐν τῷ παραδείσῳ διαγωγῆς τῶν πρωτοπλάστων ἀπράγματον ἡμῖν ὁ θεόπτης Μωϋσῆς καταλέλοιπε. *Ex Syncello p. 4. B.*

(**) Καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι τὴν γῆν ἐξ ἧς ἐλήφθη. Καὶ ἐξέβαλε τὸν Ἀδὰμ, καὶ κατῴκισεν αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς. *Ex Gen. III. 23-24.*

(***) Ἀδὰμ δὲ ἔγνω Εὔαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ συνέλαβε καὶ ἔτεκε τὸν Κάϊν. *Ex Gen. IV. 1.*

(1) De paradiso, in quo Moses collocatum Adamum narrat, haud absimili modo loquitur Eusebius *Praep. ev.* XII. 12. 13. qui et mosaicam narrationem opportunis Platonis locis confirmat.

(2) Subobscurus vel perplexus et ambiguus in armeniaco textu locus.

est textuum apud ipsos extantium notitiam habere, ut ex instituta rite comparatione veritas elucescat. Porro mosaici quinque libri orbis opificium, aetates tum viventium ante diluvium tum priscorum hominum post illud, nec non hebraicas propagines, et denique Mosis ex hac vita excessum recitant.

7. Sed enim legis volumen apud Iudaeorum successores aliter se habet, atque apud Samaritanos qui fuerunt Iudaeorum proselyti. Quin adeo ipsae litterae alia forma praeditae sunt apud Hebraeos, alia apud Samaritanos: atqui samaritanas genuinas et primigenias habendas esse, ne Iudaeorum quidem heredes infitias ibunt *. Igitur ante mutatas litteras nullum inter eos discidium fuit. Rursus quod attinet ad chronologiam manifestus est partium dissensus, quem mox comparatio a nobis instituenda vel apprime coarguet. Verumtamen graecae interpretationis editio quibusdam in locis a iudaica quidem vehementer abludit, ab hebraico—samaritana autem non aeque: ita ut ad diluvium usque cum hac non congruat; inde tamen usque ad tempora Abrahami consentientem habeat traditionem. Qui apud nos fertur textus septuaginta virorum, is sub Philadelpho Ptolemaeo in graecanicum sermonem, *Aegypti* vernaculum, ex hebraeo conversus, miroque verborum ac sententiarum consensu in alexandrina urbe elaboratus est (1); idemque in bibliotheca conditus et diligentissime conservatus. Nunc vero accurate perscribam ** singulorum textuum tenorem, ut quivis facile praedictae historiae differentias intelligere queat.

(*) Διαφωνοῦσι τὰ ἑβραικὰ ἀντίγραφα πρὸς τὸ Σαμαρειτῶν ἀρχαιότατον καὶ τοῖς χαρακτῆρσι διαλλάττον, ὃ καὶ ἀληθὲς εἶναι καὶ πρῶτον Ἑβραῖοι καθομολογοῦσι. *Ex Syncello p. 83. C.*

(**) Εἶθ' οὕτω καὶ τὰ παρ' Εὐσεβίῳ τριχῶς ἐκτεθέντα, ὡς ἐκεῖνός φησι, κατά τε τῶν ἑβδομήκοντα σοφοὺς ἑρμηνέας, καὶ κατὰ τὸ παρ' Ἑβραίοις, καὶ ἔτι κατὰ τὸ παρὰ Σαμαρείταις ἀντίγραφον. *Ex eodem p. 80. C.*

(1) Rem notissimam notis illustrari quis ferat? Id unum monemus. Irenaeum scilicet *adv. haeres.* III. 25. (cuius sententiam refert etiam Clemens alex. *Strom.* I. 22. p. 409-410.) Bibliorum interpretationem curatam tradere sub Ptolemaeo Lagi filio, Philadelphi parente: hoc autem discidium componi quodammodo apud Eusebium *Hist. eccl.* VII. 32. ab Anatolio dicente eam interpretationem utrique regi oblatam; ex quo dicto intelligimus utrumque Ptolemaeum per id tempus regnavisse, nempe extrema Ptolemaei Lagi aetate. Sic fere opinatur Vossius *de historic. gr.* I 12. Eusebius tamen non solum hoc loco, verum etiam posteriore libro, et *Praep. ev.* VIII. 1. Philadelphum unice hac in re commemorat.

8. Ergo primo * videamus, septuaginta virorum interpretatio ab Adamo ad ortum Abrahami cuiusmodi habeat chronologiam.

SEPTUAGINTA VIRORUM.

I. ** Primus homo Adamus anno aetatis CCXXX genuit Sethum: vixitque adhuc annis DCC usque ad CXXXV annum Malalaëlis.

II. Sethus annos natus CCV genuit Enosum: vixitque adhuc annis DCCVII usque ad XX annum Enochi.

III. Enosus annos natus CXC genuit Cainanum: vixitque adhuc annis DCCXV usque ad LIII annum Mathusalae.

IV. Cainanus annos natus CLXX genuit Malalaëlem: vixitque adhuc annis DCCXL usque ad LXXXI annum Lamechi.

V. Malalaël annos natus CLXV genuit Iaredum: vixitque adhuc annis DCCXXX usque ad XLVIII annum Noachi.

VI. Iaredus annos natus CLXII genuit Enochum: vixitque adhuc annis DCCC usque ad CCLXXX annum Noachi.

VII. Enochus annos natus CLXV genuit Mathusalam: vixitque adhuc annis CC, trauslatusque est anno trigesimo tertio Lamechi.

(*) Εἴδωμεν οὖν πρῶτον πῶς ἡ τῶν ό ἑρμηνεία τὴν ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι τῆς τοῦ Ἀβραὰμ γενέσεως χρονογραφίαν παρείληφεν. *Ex Syncello p. 81. D.*

ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΠΡΟΣ ΛΕΞΙΝ ΠΑΡΑ ΤΩΝ ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ.

(**) Πρῶτος ἀνθρώπων Ἀδὰμ γενόμενος ἐτῶν σλ' γεννᾷ τὸν Σήθ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ψ' μέχρις ρλέ ἔτους Μαλαλεήλ.

Σὴθ γενόμενος ἐτῶν σέ γεννᾷ τὸν Ἐνώς· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ψζ' μέχρις εἰκοστοῦ ἔτους Ἐνώχ.

Ἐνὼς γενόμενος ἐτῶν ρϛ' γεννᾷ τὸν Καϊνᾶν· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ψιέ μέχρις νγ' ἔτους Μαθουσάλα.

Καϊνᾶν γενόμενος ἐτῶν ρό γεννᾷ τὸν Μαλαλεήλ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ψμ' μέχρις πά ἔτους Λάμεχ.

Μαλαλεὴλ γενόμενος ἐτῶν ρξέ γεννᾷ τὸν Ἰάρεδ καὶ ἐπέζησεν ἔτη ψλ' μέχρις μή ἔτους Νῶε.

Ἰάρεδ γενόμενος ἐτῶν ρξβ' γεννᾷ τὸν Ἐνώχ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ώ μέχρι σπ' ἔτους Νῶε.

VIII. Mathusala annos natus CLXVII genuit Lamechum: vixitque adhuc annis DCCCII. Sub eo contigit diluvium annis ante obitum viginti duobus (1), unde et summa *reliquae* eius vitae cognoscitur. Secundum vero alia exemplaria vixit *genito Lamecho* adhuc annis DCCLXXXII (2) et ingruente diluvio obiit.

IX. Lamechus annos natus CLXXXVIII genuit Noachum: vixitque adhuc annis DXXXV. Ante patrem suum Mathusalam Lamechus obiit, producta vita usque ad DXXXV annum Noachi.

X. Noachus annos natus D genuit Semum, Chamum et Iaphethum: vixit adhuc usque ad diluvium annis C. Sexcentesimo Noachi anno supervenit diluvium. Vixitque Noachus post diluvium cum filiis suis annis CCCL usque ad annum octogesimum tertium (3) Heberi.

Summa annorum MMCCXLII. Haec secundum septuaginta virorum interpretationem.

Ἐνὼχ γενόμενος ρξέ γεννᾷ τὸν Μαθουσάλα· καὶ ἐπέζησεν ἔτη σ', καὶ μετετέθη ἐν ἔτει λγ' τοῦ Λάμεχ.

Μαθουσάλα γενόμενος ἐτῶν ρξζ' γεννᾷ τὸν Λάμεχ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ωβ'.

Λάμεχ γενόμενος ἐτῶν ρπη' γεννᾷ τὸν Νῶε. καὶ ἐπέζησεν ἔτη φλέ. Πρῶτος Λάμεχ πρὸ τοῦ ἰδίου πατρὸς τελευτᾷ τοῦ Μαθουσάλα. ἐπέζησε δὲ μέχρις φλέ ἔτους Νῶε *Ex Syncello p. 81-82.*

Νῶε γενόμενος ἐτῶν φ' γεννᾷ τὸν Σὴμ, τὸν Χὰμ, τὸν Ἰάφεθ· καὶ ἐπέζησεν μέχρι τοῦ κατακλυσμοῦ ἔτη ρ'. Ἐν ἔτει χ' τοῦ Νῶε ὁ κατακλυσμὸς ἐγένετο· καὶ ἐπέζησεν Νῶε μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ἔτη τν' μέχρις πγ' ἔτους Ἔβερ.

Ὁμοῦ τὰ πάντα βσμβ'. Ταῦτα μὲν κατὰ τὴν ὁ ἑρμηνείαν. *Ex Syncello p. 83. D.*

(1) Dicendum est *quatuordecim*. Erant enim gignentis Mathusalae anni CLXVII; quibus addendi sunt CLXXXVIII Lamechi gignentis Noachum. His rursus addendi DC Noachi usque ad diluvium, quae est summa annorum DCCCCLV. Vixit autem Mathusala annis DCCCCLXIX; ergo annis XIV diluvium excessit. Atque haec est famosa quaestio, ut verbis Hieronymi *Quaest. in Gen.* V. 25. utamur, et disputatione omnium ecclesiarum ventilata, quod nimirum iuxta diligentem supputationem quatuordecim annos post diluvium Mathusala vixisse referatur. Sed enim Augustinus *de civ. D.* XV. 13., et *Quaest. II. in Gen.*, itemque *de peccato orig. II.* 27. ait, in quibusdam graecis LXX virorum codicibus nec non in uno latino et uno syro inveniri Mathusalam sex annis ante diluvium fuisse defunctum.

(2) Biblia sane armeniaca aiunt Mathusalam post genitum Lamechum superfuisse annis DCCLXXXII: verum eadem docent Mathusalam genuisse anno aetatis CLXXXVII: quare et de sententia Armeniorum Mathusala diluvio superfuit.

(3) Codex arm. LXXX, sed mendum tollitur tum a graeco textu, tum supputatis annis CCCL Noachi, qui pertingunt ad annum LXXXIII Heberi.

9. HEBRAICUM VERO IUDAEORUM EXEMPLAR ITA SE HABET.

I. Adamus anno aetatis CXXX genuit Sethum : vixitque adhuc annis DCCC usque ad LVI annum Lamechi.

II. Sethus annos natus CV genuit Enosum : vixitque adhuc annis DCCCVII usque ad CLXVIII annum Lamechi.

III. Enosus annos natus XC genuit Cainanum : vixitque adhuc annis DCCCXV usque ad LXXXIV annum Noachi.

IV. Caiuanus annos natus LXX genuit Malalaëlem : vixitque adhuc annis DCCCXL usque ad CLXXIX annum Noachi.

V. Malalaël annos natus LXV genuit Iaredum : vixitque adhuc annis DCCCXXX usque ad CCXXXIV annum Noachi.

VI. Iaredus annos natus CLXII (1) genuit Enochum: vixitque adhuc annis DCCC usque ad CCCLXVI (2) annum Noachi.

VII. Enochus annos natus LXV genuit Mathusalam : vixitque adhuc annis CCC, translatusque est anno centesimo decimo tertio Lamechi.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΠΡΟΣ ΛΕΞΙΝ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΒΡΑΙΚΟΥ.

Ἀδὰμ γενόμενος ἐτῶν ρλ' γεννᾷ τὸν Σὴθ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ώ ἕως νϛ' ἔτους Λάμεχ.

Σὴθ γενόμενος ἐτῶν ρέ γεννᾷ τὸν Ἐνώς· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ωζ' μέχρι ρξή ἔτους Λάμεχ.

Ἐνὼς γενόμενος ἐτῶν ϟ' γεννᾷ τὸν Καϊνᾶν· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ωιέ μέχρις πδ' ἔτους Νῶε.

Καϊνᾶν γενόμενος ἐτῶν ό γεννᾷ τὸν Μαλαλεὴλ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ωμ' μέχρις ρό ἔτους Νῶε.

Μαλαλεὴλ γενόμενος ἐτῶν ξέ γεννᾷ τὸν Ἰάρεδ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ωλ' μέχρις σλδ' ἔτους Νῶε.

Ἰάρεδ γενόμενος ἐτῶν ρξβ' γεννᾷ τὸν Ἐνώχ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ώ μέχρις τξϛ' ἔτους Νῶε.

Ἐνὼχ γενόμενος ἐτῶν ξέ γεννᾷ τὸν Μαθουσάλα· καὶ ἐπέζησεν ἔτη τ', καὶ μετετέθη ἐν ἔτει ριγ' Λάμεχ.

(1) Codex arm. tantum LXII; sed contra est inferius. Veram lectionem tuetur etiam Augustinus *de civ. D.* XV. 10. qui ait: *In sexta generatione nusquam utrique codices* (graecus et hebraicus) *discrepant*.

(2) Codex arm. tantum LXVI.

VIII. Mathusala annos natus CLXXXVII (1) genuit Lamechum; vixitque adhuc annis DCCLXXXII usque ad ipsum diluvium (2).

IX. Lamechus (3) annos natus CLXXXII genuit Noachum: vixitque adhuc annis DXCV. Is obiit quinquennio ante diluvium.

X. Noachus annos natus D genuit Semum, Chamum et Iaphethum: vixitque adhuc annis C usque ad diluvium. Anno sexcentesimo Noachi diluvium fuit. Vixitque adhuc post diluvium annis CCCL usque ad annum LVIII Abrahami.

Summa annorum MDCLVI. Dissentit a septuaginta virorum interpretatione annis octoginta sex supra quingentos.

10. Hoc annorum numero, aliorum quidem patriarcharum ab Adamo ad Noachum tempora, antequam quisque procreare liberos inciperet, differunt a septuaginta virorum interpretatione: cum eadem autem consentiunt Iaredi, Mathusalae et Lamechi tempora (4). Iam ex trium horum concordia pronum est coniicere, lectionem nostram etiam in praecedentibus melius se habere. Namque e copia temporis Iaredi aliorumque duorum, palam fit, praecedentium quoque *tempora* cum septuaginta virorum editione consentire debere. Sane si iunio-

Μαθουσάλα γενόμενος ἐτῶν ρπζ′ γεννᾷ τὸν Λάμεχ· καὶ ἐπέζησεν ψπβ′ ἕως αὐτοῦ τοῦ κατακλυσμοῦ.

Νῶε γενόμενος ἐτῶν φ′ γεννᾷ τὸν Σὴμ, τὸν Χὰμ, τὸν Ἰάφεθ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ρ′ μέχρι τοῦ κατακλυσμοῦ. Ἐν ἔτει χ′ τοῦ Νῶε ὁ κατακλυσμὸς ἐγενήθη· καὶ ἐπέζησεν Νῶε μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ἔτη τν′ μέχρι νη′ ἔτους Ἀβραάμ.

Ὁμοῦ τὰ πάντα ἔτη ͵αχνϛ′. Διαφωνεῖ πρὸς τὴν τῶν ο′ ἑρμηνείαν ἐν ἔτεσι φπϛ′.

Ἐν τούτοις οἱ μὲν τῶν ἄλλων τῶν ἀπὸ Ἀδὰμ καὶ ἐπὶ Νῶε χρόνοι πρὸ τῆς ἑκάστου παιδοποιΐας διεστήκασι πρὸς τὴν τῶν ο′ ἑρμηνείαν· συμφωνοῦσι δὲ αὐτῇ οἱ τοῦ Ἰάρεδ καὶ τοῦ Μαθουσάλα καὶ τοῦ Λάμεχ· ἐκ δὲ τῆς τούτων συμφωνίας πάρεστι λογισμῷ λαβεῖν, ὅτι καὶ τὰ πρὸ τούτων βέλτιον ἡ παρ' ἡμῖν ἀνάγνωσις ἔχει. Ἀπὸ γὰρ τοῦ πλείονος χρόνου τοῦ περὶ τὸν Ἰάρεδ δῆλος ἂν γένοιτο καὶ ὁ τῶν προαγόντων συντρέχειν ὀφείλων τῇ τῶν ο′ ἐκδόσει. Εἰ γὰρ οἱ νεώτεροι καὶ μεταγενέστεροι τοῖς χρόνοις τῶν τῶν ἑκατοντάδων προσθήκαις εὕρηνται κατὰ τὴν τοῦ ἑβραϊκοῦ

(1) Hinc corrigendus Augustini locus *de civ. D.* XV. 13. in quo mendose scribitur CLXXXII.

(2) Etiam in hebraicis codicibus exhiberi Mathusalam diluvio superstitem, ait diserte Hieronymus *Quaest. in Gen. V.* 25. At Augustinus *de civ. D. XV.* 11. et *Quaest. II. in Gen.* existimabat in hebraicis dici Mathusalam praemortuum diluvio. Num ergo Augustinus designat potius codices hebraico-samaritanos?

(3) Lamechi generatio desideratur nunc in Eusebii textu graeco apud Syncellum.

(4) Recole superiores locos, tum latinos ex armeniacis, tum graecos cum notis. Neque enim tantas componere lites nostrum est.

8

rum natuque minorum tempora (1), propter auctas annorum centurias, in hebraico textu respondent septuaginta virorum interpretationi; multo magis oportet vetustiores illos et progenitores copia temporis posteris suis antecelluisse. Nunc quum videam, facta summa temporum cuiusque viri, tempus ante nuptias cum illo post nuptias copulatum, eundem numerum conficere tum in hebraico textu tum in graeco LXX virorum; tempus autem tantummodo ante nuptias in hebraico textu contractum; ego equidem suscipione percutior, id Iudaeorum opera curatum esse, qui ausi sint tempora nuptias praecedentia mutilare atque subtrahere, ob studium accelerandi sibi coniugii liberosque gignendi. Quippe si ii vetustissimi et longaevi et annosi adeo praemature ad nuptias gignendumque accesserunt, uti lectio Iudaeorum demonstrat, quis eum morem praecocium nuptiarum sedulo imitari nollet?

II. SECUNDUM HEBRAICUM SAMARITANORUM EXEMPLAR.

I. Adamus anno aetatis CXXX (2) genuit Sethum: vixitque adhuc annis DCCC usque ad CCXXIII annum Noachi.

γραφὴν σύμφωνοι τῇ τῶν ό ἑρμηνείᾳ, πόσῳ πλέον εἰκὸς ἦν τοὺς ἀρχαιοτέρους καὶ αὐτῶν ἐκείνων προπάτορας, μᾶλλον τῶν μετέπειτα, πολυχρονιωτέρους γενέσθαι; Ὁρῶν δὲ ἐν τῇ συγκεφαλαιώσει τῆς ἑκάστου ἀνδρὸς ζωῆς, τὸν πρὸ τῆς παιδοποιίας χρόνον, καὶ τὸν μετὰ τὴν παιδοποιίαν ἅμα συναγόμενον τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν σώζοντα, κατά τε τὴν τῶν Ἑβραίων ἀνάγνωσιν, καὶ κατὰ τὴν τῶν ό ἑρμήνειαν, μόνα δὲ τὰ πρὸ τῆς τεκνογονίας ἔτη παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἀντιγράφων συνεσταλμένα, κινοῦμαι μήποτε Ἰουδαίων ἔργον ἦν τοῦτο τολμησάντων συστεῖλαι καὶ ἐπιταχῦναι τοὺς πρὸ τῆς παιδοποιίας χρόνους ἐπισκοπῇ ταχυγαμίας. Τῶν γὰρ παλαιοτάτων ἀνδρῶν μακροβίων ὄντων καὶ πολυχρονίων, οὕτω δὲ κατὰ τούτους θᾶττον ἐπὶ τοὺς γάμους καὶ παιδοποιίας ἐλθόντων, ὡς ἡ παρ' αὐτοῖς ἀνάγνωσις δηλοῖ, τίς οὐκ ἂν αὐτῶν τῆς ταχυγαμίας τὸν ὅμοιον τρόπον ἐζήλωσεν;

ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΠΡΟΣ ΛΕΞΙΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΑΡΑ ΣΑΜΑΡΕΙΤΑΙΣ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

Ἀδὰμ γενόμενος ἐτῶν ρλʹ γεννᾷ τὸν Σὴθ· καὶ ἐπιζήσεν ἔτη ωʹ μέχρι σκγʹ ἔτους Νῶε.

(1) Nempe post diluvium.

(2) Codex arm. CXC.

II. Sethus annos natus CV genuit Enosum: vixitque adhuc annis DCCCVII usque ad CCCXXXV annum Noachi.

III. Enosus annos natus XC genuit Cainanum: vixitque adhuc annis DCCCXV usque ad CCCCXXXIII annum Noachi.

IV. Cainanus annos natus LXX genuit Malalaëlem: vixitque adhuc annis DCCCXL usque ad DXXVIII annum Noachi.

V. Malalaël annos natus LXV genuit Iaredum: vixitque adhuc annis DCCCXXX usque ad DLXXXIII annum Noachi.

VI. Iaredus annos natus LXII genuit Enochum: vixitque adhuc annis DCCLXXXV usque ad ipsum diluvium.

VII. Enochus annos natus LXV genuit Mathusalam: vixitque adhuc annis CCC, translatusque est anno centesimo octogesimo Noachi.

VIII. Mathusala annos natus LXVII genuit Lamechum: vixitque adhuc annis DCLIII (1) usque ad diluvium.

Σὴθ γενόμενος ἐτῶν σέ γεννᾷ τὸν Ἐνώς· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ωζ′ ἕως τλέ ἔτους Νῶε.

Ἐνὼς γενόμενος ἐτῶν ϙ′ γεννᾷ τὸν Καϊνᾶν· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ωιέ μέχρι υλγ′ ἔτους Νῶε.

Καϊνᾶν γενόμενος ἐτῶν ὁ γεννᾷ τὸν Μαλαλεὴλ· καὶ ἐπέζησεν ωμ′ μέχρι φκή ἔτους Νῶε.

Μαλαλεὴλ γενόμενος ἐτῶν ξέ γεννᾷ τὸν Ἰάρεδ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ωλ′ μέχρι φπγ′ (2) ἔτους Νῶε.

Ἰάρεδ γενόμενος ἐτῶν ξβ′ γεννᾷ τὸν Ἐνώχ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ψπέ μέχρις αὐτοῦ τοῦ κατακλυσμοῦ.

Ἐνὼχ γενόμενος ἐτῶν ξέ (3) γεννᾷ τὸν Μαθουσάλα· καὶ ἐπέζησεν ἔτη τ′· μετετέθη ἐν ἔτει ρπ′ τοῦ Νῶε.

(1) Mirari subit quod Hieronymus *Quaest. in Gen.* V. 25. dicat: *In hebraeis et Samaritanorum libris ita scriptum reperi " Et vixit Mathusala centum octoginta septem annis et genuit Lamech. Et vixit Mathusala postquam genuit Lamech septingentos octoginta duos annos "* etc. Atqui textus editus samaritanus ita se habet uti scribit Eusebius. Est autem in ambrosiana satis vetus et pretiosissimus pentateuchi samaritani codex membraneus, quem in urbe Sichem invenit olim Frater ille Thomas novariensis, cuius in arabicis studiis non obscura laus est. Iam et hic codex, quantum in detritis pagellis legere nobis licuit, edito textui samaritano suffragatur. Certe ab Eusebio τῶν LXX sententiae adhaerente existimatum esse Mathusalam diluvio superstitem confirmat Syncellus p. 20. C. Ὁ Εὐσέβιος περὶ τοῦ Μαθουσάλα φησίν, ὅτι τοῦτον ὑπερβῆναι τὸν κατακλυσμόν. Quot autem annis Mathusala diluvium de Eusebii sententia excesserit, vide superius p. 55. Denique quum ibidem dicat Eusebius Mathusalam in aliquot exemplaribus tradi superstitem post gignendum annis DCCLXXXII, notandum est egregium testimonium Syncelli p. 114. A. qui id apud Eusebium legerat: Τινὲς δέ φασιν, ὧν εἷς ὁ Εὐσέβιος, ἔχειν τινὰ τῶν ἀντιγράφων ὅτι ψπβ′ ἐπέζησεν Μαθουσάλα μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτόν.

(2) Mendose Syncellus in edd. φλγ.

(3) Graecus textus Eusebii apud Syncellum habet LX; sed sunt LXV in biblicis exemplaribus: idque confirmatur a summa, quae subditur, annorum MCCCVII. Nunc autem armenius interpres demonstrat, ab ipso quoque Eusebio scriptos fuisse LXV.

IX. Lamechus annos natus LIII genuit Noachum: vixitque adhuc annis DC usque ad ipsum diluvium.

X. Noachus annos natus D genuit Semum: vixitque adhuc annis C usque ad diluvium. Anno Noachi sexcentensimo accidit diluvium: vixitque adhuc Noachus post diluvium annis CCCL usque ad octogesimum tertium annum Heberi.

Summa annorum MCCCVII. Differt ab hebraico Iudaeorum exemplari annis CCCXLIX; a septuaginta autem virorum interpretatione annis DCCCCXXXV. Atque haec ante diluvium.

12. Nunc age ad tempora, quae consecutà sunt, accedamus. Atque illud in primis menti nostrae consignatum habeamus, quod nimirum hebraicae de diluvio narrationi Chaldaeorum quoque codices adsonent, itemque de arca a Noacho condita. Equidem post commemoratam a me diligenter Chaldaeorum historiam, superfluum duco eosdem denuo sermones oggerere. Ceterum quod illa aquarum alluvies celsissimum quemque montem excesserit, nos ipsi, qui haec scribimus, rei veritatem oculis speculati sumus. Nostra enim aetate pisces aliquot in excelsis Libani montis fastigiis reperti sunt. Nam quum lapides aedificiorum causa e summis iugorum latomiis exciderentur, varia maritimorum piscium genera in montanis cavernis petasonum instar deprehensa sunt, ad hanc usque diem utcumque

Μαθουσάλα γενόμενος ἐτῶν ξζ΄ γεννᾷ τὸν Λάμεχ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη χϛγ΄ ἕως τοῦ κατακλυσμοῦ.

Λάμεχ γενόμενος ἐτῶν νγ΄ γεννᾷ τὸν Νῶε· καὶ ἐπέζησεν ἔτη χ΄ μέχρις αὐτοῦ τοῦ κατακλυσμοῦ.

Νῶε γενόμενος ἐτῶν φ΄ γεννᾷ τὸν Σὴμ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ρ΄ μέχρι τοῦ κατακλυσμοῦ. Ἐν ἔτει τοῦ Νῶε χ΄ ὁ κατακλυσμὸς ἐγενήθη· καὶ ἐπέζησεν Νῶε μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ἔτη τν΄ μέχρις πγ΄ ἔτους Ἔβερ.

Ὁμοῦ τὰ πάντα ἔτη ατζ΄. Διαφωνεῖ πρὸς μὲν τὸ ἰουδαϊκὸν ἔτεσι τμθ΄ πρὸς δὲ τὴν τῶν ο΄ ἑρμηνείαν ἔτεσιν ϡλέ. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ.

Ἐπίωμεν δὲ καὶ ἑξῆς μετὰ ταῦτα χρόνους, πρῶτον ἐκεῖνο σημειωσάμενοι. τὸ συμφώνως τοῦ παρ᾽ Ἑβραίοις ἱστορουμένου κατακλυσμοῦ, καὶ τὴν Χαλδαίων μνημονεῦσαι γραφὴν τῆς τε κατασκευασθείσης ὑπὸ τοῦ Νῶε κιβωτοῦ. Τὸ δὲ τὸν κατακλυσμὸν ἀρθῆναι ἐπὶ τὰ ὑψηλότατα τῶν ὀρέων, καὶ ἡμῖν τοῖς μετὰ ταῦτα γράφουσιν ἀλήθειαν ἐπιστώσατο αὐτοψία τινῶν ἰχθύων καθ᾽ ἡμᾶς εὑρημένων ἄνω πρὸς αὐταῖς τοῦ Λιβάνου τοῦ ὑψηλοτάταις ἀκρωρείαις· λίθους γὰρ ἐνθένδε εἰς οἰκοδομὰς τινὲς ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἐκτέμνοντες, θαλαττίων ἰχθύων εὗρον διά-

incolumia : atque adeo nobis contigit antiquae illius historiae perspicuum testimonium oculis contemplari. Sed haec qui audiunt pro suo quisque libito comprobent; nos instituta persequamur.

13. Post diluvium anno altero

SECUNDUM SEPTUAGINTA VIRORUM INTERPRETATIONEM

I. Semus Noachi filius genuit Arphaxadem: vixitque adhuc annis D usque ad CI annum Phaleci.

II. Arphaxades annos natus CXXXV genuit Salam: vixitque adhuc annis CCCCIII usque ad IX annum Ragavi.

III. Sala (1) annos natus CXXX genuit Heberum: vixitque adhuc annis CCCCVI usque ad VII annum Seruchi.

IV. Heberus annos natus CXXXIV genuit Phalecum: vixitque adhuc annis CCCCXXXIII usque ad XXXVIII annum Nachori.

V. Phalecus annos natus CXXX genuit Ragavum: vixitque adhuc annis CCIX usque LXXV annum Seruchi.

φορα γένη, ἃ δὴ ἐπὶ τῶν κατὰ ὄρη κοιλωμάτων συναποπαγῆναι τῇ ἰλύϊ, καὶ τεταριχευμένων δίκην εἰς δεῦρο διαμεῖναι συνέβη, ὥστε ἡμῖν, δι' αὐτῆς τῆς ὄψεως, τὴν τοῦ παλαιοῦ λόγου σωθῆναι μαρτυρίαν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΩΝ Ο ΕΡΜΗΝΕΙΑΝ.

Μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ἔτους δευτέρου

Σὴμ υἱὸς Νῶε γεννᾷ τὸν Ἀρφαξάδ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη φ' μέχρι ρά ἔτους Φαλέκ.

Ἀρφαξὰδ γενόμενος ἐτῶν ρλέ γεννᾷ τὸν Σαλά· καὶ ἐπέζησεν ἔτη υγ' μέχρις θ' ἔτους Ῥαγαῦ.

Σαλὰ γενόμενος ἐτῶν ρλ' γεννᾷ τὸν Ἕβερ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη υϛ' μέχρις ζ' ἔτους Σερούχ.

Ἕβερ γενόμενος ἐτῶν ρλδ' γεννᾷ τὸν Φαλέκ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη υλγ' μέχρι λή ἔτους Ναχώρ.

(1) Salam filium Cainani, non autem Arphaxadis, tradit Lucas III. 36. Iam hunc Cainanum ab omnibus chronographis in ordinem procreationum fuisse relatum, dicit Moses Chorenensis *Hist.* l. 4. At Eusebius omisit; ergo Chorenensis Eusebii chronicon ignorabat, quum alioqui eius historiam ecclesiasticam in armeniacam linguam translatam legeret II. 9. Ob Cainanum praetermissum saepe reprehendit Eusebium Syncellus pp. 36. 42. 79. 92. 115. 168. Hac super re disputat etiam Samuel in chronologia.

Illius (1) aetate terra divisa est: ideoque Phalecus in Hebraeorum sermone significat divisionem. Is patri suo praemortuus est. Sub eodem consurrexit turris aedificium: tum ex una eatenus lingua plurimi sermones propagati sunt, et suum cuique genti idioma tributum. Rem divini libri memorant, eidemque sententiae suffragantur exterarum etiam gentium scripta, nempe ita tradit polyhistor Alexander in chaldaicarum rerum volumine, itidemque Abydenus: quorum verba superius in chaldaicis monumentis protuli (2). Iam post Phalecum

VI. Ragavus annos natus CXXXV genuit Seruchum: vixitque adhuc annis CCVII usque ad LXXVII (3) annum Nachori.

VII. Seruchus annos natus CXXX genuit Nachorum: vixitque adhuc annis CC usque ad LI annum Abrahami.

VIII. Nachorus annos natus LXXIX genuit Tharam: vixitque adhuc annis CXIX usque ad XLIX annum Abrahami.

IX. Thara annos natus LXX genuit Abrahamum: vixitque adhuc annis CXXXV usque ad XXXV annum Isaaci.

X. Abrahami annus primus. Is est iudaeae gentis progenitor. Eius

Φαλὲκ γενόμενος ἐτῶν ρλ΄ γεννᾷ τὸν Ῥαγάμ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη σθ΄ μέχρις οἱ ἔτους Σερούχ.

Ἐν ταῖς ἡμέραις Φαλὲκ διεμερίσθη ἡ γῆ· δι᾽ ὃ καὶ σημαίνει τὸ Φαλὲκ τῇ Ἑβραίων φωνῇ μερισμόν· καὶ οὗτος πρὸ τοῦ πατρὸς τελευτᾷ· κατὰ τοῦτον ἡ πυργοποιία συνέστη, καὶ ἀπὸ μιᾶς τῆς πάλαι διαλέκτου πολυφωνία γέγονε καὶ ἡ καθ᾽ ἕκαστον ἔθνος τῶν γλωσσῶν διαφορά. Μετὰ δὲ τὸν Φαλὲκ

Ῥαγαῦ γενόμενος ρλέ γεννᾷ τὸν Σερούχ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη σζ΄ μέχρις οζ΄ ἔτους Ναχώρ.

Σερούχ γενόμενος ἐτῶν ρλ΄ γεννᾷ τὸν Ναχώρ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη σ΄ μέχρι νά ἔτους Ἀβραάμ.

Ναχὼρ Γενόμενος ἐτῶν οθ΄ γεννᾷ τὸν Θάῤῥα· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ριθ΄ μέχρις οζ΄ (4) ἔτους Ἀβραάμ.

Θάῤῥα Γενόμενος ἐτῶν ὁ γεννᾷ τὸν Ἀβραάμ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ρλέ μέχρι λέ ἔτους Ἰσαάκ.

Ἀβραὰμ ἔτος πρῶτον. Οὗτος ἦν ὁ τῶν Ἰουδαίων ἔθνους προπάτωρ. Κα-

(1) Nempe *Phaleci* In textu arm. est *Seruchi*, quod mendum tollitur in margine codicis scribendo *illius*. Id autem mendum similitudine vocum armeniacarum SONA *illius* et SANUCA *Seruchi* generatum fuerat.

(2) Capp IV. et VIII.

(3) Textus arm. LXX, sed ibidem in margine LXXVII.

(4) Ita nunc se habet graecus textus; sed mendum corrigitur ab armenio interprete, qui meliore lectione usus est.

aetate Assyriis cunctisque Asiaticis dominati sunt Ninus atque Semiramis. A diluvio ad primum annum Abrahami congeruntur anni DCCCCXLII. Erant autem ab Adamo ad diluvium anni MMCCXLII (1); summa igitur est annorum MMMCLXXXIV. (2)

14. Attamen anno post diluvium altero

SECUNDUM HEBRAICUM IUDAEORUM EXEMPLAR

I. Semus Noachi filius genuit Arphaxadem: vixitque adhuc annis D usque ad L annum Iacobi.

II. Arphaxades annos natus XXXV genuit Salam, vixitque adhuc annis CCCCIII usque ad XLVIII annum Isaaci.

III. Sala annos natus XXX genuit Heberum: vixitque adhuc annis CCCCIII usque ad XVIII annum Iacobi.

IV. Heberus annos natus XXXIV genuit Phalecum: vixitque adhuc annis CCCCXXX usque ad LXXIX annum Iacobi.

τὰ τοῦτον Ἀσσυρίας καὶ τῆς Ἀσίας πάσης ἐβασίλευσεν Νῖνος καὶ Σεμίραμις. Ὁμοῦ ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐπὶ τὸ πρῶτον ἔτος Ἀβραὰμ ἔτη ϡμϐʹ. Ἦν δὲ τὰ ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ ἐπὶ τὸν κατακλυσμὸν ἔτη βσμβʹ. Τὰ πάντα συνάγεται ἔτη γρπδʹ.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΑΡΑ ΙΟΥΔΑΙΟΙΣ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

Ἔτους δευτέρου μετὰ τὸν κατακλυσμὸν

Σὴμ υἱὸς Νῶε γεννᾷ τὸν Ἀρφαξὰδ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη φʹ μέχρι νʹ (3) ἔτους Ἰακώβ.

Ἀρφαξὰδ γενόμενος ἐτῶν λεʹ γεννᾷ τὸν Σαλά· καὶ ἐπέζησεν ἔτη υγʹ μέχρι μηʹ ἔτους Ἰσαάκ.

Σαλὰ γενόμενος ἐτῶν λʹ γεννᾷ τὸν Ἔβερ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη υγʹ μέχρι ιηʹ ἔτους Ἰακώβ.

Ἔβερ γενόμενος ἐτῶν λδʹ γεννᾷ τὸν Φαλέκ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη υλʹ μέχρις οθʹ ἔτους Ἰακώβ.

(1) Hanc summam recte definitam ab Eusebio censet Syncellus p. 54. A. Εὐσέβιος βσμβʹ ὑγιῶς ἔθετο καὶ ὁμοφώνως τῇ γραφῇ. Idem ait p. 83. C.

(2) Hunc diserte annorum numerum definitum fuisse apud Eusebium ab Adamo ad Abrahamum docet Syncellus pp. 35. 54. 92. 111.

(3) Ita nunc textus; sed veram lectionem exhibet armenius interpres L. Sic enim colliguntur anni reliqui Semi quingenti, quandoquidem Iacobus natus est anno Isaaci LX. (*Gen.* XXV. 26.)

V. Phalecus annos natus XXX genuit Ragavum: vixitque adhuc annis CCIX usque ad XLVIII annum Abrahami.

VI. Ragavus annos natus XXXII genuit Seruchum: vixitque adhuc annis CCVII usque ad LXXVIII annum Abrahami.

VII. Seruchus annos natus XXX genuit Nachorum: vixitque adhuc annis CC usque ad primum annum Isaaci.

VIII. Nachorus annos natus XXIX genuit Tharam: vixitque adhuc annis CXIX usque ad XLIX annum Abrahami.

IX. Thara annos natus LXX genuit Abrahamum: vixitque adhuc annis CXXXV (1) usque ad XXXV annum Isaaci.

X. Abrahami annus primus. A diluvio ad primum annum Abrahami conficiuntur anni CCLXXXXII. Ab Adamo autem summa est annorum MDCCCCXXXXVIII. Differt a septuaginta virorum interpretatione annis MCCXXXV.

15. Attamen anno post diluvium altero

Φαλὲκ γενόμενος ἐτῶν λ′ γεννᾷ τὸν Ῥαγαῦ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη σθ′ μέχρι μή ἔτους Ἀβραάμ.

Ῥαγαῦ γενόμενος ἐτῶν λβ′ γεννᾷ τὸν Σερούχ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη σζ′ μέχρις οή ἔτους Ἀβραάμ.

Σερούχ γενόμενος ἐτῶν λ′ γεννᾷ τὸν Ναχώρ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη σ′ μέχρι πρώτου ἔτους Ἰσαάκ.

Ναχὼρ γενόμενος ἐτῶν κθ′ γεννᾷ τὸν Θάῤῥα· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ριθ′ μέχρι μθ′ ἔτους Ἀβραάμ.

Θάῤῥα γενόμενος ἐτῶν ό γεννᾷ τὸν Ἀβραάμ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ρλέ μέχρι λέ ἔτους Ἰσαάκ.

Ἀβραὰμ ἔτος πρῶτον. Ὁμοῦ ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ἕως τοῦ ά ἔτους Ἀβραὰμ ἔτη σϟβ′. Τὰ δὲ πάντα ἀπὸ Ἀδὰμ ἔτη ͵αϡμή. Διαφωνεῖ πρὸς τὴν τῶν ό ἑρμηνείαν ἔτεσι ͵ασλέ.

(1) Codex arm. CV, quem numerum aliosque deinceps nonnullos putatis annorum rationibus emendandos censuimus.

SECUNDUM HEBRAICUM SAMARITANORUM EXEMPLAR

I. Semus Noachi filius genuit Arphaxadem: vixitque adhuc annis D usque ad CI annum Phaleci.

II. Arphaxades annos natus CXXXV genuit Salam: vixitque adhuc annis CCCIII (1) usque ad XXXIX annum Phaleci.

III. Sala annos natus CXXX genuit Heberum: vixitque adhuc annis CCCIII (2) usque ad XXXIX annum Ragavi.

IV. Heberus annos natus CXXXIV genuit Phalecum: vixitque adhuc annis CCLXX (3) nsque ad CXL annum Ragavi.

V. Phalecus annos natus CXXX genuit Ragavum: vixitque adhuc annis CIX usque ad CIX annum Ragavi.

VI. Ragavus anuos natus CXXXII genuit Seruchum: vixitque adhuc annis CCVII usque ad LXXVII annum Nachori.

VII. Seruchus annos natus CXXX genuit Nachorum: vixitque adhuc annis C usqne ad XXI annum Abrahami.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΑΜΑΡΕΙΤΩΝ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

Ετους β′ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν

Σὴμ υἱὸς Νῶε γεννᾷ τὸν Ἀρφαξὰδ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη φ′ μέχρις ρά ἔτους Φαλέκ.

Ἀρφαξὰδ γενόμενος ἐτῶν ρλέ γεννᾷ τὸν Σαλὰ· ϗ ἐπέζησεν ἔτη τγ′ μέχρι λθ′ ἔτους Φαλέκ.

Σαλὰ γενόμενος ἐτῶν ρλ′ γεννᾷ τὸν Ἔβερ· ϗ ἐπέζησεν ἔτη τγ′ μέχρις ἔτους λθ′ Ῥαγαῦ.

Ἔβερ γενόμενος ἐτῶν ρλδ′ γεννᾷ τὸν Φαλέκ· ϗ ἐπέζησεν ἔτη σό μέχρις ρμ′ ἔτους Ῥαγαῦ.

Φαλὲκ γενόμενος ἐτῶν ρλ′ γεννᾷ τὸν Ῥαγαῦ· ϗ ἐπέζησεν ἔτη ρθ′ μέχρις ρθ′ ἔτους Ῥαγαῦ.

Ῥαγαῦ γενόμενος ἐτῶν ρλβ′ γεννᾷ τὸν Σερούχ· ϗ ἐπέζησεν ἔτη σζ′ μέχρις οζ′ ἔτους Ναχώρ.

Σερούχ γενόμενος ἐτῶν ρλ′ γεννᾷ τὸν Ναχὼρ· ϗ ἐπέζησεν ἔτη ρ′ μέχρις κά ἔτους Ἀβραάμ.

(1) Codex arm. LXXX.
(2) Codex arm. LXXX.
(3) Codex arm. CC.

VIII. Nachorus annus natus LXXIX genuit Tharam : vixitque adhuc annis LXIX usque ad LXIX annum Tharae.

IX. Thara annos natus LXX genuit Abrahamum : vixitque adhuc annis LXXV usque ad LXXV annum Abrahami.

X. Abrahami primus annus. A diluvio ad primum annum Abrahami conficiuntur anni DCCCCXLII, quot videlicet etiam in septuaginta virorum editione habentur (1).

Ergo cum nostra lectione congruunt hebraicae, quae apud Samaritanos feruntur, litterae, quod adtinet ad priorum annorum ante gignendum designationes: differuntque ab hebraico Iudaeorum exemplari annis DCL. Namque a diluvio ad primum annum Abrahami in libris Iudaeorum anni sunt CCLXXXXII.

16. Quandoquidem igitur antiquissimus Hebraeorum textus, qui apud Samaritanos ad hanc usque diem incolumis superest, cum LXX virorum interpretatione congruens, patriarchas exhibet a diluvio ad Abrahamum generantes post praedictas annorum centurias, et quod supra est; quonam pacto dicere licet, maiores illos natu multoque longiore vita, quam ipsorum posteris usuvenit, utentes, tam cito ad procreandum accessisse, et non potius eo tempore quod septuaginta

Ναχὼρ γενόμενος ἐτῶν οθ' γεννᾷ τὸν Θάῤῥα· καὶ ἐπέζησεν ἔτη ξθ' μέχρις ξθ' ἔτους Θάῤῥα.

Θάῤῥα γενόμενος ἐτῶν ο' γεννᾷ τὸν Ἀβραάμ· καὶ ἐπέζησεν ἔτη οε' μέχρις οε' ἔτους Ἀβραάμ.

Ἀβραὰμ ἔτος πρῶτον. Ὁμοῦ ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐπὶ τὸ πρῶτον ἔτος Ἀβραὰμ, ἔτη ϡμβ', ὁπόσα ἦν καὶ κατὰ τὴν ο' ἑρμηνείαν.

Συνᾴδει τοίνυν τῇ παρ' ἡμῖν ἀναγνώσει ἡ παρὰ Σαμαρείταις φερομένη ἑβραϊκὴ γραφὴ κατὰ τὰς πρώτας τῶν ἐτῶν ἀποδύσεις τὰς πρὸ τῆς παιδοποιίας· διαφωνεῖ δὲ πρὸς τὸ Ἰουδαίων ἑβραϊκὸν ἔτεσι χν'· ἦν γὰρ ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐπὶ τὸ πρῶτον ἔτος Ἀβραὰμ κατὰ τὴν τῶν Ἰουδαίων γραφὴν ἔτη σϙβ'.

Ἐπεὶ τοίνυν φαίνονται κατὰ τὸ παλαιότατον ἑβραϊκὸν, ὃ δὴ παρὰ Σαμαρείταις ἔτι καὶ νῦν σώζεται, τῇ τῶν ο' ἑρμηνείᾳ συμφώνως οἱ ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ καὶ ἐπὶ Ἀβραὰμ μετὰ τὰς προκειμένας τῶν ἐτῶν ἑκατοντάδας καὶ τὸν ἐπὶ τούτοις ἀριθμὸν παῖδας ποιησάμενοι, ποῖος ἐρεῖ λόγος τοὺς τούτων πρεσβυτέρους, καίπερ ἔτεσι πολὺ πλείοσι τῶν μετὰ ταῦτα βεβιωκότας, τάχιστα ἐπὶ τὴν παιδοποιίαν ἐλθεῖν, καὶ μὴ μᾶλλον κατὰ τοὺς παρὰ τοῖς ο' σεσημειωμένους χρόνους;

(1) Vide superius p. 63.

viri designant? Prudens (1) praeterea ratiocinium suadet, ut prorsus fateamur, iudaicum scriptum peccare in recensendis ab Adamo ad Abrahamum temporibus, tribus exceptis quae circa Iaredum vertuntur (2); scriptum autem samaritanum tantummodo usque ad diluvium in errore versari; namque a diluvio ad Abrahamum consensus est cum annorum perscripto a septuaginta viris catalogo. Evidentissime (3) igitur iudaicum Hebraeorum exemplar in mendo cubat: quippe quod sub unum idemque tempus aetates Abrahami Noachique cogit, quam rem nulla historia confirmat. Reapse si, ut est in Iudaeorum scripto, a diluvio ad Abrahamum excurrunt anni CCXCII, quoniam Noachus, prout ipsi tradunt, diluvio annis CCCL superstes fuit; plane constat, ab eo usque ad Abrahami LVIII annum vitam esse protractam.

17. Sed enim et alio ex capite iudaicorum exemplarium absurditatem cognoscere licet; quod ibi nimirum homines ante Abrahamum dicantur genuisse tricenarii, quum contra vel Abrahami posteros nonnisi post annum trigesimum dedisse operam liberis relatum sit. Ergo quaquaversus manifestum est, septuaginta virorum interpretationem ab antiquioribus nulloque errore vitiatis Hebraeo-

Τοῦτο δ' οὖν καὶ ὁ σώφρων λογισμὸς ἐπιβάλλει νοεῖν, ὥστε ἀνάγκη διημαρτῆσθαι ὁμολογεῖν τὴν μὲν παρὰ Ἰουδαίοις γραφὴν ἐν τοῖς ἀπὸ Ἀδὰμ καὶ ἐπὶ Ἀβραὰμ χρόνοις, ἐκτὸς τριῶν περὶ τὸν Ἰάρεδ· τὴν δὲ παρὰ Σαμαρείταις ἐν τοῖς ἀπὸ Ἀδὰμ καὶ ἐπὶ τὸν κατακλυσμὸν μόνοις· τὰ γὰρ ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ καὶ ἐπὶ τὸν Ἀβραὰμ ἔτη σύμφωνα εὕρηται τῇ παρὰ τοῖς ο' φερομένῃ τῶν ἐτῶν σημειώσει. Ἄντικρυς δὲ φαίνεται διημαρτημένως ἔχειν τὸ παρὰ Ἰουδαίοις ἑβραϊκόν· συνάγει γὰρ κατὰ τὸ αὐτὸ τοῖς χρόνοις τὸν Ἀβραὰμ καὶ τὸν Νῶε, ὅπερ οὐδεμία παρίστησιν ἱστορία. Εἰ γὰρ κατὰ τὴν Ἰουδαίων γραφὴν ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ καὶ ἐπὶ Ἀβραὰμ ἔτη τυγχάνει σϟβ', ἔζησε δὲ Νῶε κατ' αὐτοὺς μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ἔτη τν', δῆλός ἐστι παρατείνας τὴν ζωὴν μέχρι νη' ἔτους Ἀβραάμ.

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλως τὴν ἀτοπίαν συνιδεῖν τῶν παρ' Ἰουδαίοις ἀντιγράφων. ἀπὸ τοῦ τριακονταετεῖς ἀναγράψαι τοὺς πρὸ τοῦ Ἀβραὰμ πεπαιδοποιημένους· ἐπότε οἱ μετὰ τὸν Ἀβραὰμ ἱστοροῦνται πρεσβύτεροι τῶν λ' ἐτῶν ἐπὶ τὴν παιδοποιΐαν ἐλθεῖν. Πανταχόθεν τοιγαροῦν ἡ τῶν ο' ἑρμηνείας ἐκ παλαιᾶς, ὡς ἔοικε, καὶ

(1) Armenius interpres pro *prudens* habet *demissum*, nimirum quia σώφρων interdum est *demissus*, *modestus*, qui sensus armeniacae interpretationis haud nobis hoc loco placebat.

(2) Lege p. 57.

(3) Vocabulum ἄντικρυς, quod hoc loco in graeco textu occurrit, Goarus Syncelli interpres vertit *oppositum*; sed melius armenius interpres *evidentissime*; neque enim heic induci oppositio videtur.

rum exemplaribus fluere. Ideoque et nos merito ad hanc chronologiam construendam eadem utimur: praesertim quum ecclesia quoque Christi toto orbe diffusa huic uni adhaereat, cuius usus a Servatoris nostri tum apostolis tum discipulis nobis commendatus est.

18. Itaque, secundum septuaginta interpretes, ab Adamo ad diluvium anni numerantur MMCCXLII. A diluvio ad primum annum Abrahami anni CMXLII; quorum summa anni MMMCLXXXIV. Secundum autem hebraicam Iudaeorum scripturam ab Adamo ad diluvium anni sunt MDCLVI: tum a diluvio ad primum annum Abrahami anni CCLXXXXII; quorum summa anni MDCCCCXLVIII. Denique secundum hebraicum Samaritanorum textum ab Adamo ad diluvium anni sunt MCCCVII; deinde a diluvio ad primum annum Abrahami anni DCCCCXLII; quorum summa anni MMCCXLIX.

19. Iam a primo anno Abrahami ad Mosem egressumque Iudaeorum ab Aegypto, consensu omnium interpretum (1), anni fiunt DV, quorum est huiusmodi supputatio. Abrahamo vitae annum septuagesimum quintum agenti Deus conspiciendum se praebuit, recepitque se proli eius daturum terram repromissionis. Sane monumentis litterarum consignatum est, annos quinque supra septuaginta natum exiisse Abrahamum e Charan: * " tulitque Abrahamus Saram uxo„ rem suam, Lotumque fratris sui filium „. Praeterea diserte ait

ἀδιαστρόφου Ἑβραίων γραφῆς μεταβεβλῆσθαι συνισταμένης, εἰκότως ταύτῃ καὶ ἡμεῖς κεχρήμεθα κατὰ τὴν παροῦσαν χρονογραφίαν· ὅτε μάλιστα καὶ ἡ καθ' ὅλης τῆς οἰκουμένης ἡπλωμένη Χριστοῦ ἐκκλησία ταύτῃ μόνῃ προσέχει τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἀποστόλων τε καὶ μαθητῶν ἀρχῆθεν ταύτῃ χρῆσθαι παραδεδωκότων.

Ἔστι τοίνυν κατὰ τοῦτον ὁ τὰ μὲν ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ ἐπὶ τὸν κατακλυσμὸν ἔτη βσμβ'· τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ἕως τοῦ πρώτου ἔτους Ἀβραὰμ ἔτη ϡμβ'· τὰ πάντα ἔτη γρπδ'. Κατὰ δὲ τὸ παρὰ Ἰουδαίοις ἑβραϊκὸν ἀπὸ Ἀδὰμ ἐπὶ τὸν κατακλυσμὸν ἔτη αχνς'· ἀπὸ δὲ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐπὶ τὸ πρῶτον ἔτος Ἀβραὰμ ἔτη σϟβ'· τὰ πάντα ἔτη αϡμη'. Κατὰ δὲ τὸ παρὰ Σαμαρείταις ἑβραϊκὸν ἀπὸ Ἀδὰμ ἐπὶ τὸν κατακλυσμὸν ἔτη ατζ'· ἀπὸ δὲ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐπὶ τὸ πρῶτον ἔτος Ἀβραὰμ ἔτη ϡμβ'· ὁμοῦ τὰ πάντα ἔτη βσμθ'. *Ex Syncello p. 89. D.*

(*) Καὶ ἔλαβεν Ἄβραμ τὴν Σάρα γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὸν Λὼτ υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. *Ex Genesi x. 5.*

(1) Conferatur Scaliger *Euseb. Chron. gr.* ed. Amstelod. p. 23.

mox scriptura *: " et apparuit Deus Abrahamo, dixitque ei, se- „ mini tuo terram hanc dabo „. Itaque a primordio aetatis Abrahami conficiuntur anni LXXV: deinde ** a LXXV anno Abrahami usque ad exitum Iudaeorum ab Aegypto anni sunt CCCCXXX. Profecto ei rei Paulus quoque apostolus testis accedit ***: " testa- „ mentum, inquit, quod antea confirmatum erat a Deo, quae post „ CDXXX annos facta est lex haud irritum facit ad destruendam „ repromissionem „. Additque ****: " per repromissionem autem „ donavit Deus Abrahamo „.

20. Nascitur Abrahamo filius Isaacus in eius centesimo anno, repromissionis autem divinae vigesimo quinto. Desiderantur ad exitum ab Aegypto anni praeterea CDV, ut a repromissione ad id tempus conflentur anni CDXXX. Iam qui se Abrahamo revelaverat Deus, rursus eidem apparens ait *****: " sciendo scias, prolem tuam „ peregrinam esse futuram in aliena regione, eamdemque in ser- „ vitutem redactum ac male habitum iri annis CD „. Nimis diuturnam dicit prolem, ut ne de Isaaci cogitemus temporibus. Porro sub exitu filiorum Israëlis ab Aegypto commemoratur spatium annorum CDXXX. Ait enim scriptura ******; " habitatam esse ab ip- „ sis patribusque eorum Aegyptum et Chananaeam annis CDXXX: „ tum denique contigisse ut post annum trigesimum supra qua-

(*) Καὶ ὤφθη Κύριος τῷ Ἄβραμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· τῷ σπέρματί σου δώσω γῆν ταύτην. *Ex Gen. x. 7.*

(**) Εὐσέβιος τὰ υλ' ἀπὸ τοῦ ε' καὶ ο' ἔτους Ἀβραάμ, ἤτοι ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους τῆς παροικίας αὐτοῦ εἰς γῆν Χαναὰν, ἕως τοῦ πά ἔτους Μωϋσέως καὶ ἀπ' Αἰγύπτου πορείας τοῦ Ἰσραὴλ ἀπαριθμεῖ. *Ex syncello p. 99. D. sed interpolata.*

(***) Τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς Χριστὸν, ὁ μετ' ἔτη τεσσαράκοντα καὶ τριάκοντα γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. *Ad Galatas III. 7.*

(****) Τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ Θεός. *Ibidem 18.*

(*****) Καὶ ἐῤῥήθη πρὸς Ἄβραμ· γινώσκων γνώσῃ ὅτι πάροικον ἔσται τὸ σπέρμα σοῦ ἐν γῇ οὐκ ἰδίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ, καὶ κακώσουσιν αὐτὸ, καὶ ταπεινώσουσιν αὐτὸ τετρακόσια ἔτη. *Ex Gen. XV. 13. et Act. Apost. VII. 6.*

(******) Ἡ δὲ παροίκησις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἣν παρῴκησαν ἐν γῇ Αἰγύπτου καὶ ἐν γῇ Χαναὰν αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν, ἔτη τετρακόσια τριάκοντα. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ τετρακόσια τριάκοντα ἔτη, ἐξῆλθε πᾶσα ἡ δύναμις κυρίου ἐκ γῆς Αἰγύπτου νυκτός. *Ab Exodo XII. 40 41.*

„ dringentesimum exercitus Domini ex Aegypto noctu discederent „. Age vero quum anni cumulentur CDXXX post Dei repromissionem, quae anno Abrahami septuagesimo quinto facta est; prorsus sequitur, ut a primo Abrahami anno ad Mosem exitumque ab Aegypto numerentur anni DV. Quos quidem nonnulli minutatim ita percensent *. Scilicet Abrahamus, aiunt, annos natus C genuit Isaacum. Isaacus annos natus LX genuit Iacobum. Iacobus annos natus LXXXVI genuit Levinum (1). Levinus annos natus XLVI genuit Cahathum. Cahathus annos natus LXIII genuit Amramum. Amramus annos natus LXX genuit Mosem. Moses annos natus LXXX populum eduxit ex Aegypto. Conficiuntur a primo anno Abrahami ad egressum ex Aegypto anni DV. Summa autem ab Adamo ad egressum ex Aegypto, secundum septuaginta viros, annorum est MMMDCLXXXIX (2); secundum Iudaeos annorum MMCDLIII; secundum denique Samaritanos annorum MMDCCLIII.

21. Verumtamen ** ab obitu Mosis ad Salomonem templique aedificium liber quidem iudicum (quicum etiam praeco (3) apostolus Paulus in apostolicis actis consentit) doctrinam temporum tradit aliter

(*) Καὶ κατὰ μέρος δὲ οὕτως ἔχει. Ἀβραὰμ γενόμενος ἐτῶν ρ' γεννᾷ τὸν Ἰσαάκ. Ἰσαὰκ γενόμενος ἐτῶν ξ' γεννᾷ τὸν Ἰακώβ. Ἰακὼβ γενόμενος ἐτῶν πζ' γεννᾷ Λευί. Λευὶ γενόμενος ἐτῶν μθ' γεννᾷ τὸν Καάθ. Καὰθ γενόμενος ἐτῶν ξ' γεννᾷ τὸν Ἀμράμ. Ἀμρὰμ γενόμενος ἐτῶν οέ γεννᾷ τὸν Μωϋσῆν. Μωϋσῆς γενόμενος ἐτῶν π' ἐξάγει τὸν λαὸν ἐξ Αἰγύπτου. Συνάγεται οὖν τὰ πάντα ἀπὸ μὲν πρώτου ἔτους Ἀβραὰμ ἐπὶ τὴν ἐξ Αἰγύπτου πορείαν ἔτη φϛ'· ἀπὸ δὲ τοῦ κατακλυσμοῦ ᾳφπ'· ἀπὸ δὲ Ἀδὰμ κατὰ τοὺς ο' ἔτη ᾳχπθ', κατὰ δὲ ἄλλους. . . .
Ex Nicephori chronographus p. 396-397.

(**) Ὁ δὲ Εὐσέβιος τὰ παρὰ τῷ θείῳ ἀποστόλῳ ἐν ταῖς πράξεσι, τῶν κριτῶν ἔτη υν' συστῆσαι βουληθεὶς, συνεχρήσατο τούτων τισίν· διαπορεῖ μέντοι

(1) Syncellus p. 116. C. reapse docet, apud Eusebium tradi Levinum genitum anno Iacobi LXXXVI. Est autem mendosa lectio eiusdem Syncelli p. 106. A; quo loco, tamquam ex ipso Eusebio, scribuntur anni LXXXVII, quae fuit potius sententia Africani.

(2) In margine codicis MDCLXXXIX.

(3) In armenio textu [illegible], quod vocabulum cl. Zohrabus, linguae suae armeniacae peritissimus ac veteranus magister, mihi interpretabatur *nuntius*, sed cl. Aucherus in adnotationibus explicabat *sacratus*. Interpretationem *nuntius* vituperabat cl. Leopardus, propterea quod *nuntius* idem sit fere atque consequens *apostolus*. Sed enim Ephraemius chronographus a me editus v. 2653. ait κήρυκες ἀπόστολοι, *nuntii* vel potius *praecones apostoli*. Et sic haud raro loquuntur Graeci, qui epithetis mire abundant ac delectantur. Ergo vocabulum arm. [illegible] recte nos olim explicavisse videmur *nuntius*, vel certe, ut nunc scribo, *praeco*.

ac regnorum historia (1) et Hebraeorum traditio discrepans. Operae pretium erit monumenta haec singillatim percurrere, et, quae recta videbitur, sententiam amplecti.

22. Atque interim inconsulte non est praetermittendum, ab Africano item chronologiae quinque libros esse confectos, qui meo quidem iudicio in his, de quibus nunc agimus, crasso errore vagatur. Namque ab exitu Mosis ad Salomonem templique hierosolymitani aedificium suis quidem peculiaribus calculis supputat annos DCCXLIV: cuius temporis magnam partem sine testimonio statuens, peccat; non eo solum nomine quod divini sermonis libro adversatur, verum etiam quod a se temere fictos centum annos obtrudit *. Quippe auget annos seniorum, qui post Iosuam fuerunt, quos annos scribit XXX: deinde post Sampsonem popularis potestatis (2) annos XL rursusque pacis annos XXX. Atque tot annorum excessum sine debita confirmatione tacite constituens, multorum annorum vim marte proprio inter Mosis tempora regnumque Salomonis inserit, quod spatium annis plus septingentis et quadraginta' definit. Sed enim quot antea procreationes extiterint inspiciendum est, atque indidem cognoscendum, quam infirmo verborum artificio Africanus utatur. Enimvero (3) quoniam ab Abrahamo ad Davidem XIV numerantur procreationes (4); sub Mose autem nona iam procreatio agebatur (5), sub quo videlicet Naason filius Aminadabi cognoscebatur, tribus Iudae princeps, qui et in deserto obiit: erat enim ex iis qui Aegypto excesserant, atque in primum numerorum censum relati sunt (6);

λέγων τὰ μετὰ τὴν Μωσέως τελευτὴν ἄλλως κεῖσθαι μέχρι Σολομῶνος καὶ τῆς τοῦ ἱεροῦ ἐπισκευῆς ἐν τῷ τρίτῳ τῶν βασιλειῶν. *Ex Syncello p. 174. D. sed interpolata.*

(*) Εὐσέβιος δὲ μόνος ὁ καισαρεὺς τὰ τῶν πρεσβυτέρων οὐ παρέλαβεν. Ὁ δὲ Ἀφρικανὸς ἔτη λ' αὐτοῖς ἀπένειμεν, ᾧ πλεῖστα κατιγκαλεῖ ὁ Εὐσέβιος ὡς μεγάλα, φησὶ, διαμαρτόντι, καὶ τολμηροτάτῳ πράγματι ἐπικεχειρηκότι, πρὸς τούτοις ἄλλα ὁ ἔτη, μ' μὲν τὰ τῆς ἀναρχίας, λ' δὲ τὰ τῆς εἰρήνης οἴκοθεν παρεμβαλόντι, τὰ ὅλα ρ'. *Ex Syncello p. 174. C. sed interpolata.*

(1) Lib III.

(2) Vox armeniaca ZHOGHOVRDOUTHIUN componitur ex ZHOGHOV *socius* et HASDOUTHIUN *conciliatio*; sed ἀναρχία vel δημοκρατία intelligenda est. En autem Clementis *Strom.* I. 21. p. 385. hac eadem de re verba: *Καὶ μετὰ τοῦτον ἀναρχίας οὔσης, διέκρινε τὸν λαὸν Ἠλὶ ὁ ἱερεὺς τεσσαράκοντα ἔτη: Et post eum* (Sampsonem) *quum nullus esset qui praeesset, ius populo dixit Heli sacerdos quadraginta annis.*

(3) Confer in his, quae sequuntur, Syncellum p. 175. B-D.

(4) *Luc.* III. 31-34.

(5) *Luc.* III. 33.

(6) *Numer.* I. 7.

satis constat ne a reliquis quidem quinque post Naasonem usque ad Davidem procreationibus eum numerum annorum expleri. Naason enim genuit Salmonem; hic Boosum; hic Obedum; hic Iessem; hic Davidem (1). Qui ergo fieri potest, ut intra quinque procreationum fines post Mosem septingentorum annorum spatium contineatur? Si enim aliquis aequis partibus tempus in singulas procreationes dispertiat, anni hominum singulorum ante nuptias CXL emergent, cui rei nemo sapiens fidem adiunget. Quippe et ipse Moses anno aetatis CXX obiit (2), itemque eius successor Iosua anno centesimo decimo naturae concessit (3): ante quos Iosephus vitam suam omnino intra CX annos conclusit (4). Adde his antiquiorem quoque illum Iacobum, alio nomine Israëlem, Iudaeorum omnium patriarcham, qui et ipse plus annis CXLV non vixit (5). Ergo absurde dicitur quisquam sequiore tempore, nempe post Mosem, tam longaevus fuisse, quam superius innuimus: adeoque Africanus hac in re alucinatus est (6).

23. At Clemens a Iosua successore Mosis ad templi aedificium (7) annos congerit DLXXIV, quod e primo licet eius libro (8) cognoscere. Divus autem apostolus Paulus in apostolorum actis Iudaeos publice alloquens ait: * " septem gentes in Chananaeorum regione delevit
„ Deus (9), illosque (10) in terrae possessionem immisit. Deinde annis
„ quadringentis et quinquaginta sub iudicum potestate continuit us-
„ que ad Samuelem prophetam. Quumque ex eo tempore regem sibi
„ praefici postulassent, concessit eis Saulem filium Cisi, beniami-
„ ticae tribus hominem, annis quadraginta: quo amoto, Davidem

(*) Καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Καναὰν κατεκληροδότησεν αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν. Καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα, ἔδωκε κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου. Κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κὶς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν, ἔτη τεσσαράκοντα. *Ex Act. Apost.* XIII. 19-21.

(1) *Luc.* III. 31-32.
(2) *Deut.* XXXIV. 7.
(3) *Ios.* XXIV. 29.
(4) *Gen.* L. 26.
(5) *Gen.* XLVII. 28.
(6) Ab Eusebio reprehensum magnopere Africanum propter annos plures iusto invectos, narrat Syncellus etiam p. 79. D.
(7) Vel potius ad Salomonis obitum. *Leopardus.*
(8) Lib. I. cap. 21. p. 386. stromatum; ubi tamen paulo aliter legitur. Theophilus vero ad Autol. III. 22. ex Tyriorum memoriis ait aedificatum templum anno post exitum ab Aegypto DLXVI.
(9) In textu armeniaco pro *Deus* est *Iosua*, manifesto mendo. In biblico textu nihil est, sed plane subintelligitur *Deus*.
(10) Nempe *Hebraeos*.

„ apud eos exaltavit „. Haec apostolus, de cuius sententia anni sunt post Iosuam DXXXIV. Nempe iudicum anni omnino CDL sunt usque ad Samuelis, ut ipse ait, aetatem: ad hos cum samuelianis impliciti adiungantur anni XL Saulis: itidem et XL Davidis: denique Salomonis quatuor usque ad templi aedificium. Summa annorum est DXXXIV, secundum apostolum, a Iosua Mosis successore ad Salomonem. Quod si his addas Mosis quoque in deserto exactos XL annos; tum et Iosuae filii Navi XXVII, summa consurgit ad apostoli calculos annorum DC.

24. Quin adeo iudicum quoque liber apostolo suffragatur: namque et ibi anni iudicum usque ad Samuelem CDL comperiuntur singillatim hac ratione perscripti (1).

EX LIBRO IUDICUM.

Post Iosuam dominati sunt
Alienigenae annis VIII.
Gothoniel annis XL. (2)
Alienigenae annis XVIII.
Aodus et Samegarus annis LXXX.
Alienigenae annis XX.
Baracus et Debora annis XL.
Alienigenae annis VII.
Gedeon annis XL.
Abimelechus annis III.
Thola annis XXIII.
Iairus annis XXII. (3)
Alienigenae annis XVIII.
Iephthaeus annis VI.
Esebon annis VII.
Aeglon annis X. (4)

(1) Sequentem temporum tabulam graece paucis mutatis exhibet Eusebius *Praep. ev.* X. 14. Μετὰ Μωσέα προέστη τοῦ Ἰουδαίων ἔθνους Ἰησοῦς, ὥς τινες, ἔτεσι λʹ· εἶθ', ὥς φησιν ἡ γραφή, ἐκράτησαν ἀλλόφυλοι ἔτεσιν ὀκτώ· ἔπειτα Γοθονιὴλ ἔτεσι πεντήκοντα· μεθ' ὃν Ἐγλὼμ βασιλεὺς Μωὰβ ἔτη ιηʹ· μεθ' ὃν Ἀὼδ ἔτη πʹ· μεθ' ὃν πάλιν ἀλλόφυλοι ἔτη κʹ· ἔπειτα Δεβώρα καὶ Βαρὰκ ἔτη μʹ· ἔπειτα Μαδιηναῖοι ἔτη ζʹ· ἔπειτα Γεδεὼν ἔτη μʹ· Ἀβιμέλεχ ἔτη γʹ· Θωλὰ κγʹ. Ἰαεὶρ κβʹ. Ἀμμανῖται ιηʹ. Ἰεφθάε ἔτη ϛʹ. Ἐσβὼν ἔτη ζʹ. Αἰλὼν ἔτη ιʹ· Λαβδὼν ἔτη ηʹ· ἀλλόφυλοι ἔτη μʹ. Σαμψὼν ἔτη κʹ· ἔπειτα Ἠλὶ ἱερεύς, ὡς τὸ ἑβραϊκόν, ἔτη μʹ. *Post Mosem iudaicae genti praefuit Iosua annis, ut quidam aiunt, XXX. Deinde, uti docent sacrae litterae, dominati sunt alienigenae annis VIII. Tum Gothoniel annis L. Postea Aeglon rex Moab annis XVIII. Exin Aodus annis LXXX. Rursus alienigenae annis XX. Hinc Debora et Baracus annis XL. Mox Madianitae annis VII. Gedeon annis XL. Abimelechus annis III. Thola annis XXIII. Iairus annis XXII. Ammanitae annis XVIII. Iephthaeus annis VI. Esbon annis VII. Aealom annis X. Labdon annis VIII. Alienigenae annis XL. Sampson annis XX. Denique Heli sacerdos annis, uti est in hebraico exemplari, XL.*

(2) Graecus Eusebii Clementisque textus *quinquaginta*.

(3) Iairi magistratus praetermittitur a Clemente; est tamen in *libro iudicum* X. 3.

(4) Clemens *octo*: qui etiam inter hunc et Esebonem collocat Ebsonis cuiusdam annos *octo*. Sane et ab Eusebio putamus scriptos *octo*; sic enim consurgit summa infra dicenda CCCCL.

Labdon annis XXX. (1)	Sampson annis XX. (3)
Alienigenae annis XX. (2)	Heli, sub quo Samuel, annis XL.

25. Summa temporis, quo iudices magistratum gesserunt, anni omnino CDL usque ad Samuelem, suffragante etiam praecone nostro apostolo. Sunt tamen extra hunc censum aetates Mosis, itemque Iosuae successoris, nec non Samuelis et Saulis. Age vero Samuelis et Saulis et Iosuae tempora apponamus. Ex testimonio, inquam, apostoli anni Saulis XL accenseantur iudicum annis CDL: cui numero additis XL annis Davidis, et IV annis Solomonis, consurgit annorum summa DXXXIV, quae videlicet apostolica traditio est. Iam additis XL annis quos Moses in deserto traduxit, rursusque annis XXVII Iosuae filii Navi, adstipulantibus ipsis Hebraeis, congeruntur anni DC.

26. Nunc si haec tempora in quinque procreationes, quae fuerunt a Naasone ad Davidem, conferas; ita ut singulis hominibus ratam temporis partem impertias, profecto antequam quisque ad nuptias accesserit, annos plus centum ac quindecim (4) unicuique attributum iri constat: quod a fide prorsus abhorret. Quum enim in comperto sit, Mosem ultra annum CXX non vixisse, numquid eius posteri illa ferme aetate nuptias celebraverint?

27. Quid ergo iam superest, nisi ut ad testimonium, quod e libris regnorum (5) petitur, progrediamur? Iamvero regnorum libri vehementer affirmant spatium temporis universum, ab excessu filiorum Israëlis ex Aegypto ad Salomonem templique aedificium, annis constare CDXL; quamquam hebraica exemplaria habent CDLXXX. Ait * enim tertius liber regnorum (6): anno quadragesimo

(*) Λέγει γὰρ (Εὐσέβιος ἐκ τῆς τρίτου τῶν βασιλειῶν.) Καὶ ἐγενήθη ἐν

(1) Eusebius in praep. ev., itemque in tabulis et in canone ponit VIII. Ita se habet textus quoque armeniacus Aucheri. Mea vero editio mediolanensis XXX, dictante ut puto Zohrabo. Reapse nisi XXX pro VIII. ponamus, summa annorum CCCL confici nequit. Labdonis magistratus omittitur a Clemente.

(2) In textu codicis arm. XL, sed in eiusdem margine XX. Sane et Eusebius in *Praep. ev.* nec non Clemens scribunt XL. Sed Eusebium hoc loco scripsisse annos XX alienigenarum totidemque Sampsonis, praeclare testatur Syncellus p. 165. B. his verbis: Εὐσέβιος τοῦ Παμφίλου τὰ μ' ἔτη ταῦτα τῶν ἀλλοφύλων τοῖς τοῦ Σαμψὼν συναριθμεῖ ἀλόγως καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ κριτῶν ἔτεσι, μὴ στοιχειώσας αὐτὰ ἐν τῷ κανόνι αὐτοῦ, μηδὲ τῶν λοιπῶν ἀλλοφύλων, κατά τινα, φησίν, Ἑβραίων παράδοσιν: *Eusebius Pamphili immerito annos Sampsonis iudicumque post eum eosdem censet qui alienigenarum; ideoque et e suo canone exclusit cum reliquis item alienigenarum annis, Hebraeorum quandam, ut ait, traditionem secutus.*

(3) In textu codicis XL, sed in margine XX.

(4) Syncellus p. 175. C. habet *centum viginti*: atque ita dicet mox ipse Eusebius §. 27.

(5) Ita etiam Armenii cum Graecis dicunt libros *regnorum* quos Latini *libros regum*.

(6) Cap. VI. 1.

supra quadringentesimum, post discessum ab Aegypto, coeptam esse a Salomone divinae domus structuram: in hebraicis autem anno octogesimo supra quadringentesimum legitur. Id vero aevum annorum CDLXXX doctores Iudaeorum accurate colligi affirmant (1), si anni quibus alienigenae potiti sunt Hebraeorum haud separatim aestimentur, sed dominatio tantummodo iudicum populi supputetur, in quam tempora quoque externae tyrannidis conferantur: quo facto, quadringentos diserte et octoginta annos conflari aiunt. Porro praeco apostolus haud mihi videtur aliquam chronologiam voluisse proponere, neque definita sententia supputationem aliquam tradere praedictorum annorum, neque, seposita salutaris verbi doctrina, dare operam tractationibus temporum; verum communi *videtur* usus libri lectione iudicum qui ius dixerunt. Sed tamen regnorum liber evidenter tradit ab exitu ad Solomonem annorum CDXL vel CDLXXX congeriem. Atqui nihilominus si tempora iudicum singillatim ponamus, rursusque singillatim annos quos liber iudicum dominationi alienigenarum concedit; summa temporis a Mose ad Salomonem in sexcentos annos consurget. Nimirum Mosis in deserto agentis sunt anni XL; tum Iosuae XXVII; postea iudicum et alienigenarum CDL, teste apostolo, iudicumque libro in idem

τῷ υμʹ ἔτει τῆς ἐξόδου τῆς ἀπ' Αἰγύπτου ἤρξατο οἰκοδομεῖν Σολομὼν τὸν ναόν. Τὸ δὲ ἑβραϊκὸν, καὶ ἐγεννήθη ἐν τῷ ύ καὶ πʹ ἔτει. Ταῦτα δὲ, φησὶν, οἱ τῶν Ἰουδαίων διδάσκαλοι ἀκριβῶς συνάγεσθαι ἔλεγον μόνης τῆς τῶν ἐξ Ἰσραὴλ κριτῶν χρονοκρατίας ἀριθμουμένης, καὶ μὴ λογιζομένης ἰδίως τῆς τῶν ἀλλοφύλων, ἀλλὰ τῆς τῶν κριτῶν συννοουμένης. Τόν γε μὲν ἱερὸν ἀπόστολον, φησὶν, υνʹ ἔτη τῶν κριτῶν οὐκ ἀποκριβολογούμενον εἰπεῖν, ἀλλ' ἐκδοχῇ κοινοτέρᾳ. Ἐὰν οὖν κατὰ τὸν ἀπόστολον τὰ τῶν κριτῶν υνʹ ἔτη, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς ἐρήμου μʹ ἔτη Μωϋσέως, Ἰησοῦ τε κζʹ, καὶ τῶν μετὰ Ἰησοῦν πρεσβυτέρων ιή, καὶ ἔτι Ἡλεὶ τοῦ ἱερέως κʹ, Σαμουὴλ κʹ, καὶ Σαοὺλ μʹ, Δαβίδ τε μʹ, καὶ Σολομῶνος δʹ συναριθμήσωμεν, ἔσται ὁ πᾶς ἀπὸ τῆς ἐξόδου χρόνος ἐπὶ τὴν τοῦ ναοῦ κατασκευὴν ἐτῶν χνθʹ, κατὰ μὲν Εὐσέβιον χʹ, κατὰ δὲ Ἀφρικανὸν ὑπὲρ τὰ ψμʹ. Καθ' ἕκαστον δὲ τῶν τριῶν τούτων ἀριθμὸν, αἵ τε ἐκ φυλῆς Ἰούδα, αἵ τε ἐκ φυλῆς Λευὶ διαγενόμεναι γενεαὶ, ἢ καὶ μεριζόμεναι, ἀπείθανον ἔχουσι τὴν παιδοποιίαν. Ἀπὸ γὰρ Ἀβραὰμ ἕως Δαβὶδ γενεαὶ ιδʹ· τούτων ἐννάτη ἦν ἐπὶ Μωϋσέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθ' ἣν ἐγνωρίζετο Ναασσὼν υἱὸς Ἀμιναδὰβ ἄρχων φυλῆς Ἰούδα, ὃς ἐν τῇ ἐρήμῳ τελευτᾷ. Ἀπὸ Να-

(1) Praeter textum graecum heic subiectum, recole etiam p. 73. n. 5.

conspirante; deinceps Samuelis et Saulis anni XL; demum Davidis XL; ac Salomonis IV usque ad templum constructum; summa annorum DC est. Sic enimvero sententia illa, in qua praedictarum quinque procreationum singuli homines annos CXX nati nuptias demum faciunt, ea, inquam, toto caelo a veritate fideque aberrat.

28 Sed enim, quamquam nos in libro regnorum insistimus, secundum quem anni congeruntur CDLXXX, sepositis CXX annis servitutis Hebraeorum (tanto enim temporis spatio hi fuerunt in alienigenarum potestate); quamquam praeterea populi libertatem servitutemque indiscretim supputamus, uti Hebraeorum calculus tradit (quem nos quoque in his nostris rationibus secuturi sumus, quibus tempora alienigenarum in annis iudicum claudemus(1)); nondum tamen persuaderi nobis potest intervallum illud quinque procreationum, quod a Naasone ad Davidem pertinet, nisi ab annis CDLXXX detrahantur anni XL Mosis in deserto degentis; tum et quatuor Salomonis, ita ut reliqui sint CDXXXVI usque ad Davidis obitum; hique in quinque procreationes ita tribuantur, ut cuique viro quum gigneret, annus aetatis LXXXV (2) adsignetur: quam siquis paulo perspicacior consideret, doctrinam veram agnoscet; praesertim si ad Davidis etiam natalia respiciat. Seni quippe Iessae natus est octavo loco David, post septem fratres natu maiores (3). Hinc quoque, inquimus, ratio aetatis praecedentium aestimanda est. Igitur de sententia nostri regnorum libri a relicta Aegypto ad Salomonem templumque constructum anni labuntur CDLXXX: ita tamen ut tempora quoque alienigenarum in his comprehendantur, seriei interposita iudicum qui rerum ex ordine potiti sunt.

ἀσσὼν δὲ ἕως Δαβὶδ γενεαὶ ε' οὕτως· Σαλμῶν υἱὸς Ναασσὼν ἐγέννησε τὸν Βοόζ, Βοὸζ δὲ τὸν Ὠβήδ, Ὠβὴδ δὲ τὸν Ἰεσσαί, καὶ Ἰεσσαὶ τὸν Δαβίδ. Πῶς οὖν δυνατὸν τὰς ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Μωϋσέως θ' διαγενέσθαι γενεὰς ἐν υο' ἔτεσιν, πέντε δὲ μόνας ἀπὸ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ἐν χ' ἔτεσιν ἕως Δαβίδ; ἔσται γὰρ ἕκαστος ρκ' ἐτῶν ἐν τῷ καιρῷ τῆς παιδοποιίας, ἵνα τὰ χ' τυχὸν ἐξ ἴσης μερίσωμεν. *Ex Syncello p. 175. A. sqq. sed valde interpolata.*

(1) Locum hunc Eusebii lectum a se testatur Syncellus p. 36. C. Εὐσέβιος τὰ τῆς ἐπικρατείας τῶν ἐν τοῖς κριταῖς σποράδην βασιλευσάντων ἐξ ἀλλοφύλων ἔτη ρια' (dic ρκ') οὐκ ἐψηφίσατο, λογισάμενος ἐν τοῖς κριταῖς λελογίσθαι αὐτά; *Eusebius tempora alienigenarum qui ex intervallo potiti rerum sunt annis CXI* (dic CXX) *non supputavit, sed cum iudicum temporibus coniuncta esse censuit.*

(2) Corrigit LXXXVII *Aucherus.*

(3) I. *Reg.* XVI. 10-11.

29. Sed enim et alio modo ex ipso libro iudicum res lucidius innotescit. Ius populo reddebat Iephtaeus, contraque eum Amorrhaeorum bellum conflatum est Iordanis fluvii incolarum. Is autem nuntium ad hostem misit his verbis *: " Num tu melior Balaco, filio Sephoris (1), rege Moabitarum? Hic autem num forte „ cum Israële rixatus est manusve conseruit quo tempore Israël „ incolebat Esebonem eiusque suburbana, Azerum cum suis pagis „ ad amnem Iordanem ab annis trecentis? Quid ni eos per id tem„ pus in libertatem vindicaverunt „? Atqui his docet *Iephtaeus*, a Mosis temporibus Balacoque Sephoris filio usque ad suam aetatem annos interiacere trecentos. Id autem aevi spatium nullo pacto conficitur, nisi tempora alienigenarum, ut diximus, eadem esse putentur quae iudicum potestate fungentium. Revera si annos, quibus populus alienigenarum vi pressus servivit, seorsim supputes, tempora mehercule trecentesimi anni fines satis excedent. Contra si annos dominantium iudicum tantummodo numeres, a definito Mosis tempore ad Iephthaeum anni tibi trecenti consurgent (2): quod ipsius Iephthaei testimonio firmatur.

30. Nostra igitur chronologia hac ratione explicetur.

A MOSE USQUE AD SALOMONEM.

Mosis anni XL.	Deborae et Baraci anni XL.
Iosuae anni XXVII.	Gedeonis anni XL.
Alienigenarum et	Abimelechi anni III.
Gothonielis iudicis anni LXXX.(3)	Tholae anni XXII.
Alienigenarum nec non	Iairi anni XXII.

(*) Καὶ νῦν μὴ κρείσσων εἶ σὺ τοῦ Βαλὰκ υἱοῦ Σεπφὼρ βασιλέως Μωάβ; μὴ μάχῃ ἐμαχήσατο μετὰ Ἰσραὴλ, ἢ πολεμῶν ἐπολέμησεν ἐν αὐτοῖς; ἐν τῷ οἰκῆσαι Ἰσραὴλ ἐν Ἐσεβὼν καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν Ἀροὴρ καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν πάσαις ταῖς παρὰ τὸν Ἰορδάνην, τριακόσια ἔτη; τί ὅτι οὐκ ἐρύσαντο αὐτοὺς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ; *Ex Iudic. XI. 25-26.*

(1) In codicis arm. textu *Soporis*, in margine *Beoris*.

(2) Atqui nonnisi CCLXXX, uti nunc se habent apud codicem arm. numeri in tabula proxime addenda. Iam in hac universa quaestione constituende magnopere laborasse Eusebium tradit Syncellus p. 174. D.

(3) Praetermissum posthinc ab Eusebio Aodum, decem annis iudicem, criminatur Syncellus p. 26. B. Εὐσέβιος Ἀὼδ τὸν κριτὴν οὐκ ἐστοιχείωσεν κρίναντα τὸν Ἰσραὴλ ἔτη δέκα.

Alienigenarum et
Iephthae iudicis anni VI.
Sebegonis (1) anni VII.
Labdonis (2) anni VIII.
Alienigenarum et
Sampsonis anni XX. (3)
Eo tempore gestum est bellum iliacum.
Heli anni XL.
Samuelis et Saulis anni XL.
Davidis anni XL.
Solomonis anni IV usque ad templi aedificium.
Summa a Mose egressuque ab Aegypto usque ad templi structuram, anni CDLXXX. (4)

31. De Iosua Mosis successore liber illius homonymus nihil narrat, praeter quam quod anno aetatis centesimo decimo obiit. Hebraei tamen annis septem supra viginti ducatum ab eo gestum confirmant, adeo ut ipse annum agens aetatis quadragesimum tertium ex Aegypto cum Mose discesserit. Iam vel ipsius Samuelis tempora quandoquidem *sacri* libri perspicue non tradunt, ego quidem quod a divo apostolo de Saule dictum est, id Sauli aeque et Samueli commune esse putem. Certe Samuelem plurimis annis praefuisse populo apparet: Saulis vero biennium tantummodo *sacer* sermo confirmat. Namque primo capite regni sic ait scriptura, * " Filius, inquit, anniculus erat Saul cum regnum iniit; et duo- „ bus praeterea annis dominatus est Israëli „. Quamquam Symmachus eum locum illuminat, quem ita interpretatur: " ** Filius, „ inquit, tamquam anniculus erat Saul cum regni habenas acce- „ pit „. Quibus verbis hominem simplicem vitiique expertem significat sub regni primordiis, qui tamen in eo vitae habitu ultra biennium non manserit; posteaque depravatum, et a Deo reiectum,

(*) Υἱὸς ἐνιαυτοῦ ἦν Σαοὺλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραήλ. *I. Reg. XIII. 1.*

(**) Υἱὸς ὡς ἐνιαύσιος Σαοὺλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. *Ab Hexaplis.*

(1) Idem atque *Esephon* vel *Esebon*. Deinde omittitur *Aeglon* vel *Aelon*, qui ab Eusebio omittitur etiam in tabulis infra addendis indicum. et in secundo libro dicitur abesse a textu τῶν LXX, quod testatur etiam Samuel historicus. Nunc autem plane occurrit hic *Aeglon* apud τοὺς LXX. nec non apud Biblia arm. ex eorumdem fonte deducta.

(2) Ita Eusebius constanter *Labdon* toto hoc opere et *Praep. ev.* X. 14, uti etiam graeca Biblia: quamquam armeniaca ab his derivata habent *Abdon*, uti et latina Vulgata.

(3) Audiendus heic rursus Syncellus p. 36. Εὐσέβιος μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ Σαμψὼν τοῦ κριτοῦ, τῆς ἀναρχίας, ἤτοι εἰρήνης τοῦ λαοῦ μ' ἔτη ἐν τῷ κατὰ πλάτος οὐκ ἔθηκεν: *Eusebius post Sampsonis iudicis obitum annos XL libertatis seu publicae pacis in diffusiore chronographiae parte non recensuit.* Rursus Eusebius quod annos Sampsonis cum annis alienigenarum permiscuerit reprehenditur e Syncello p. 165. B.

(4) Atqui haec summa e praedictis numeris non conflatur. Videbatur tamen esse lacuna in codice arm. inter Labdonem et Sampsonem.

adeo ut a daemone suffocaretur. Hinc et illius reliqui anni in Samuelis aetate censentur, ita ut quadraginta anni scribantur Samuelis et Saulis.

32. Sed tamen non apostolico solum testimonio tempora Saulis in tot annos excrescunt, sed diligenti atque accurata etiam librorum *sacrorum* consideratione. Saule quippe mortuo ait historia *, Iebusthem Saulis filium quadraginta annos natum Israëlis regno potitum esse, idque biennio retinuisse, dempta Iudae domo quae partes Davidis sequebatur. Iam hunc Iebusthem Saule recenter ad regnum provecto natum esse vel inde constat, quod *sacri* libri, filiis tribus Saulis regnum non ita pridem exorsi commemoratis (1), hunc, de quo sermo est, *Iebusthem* silentio premunt: quae res natum postea coarguit: tantumque Saulis regnum, quanta post eius obitum aetas filii deprehenditur.

33. Post haetenus dicta, id omnino tenendum est quod tertio regnorum (2) scribitur, nempe ab egressu ex Aegypto usque ad Salomonem templique aedificium annos effluxisse CDLXXX. Iam ab Abrahamo ad exitum duce Mose anni erant DV. Et a diluvio ad primum annum Abrahami anni CMXLII. Denique ab Adam ad diluvium anni MMCCXLII. Summa autem ab Adamo ad Salomonem templumque conditum, annorum est MMMMCLXX. (3)

De temporibus Salomonis, eiusque ad condendum templum collatis curis, Iosephus historiographus primo Iudaeorum priscorum libro phoenicios homines testes invocat. Haud inutile mihi videtur memoratorum ab eo virorum suffragium. In laudata igitur historia sic ille scribit.

(*) Τεσσαράκοντα ἐτῶν Ἰεβοσθὲ υἱὸς Σαοὺλ, ὅτε ἐβασίλευσεν ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσε, πλὴν τοῦ οἴκου Ἰούδα, οἳ ἦσαν ὀπίσω Δαυίδ. *Ex II. Reg. II. 10.*

(1) I. *Reg.* II. XIV. 49.
(2) Cap. VI. 1.
(3) Codex arm. MMMMCL; sed Eusebius apud Syncellum p. 181. D. habet, ut hic, MMMMCLXX: et hanc summam, uno dempto, praedicti numeri conflant.

CAPUT XVII.

Iosephi, ex Phoenicum testimonio de templo Hierosolymis condito.

1. **N**unc iuvat hinc progredi ad Phoenicum de gente nostra scripturas, atque ex his testimonia proferre. Quippe apud Tyrios ex omni antiquitate supersunt praeteritorum annorum monumenta regiis scriptis commendata diligentissimeque servata, in quibus res ab ipsis sive secum sive cum aliis populis gestae, quaecumque memoria dignae sunt, continentur. In his perscriptum est, templum Hierosolymis a Salomone rege fuisse constructum antiquitus, nempe annis CXLIII cum mensibus octo ante quam Tyrii Carthaginem conderent. Quin adeo templi nostri structura non obscuris verbis a Phoenicibus historiae commendata est. Namque Hiromus (1) Tyriorum rex, regis nostri Salomonis familiaris, patriaeque amicitiae heres, munifico studio ductus Salomonis in eo aedificio iuvandi, talenta auri CXX ad templi ornatum contulit, materiemque optimam in monte, cui nomen Libano, caesam ad tecti contignationem submisit. Huic autem Salomon remunerandi causa tum alia multa,

1. Βούλομαι τοίνυν ἀπὸ τούτων ἔτι μετελθεῖν ἐπὶ τὰ παρὰ τοῖς Φοίνιξιν ἀναγεγραμμένα περὶ τοῦ γένους ἡμῶν, καὶ τὰς ἐξ ἐκείνων μαρτυρίας παρασχεῖν. Ἔστι τοίνυν παρὰ Τυρίοις πολλῶν ἐτῶν γράμματα, δημοσίᾳ γεγραμμένα, καὶ πεφυλαγμένα λίαν ἐπιμελῶς, περὶ τῶν παρ' αὐτοῖς γενομένων καὶ πρὸς ἀλλήλους (2) πραχθέντων μνήμης ἀξίων. Ἐν τούτοις γέγραπται, ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ᾠκοδομήθη ναὸς ὑπὸ Σολομῶνος τοῦ βασιλέως, ἔτεσι θᾶττον ἑκατὸν τεσσαράκοντα καὶ τρισὶν καὶ μησὶν ὀκτὼ τοῦ κτίσαι Τυρίους Καρχηδόνα· ἀνεγράφη δὲ παρ' ἐκείνοις ἡ τοῦ ναοῦ κατασκευὴ τοῦ παρ' ἡμῖν. Εἵρωμος γὰρ ὁ τῶν Τυρίων βασιλεὺς φίλος ἦν τοῦ βασιλέως ἡμῶν Σολομῶντος, πατρικὴν πρὸς αὐτὸν φιλίαν διαδεδεγμένος· αὐτὸς οὖν συμφιλοτιμούμενος εἰς τὴν τοῦ κατασκευάσματος τῷ Σολομῶνι λαμπρότητα, χρυσίου μὲν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἔδωκε τάλαντα· τεμὼν δὲ καλλίστην ὕλην ἐκ τοῦ ὄρους, ὃ καλεῖται Λίβανος, εἰς τὴν

(1) Qui heic dicitur *Hiromus*, is scribitur *Hiram* II. *Reg.* V. 11. in latina Volgata; Χειράμ apud LXX et apud Biblia armeniaca; Σούρων apud Eusebium *Praep. ev.* IX. 33 et 34; Ἵρωμος denique apud Theophilum *ad Autol.* c. III. 22.

(2) Perperam armenius interpres vel legit vel intellexit ἄλλους pro ἀλλήλους.

tum loca aliquot in provincia Galilaea possidenda concessit, nomine Chabula. Maxime vero amicitiam eorum auxit sapientiae studium. Nam problemata inter se missitabant solvique iubebant (1): porro in his eminebat Salomon, et in aliis etiam plurimis sapientia praestabat. Multae adhuc apud Tyrios supersunt epistolae, quas illi mutuo scripserunt (2).

2. Iam quae hactenus de Tyriorum commentariis dixi, haec a me non esse conficta, testem gravissimum excitabo hominem, qui Phoenicum historiam summa fide scripsisse putatur; Dium, inquam, qui in phoenicia historia sic ait. – Mortuo Abibalo, regnum filius eius Hiromus obtinuit. Hic orientalem urbis regionem circumvallavit, ipsamque urbem ampliorem effecit, et olympici Iovis fanum, quod erat seiunctum in insula, interiectis locis aggere oppletis, urbi admiscuit, oblatisque ex auro signis ornavit. Tum et in Libanum montem cedris abundantem conscendens, ligna per operarios caedebat ad fanorum aedificium. Salomon autem Hierosolymorum tyrannus misisse ad Hiromum aenigmata fertur, vicissimque ab hoc scripta eiusmodi repoposcisse (3): ea lege ut qui minus aenigma, pecuniam

ὄροφον ἀπέστειλεν. Ἀντεδωρήσατο δὲ αὐτῷ ὁ Σολομὼν ἄλλοις τε πολλοῖς, καὶ γῇ κατὰ χώραν τῆς Γαλιλαίας τῇ Χαβουλῶν λεγομένῃ. Μάλιστα δὲ αὐτοὺς εἰς φιλίαν τῆς σοφίας συνῆγεν ἐπιθυμία· προβλήματα γὰρ ἀλλήλοις ἀντεπέστελλον λύειν κελεύοντες, καὶ κρείττων ἐν τούτοις ἦν ὁ Σολομὼν, καὶ τἄλλα σοφώτερος. Σώζονται δὲ μέχρι νῦν παρὰ τοῖς Τυρίοις πολλαὶ τῶν ἐπιστολῶν, ἃς ἐκεῖνοι πρὸς ἀλλήλους ἔγραψαν.

2. Ὅτι δ' οὐ λόγος ἐστὶν ὑπ' ἐμοῦ συγκείμενος, ὁ περὶ τῶν παρὰ τοῖς Τυρίοις γραμμάτων, παραθήσομαι μάρτυρα Δῖον, ἄνδρα περὶ τὴν φοινικὴν ἱστορίαν ἀκριβῆ γεγονέναι πεπιστευμένον. Οὗτος τοίνυν ἐν ταῖς περὶ Φοινίκων ἱστορίαις γράφει τὸν τρόπον τοῦτον. Ἀβιβάλου τελευτήσαντος, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Εἴρωμος ἐβασίλευσεν. Οὗτος τὰ πρὸς ἀνατολὰς μέρη τῆς πόλεως προσέχωσεν, καὶ μεῖζον τὸ ἄστυ πεποίηκεν, καὶ τοῦ ὀλυμπίου Διὸς τὸ ἱερὸν καθ' ἑαυτὸ ὂν ἐν νήσῳ, χώσας τὸν μεταξὺ τόπον, συνῆψε τῇ πόλει, καὶ χρυσοῖς ἀναθήμασιν ἐκόσμησεν. Ἀναβὰς δὲ εἰς τὸν Λίβανον ὑλοτόμησε πρὸς τὴν τῶν ναῶν κατασκευήν. Τὸν δὲ τυραννοῦντα Ἱεροσολύμων Σο-

(1) Vel potius *rogabant*. Sic enim in disputatione Theoriani a me edita εἰ κελεύεις, εἰ κελεύετε, significat *si tibi*, *si vobis placet*.

(2) Ex his epistolis supersunt binae apud III. *Reg.* V, tum apud Iosephum *Antiq.* VIII. 2, quas verbis saepe immutatis recitat etiam Eusebius *Praep. ev.* IX. 33-34. Easdem epistolas commemorat Theophilus quoque *ad Autolyc.* III. 22. Clemens autem *Strom.* I. 21. p. 396. easdem extitisse ait apud Polyhistorem, quam rem innuit ipse Eusebius *Praep. ev.* IX. 37.

(3) Interpres arm. explicat verbum ἀξιοῦν *dignatum esse*: nobis tamen paulo aliter interpretandum videbatur.

certe solveret. Ei conditioni quum acquievisset Hiromus, moxque aenigmata haud potuisset exsolvere, magnas opes multae nomine pendebat. Postremo autem eruditus quidam vir sagax, Abdemonus dictus, et aenigmata a Solomone proposita explicuit, et alia invicem exhibuit; quae quum Solomon non expedivisset, multas opes Hiromo persolvit. – Atque ita Dius testimonio suo dicta nostra comprobat.

3. Ei tamen et Menandrum ephesium addam: nam et hic singulorum regnorum res praeclare gestas apud Graecos et Barbaros scripsit, adhibito studio ad historiam e cuiusque regionis monumentis cognoscendam. Scribens autem de Tyri regibus, ubi devenit ad Hiromum, haec ait. – Mortuo Abibalo regnum excepit filius eius Hiromus, qui annis vixit LIII, regnavitque XXXIV. Is humo opplevit spatium quod inter urbem fanumque Iovis interiacebat: in eodemque Iovis fano auream columnam dicavit: pergensque in cedrinam montis, qui Libanus dicitur, silvam ligna per operarios caedebat, quibus fanorum tecta construerentur. Tum antiquis delubris sublatis, nova aedificavit (1), templa scilicet Herculis Astartaeque dedicavit. Primum Herculi condidit mense peritio (2), bello moto ad-

λομῶντα πέμψαι φασὶ πρὸς τὸν Εἴρωμον αἰνίγματα, καὶ παρ' αὐτοῦ λαβεῖν ἀξιοῦν. τὸν δὲ μὴ δυνηθέντα διακρῖναι, τῷ λύσαντι χρήματα ἀποτίνειν· ὁμολογήσαντα δὲ τὸν Εἴρωμον, καὶ μὴ δυνηθέντα λύσαι τὰ αἰνίγματα, πολλὰ τῶν χρημάτων εἰς τὸ ἐπιζήμιον ἀναλῶσαι. Εἶτα δὴ Ἀβδήμονόν τινα τύριον ἄνδρα τὰ προτεθέντα λύσαι· καὶ αὐτὸν ἄλλα προβαλεῖν, ἃ μὴ λύσαντα τὸν Σολομῶντα, πολλὰ τῷ Εἰρώμῳ προσαποτίσαι χρήματα. Δῖος μὲν οὕτω περὶ προειρημένων ἡμῖν μεμαρτύρηκεν.

3. Ἀλλὰ πρὸς τούτῳ παραθήσομαι Μένανδρον τὸν ἐφέσιον· γέγραφε δὲ οὗτος τὰς ἐφ' ἑκάστου τῶν βασιλέων πράξεις παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ Βαρβάροις γενομένας, ἐκ τῶν παρ' ἐκείνοις ἐπιχωρίων γραμμάτων σπουδάσας τὴν ἱστορίαν μαθεῖν. Γράφων δὴ περὶ τῶν βεβασιλευκότων ἐν Τύρῳ, ἔπειτα γενόμενος κατὰ τὸν Εἴρωμον ταῦτα φησί. Τελευτήσαντος δὲ Ἀβιβάλου, διεδέξατο τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Εἴρωμος, ὃς βιώσας ἔτη πεντήκοντα τρία, ἐβασίλευσεν ἔτη τριάκοντα τέσσαρα. Οὗτος ἐχώσε τὸν εὐρύχωρον, τόν τε χρυσοῦν κίονα τὸν ἐν τοῖς τοῦ Διὸς ἀνέθηκεν, ἔτι τε ὕλην ξύλων ἀπελθὼν ἔκοψεν ἀπὸ τοῦ λεγομένου ὄρους Λιβάνου, κέδρινα ξύλα εἰς τὰς τῶν ἱερῶν στέγας· καθελών τε τὰ ἀρχαῖα ἱερὰ καινοὺς ναοὺς ᾠκοδόμησε, τό τε τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς Ἀστάρτης τέμενος ἀνιέρωσεν, καὶ τὸ μὲν τοῦ Ἡρακλέους πρῶτον ἐποιήσατο ἐν τῷ Περιτίῳ μηνὶ, εἶτα τὸ τῆς Ἀσταρ-

(1) *Nova aedificavit* deest apud interpretem arm.

(2) Nempe *febrnario*, ut docet Suidas.

versus Tityos, qui tributum mutata fide non solvebant. Illos quidem ille perdomitos ad obedientiam revocavit. Eo tempore inclaruit puer quidam Abdemonus, qui in cunctis abs Hierosolymorum rege Salomone propositis sibi problematibus superior evadebat.

4. Ac tempus ab hoc rege ad Carthaginem conditam hac ratione supputatur. Extincto Hiromo, potitus est regno filius eius Balbazerus, qui vixit annis XLIII, regnavit XVII (1). Post hunc Abdastartus eius filius, qui vixit annis XXXIX (2), regnavitque IX. Hunc quatuor nutricis filii (3) insidiis exceptum interemerunt, quorum natu maximus regnum occupavit annis XII (4). Deinde Astartus Elaeastarti filius, qui vixit annis LIV, regnavitque XII. Postea frater eius Astharimus, qui vixit annis LVIII, regnavitque IX. Hic a fratre suo Phelite occisus est, qui et dominationem obtinuit mensibus octo, et ad quinquagesimum (5) annum vitam produxit. Hunc interfecit Ithobalus Astartae sacerdos (6), qui annis XXXII regnavit, vixitque

της, ὁπότε Τιτυοῖς ἐπεστράτευσεν μὴ ἀποδιδοῦσι τῶν φόρους οὓς καὶ ὑποτάξας ἑαυτῷ πάλιν ἀνέστρεψεν. Ἐπὶ τούτου δέ τις ἦν Ἀβδήμονος (7) παῖς νεώτερος, ὃς ἐνίκα τὰ προβλήματα ἃ ἐπέτασσε Σολομὼν ὁ Ἱεροσολύμων βασιλεύς.

4. Ψηφίζεται δὲ ὁ χρόνος ἀπὸ τούτου τοῦ βασιλέως ἄχρι τῆς Καρχηδόνος κτίσεως οὕτως. Τελευτήσαντος Εἰρώμου διεδέξατο τὴν βασιλείαν Βαλεάζαρος ὁ υἱὸς, ὃς βιώσας ἔτη τεσσαράκοντα τρία, ἐβασίλευσεν ἔτη ἑπτά. Μετὰ τοῦτον Ἀβδάσταρτος, ὁ αὐτοῦ υἱὸς, βιώσας ἔτη εἴκοσι ἐννέα, ἐβασίλευσεν ἔτη ἐννέα. Τοῦτον οἱ τῆς τροφοῦ αὐτοῦ υἱοὶ τέσσαρες ἐπιβουλεύσαντες ἀπώλεσαν, ὧν ὁ πρεσβύτερος ἐβασίλευσεν ἔτη δεκαδύο. Μεθ' οὓς Ἄσταρτος ὁ Δελαιαστάρτου, ὃς βιώσας ἔτη πεντήκοντα τέσσαρα, ἐβασίλευσεν ἔτη δώδεκα. Μετὰ τοῦτον ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀσέρυμος, βιώσας ἔτη τέσσαρα καὶ πεντήκοντα, ἐβασίλευσεν ἔτη ἐννέα. Οὗτος ἀπώλετο ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Φέλητος, ὃς λαβὼν τὴν βασιλείαν ἦρξε μῆνας ὀκτὼ,

(1) Graece VII. Sed etiam Theophilus (III. 21) habet XVII; et, quod pluris est, idem Iosephus apud Syncellum p. 183. C.

(2) Graece XXIX.

(3) Interpres arm. utitur heic voce ΤΑΙΑΓΟΑΤΙ, quae componitur ex ΤΑΙΑΓ *nutrix*, et ΟΔΤΙ *filius*. In Actis autem apost. XIII. 1. quo loco graece est σύντροφος et latine *collactaneus*, Armenii scribunt ΤΑΙΑΔΟΔΤΙ. Ita etiam I. *Machab.* I. 6. et II. *Machab.* IX. 29. Videtur igitur Abdastartus occisus a pueris cum eo nutritis. Sed enim graece quoque est uti nos scripsimus *nutricis filii*.

(4) *Annis XII* deest apud arm. interpretem.

(5) Ita graece *quinquagesimum*, quae est vera lectio, confirmaturque a Theophilo. At codex arm. habet *decimum* mendose propter numeralium harum notarum in ea lingua levem differentiam.

(6) Codex arm. *Astartorum rex* pro *Astartae sacerdos*.

(7) Textus arm. *Abdemonis minor natu filius*, quia Ἀβδήμονος hoc loco visus est armenio interpreti casus genitivus, sed immerito.

XLVIII (1). Huic Balezorus filius successit, qui annis vixit XLV, et regnavit VIII (2). Hunc excepit Metenus filius, qui annis XXXII vixit, et XXIX imperavit. Successit in huius locum Physmanon (3), qui annis LVIII vixit, et XLVII dominatus est. Septimo eius regni anno soror eiusdem, fuga arrepta, Carthaginem in Libya condidit.

5. Summa temporis ab Hiromi regno ad Carthaginem conditam, anni sunt CLV mensesque VIII. Anno Hiromi duodecimo templum Hierosolymis fundatum est. Igitur a templi ad Carthaginis aedificium anni CXLIII mensesque octo elapsi sunt. Iamvero Phoenicum testimonio plura aggerere quid interest? Porro patrum nostrorum in eam regionem adventus aedificio templi antiquior est. Quippe hi regione universa in potestatem suam redacta, tum demum templo condendo operam dederunt. Id autem ego e sacris libris perspicue, ut arbitror, in antiquitatibus (4) ostendi.

6. Hactenus Iosephus. Nostra vero chronologia, quam subteximus, a quarto Salomonis anno videlicet temploque condito usque

βιώσας ἔτη πεντήκοντα. Τοῦτον ἀνεῖλεν Εἰθώβαλος ὁ τῆς Ἀστάρτης ἱερεύς, ὃς βασιλεύσας ἔτη τριάκοντα δύο, ἐβίωσεν ἔτη ἑξήκοντα ὀκτώ. Τοῦτον διεδέξατο Βαδέζωρος υἱός, ὃς βιώσας ἔτη τεσσάρακοντα πέντε, ἐβασίλευσεν ἔτη ἕξ. Τούτου διάδοχος γέγονε Μάτγηνος ὁ υἱός, ὃς βιώσας ἔτη τριάκοντα δύο, ἐβασίλευσεν ἔτη ἐννέα. Τούτου διάδοχος γέγονε Φυγμαλίων, βιώσας δ' ἔτη πεντήκοντα ἕξ, ἐβασίλευσεν ἔτη τεσσαράκοντα ἑπτά. Ἐν δὲ τῷ ἐπ' αὐτοῦ ἑβδόμῳ ἔτει ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ φυγοῦσα, ἐν τῇ Λιβύῃ πόλιν ᾠκοδόμησε Καρχηδόνα.

5. Συνάγεται δὴ πᾶς ὁ χρόνος ἀπὸ τῆς Εἰρώμου βασιλείας ἄχρι Καρχηδόνος κτίσεως, ἔτη ρνέ, μῆνες ή. Ἐπὶ δὲ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς Εἰρώμου βασιλείας, ἐν Ἱεροσολύμοις ᾠκοδομήθη ὁ ναός. Γέγονεν οὖν ἀπὸ τῆς οἰκοδομήσεως τοῦ ναοῦ ἄχρι Καρχηδόνος κτίσεως, ἔτη ἑκατὸν τεσσαράκοντα τρία, μῆνες ὀκτώ. Τῆς μὲν οὖν παρὰ Φοινίκων μαρτυρίας τί δεῖ προσθεῖναι πλείω; βλέπεται γὰρ τἀληθὲς ἰσχυρῶς ὡμολογημένον. καὶ πολὺ δήπου προάγει τῆς τοῦ νεὼ κατασκευῆς ἡ τῶν προγόνων ἡμῶν εἰς τὴν χώραν ἄφιξις. ὅτε γὰρ αὐτὴν πᾶσαν πολέμῳ παρέλαβον, τότε τὸν νεὼν κατεσκεύασαν· καὶ ταῦτα σαφῶς ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ὑπ' ἐμοῦ δεδήλωται διὰ τῆς ἀρχαιολογίας. *Ex opere contra Apionem I. 17-18.*

(1) Graece LXVIII.

(2) Ita Iosephus etiam apud Syncellum p. 183. C. At heic graece *VI*; Theophilus autem *VII*. In sequentibus etiam a graeco textu discrepat armenius.

(3) Scilicet *Pygmalion*.

(4) Lib. VIII. 2-3. Iamvero heic armenius interpres dicit in *priscorum oraculo*, quasi ἀρχαιολογία componatur ex ἀρχαίων et λόγιον *oraculum*; quod secus est.

ad eum locum a Babyloniis eversum, annos colligit CCCCXXXII, qui ita recensentur.

I. Salomon reliquis, post tres praedictos, annis XXXVII.
II. Roboamus annis XVI.
III. Abias annis III.
IV. Asa annis XLI.
V. Iosaphatus annis XXV (1).
VI. Ioramus annis VIII.
VII. Ochozias anno I.
VIII. Gotholia mater annis VII.
IX. Ioasus annis XL.
X. Amesias annis XXVIII.
XI. Ozias annis LII.
Sub hoc prima olympias Graecorum instituta est.
XII. Ioathamus annis XVI.
XIII. Achazus annis XVI.
XIV. Ezechias annis XXIX.
XV. Manasses annis LV.
XVI. Amosus annis II (2).
XVII. Iosias annis XXXI.
XVIII. Ioachazus mensibus III.
XIX. Ioachimus annis XI.
XX. Ioachimus filius eius, idem qui Iechonias, mensibus III.
XXI. Matthanias, idem qui Sedechias, annis XIV (3).
Summa annorum CDXXXII (4).

CAPUT XVIII.

De babylonica captivitate Iudaeorum reliquisque eorumdem temporibus (5).

1. Subsecuta est Iudaeorum captivitas babylonica, locique *sancti* vastitas annis LXX, qui circa alterum annum Darii regis Persarum et sexagesima quinta olympiade expliciunt, cuius rei testes sunt divinae scripturae. Nobiscum de his sentit etiam Clemens, qui primo stromatum haec scribit: * et captivitas quidem ad LXX us-

(*) Καὶ ἔμεινεν ἡ αἰχμαλωσία ἐπὶ ἔτη ἑβδομήκοντα, καταλήξασα εἰς τὸ δεύτερον ἔτος τοῦ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου, τοῦ Περσῶν καὶ Ἀσσυρίων καὶ Αἰγυπτίων γεγενημένου βασιλέως· ἐφ' οὗ Ἀγγαῖος καὶ Ζαχαρίας, καὶ ὁ ἐκ τῶν δώδεκα Ἄγγελος προφητεύουσι· καὶ ἦν ἀρχιερεὺς Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδέκ. *Ex Clemente Strom.* I. 21. p. 395.

(1) Codex arm. XLV, sed error est propter notarum similitudinem. Confer tabulas et posteriorem librum.

(2) De annis quibus regnavit Amosus recole cap. V. p. 20. n. 5.

(3) Horum regum anni saepe aliter se habent in tabulis deinceps addendis, et in posteriore libro.

(4) Ita se habet numerus in codice arm. quem nos intactum relinquimus.

(5) Hunc capitis titulum nos supplemus. Nam in codice arm. nihil aliud scribitur nisi vox CLEMENTIS, quam nos omittendam putavimus.

que annum protracta est, alteroque demum anno Darii Hystaspis qui Persis, Assyriis et Aegyptiis regia auctoritate imperavit, antiquata est. Tunc Aggaeus et Zacharias e prophetarum duodecim ordine vaticinia canebant, itemque Angelus, nimirum Malachias, qui explicatur nuntius: pontificatum autem Iesus Iosedechi filius gerebat. Haec praedictus vir ait. Sed enim, quod usque ad alterum Darii annum septuagenarium illud templi exitium manserit, testis contemporalis adest Zacharias propheta, qui anno Darii secundo in hacc verba erumpebat: " * quousque te, Domine omnipotens, Hieroso- „ lymorum non miseret ceterarumque Iudaeae urbium, quas abhinc „ annis septuaginta contemnis „? Quae tu reputans, rogabis, cur nam initio librorum Esdrae dictum sit: " ** anno primo Cyri Per- „ sarum regis, ut Dei verba, Hieremiae ore prolata, in rem confer- „ rentur, excitavit Dominus Cyri regis Persarum spiritum, qui ius- „ sa eiusmodi scriptis litteris universo regno proposuit „? Iam et ea, quae ibi sequuntur, liberationem Iudaeorum declarant, et Cyri de instaurando templo mandatum. Atqui haec nonne persuadeant, septuagenariam captivitatis periodum sub Cyro potius quam sub Dario fuisse conclusam?

2. His ego occurrens aio: duo tempora septuagenaria prophetico sermone esse praenuntiata, quorum primum a templo everso exordiens, desinit in annum secundum Darii, quod diserte dicitur a Zacharia; alterum a Iudaeis in servitutem redactis usque ad captam Babylonem Chaldaeorumque regnum sublatum, cuius temporis periodus ab ipso vaticinio initium capit, et sub Cyro concluditur, secundum Hieremiae dictum, qui futura praesagiens aiebat: " *** „ Haec inquit Dominus; postquam annos septuaginta Babylone exe- „ geritis, ego quidem vos invisam, meique oraculi tenax ad hunc

(*) Κύριε παντοκράτωρ, ἕως τίνος οὐ μὴ ἐλεήσεις τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὰς πόλεις Ἰούδα, ἃς ὑπερεῖδες τοῦτο ἑβδομηκοστὸν ἔτος; *Ex Zacharia* I. 12.

(**) Καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει Κύρου τοῦ βασιλέως Περσῶν, τοῦ τελεσθῆναι λόγον Κυρίου ἀπὸ στόματος Ἱερεμίου, ἐξήγειρε Κύριος τὸ πνεῦμα Κύρου βασιλέως Περσῶν, καὶ παρήγγειλε φωνὴν ἐν πάσῃ βασιλείᾳ αὐτοῦ καί γε ἐν γραπτῷ λέγων. *Ex Esdra I.* 1.

(***) Ὅταν μέλλῃ πληροῦσθαι Βαβυλῶνι ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐπισκέψομαι ὑμᾶς, καὶ ἐπιστήσω τοὺς λόγους μου ἐφ' ὑμᾶς τοῦ ἀποστρέψαι τὸν λαὸν ὑμῶν εἰς τὸν τόπον τοῦτον. *Ex Hieremia XXXVI seu XXIX.* 10.

„ locum reducam „. Rursusque vaticinans * “ Universa, inquit, re- „ gio haec ad excidium vastitatemque vocabitur, *eiusque incolae* „ inter ethnicos babylonio regi servient. Tum et illam gentem, „ inquit Dominus, et Chaldaeorum regionem subvertam „. Quae omnia sub Cyro evenerunt. Captivitatis tamen tempus haudquaquam a templo everso percensendum est, sed paulo altius repetendum, nempe ab altero Ioachimi Iudaeorum regis anno (1), quo regnante prima captivitas a Nabuchodonosoro rege Babyloniorum invecta est; immo vero ab eo tempore, quo Hieremias vaticinandi initium fecit. Inde enim usque ad *urbem* obsessam templumqne inflammatum, anni XL excurrunt; ad primum vero Cyri annum, septuaginta. Ex eo spatio quod abs Hieremia vaticinium exorso ad Cyrum interiacet, prior periodus septuagenaria conflatur. Rursus a templo sublato ad Cyrum anni sunt XXX, ita ut altero Darii anno septuaginta item anni existant (2). Denique octavo (3) Darii *anno templum* restitutum est.

3. ** Deinceps Iudaeis nullus indigena rex fuit: pontificibus suis tamquam principibus ducibusve utebantur: ceterum Persarum regibus obtemperabant, quamdiu Persidis regnum mansit. (4) Exin in Macedonum potestate fuerunt, qui post Alexandrum regia auctoritate praefulserunt, usque ad Autiochum Epiphanem qui Syriae regno

(*) Καὶ ἔςαι πᾶσα ἡ γῆ εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς ἐρήμωσιν, καὶ δουλεύσουσιν ἐν τοῖς ἔθνεσι τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος. Ἐκδικήσω καὶ ἐπὶ τὸ ἔθνος ἐκεῖνο, φησὶ Κύριος, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν Χαλδαίων, καὶ θήσομαι αὐτοὺς εἰς ἀφανισμὸν αἰώνιον. *Ex Hieremia XXV.* 11. 12.

(**) Διέμεινάν τε ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου Ἰουδαῖοι ἀβασίλευτοι, ὅσα ἐπὶ ἰδίοις βασιλεῦσιν, ἄρχουσι μὲν καὶ ἡγεμόσι χρώμενοι τοῖς οἰκείοις ἀρχιερεῦσι, τοῖς δὲ Ἀσσυρίων βασιλεῦσι τὸ πρῶτον ἢ τοῖς Περσῶν ὑπακούοντες, καὶ μετ᾽ ἐκείνους

(1) Ita codex arm. *anna*; sed confer posteriorem librum. De hebdomadis septuaginta Eusebius apud Syncellum p. 249. D.

(2) Audiendus Syncellus p. 217 B. C. apud quem Eusebius paulo aliter loquitur. Ἀπὸ ιγ ἔτους Ἰωσίου τινὲς τῶν ἐξηγητῶν, ἐν οἷς καὶ Εὐσέβιος, τὸν ἑβδομηκονταετηρικὸν τῆς αἰχμαλωσίας χρόνον βούλονται μετρεῖσθαι ἕως τοῦ πρώτου ἔτους Κύρου γινόμενον ἔτη ἑβδομήκοντα. Κατὰ δὲ δεύτερον τρόπον, ὁ αὐτὸς ἑβδομηκονταετὴς χρόνος συνάγεται ἀπὸ τοῦ ἐνεστῶτος δ ἔτους Ἰωακείμ, ἀφ᾽ οὗ καὶ Θεὸς διὰ προφήτου ἐγκαλεῖ τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰούδα περὶ τῆς ἀσεβείας, ἐπὶ τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ αὐτοῦ Κύρου. Κατὰ δὲ γ᾽ καὶ τελευταῖον ἀπὸ τοῦ ιά ἔτους Σεδεκίου, ἕως τοῦ δευτέρου ἔτους Δαρείου. Τισὶν δὲ ἀκριβέστερον δοκεῖ ἀπὸ τοῦ ε ἔτους τῆς προφητείας Ἱερεμίου, ὡς φησὶν Εὐσέβιος, τὰ ο ἐπὶ τὸ α ἔτος Κύρου ἀριθμεῖν. Sed enim hoc loco Syncellus prae oculis habebat potius Eusebii nostri verba libri II. ad annum Abrahami 1457.

(3) Atqui cap. XI. 5. p. 35. dictum est *sexto*.

(4) Textus graecus *assyriis primo regibus seu persis obtemperabant*; exin etc.

potitus iudaeam gentem vexare coepit ut ad ethnicam superstitionem traduceret. Sub hoc videlicet Matathias Asamonis filius hierosolymitanus sacerdos, eiusdemque filius Iudas, cognomento Machabaeus, tum et horum successores principatum iudaicum redintegrarunt, eumdemque ad Augustum usque retinuerunt; cuius aetate regnum alienigena, Romanorum iussu, obtinuit Herodes. Atque eo demum tempore servatoris nostri IESU CHRISTI natalia fuerunt, relataeque a Mose prophetiae finis impositus; * " nunquam scilicet desideratum iri principem ex Iuda, ducemque e femore eius, donec is adventaret cui servatum est, in quo gentes spem suam collocaverunt ". Atque haec ita se habent.

4. Summa vero temporis a Salomone templique primordiis usque ad annum Darii persae secundum templique instaurationem, anni sunt DII. Tum a Mose egressuque ex Aegypto ad Salomonem et conditum templum, anni sunt CCCCLXXX. A primo autem anno Abrahami ad exitum, anni DV. Et a diluvio ad primum annum Abrahami, anni DCCCCXLII. Et ab Adamo ad diluvium anni MMCCXLII. Denique ab Adamo ad Darii alterum annum secundumque hierosolymitani templi aedificium cumulantur anni MMMMDCLXXX (1). Reliqua tempora post alterum Darii annum, qui fuit sexagesimae quintae olympiadis annus primus, efficiunt olympiadas CXXXVII, annos DXLVIII. Quae *tempora* singillatim ita supputantur.

5. Post Cyrum regem primum Persarum, diadema ad Cambysem recidit; ab hoc ad Darium, qui annis omnino regnavit VI supra XXX. Huius anno altero templum Hierosolymis instauratum est (2). Reliqui sunt Darii XXXIV. Teneantur igitur Darii anni XXXIV. Tum Xerxis anni XX (3), sub quo Estheris res agebantur

τοῖς μετ' Ἀλέξανδρον ἄρξασι Μακεδόσι, μέχρις Ἀντιόχου Ἐπιφανοῦς, ὃς τῆς Συρίας βασιλεύσας ἑλληνίζειν ἐξηνάγκασε τὸ Ἰουδαίων ἔθνος. *Ab excerptis Scaligeri ed. Amstel. p. 51.*

(*) Οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται· καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν. *Ex Genes. XLIX. 10.*

(1) Syncellus p. 181. D. ait: *εἰσὶν ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως η ἔτους Σολομῶνος κατὰ Εὐσέβιον, δχό· Ab Adamo ad octavum Salomonis annum Eusebius annos MMMMCLXX ponit.* Templum conditum est anno IV Salomonis. Ergo a MMMMDCLXXX subductis DCII et IV, supersunt anni MMMMLXXIV.

(2) Nempe anno altero instaurari coeptum, octavo vel potius sexto absolutum est.

(3) In codicis textu XI; at in margine XX.

tur. Deinde Artaxerxis anni XLI. Sub hoc Esdras sacrorum apud Iudaeos librorum peritus scriba florebat. Is etiam fertur cunctas a Deo dictatas scripturas in mentem sibi revocasse, easque Iudaeis tradidisse novis hebraicarum litterarum formis expressas (1): idque post bella quae regionem illam vastaverant. Praeterea et Nehemias pincerna cognoscebatur, qui mandante rege in Iudaeam progressus Hierosolyma excitabat, urbemque moenibus ambiebat: eatenus enim urbs in ruinis consederat, templo excepto, quod sub Dario revixerat. Post Artaxerxem dominati sunt Persis hi: Darius annis XIX (2). Artaxerxes Mnemon annis XL. Ochus annis XXVI. Arses annis IV. Darius annis VI. Post hos Alexander macedo Persarum imperium delevit, regnavitque ipse annis VI: qui quidem et ante quam Darium interimeret iam regnaverat annis VI. Summa temporis ab altero Darii anno ad Alexandri obitum, qui in primum annum incidit olympiadis centesimae quartae decimae, anni sunt CLXXXXVII.

6. Post Alexandri obitum, Aegypti et alexandrinae urbis imperium tenuerunt hi:

I. Ptolemaeus Lagi annis XL.
II. Ptolemaeus Philadelphus annis XXXVIII (3).
Sub hoc Hebraeorum sacri libri ad graecam linguam translati sunt, et in alexandrinae urbis bibliothecam recepti.
III. Ptolemaeus Evergetes annis XXIV.
IV. Ptolemaeus Philopator annis XXI.
V. Ptolemaeus Epiphanes annis XXII.
VI. Ptolemaeus Philometor annis XXXIV.

7. Huius aetate regnavit in Syria Antiochus cognomento Epiphanes, sub quo ea contigerunt quae in libro (4) Machabaeorum narrantur; nempe, quod Antiochus iudaeam gentem ad superstitiones ethnicas relabi coëgerit, templumque dedicatis ibi signis temeraverit, tum et sacram suppellectilem olympiade centesima quinquagesima prima (5) diripuerit. Interiacent autem inter macedonis Alexandri obitum primumque annum Epiphanis Autiochi anni CL (6):

(1) Rem hanc celeberrimam rursus attingit Eusebius in secundo libro, quod facit etiam in praefatione psalmorum, itemque in commentario ad psalmum LXII. Et quidem de Esdra librorum sacrorum instauratore, itemque de litterarum apud Hebraeos mutatione, iudicia veterum Patrum nec non Iudaeorum commode coacervavit Calmetus in perdoctis dissertationibus Esdrae praepositis, ad quas lectores ablegamus.

(2) Ita etiam in tabulis et in posteriore libro. At superius cap. XV scribuntur anni VII.

(3) Codex arm. XXVIII, sed inferius XXXVIII.

(4) Nempe *primo*.

(5) In secundo libro dicuntur haec ab Eusebio contigisse olympiade CLIII.

(6) Vide posteriorem librum.

et inter alterum Darii annum atque *ipsum* Antiochum anni CCCXLVII (1). Huius * Antiochi temporibus Matathias Asamonaei filius patriorum sacrorum zelum prae se ferens, dux gentilis exercitus extitit. Huic successit Iudas filius cognomento Machabaeus. Post hunc rursus frater Ionathas: post quem frater item Simon, in quo liber (2) Machabaeorum finem facit, annorum quadraginta (3) res complexus, nempe usque ad olympiadem centesimam sexagesimam primam expletam: a qua ad Augustum Romanorum imperatorem anni LXXXVIII supersunt.

Post Simonem, testibus Africano et Iosepho (4), Iudaeorum ductavit exercitum Ionathas (5), qui et Hyrcanus, annis XXVI. Deinde Aristobulus anno uno. Is regium primus diadema gestavit, regem una pontificemque iudaeae genti se praebens (6) post babylonicam captivitatem anno CDLXXXIV. Post eum Alexander, qui et Iannaeus, Iudaeorum regnum tenuit annis XXV (7). Deinde uxor eius Alexandra, quae et Messalina (8) annis IX. Denique Aristobulus atque Hyr–

(*) Κατὰ δὲ Ἀντίοχον τουτονὶ Ματταθίας Ἀσαμωναίου παῖς ζῆλον τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίου θρησκείας ἀναλαβὼν τὴν Ἰουδαίων ἀρχὴν ἀνεκτήσατο, καὶ ἡγήσατο τοῦ λαοῦ. Μεθ᾽ ὃν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰούδας ὁ ἐπικληθεὶς Μακκαβαῖος. Ἰωνάθης μετὰ τοῦτον. Σίμων τουτονὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διαδέχεται. Εἰς τοῦτον ἡ βίβλος τῶν Μακκαβαίων περαιοῦται περιέχουσα χρόνον ἐτῶν τεσσαράκοντα μέχρι τέλους ρξά ὀλυμπιάδος.

Μετὰ δὲ Σίμωνα Ἰουδαίων ἡγεῖται, καθὼς Ἀφρικανὸς καὶ Ἰώσηππος ἱστοροῦσιν, Ἰωνάθης ὁ καὶ Ὑρκανὸς ἔτη κς΄. Μεθ᾽ ὃν Ἀριστόβουλος ἔτος ά· οὗτος πρῶτος διάδημα περιέθετο, ὁμοῦ καὶ βασιλεὺς καὶ ἀρχιερεὺς γεγονὼς τοῦ Ἰουδαίων ἔθνους, μετὰ ἔτη υπδ΄ τῆς εἰς Βαβυλῶνα αἰχμαλωσίας. Μεθ᾽ ὃν Ἀλέξανδρος ὁ καὶ Ἰανναῖος ἔτη κζ΄. Μεθ᾽ ὃν Ἀλεξάνδρα ἡ καὶ Σααλίνα, γυνὴ αὐτοῦ ἔτη θ΄. Μεθ᾽ ὃν Ἀριστόβουλος καὶ Ὑρκανός· καθ᾽ οὓς Πομπήϊος Ῥωμαίων στρατηγὸς ὑπο–

(1) Vide rursus posteriorem librum.

(2) Scilicet *primus*.

(3) Ergo mendose scribitur apud Syncellum *triginta*. En autem eius verba p. 288. A. Ὁ ἀπὸ Ματταθίου τοῦ πατρὸς τῶν Μακκαβαίων Ἰούδα καὶ Ἰωνάθου καὶ Σίμωνος χρόνος κατὰ Εὐσέβιον ἐτῶν ἐστὶ λ: *Summa temporis, quo Matathias Machabaeorum pater, nec non filii Iudas, Ionathas et Simon rem publicam administrarunt, anni sunt XXX ad Eusebii rationes.* Dicendum erat igitur *quadraginta*, uti est in graeco textu, utque a posteriore Eusebii libro confirmari videtur.

(4) *Antiq.* XIII. 8.

(5) Ita *Ionathas* in textu armenio et graeco; quin etiam in armeniacis Bibliis I. *Machab.* XIII. 53. Ab Eusebio tamen in posteriore libro scribitur *Iohannes*, quae est longe communior lectio, occurritque etiam in Bibliis arm. *I. Machab.* XVI. 1. et 2.

(6) Confer Iosephum *Antiq.* XIII. 11.

(7) Ita codex arm.; sed idem in posteriore libro XXVII.

(8) Haec dicitur *Messalina* etiam a Chorenensi *Hist. II.* 13. Armenius tamen Samuel scribit *Salina*, Epiphanius haer. XXIX. cap. 3. *Saalina*.

canus (1). Hac aetate Pompeius romani exercitus dux Iudaeos stipendiarios fecit Romanorum; Hyrcanoque imposito eis rege, vinctum Aristobulum Romam transtulit. Tunc Romanorum principatum invadit olympiade centesima octogesima quarta (2) Iulius Caesar solus imperans annis IV et mensibus V. Post eum Augustus, qui et Sebastus (3), annis LVI et mensibus VI. Sub hoc Herodes primus ex alienigenis, cui, homini scilicet genere ascalonio, ius nullum in iudaicum regnum erat, a Romanis potestate insignitus est. Sub eo UNCTUS DEI nascitur Bethleemi in Iudaea (4). Post Augustum Romanorum imperator fuit Tiberius. Huius anno quinto decimo DOMINUS NOSTER IESUS UNCTUS DEI in humana vita manifestatus est (5) olympiadis ducentesimae primae anno quarto.

9. Quare fiunt ab Epiphane Antiocho ad quintum decimum annum Tiberii, anni CCI. Tum ab Alexandro macedone ad eumdem annum Tiberii, anni CCCLII. Et ab altero anno Darii, anni DXLVIII. Rursus a quinto decimo anno Tiberii ad supremam Hierosolymorum obsidionem, quae in alterum Vespasiani annum incidit, conficiuntur anni XLII. Erant * autem ab Adamo ad alterum annum Darii,

φόρους Ῥωμαίοις ἐποιήσατο Ἰουδαίους, Ὑρκανὸν μὲν ἐπιστήσας αὐτῶν βασιλέα, τὸν δὲ Ἀριστόβουλον δέσμιον εἰς Ῥώμην ἀγαγών. Κατὰ τοῦτον τὸν Ὑρκανὸν, Ῥωμαίων βασιλεύει ἐπὶ τῆς ρπδʹ ὀλυμπιάδος Ἰούλιος Καῖσαρ ἔτη δʹ, μῆνας ζʹ. Μεθ' ὃν Αὔγουστος, ὁ καὶ Σεβαστὸς, ἔτη νςʹ, μῆνας ςʹ. καθ' ὃν Ἡρώδης πρῶτος ἀλλόφυλος οὐδὲν προσήκουσαν αὐτῷ τὴν Ἰουδαίων βασιλείαν ὑπὸ Ῥωμαίων χειρίζεται, γένος ὢν ἀσκαλωνίτης. Ἐπὶ τούτῳ καὶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς (6) τοῦ θεοῦ ἐν Βηθλεὲμ γεννᾶται τῆς Ἰουδαίας. Μετὰ δὲ Αὔγουστον Ῥωμαίων ἐβασίλευσε Τιβέριος· τούτου ἔτος ἦν πεντεκαιδέκατον, ἐν ᾧ σωτὴρ καὶ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ θεὸς (7) ἀνεφάνη ἐν τῷ τῶν ἀνθρώπων βίῳ. *Ab excerptis Scaligeri p. 51-52.*

(*) Ἦν δὲ ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως δευτέρου ἔτους Δαρείου ἔτη δχό. Καὶ τὰ ἀπὸ δευ-

(1) Codex arm. mendose *qui et Hyrcanus.*

(2) Lib. II. olymp. 183.

(3) Recole cap. XV. 8. p. 49 cum nota 2.

(4) Haec Hebraeorum tempora a soluta captivitate usque ad Christum perspicue exponit, praeter alios historicos, etiam Augustinus *de civ. D.* XVIII. 45.

(5) Haec est illa *theophania*, seu publica Christi vita, (Luc. cap. 3.) quam Eusebius noster quinque voluminibus narraverat; cuius deperditi operis fragmenta XVIII ego edidi in hac collectione Scriptorum veterum tomo I. repetitae editionis. Nuper vero aliud fragmentum in vaticano quodam codice reperi, quod ita se habet.

Εὐσεβίου β τῆς θεοφανείας.

Ἑβδομήκοντα δὲ ἀπεδείκνυ μαθητάς, ὁπόσα λέγεται καθ' ὅλης τῆς οἰκουμένης ἔθνη τυγχάνειν· τοῦτο δὲ καὶ ἡ Μωσέως δηλοῖ γραφὴ τὸν κατάλογον ποιουμένη τῶν μετὰ τὸν κατακλυσμὸν τοῦ Νῶε γενομένων παίδων· ἐξ ὧν τοὺς πάντας ἑβδομήκοντα φῦναι, οὓς προπάτορας τῶν καθ' ὅλης τῆς οἰκουμένης ἐθνῶν λόγος ἀληθὴς γεγονέναι κατέχει.

(6) Ὁ υἱὸς *filius* abest heic a codice arm. Est tamen in Eusebii posteriore libro.

(7) Armenius interpres legebat Χριστὸς θεοῦ.

anni MMMMDCLXXX (1): tum ab altero Darii anno ad quintum decimum Tiberii, anni DXLVIII.; ergo ab Adamo ad quintum decimum Tiberii annum, summa annorum MMMMMCCXXVIII (2) est. Iamvero a quinto decimo Tiberii anno ad Constantini victoris augusti vicennalia anni excurrunt CCC. Summa ergo temporum hebraicorum consurgit in annos MMMMMDXXVIII (3), secundum septuaginta virorum interpretationem: nam secundum quidem hebraica Iudaeorum exemplaria detrahuntur anni MCCXXXVII (4); secundum autem hebraica item exemplaria Samaritanorum detrahuntur anni CMXXXV (5). Atque apud Hebraeos ratio temporum praedicto modo se habet (6).

τέρου ἔτους Δαρείου ἔτη φμή. Ὁμοῦ τὰ πάντα ἀπὸ Ἀδὰμ ἐπὶ τὸ πεντεκαιδέκατον ἔτος Τιβερίου ἔτη (εσκή.) Ἀπὸ δὲ πεντεκαιδεκάτου ἔτους Τιβερίου ἐπὶ τὴν εἰκοσαετηρίδα Κωνσταντίνου τοῦ νικητοῦ σεβαστοῦ ἔτη τ´. Συνάγεται ὁ πᾶς χρόνος εἰς ἔτη (εφκή) κατὰ τὴν τῶν ἑβδομήκοντα ἑρμηνείαν. *Ab excerptis Scaligeri p. 52.*

(1) Ita codex arm. in texto; at in margine MMMMDCLXX.

(2) Pressius sic conficitur summa secundum septuaginta interpretes: ab Adamo ad diluvium anni MMCCXLII; a diluvio ad Abrahamum anni DCCCCXLII; ab Abrahamo ad Tiberii decimum quintum, ut videre est in posteriore libro, anni MMXLIV; quae est summa annorum VMCCXXVIII.

(3) Codex arm. heic MMMMMDXVIII. Iam operae pretium est hoic loco verba Syncelli p. 35. D. subiungere: Μέμφονται τὸν Εὐσέβιον Ἀνιανὸς καὶ Πανόδωρος εὐλόγως, ὅτι ἐν τῇ ἀνακεφαλαιώσει τοῦ χρονογραφίου σϙ´ ἔτη ἐσφάλη· ἀντὶ γὰρ ,εωις´ ἔγραψε ,εφκς´. Ἐστοιχείωσε δὲ οὕτως· ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως τῆς γεννήσεως Ἀβραὰμ συνῆξεν ἔτη ,γρπδ´ καὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως τῆς εἰκοσαετηρίδος Κωνσταντίνου ἐν τῷ κατὰ πλάτος συνῆξε χρόνον ἐτῶν ,βτμβ´, ἃ γίνεται ἔτη ,εφκς´: *Anianus et Panodorus* (chronographi) *Eusebium merito incusant, quod in temporum definiendo summa, nonaginta annos et ducentos omiserit. Pro annis enim VMDCCCXVI*, *scripsit annos VMDXXVI* (die XXVIII). *Sic autem rationes duxit: ab Adamo ad Abrahami natalia confecit annos MMMCLXXXIV; ab Abrahamo autem ad Constantini vicennalia in ampliore historia* (primo chronicorum libro) *annos numeravit MMCCCXLII; unde summa consurgit annorum MMMMMDXXVI.* Pergit autem ibidem Syncellus exponere, quo pacto ab Eusebio anni CCXC (seu CCXCI) praetermissi sint, nempe quia non scripserit Cainani arphaxadaei annos ante procreandum CXXX, deinde Aodi iudicis annos X, tum alienigenarum ex intervallo dominantium annos CXI, denique post Sampsonis obitum annos libertatis seu pacis XL. Conferatur Syncellus etiam pp. 92. C. 111. B. 169. B. Iam de Syncelli ipsius rationibus et de eiusdem saepe iniquo iudicio super Eusebii calculis nihil nos disserendum putamus.

(4) Confer cap. XVI. 14. Sed heic textus arm. XXXVII. pro XXXV.

(5) Confer cap. XVI. 11.

(6) Lege etiam Suidae calculum voc. Ἀδάμ.

CAPUT XIX.

Quomodo in Aegyptiorum chronologia *tempora* quoque Aethiopum contineantur. *Quomodo item* Ptolemaei Aegyptum Alexandriamque tenuerint. De ratione chronologiae apud Aegyptios.

Peractis Chaldaeorum et Assyriorum atque Hebraeorum chronologiis, res postulat, ut ad fastorum aegyptiacorum tractationem accedamus. Diodorus primo historicae bibliothecae suae libro haec verba scribit. Fabulantur * apud eos quidam, initio deos et heroas dominatos esse in Aegypto annis paulo minus sexdecim millibus (1): postremum autem deorum regnavisse Isidis filium Orum. Aiunt deinde potitos esse regionis homines, ducto initio a Myride, annis paulo minus quinque millibus usque ad olympiadem octogesimam supra centesimam (2), qua aetate nos in Aegyptum venimus, potiente regni Ptolemaeo, qui novus Dionysus appellabatur. Ceterum eorum qui regioni cum imperio praefuerunt, plurimi numerantur indigenae; minima pars Aethiopum, Persarum atque Macedonum. Aethiopes dominati sunt quatuor, et hi quidem haud continua serie sed ex intervallo, annis paulo minus XXXVI. Persae autem nationi huic Cambysis regis armis subactae imperaverunt annis CXXXV, computatis etiam temporibus, quibus Aegyptii rebellaverunt, propter

(*) Μυθολογοῦσι δ' αὐτῶν τινὲς τὸ μὲν πρῶτον ἄρξαι τῆς Αἰγύπτου θεούς τε ϗ ἥρωας ἔτη βραχὺ λείποντα τῶν μυρίων ϗ ὀκτακισχιλίων, ϗ θεῶν ἔσχατον βασιλεῦσαι τὸν Ἴσιδος Ὧρον· ὑπ' ἀνθρώπων δὲ τὴν χώραν βεβασιλεῦσθαι φασὶν ἀπὸ Μύριδος (3) ἔτη βραχὺ λείποντα τῶν πεντακισχιλίων, μέχρι τῆς ἑκατοστῆς ϗ ὀγδοηκοστῆς ὀλυμπιάδος, καθ' ἣν ἡμεῖς μὲν παρεβάλομεν εἰς Αἴγυπτον, ἐβασίλευε δὲ Πτολεμαῖος, ὁ νέος Διόνυσος χρηματίζων. Τούτων δὲ τὰ μὲν πλεῖστα κατασχεῖν τὴν ἀρχὴν ἐγχωρίους βασιλεῖς, ὀλίγα δὲ Αἰθίοπας ϗ Πέρσας ϗ Μακεδόνας. Αἰθίοπας μὲν οὖν ἄρξαι τέσσαρας, οὐ κατὰ τὸ ἑξῆς, ἀλλ' ἐκ διαστήματος, ἔτη τὰ πάντα βραχὺ λείποντα τῶν ἓξ ϗ τριάκοντα. Πέρσας δ' ἡγήσασθαι, Καμβύσου τοῦ βασιλέως τοῖς ὅπλοις καταστρεψαμένου τὸ ἔθνος, πέντε πρὸς τοῖς ἑκατὸν ϗ τριάκοντα ἔτεσι, σὺν ταῖς τῶν Αἰγυπτίων ἀποστάσεσιν, ἃς ἐποιή-

(1) Graece XVIIIM.
(2) Codex arm. CLXX.
(3) Graecus textus vulgo corruptus ἀπὸ Μυριάδος, sed restituitur a codice vaticano ἀπὸ Μυρίδος. Codex arm. sub *Myride*.

gravissimae tyrannidis impatientiam, *Persarumque* impietatem in indigenas deos. Extremi Macedones gubernacula tenuerunt, eorumque successores annis CCLXXVI. Reliquo omni tempore regibus indigenis usi sunt, viris quidem CDLXX, feminis autem V. Horum omnium consignatas litteris memorias sacerdotes tenebant in templis (1), ab ultima aetate perpetuo ordine traditas, quantus nimirum quisque rex fuisset viribus, strenuitate, indole, victoriis, rebusque ceteris sua aetate perpetratis. Sed enim singulorum actus scribi a nobis plane nullius usus est atque supervacaneum, praesertim quum multi ex his nihil admodum utile sua aetate adgressi sint. Hactenus Diodorus. Opportunum commodumque est etiam ex Manethone res aegyptiacas heic subnectere, in quo praesertim *auctore* historia ista niti videtur.

CAPUT XX.

Ex aegyptiacis Manethonis monumentis, qui in tres libros historiam suam tribuit. De diis et de heroibus, de manibus et de mortalibus regibus qui Aegypto praefuerunt usque ad regem Persarum Darium.

1. **P**rimus Aegyptiorum deus (2) Vulcanus fuit, qui etiam ignis repertor apud eos celebratur. Ex eo Sol (3); postea Agathodaemon; deinde Saturnus; tum Osiris; exin Osiridis frater Typhon; ad ex-

σαντο, φέρειν οὐ δυνάμενοι τὴν τραχύτητα τῆς ἐπιστασίας καὶ τὴν εἰς τοὺς ἐγχωρίους θεοὺς ἀσέβειαν. Ἐσχάτους δὲ Μακεδόνας ἄρξαι καὶ τοὺς ἀπὸ Μακεδόνων ἓξ ἔτη πρὸς τοῖς διακοσίοις καὶ ἑβδομήκοντα. Τοὺς δὲ λοιποὺς χρόνους ἅπαντας διατελέσαι βασιλεύοντας τῆς χώρας ἐγχωρίους, ἄνδρας μὲν ἑβδομήκοντα πρὸς τοῖς τετρακοσίοις, γυναῖκας δὲ πέντε. Περὶ ὧν ἁπάντων οἱ μὲν ἱερεῖς εἶχον ἀναγραφὰς ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις ἐκ παλαιῶν χρόνων ἀεὶ τοῖς διαδόχοις παραδεδομένας, ὁπηλίκον ἕκαστος τῶν βασιλευσάντων ἐγένετο τῷ μεγέθει, καὶ ὁποῖός τις τῇ φύσει, καὶ τὰ κατὰ τοὺς ἰδίους χρόνους ἑκάστῳ πραχθέντα. Ἡμῖν δὲ περὶ ἑκάστου τὰ κατὰ μέρος μακρὸν ἂν εἴη καὶ περίεργον γράφειν, ὡς ἂν τῶν πλείστων ἀχρήστων περιειλημμένων. *Ex Diodoro sic. l. 44.*

(1) Ergo armenius interpres, seu potius Eusebius, legebat in Diodoro ἱεροῖς templis, non ἱεραῖς βίβλοις. *Leopardus*

(2) Codex arm. [illegible]; et sic etiam Chorenensis hist. l 6. Sed *deus* apud Syncellum p. 18. Reapse heic agitur de aegyptiaca deorum dynastia. *Leopardus.*

(3) Confer Syncellum pp. 19. 51. et Suidam voc. ἥλιος.

tremum Orus Osiridis et Isidis filius. Hi primi inter Aegyptios rerum potiti sunt. Deinceps continuata successione delapsa est regia auctoritas usque ad Bytin per annos tredecim mille ac nongentos. Lunarem tamen annum intelligo, videlicet triginta diebus constantem: quem enim nunc mensem dicimus, Aegyptii olim anni nomine indigitabant. Post deos regnaverunt heroes annis MCCLV: rursusque alii reges dominati sunt annis MDCCCXVII: tum alii triginta reges memphitae annis MDCCXC.: deinde alii thynitae decem reges annis CCCL. Secuta est manium heroumque dominatio annis MMMMMDCCCXIII. Summa temporum in undecim milia consurgit annorum (1), qui tamen lunares, nempe menstrui, sunt. Sed revera dominatio, quam narrant Aegyptii, deorum, heroum et manium tenuisse putatur lunares annos omnino viginti quatuor mille et nongentos, ex quibus fiunt solares anni MMCCVI.

2. Atque haec quidem si cum Hebraeorum chronologia conferre volueris, in eamdem plane conspirare sententiam videbis. Namque Aegyptus ab Hebraeis Mezraimus appellatur: Mezraimus autem multis post diluvium annis extitit (2). Quippe e Chamo Noachi filio post diluvium ortus est Aegyptus sive Mezraimus, qui primus ad Aegypti incolatum profectus est, qua tempestate gentes hac illac spargi coeperunt. Erat autem summa temporis ab Adamo ad diluvium, secundum Hebraeos, annorum MMCCXLII (3).

3. Ceterum quum Aegyptii praerogativa antiquitatis quadam seriem ante diluvium tenere se iactent deorum, heroum et manium annis plus viginti mille *regnantium*; plane aequum est, ut hi *anni* in menses tot convertantur quot ab Hebraeis memorantur anni: nempe ut qui menses continentur in memoratis apud Hebraeos annis, ii totidem intelligantur Aegyptiorum lunares anni (4), pro ea temporum summa quae a primo condito homine ad Mezraimum usque colligitur. Etenim Mezraimus generis aegyptiaci auctor fuit, ab eoque pri-

(1) De his immanibus Aegyptiorum antiquitatibus confer Syncellum p. 51-52. apud quem Sol Vulcani filius myriadibus tribus annorum regnat.

(2) Mezraimus dicitur quartus a Noacho et tertius a Chamo, filius nempe Chusi, apud Chorenensem *Hist.* I. 4. qui eam notitiam ex eruditi cuiusdam Syri scriptis hausisse se ait. Sane ita Mezraimus multo post diluvium tempore extitisset, ut heic ait Eusebius (nisi forte locus corruptus est.) Sed enim Mezraimus dicitur Chami filius a divinis Bibliis *Gen.* X. 6, et ab ipso mox Eusebio.

(3) Intellige apud Hebraeos in LXX virorum interpretatione; et recole cap. XVI. 8. p. 55.

(4) Confer de his annorum aegyptiacorum rationibus Syncellum p. 18. D. Suidas quidem voc. Φῶς ait dies aliquando numeratos pro *annis*. Censorinus cap. XIX. annum Aegyptiorum antiquissimum dicit *bimestrem*; immo *menstruum* Plutarchus in *Numa* cap. XVIII, et Varro apud Lactantium *inst.* II. 12; *quadrimestrem* Augustinus *de civ.* D. XII. 10. Legesis alias varietates apud Plinium *hist.* VII. sect. 49. et apud Macrobium *saturn.* I. 12.

ma Aegyptiorum dynastia credenda est. Quod si temporum copia adhuc exuberet, reputandum sedulo est plures fortasse Aegyptiorum reges una eademque aetate extitisse: namque et thynitas regnavisse aiunt et memphitas et saitas et aethiopes eodemque tempore alios. Videntur praeterea alii quoque alibi imperium tenuisse: atque hae dynastiae suo quaeque in nomo (1) semet continuisse: ita ut haud singuli reges successivam potestatem acceperint, sed alius alio loco eadem aetate regnaverit. Atque hinc contigit, ut tantus cumulus annorum confieret. Nos vero his omissis, persequamur singillatim Aegyptiorum chronologiam.

4. * Post manes atque heroas, primam dynastiam numerant VIII regum, quorum primus fuit Menes (2) gloria regni administrandi praepollens: a quo exorsi singulas regnantium familias diligenter scribemus, quarum successiva series ita contexitur.

Menes thynites eiusque posteri septem (quem Herodotus Minam (3) nuncupavit). Hic annis XXX (4) regnavit. Idem et extra regionis suae fines cum exercitu progressus est, et gloria rerum gestarum inclaruit (5). Ab hippopotamo raptus est.

Athothis huius filius regno potitus est annis XXVII (6). Is regia sibi palatia Memphi construxit, et medicam item artem coluit, quin et libros de ratione secandorum corporum scripsit.

Cencenes eius filius annis XXXIX.

(*) Περὶ τῶν μετὰ τὸν κατακλυσμὸν Αἰγυπτίων δυναστειῶν, ὡς Εὐσέβιος.

Μετὰ νέκυας καὶ τοὺς ἡμιθέους πρώτην δυναστείαν καταριθμοῦσι βασιλέων ὀκτώ· ὧν γέγονε α΄ Μήνης, ὃς διασήμως αὐτῶν ἡγήσατο· ἀφ' οὗ τοὺς ἐξ ἑκάστου γένους βασιλεύσαντας ἀναγράψομεν· ὧν ἡ διαδοχὴ τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον.

α΄ Μήνης Θεινίτης, καὶ οἱ τούτου ἀπόγονοι ζ΄, ὃν Ἡρόδοτος Μῆνα ὠνόμασεν, ἐβασίλευσεν ἔτεσιν ξ΄· οὗτος ὑπερόριον στρατείαν ἐποιήσατο, καὶ ἔνδοξος ἐκρίθη· ὑπὸ δὲ ἱπποποτάμου ἡρπάσθη.

β΄ Ἄθωθις ὁ τούτου υἱὸς ἦρξεν ἔτεσιν κζ΄, καὶ τὰ ἐν Μέμφει βασίλεια ᾠκοδόμησεν, ἰατρικήν τε ἐξήσκησε, καὶ βίβλους ἀνατομικὰς συνέγραψε.

γ΄ Κενκένης ὁ τούτου υἱὸς ἔτη λθ΄.

(1) Aliter armenius interpres, qui crasso errore νομὸν *legem*, et περιγεγράφθαι *scriptum esse* intellexit. Atqui νομός est aegyptiaca *regio seu praefectura*, περιγράφεσθαι *circumscribi*. Νομὸν etiam in sequentibus armenius interpres perperam *legem* convertit.

(2) In textu codicis heic et inferius *Memes*, at in margine *Menes*.

(3) Lib. II. 4. 99. quo altero loco legitur in variis lectionibus Herodoti Μῖνα, uti reapse legisse videtur armenius interpres, et est item in variis lectionibus Diodori I. 45.

(4) Graece LX.

(5) Menis utique substructiones ad Nilum avertendum commemorat Herodotus II. 99.

(6) Ita in codicis margine; at in textu XXV.

Vavenephis annis XLII, cuius aetate fames regionem corripuit. Is pyramides prope Cho oppidum excitavit.

Usaphaes anni XX.

Niebaes annis XXVI.

Mempses annis XVIII. Sub hoc multa prodigia itemque maxima lues acciderunt.

Vibesthes annis XXVI.

Summa dominationis annorum CCLII.

Secunda dynastia regum IX.

Primus Boehus. Sub eo specus ingens Bubasti subsedit multosque *mortales* hausit.

Post eum Cechous; quo tempore (1) Apis, et Mnevis atque Mendesius hircus (2) dii esse putabantur.

Deinde Biophis, sub quo lege statutum est ut feminae quoque regiam dignitatem obtinerent.

Tum alii tres quorum aetate nullum insigne facinus patratum est. Sub septimo mythici aiunt flumen Nilum melle simul et aqua fluxisse undecim diebus.

δ′ Οὐενέφης ἔτη μβ′, ἐφ᾽ οὗ λιμὸς κατέσχε τὴν χώραν, ὃς καὶ τὰς πυραμίδας τὰς περὶ Κωχώμην ἤγειρε.

έ Οὐσαφαὴς ἔτη κ′.

ς′ Νιεβαὴς ἔτη κς′.

ζ′ Σεμέμψης ἔτη ιή, ἐφ᾽ οὗ πολλὰ παράσημα ἐγένετο, καὶ μεγίστη φθορά.

ή Οὐβιένθης ἔτη κς′.

Οἱ δὲ πάντες ἐβασίλευσαν ἔτη σνβ′.

Δευτέρα δυναστεία βασιλέων ἐννέα.

ά Βῶχος ἐφ᾽ οὗ χάσμα κατὰ Βούβαστον ἐγένετο, καὶ πολλοὶ ἀπώλοντο.

β′ Μεθ᾽ ὃν καὶ δεύτερος Χῶος, ὅτε καὶ ὁ Ἄπις, καὶ ὁ Μνεῦις, ἀλλὰ καὶ ὁ Μενδήσιος τράγος θεοὶ ἐνομίσθησαν.

γ′ Βίοφις ἐφ᾽ οὗ ἐκρίθη καὶ τὰς γυναῖκας βασιλείας γέρας ἔχειν. Καὶ μετὰ τούτους ἄλλοι τρεῖς, ἐφ᾽ ὧν οὐδὲν παράσημον ἐγένετο.

ζ′ Ἐπὶ τοῦ ἑβδόμου μυθεύεται τὸν Νεῖλον μέλιτι κεκραμένον ἡμέρας ἕνδεκα ῥυῆναι. Μεθ᾽ ὃν

(1) Arm. interpres *qui et Apis etc.* perperam intellecto ὅτε. *Leopardus.*

(2) In codice arm. est vox CAOZIT, quasi *caper*; Armenii autem *hircum* dicunt NOCHAZ aut GAASCH. Iam de hirco Mendesio videndus certe Herodotus II. 46.

Postea Sesochris annis XLVIII, quem aiunt quinque cubitos altum, tres vero palmos latum fuisse.

Sub nono tandem nihil memoria dignum actum est. Hi regnaverunt annis CCXCVII (1).

Tertia dynastia Memphitarum VIII. regum.

Necherochis, sub quo Libes ab Aegyptiis defecerunt: mox immaniter crescente luna territi ad obsequium reversi sunt. Deinde Sesorthus, qui ob medicam artem Aesculapius ab Aegyptiis vocitatus est. Is etiam sectis lapidibus aedificiorum struendorum auctor fuit: litteris insuper exarandis curam impendit. Sex reliqui nihil commemorandum gesserunt. Regnatum est annis CXCVII (2).

Quarta dynastia Memphitarum regum XVII ex alia regia familia, quorum tertius Suphis, maximae pyramidis auctor; quam quidem Herodotus (3) a Cheope structam ait: qui in deos ipsos superbiebat: tum facti paenitens sacrum librum conscribebat, quem Aegyptii instar magni thesauri habere se putabant. De reliquis *regibus* nihil memorabile litteris mandatum est. Regnatum est annis CDXLVIII.

Quinta dynastia regum XXXI Elephantinorum, quorum primus

ή Σέσωχρις ἔτη μή, ὅς λέγεται γεγονέναι ὕψος πηχῶν ί, πλάτος (παλαιστῶν) γ'. Ἐπὶ δὲ τῶ ἐννάτῳ οὐδὲν ἀξιομνημόνευτον ὑπῆρχε.

θ' Χενερὴς ἔτη λ'. Ἐβασίλευσαν ἔτη σηζ'.

Τρίτη δυναστεία Μεμφιτῶν βασιλέων ὀκτώ.

Νεχέρωχις, ἐφ' οὗ Λίβυες ἀπέστησαν Αἰγυπτίων, καὶ τῆς σελήνης παρὰ λόγον αὐξηθείσης, διὰ δέος ἑαυτοὺς παρέδοσαν. Μεθ' ὃν Σέσορθος ὃς Ἀσκλήπιος παρὰ Αἰγυπτίοις ἐκλήθη διὰ τὴν ἰατρικήν· οὗτος καὶ τὴν διὰ ξεστῶν λίθων οἰκοδομὴν εὕρατο, ἀλλὰ καὶ γραφῆς ἐπεμελήθη. Οἱ δὲ λοιποὶ ἓξ οὐδὲν ἀξιομνημόνευτον ἔπραξαν· οἳ καὶ ἐβασίλευσαν ἔτη ρηή.

Τετάρτη δυναστεία βασιλέων ιζ' Μεμφιτῶν συγγενείας ἑτέρας βασιλείας, ὧν τρίτος Σοῦφις, ὁ τὴν μεγίστην παραμίδα ἐγείρας, ἥν φησιν Ἡρόδοτος ὑπὸ Χέοπος γεγονέναι, ὃς καὶ ὑπερόπτης εἰς θεοὺς γέγονεν, ὡς μετανοήσαντα αὐτὸν τὴν ἱερὰν συγγράψαι βίβλον, ἣν ὡς μέγα χρῆμα Αἰγύπτιοι περιέπουσι. Τῶν δὲ λοιπῶν οὐδὲν ἀξιομνημόνευτον ἀνεγράφη· οἳ καὶ ἐβασίλευσαν ἔτη υμή.

Πέμπτη δυναστεία βασιλέων τριάκοντα ἑνὸς ἐξ Ἐλεφαντίνης, ὧν πρῶτος

(1) Noni regis *Cheneris* siluit nomen Eusebius, vel potius armenius interpres.

(2) Graece CXCVIII.

(3) Lib. II. 124. seqq. ubi late Cheopis facinora commemorantur.

Othius qui a satellitibus suis occisus est. Quartus Phiops, qui regiam dignitatem a sexto aetatis anno ad centesimum usque tenuit.

Sexta dynastia. Femina quaedam nomine Nitocris regnavit, omnium aetatis suae virorum fortissima et mulierum formosissima, flava rubris genis. Ab hac tertia pyramis excitata dicitur (1), speciem collis prae se ferens. Ab his quoque regnatum est annis CCIII.

Septima dynastia Memphitarum quinque regum, qui annis (2) LXXV dominati sunt.

Octava dynastia Memphitarum IX (3) regum, quorum dominatio annos C occupavit.

Nona dynastia Heracleopolitarum IV regum, annis C. Horum primus Ochthois saevissimus regum fuit qui sibi praecesserant, universamque Aegyptum diris calamitatibus affecit. Idem denique vesania correptus est, et a crocodilo peremptus.

Decima dynastia Heracleopolitarum XIX regum, annis CLXXXV.

Ὀθόης· οὗτος ἀπὸ τῶν δορυφόρων ἀνῃρέθη. Ὁ δὲ δ' Φίωψ ἑξαέτης ἀρξάμενος ἐβασίλευσεν μέχρις ἐτῶν ἑκατόν.

Ἕκτη δυναστεία. Γυνὴ Νίτωκρις ἐβασίλευσεν τῶν κατ' αὐτὴν γεννικωτάτη καὶ εὐμορφοτάτη, ξανθή τε τὴν χροιὰν ὑπάρξασα, ἣ καὶ λέγεται τὴν τρίτην πυραμίδα ᾠκοδομηκέναι· οἳ καὶ ἐβασίλευσαν ἔτη σγ'.

Ἑβδόμη δυναστεία Μεμφιτῶν βασιλέων πέντε, οἳ ἐβασίλευσαν ἡμέρας οέ.

Ὀγδόη δυναστεία Μεμφιτῶν βασιλέων πέντε, οἳ ἐβασίλευσαν ἔτη ἑκατόν.

Ἐννάτη δυναστεία Ἡρακλεωπολιτῶν βασιλέων τεσσάρων, οἳ ἐβασίλευσαν ἔτη ἑκατόν· ὧν πρῶτος Ἀχθόης δεινότατος τῶν πρὸ αὐτοῦ γενόμενος, τοῖς ἐν πάσῃ Αἰγύπτῳ κακὰ εἰργάσατο· ὕστερον δὲ μανίᾳ περιέπεσε, καὶ ὑπὸ κροκοδείλου διεφθάρη.

Δεκάτη δυναστεία Ἡρακλεωπολιτῶν βασιλέων ιθ', οἳ ἐβασίλευσαν ἔτη ρπέ.

(1) Memorans pyramides arm. interpres in prima quidem dynastia scribit IAUNAN, hoc autem loco etiam ZUNAN; quae vocabula ab amanuensibus fortasse corrupta sunt, neque nobis adhuc satis considerata. De hac autem tertia pyramide loqui videtur Strabo lib. XVII ed. oxon. p. 1145. Ἐστὶν ἐν ὕψει μείζων τῆς ὀρεινῆς ἡ τρίτη πολὺ ἐλάττων τοῖν δυοῖν, πολὺ δὲ μείζονος δαπάνης κατεσκευασμένη: *est in maiore montis altitudine tertia* (pyramis), *ceteris quidem duabus minor, valde tamen graviore impendio constructa.* Hanc autem tertiam pyramidem Strabo dicit sepulcrum feminae cuiusdam, quae regi aegyptio in matrimonium convenerit.

(2) Graece *diebus*, manifesto mendo.

(3) Ita in textu arm., ut in margine *XIX*. Scaliger quoque legebat *XIX* At Eusebius graece nunc certe habet *V*. Syncellus p. 58. C. scribit *XXVII*. Haec iamdiu notavit etiam Marshamus *Chron.* ed. londin. p. 90.

Undecima dynastia Diospolitarum XVI regum, annis XLIII. Post quos Ammenemes annis XVI.

Hactenus primum librum Manetho produxit. Sunt autem reges CXCII, anni MMCCC.

5. E MANETHONIS LIBRO SECUNDO.

Duodecima dynastia Diospolitarum VII regum, quorum primus Sesonchosis Ammenemis filius annis XLVI.

Ammenemes annis XXXVIII, qui a suis eunuchis interemptus est.

Sesostris annis XLVIII, cuius mensura fertur cubitorum quatuor palmorumque trium cum digitis duobus. Is universam Asiam annorum novem spatio sibi subdidit, itemque Europae partes usque ad Thraciam. Idem et suae in singulas gentes dominationis monumenta ubique constituit; apud gentes quidem strenuas virilia, apud vero imbelles feminea pudenda ignominiae causa columnis insculpens. Quare is ab Aegyptiis proximos post Osirim honores tulit.

Secutus est Lampares, annis VIII. Hic in Arsinoite (1) labyrinthum cavernosum sibi tumulum fecit. Regnaverunt successores eius annis XLII (2). Summa universae dominationis annorum CCXLV.

Ἑνδεκάτη δυναστεία Διοσπολιτῶν βασιλέων ιϛ', οἳ ἐβασίλευσαν ἔτη μγ'. μεθ' οὓς Ἀμμενέμης ἔτη ιϛ'.

Μέχρι τοῦδε τὸν πρῶτον τόμον καταγήοχεν ὁ Μανεθῶ. Ὁμοῦ βασιλεῖς ρϟβ', ἔτη ͵βτ', ἡμέραι οθ' (3).

ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΤΟΜΟΥ ΜΑΝΕΘΩ.

Δωδεκάτη δυναστεία Διοσπολιτῶν βασιλέων ἑπτὰ, ὧν πρῶτος Σεσόγχωσις Ἀμμενέμου υἱὸς ἔτη μϛ'.

β'. Ἀμμενέμης ἔτη λή, ὃς ὑπὸ τῶν ἰδίων εὐνούχων ἀνῃρέθη.

γ'. Σέσωστρις ἔτη μή, ὃς λέγεται γεγονέναι πηχῶν δ', παλαιστῶν γ', δακτύλων β'. ὃς πᾶσαν ἐχειρώσατο τὴν Ἀσίαν ἐν ἐνιαυτοῖς ἐννέα, καὶ τῆς Εὐρώπης τὰ μέχρι Θράκης, πανταχόσε μνημόσυνα ἐγείρας τῆς τῶν ἐθνῶν κατασχέσεως, ἐπὶ μὲν τοῖς γενναίοις, ἀνδρῶν· καὶ ἐπὶ τοῖς ἀγεννέσι, γυναικῶν μόρια ταῖς στήλαις ἐγχαράσσων· ὡς καὶ ὑπὸ Αἰγυπτίων μετὰ Ὄσιριν νομισθῆναι.

Μεθ' ὃν Λάμαρις ἔτη ή, ὃς τὸν ἐν Ἀρσενοΐτῃ λαβύρινθον ἑαυτῷ τάφον κατεσκεύασεν.

Οἱ δὲ τούτου διάδοχοι ἔτη μβ'· οἳ πάντες ἐβασίλευσαν σμέ.

(1) Scilicet *nomo*.

(2) Videlicet tres postremi dynastiae huius reges annis simul XLII regnaverunt. Sed tamen summa non constat.

(3) Hi dies LXXIX non commemorantur in codice arm.

Tertia decima dynastia Diospolitarum LX regum, qui regnaverunt annis CDLIII.

Quarta decima dynastia Xoitarum LXXVI regum, qui regnaverunt annis CDLXXXIV.

Quinta decima dynastia Diospolitarum regum, qui regnaverunt annis CCL.

Sexta decima dynastia Thebaeorum V regum, qui regnaverunt annis CXC.

Decima septima dynastia Pastorum, qui fratres erant phoenices exterique reges, qui Memphim quoque occupaverunt. Ex his primus

Saites imperavit annis XIX, a quo Saitarum quoque nomos nomen traxit. Iidem in Sethroite nomo urbem condiderunt, unde incursione facta Aegyptios perdomuerunt.

Secundus Bnon (1) annis XL.

Deinde Archles (2) annis XXX.

Aphophis annis XIV.

Summa annorum CIII. Horum aetate regnavisse in Aegypto Iosephus videtur (3).

Τρισκαιδεκάτη δυναστεία Διοσπολιτῶν βασιλέων ξ', οἱ ἐβασίλευσαν ἔτη υνγ'.

Τεσσαρεσκαιδεκάτη δυναστεία Ξοιτῶν βασιλέων ος', οἱ ἐβασίλευσαν ἔτη υπδ'.

Πεντεκαιδεκάτη δυναστεία Διοσπολιτῶν βασιλέων, οἱ ἐβασίλευσαν ἔτη σν'.

Ἑκκαιδεκάτη δυναστεία Θηβαῖοι βασιλεῖς ε', οἱ καὶ ἐβασίλευσαν ἔτη ϱϥ'.

Ἑπτακαιδεκάτη δυναστεία ποιμένες ἦσαν ἀδελφοὶ φοίνικες ξένοι βασιλεῖς, οἱ καὶ Μέμφιν εἷλον, ὧν πρῶτος.

Σαΐτης ἐβασίλευσεν ἔτη ιθ', ἀφ' οὗ καὶ ὁ Σαΐτης νομὸς ἐκλήθη· οἱ καὶ ἐν τῷ Σεθροΐτῃ νομῷ πόλιν ἔκτισαν, ἀφ' ἧς ὁρμώμενοι Αἰγυπτίους ἐχειρώσαντο.

β' Βνὼν ἔτη μ'.

γ'. Ἄφωφις ἔτη ιδ'.

Μεθ' ὃν Ἄρχλης ἔτη λ'.

Ὁμοῦ ἔτη ϱγ'. Κατὰ τούτους Αἰγυπτίων βασιλεὺς Ἰωσὴφ δείκνυται.

(1) In codicis arm. margine *Anon.*

(2) *Archles* quartus est in textu graeco.

(3) Neque ingratam neque inutilem rem nos facturos esse opinamur, si huic loco attexemus animadversionem Syncelli p. 62. A. Σημειωτέον πῶς ὁ Εὐσέβιος πρὸς τὸν οἰκεῖον σκοπὸν τοὺς τῆς πεντεκαιδεκάτης δυναστείας παρὰ τῷ Ἀφρικανῷ φερομένους κατὰ τὴν ιζ δυναστείαν γεγονέναι λέγει· ἐπεὶ γὰρ πᾶσι συμπεφώνηται, ὅτι ἐπὶ Ἀφώφεως ἦρξεν Ἰωσὴφ τῆς Αἰγύπτου, μὴ ἔχων ὅπως οὖν ἐπὶ ἄλλου τινὸς αὐτὸν παραθέσθαι, μετήγαγε τὸν Ἄφωφιν ἀπὸ τῆς ιε δυναστείας, εἰς τὴν ιζ, κολοβώσας τὰ ἔτη αὐτοῦ ξα ὑπάρχοντα εἰς ιδ· τὰ δὲ τῆς ὅλης δυναστείας σπά, ϱγ' παραθείς, καὶ ἀντὶ τῶν ἓξ βασιλέων,

Decima octava dynastia Diospolitarum XIV regum, quorum primus

Amoses annis XXV.

Chebron annis XIII.

Amophis annis XXI.

Memphres annis XII.

Mispharmuthosis annis XXVI (1).

Tuthmosis annis IX.

Amenophis annis XXXI. Hic est qui Memnon putabatur, petra loquens.

Orus annis XXVIII (2).

Acheucheres annis XVI. Huius aetate Moses ducem se praebuit Hebraeis ab Aegypto excedentibus (3).

Ὀκτωκαιδεκάτη δυναστεία Διοσπολιτῶν βασιλέων ιδ' (4), ὧν πρῶτος

Ἄμωσις ἔτη κέ

β'. Χεβρὼν ἔτη ιγ'.

γ'. Ἀμμενῶφις ἔτη κά.

δ'. Μίφρης ἔτη ιβ.

έ. Μισφραγμούθωσις ἔτη κϛ'.

ϛ' Τούθμωσις ἔτη θ'.

ζ'. Ἀμμενῶφις ἔτη λα. Οὗτος ὁ Μέμνων εἶναι νομιζόμενος καὶ φθεγγόμενος λίθος.

ή. Ὧρος ἔτη λη.

θ'. Ἀχενχέρσης ἔτη ιϛ'.

ί. Ἄθωρις ἔτη λθ'.

ιά. Χενχέρης ἔτη ιϛ'.

Κατὰ τοῦτον Μωϋσῆς τῆς ἐξ Αἰγύπτου πορείας τῶν Ἰουδαίων ἡγήσατο.

δ μόνους: animadvertendum est, Eusebium instituti sui stadia ductum, quos reges Africanus in quinto decima dynastia collocat, eos in decimam septimam transtulisse. Quippe quum omnium una vox sit, sub Aphophi Iosephum Aegypto praefuisse; is quidem hunc sub alio quovis non collocavit; verum ipsum Aphophim e quinta decima dynastia in decimam septimam submovit, annis eius LXI redactis ad XIV; totiusque dynastiae annis CLI contractis in CIII; neque sex regibus, sed quatuor tantummodo scriptis. Eadem fere oggerit Syncellus etiam p. 69. C-D.

(1) Ait heic Syncellus p. 71. D. Ὁμοῦ ἀπὸ Ἀμώσεως τοῦ πρώτου τῆς προκειμένης ιή δυναστείας, ἕως Μισφραγμουθώσεως ἀρχῆς κατὰ Εὐσέβιον ἔτη γίνονται οά, βασιλεῖς πέντε ἀντὶ τῶν ἕξ· τὸν γὰρ τέταρτον Ἀμένσην παραδραμών, ὃν ὁ Ἀφρικανός, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ μέμνηνται, ἔτη κβ' αὐτοῦ ἐσυλήβωσεν: *ab Amosi rege huius dynastiae primo ad Misphragmuthosis regnum anni congeruntur LXXI de Eusebii sententia, et reges quinque, quum sex scribendi fuerit: quartum enim Amensem, quem Africanus et ceteri posuerunt, Eusebius cum eiusdem annis XXII subtraxit.*

(2) Graece XXXVIII.

(3) Adnotat Syncellus p. 62. C. Κἀνταῦθα δύο βασιλεῖς ὁ Εὐσέβιος παρέκρυψεν ἔτη δὲ προσέθηκεν πέ, τμῇ παραδοὺς, ἀντὶ σξγ' τῶν παρ' Ἀφρικανῷ: *hic quoque duos reges omisit Eusebius* (namque Africanus scripserat XVI); *addidit autem annos LXXXV; quandoquidem scripsit CCCXLVIII, quum Africanus CCLXIII scripsisset.*

(4) In graeco textu Moses exit Aegypto sub

Acherres annis VIII.

Cherres annis XV.

Armais, qui et Danaus annis V, quibus peractis, Aegyptiorum regione pulsus Aegyptumque fratrem suum fugiens evasit in Graeciam, Argisque captis, imperitavit Argivis.

Ramesses, qui et Aegyptus, annis LXVIII.

Amenophis annis XL.

Summa dominationis anni CCCXLVIII (1).

Decima nona dynastia Diospolitarum V regum.

Sethos annis LV.

Rampses annis LXVI.

Amenephthis annis XL (2).

Ammenemes annis XXVI.

ιβ΄. Ἀχέῤῥης ἔτη ή.

ιγ΄. Χεῤῥῆς ἔτη ιέ.

ιδ΄. Ἀρμαῒς, ὁ καὶ Δαναὸς, ἔτη έ· μεθ᾽ ἃ ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐκπεσὼν καὶ φεύγων τὸν ἀδελφὸν Αἴγυπτον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀφικνεῖται· κρατήσας τε τῆς Ἄργους βασιλεύει Ἀργείων.

ιε. Ῥαμεσσῆς, ὁ καὶ Αἴγυπτος, ἔτη ξή.

ις. Ἀμένωφις ἔτη μ΄.

Ὁμοῦ ἔτη τμή.

Ἐννεκαιδεκάτη δυναστεία βασιλέων έ Διοσπολιτῶν.

ά. Σέθως ἔτη νέ.

β΄. Ῥαμψὴς ἔτη ξς΄.

γ΄. Ἀμμενεφθὶς ἔτη μ΄.

δ΄. Ἀμμενέμης ἔτη κς΄.

undecimo rege. Tum et aliae varietates ibidem occurrunt: et quidem sexdecim scribuntur reges, quum ab Eusebio quatuordecim tantum numerati sint, teste Syncello p. 62. C., quem locum paulo ante recitavimus. Rursus adnotat heic Syncellus p. 72. D. Μόνος Εὐσέβιος ἐπὶ τούτου λέγει τὴν τοῦ Ἰσραὴλ διὰ Μωϋσέως ἔξοδον, μηδενὸς αὐτῷ λόγου μαρτυροῦντος, ἀλλὰ καὶ πάντων ἐναντιουμένων τῶν πρὸ αὐτοῦ ὡς μαρτυρεῖ: *unus Eusebius sub hoc rege egressum ex Aegypto Israëlem duce Moyse narrat, nulla historia sibi suffragante, immo sibi adversantibus, ut ipse testatur, cunctis aetate superioribus.* Sed vide omnino animadversiones Scaligeri ad suam chronici eusebiani editionem p. 32-33.

(1) Huius decimae octavae dynastiae reges non sine varietate recenset etiam Theophilus *ad Autolyc. III.* 20. Adnotat autem heic Syncellus p. 73. A. Προσέθηκεν ἐπὶ τὸν Ἀφρικανὸν ἔτη πέ Εὐσέβιος κατὰ τὴν ιή δυναστείαν: *dynastiae decimae octavae annos LXXXV addidit Eusebius praeter definitos ab Africano* (qui nimirum apud Syncellum p. 72. B. scribit CCLXIII).

(2) Cod. Arm. *VIII.* heic et in tabulis pro XL. Sed locum corrigunt et summa quae subiicitur annorum et posterior Eusebii liber et textus graecus.

Thuoris Homero dictus Polybus vir strenuus atque fortissimus (2), cuius aetate Ilium captum est, annis VII.

Summa annorum CLXXXXIV. Manethonis secundo libro conflatur summa LXXXXII regum, annorum MMCXXI.

6. E MANETHONIS TERTIO LIBRO.

Vigesima dynastia Diospolitanorum XII regum, qui imp eraverunt annis CLXXII (3).

Vigesima prima dynastia Tanitarum VII regum.

Smendis annis XXVI.

Psusennes annis XLI.

Nephercheres annis IV.

Amenophthis annis IX.

Osochor annis VI.

Psinnaches annis IX.

Psusennes annis XXXV.

Summa annorum est CXXX.

Vigesima secunda dynastia Bubastitarum III regum.

Sesonchosis annis XXI.

έ. Θούωρις, ὁ παρ' Ὁμήρῳ καλούμενος Πόλυβος, ἄλκανδρος ἀνὴρ, ἐφ' οὗ τὸ Ἴλιον ἑάλω, ἔτη ζ'.

Ὁμοῦ ἔτη ϛγδ'. Ἐπὶ τὸ αὐτὸ β' τόμου Μανεθῶ βασιλέων ϛβ, ἔτη ϐρκα.

TPITOT TOMOT MANEΘΩ.

Εἰκοστὴ δυναστεία βασιλέων Διοσπολιτῶν ιβ', οἳ ἐβασίλευσαν ἔτη ϱοή

Πρώτη καὶ εἰκοστὴ δυναστεία βασιλέων Τανιτῶν ἑπτά.

ά. Σμένδις ἔτη κϛ'.

β'. Ψουσέννης ἔτη μά.

γ'. Νεφερχερὴς ἔτη δ'.

δ'. Ἀμενωφθὶς ἔτη θ'.

έ. Ὀσοχὼρ ἔτη ϛ'.

ϛ'. Ψινάχης ἔτη θ'.

ζ. Ψουσέννης ἔτη λέ.

Ὁμοῦ ἔτη ρλ'.

Εἰκοστὴ δευτέρα δυναστεία βουβαστιτῶν βασιλέων τριῶν.

ά. Σισογχωσις ἔτη κά.

(1) Dicendum potius *Alcandrae maritus*. Ἀλκάνδρας ἀνήρ, uti est apud Homerum *Odyss.* IV.126. Armenius autem interpres adiectivum putavit ex ἀλκὴ et ἀνήρ.

(2) Graece CLXXVIII.

Osorthon annis XV.
Tacelothis annis XIII.
Summa annorum XLIX.
Vigesima tertia dynastia Tanitarum III regum.
Petubastis annis XXV.
Deinde Osorthon annis IX, quem Aegyptii Herculem nuncupaverunt.
Psammus annis X.
Summa annorum XLIV.
Vigesima quarta dynastia.
Bocchoris saites annis XLIV, sub quo agnus locutus est (1).
Vigesima quinta dynastia Aethiopum III regum.
Sabacon, qui captum Bocchorim vivum combussit, regnavitque annis XII.
Sebichos filius eius annis XII.
Taracus (2) annis XX.
Summa annorum XLIV.

β'. Ὀσωρθὼν ἔτη ιέ.
γ'. Τακέλωθις ἔτη ιγ'.
Ὁμοῦ ἔτη μθ'.
Εἰκοστὴ τρίτη δυναστεία Τανιτῶν βασιλέων τριῶν.
ά. Πετουβάστις ἔτη κέ.
β. Μεθ' ὃν Ὀσωρθὼν ἔτη θ', ὃν Ἡρακλέα Αἰγύπτιοι ἐκάλεσαν.
γ'. Ψαμμοῦς ἔτη δέκα.
Ὁμοῦ ἔτη μδ'.
Εἰκοστὴ τετάρτη δυναστεία.
Βόκχωρις σαΐτης ἔτη μδ', ἐφ' οὗ ἀρνίον ἐφθέγξατο.
Ὁμοῦ ἔτη μδ'.
Εἰκοστὴ πέμπτη δυναστεία Αἰθιόπων βασιλέων τριῶν.
ά. Σαβάκων, ὃς Βόκχωριν αἰχμάλωτον ἑλὼν ἔκαυσε ζῶντα, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη ιβ'.
β'. Σεβιχὼς υἱὸς ἔτη ιβ'.
γ' Ταρακὸς ἔτη κ'.
Ὁμοῦ μδ'.

(1) *Pecudesque locutae; infandum!* Virgil. *Georg.* I. 475. Vide Aelianum *Hist. anim.* XII. 3.

(2) Ita graece, et in margine codicis arm. At in textu *Saracus*.

Vigesima sexta dynastia Saitarum IX regum.

Ammeres aethiops annis XII (1).

Stephinathis annis VII.

Nechepsos annis VI.

Nechaus annis VIII. (2).

Psammetichus annis XLIV (3).

Nechaus alter annis VI. Ab hoc Hierosolyma capta sunt, Ioachasusque rex in Aegyptum captivus abductus.

Psammuthes alter, qui et Psammetichus, annis XVII.

Vaphres annis XXV, ad quem reliquiae Iudaeorum, Hierosolymis in Assyriorum potestatem redactis, confugerunt.

Amosis annis XLII.

Summa annorum CLXVII.

Vigesima septima dynastia Persarum VIII regum.

Cambyses, qui regni sui quinto (4) anno Aegyptiorum potitus est, annis III.

Magi mensibus VII.

Ἕκτη καὶ εἰκοστὴ δυναστεία Σαϊτῶν βασιλέων θʹ.

αʹ. Ἄμμερις αἰθίοψ ἔτη ιβʹ.

βʹ. Στεφινάθης ἔτη ζʹ.

γʹ. Νεχέψως ἔτη ςʹ.

δʹ. Νεχαὼ ἔτη ηʹ.

εʹ. Ψαμμήτιχος ἔτη μεʹ.

ςʹ. Νεχαὼ δεύτερος ἔτη ςʹ. Οὗτος εἷλεν τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ Ἰωαχὰς τὸν βασιλέα αἰχμάλωτον εἰς Αἴγυπτον ἀπήγαγε.

ζʹ. Ψάμμουθις ἕτερος, ὁ καὶ Ψαμμήτιχος, ἔτη ιζʹ.

ηʹ. Οὔαφρις ἔτη κεʹ, ᾧ προσέφυγον ἁλούσης ὑπὸ Ἀσσυρίων τῆς Ἱερουσαλὴμ οἱ τῶν Ἰουδαίων ὑπόλοιποι.

θʹ Ἄμωσις ἔτη μβʹ.

Ὁμοῦ ἔτη ρξγʹ (5).

Εἰκοστὴ ἑβδόμη δυναστεία Περσῶν βασιλέων ηʹ.

αʹ. Καμβύσης ἔτει πέμπτῳ τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἐβασίλευσεν Αἰγύπτου ἔτη γʹ.

βʹ. Μάγοι μῆνας ζʹ.

(1) Ita in margine codicis arm. et in graeco textu: at in textu codicis XVIII.

(2) In margine codicis arm. VI.

(3) Graece XLV.

(4) Ita in graeco textu et in margine codicis arm. At in textu codicis XV.

(5) Scribe ρξη.

Darius annis XXXVI.
Xerxes Darii annis XXI.
Artaxerxes annis XL.
Xerxes alter mensibus II.
Sogdianus mensibus VII.
Darius Xerxis annis XIX.
Summa annorum CXX, mensiumque IV.
Vigesima octava dynastia.
Amyrtaeus saites annis (1) VI.
Vigesima nona dynastia Mendesiorum IV (2) regum.
Nepherites annis VI.
Achoris annis XIII.
Psammuthes anno I.
Muthes anno I (3).
Nepherites mensibus IV.
Summa annorum XXI, mensiumque IV.
Trigesima dynastia Sebennytarum III regum.

γ' Δαρεῖος ἔτη λϛ'.
δ' Ξέρξης ὁ Δαρείου ἔτη κά.
έ. Ἀρταξέρξης ὁ μακρόχειρ ἔτη μ'.
ϛ'. Ξέρξης ὁ δεύτερος μῆνας β'.
ζ' Σογδιανὸς μῆνας ζ'.
ή. Δαρεῖος ὁ Ξέρξου ἔτη ιθ'.
Ὁμοῦ ἔτη ρκ', μῆνας δ'.
Εἰκοστὴ ὀγδόη δυναστεία.
Ἀμυρταῖος σαίτης ἔτη ϛ'.
Εἰκοστὴ ἐννάτη δυναστεία. Μενδήσιοι βασιλεῖς δ'.
ά. Νεφερίτης ἔτη ϛ'.
β'. Ἄχωρις ἔτη ιγ'.
γ'. Ψάμμουθις ἔτη ά.
δ'. Νεφερίτης μῆνας δ'.
έ. Μοῦθις ἔτος ά.
Ὁμοῦ ἔτη κά, καὶ μῆνας δ'.
Τριακοστὴ δυναστεία Σεβεννυτῶν βασιλέων τριῶν.

(1) Ita in margine codicis arm. et in graeco textu; at in textu codicis arm. *mensibus*.
(2) Ita etiam in graeco textu; sed revera sunt *quinque*.
(3) Graece *Muthes* est quintus. *Nepherites* quartus in ordine.

Nectanebes annis X.

Teos annis II.

Nectanebus annis VIII.

Summa annorum XX.

Trigesima prima dynastia Persarum.

Ochus vigesimo iam anno Persis imperitans, Aegyptum occupavit, *tenuitque* annis VI (1).

Postea Arses Ochi annis IV.

Tum Darius annis VI, quem macedo Alexander interfecit. Cuncta (2) haec ex Manethonis tertio (3) libro.

Quae consecuta sunt, ea petere oportet e graecis libris (4). Hactenus enim *vetus* regnum Aegyptiorum pertingit. Quoniam vero et Flavius Iosephus de Hebraeorum maioribus disserens, e Manethonis libris testimonia excitavit, operae pretium est eiusdem quoque verba in medium afferre, quae in priore de veteribus Hebraeis libro eiusmodi sunt.

α'. Νεκτανέβης ἔτη ι'.

β'. Τεὼς ἔτη β'.

γ'. Νεκτανεβὸς ἔτη η'.

Ὁμοῦ ἔτη κ'.

Τριακοστὴ πρώτη δυναστεία Περσῶν βασιλέων τριῶν.

α'. Ὦχος εἰκοστῷ ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας κρατεῖ τῆς Αἰγύπτου ἔτη β'.

β'. Μεθ' ὃν Ἄρσης Ὤχου ἔτη δ'.

γ'. Μεθ' ὃν Δαρεῖος ἔτη ϛ', ὃν Ἀλέξανδρος μακεδὼν καθεῖλε. Ταῦτα τοῦ τρίτου Μανεθῶ. Μέχρι τῶνδε Μανεθῶς. Τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἐξ ἑλληνικῶν παρίσταται συγγραφέων. *Ex Syncello pp. 55-78.*

(1) Graece apud Syncellum *duobus*, verum apud Scaligerum *sex*. At textus codicis *secunda*.

(2) Codex arm. addit *cuncta*.

(3) Ita graece et in margine codicis arm.

(4) Dicendum erat *scriptoribus*, vel *historicis*.

CAPUT XXI.

Iosephi e Manethonis libris.

De Hebraeis Aegyptum incolentibus. (1)

1. Age * vero initium capiam ab Aegyptiorum litteris, quas quidem ipsas per se in medium afferre non licet: verum Manetho genere aegyptius, vir graeca eruditione imbutus, uti vel inde apparet quod patriam historiam graeca lingua conscripsit, e templorum, ut ipse ait, interpretatus monumentis, quique etiam Herodotum saepe arguit in aegyptiacis rebus ob inscitiam mentitum; hic, inquam, Manetho primo (2) aegyptiacarum rerum ita de nobis scribit. Utar autem eius verbis, quippe qui ipsummet testem produco. *Regem, inquit, habuimus* (3) Timaeum (4) nomine. Sub hoc Deus nescio quo pacto iratus est, praeterque opinionem ab orientali tractu homines obscuro genere, audacia tamen pleni, in hanc regionem impetum fecerunt, universamque armis nemine resistente occupaverunt. Tum principes capiebant, et deorum fana evertebant, cunctisque

1. (*) Ἄρξομαι δὴ πρῶτον ἀπὸ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις γραμμάτων· αὐτὰ μὲν οὖν οὐχ οἷόν τε παρατίθεσθαι τἀκείνων· Μανεθὼν δ' ἦν τὸ γένος ἀνὴρ αἰγύπτιος, τῆς ἑλληνικῆς μετεσχηκὼς παιδείας, ὡς δῆλός ἐστι· γέγραφε γὰρ ἑλλάδι φωνῇ τὴν πάτριον ἱστορίαν, ἔκ τε τῶν ἱερῶν, ὥς φησιν αὐτὸς, μεταφράσας, καὶ πολλὰ τὸν Ἡρόδοτον ἐλέγχει τῶν αἰγυπτιακῶν ὑπ' ἀγνοίας ἐψευσμένον. Αὐτὸς δὴ τοίνυν ὁ Μανεθὼν ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν αἰγυπτιακῶν ταῦτα περὶ ἡμῶν γράφει· παραθήσομαι δὲ τὴν λέξιν αὐτοῦ, καθάπερ αὐτὸν ἐκεῖνον παραγαγὼν μάρτυρα. Ἐγένετο βασιλεὺς ἡμῖν, Τίμαιος ὄνομα· ἐπὶ τούτου οὐκ οἶδ' ὅπως ὁ θεὸς ἀντέπνευσεν, καὶ παραδόξως ἐκ τῶν πρὸς ἀνατολὴν μερῶν ἄνθρωποι τὸ γένος ἄσημοι, καταθαρσήσαντες ἐπὶ τὴν χώραν ἐστράτευσαν, καὶ ῥᾳδίως ἀμαχητὶ ταύτην κατὰ κράτος εἷλον· καὶ τοὺς ἡγεμονεύσαντας ἐν αὐτῇ χειρωσάμενοι, τὸ λοιπὸν τάς τε πόλεις ὠμῶς ἐνέπρησαν, καὶ τὰ ἱερὰ τῶν θεῶν κατέσκαψαν. Πᾶσι δὲ τοῖς ἐπιχωρίοις ἐχθρότατά πως ἐχρήσαντο, τοὺς μὲν σφά-

(1) Hunc titulum nos supplemus.

(2) Textus graecus in Iosephi operibus et apud Eusebium *Praep. ev.* X. 13. habet *secundo*: et quidem superius dynastia pastorum occurrit in secundo Manethonis libro.

(3) Haec verba absunt ab exemplari nostro arm., itemque aliquot alia inferius.

(4) Codex arm. *pretiosum* pro *Timaeum*, quia nimirum interpres nomen proprium non agnovit, legitque τίμιον, uti est in variis Iosephi lectionibus.

incolis crudelissime abutebantur, quorundam etiam liberos et uxores in servitutem abducebant. Denique et quemdam ex suis regem creabant nomine Silitin. Hic vero Memphim profectus, superiorem provinciam ab inferiore secernebat (1), atque orientalem maxime plagam muniebat, nimirum prospiciens, fore ut Assyrios ea tempestate viribus pollentes, cupiditas arriperet eiusmodi regnum incursandi (2). Tum nactus in Methraite nomo commodissimam urbem in orientali Bubastitae fluminis ripa sitam, atque ex antiqua quadam theologia Avarin appellatam, ipsam denuo construebat, moenibusque amplioribus augebat, collocatis item inibi militum myriadibus viginti quatuor ad eiusdem custodiam. Illuc autem aestivo tantum tempore ventitabat, ad stipendia nimirum et munera vulgo largienda, atque armatos sedulo exercendos, quo terrorem extraneis incuteret. Is annis XV (3) dominatus vita excessit.

2. Deinde alius regnavit annis XLIII (4) nomine Banon. Deinde alius quidam, Apachnas nomine, annis XXXVI cum mensibus VII. Deinde Aphosis annis LXI. Tum Anan annis L cum mense uno. Postremus omnium Assethus annis XLIX cum mensibus duobus. At-

ζοντες, τῶν δὲ ϗ τὰ τέκνα ϗ γυναῖκας εἰς δουλείαν ἄγοντες. Πέρας δὲ ϗ βασιλέα ἕνα ἐξ αὐτῶν ἐποίησαν, ᾧ ὄνομα ἦν Σάλατις. Καὶ οὗτος ἐν τῇ Μέμφιδι κατεγίνετο, τήν τε ἄνω ϗ κάτω χώραν δασμολογῶν, ϗ φρουρὰν ἐν τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις καταλείπων τόποις, μάλιστα δὲ ϗ τὰ πρὸς ἀνατολὴν ἠσφαλίσατο μέρη, προορώμενος Ἀσσυρίων, τότε μεῖζον ἰσχυόντων, ἐσομένην ἐπιθυμίαν τῆς αὐτῆς βασιλείας ἐφόδου. Εὑρὼν δὲ ἐν νομῷ τῷ Σαΐτῃ πόλιν ἐπικαιροτάτην, κειμένην μὲν πρὸς ἀνατολὴν τοῦ Βουβαστίτου ποταμοῦ, καλουμένην δ' ἀπό τινος ἀρχαίας θεολογίας Αὔαριν, ταύτην ἔκτισέν τε, ϗ τοῖς τείχεσιν ὀχυρωτάτην ἐποίησεν, ἐνοικίσας αὐτῇ ϗ πλῆθος ὁπλιτῶν εἰς εἴκοσι ϗ τέσσαρας μυριάδας ἀνδρῶν πρὸς φυλακήν. Ἐνθάδε κατὰ θέρειαν ἤρχετο, τὰ μὲν σιτομετρῶν ϗ μισθοφορίαν παρεχόμενος, τὰ δὲ ϗ ταῖς ἐξοπλισίαις πρὸς φόβον τῶν ἔξωθεν ἐπιμελῶς γυμνάζων. Ἄρξας δ' ἐννεακαίδεκα ἔτη τὸν βίον ἐτελεύτησεν.

2. Μετὰ τοῦτον δὲ ἕτερος ἐβασίλευσεν τέσσαρα ϗ τετταράκοντα ἔτη, καλούμενος Βηῶν. Μεθ' ὃν ἄλλος Απαχνὰς ἓξ ϗ τριάκοντα ἔτη ϗ μῆνας ἑπτά. Ἔπειτα δὲ ϗ Ἄπωφις ἓν ϗ ἑξήκοντα, ϗ Ἰανίας πεντήκοντα ϗ μῆνα ἕνα. Ἐπὶ πᾶσι δὲ ϗ Ἄσσις ἐννέα ϗ τεσσαράκοντα ϗ μῆνας δύο. Καὶ οὗτοι

(1) Graece aliter se habet hic locus.

(2) Ab hac sententia videtur aberrare arm. interpres.

(3) Graece XIX.

(4) Graece XLIV.

que hi sex primi ex eorum genere principes regionem assidue vexabant, immo et stirpem aegyptiae gentis nitebantur exscindere. Haec universa gens appellabatur HYCUSOS (1) idest reges pastores: namque HYC sacratiore Aegyptiorum lingua regem significat, USOS autem pastorem, et pastores quoque vulgari loquela. Tum facta copula consurgit HYCUSOS. Nonnulli eos arabes fuisse aiunt. Porro in alio exemplari (2) vox HYC non reges sed captivos potius denotat: adeoque HYC aegyptiaca lingua et HAK cum alpha et adspiratione captivos diserte significat: idque mihi verisimilius videtur priscaeque historiae consentaneum. Iam praedictos singillatim reges, qui pastores vocitati sunt, eorumque posteros ait Aegypto imperasse annis undecim supra quingentos.

3. Deinde a Thebaeis aliisque aegyptiis regibus bello atroci diuturnoque appetitos pastores ait: sub rege autem cui nomen Misphragmuthosis, victos pastores amissa omni Aegypto, confugisse quemdam in locum, cuius ambitus decem millia iugerum, et nomen Avaris. Hunc Manetho (3) *ait* totum magnis validisque moenibus a pastoribus cinctum fuisse, ut rem suam universam et praedam in eo

μὲν ἓξ ἐν αὐτοῖς ἐγενήθησαν πρῶτοι ἄρχοντες, πολεμοῦντες ἀεὶ καὶ ποθοῦντες μᾶλλον τῆς Αἰγύπτου ἐξᾶραι τὴν ῥίζαν. Ἐκαλεῖτο δὲ τὸ σύμπαν αὐτῶν ἔθνος ΥΚΣΩΣ, τοῦτο δέ ἐστι βασιλεῖς ποιμένες· τὸ γὰρ ΥΚ καθ' ἱερὰν γλῶσσαν βασιλέα σημαίνει, τὸ δὲ ΣΩΣ ποιμήν ἐστι, καὶ ποιμένες κατὰ τὴν κοινὴν διάλεκτον, καὶ οὕτω συντιθέμενον γίνεται ΥΚΣΩΣ. Τινὲς δὲ λέγουσιν αὐτοὺς ἄραβας εἶναι· ἐν δ' ἄλλῳ ἀντιγράφῳ, οὐ βασιλεῖς σημαίνεσθαι διὰ τῆς τοῦ ΥΚ προσηγορίας, ἀλλὰ τοὐναντίον αἰχμαλώτους δηλοῦσθαι. Τὸ γὰρ ΥΚ πάλιν αἰγυπτιαστὶ καὶ τὸ ἉΚ δασυνόμενον, αἰχμαλώτους ῥητῶς μηνύει. Καὶ τοῦτο μᾶλλον πιθανώτερόν μοι φαίνεται, καὶ παλαιᾶς ἱστορίας ἐχόμενον. Τούτους δὲ τοὺς προκατωνομασμένους βασιλέας τοὺς τῶν ποιμένων καλουμένων, καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν γενομένους, κρατῆσαι τῆς Αἰγύπτου φησὶν ἔτη πρὸς τοῖς πεντακοσίοις ἕνδεκα.

3. Μετὰ ταῦτα δὲ, τῶν ἐκ τῆς Θεβαΐδος καὶ τῆς ἄλλης Αἰγύπτου βασιλέων γενέσθαι φησὶν ἐπὶ τοὺς ποιμένας ἐπανάστασιν, καὶ πόλεμον αὐτοῖς συῤῥαγῆναι μέγαν καὶ πολυχρόνιον. Ἐπὶ δὲ βασιλέως, ᾧ ὄνομα εἶναι Ἀλισφραγμούθωσις, ἡττωμένους φησὶ τοὺς ποιμένας ὑπ' αὐτοῦ, ἐκ μὲν τῆς ἄλλης Αἰγύπτου πάσης ἐκπεσεῖν, κατακλεισθῆναι δ' εἰς τόπον, ἀρουρῶν ἔχοντα μυρίων τὴν περίμετρον· Αὔαριν ὄνομα τῷ τόπῳ. Τοῦτον φησὶν ὁ Μανεθὼν ἅπαντα τείχει τε μεγά-

(1) Cod. arm. HYCC USIS.

(2) Intellige *Manethonis*. *L.*

(3) Codex arm. *Auaris. Hunc totum Emanceius* etc.

munimento adservarent. Tum Misphragmuthosis filium Thutmosim conatum quidem summa vi eos expugnare, octo et quadraginta myriadibus militum ad obsidionem murorum adductis: sed obsidionis successu desperato per internuntios transegisse, ut ii relicta Aegypto indemnes abirent: eosdemque foedere fretos cum armentis et familiis omnique re sua excessisse Aegypto, militum nempe myriadas haud minus viginti quatuor, atque itinere per deserta habito in Syriam venisse. Mox a copiosissimis Assyriorum viribus sibi metuentes, qui ea tempestate Asiam imperio tenebant, in regione, cui nunc Iudaeae nomen est, condidisse urbem, quae tot hominum myriadas caperet, eamque Hierosolyma nuncupavisse. Alio autem aegyptiacarum rerum libro ait Manetho, gentem hanc, qui pastores vocantur, in sacris quidem litteris dici captivos. Et ille equidem recte narravit: maiorum quippe nostrorum patria reapse conditio fuit vita pastoralis, quumque in gregibus pascendis occuparentur, idcirco dicebantur pastores. Rursus libri Aegyptiorum haud inepte sic loquuntur: progenitor enim noster Iosephus captivum se coram rege aegyptio testatus est, tum et fratres suos rege annuente in Aegyptum accersivit. Verumtamen de his rebus alio in loco diligentius inquiram.

λῳ καὶ ἰσχυρῷ περιβαλεῖν τοὺς ποιμένας, ὅπως τήν τε κτῆσιν ἅπασαν ἔχωσιν ἐν ὀχυρῷ καὶ τὴν λείαν τὴν ἑαυτῶν. Τὸν δὲ Ἀλισφραγμυθωσίως υἱὸν Θούμμωσιν ἐπιχειρῆσαι μὲν αὐτοὺς διὰ πολιορκίας ἑλεῖν κατὰ κράτος, ὀκτὼ καὶ τεσσαράκοντα μυριάσι προσεδρεύσαντα τοῖς τείχεσιν· ἐπεὶ δὲ τῆς πολιορκίας ἀπέγνω, ποιήσασθαι συμβάσεις, ἵνα τὴν Αἴγυπτον ἐκλιπόντες ὅποι βούλονται πάντες ἀβλαβεῖς ἀπέλθωσι. Τοὺς δὲ ἐπὶ ταῖς ὁμολογίαις πανοικεσίᾳ μετὰ τῶν κτήσεων οὐκ ἐλάττους μυριάδων ὄντας εἴκοσι καὶ τεσσάρων ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου τὴν ἔρημον εἰς Συρίαν ὁδοιπορῆσαι. Φοβουμένους δὲ τὴν Ἀσσυρίων δυναστείαν. τότε γὰρ ἐκείνους τῆς Ἀσίας κρατεῖν, ἐν τῇ νῦν Ἰουδαίᾳ καλουμένῃ πόλιν οἰκοδομησαμένους τοσαύταις μυριάσιν ἀνθρώπων ἀρκέσουσαν, Ἱεροσόλυμα ταύτην ὀνομάσαι. Ἐν ἄλλῃ δέ τινι βίβλῳ τῶν αἰγυπτιακῶν Μανεθὼν τοῦτο φησὶν ἔθνος τοὺς καλουμένους ποιμένας, αἰχμαλώτους ἐν ταῖς ἱεραῖς αὐτῶν βίβλοις γεγράφθαι, λέγων ὀρθῶς· καὶ γὰρ τοῖς ἀνωτάτω προγόνοις ἡμῶν τὸ ποιμαίνειν πάτριον ἦν, καὶ νομαδικὸν ἔχοντες τὸν βίον. οὕτως ἐκαλοῦντο ποιμένες. Αἰχμάλωτοί τε πάλιν οὐκ ἀλόγως ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἀνεγράφησαν, ἐπειδή περ ὁ πρόγονος ἡμῶν Ἰώσηπος ἑαυτὸν ἔφη πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων αἰχμάλωτον εἶναι, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς εἰς τὴν Αἴγυπτον ὕστερον μετεπέμψατο, τοῦ βασιλέως ἐπιτρέψαντος. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν ἄλλοις ποιήσομαι τὴν ἐξέτασιν ἀκριβεστέραν.

4. Interim huiusce priscorum nostrorum historiae testes validos sistam Aegyptios, atque ad Manethonem revolvar, et quonam is pacto tempora digerat, hoc meo commentario perscribam. Sic ergo ait. —Postquam ex Aegypto pastorum gens se contulit Hierosolyma, is qui Aegypto pepulerat illam Thutmosis (1), postea regnavit annis XXV cum mensibus IV, ac dein obiit. Successitque in imperium filius eius Chebron annis XIII. Deinde Amenophis annis XX et mensibus VII. Tum et eiusdem soror Amenses annis XXI et mensibus IX. Deinde huius *Amensis* filius Mephres annis XII et mensibus IX. Deinde huius filius Mephrathmuthosis annis XXV et mensibus IX (2). Deinde huius filius Thmothosis annis IX et mensibus VIII. Deinde huius filius Amenophis annis XXX et mensibus X. Deinde huius filius Orus annis XXXVIII et mensibus VII (3). Deinde huius filia Chencheres annis XII et mense I. Deinde huius frater Athosis annis IX. Deinde huius filius Chencheres annis XII et mensibus V. Deinde huius filius Achencheres annis XII et mensibus III. Deinde huius filius Armais annis IV et mense I. Deinde Rameses Miammi filius annis LXVI et mensibus II. Deinde huius filius Amenophis annis XIX et mensibus VI. Deinde huius filius Sethosis idemque Ramesses equestribus et navalibus copiis pollens.

4. Νυνὶ δὲ τῆς ἀρχαιότητος ταύτης παρατίθεμαι τοὺς Αἰγυπτίους μάρτυρας. Πάλιν οὖν τὰ τοῦ Μανεθῶνος, πῶς ἔχει πρὸς τὴν τῶν χρόνων τάξιν, ὑπογράψω. Φησὶ δὲ οὕτω. Μετὰ τὸ ἐξελθεῖν ἐξ Αἰγύπτου τὸν λαὸν τῶν ποιμένων εἰς Ἱεροσόλυμα, ὁ ἐκβαλὼν αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου βασιλεὺς Τέθμωσις, ἐβασίλευσεν μετὰ ταῦτα ἔτη εἴκοσι πέντε καὶ μῆνας τέσσαρας. καὶ ἐτελεύτησεν. Καὶ παρέλαβε τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ υἱὸς Χέβρων ἔτη δεκατρία. Μεθ' ὃν Ἀμένωφις εἴκοσι καὶ μῆνας ἑπτά. Τοῦ δὲ ἀδελφὴ Ἀμεσσὴς εἰκοσιὲν καὶ μῆνας ἐννέα. Τῆς δὲ Μήφρης δώδεκα καὶ μῆνας ἐννέα. Τοῦ δὲ Μεφραμούθωσις εἴκοσι πέντε καὶ μῆνας δέκα. Τοῦ δὲ Θμῶσις ἐννέα καὶ μῆνας ὀκτώ. Τοῦ δ' Ἀμένωφις τριάκοντα καὶ μῆνας δέκα. Τοῦ δὲ Ὧρος τριακονταὲξ καὶ μῆνας πέντε. Τοῦ δὲ θυγάτηρ Ἀκεγχρὴς δώδεκα καὶ μῆνα ἕνα. Τῆς δὲ Ῥάθωτις ἀδελφὸς ἐννέα. Τοῦ δὲ Ἀκεγχήρης δώδεκα καὶ μῆνας πέντε. Τοῦ δὲ Ἀκεγχήρης ἕτερος δώδεκα καὶ μῆνας τρεῖς. Τοῦ δὲ Ἅρμαϊς τέσσαρα καὶ μῆνα ἕνα. Τοῦ δὲ Ῥαμέσσης (4) ἓν καὶ μῆνας τέσσαρας. Τοῦ δὲ Ἀρμέσσης Μιαμμοῦ ἑξηκονταὲξ καὶ μῆνας δύο. Τοῦ δὲ Ἀμένωφις, δέκα καὶ ἐννέα καὶ μῆνας ἕξ. Τοῦ δὲ Σέθωσις, [ὁ (5)] καὶ Ῥαμέσσης, ἱππικὴν καὶ ναυτικὴν ἔχων δύναμιν.

(1) Codex arm. heic *Sethmosis*.
(2) Graece X.
(3) Graece *annis XXXVI, et mensibus V*.
(4) Hic locus desideratur in exemplari arm.
(5) Ita se legisse demonstrat armenius interpres. Ceteroquin apud Iosephum ed. Havercam p.

5. Hic fratrem suum Armaim Aegypto procuratorem praefecit, ad eumque etiam reliquam potestatem regiam contulit, ita tamen ut ei diademate interdiceret, et reginâ ex qua iam susceperat liberos abuti vetaret, ac reliquis etiam concubinis regiis abstinere iuberet. Ipse vero in Cyprum atque in Phoenicen profectus est, rursusque Assyrios et Medos ditione complexus est, universitatisque potitus est partim quidem armis, partim etiam sine certamine atque uno virium terrore. Exin res suae gestae spiritus tumidiores illi attulerunt, ita ut audacius progrederetur, orientis urbes pagosque subvertens. Multoque tempore post Armais qui in Aegypto substiterat, omnia secus ac frater iusserat gerere ausus est: nam et reginae stuprum intulit, et cum reliquis concubinis intemperanter rem habuit; tum etiam amicorum instinctu diadema usurpavit, seque fratri adversarium professus est. Tunc qui apud Aegyptios rebus sacris praeerat, Sethosim per literas de omnibus certiorem faciebat, quodque frater Armais palam ab eo defecisset. Ergo *ille* propere Pelusium reversus est, suumque regnum obtinuit. Regio autem ex eius nomine audivit Aegyptus, quia Sethosi ipsi, ut ait,

5. Οὗτος τὸν μὲν ἀδελφὸν Ἅρμαϊν ἐπίτροπον τῆς Αἰγύπτου κατέστησεν, καὶ πᾶσαν μὲν αὐτῷ τὴν ἄλλην βασιλικὴν περιέθηκεν ἐξουσίαν, μόνον δὲ ἐνετείλατο διάδημα μὴ φορεῖν, μηδὲ τὴν βασιλίδα μητέρα τε τῶν τέκνων ἀδικεῖν, ἀπέχεσθαι δὲ καὶ τῶν ἄλλων βασιλικῶν παλλακίδων. Αὐτὸς δὲ ἐπὶ Κύπρον καὶ Φοινίκην καὶ πάλιν Ἀσσυρίους τε καὶ Μήδους στρατεύσας, ἅπαντας, τοὺς μὲν δόρατι τοὺς δὲ ἀμαχητὶ, φόβῳ δὲ τῆς πολλῆς δυνάμεως, ὑποχειρίους ἔλαβε· καὶ μέγα φρονήσας ἐπὶ ταῖς εὐπραγίαις, ἔτι καὶ θαρσαλεώτερον ἐπορεύετο, τὰς πρὸς ἀνατολὰς πόλεις τε καὶ χώρας καταστρεφόμενος. Χρόνου τε ἱκανοῦ γεγονότος, Ἅρμαϊς ὁ καταλειφθεὶς ἐν Αἰγύπτῳ, πάντα τοὔμπαλιν, οἷς ἀδελφὸς παρῄνει μὴ ποιεῖν, ἀδεῶς ἔπραττεν. Καὶ γὰρ τὴν βασιλίδα βιαίως ἔσχεν, καὶ ταῖς ἄλλαις παλλακίσιν ἀφειδῶς διετέλει χρώμενος. Πειθόμενος δὲ ὑπὸ τῶν φίλων διάδημα ἐφόρει, καὶ ἀντῆρε τῷ ἀδελφῷ. Ὁ δὲ τεταγμένος ἐπὶ τῶν ἱερῶν τῆς Αἰγύπτου, γράψας βιβλίον ἔπεμψε τῷ Σεθώσει, δηλῶν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅτι ἀντῆρεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἅρμαϊς. Παραχρῆμα οὖν ὑπέστρεψεν εἰς Πηλούσιον, καὶ ἐκράτησεν τῆς ἰδίας βασιλείας. Ἡ δὲ χώρα ἐκλήθη ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος Αἴγυπτος. Λέγει γὰρ ὅτι

T. II. p. 557. n. 2. fratres duo sunt Sethosis atque Rameses. Εὕρηται ἐν ἑτέρῳ ἀντιγράφῳ οὕτως. Μεθ' ὃν Σέθωσις καὶ Ῥαμέσσης δύο ἀδελφοί, ὧν ὁ μὲν ναυτικὴν ἔχων δύναμιν τοὺς κατὰ θάλατταν ἀπαντῶντας διεχειροῦτο πολιορκῶν· μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ τὸν Ῥαμέσσην ἀνελὼν, Ἁρμαῒν ἄλλον αὐτοῦ ἀδελφὸν ἐπίτροπον τῆς Αἰγύπτου κατέστησε. *L.*

nomen erat Aegyptus, fratri autem Armai Danaus. Haec quidem Manetho.

6. Igitur si tempus ad praedictorum annorum rationem exigatur, prorsus constabit, eos qui pastores vocabantur, maiores nempe nostros, ex Aegypto elapsos ad hanc regionem contendisse trecentis ante ac nonaginta tribus annis quam Danaus Argum iret, quem tamen Argivi antiquissimum putant. Atque ita Manetho testimonia duo maxima nobis suppeditat ex Aegyptiorum libris; primum quidem quod aliunde in Aegyptum *maiores nostri* ingressi sint; deinde quod ex eadem recesserint tam vetusta aetate, quae ferme mille annis iliacum bellum praecesserit. Iam quae Manetho haud ex aegyptiacis libris, verum, ut ipse fatetur, ex incertis quibusdam fabulosisque chronicis addidit, ea deinceps coarguam.

7. Universa haec e Iosephi libris desumpta est dissertatio de aegyptiacis antiquitatibus, deque eorum chronographia usque ad ipsorum regem quemdam Nectanebum, quem ego iam superioribus accensui. Post Nectanebum Ochus Persarum rex obtinuit Aegyptum, regnavitque annis VI. Post hunc Arses Ochi anuis IV. Deinde Darius annis VI. Ad extremum Alexander macedo Darium persam interfecit, atque una Asianis Aegyptiisque imperavit, sextoque regni sui anno Alexandriam in Aegypto condidit. Deinceps multi partes imperii sibi vindicarunt. Aegyptum quidem et Alexandriam insederunt Ptolemaei, quorum imperantium tempora eiusmodi sunt.

ὁ μὲν Σέθωσις ἐκαλεῖτο Αἴγυπτος, Ἄρμαις δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Δαναός. Ταῦτα μὲν ὁ Μανεθών.

6. Δῆλον δέ ἐστιν ἐκ τῶν εἰρημένων ἐτῶν τοῦ χρόνου συλλογισθέντος, ὅτι οἱ καλούμενοι ποιμένες, ἡμέτεροι δὲ πρόγονοι, τρισὶ καὶ ἐνενήκοντα καὶ τριακοσίοις πρόσθεν ἔτεσιν ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἀπαλλαγέντες τὴν χώραν ταύτην ἀπῴκησαν, ἢ Δαναὸν εἰς Ἄργος ἀφικέσθαι· καίτοι τοῦτον ἀρχαιότατον Ἀργεῖοι νομίζουσι. Δύο τοίνυν ὁ Μανεθὼν ἡμῖν τὰ μέγιστα μεμαρτύρηκεν ἐκ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις γραμμάτων· πρῶτον μὲν τὴν ἑτέρωθεν ἄφιξιν εἰς Αἴγυπτον, ἔπειτα δὲ τὴν ἐκεῖθεν ἀπαλλαγὴν οὕτως ἀρχαίαν τοῖς χρόνοις, ὡς ἐγγύς που προτερεῖν αὐτὴν τῶν ἰλιακῶν ἔτεσι χιλίοις. Ὑπὲρ ὧν δ' ὁ Μανεθὼν οὐκ ἐκ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις γραμμάτων, ἀλλ' ὡς αὐτὸς ὡμολόγηκεν, ἐκ τῶν ἀδεσπότως μυθολογουμένων προστέθεικεν, ὕστερον ἐξελέγξω κατὰ μέρος, ἀποδεικνὺς τὴν ἀπίθανον αὐτοῦ ψευδολογίαν. *Ex opere contra Apionem I. 14-16.*

CAPUT XXII.

* Quinam post Alexandrum macedonem Aegypti alexandrinaeque urbis regnum tenuerint. E Porphyrii libro.

1. Hunc Alexandrum macedonem centesimae et quartae decimae olympiadis anno secundo regni successor excepit Aridaeus, qui Philippus dictus est, frater quidem Alexandri, haud ex eadem tamen matre: nam de Philinna larissaea (1) susceperat eum Philippus. Is regnavit annis VII, donec a Polyspercone Antipatri filio in Macedonia interemptus est.

Ptolemaeus Arsinoës et Lagi filius post annum ex quo Philippus imperium obtinuerat, ad praefecturam Aegypti mittitur, eaque primum potestate fungitur annis XVII: deinde supremam regis dignitatem invadit annis XXIII, ita ut usque ad eius obitum anni omnino effluxerint XL. Hic tamen adhuc superstes in filium suum Ptolemaeum, cognomento Philadelphum, transtulit imperium, biennioqua vitam produxit cum filio regnante: quare iam haud quadraginta, sed octo supra triginta, putabantur anni Ptolemaei primi cognomento Soteris.

(*) Οἱ μετὰ Ἀλέξανδρον τὸν μακεδόνα Αἰγύπτου καὶ Ἀλεξανδρείας βασιλεύσαντες. Ἀπὸ τῆς Πορφυρίου γραφῆς.

1. Τελευτᾷ μὲν Ἀλέξανδρος ὁ μακεδὼν ἐπὶ τῆς ἑκατοστῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης ὀλυμπιάδος, ἄρξας ἔτη τὰ σύμπαντα δώδεκα. Διαδέχεται δὲ τὴν βασιλείαν Ἀριδαῖος ὁ μετονομασθεὶς Φίλιππος, ἀδελφὸς ὢν Ἀλεξάνδρου οὐχ ὁμομήτριος· γέγονε γὰρ ἐκ Φιλίννης τῆς λαρισσαίας τῷ Φιλίππῳ. Βασιλεύει δὲ ἐπὶ ἔτεσι ζ', καὶ ἀναιρεῖται ἐν τῇ Μακεδονίᾳ ὑπὸ Πολυσπέρχοντος τοῦ Ἀντιπάτρου υἱοῦ.

Πτολεμαῖος δὲ ὁ Ἀρσινόης καὶ Λάγου υἱὸς μετ' ἐνιαυτὸν τῆς εἰς Φίλιππον ἀναγεγραμμένης ἡγεμονίας σατράπης εἰς Αἴγυπτον πέμπεται· καὶ σατραπεύει μὲν τὰ πρῶτα ἔτη ζ' καὶ δέκα, βασιλεύει δὲ ἔτη τρία καὶ εἴκοσι· ὥστε πάντα μ' λογίζεσθαι αὐτῷ ἄχρι τῆς τελευτῆς· ἐπεὶ δὲ ζῶν ἔτι τῆς ἀρχῆς παρεχώρησε τῷ υἱῷ Πτολεμαίῳ τῷ παιδὶ τὴν ἀρχὴν διαδεξαμένῳ, οὐκέτι δὴ τεσσαράκοντα, τριάκοντα δὲ καὶ ὀκτὼ τὰ τοῦ πρώτου Πτολεμαίου, ὃν Σωτῆρα ἐπεκάλουν, λογίζονται.

(1) In codice arm. corrupte *Iaciriss*a.

Hunc successor consecutus est Ptolemaeus filius, cognomento ut diximus Philadelphus, qui parente superstite regnum biennio administravit, eoque mortuo, annis XXXVI (1): prorsus ut ipse, non secus atque parens, octo ac triginta annis regnasse dicendus sit.

Tertius ei successit Ptolemaeus, cognomento Evergetes, qui mansit in potestate annis XXV (2).

Hunc quartus Ptolemaeus excepit, cognomento Philopator, qui regnavit annis XVII (3).

Mox quintus Ptolemaeus, cognomento Epiphanes, regnum tenuit annis XXIV (4).

2. Huius duo filii Ptolemaei in imperium deinde succedunt, quorum maior natu Philometor, minor autem Evergetes secundus dicebatur. Utriusque simul anni numerantur LXI (5). Nos enim horum annos in unam seriem contulimus, propterea quod ipsis bello inter se decertantibus, seque regno vicissim pellentibus, temporum permixtio consecuta est. Primus regnat Philometor annis XI. Mox Antiochus, oppressa armis Aegypto, eumdem diademate spo-

Τοῦτον διαδέχεται Πτολεμαῖος ὁ υἱὸς ὁ ἐπικληθεὶς, ὡς ἔφαμεν, Φιλάδελφος. Καὶ ζῶντος μὲν ἔτι τοῦ πατρὸς δύο πληροῖ τῆς βασιλείας ἔτη· ἀποθανόντος δὲ, ὀκτὼ καὶ τριάκοντα. Ὡς καὶ τούτῳ ὀκτὼ καὶ τριάκοντα τῆς βασιλείας ἐνιαυτοὺς ἴσους τοῖς τοῦ πατρὸς ἀποδιδοῦσθαι.

Τοῦτον διαδέχεται τρίτος Πτολεμαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Εὐεργέτης, καὶ βασιλεύει ἔτεσι πέντε καὶ εἴκοσι.

Ὃν ὁ τέταρτος διαδέχεται Πτολεμαῖος, ὁ κληθεὶς Φιλοπάτωρ, καὶ βασιλεύει ἔτεσιν ὅλοις ἑπτὰ καὶ δέκα.

Ὁ δὲ μετ' αὐτὸν πέμπτος Πτολεμαῖος Ἐπιφανὴς μὲν ἐπεκλήθη, βασιλεύει δὲ τέσσαρσι καὶ εἴκοσι ἔτεσι.

2. Τούτου παῖδες δύο Πτολεμαῖοι μετ' αὐτὸν τὴν ἀρχὴν διαδεξάμενοι, ὅ τε πρεσβύτερος ὁ κατ' ἐπίκλησιν Φιλομήτωρ. καὶ ὁ νεώτερος ὁ ἐπικαλούμενος Εὐεργέτης δεύτερος. Ἀμφοῖν δὲ ἔτη τέσσαρα καὶ ἑξήκοντα λογίζονται. Ἐφ' ἓν γὰρ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἐτάξαμεν, ὅτι διαστασιαζόντων πρὸς ἀλλήλους καὶ ἐναλλὰξ βασιλευόντων, σύγχυσις περὶ τοὺς χρόνους γέγονεν. Ἀρχῇ μὲν γὰρ

(1) Graece XXXVIII. Clemens *Strom. I.* 21. p. 396 scribit XXVII.

(2) Mox XXIV, in posteriore libro XXVI.

(3) Ita etiam in posteriore libro, et apud Tertullianum *adv. Iud.* cap. VIII.

(4) Codex heic XXIII; sed graece itemque Clemens XXIV. Ita Eusebius in posteriore libro, et mox p. 125, saltem in margine.

(5) Ita heic codex arm. Sed mox Eusebii calculus dat LXIV, uti est in graeco textu.

liabat. Tum Alexandrini regiam potestatem ad minorem *fratrem* deferebant, pulsoque Antiocho, ipsum Philometorem expediebant: dicebatur autem eis Philometoris annus duodecimus (1), Evergetae primus. Hinc potestate aequata usque ad decimum septimumque annum perrectum est. Mox ab octavo decimo unius Philometoris nomen scribebatur. Quum enim minor natu *frater* maiorem imperio deduxisset, hic a Romanis reductus est: qui Aegypti quidem dominationem capessit, fratri autem Libyam regendam concedit (2). Solus igitur regnum obtinet, in eoque manet annis XVIII. Post hunc denique in Syria extinctum (is enim eam quoque regionem ditione tenuit) Cyrene accersitus Evergetes rexque appellatus annos suos inde putare incipit ex quo rex habitus fuerat: ita ut fratre moriente, videretur ipse regnavisse iam annis XXV, eiusdemque anni censeantur LIV (3). Namque annum Philometoris trigesimum sextum, qui dicendus erat sui regnantis primus, ipse vigesimum quintum scribi iussit. Ita fiunt utriusque simul anni LXI (4); Philometoris quidem XXXV (5), reliqui Evergetae:

ὁ Φιλομήτωρ πρότερος ἔτεσιν ἕνδεκα μόνος. Ἀντιόχου δ' ἐπιστρατεύσαντος Αἰγύπτῳ καὶ περιελόντος αὐτοῦ τὸ διάδημα, οἱ Ἀλεξανδρεῖς τῷ νεωτέρῳ ἐπέτρεψαν τὰ πράγματα, καὶ διώξαντες Ἀντίοχον ἐῤῥύσαντο τὸν Φιλομήτορα καὶ ἐχρημάτισεν αὐτοῖς Φιλομήτορος ιϛ'. Εὐεργέτου δὲ ἕν. Ὁμονοοῦσι δὲ ἄχρι τῆς ἑπτακαιδεκάτης. Ἀπὸ δὲ τῆς ὀκτωκαιδεκάτης μόνου χρηματίζει τῆς Φιλομήτορος. Ἀφαιρεθέντα γὰρ τῆς ἀρχῆς τὸν πρεσβύτερον ὑπὸ τοῦ νεωτέρου κατάγουσι Ῥωμαῖοι. Καὶ ἄρχει μὲν αὐτὸς τῆς Αἰγύπτου. τῷ δὲ ἀδελφῷ τῆς Λιβύης τὴν ἀρχὴν ἐγχειρίζει· καὶ μόνος ἄρχει δεκαοκτώ. Ἀποθανόντος δὲ ἐν Συρίᾳ (καὶ γὰρ καὶ ἐκείνων ἐγκρατὴς ἦν τῶν τόπων) μετακληθεὶς ἐκ Κυρήνης ὁ Εὐεργέτης καὶ βασιλεὺς ἀναγορευθεὶς, τὰ ἔτη αὐτοῦ ἀναγράφει ἀφ' οὗ πρῶτον βασιλεὺς ἐνομίσθη, ὡς δοκεῖν μετὰ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ τελευτὴν ἄρξαντα αὐτὸν ἔτεσιν εἴκοσι πέντε ἀνατιθέναι ἑαυτῷ τέσσαρα καὶ πεντήκοντα. Τὸ γὰρ τριακοστὸν ἕκτον Φιλομήτορος, δέον προσαγορεύεσθαι τῆς τούτου βασιλείας πρῶτον, αὐτὸς εἰκοστὸν πέμπτον προσέταξε γράφεσθαι. Καὶ οὕτως ἀμφοτέρων μὲν ἑξήκοντα τέσσαρα, τοῦ μὲν Φιλο-

(1) Ita textus codicis arm. At in margine eiusdem codicis et in texto graeco XVI.

(2) Confer Diodorum ed. Vessel. T. II p. 588.

(3) Nempe annis VI regnaverat Alexandriae cum fratre: tum annis XVII solus in Cyrenaica; denique annis XXX (seu XXIX cum mensibus aliquot) Alexandriae solus post fratris obitum. Verum Diodorus apud Syncellum p. 284. A tradit annos XV post fratris obitum.

(4) Graece LXIV. Videsis p. 117. n. 5.

(5) Anni Philometoris hi: solus regnat annis XI; cum fratre annis VI; solus iterum XVIII; summa XXXV. Nam trigesimum sextum Philometoris inceptum Evergetes sibi scribi iussit.

quod si hi segregentur separatimque putentur, error in rationes incurret.

3. Ptolemaeo Evergetae secundo nati sunt filii duo ex Cleopatra, uterque nomine Ptolemaeus, sed maior natu cognomento Soter, minor Alexander. Maior natu primus imperat, matris praesidio regnum adeptus: cui quum obsequens esse videretur, aliquamdiu certe matre benevolente usus est (1). Decimo (2) tamen regni anno quum patris matrisque suae familiares occidisset, ob hanc animi crudelitatem matris iussu deiectus imperio est, fugaque in Cyprum evasit. Minorem natu accivit mater Pelusio urbe, secumque regem constituit. Regnavit ergo cum matre minor, communicato utrique imperii nomine: et Cleopatrae quidem dictus est annus XI (3), Ptolemaei vero Alexandri octavus: namque et hic fratris quoque tempora sibi sumpsit, a quarto illius regnantis anno, quo tempore ipsemet (4) Cypriis dominari coeperat. Atque haec consuetudo viguit vivente Cleopatra: qua extinctâ,

μήτρος λέ, τὰ δ' ὑπολειπόμενα τοῦ Εὐεργέτου· ἡ δὲ ὑποδιαίρεσις ἐν τοῖς κατὰ μέρος ποιεῖ πλάνην.

3. Πτολεμαίου δὲ τοῦ δευτέρου Εὐεργέτου ἐκ Κλεοπάτρας γίνονται υἱοὶ δύο Πτολεμαῖοι καλούμενοι· ὧν ὁ μὲν πρεσβύτερος Σωτὴρ ἐπεκαλεῖτο, ὁ δὲ νεώτερος Ἀλέξανδρος. Ὁ πρεσβύτερος ὑπὸ τῆς μητρὸς ἀναδειχθεὶς, δοκῶν δὲ αὐτῇ εἶναι πειθήνιος, ἄχρι μέν τινος ἠγαπᾶτο. Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸ δέκατον ἔτος τῆς ἀρχῆς τοὺς φίλους τῶν γονέων ἀπέσφαξεν, ὑπὸ τῆς μητρὸς, διὰ τὴν ὠμότητα, τῆς ἀρχῆς καθῃρέθη, καὶ εἰς Κύπρον ἐφυγαδεύθη. Τὸν δὲ νεώτερον ἡ μήτηρ ἐκ Πηλουσίου μεταπεμψαμένη βασιλέα ἀπέδειξε σὺν ἑαυτῇ. Συνεβασίλευεν οὖν ὁ νεώτερος τῇ μητρὶ, τῶν χρηματισμῶν ἀναφερομένων εἰς ἀμφοτέρους· καὶ ἑνδέκατον μὲν Κλεοπάτρας ἀνηγορεύθη, ὄγδοον δὲ Πτολεμαίου Ἀλεξάνδρου. Συνανέλαβε γὰρ ἀπὸ τοῦ τετάρτου ἔτους τῆς τοῦ ἀδελφοῦ βασιλείας εἰς ἑαυτὸν τοὺς χρόνους, ἀφ' οὗ τῆς Κύπρου ἐβασίλευσε. Καὶ τοῦτο ζώσης Κλεοπάτρας τὸ ἔθος περιῆν· εἰς

(1) Codex arm. mendose ornna *dominabatur* pro sirara *amabatur*. Prior enim littera utriusque vocis prae se fert quamdam similitudinem in arm. scriptura. Legesis autem de his et sequentibus cl. Letronnium *recherches pour servir à l'histoire de l'Egypte* p. 108. sqq

(2) Armenius interpres perperam *sexto*. Sane hic Ptolemaeus Soter decem annis ante exilium regnavit, septem vero cum dimidio post exilium, omnino annis XVII cum dimidio. Hinc corrigendus Eusebius noster in Ptolemaeorum summa, quae extremo hoc capite scribitur, ubi Soterem hunc ab exilio reducem appellat mendosissime *Philadelphum*, ita ut alius homo videatur. Corrigendus rursum Eusebius in regum tabulis secundo libro praepositis, et in ipso canone ad Abrahami annum 1902. *Leopardus*.

(3) Quia decem annis regnaverat cum filio Philometore.

(4) Nempe *Alexander*.

ad unum Alexandrum signa honoris deferri coeperunt. Hic annis omnino octodecim, postquam Alexandriam venerat, imperium retinuit: dicebatur tamen annum iam sextum supra vigesimum imperare. Decimo nono anno adversus milites *suos* irâ conceptâ, vires contra eos contrahebat in Aegypto; hi vero eum persecuti sunt, duce Tyrrho regum consanguineo. Mox navali quoque proelio conserto, ipse summo discrimine elapsus cum uxore et filia in Lyciorum urbem Myram fuga se proripuit. Inde etiam quum Cyprum aufugeret, bello appetitus a Cherea navarcho periit.

4. Interim post huius fugam Alexandrini, missis oratoribus, seniori eiusdem fratri Ptolemaeo Soteri denuo regnum offerebant, qui Cypro reversus est. Hinc septem anni sexque menses labuntur: totidem enim is superfuit post reditum. Tempus autem universum post patris obitum in ipsum confertur, adscripto integro numero annorum XXXV, mensiumque VI. Sane Ptolemaeo Soteri tribuendi essent ex intervallo anni XVII mensesque VI; alteri autem, scilicet Alexaudro, anni octodecim, iis videlicet interiecti quibus maior natu regnavit: quos etsi de albo *Aegyptii* tollere non poteraut, pro viribus tamen delebaut; propterea quod ipsis Alexander ob-

μόνον δὲ ἤρξατο μετατίθεσθαι τὸν Ἀλέξανδρον μετὰ τὸν ἐκείνης θάνατον τὰ συμβόλαια· [οὗτος] ὀκτωκαίδεκα τῶν πάντας ἀντιλαβόμενος τῶν σκήπτρων ἐνιαυτούς, ἀφ' οὗ κατῆλθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἓξ καὶ εἴκοσι βεβασιλευκὼς ἐχρημάτιζε. Τῷ δὲ ἐννεακαιδεκάτῳ τοῖς στρατεύμασιν (1) ὀργισθεὶς, ἐξῆλθε συλλέξων ἐπ' αὐτοὺς δύναμιν εἰς Αἴγυπτον. Οἱ δ' ἐπιδιώξαντες, ἡγουμένου Τύρρου συγγενοῦς τῶν βασιλέων, κατεναυμάχησαν αὐτὸν, καὶ φεύγειν ἠνάγκασαν, μετὰ γυναικὸς καὶ θυγατρὸς, τῶν Λυκίας εἰς πόλιν Μύρας. Ὅθεν εἰς Κύπρον μεταπηδηθεὶς, καὶ καταπολεμηθεὶς ὑπὸ ναυάρχου Χαιρέου, θνήσκει.

4. Μετὰ δὲ τὴν τούτου φυγὴν, πρὸς τὸν πρεσβύτερον Πτολεμαῖον τὸν Σωτῆρα οἱ Ἀλεξανδρεῖς πρεσβευσάμενοι παραδιδόασι πάλιν τὴν βασιλείαν αὐτῷ ἐκ Κύπρου καταπλεύσαντι. Διαγενομένων δὲ ἄλλων ἐτῶν ἑπτὰ πρὸς μησὶν ἕξ (τοσαῦτα γὰρ ἐπέζησε μετὰ τὴν κάθοδον) ὁ πᾶς χρόνος ὁ μετὰ τὸν τοῦ πατρὸς ἀμφοτέρων θάνατον εἰς τοῦτον ἀναφέρεται, τὸν μὲν ἀριθμὸν σώζων λε' ἐνιαυτῶν πρὸς μησὶν ἕξ· διῳκηκὼς δὲ κατὰ τὴν ἀλήθειαν εἰς μὲν τὸν Σωτῆρα Πτολεμαῖον κατὰ διαφόρους χρόνους δεκαεπτὰ ἔτη καὶ μῆνας ἕξ, εἰς δὲ τὸν δεύτερον, τὸν καὶ Ἀλέξανδρον, τῶν μέσων, ὧν ἦρξεν ὁ πρεσβύτερος, ἐνιαυτοὺς δεκαοκτὼ, οὓς καίτοι

(1) Videtur dicendum στρατηγοῖς.

stiterat (1), Iudaeorum quibusdam fretus auxiliis (2). Idcirco temporum *Alexandri* rationem non habent, cunctosque annos XXXVI de maiore fratre recitant.

5. Sex praeterea menses ab obitu senioris *fratris* reliquos, quibus annus trigesimus sextus absolvitur, haud conferunt in senioris filiam Cleopatram, uxorem minoris, quae patre extincto regia negotia procuravit: neque item Alexandro, qui regnavit cum ea diebus XIX, hos ipsos dies XIX tribuunt. Porro hic *Alexander* filius erat minoris Ptolemaei sive Alexandri, privignus autem Cleopatrae, atque in urbe Roma habitabat: cumque ea tempestate stirps regia virilis in Aegypto deficeret, accitus venit Alexandriam, sibique uxorem copulavit quam antea dixi Cleopatram, invitaque (3) muliere imperium sibi vindicavit. Mox et illam post novemdecim dies interfecit: tum ipse quoque turbae armatorum in gymnasio implicitus propter nefandum suum parricidium interemptus est (4).

Huic Alexandro successit Ptolemaeus, cui cognomentum fuit novus Dionysus (5), Ptolemaei Soteris filius, praedictae Cleopatrae

μὴ δυνηθέντες ἐκ τῆς ἀναγραφῆς ἀφανίσαι, τὸ ὅσον ἐφ' ἑαυτοῖς ἀπαλείφουσι· προσέκρουσε γὰρ αὐτοῖς διά τινας ἐπικουρίας ἰουδαϊκάς· οὐ γὰρ ἀριθμοῦσι τούτου τοὺς χρόνους, τοὺς δὲ πάντας τὰ ἓξ καὶ τριάκοντα ἔτη τῷ πρεσβυτέρῳ προσνέμουσι.

5. Πάλιν τοὺς ἓξ μῆνας τοὺς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πρεσβυτέρου, οἳ συνεπλήρουν τὰ τριάκοντα ἓξ ἔτη, μὴ ἀποδόντες Κλεοπάτρᾳ τῇ θυγατρὶ μὲν τοῦ πρεσβυτέρου, γυναικὶ δὲ τοῦ νεωτέρου, ἥτις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἀντελάβετο τῶν πραγμάτων· οὐδὲ γὰρ Ἀλεξάνδρῳ τῷ μετ' αὐτῆς ἡμέρας ἄρξαντι ιθ' τὰς ιθ ἡμέρας ἀποδιδόασιν. Οὗτος δὲ υἱὸς μὲν ἦν τοῦ νεωτέρου Πτολεμαίου, τοῦ καὶ Ἀλεξάνδρου, πρόγονος δὲ Κλεοπάτρας, καταμένων δὲ ἐν Ῥώμῃ, τῆς ἐν Αἰγύπτῳ δυναστείας ἀνδρῶν ἐρήμου γενομένης, μετάκλητος ἦλθεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ γήμας τὴν προειρημένην Κλεοπάτραν, παραλαβών τε παρ' ἑκούσης τὴν ἐξουσίαν, ἐννεακαίδεκα διαγενομένων ἡμερῶν ἀνεῖλεν αὐτήν, καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν ἐνόπλων ἐν τῷ γυμνασίῳ διὰ τὴν μιαιφονίαν συνεχόμενος ἀπώλετο.

6. Τοῦτον τὸν Ἀλέξανδρον διαδέχεται Πτολεμαῖος ὁ ἐπικληθεὶς νέος Διόνυσος, υἱὸς μὲν ὢν Πτολεμαίου τοῦ Σωτῆρος, ἀδελφὸς δὲ τῆς εἰρημένης Κλεο–

(1) Malim graecum προσέκρουσε interpretari *invisus erat*. *L.*

(2) Nota res ex Iosepho antiq. iud. lib. XIII. 12. *L.*

(3) Armenius interpres legit ἀκούσης pro ἑκούσης. *L.*

(4) Rem perspicue narrant Appianus *Bell. civ.* I. 102, itemque Cicero in fragmentis orationis *de rege alexandrino* a me editis inter classicos auctores T. II. p. 235, quo in loco satis super hac re disputavi.

(5) Hunc Ptolemaeum dictum esse *novum Dionysum*, id est *Bacchum*, sive per assentatio-

frater. Huius imperantis numerantur anni XXIX (1). Filia eiusdem Cleopatra Lagidarum generis postrema fuit; eiusque imperantis recitantur anni XXII. Neque tamen hae dominationes continentem temporis seriem ab initio ad finem per se seorsimque descriptae tenent; verum inter se implicitae aliae alias vicissim occupant. Nam sub novo Dionyso, filiabus eius Cleopatrae, quae et Tryphaena (2), atque Berenici regni triennium attributum est; duabus quidem annus unus; post obitum vero Cleopatrae seu Tryphaenae biennium uni Berenici. Nimirum accidit, ut Ptolemaeus Romam proficisceretur, ibique aliquamdiu subsisteret; filiae autem, quum pater rediturus non videretur, regni gubernaculum sibi vindicarent; tum aliquot consanguinei Berenici opem ferentes (3), cum ea rebus

πάτρας, οὗ τῆς ἀρχῆς ἔτη κθ' λογίζονται. Τούτου θυγάτηρ Κλεοπάτρα ὑστάτη τῆς Λαγιδῶν γενεᾶς, ἧς ἔτη ἀριθμεῖται τῆς ἀρχῆς δύο εἴκοσι. Οὐδ' αὐταὶ αἵδε αἱ βασιλεῖαι τὸν εἱρμὸν τῶν χρόνων ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, κατὰ τὸ ἑξῆς ἀναγραφόμενον ἔσχον, ἀλλ' ἐγένετό τις αὐτῶν ἐν ἑκατέρᾳ διὰ μέσου παρένθεσις εἰς ἄλλους. Ἐπὶ γὰρ τοῦ νέου Διονύσου εἰς τὰς αὐτοῦ θυγατέρας Κλεοπάτραν, τὴν καὶ Τρύφαιναν, καὶ Βερενίκην, ζυγῆς ὡς βεβασιλευκυίας ἀνεγράφη χρόνος, εἰς μὲν ἀμφοτέρας ἐνιαυτὸς εἷς, ὁ δ' ἑξῆς μετὰ τὸν Κλεοπάτρας, τῆς καὶ Τρυφαίνης, θάνατον διετία εἰς μόνην Βερενίκην, ἕνεκα τοῦ τὸν μὲν Πτολεμαῖον εἰς Ῥώμην ἀπηρκέναι, καὶ τοῦτον ἐκεῖ διατετριφέναι τὸν χρόνον, τὰς δὲ θυγατέρας ὡς οὐκέτι ἐπανήξοντος τοῦ πατρὸς, ἀντιλῆφθαι τῶν πραγμάτων, συνεπισπωμένης ἑαυ-

nem sive ab formae illecebras arbitrantur magni duumviri Vaillantius et Eckhelius. Veruntamen, considerato Theophili (*ad Autolyc.* II. 7.) loco, in quo scriptor quidam Satyrus gentes alexandrinas describens, *Bacchum* auctorem generis Ptolemaeorum diligenti genealogia demonstrat; nobis quidem hinc potius *novi Dionysi*, seu *Bacchi* appellatio repetenda videbatur. Immo vero propius fortasse accersenda est. Namque Clemens alex. protreptic. T. I. p. 47-48 Ptolemaeum quartum ait vocatum fuisse etiam Bacchum.

(1) Cod. arm. heic XXIX, sed inferius p. 126. XXX.

(2) Interpres arm. heic et infra *atque Tryphaena*, quia non agnovit *Tryphaenam*, id est *luxuriosam*, cognomentum fuisse Cleopatrae. Locum hunc sive Eusebii a me anno 1818. editi, sive excerptorum Scaligeri multo ante typis impressorum prae oculis non habebat vir clarissimus F. Champollionius quum in catalogo aegyptiacorum monumentorum, quem Parisiis anno 1826 impressit, p. 6. duas memoraret syngraphas demoticis litteris linguaque scriptas, in quibus Cleopatrae cognomentum *Tryphaenae* tribuitur. Scribit itaque vir clarissimus: *deux contrats de l'an l'III du règne de Ptolémée et de Cléopâtre surnommée* Tryphaena, *et le surnom de cette dernière reine d'Egypte est un fait nouveau et à expliquer dans les annales des Ptolémées.* Haec autem ego verba non idcirco retuli ut doctissimum mihique amicissimum reprehenderem virum, sed ut eius potius aegyptiacae litteraturae peritiam summam novo documento demonstrarem, qui *Tryphaenae* vocabulum in demotica scriptura verissime legit, etiamsi loci eusebiani non meminerat. Illud denique corrigendum est apud Champollionium, quod nempe Cleopatra Tryphaena non fuit ultima Lagidarum regina, sed postremae Cleopatrae soror natu maior, quae quidem ante Dionysum patrem et ante ipsam Berenicem sororem aliam obiit. Neque Cleopatra illa postrema patri socia in imperio fuit sed successit.

(3) Paulo aliter in graeco textu: *Berenice per id tempus consanguineos aliquot sibi coptante, qui secum rebus praeessent.*

praeessent : donec Ptolemaeus Roma reversus est, qui mox pietatis adfectuumque erga filiam oblitus, resque ab ea gestas exosus, eamdem morte multavit.

7. Regnante Cleopatra, primos quidem imperii annos ipsi fratrique eius natu maximo Ptolemaeo tribuebant : deinceps aliis ob eiusmodi causam. Novus videlicet Dionysus vita excessit, quatuor liberis relictis, Ptolemaeis nempe duobus, et Cleopatra atque Arsinoe. Idem maioribus natu (1) liberis imperium legavit Ptolemaeo atque Cleopatrae : quibus coniunctim regnantibus quadriennium exactum est. Id vero institutum mansisset, nisi Ptolemaeum, qui neglecto patris mandato uni sibi regnum adserere nisus est, fatalis necessitas vita orbasset navali proelio implicitum in Aegypto adversus Iulium Caesarem qui Cleopatrae suppetias tulit.

8. Post necem Ptolemaei, minor frater, dictus *item* Ptolemaeus, cum Cleopatra sorore consors regni fuit, iussu Caesaris. Scribebatur autem quintus annus Cleopatrae et primus Ptolemaei. Hinc alii consecuti sunt usque ad huius necem anni duo.

9. Quo Cleopatrae insidiis perempto quarto sui anno et Cleopa-

τῇ κϛ (τούτους) χρόνους τῆς Βερενίκης ἄνδρας τινὰς συγγενεῖς αὐτῆς συνάρξαντας· μέχρι ὅτου παραγινόμενος ὁ Πτολεμαῖος ἀπὸ Ῥώμης τῆς μὲν πρὸς τὴν θυγατέρα διαθέσεως ἐπελάθετο, συγήσας δ' αὐτὴν διὰ τὰ πραχθέντα, τὸ ζῆν ἐστέρησεν.

7. Ἐπί γε τῆς Κλεοπάτρας τὰ πρῶτα τῆς δυναστείας ἔτη εἰς ἐκείνην τε καὶ τὸν πρεσβύτερον αὐτῆς ἀδελφὸν ἀνενέχθη Πτολεμαῖον. τὰ δ' ἑξῆς εἰς ἑτέρας (2), διὰ τοιαύτην αἰτίαν. Τελευτῶν ὁ νέος Διόνυσος ἐπὶ παισὶ τέτρασι, Πτολεμαίοις δυσὶ, καὶ Κλεοπάτρᾳ καὶ Ἀρσινόῃ διέταξε τοῖς πρεσβυτέροις αὐτοῦ παισὶ Πτολεμαίῳ καὶ Κλεοπάτρᾳ τὴν ἀρχήν. Ὧν συμβασιλευόντων τετραετὴς διεγένετο χρόνος. Καὶ τοῦτο διέμεινεν ἂν καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς τὸ ἔθος, εἰ μὴ Πτολεμαῖον παραβάντα τὰς τοῦ πατρὸς ἐντολὰς, καὶ μόνον τῆς ἡγεμονίας ἀντιποιεῖσθαι βουλόμενον, ἡ μοῖρα τὸ ζῆν μετέστησεν ἐν Αἰγύπτῳ καταναυμαχηθέντα ὑπὸ Ἰουλίου Καίσαρος Κλεοπάτρᾳ συλλαμβανομένου.

8. Μετὰ δὲ τὴν ἀπώλειαν Πτολεμαίου, ὁ νεώτερος ἀδελφὸς Κλεοπάτρας συνεθρονίσθη τῇ ἀδελφῇ. Πτολεμαῖος καλούμενος, γνώμῃ Καίσαρος. Καὶ ἐχρημάτισε τὸ πέμπτον ἔτος Κλεοπάτρας τὸ καὶ πρῶτον Πτολεμαίου, καὶ τὰ τούτοις ἑπόμενα, μέχρι τῆς ἀναιρέσεως αὐτοῦ, ἄλλα δύο.

9. Τελευτήσαντος δὲ καὶ τούτου τῆς Κλεοπάτρας ἀπάταις τῷ τετάρτῳ μὲν

(1) In textu arm. *tribus liberis* pro *maioribus liberis*. Est autem mendum amanuensis qui scripsit ɪᴇᴀᴇᴛᴇ *tribus* pro ɪᴇᴀᴇᴛᴇ *maioribus natu*.
(2) Malim ἑτέρους.

trae octavo, reliquum tempus Cleopatrae uni adscriptum est ad quintum decimum usque annum. Sextus autem decimus nuncupabatur simul primus. Namque in Syria mortuo Lysimacho rege Chalcidis (1), Marcus Antonius imperator Chalcidem cum adiacentibus provinciis Cleopatrae attribuit (2). Exin anni quoque reliqui usque ad vigesimum secundum, qui fuit postremus Cleopatrae, eadem ratione aucto numero scribebantur, uti Cleopatrae annus secundus supra vigesimum idem esset et septimus.

10. Porro autem Octavianus Caesar, qui et Augustus, actiaco proelio Aegypti regnum a Cleopatra abstulit anno altero olympiadis octogesimae quartae supra centesimam. Nunc inter centesimae undecimae olympiadis annum primum, quo Aridaeus idemque Philippus successit in imperium (3), et centesimae octogesimae quartae olympiadis annum alterum, septuaginta tres olympiades annusque unus interiacent, nempe anni CCLXXXIII (4). Totidem vero supputantur anni regum urbis Alexandriae usque ad Cleopatrae excessum.

αὐτοῦ, τῆς δὲ Κλεοπάτρας ὀγδόῳ, ὁ μεταγενέστερος εἰς μόνην Κλεοπάτραν ἀνεγράφη χρόνος, ἕως ἐτῶν πεντεκαίδεκα. Τὸ δ' ἑκκαιδέκατον ὠνομάσθη τὸ καὶ πρῶτον, ἐπειδὴ τελευτήσαντος Λυσιμάχου τοῦ ἐν Συρίᾳ Χαλκίδος βασιλέως, Μάρκος Ἀντώνιος ὁ αὐτοκράτωρ τήν τε Χαλκίδα καὶ τοὺς περὶ αὐτὴν τόπους παρέδωκε τῇ Κλεοπάτρᾳ. Καὶ ἀπὸ τούτου δὲ καὶ τὰ τούτων ἕτερα ἔτη μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ δευτέρου, ὃ καὶ τελευταῖον ἐγένετο Κλεοπάτρας, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον προστιθεμένου τοῦ ἀριθμοῦ, ἐγράφετο, ὡς γενέσθαι τὸ δεύτερον καὶ εἰκοστὸν αὐτῆς τὸ καὶ ἕβδομον.

10. Ἀπὸ δὲ Κλεοπάτρας Ὀκτάβιος Καῖσαρ, ὁ καὶ Αὔγουστος, τὴν ἀρχὴν διαδέχεται κρατήσας Αἰγύπτου τῇ ἐπ' Ἀκτίῳ μάχῃ, κατὰ τὴν ἑκατοστὴν ὀγδοηκοστὴν τετάρτην ὀλυμπιάδα, ἐν ἔτει δευτέρῳ. Ἀπὸ τῆς ἑκατοστῆς ἑνδεκάτης ὀλυμπιάδος ἔτους πρώτου, ἀφ' οὗ Ἀριδαῖος, ὁ καὶ Φίλιππος, διεδέξατο τὴν ἀρχὴν, ἐπὶ τὴν ἑκατοστὴν ὀγδοηκοστὴν τετάρτην ὀλυμπιάδα, καὶ ταύτης ἔτος δεύτερον, ὀλυμπιάδες γίνονται ἑβδομήκοντα τρεῖς, καὶ ἐνιαυτὸς· τούτων, ἔτη σπγ'. Τοσαῦτα δὲ καὶ ἀριθμεῖται τὰ ἔτη τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ βασιλευσάντων ἐπὶ τῆς Κλεοπάτρας τελευτῆς.

(1) Intellige Chalcidem ad Libanum.

(2) Conferendus Iosephus *Antiq.* XV. 4.

(3) Magnus auctoris error; etenim hoc anno non Aridaeus Alexandro fratri, sed ipse Alexander Philippo patri successit, teste ipso mox Eusebio §. 11. Tum in aliis chronicorum Eusebii locis Aridaeus regnare incipit anno 2. olympiadis 114. *L.*

(4) Aliter Epiphanius *de mens. et pond.* cap. XII ait. Ὁμοῦ ἀπὸ τοῦ πρώτου Πτολεμαίου τοῦ υἱοῦ Λάγου, μέχρι Κλεοπάτρας, ἔτη τριακόσια ἕξ: *a primo Ptolemaeo Lagi filio ad Cleopatram anni sunt CCCVI.*

11. Tempora igitur Ptolemaeorum sic omnino se habent. Alexander macedo primo anno olympiadis centesimae undecimae regnum auspicatur. Is Alexandriam in Aegypto condit. Diuturnitas imperii eius anni XII, mensesque VII. Post eum Alexandriae totique Aegypto dominati sunt hi:

Ptolemaeus Lagi annis XL.

Ptolemaeus Philadelphus annis XXXVIII.

Ptolemaeus Evergetes annis XXIV.

Ptolemaeus Philopator annis XXI.

Ptolemaeus Epiphanes annis XXIV (1).

Ptolemaeus Philometor annis XXX (2).

Ptolemaeus iunior cognomento item Evergetes annis XXIX.

Ptolemaeus Physcon cognomento Soter annis XVII (3) cum mensibus VI.

Ptolemaeus, idemque Alexander, qui a patris sui matre (4) expulsus fuit, annis III (5).

Ptolemaeus Philadelphus, ab exilio redux, post Alexandrum eiectum, annis VIII (6).

11. Οἱ Πτολεμαίων χρόνοι τῶν μετὰ Ἀλέξανδρον βασιλευσάντων Αἰγύπτου. Ἀλέξανδρος, ὁ μακεδὼν κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἑκατοστῆς ἑνδεκάτης ὀλυμπιάδος βασιλεύει, κτίζει τε τὴν Ἀλεξάνδρειαν τὴν πρὸς Αἰγύπτῳ· ὁ δὲ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ χρόνος ἔτη ιβ', μῆνες ζ'.

Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἔτη μ'.

Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος ἔτη λή.

Πτολεμαῖος ὁ Εὐεργέτης ἔτη κδ'.

Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ ἔτη κά.

Πτολεμαῖος ὁ Ἐπιφανὴς ἔτη κδ'.

Πτολεμαῖος ὁ Φιλομήτωρ ἔτη λά.

Πτολεμαῖος ὁ νεώτερος Εὐεργέτης ἔτη κθ'.

Πτολεμαῖος ὁ Φύσκων, ὁ καὶ Σωτὴρ, ἔτη ις', μῆνας ς'.

Πτολεμαῖος ὁ καὶ Ἀλέξανδρος, ἐξωσθέντος μὲν τοῦ πρὸ αὐτοῦ . . . .

(1) Ita in margine codicis arm. et graece. At in textu codicis arm. XXII.

(2) Graece XXXI.

(3) Graece XVI.

(4) Haec erat Cleopatra, uxor Epiphanis; nam Alexander filius erat Evergetae, hic autem frater Philometoris et filius Epiphanis. Sed locus fortasse mendosus.

(5) Dicendum videtur: *Ptolemaeus, idemque Alexander, maiore fratre pulso matris iussu* etc. Numerum quidem annorum trium regnantis Alexandri quis probet? Recole superius p. 119. Huic Epiphanius tribuit annos XII.

(6) Ita scribit Eusebius etiam in tabulis regum et in canone seu posteriore libro. Sed enim paulo ante dixit idem Eusebius Ptolemaeo Ale-

Ptolemaeus Dionysus, idemque Philadelphus (1), annis XXX.
Ptolemaei filia Cleopatra annis XX (2).

Ea regnante Caius Iulius Caesar summum principatum Romanorum invasit. Post hunc Caesar Sebastus Octavianus, qui et Augustus (3), interfectâ (4) Cleopatrâ, Ptolemaeorum imperium sustulit, qui annis CCLXXXXV (5) regnaverant.

CAPUT XXIII.

GRAECORUM.

Qua ratione Graeci antiquitates suas scribant.

Atheniensium reges; Argivorum reges; Sicyoniorum reges; Lacedaemonum reges; Corinthiorum reges; quinam et quamdiu

Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος κατελθὼν ἀπὸ τῆς φυγῆς, ἐξωσθέντος τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἔτη ή.

Πτολεμαῖος ὁ Διόνυσος ἔτη λ'.

Πτολεμαίου θυγάτηρ Κλεοπάτρα ἔτη κβ'.

Κατὰ ταύτην Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ πρῶτος ἐμονάρχησε Ῥωμαίων. Μεθ' ὃν Καῖσαρ Σεβαστὸς Ὀκτάβιος, ὁ καὶ Αὔγουστος, Κλεοπάτραν ἑλὼν, καθεῖλε τὴν τῶν Πτολεμαίων ἀρχὴν, οἳ ἐβασίλευσαν ἔτη σϙγ'. Ταῦτα καὶ τὰ παρ' Αἰγυπτίοις. *E Scaligeri excerptis p. 59-61.*

xandro successisse Soterem ab exilio reducem; hunc autem filium Alexandri primi Alexandrum secundum, qui ob occisam statim uxorem, ipse quoque parricidii eius causa trucidatus sit: isti autem Alexandro successisse novum Dionysum. Ipse igitur aliam quodammodo rationem nunc inire videtur Eusebius; et fortasse merito. Quum enim satis constet, regem qui novum Dionysum praecessit mortuum esse in exilio Tyri, legato Romanis regno (Cic. II. *in Rull.* 16.) qui fieri potest ut novus Dionysus Alexandro II, qui Alexandriae interfectus est, successerit? Profecto haec est illa in Lagidarum successione famigerata quaestio in qua tantopere critici aestuant, quamque nuper sapientissimus quoque Vicecomes denuo sibi versandam putavit (*Iconogr. gr.* T. III. p. 600). Alexandrum tertium quemdam Manutios secutus scribebat in albo Petavius (*de doctrin. temp.* lib. X. 48) Vicecomes hunc Philadelphum existimabat eumdem esse Ptolemaeum octavum secundo regnantem, neque Alexandrum II occisum Alexandriae, sed exilio tantummodo mulctatum. Iam quod in hoc catalogo Eusebius Alexandrum II omittat, non est mirum, quandoquidem superius p. 121 dixit eiusdem regnum XIX dierum ab Aegyptiis in seriem non fuisse relatum.

(1) Inauditum videtur hoc *Philadelphi* cognomen, et certe in graeco textu non legitur. *L.*

(2) Scribendi sunt prorsus XXII, uti est in margine codicis arm. et in graeco textu: quamquam etiam Tertullianus *adv. Iud.* cap. VIII. scribit annos Cleopatrae XX, tum alios eiusdem annos XIII narrat conregnante Augusto.

(3) Vide cap. XV. 8. p. 49 cum nota 2.

(4) Graece *capta*.

(5) Ita etiam cap. XV. 8. Neque tamen haec adamussim summa e praedictis numeris exsurgit. Superius p. 124 dicuntur anni CCLXXXXIII, itemque heic in margine codicis arm., et graece. Ergo locus universus cubare in mendis videtur. De Ptolemaeorum temporibus consulendi Clemens

maris imperium tenuerint; olympiades quoque Graecorum prout singillatim scribuntur; tum Macedonum priores reges, et qui post Alexandrum macedonem; Thessalorum, Syrorum et Asianorum reges.

CAPUT XXIV.

Graecorum tempora.

1. Omnium Graecorum * antiquissima prorsus feruntur Sicyoniorum tempora, et reges qui Sicyoni praefuerunt, quorum dominationem primus auspicatus est Nini Belique aetate (qui primi Assyriorum in Asia regnavisse memorantur) Aegialeus; a quo Aegialea vocitata olim est, quae nunc dicitur Peloponnesus. Argivorum primus rex scribitur Inachus, Sicyoniorum imperio iunior annis CCLXXXXV. Atheniensibus primus imperitat Cecrops cognomento diphyes, Argivorum imperio trecentis fere annis posterior, Sicyoniorum autem iunior triginta tribus supra quingentos.

2. Age iam ab antiquioribus nostra haec chronologia exordiatur, Sicyonios primum reges singillatim recensens. Et quoniam multa est ambiguitas apud veteres qui graecanicae historiae tempora congesserunt, nos quidem pro viribus ex illo cinno ea deligemus in quibus auctores sibi invicem consonant. Sicyoniorum quoque regum tempora chronicis libris non sine recto ordine explicavit Castor *, eaque brevi scripto hisce ipsis verbis complexus est. — Sicyonios reges adiungimus, quorum princeps Aegialeus, postremus Zeuxippus. Et reges quidem dominati sunt annis CMLIX (1); post re-

1. (*) Πάντων μὲν Ἑλλήνων παλαιότατοι τοῖς χρόνοις ἀναγράφονται Σικυώνιοι βασιλεῖς, οἱ Σικυῶνος ἡγησάμενοι, ὧν πρῶτος ἦρξεν Αἰγιαλεὺς κατὰ Βῆλον καὶ Νῖνον γεγονὼς τῶν πρῶτον Ἀσσυρίων βασιλεῦσαι καὶ τῆς Ἀσίας μνημονευομένας, ἐξ οὗ Αἰγιάλεια τὸ πρὶν, ἡ νῦν Πελοπόννησος, ἐκαλεῖτο. *Ex Syncello p. 97. D.*

2. (*) Κάστορος περὶ τῆς βασιλείας τῶν Σικυωνίων.

Παρατίθεμεν δὲ καὶ τοὺς Σικυῶνος βασιλεύσαντας, ἀρχομένους μὲν ἀπὸ Αἰγιαλέως τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος, λήγοντας δὲ ἐπὶ Ζεύξιππον. Οἱ μὲν οὖν βασιλεῖς κατέσχον ἐτῶν χρόνον ϡνθ′. Μετὰ δὲ τοὺς βασιλεῖς κατεστάθησαν ἱερεῖς

a ..x. *Strom.* I. 21. Tertullianus *adv. Iud.* cap. VIII. Epiphanius *de mens. et pond.* cap. XII. atque alii, qui satis differunt ab Eusebio. Tum et Iohannis Malalae antiocheni hac de re lucubratio (*Chronogr. p.* 250-251) non mediocribus mendis laborat.

(1) In posteriore libro ad an DCCCLXXXVIII dicuntur anni CMLVIII.

ges autem praefuerunt Carnii (1) sacerdotes sex, qui pontificatum gesserunt annis XXXIII: quorum postremus Charidemus sacerdos lectus, quum impensae ferendae impar esset, fugam arripuit. Haec ad verbum Castor. Est autem Sicyoniorum regum albus eiusmodi.

CAPUT XXV.

Sicyoniorum reges.

1. Primus Aegialens annis LII, ex quo etiam Aegialea, quae nunc est Peloponnesus, vocabatur. Initium regnandi Sicyone ab hoc factum aiunt circa decimum quintum annum Beli, eius qui primus regnum Assyriae tenuit Neptunique et Libyae filius dictitatur (2).

Secundus Europs annis XLV. Hic Nino Beli filio coaetaneus regnat.

Tertius Telchin annis XX. Is aetate Semiramidis regnat.

Quartus Apis annis XXV, ex quo Apia, quae nunc dicitur Peloponnesus.

τῶν Καρνίων ἕξ· οὗτοι δ' ἱεράτευσαν ἔτη λγ'· μεθ' οὓς κατεστάθη ἱερεὺς Χαρίδημος, ὃς καὶ οὐχ ὑπομείνας τὴν δαπάνην ἔφυγεν. *Ex Syncello p. 97. C.*

Εἰσὶ Σικυῶνος βασιλεῖς κατὰ τὴν τῶν χρονογράφων Κάστορος ἔκθεσιν ὧδε.

1. Πρῶτος Αἰγιαλεὺς ἔτη νβ', ἀφ' οὗ καὶ Αἰγιάλεια, ἡ νῦν Πελοπόννησος, τὸ πρὶν ἐκαλεῖτο Οὗτος λέγεται βασιλεῦσαι Σικυῶνος κατὰ τὸ ιέ ἔτος Βήλου τοῦ πρώτου τῆς Ἀσσυρίων ἀρχῆς ἡγησαμένου, ὃν Ποσειδῶνος υἱὸν εἶναι καὶ Λιβύης μυθεύουσι.

Δεύτερος Εὔρωψ ἔτη μέ.

Τρίτος . . . . . . (3).

Τέταρτος Πέλοψ (4) ἔτη κέ [ἀφ' οὗ] ἡ Πελοποννησος ἐκλήθη.

(1) Nempe *Apollinis* ita appellati. Iam adversus hanc Eusebii de Sicyoniorum dynastia doctrinam disputat Marshamus in Chronico pp. 26 et 336. Recte ne an secus, alii dispiciant.

(2) Apollodorus *Bibl.* II. 1. ait: Λιβύης καὶ Ποσειδῶνος γίνονται παῖδες δίδυμοι, Ἀγήνωρ καὶ Βῆλος· *e Libya et Neptuno nati sunt gemini, Agenor et Belus.*

(3) Scaliger tantum τρίτος ... cum lacuna. Syncellus p. 102. B. huic regi Telchini tribuit annos XXIX.

(4) Ita apud Scaligerum *Pelops.* Sed etiam Syncellus p. 102. B. habet *Apin* ut hoc loco Eusebius. *Apin* omnino scribit quartum Sicyoniorum regem etiam Pausanias II. 5. quem auctorem pretium est consulere super ceteris quoque regibus Sicyoniorum.

Quintus Thelxion annis LII.

Sextus Aegydrus annis XXXIV.

Septimus Thurimachus annis XLV. Huius aetate primus Argivis imperat Inachus.

Octavus Leucippus annis LIII.

Nonus Messappus annis XLVII. Huius aetate contigit (1) ut in Aegypto dominaretur Iosephus, de quo Hebraei loquuntur.

Decimus Eratus annis XLVI.

Undecimus Plemnaeus nanis XLVIII.

Duodecimus Orthopolis annis LXIII.

Decimus tertius Marathonius annis XXX, quo tempore in Attica primus regnavit Cecrops diphyes.

Decimus quartus Marathon annis XX. Ea tempestate Hebraeis Aegypto excedentibus dux Moses fuit, uti suo tempore comprobabitur.

Decimus quintus Chyreus (2) annis LV. Eo tempore Argivis imperabat Danaus.

Decimus sextus Corax annis XXX.

Decimus septimus Epopeus annis XXXV.

Πέμπτος Θελξίων ἔτη νβ'.

Ἕκτος Αἴγυδρος ἔτη λδ'.

Ἕβδομος Θυρίμαχος ἔτη μέ. Κατὰ τοῦτον πρῶτος βασιλεύει [Ἀργείων] Ἴναχος.

Ὄγδοος Λεύκιππος ἔτη νγ'.

Ἔννατος Μέσσαππος ἔτη μζ'. Κατὰ τοῦτον συνίσαται ἄρξας τῆς Αἰγύπτου Ἰωσὴφ ὁ παρ' Ἑβραίοις μνημονευόμενος.

Δέκατος Ἐρατὸς ἔτη μς'.

Ἑνδέκατος Πλημναῖος ἔτη μή.

Δωδέκατος Ὀρθόπολις ἔτη ξγ'.

Τρισκαιδέκατος Μαραθώνιος ἔτη λ'. Κατὰ τοῦτον πρῶτος τῆς Ἀττικῆς ἐβασίλευσε Κέκροψ ὁ διφυής.

Τεσσαρεσκαιδέκατος Μαράθιος (3) ἔτη κ'. Κατὰ τοῦτον συνίσταται τῆς ἀπ' Αἰγύπτου πορείας τῶν Ἑβραίων ἡγησάμενος Μωϋσῆς, ὡς κατὰ καιρὸν δειχθήσεται.

Πεντεκαιδέκατος Ἐχυρεὺς ἔτη νέ. Κατὰ τοῦτον Ἀργείων βασιλεύει Δαναός.

Ἑκκαιδέκατος Κόραξ ἔτη λ'.

Ἑπτακαιδέκατος Ἐπωπεὺς ἔτη λέ.

(1) Graece *demonstratur* L.

(2) *Chyreus* sive *Echyreus* est tertius decimus apud Syncellum p. 109. C.

(3) Ita Syncellus, at Scaliger Μάραθος.

Decimus octavus Laomedon annis XL.

Decimus nonus Sicyon annis XLV. Huius aetate desiverunt Argivorum reges, qui annis DXL permanserant.

Vigesimus Polybus annis XL.

Vigesimus primus Inachus annis XL.

Vigesimus secundus Phaestus (1) annis VIII.

Vigesimus tertius Adrastus annis IV.

Vigesimus quartus Polyphides annis XXXI. Huius aetate Ilium captum est.

Vigesimus quintus Pelasgus annis XX. Huius aetate Aeneas Latinorum regnum tenuit.

Vigesimus sextus Zeuxippus annis XXXI.

Summa regum Sicyoniorum XXVI, a quibus regnatum est annis CMLIX.

2. Exin iam non reges sed Carnii sacerdotes, quorum

Primus pontificatu functus est Archelaus anno I.

Secundus Automedon anno I.

Tertius Theoclytus annis IV.

Ὀκτωκαιδέκατος Λαομέδων ἔτη μ'.

Ἐννεακαιδέκατος Σικυὼν ἔτη μέ. Κατὰ τοῦτον οἱ Ἀργείων βασιλεῖς ἐπαύσαντο διαρκέσαντες ἔτη φμ'.

Εἰκοστὸς Πόλυβος ἔτη μ'.

Εἰκοστὸς πρῶτος Ἴναχος ἔτη μ'.

Εἰκοστὸς δεύτερος Φαῖστος ἔτη η'.

Εἰκοστὸς τρίτος Ἄδραστος ἔτη δ'.

Εἰκοστὸς τέταρτος Πολυφείδης ἔτη λά. Κατὰ τοῦτον Ἴλιον ἥλω.

Εἰκοστὸς πέμπτος Πελασγὸς ἔτη κ'. Κατὰ τοῦτον Αἰνείας Λατίνων ἐβασίλευσεν.

Εἰκοστὸς ἕκτος Ζεύξιππος ἔτη λά.

Ὁμοῦ γίνονται Σικυῶνος βασιλεῖς οἱ πάντες κϛ'· βασιλεύουσι δὲ χρόνον ἐτῶν ϡνθ'.

2. Μετὰ Ζεύξιππον βασιλεῖς μὲν οὐκέτι, ἱερεῖς δὲ τῶν Καρνίων,

Ὧν πρῶτος ἱερεύσατο Ἀρχέλαος ἔτος ά.

Δεύτερος Αὐτομέδων ἔτος ά.

Τρίτος Θεόκλυτος ἔτη δ'.

(1) Apud Syncellum p. 148. A. est Ἥφαιστος, nempe *Vulcanus*.

Quartus Euneus annis VI.
Quintus Theonomus annis IX.
Sextus Amphichyes annis XII (1).

Septimus denique Charidemus, qui impensis exhaustus fugit. Ab hoc ad primam olympiadem anni labuntur CCCLII (2). Sicyoniorum regum et sacerdotum temporibus anni conflantur CMXCVIII (3).

* Post Sicyoniorum praesides, par est et reges Argivorum presse percurrere, prout hi in certioribus veterum historiis occurrunt. Castor quoque hos commemorat, eiusmodi ratione scribendi utens.

CAPUT XXVI.

Castoris de Argivorum regno.

His addamus ordinatim etiam Argivorum reges, qui orsi ab Inacho in Sthenelum Crotopi filium desiverunt, quorum temporibus confiunt anni CCCLXXXII. Pulso Sthenelo, Danaus Argos ipse obtinuit, eiusque posteri usque ad Eurystheum Stheneli qui Perseo natus erat. Exin Pelopidae regno potiti sunt. Ceterum tempora Danaidarum annos CLXII conficiunt; Pelopidarum autem, qui ducto initio ab Atreo regnaverunt (4), quique dignitatem usque ad Penthilum et Tisamenum et Cometem Orestis filium retinuerunt (sub quo Heraclidarum descensus (5) accidit) feruntur anni CV. Age vero singulorum regum argivorum tempora haec sunt (6).

Τέταρτος Εὔνεος ἔτη ϛ'.
Πέμπτος Θεόνομος ἔτη θ'.
Ἕκτος Ἀμφιγύης ἔτη ιη'.

Ἕβδομος Χαρίδημος τελευταῖος. Οὗτος οὐχ ὑπομείνας τὴν δαπάνην ἔφυγεν· ἀφ' οὗ ἐπὶ πρώτην ὀλυμπιάδα ἔτη τνβ'. Ὁμοῦ Σικυωνίων βασιλέων τε καὶ ἱερέων ἔτη ϡϙη'. *Ab excerptis Scaligeri p. 19-20.*

(*) Μετὰ τῶν Σικυῶνος ἡγησαμένους, εὖ ἂν ἔχοι καὶ τῶν Ἀργείων βασιλεῖς ἐν ἐπιτομῇ διελθεῖν, καθὼς τὰ ἀκριβῆ τῶν παλαιῶν περιέχει. Μνημονεύει δὲ καὶ τούτων ὁ Κάστωρ ὧδέ πως γράφων.

(1) Graece XVIII, nisi est mendum ιη' pro ιβ'.

(2) Graece CCCLI.

(3) Eumdem fere numerum tradit Eusebius etiam apud Syncellum p. 97. B.

(4) Syncellus quoque p. 155. C. primum e Pelopidis regem *Atreum* recitat.

(5) Sive potius *reditus*; Heraclidae enim Peloponneso ab Eurystheo pulsi, in eamdem regionem multo tempore post reversi sunt. In textu arm. est *incursio*.

(6) Castoris hunc locum, multis partim interpositis partim immutatis, exhibet graece Syncellus p. 124-125.

CAPUT XXVII.

Argivorum reges.

1. Primus Inachus, a quo nomen regioni Inachiae, annis L. Inachus argivum imperium auspicatus est imperante septimo loco Thurimacho apud Sicyonios (1).

Secundus Phoroneus annis LX. Huius aetate Ogygus Eleusin condidit.

Tertius Apis, de quo regio illa Apia dicta est, annis XXXV. Ea tempestate apud Aegyptios dominatum tenuit Iosephus, quem Hebraei memorant.

Quartus Argus Iovis (2) et Niobes filius; ex quo regionis nomen mutatum est, dictaque Argia, annis LXX.

Quintus Criasus annis LIV.

Sextus Phorbas annis XXXV (3). Huius aetate Cecrops diphyes imperabat Atheniensibus.

Septimus Triopas annis XLVI. Eo regnante Moses Hebraeis exeuntibus ab Aegypto dux erat.

Octavus Crotopus annis XXI.

Περὶ τῶν Ἀργείων βασιλέων ὡς ἐν ἐπιτομῇ.

Πρῶτος Ἴναχος Ἀργείων, κατὰ Θυρίμαχον ὃς ἕβδομος ἦν τῆς Σικυωνίων ἀρχῆς.

Δεύτερος Φορωνεὺς ἔτη ξ'. Κατὰ τοῦτον Ὤγυγος Ἐλευσῖνα ἔκτισε.

Τρίτος Ἆπις ἔτη λέ.

Τέταρτος Ἄργος ὁ Διὸς καὶ Νιόβης, ἀφ' οὗ ἡ χώρα μετωνομάσθη Ἀργεία ἔτη ό.

Πέμπτος Κρίασος ἔτη νδ'.

Ἕκτος Φόρβας ἔτη λέ.

Ἕβδομος Τριόπας ἔτη μς'.

Ὄγδοος Κρότωπὸς ἔτη κά.

(1) Recole p. 129. Syncellus tamen p. 124. C. dicit Inachum regnavisse aetate Plemnaei sicyonii.

(2) Interpres arm. *Argus Odii et Niobes* etc. Nimirum ex graeco ὁ Διὸς haec illi absurditas nata est. Similiter et Hieronymus in secundo libro ex παρὰ Διὸς fecit *Paradium*.

(3) Codex noster arm. heic XXV. sed bis in posteriore libro legitur XXXV. Graece item XXXV.

Nonus Sthenelus annis XI.

Summa annorum CCCLXXXII.

2. Sthenelum Danaus pepulit, Argosque ipse tenuit, et eiusdem deinceps posteri: quorum et successio et regnantium tempora ita se habent.

Decimus Danaus annis L (1).

Undecimus Lynceus XLI.

Duodecimus Abas annis XXIII.

Decimus tertius Proetus annis XVII.

Decimus quartus Acrisius annis XXXI.

Argivorum imperii summa annorum DXLIV (2). Hucusque Danaidae.

3. Post Acrisium (3), Mycenas translatum est Argivorum imperium sub Eurystheo Stheneli filio, Pelopidaeque dominium obtinuerunt: primus autem regnavit in Peloponneso Pelops, qui olympiorum curator fuit. Translato Mycenas Argivorum imperio, post Acrisium regnavit

Eurystheus annis XLV.

Deinde Pelopidae Atreus et Thyestes annis LXV.

Post hos Agamemnon annis XXX, cuius anno octavo decimo Ilium captum est.

Ἔννατος Σθένελος ἔτη ιά.

2. Τοῦτον δὲ Δαναὸς ἐκβαλὼν ἐκράτησεν Ἄργους καὶ οἱ τούτου ἀπόγονοι.

Δέκατος Δαναὸς ἔτη ν'.

Ἑνδέκατος Λυγκεὺς ἔτη μά.

Δωδέκατος Ἄβας ἔτη κγ'.

Τρισκαιδέκατος Προῖτος ἔτη ιζ'.

Τεσσαρεσκαιδέκατος Ἀκρίσιος ἔτη λά.

Ὁμοῦ τὰ πάντα τῆς Ἀργείων ἀρχῆς ἔτη φμέ. Μέχρι τούτων οἱ Δαναΐδαι.

3. Μετὰ δὲ Ἀκρίσιον, εἰς Μυκήνας μετατεθείσης τῆς Ἀργείων ἀρχῆς κατὰ Εὐρυσθέα τοῦ Σθενέλου, οἱ Πελοπίδαι διεδέξαντο. Βασιλεύει δὲ πρῶτος Πελοποννήσου Πέλοψ. Πέλοψ ὀλυμπίων προέστη. Εἰς Μυκήνας μετατεθείσης τῆς Ἀργείων ἀρχῆς, μετὰ Ἀκρίσιον ἐβασίλευσεν

Εὐρυσθεὺς ἔτη μέ.

Ἔπειτα οἱ Πελοπίδαι Ἀτρεὺς καὶ Θυέστης ἔτη ξέ.

Ἀγαμέμνων μετὰ τούτους ἔτη λ.

(1) Syncellus p. 155. D. scribit LVIII.

(2) Graece DXLV.

(3) Eusebii hunc locum nominatim appellat Syncellus p. 156.

Aegisthus annis XVII (1).

Orestes, Tisamenus, Penthilus et Cometes annis LVIII, usque ad Heraclidarum descensum qui Peloponnesum occupaverunt: a quo usque ad Ionum e suis terris migrationem (2) anni excurrunt LXXX (3), et a migratione ionica usque ad primam olympiadem anni sunt CCLXVII.

CAPUT XXVIII.

Summatim de Atheniensium regibus (4).

1. Heic dextrum est catalogum etiam Atheniensium regum attexere, e certioribus veterum memoriis praelibatâ summatim historiâ. Primus ab Atheniensibus memoratur Ogygus, in cuius aetatem ingens illud et perantiquum diluvium incurrisse fertur. Huius aequalis habetur Phoroneus, Inachi filius, Argivorum rex, quem ipse Plato in Timaeo suo (5) commemorat his verbis: " Quum eos „ commovere studeret (6) ad sermonem de huius urbis antiqui- „ tatibus, vetustissima narrare aggressus est de primo illo Phoro-

Αἴγισθος ἔτη ιζʹ.

Ὀρέστης καὶ Τισαμενὸς καὶ Πένθις καὶ Κομήτης ἔτη νηʹ, μέχρις Ἡρακλειδῶν καθόδου ὅτε Πελοπόννησον εἷλον· ἀφ' οὗ ἐπὶ τὴν Ἰώνων ἀποικίαν ἔτη ξʹ. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἰώνων ἀποικίας ἐπὶ ὀλυμπιάδα πρώτην ἔτη σξζʹ. *Ab excerptis Scaligeri p. 25.*

Περὶ τῶν Ἀθηναίων βασιλέων ὡς ἐν ἐπιτομῇ.

1. Ἑξῆς δ' ἂν εἴη τούτοις καὶ τὸν τῶν Ἀθήνησι βασιλευσάντων κατάλογον συνάψαι. Πρῶτος παρ' Ἀθηναίοις μνημονεύεται Ὤγυγος, καθ' ὃν παρ' Ἕλλησιν ὁ μέγας καὶ παλαιὸς ἱστορεῖται κατακλυσμός. Τούτῳ λέγεται συγχρονίσαι Φορωνεὺς ὁ Ἰνάχου Ἀργείων βασιλεύς. Τούτων τῶν Φορωνέως χρόνων Πλάτων ἐν Τιμαίῳ τῷ διαλόγῳ ἐπιμέμνηται, ὡς πάνυ παλαιῶν, λέγων. " Καί „ ποτε προαγαγεῖν βουληθεὶς αὐτοὺς περὶ τῶν ἀρχαίων εἰς λόγους τῶν τῇδε

(1) Apud Syncellum p. 170 D. [illegible] V.

(2) De hac migratione hisce verbis Velleius I. 4. loquitur. *Subsequenti tempore magna vis graecae iuventutis abundantia virium sedes quaeritans, in Asiam se effudit. Nam Iones, duce Ione, profecti Athenis nobilissimam partem regionis maritimae occupavere, quae hodieque appellatur Ionia, urbesque constituere Ephesum, Miletum, Colophona, Prienen, Lebedum, Myuntem, Erythram, Clazomenas, Phocaeam etc.*

(3) Graece LX. De hac re videsis Marshamum *Chron.* pp. 334. 343. 344.

(4) Hunc titulum de graeco exemplari expressimus.

(5) Edit. Ficini p. 1043. B. Meminit platonici huius loci etiam Syncellus p. 126. B.

(6) Solon videlicet aegyptios sacerdotes.

„ neo, de Niobe, deque rebus quae diluvium consecutae sunt „. Ogygus autem incidit in aetatem Messappi regis noni Sicyoniorum, Belochique regis octavi Assyriorum. Iam post Ogygum, quia diluvium vasta omnia fecisset, regnatum esse negant in ea regione, quae nunc dicitur Attica, annis CXC (1) usque ad Cecropem.

2. Iam hi anni ex Argivorum quoque regno supputantur, quod ante Ogygi aetatem initium cepit. Nimirum a fine Phoronei Argivorum regis (sub quo ogygeum diluvium contigisse relatum est) ad Phorbantem, cui coaetaneus Cecrops diphyes hodiernae Atticae primus praefuit, congeruntur anni CXC (2). Tum a Cecrope ad primam olympiadem numerantur reges XVII, et principes, quos mors finiebat, XII: sub quibus fabulosa portenta inter Graecos celebrantur. Hinc Graeci Atticorum reges digerere incipiunt: vetustiorum enim certas rationes non tenent. Id ipsum Castor quoque in historiae epitome narrat.

„ τῇ πόλει, τὰ ἀρχαιότατα λέγειν ἐπιχειρεῖ περὶ Φορωνέως τε τοῦ πρώτου λεχθέντος καὶ Νιόβης, καὶ τὰ μετὰ τὸν κατακλυσμόν „. Γίνεται δὲ Ὤγυγος κατὰ Μέσσαππον ἔνατον Σικυῶνος βασιλέα, καὶ κατὰ Βήλοχον Ἀσσυρίων ὄγδοον βασιλέα. Μετὰ δὲ Ὤγυγον διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ πολλὴν φθορὰν φασιν ἀβασίλευτον διαμεῖναι τὴν νῦν Ἀττικὴν, μέχρι Κέκροπος ἔτη ρϙ'.

2. Ταῦτα δὲ διαριθμεῖται τὰ ἔτη καὶ ἀπὸ τῆς Ἀργείων βασιλείας πρὸ Ὠγύγου ἀρξαμένης. Ἀπὸ γὰρ τῶν τελευταίων Φορωνέως Ἀργείων βασιλέως (3), καθ' ὃν μνημονεύεται ὁ ἐπὶ Ὠγύγου κατακλυσμὸς, ἐπὶ Φόρβαντα, ἐφ' οὗ τῆς Ἀττικῆς πρῶτος ἐβασίλευσε Κέκροψ ὁ διφυὴς, συνάγεται ἔτη ρ' (4). Ἀπὸ δὲ Κέκροπος ἐπὶ τὴν πρώτην ὀλυμπιάδα καταριθμοῦνται βασιλεῖς μὲν ἑπτακαίδεκα, ἄρχοντες δὲ διὰ βίου δώδεκα, ἐφ' ὧν λέγονται γεγονέναι τὰ ἐν Ἕλλησι θαυμάσια μυθολογούμενα. Οἱ δ' οὖν μετὰ τὸν Ὤγυγον καὶ τὸν κατακλυσμὸν Ἀθηναίων βασιλεῖς εἰσὶν οἵδε. *Ab excerptis Scaligeri non sine varietate p. 24 27.*

(1) Codex arm. heic mendose *centum et novem*.

(2) Nimirum Apidis anni sunt XXXV, Argi LXX, Criasi LIV, Phorbantis XXXI (hoc enim Phorbantis anno regnum a Cecrope initum dicitur in posteriore Eusebii libro); summa annorum CXC.

(3) Ita lego pro βασιλέων.

(4) Dic ρϙ'.

CAPUT XXIX.

Castoris de Athenarum regno.

Athenarum quoque reges ex ordine exponemus, ducto initio a Cecrope cognomento diphye; atque in Thymoeten desinemus. Regum quidem, qui Erechthidae dicti sunt, tempora annis constant CCCCL. Deinde regnum delapsum est ad Melanthum Andropompi pyliensem, atque ad eius filium Codrum, quorum amborum dominatio annos occupat LII (1). Sublato regno, proxime consecuti sunt principes quos mors finiebat. Horum initium est a Medonte Codri, finis in Alcmaeone Aeschyli: tempora autem annorum CCIX. Deinde qui decennalem potestatem gerebant secuti sunt VII; hique annis LXX viguerunt. Tandem annui principes a Creonte orsi in Theophimum desiverunt, sub quo penitus terrae nostrae (2) rebus et facinoribus finis est impositus. Haec Castor. Nos autem singulorum regum catalogum persequamur.

CAPUT XXX

Athenarum reges.

(*) 1. Primus Cecrops diphyes annis L (3), sub quo Prometheus, Epimetheus et Atlas. Is quidem regnat Atheuis aequalis Triopae regis septimi Argivorum, nec non Marathonii qui decimo tertio loco Sicyone dominatus est. Sub eodem Moses quoque apud Hebraeos cognoscebatur, quod opportune deinceps demonstrabimus (4). Sub eodem item, nempe deucalionaea aetate, Thessalia

(*) 1. Πρῶτος Κέκροψ ὁ διφυὴς, καὶ Μαραθώνιον βασιλεύσας ὃς ἦρξε Σικυῶνος τρισκαιδέκατος, ἔτη ν'. Κατὰ δὲ τοῦτον Μωϋσῆς παρ' Ἑβραίοις ἐγνωρί-

(1) Castoris hic locus recurrit in posteriore libro ad annum DCCCLXXXIX non sine varietate. Conferendus etiam Syncellus p. 178. B.

(2) Hinc Athenae videntur Castoris patria; de qua varie traditur apud Vossium in gr. historicis.

(3) Exemplar nostrum arm. heic V; sed L his in posteriore libro.

(4) In posterioris libri prooemio. Iam ob hanc de Mosis sequiore aetate sententiam sexcenties vapulat apud Syncellum Eusebius.

diluvio obruta traditur: tum sub Phaëthonte Aethiopia ardentis ignis furore correpta est.

Secundus Cranaus indigena annis IX.

Tertius Amphictyon Deucalionis (filius), Cranai gener, sub quo Danaidum res narrantur, annis IX (1).

Quartus Erichthonius Vulcani, qui ab Homero (2) Erechtheus appellatur, annis L. Sub hoc idaei Dactyli (3).

Quintus Pandion Erichthonii annis XL, sub quo raptus Proserpinae atque Triptolemus.

Sextus Erechtheus Pandionis annis L, sub quo res Persei.

Septimus Cecrops (4) frater Erechthei annis XL (5), sub quo res Bacchi.

Octavus Pandion Erechthei annis XXV. Hic fuga arrepta Megaris regnavit. Sub eodem Europa et Cadmus et quae de Spartis (6) narrantur.

Nouus Aegeus Pandionis annis XLVIII, sub quo Argonautae, (7) et Centauri (8). Hercules item sua certamina peragebat.

ζετο, ὡς κτ̃ καιρὸν ἐπιδείξομεν, ἐφ' οὗ ὁ ἐπὶ Δευκαλίωνος κατακλυσμὸς ἐν Θεσσαλίᾳ, ἥτε ἐπὶ Φαέθοντος ἐκπύρωσις ἐν Αἰθιοπίᾳ.

Δεύτερος Κραναὸς αὐτόχθων ἔτη θ'.

Τρίτος Ἀμφικτύων Δευκαλίωνος, γαμβρὸς Κραναοῦ (9), ἔτη ι'.

Τέταρτος Ἐριχθόνιος Ἡφαίστου, ὁ παρ' Ὁμήρῳ Ἐρεχθεύς, ἐφ' οὗ Ἰδαῖοι Δάκτυλοι, ἔτη ν'.

Πέμπτος Πανδίων Ἐριχθονίου ἐφ' οὗ Κόρης ἁρπαγὴ καὶ τὰ περὶ Τριπτόλεμον ἔτη μ'.

Ἕκτος Ἐρεχθεὺς Πανδίονος, ἐφ' οὗ τὰ περὶ Περσέα, ἔτη ν'.

Ἕβδομος Κέκροψ ἀδελφὸς Ἐρεχθέως, ἐφ' οὗ τὰ περὶ Διόνυσον, ἔτη μ'.

Ὄγδοος Πανδίων Ἐρεχθέως ἔτη κε', ὃς φεύγων ἐν Μεγάροις ἐβασίλευσεν· ἐφ' οὗ Εὐρώπη. Κάδμος, καὶ τὰ περὶ Σπάρτους.

Ἔννατος Αἰγεὺς Πανδίονος ἔτη μη'. ἐν ᾧ τὰ περὶ τοὺς Ἀργοναύτας καὶ Κενταύρους, Ἡρακλῆς τε τοὺς ἄθλους ἐτέλει.

(1) Graece X.

(2) *Iliad.* II. 547. *Odyss.* VII. 81.

(3) Dactyli idaei traduntur ferri inventores ab Hesiodo apud Plinium VII sect. 57, et Clementem alex. *Strom.* I. 16 p. 362, ne aliorum testimonia frustra invocem.

(4) Alterum hunc Cecropem memorat etiam Clemens alex. *Strom.* I. 21. p. 381.

(5) Exemplar nostrum arm. XX; sed sunt XL bis in posteriore Eusebii libro, et heic graece, et apud Syncellum p. 161. A.

(6) De Spartis lege posteriorem librum in Pandionis temporibus.

(7) Graece tantum *Argonautae*. Armenius interpres addit *rei superfluae studiosi*, quibus verbis etymologiam eius nominis rimari videtur ex ἀργὸν *otiosum* et fortasse αἴτιον.

(8) Interpres arm. utitur voce *IUSCHABARIAN*, de qua locuti sumus p. 6. n. 5.

(9) Duo haec verba ex Syncello p. 157. C. supplentur.

Decimus Theseus Aegei annis XXX, sub quo Minos legislator cognoscebatur.

Undecimus Menestheus Petei, qui Ornei, qui Erechthei, annis XXIII, sub quo Ilium captum est.

Duodecimus Demophoon Thesei annis XXXIII, sub quo res Ulyxis et Orestis, itemque Aeneas Anchisae regnat Lavinii. (1)

Decimus tertius Oxyntes Demophoontis annis XII, sub quo Amazones fanum Ephesi inflammaverunt.

Decimus quartus Aphidas Oxyntae anno I.

Decimus quintus Thymoetes frater Aphidantis annis VIII.

Decimus sextus Melanthus Andropompi pyliensis annis XXXVII, sub quo Heraclidae descenderunt, et Peloponnesus subacta est.

Decimus septimus Codrus Melanthi annis XXI, sub quo Iones amissa Achaia Athenas confugerunt.

2. ATHENARUM PRINCIPES QUOAD VIVERENT.

Decimus octavus Medon Codri dominatus est annis XX (2).

Decimus nonus Acastus Medontis annis XXXVI, cuius aetate migratio ionica fuit, in qua Homerum quoque fuisse traditum

Δέκατος Θησεὺς Αἰγέως ἔτη λ', ἐφ' οὗ Μίνως ἐνομοθέτει.

Ἑνδέκατος Μενεσθεὺς Πετεῶ τοῦ Ὀρνέως (3) τοῦ Ἐρεχθέως, ἐφ' οὗ Ἴλιον ἑάλω, ἔτη κγ'.

Δωδέκατος Δημοφῶν Θησέως ἔτη λγ', ἐφ' οὗ τὰ περὶ Ὀδυσσέα καὶ Ὀρέστην, καὶ Αἰνείας ἐβασίλευσε Λαβινίῳ.

Τρισκαιδέκατος Ὀξύντης Δημοφῶντος ἔτη ιβ', ἐφ' οὗ τὸν ἐν Ἐφέσῳ ναὸν ἐνέπρησαν Ἀμαζόνες.

Τεσσαρεσκαιδέκατος Ἀφείδας Ὀξύντου ἔτος ά.

Πεντεκαιδέκατος Θυμοίτης Ἀφείδαντος ἀδελφὸς ἔτη ή.

Ἑκκαιδέκατος Μέλανθος Ἀνδροπόμπου πύλιος ἔτη λζ', ἐφ' οὗ Ἡρακλειδῶν κάθοδος, καὶ κράτησις Πελοποννήσου.

Ἑπτακαιδέκατος Κόδρος Μελάνθου ἔτη κά, ἐφ' οὗ Ἴωνες ἐξ Ἀχαΐας ἐκπεσόντες εἰς Ἀθήνας κατέφυγον.

2. Ὀκτωκαιδέκατος Μέδων Κόδρου ἔτη ή.

Ἐννεακαιδέκατος Ἄκαστος Μέδοντος ἔτη λς', ἐφ' οὗ Ἰώνων ἀποικία, ἐν

(1) Interpres arm. perperam *Lavinii filius*.

(2) Graece VIII. Verum in margine codicis arm. XX, uti apud Syncellum p. 178. C. Et quidem in posteriore Eusebii libro, bis occurrit XX, in tabulis nempe et in canone.

(3) Vocem τοῦ Ὀρνέως restituimus graeco textui scaligeriano ex Syncello p. 172. D. et ex armeniaca interpretatione.

est. Eodem tempore Salomon item templum Hierosolymis condebat, quod ubi res feret demonstrabimus.

Vigesimus Archippus Acasti annis XIX.

Vigesimus primus Thersippus Archippi annis XLI.

Vigesimus secundus Phorbas Thersippi annis XXX.

Vigesimus tertius Megacles Phorbantis annis XXX.

Vigesimus quartus Diognetus Megaclis annis XXVIII, (sub quo) Lycurgus cognoscebatur.

Vigesimus quintus Pherecles Diogneti annis XIX.

Vigesimus sextus Ariphron Phereclis annis XX, cuius aetate imperium Assyriorum interempto Sardanapallo finitum est (1).

Vigesimus septimus Thespieus Ariphronis annis VII (2), cuius aetate leges scribebat Lacedaemoniis Lycurgus.

Vigesimus octavus Agamestor Thespiei annis XVII.

Vigesimus nonus Aeschylus Agamestoris annis XXIII, cuius anno duodecimo prima olympias instituta est, qua vicit stadium Choroebus eleus. Summa *temporum* Atheniensium ad primam olympiadem a Cecrope cognomento diphye anni sunt DCCLXXX, ab

οἱς Ὅμηρον ἱςοροῦσι. Κατὰ τοῦτον παρ' Ἑβραίοις Σολομῶν τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ᾠκοδόμει ναὸν, ὡς κατὰ καιρὸν ἐπιδείξομεν.

Εἰκοςὸς Ἄρχιππος Ἀκάςου ἔτη ιθ'.

Εἰκοςὸς πρῶτος Θέρσιππος Ἀρχίππυ ἔτη μά.

Εἰκοςὸς δεύτερος Φόρβας Θερσίππυ ἔτη . . . .

Εἰκοςὸς τρίτος Μαγακλῆς Φόρβαντος ἔτη . . . .

Εἰκοςὸς τέταρτος Διόγνητος Μεγακλέυς ἔτη . . . . ἐφ' οὗ Λυκοῦργος ἐγνωρίζετο.

Εἰκοςὸς πέμπτος Φερεκλῆς Διογνήτυ ἔτη ιθ'.

Εἰκοςὸς ἕκτος Ἀρίφρων Φερεκλέους ἔτη κ', ἐφ' οὗ ἡ Ἀσσυρίων ἀρχὴ κατελύθη, καὶ Σαρδανάπαλλος ἀνῃρέθη.

Εἰκοςὸς ἕβδομος Θεσπιεὺς Ἀρίφρονος ἔτη κζ', ἐφ' οὗ Λυκοῦργος ἐνομοθέτει Λακιδαιμονίοις.

Εἰκοςὸς ὄγδοος Ἀγαμήςωρ Θεσπιέως ἔτη ιζ'.

Εἰκοςὸς ἔνατος Αἰσχύλος Ἀγαμήςορος ἔτη κγ', ἐφ' οὗ ἔτει δωδεκάτῳ πρωτη ὀλυμπιὰς ἤχθη, ἣν ἐνίκα Κόροιβος ἠλεῖος ςάδιον. Ὁμοῦ συνάγεται

(1) Cap. XV. 7 Sardanapallus dicitur extinctus imperante Athenis Thespieo Ariphronis. In posteriore tamen Eusebii libro utraque sententia refertur. Imperium Assyriorum deletum esse sub Ariphrone videbatur communis auctorum sententia Syncello p. 185. B.

(2) Graece XXVII. Ita bis in posteriore Eusebii libro, nec non apud Syncellum p. 195. C.

Ogygo anni CMLXX (1). Posthinc olympiades notandis temporibus observandae sunt.

Post Aeschylum (autem trigesimus) imperat Athenis Alcmaeon annis II (2).

Post hunc visum est decennales esse principes.

Charops annis X.

Aesimedes annis X.

Clidicus annis X.

Hippomenes annis X.

Leocrates annis X.

Apsander annis X.

Eryxias annis X.

3. Mox placuit annuum principem creare. Et primus quidem annuus princeps fuit Creon vigesima quarta olympiade. Deinde singuli uno anno dominati sunt, quorum nomina scribere tanti non est. Haec sunt tempora, quae in antiquitatibus atheniensibus recensentur, atque instar gravis historiae ac vetustate firmatae habentur. Quamquam revera tempus ante captum Ilium, et

ἐπὶ τὴν πρώτην ὀλυμπιάδα, ἀπὸ μὲν Κέκροπος τοῦ διφυοῦς, ἔτη ψπ' (3). ἀπὸ δὲ Ὠγύγου ἔτη ϡό. Ἐντεῦθεν δὲ κατὰ τὰς ὀλυμπιάδας ἀριθμητέον τοὺς χρόνους.

Τριακοστὸς δὲ μετὰ Αἰσχύλον Ἀθηναίων βασιλεὺς Ἀλκμαίων ἔτη ιβ'.

Μετὰ τοῦτον ἔδοξεν εἶναι τὰς ἀρχὰς δεκαετεῖς.

Χάροψ ἔτη ί.

Αἰσιμήδης ἔτη ί.

Κλείδικος ἔτη ί.

Ἱππομένης ἔτη ί.

Λεωκράτης ἔτη ί.

Ἄψανδρος ἔτη ί.

Ἐρυξίας ἔτη ί.

Ἔδοξεν αἱρεῖσθαι ἄρχοντα κατ' ἐνιαυτόν. Καὶ πρῶτος ἡγήσατο ἐνιαύσιος ἄρχων Κρέων ἐπὶ τῆς εἰκοστῆς τετάρτης ὀλυμπιάδος. Μεθ' ὃν καὶ ἕκαστον ἔτος εἷς τις παρ' αὐτοῖς ἦρξεν, ὧν οὐκ ἀναγκαῖον νῦν τὰ ὀνόματα παρατίθεσθαι. Οὗτοι οἱ τῆς Ἀθηναίων ἀρχαιότητος ἐν ἐπιτομῇ μνημονευόμενοι χρόνοι, καὶ οἱ (4) ἐν ταῖς παλαιαῖς καὶ μᾶλλον ἀκριβεστέραις ἱστορίαις ἀναφέρονται. Τοὺς μὲν οὖν

(1) Lege cap. XXVIII.

(2) Graece XII; sed II in posteriore libro bis, et apud Syncellum p. 212. C.

(3) Ita emendo editionem scribendo ψπ pro ψν'.

(4) Textus scaligerianus ὧν. Tum et armeniaca interpretatio aliquantum abludit. L.

quicquid in eo memorabile actum est, quum diligenti historiae non esset traditum, id nos, prout licuit, e pluribus memoriis summatim congessimus. Rursus ne tempora quidem ab Ilio capto ad primam olympiadem certis monumentis consignata fuerunt. Haec tamen Porphyrius primo suo philosophicae historiae *libro* his adamussim breviterque verbis complectitur.

CAPUT XXXI.

Ex Porphyrii primo philosophicae historiae *libro*.

* **A** capto Ilio ad Heraclidarum in Peloponnesum descensum ait Apollodorus elapsos esse annos LXXX: tum a descensu, ad Ioniam *urbibus* frequentatam (1) annos LX: exinde ad Lycurgum annos CLIX: (a Lycurgo usque ad primam olympiadem annos CVIII:) summam autem temporis a capto Ilio ad primam olympiadem annorum esse CCCCVII (2).

ἔμπροσθεν χρόνυς τ' Ἰλίυ ἁλώσεως κ) τὰς ἐν τούτοις πραχθείσας ἱςορίας οὐκ ἀκριβεῖς ἀναγραφὰς ἐχούσας ὡς οἷόν τε ἦν ἐκ τῶν διαφόρως μνημονευομένων ἐπετεμόμεθα. Τὰ ἢ ἀπὸ τ' Ἰλίυ ἁλώσεως μέχρι τ' πρώτης ὀλυμπιάδος οὐδ' αὐτὰ μὲν ἠξιώθη μνήμης ἐντελοῦς· ὅμως δ' ὁ Πορφύριος ἐν τῷ πρώτῳ τ' φιλοσόφυ ἱςορίας ὧδέ πως ἐπιτέμνεται πρὸς λέξιν.

Πορφυρίυ.

(*) Ἀπὸ τ' ἁλώσεως Ἰλίυ, ἐπὶ τ' τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον, ἔτη π' φησὶν εἶναι ὁ Ἀπολλόδωρος· ἀπὸ ἢ τ' καθόδυ, εἰς τ' Ἰωνίας κτίσιν, ἔτη ξ' (3)· ἐντεῦθεν εἰς Λυκοῦργον ἔτη θ' κ) ἑκατὸν κ) πεντήκοντα· ἀπὸ δὲ Λυκούργυ εἰς τ' πρώτην ὀλυμπιάδα. ὀκτὼ κ) ἑκατόν· τὰ ἢ πάντα ἀπὸ τῆς ἁλώσεως Ἰλίυ, ἐπὶ τ' πρώτην ὀλυμπιάδα ἔτη ἑπτὰ κ) υ'. *Ab excerptis Scaligeri p. 27-28.*

(1) Recole p. 135. n. 2. Interpres arm. *usque ad aedificationem Ioniae.*

(2) Hunc annorum numerum prorsus tradiderat Eratosthenes, cuius locum iuvat heic exscribere ex Clemente alex. *Strom.* l. 21. p. 402, qui haec scribit. Ἐρατοσθένης τοὺς χρόνους ὧδε ἀναγράφει. Ἀπὸ μὲν Τροίας ἁλώσεως ἐπὶ Ἡρακλειδῶν κάθοδον, ἔτη ὀγδοήκοντα· ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὴν Ἰωνίας κτίσιν, ἔτη ἑξήκοντα· τὰ δὲ τούτοις ἑξῆς, ἐπὶ μὲν ἐπιτροπίαν τὴν Λυκούργου, ἔτη ἑκατὸν πεντηκονταεννέα· ἐπὶ δὲ προηγούμενον ἔτος τῶν πρώτων ὀλυμπίων ἔτη ἑκατὸν ὀκτώ. *Eratosthenes sic tempora scribit: a Troia capta ad reditum Heraclidarum, anni sunt octoginta; hinc ad Ioniam incolis frequentatam, anni sexaginta; reliqua quae consecuta sunt tempora usque ad Lycurgi tutelam, anni sunt novem et quinquaginta supra centum; tum ad annum primae olympiadis primum, anni centum et octo.* Iam Censorini *de die nat.* cap. XXI locus, in quo Eratosthenes annos CCCCVII ab Inachi regno (nisi iste Inachus sicyonius est) ad primam olympiadem tradit, iamdiu a criticis corruptus habetur.

(3) Ed. ϛ'.

Operae pretium mihi videor facturus, si olympiades etiam, quae a Graecis celebratae sunt, libro meo complectar.

CAPUT XXXII.

Gaecorum olympiades·

Prima olympias, qua vicit stadium Coroebus eleus. Hinc ratio temporum apud Graecos videtur certo posse constitui: nam antea quidem ex sua quisque sententia rem definiebat (1).

* De institutione agonis (quae est certantium exercitatio (2)).

1. De agone opus est disserere aliquantum, cuius instituti qui maxime aetatem ampliant, ante Herculem a quodam ex idaeis Dactylis conditum affirmant; exin ab Aethlio *celebratum* ob filios suos exercendos; a quo et ii, qui decertabant, nomen athletarum (3) traxerunt. Deinde huius filium Epeum, deinde Endymionem, deinde Alexinum, deinde Oenomaum praefectos fuisse sacrorum: tum Pelopem pa-

(*) Πρώτη ὀλυμπιὰς, ἣν ἐνίκα Κόροιβος ἠλεῖος. Ἀπὸ γὰρ τούτων τὰ τῆς Ἑλλήνων χρονογραφίας ἀκριβοῦς ἀναγραφῆς τετυχέναι δοκεῖ. ἅττα πρὸ αὐτῶν, ὡς ἑκάστῳ φίλον ἦν ἀπεφήναντο. *E Scaligeri excerptis p. 38 sq.*

(**) Περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀγῶνος τῶν ὀλυμπίων (4).

Ὀλίγα δὲ ἀναγκαῖον περὶ τοῦ ἀγῶνος εἰπεῖν, ὡς οἱ μὲν πορρωτάτω τοῖς χρόνοις τὴν θέσιν αὐτοῦ προάγοντες πρὸ Ἡρακλέους αὐτὸν τεθῆναί φασιν ὑπὸ ἑνὸς τῶν ἰδαίων Δακτύλων εἶτα ὑπὸ Ἀεθλίου ἐπὶ ἐξαπείρᾳ τῶν αὐτοῦ παίδων, ἀφ' οὗ καὶ οἱ ἀγωνισταὶ ἀθληταὶ ἐκλήθησαν. Μεθ' ὃν τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἐπειὸν, εἶτα Ενδυμίωνα, ἑξῆς δὲ Ἀλεξῖνον, εἶτα Οἰνόμαον προστῆναι τῆς θυσίας μεθ'

(1) Audiendus Varro apud Censorinum cap. XXI. *Varro tria discrimina temporum esse tradit; primum ab hominum principio ad cataclysmum priorem, quod propter ignorantiam vocatur* ἄδηλον; *secundum a cataclysmo priore ad olympiadem primam, quod quia in eo multa fabulosa referuntur,* μυθικὸν *nominatur; tertium a prima olympiade ad nos, quod dicitur* ἱστορικὸν, *quia res in eo gestae veris historiis continentur.* Sed contradicit Plutarchus in *Numa* cap. I.

(2) Extrema haec verba videntur armeniaci interpretis glossa. Iam de olympiadibus cum multi e veteribus, tum copiosissime omnium scripserat Phlegon adrianaei aevi auctor, cuius praecipuum ea de re opus (nam plura eodem super argumento ediderat) legit Photius cod. XCVII. Videndus quoque Suidas voc. Φλέγων. Fragmentum prooemii olympiadum Phlegontis typis iamdiu commendatum est. Denique legatur Pausanias in Eliacis.

(3) Armenius interpres addit glossam *oppugnatorum.*

(4 Τῶν ὀλυμπίων non legebat interpres arm.

trii (1) Iovis in honorem sacra obtulisse: ad extremum Herculem Alcmenae et Iovis filium: post quem alii aetates decem, alii vero tres tantum exactas (2) esse aiunt usque ad Iphitum, qui agonem instauravit.

2. Hic enim patria eleus, Graeciae iuvandae studiosus (3), quum bella civitatum tota Peloponneso sedare cuperet, misit oratores (4) qui de urgentium bellorum compositione *oraculum* rogarent, atque hoc responsum a Deo editum est Peloponnesiis: delubrum ingredimini, sacra ferte, et vatum iussis morem gerite. Item Eleis hoc editum est oraculum: Elei qui maiorum instituta firmiter retinentes, patriam vestram liberastis, finem bellis imponite, commune foedus cum Graecis initote, donec cum celebritate laetus annus redeat. Huius rei gratia Iphitus foederata pace vacationem bellorum esse iussit, et suo quemque cibo tranquille vesci; vetitumque ab Hercule monuit, nequis vim alii inferret. Atque ita agonem peregit Iphitus cum Lycurgo lacedaemonio (5); erant autem am-

ὂν Πέλοπα εἰς τιμὴν τῷ πατρίῳ Διὶ ἀγαγεῖν, εἶτα Ἡρακλέα τὸν Ἀλκμήνης καὶ Διός, ἀφ' οὗ γενεὰς δέκα τυγχάνειν, οἱ δὲ τὰς τελείας τρεῖς φασὶν, ἐπὶ Ἴφιτον τὸν ἀνανεωσάμενον τὸν ἀγῶνα.

2. Τοῦτον γὰρ ἠλεῖον ὄντα, καὶ προνοούμενον τῆς Ἑλλάδος, παῦσαι τε σπεύδοντα πολέμων τὰς πόλεις ἐκ πάσης Πελοποννήσου στεῖλαι θεωροὺς τῶν πευσομένους περὶ τῆς τῶν κατεχόντων πολέμων ἀπαλλαγῆς, χρησμὸν τε λαβεῖν πυθικὸν τοῦτον.

Ὦ Πελοποννήσου ναίται παρὰ βωμὸν ἰόντες
Θύετε, καὶ πείθεσθε τά κεν μάντεις ἐνέπωσιν.

Τοῖς δὲ Ἠλείοις τάδε προαγορεῦσαι.

Ἠλεῖοι πρόπολοι πατέρων νόμον ἰθύνοντες
Τὴν αὐτῶν ῥύεσθε πάτραν, πολέμου δ' ἀπέχεσθε,
Κοινοδίκου φιλίης ἡγούμενοι Ἑλλήνεσσι,
Ἔστ' ἂν ἐνὶ ξυνόδος ἔλθῃ φιλόφρων ἐνιαυτός.

Τούτου χάριν Ἴφιτος κατήγγειλε τὴν ἐκεχειρίαν ἐπ' ἡμέρᾳ τροφῇ χρῆσθαι ὑπὸ Ἡρακλέους, καὶ χεῖρας ἀλλήλοις οὐκ ἐπέφερον. Τὸν δὲ ἀγῶνα τετέλεκεν Ἴφιτος ἡρακλείδης σὺν Λυκούργῳ συγγενεῖ· ἑκάτεροι δὲ ἡρακλεῖδαι. Καὶ

(1) Interpres arm *patrio*, perperam ex graeco πατρίῳ. *L.*

(2) Ita armenius interpres cum scaligeriano textu consentiens, in quo τελείας tantummodo legitur. Verumtamen Syncellus p. 196. A. addit ὀλυμπιάδας, ita ut *duodecim* potius anni, quam *nonagintus*, id est aetates tres, intelligi debeant. *L.*

(3) Interpres arm. *Graeciae procurator*.

(4) Interpres arm. θεωρούς intellexit *exploratores*.

(5) Graece *cognato*.

bo heraclidae. Nihil porro tum erat agon praeter quam stadium. Alia deinceps certamina ex intervallo accesserunt.

3. Verumtamen Aristodemus eleus (1) refert, exacta vigesima et septima olympiade (postquam agon ab Iphito institutus fuerat) coeptos esse scribi victores, quum antea ob veterum incuriam nemo fuisset litteris consignatus: donec vigesima octava (2) olympiade quum vicisset stadium Coroebus eleus, ipse primus in album relatus est, eamque primam olympiadem habitam esse, ex qua Graeci sua tempora supputant. Aristodemo suffragatur et Polybius. At Callimachus ait, XIII (3) olympiades post Iphitum non esse scripto commendatas, nempe usque ad quartam decimam quam vicit Coroebus. Multi vero affirmant, inter agonem. quem Hercules Alcmenae instituerit, primamque scriptam olympiadem interiectos esse annos CCCCLIX. Porro Elei (4) unoquoque quinquennio, nempe annis quatuor interpositis, agonem peragunt.

τότε μόνον ἦν σταδίου ὁ ἀγών· ὕστερον δὲ τὰ ἄλλα ἆθλα κατὰ μέρος προσετέθη.

3. Ἱστοροῦσι δὲ οἱ περὶ Ἀριστόδημον τὸν ἠλεῖον, ὡς ἀπὸ εἰκοστῆς καὶ ἑβδόμης ὀλυμπιάδος ἤρξαντο οἱ ἀθληταὶ ἀναγράφεσθαι, οἱ δηλαδὴ νικηφόροι· πρὸ τοῦ γὰρ οὐδεὶς ἀνεγράφη, ἀμελησάντων τῶν προτέρων· τῇ δὲ εἰκοστῇ ὀγδόῃ τὸ στάδιον νικῶν Κόροιβος ἠλεῖος, ἀνεγράφη πρῶτος. Καὶ ἡ ὀλυμπιὰς αὕτη πρώτη ἐτάχθη, ἀφ' ἧς Ἕλληνες ἀριθμοῦσι τοὺς χρόνους. Τὰ δὲ αὐτὰ τῷ Ἀριστοδήμῳ καὶ Πολύβιος ἱστορεῖ. Καλλίμαχος δὲ δεκατρεῖς ὀλυμπιάδας ἀπὸ Ἰφίτου παρεῖσθαι φησὶ μὴ ἀναγραφείσας, τῇ δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ Κόροιβον νικᾶν. Πολλοὶ δὲ λέγουσιν, ἀπὸ τῆς ὑπὸ Ἡρακλέους τοῦ Ἀλκμήνης τοῦ ἀγῶνος θέσεως ἐπὶ τὴν πρώτην ἀριθμουμένην ὀλυμπιάδα, γενέσθαι ἔτη υνθ'. Ἄγουσι δὲ Ἠλεῖοι πενταετηρικὸν τὸν ἀγῶνα, τεσσάρων ἐτῶν μεταξὺ συντελουμένων.

Ex Syncello p. 195-196. et e Scaligeri excerptis p. 39.

(1) Arm. *Aristodemus cum sociis*, perperam intellecta locutione οἱ περὶ Ἀριστόδημον.

(2) Vocabulum *octava* abest a codice arm.

(3) Ita in margine codicis arm. et graece. At in textu mendose LIII.

(4) Codex arm. *Heraclidae* pro *Elei*.

CAPUT XXXIII.

Graecorum olympiades (4) a prima usque ad quadragesimam septimam supra ducentesimam, qua Romanis imperabat Antoninus Severi filius.

I. Olympias, qua vicit Coroebus eleus stadium. Solius enim stadii usus fuit usque ad tertiam decimam *exactam* olympiadem.

II. Antimachus eleus stadium.

Remus et Romulus nascuntur.

III. Androclus messenius stadium.

IV. Polychares messenius stadium.

V. Aeschides (1) eleus stadium.

VI. Oebotas dymaeus stadium.

VII. Darcles messenius stadium.

Romulus Romam condit.

VIII. Anticles messenius stadium.

IX. Xenocles messenius stadium.

Ἑλλήνων ὀλυμπιάδες ἀπὸ τῆς πρώτης ἐπὶ τῆς σμζ΄ καθ᾽ ἣν Ῥωμαίων ἐβασίλευσεν Ἀντωνῖνος υἱὸς Σεβήρου.

Πρώτη ὀλυμπιάς. ἣν ἐνίκα Κόροιβος ἠλεῖος στάδιον. Τοῦτο γὰρ ἠγωνίζοντο μόνον ἐπὶ ὀλυμπιακῶν ἀγώνων.

Δευτέρα. Ἀντίμαχος ἠλεῖος στάδιον.

Ῥῶμος καὶ Ῥωμύλος ἐγεννήθησαν.

Τρίτη. Ἄνδροκλος μεσσήνιος στάδιον.

Τετάρτη. Πολυχάρης μεσσήνιος στάδιον.

Πέμπτη. Αἰσχίνης ἠλεῖος στάδιον.

Ἕκτη. Οἰβώλας δυμαῖος στάδιον.

Ἑβδόμη. Διοκλῆς μεσσήνιος στάδιον.

Ῥωμύλος Ῥώμην ἔκτισε.

Ὀγδόη. Ἀντικλῆς μεσσήνιος στάδιον.

Ἐννάτη. Ξενοκλῆς μεσσήνιος στάδιον.

(1) Num auctor huius operis olympiadum est ille Hippias eleus, non admodum priscus homo, a Plutarcho *in Numa* cap. 1 memoratus? Nomina quidem *certaminum* variorum olympicorum extant explicanturque apud Platonem de legibus VIII. p. 833. ed. Serrani.

(2) Graece *Aeschines*. Eiusmodi multas in olympionicarum nominibus varietates per se ipse lector deinceps notabit; quae certe rariores sunt, quam illae nominum in synodalibus subscriptionibus latinorum discrepantiae a graecis.

X. Dotades messenius stadium.

XI. Leochares messenius stadium.

XII. Oxythemis coronaeus stadium.

XIII. Diocles corinthius stadium.

XIV. Desmon corinthius stadium. Additus est recursus, quem vicit Hypenus eleus.

XV. Orsippus megarensis stadium. Additus est dolichus (1): nudi currebant, vincebatque Acanthus laco.

XVI. Pythagoras laco stadium.

XVII. Polus epidaurius stadium.

XVIII. Tullus sicyonius stadium. Addita est lucta, vicitque Hybatus laco. Additum etiam quinquertium, vicitque Lampis laco.

XIX. Menus megarensis stadium.

XX. Atheradas laco stadium.

XXI. Pantacles atheniensis stadium.

XXII. Idem iterum stadium.

XXIII. Icarius hyperesius stadium. Additus est pugilatus: vicitque Onomastus smyrnaeus, qui et eiusdem pugilatus leges tulit.

Δεκάτη. Δωτάδης μεσσήνιος ϛάδιον.

Ἑνδεκάτη. Λεωχάρης μεσσήνιος ϛάδιον.

Δωδεκάτη. Ὀξύθεμις κορωναῖος ϛάδιον.

Τρισκαιδεκάτη. Διοκλῆς κορίνθιος ϛάδιον.

Τεσσαρεσκαιδεκάτη. Δέσμων κορίνθιος ϛάδιον. Προσετέθη ϗ δίαυλον, ϗ ἐνίκα Ὑπήνιος ἠλεῖος.

Πεντεκαιδεκάτη. Ὄρσιππος μεγαρεὺς ϛάδιον. Προσετεθη δολιχὸς, ϗ γυμνοὶ ἔδραμον, ἐνίκα Ἄκανθος λάκων.

Ἑκκαιδικάτη. Πυθαγόρας λάκων ϛάδιον.

Ἑπτακαιδεκάτη. Πῶλος ἐπιδαύριος ϛάδιον.

Ὀκτωκαιδεκάτη Τέλλις σικυώνιος ϛάδιον Προσετέθη πάλη, ȣ ἐνίκα Εὐρύϐατος λάκων. Προσετέθη ϗ πένταθλος, ϗ ἐνίκα Λαμπίας λάκων.

Ἐννεακαιδικάτη. Μένος μεγαρεὺς ϛάδιον.

Εἰκοστή. Ἀθηράδας λάκων ϛάδιον.

Εἰκοϛὴ πρώτη. Πανταχλῆς ἀθηναῖος ϛάδιον.

Εἰκοϛὴ δευτέρα. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

Εἰκοϛὴ ϛίτη. Ἰκάριος ὑπηρεσσιεὺς ϛάδιον. Προσετέθη πυγμὴ, ϗ Ὀνόμαϛος σμυρναῖος ἐνίκα, ὃ ϗ τῇ πυγμῇ νόμυς θέμενος.

(1) *Dolichus* erat plurium stadiorum curriculum.

XXIV. Cleoptolemus laco stadium.

XXV. Thalpis laco stadinm. Addita est quadriga, vicitque Paoron thebanus.

XXVI. Callisthenes laco stadium. Philimbrotus laco quinquertium tribus olympiadibus vicit. Carnia primum Lacedaemone instituta sunt, quod est citharoedorum certamen.

XXVII. Eurybus atheniensis stadium.

XXVIII. Charmis laco stadium qui aridis tantum ficubus vescebatur. Hanc primo *olympiadem* egerunt Pisaei, eo quod Elei bello adversus Dymaeos (1) distinerentur.

XXIX. Chionis laco stadium. Huius unus saltus cubitorum XXII (2) erat.

XXX. Idem secundo. Ab Eleis defecerunt Pisaei, atque hanc et consequentes XXII egerunt.

XXXI. Chionis laco tertio stadium.

XXXII. Cratinus megarensis stadium: quo tempore etiam Comaeus pugilatu certans tres fratres (3) vicit.

XXXIII. Gygis laco stadium. Additum est pancration, vicit-

Εἰκοστὴ τετάρτη. Κλεοπτόλεμος λάκων στάδιον.

Ἐἰκοστὴ πέμπτη. Θάλπιος λάκων στάδιον. Προσετέθη τέθριππον, καὶ ἐνίκα Πάτων θεβαῖος.

Εἰκοστὴ ἕκτη. Καλλισθένης λάκων στάδιον· Φιλόμβροτος ὁ λάκων πένταθλον τρισὶν ὀλυμπιάσιν ἐνίκησε. Κάρνεια ἐτέθη πρῶτον ἐν Λακεδαίμονι κιθαρῳδῶν ἀγών.

Εἰκοστὴ ἑβδόμη. Εὔρυβος ἀθηναῖος στάδιον.

Εἰκοστὴ ὀγδόη. Χάρμις λάκων στάδιον, ὃς σύκοις ξηροῖς ἤσκει. Ταύτην ἦξαν Πισαῖοι, Ἠλείων ἀσχολουμένων, διὰ τὸν πρὸς Δυμαίους πόλεμον.

Εἰκοστὴ ἐνιάτη. Χίονις λάκων στάδιον, οὗ τὸ ἅλμα ποδῶν ἦν νβʹ.

Τριακοστή. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον. Πισαῖοι Ἠλείων ἀποστάντες ταύτην τε ἦξαν, καὶ τὰς ἑξῆς κβʹ.

Τριακοστὴ πρώτη· Χίονις λάκων τὸ τρίτον στάδιον·

Τριακοστὴ δευτέρα. Κρατῖνος μεγαρεὺς στάδιον· ὅτε καὶ Κομαῖος τρίτος ἀδελφῶν ἀγωνισάμενος ἐνίκα.

Τριακοστὴ τρίτη. Γύγις λάκων στάδιον· Προσετέθη παγκράτιον, καὶ ἐνίκα Λύγ-

(1) Interpres arm. legit, ut putamus, πρὸς δυσμικούς, vel similitudine vocabulorum deceptus est, ideoque scripsit *adversus occidentales*. Sed plane dicendum est *adversus Dymaeos*. Fuit autem *Dyme* urbs Achaiae in limitibus Elidis.

(2) Graece LII, quae mendosa lectio est. Item graece *pedum* pro *cubitorum*.

(3) Graece *tertius fratrum*.

que Hyggamis syracusanus magno corpore praeditus qui stadium pedibus suis metitus est, idque passuum (1) tantummodo sexcentorum esse voluit. Additus est etiam celes, vicitque Craxillas thessalus.

XXXIV. Stomus atheniensis stadium.

XXXV. Sphaerus laco stadium; recursum autem Cylon atheniensis, is qui etiam tyrannidem affectavit (2).

XXXVI. Phryno atheniensis qui in Co insula (3) singulari certamine interemptus est.

XXXVII. Euryclidas laco stadium. Additum est puerorum stadium, vicitque Polynices eleus. Addita lucta puerorum, vicitque Hypposthenes laco, qui, una intermissa, quinque continentibus olympiadibus luctam virilem vicit.

XXXVIII. Olyntheus laco stadium. Additum est puerorum quinquertium: tunc autem in agone tantum exercebantur. Vicit Deutelidas laco.

XXXIX. Ripsolaus laco stadium.

XL. Olyntheus laco iterum.

Λαμις συρακούσιος ὑπερμεγέθης, ὃς στάδιον ἐξεμέτρησε τοῖς ἑαυτοῦ ποσί, μόνας ἑξακοσίους παραθέσεις ποιησάμενος. Προσετέθη καὶ [κέλης] καὶ ἐνίκα Πραξίλλας θεσσαλός.

Τριακοστὴ τετάρτη. Στόμας ἀθηναῖος στάδιον.

Τριακοστὴ πέμπτη. Σφαῖρος λάκων στάδιον, καὶ δίαυλον Κύλων ὁ ἀθηναῖος ὁ ἐπιθέμενος τυραννίδι.

Τριακοστὴ ἕκτη. Φρύνων ἀθηναῖος, ὃς Πιττακῷ μονομαχῶν ἀνῃρέθη.

Τριακοστὴ ἑβδόμη· Εὐρυκλείδας λάκων στάδιον. Προσετέθη στάδιον παίδων, καὶ ἐνίκα Πολυνείκης ἠλεῖος. Προσετέθη καὶ παίδων πάλη, καὶ ἐνίκα Ἱπποσθένης λάκων, ὃς διαλιπὼν μίαν τὰς ἑξῆς πέντε ὀλυμπιάδας ἀνδρῶν πάλην ἐνίκησε.

Τριακοστὴ ὀγδόη· Ὀλυνθεὺς λάκων στάδιον. Προσετέθη παίδων πένταθλος, καὶ ἠγωνίσαντο τότε μόνον· ἐνίκα Δευτελίδας λάκων.

Τριακοστὴ ἐννάτη. Ῥίψολκος (4) λάκων στάδιον.

Τεσσαρακοστή· Ὀλυνθεὺς λάκων τὸ δεύτερον στάδιον.

(1) Ita loquitur armenus interpres. Ceterum Censorinus cap. XIII. olympicum stadium dicit *pedum* DC

(2) Rem narrant Thucydides l. 126, et Herodotus V. 71. Perperam interpres arm. *qui etiam in tyrannum impetum fecit.*

(3) Graece *qui in singulari cum Pittaco certamine interemptus est*, quae vera lectio videtur.

(4) Mendum pro Ῥίψολκος.

XLI. Cleondas thebanus stadium. Additus est puerorum pugilatus, vicitque Philotas sybarita.

XLII. Lycotas laco stadium.

XLIII. Cleo epidaurius stadium.

XLIV. Gelo laco stadinm.

XLV. Anticrates epidaurius stadinm.

XLVI. Chrysomachus laco stadium. Polymnestor milesius puerorum stadium. Hic in pascuis degens leporem cursu adsecutus est.

XLVII. Eurycles laco stadium.

XLVIII. Glyco crotoniates stadium. Pythagoras samius despectus in puerorum pugilatu, et tamquam femina traductus, *mox* procedens viros (1) omnes egregie superavit.

XLIX. Lycinus crotoniates stadium.

L. Epitelidas laco stadium.

Septem sapientes nominati sunt.

LI. Eratosthenes crotoniates (2) stadium.

LII. Agis eleus stadium.

Τεσσαρακοστὴ πρώτη. Κλεώνδας θηβαῖος στάδιον. Προσετέθη παίδων πυγμὴ, καὶ ἐνίκα Φιλώτας συβαρίτης.

Τεσσαρακοστὴ δευτέρα. Λυκώτας λάκων στάδιον.

Τεσσαρακοστὴ τρίτη. Κλέων ἐπιδαύριος στάδιον.

Τεσσαρακοστὴ τετάρτη. Γέλων λάκων στάδιον.

Τεσσαρακοστὴ πέμπτη. Ἀντικράτης ἐπιδαύριος στάδιον.

Τεσσαρακοστὴ ἕκτη. Χρυσάμαχος λάκων στάδιον, καὶ Πολυμνήστωρ μιλήσιος παίδων στάδιον, ὃς αἰπολῶν λαγὼν κατέλαβε.

Τεσσαρακοστὴ ἑβδόμη. Εὐρυκλῆς λάκων στάδιον.

Τεσσαρακοστὴ ὀγδόη. Γλύκων κροτωνιάτης στάδιον. Πυθαγόρας σάμιος ἐκκριθεὶς παίδων πυγμὴν, καὶ ὡς θῆλυς χλευαζόμενος, προβὰς εἰς τοὺς ἄνδρας, ἅπαντας ἑξῆς (3) ἐνίκησε.

Τεσσαρακοστὴ ἐννάτη. Λυκῖνος κροτωνιάτης στάδιον.

Πεντηκοστή. Ἐπιτελίδας λάκων στάδιον.

Οἱ ἑπτὰ σοφοὶ ὠνομάσθησαν.

Πεντηκοστὴ πρώτη. Ἐρατοστένης κροτωνιάτης στάδιον.

Πεντηκοστὴ δευτέρα. Ἄγις ἠλεῖος στάδιον.

(1) Armeniacus interpres legit προβὰς τοὺς ἄνδρας, uti est apud Syncellum p. 239 B, non προβὰς εἰς τοὺς ἄνδρας *virili aetate firmatus*, uti habet Scaliger.

(2) Arm. *crotiniensis*.

(3) Armeniacus interpres videtur legisse ἐξόχως pro ἑξῆς.

LIII. Agno peparethius stadium.

LIV. Hippostratus crotoniates stadium. Arechion phygalensis duobus (1) iam pancratiis victor fracto cranio (2) interiit, et cadaver eius coronatum est: namque adversarius antea victus (3) *cum* dimisit, quia sibi pedem frangeret (4).

LV. Hippostratus idem secundo.

Cyrus hoc tempore Persis imperavit.

LVI. Phaedrus pharsalius stadium.

LVII. Lagramus laco stadium.

LVIII. Diognetus crotoniates stadium.

LIX. Archilochus corcyraeus stadium.

LX. Apellaeus eleus stadium.

LXI. Agatharchus corcyraeus stadium.

LXII. Eryxias chalcidicus stadium; luctam Milo crotoniates, qui vicit olympia sexies, pythia sexies, isthmia decies, nemea novies.

LXIII. Parmenides camarinaeus stadium.

Πεντηκοστὴ τρίτη. Ἄγνων πεπαρήθιος στάδιον.

Πεντηκοστὴ τετάρτη. Ἱππόστρατος κροτωνιάτης στάδιον· Ἀριχίων φυγαλεὺς τὸ τρίτον νικῶν παγκράτιον ψιλωθεὶς ἀπέθανε, καὶ νεκρὸς ἐστέφθη, φθάσαντος ἀπείπασθαι ἀνταγωνιστοῦ κλωμένου αὐτῷ τοῦ ποδὸς ὑπ᾽ ἐκείνου.

Πεντηκοστὴ πέμπτη. Ἱππόστρατος ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

Ὅτι Κῦρος ἐβασίλευσε Περσῶν.

Πεντηκοστὴ ἕκτη. Φαῖδρος φαρσάλιος στάδιον.

Πεντηκοστὴ ἑβδόμη. Λάδρομος λάκων στάδιον.

Πεντηκοστὴ ὀγδόη. Διόγνητος κροτωνιάτης στάδιον.

Πεντηκοστὴ ἐννάτη. Ἀρχίλοχος κερκυραῖος στάδιον.

Ἑξηκοστή. Ἀπελλαῖος ἠλεῖος στάδιον.

Ἑξηκοστὴ πρώτη. Ἀγάθαρχος κερκυραῖος στάδιον.

Ἑξηκοστὴ δευτέρα. Ἐρυξίας χαλκιδεὺς στάδιον· Μίλων κροτωνιάτης πάλην, ὃς νικᾷ ὀλύμπια ἑξάκις, πύθια ἑξάκις, ἴσθμια δεκάκις, νέμεα ἐννεάκις.

Ἑξηκοστὴ τρίτη. Παρμενίδης καμαριναῖος στάδιον.

(1) Graece *tertio pancratio.*

(2) Paulo aliter graecus textus, in quo certe apud Pausaniam VIII. 40 dicitur strangulatus Arachion (sive Arichion). Armeniacus interpres utitur voce GARAPRADEAL composita ex GARAP *cranium* et RADEAL *scissum*. Sane et in Marc. ev. cap. XII. 4. utitur eodem hoc vocabulo interpres Bibliorum armeniacus, quo loco Graeci habent λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν, Latini autem *in capite vulneraverunt.*

(3) Ambigua locutio in arm. textu, nempe *victus adversarius* vel *victor adversarius.*

(4) Hanc historiam luculenter tradunt Pausanias VIII. 40. et Philostratus *Imag.* II. 6.

LXIV. Menander thessalus stadium.

LXV. Anachus tarentinus stadium. Additus est cursus armatus, vicitque Damaretus heraeus.

LXVI. Ischyrus himeraeus stadium.

LXVII. Phannas Pellenensis primus triplex certamen obiit, nempe stadium, recursum, et cursum armatum (1).

LXVIII. Isomachus crotoniates stadium.

LXIX. Idem secundo.

LXX. Nicias opuntius stadium.

LXXI. Tisicrates crotoniates stadium.

LXXII. Idem secundo.

LXXIII. Astyalus crotoniates stadium.

LXXIV. Idem secundo.

LXXV. Idem tertio (2).

LXXVI. Scamander mitylenaeus stadium.

Ἑξηκοστὴ τετάρτη. Εὔανδρος Θεσσαλὸς στάδιον.

Ἑξηκοστὴ πέμπτη. Ἀνοχᾶς ταραντῖνος στάδιον. Προσετέθη ὁπλίτης, καὶ ἐνίκα Δαμάρητος ἡραιεύς.

Ἑξηκοστὴ ἕκτη. Ἰσχυρὸς ἱμεραῖος στάδιον.

Ἑξηκοστὴ ἑβδόμη. Φανᾶς πελληνεὺς πρῶτος ἐτρίσσευσεν, στάδιον, δίαυλον, ὅπλον.

Ἑξηκοστὴ ὀγδόη. Ἰσόμαχος κροτωνιάτης στάδιον.

Ἑξηκοστὴ ἐννάτη. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

Ἑβδομηκοστή. Νικαίστας ὀπούντιος στάδιον.

Ἑβδομηκοστὴ πρώτη. Τισικράτης κροτωνιάτης στάδιον.

Ἑβδομηκοστὴ δευτέρα. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

Ἑβδομηκοστὴ τρίτη. Ἀστύαλος κροτωνιάτης στάδιον.

Ἑβδομηκοστὴ τετάρτη. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

Ἑβδομηκοστὴ πέμπτη. Ὁ αὐτὸς τρίτον.

Ἑβδομηκοστὴ ἕκτη. Σκάμανδρος μιτυληναῖος στάδιον.

(1) Interpres arm. ponit heic et superius vocem graecam ὅπλον, quam sic deinde explanat hoc loco: *id est adversarium se exhibere contra armatum ad certamen.*

(2) Olympiades apud Diodorum siculum, propter amissos eius libros, hactenus acephalae, ex hac LXXV usque ad CXIX apud eumdem auctorem supersunt (lib. XI-XX) quas eruditus lector non sine fructu cum his eusebianis olympiadibus conferet. Iam quod apud Diodorum hac olympiade LXXV traditur victor *Asylus syracusanus*; prima quidem vox *Asylus* mendum videtur pro *Astyalus*; ipse autem Astyalus dixerat se syracusanum quum esset *crotoniates*, cuius mendacii causam et poenam refert Pausanias VI. 13.

LXXVII. Dandinus argivus stadium.

LXXVIII. Parmenides posidoniates stadium.

LXXIX. Xenophon corinthius stadium.

LXXX. Turymmas thessalus stadinm: Luctam (1) Amesinas barcaeus, qui armenta pascens luctabatur cum tauro; cumque eodem (2) Pisam adducto decertabat.

LXXXI. Polymnastus cyrenaeus stadium.

LXXXI. Lycus larissaeus stadium.

LXXXIII. Crisso himeraeus stadium.

LXXXIV. Idem secundo.

LXXXV. Idem tertio.

LXXXVI. Theopompus (3) thessalus stadinm.

LXXXVII. Euphranor (4) ambraciotes stadium.

Exin bellum peloponuesiacum.

LXXXVIII. Symmachus messenius stadium.

LXXXIX. Idem secundo.

XC. Hyperbius syracusanus stadium.

Ἑβδομηκοστὴ ἑβδόμη. Δάνδης ἀργεῖος στάδιον.

Ἑβδομηκοστὴ ὀγδόη. Παρμενίδης ποσειδωνιάτης στάδιον.

Ἑβδομηκοστὴ ἐννάτη. Ξενοφῶν κορίνθιος στάδιον.

Ὀγδοηκοστή. Τυρύμμας θεσσαλὸς στάδιον. Πάλην Ἀμησινᾶς βαρκαῖος, ὃς βουκολῶν ταύρῳ ἐγυμνάζετο, ὃν καὶ εἰς Πίσαν ἀγαγὼν συνεγυμνάσθη.

Ὀγδοηκοστὴ πρώτη. Πολύμναστος κυρηναῖος στάδιον.

Ὀγδοηκοστὴ δευτέρα. Λύκος λαρισσαῖος στάδιον.

Ὀγδοηκοστὴ τρίτη. Κρίσσων ἱμεραῖος στάδιον.

Ὀγδοηκοστὴ τετάρτη. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

Ὀγδοηκοστὴ πέμπτη. Ὁ αὐτὸς τὸ τρίτον στάδιον..

Ὀγδοηκοστὴ ἕκτη Θεόπομπος θεσσαλὸς στάδιον.

Ὀγδοηκοστὴ ἑβδόμη. Σώφρων ἀμβρακιώτης στάδιον.

Ἐν ᾧ ὁ πελοποννησιακὸς πόλεμος συνεκροτήθη.

Ὀγδοηκοστὴ ὀγδόη. Σύμμαχος μεσσήνιος στάδιον.

Ὀγδοηκοστὴ ἐννάτη. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

Ἐννενηκοστή. Ὑπέρβιος συρακούσιος στάδιον.

(1) Armeniacus interpres utitur vocabulo *certamen* generalis sensus, quo loco graece est *lucta*.

(2) Codex arm. ENT AIL *cum alio*; sed mendum videtur pro ENT AIN *cum eodem*.

(3) Theopompus scribitur in superiore olympiade post verba *idem tertio*; quo mendo armeniaci amanuensis reliquarum olympiadum in codice numeri, ob unum subtractum, omnes a graeco textu dissiderent, nisi errorem emendavissemus.

(4) Graece *Sophron*.

XCI. Exegentus agrigentinus stadium.

XCII. Idem secundo.

XCIII. Eurotas cyrenaeus stadium: pancratium Polydamas scotusaeus ingenti corpore praeditus, qui quum in Perside apud Ochum versaretur, leones caedebat, nudusque cum armatis certabat. Addita est biga, vicitque Evagrius eleus.

XCIV. Crocinas larissaeus stadium.

XCV. Meno atheniensis stadium.

XCVI. Eupolemus eleus stadium. Additus est tubicen, vicitque Timaeus eleus. Additus etiam praeco, vicitque Acrates eleus.

XCVII. Tirinaeus *eleus* (1) stadium:

XCVIII. Sosippus delphius stadium: luctam Aristodemus eleus, quem nemo medium corripuit.

XCIX. Dicon syracusanus stadium. Additum est equulecrum curule certamen, vicitque Eurybasus laco.

C. Dionysidorus tarentinus stadium.

CI. Damon thurinus stadium.

Ἐννενηκοστὴ πρώτη. Ἐξάγεντος ἀκραγαντῖνος στάδιον.

Ἐννενηκοστὴ δευτέρα. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον στάδιον.

Ἐννενηκοστὴ τρίτη. Εὔκατος κυρηναῖος στάδιον· παγκράτιον Πολύδαμας σκοτυσσαῖος ὑπερμεγέθης, ὃς ἐν Πέρσαις παρὰ Ὤχῳ γενόμενος λέοντας ἀνῄρει, καὶ ὡπλισμένους γυμνὸς κατηγωνίσατο, ἵστη δὲ καὶ ἅρματα ἐλαυνόμενα κατὰ κράτος. Προσετέθη συνωρὶς, καὶ ἐνίκα Εὐαγόρας ἠλεῖος.

Ἐννενηκοστὴ τετάρτη. Κροκίνας λαρισσαῖος στάδιον.

Ἐννενηκοστὴ πέμπτη. Μένων ἀθηναῖος στάδιον.

Ἐννενηκοστὴ ἕκτη. Εὐπόλεμος ἠλεῖος στάδιον. Προσετέθη σαλπιγκτὴς, καὶ ἐνίκα Τίμαιος ἠλεῖος. Προσετέθη καὶ κῆρυξ, καὶ ἐνίκα Κράτης ἠλεῖος.

Ἐννενηκοστὴ ἑβδόμη. Τεριναῖος ἠλεῖος στάδιον.

Ἐννενηκοστὴ ὀγδόη. Σώσιππος ὁ δελφὸς στάδιον, Ἀριστόδημος ἠλεῖος πάλην, οὗ μέσα οὐδεὶς ἔλαβεν.

Ἐννενηκοστὴ ἐννάτη. Δίκων συρακούσιος στάδιον. Προσετέθη τέθριππον πωλικὸν, καὶ ἐνίκα Εὐρυβάτας λάκων στάδιον (2).

Ἑκατοστή. Διονυσόδωρος ταραντῖνος στάδιον.

Ἑκατοστὴ πρώτη. Δάμων θούριος στάδιον.

(1) Vocabulum *eleus* desideratur in codice arm. indicatâ lacunâ.

(2) Haec vox videtur omittenda.

CII. Idem secundo.

CIII. Pythostratus ephesius stadium.

CIV. Phocides atheniensis stadium (1). Haec olympias a Pisaeis acta est.

CV. Porus cyrenaeus stadium.

CVI. Idem secundo.

CVII. Micrinas tarentinus stadium.

CVIII. Polycles cyrenaeus stadium.

CIX. Aristolochus atheniensis stadium.

CX. Anticles atheniensis stadium.

CXI. Cleomantis clitorius stadium.

CXII. Eurylas chalcidicus stadium.

Alexander Babylonem cepit, et Darium interemit.

CXIII. Clito macedo stadium. Ageus argivus dolichum, qui victoriam suam eodem die Argum veniens narravit.

CXIV. Micennas rhodius stadium.

Alexander obiit. Mox quum imperium eius inter se plures dividerent, Aegypti et Alexandriae regnum obtinuit Ptolemaeus.

CXV. Damasias amphipolitanus stadium.

Ἑκατοστὴ δευτέρα. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον στάδιον.

Ἑκατοστὴ τρίτη. Πυθόστρατος ἐφέσιος στάδιον.

[1]Ἑκατοστὴ τετάρτη. Φωκίδης ἀθηναῖος πάλιν· αὕτη ὑπὸ Πισαίων ἐτέθη.

Ἑκατοστὴ πέμπτη. Πῶρος κυρηναῖος στάδιον.

Ἑκατοστὴ ἕκτη. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

Ἑκατοστὴ ἑβδόμη. Μικρίνας ταραντῖνος στάδιον.

Ἑκατοστὴ ὀγδόη. Πολυκλῆς κυρηναῖος στάδιον.

Ἑκατοστὴ ἐννάτη. Ἀριστόλοχος ἀθηναῖος στάδιον.

Ἑκατοστὴ δεκάτη Ἀντικλῆς ἀθηναῖος στάδιον.

Ἑκατοστὴ ἑνδεκάτη. Κλεόμαντις κλειτόριος στάδιον.

Ἑκατοστὴ δωδεκάτη. Εὐρύλας χαλκιδεὺς στάδιον.

Ἀλέξανδρος Βαβυλῶνα κατέσχε, Δαρεῖον καθελών.

Ἑκατοστὴ τρισκαιδεκάτη. Κλίτων μακεδὼν στάδιον. Ἀργεὺς ἀργεῖος δολιχὸν, ὃς ἐν Ἄργει τὴν ἑαυτοῦ νίκην αὐθημερὸν ἀνήγγειλεν.

Ἑκατοστὴ τεσσαρεσκαιδεκάτη. Μικίννας ῥόδιος στάδιον.

Ἀλέξανδρος ἐτελεύτησε· μεθ' ὃν εἰς πολλοὺς διαιρεθείσης τῆς ἀρχῆς, Αἰγύπτου καὶ Ἀλεξανδρείας ἐβασίλευσε Πτολεμαῖος.

Ἑκατοστὴ πεντεκαιδεκάτη. Δαμασίας ἀμφιπολίτης στάδιον.

(1) Graece luctam.

CXVI. Demosthenes laco stadium.

CXVII. Parmenides mitylenaeus stadium.

CXVIII. Andromenes corinthius stadium. Antenor atheniensis, aut milesius, in pancratio adversatus circumstantibus se (1) victor extitit sine unctione tribus in aetatibus.

CXIX. Andromenes corinthius stadium.

CXX. Pythagoras magnesius ad Maeandrum stadium. *Luctam* Ceras argivus qui bovis ungulas evellebat.

CXXI. Idem Pythagoras secundo.

CXXII. Antigonus macedo stadium.

CXXIII. Idem secundo.

CXXIV. Philomelus pharsalius stadium.

CXXV. Lagus aegiensis stadium.

CXXVI. Idaeus, vel Nicator, cyrenaeus stadium.

CXXVII. Perigenes alexandrinus stadium.

CXXVIII. Seleucus macedo stadium.

Ἑκατοστὴ ἑκκαιδεκάτη. Δημοσθένης λάκων στάδιον.

Ἑκατοστὴ ἑπτακαιδεκάτη. Παρμενίδης μιτυληναῖος στάδιον.

Ἑκατοστὴ ὀκτωκαιδεκάτη. Ἀνδρομένης κορίνθιος στάδιον· Ἀντήνωρ ἀθηναῖος ἢ μιλήσιος παγκράτιον, ἀκόντιον, περιοδονίκης, ἄληπτος (2) ἐν ταῖς τρισὶν ἡλικίαις.

Ἑκατοστὴ ἐννεακαιδεκάτη. Ἀνδρομένης κορίνθιος στάδιον.

Ἑκατοστὴ εἰκοστή. Πυθαγόρας μάγνης στάδιον· πάλην Κεράς ἀργεῖος, ὃς χηλὰς ἀπέσπα βοός.

Ἑκατοστὴ εἰκοστὴ πρώτη. Πυθαγόρας τὸ δεύτερον.

Ἑκατοστὴ εἰκοστὴ δευτέρα. Ἀντίγονος μακεδὼν στάδιον.

Ἑκατοστὴ εἰκοστὴ τρίτη. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

Ἑκατοστὴ εἰκοστὴ τετάρτη. Φιλόμηλος φαρσάλιος στάδιον.

Ἑκατοστὴ εἰκοστὴ πέμπτη. Λάδας αἰγιεὺς στάδιον.

Ἑκατοστὴ ἕκτη. Ἰδαῖος, ἢ Νικάτωρ, κυρηναῖος στάδιον.

Ἑκατοστὴ εἰκοστὴ ἑβδόμη. Περιγένης ἀλεξανδρεὺς στάδιον.

Ἑκατοστὴ εἰκοστὴ ὀγδόη. Σέλευκος μακεδὼν στάδιον. Βελιστίχη γυνὴ ἀπὸ τῆς Μακεδονίας τῷ ἐπὶ θαλάσσῃ συνωρίδι πωλικῇ ἐνίκησε.

(1) Ita loquitur hoc loco armeniacus interpres, quamquam in graeco textu habetur περιοδονίκης. Iam qui quatuor sollemnia Graecorum certamina, olympia, pythia, isthmia, et nemea vicisset, is dicebatur περιοδονίκης *periodi victor*. Sed heic dicendum est *vicit pancratium, iaculum, fuitque periodinices invictus tribus in aetatibus.*

(2) Interpres arm. videtur legisse ἄλειπτος; quod ipsum perperam intellexit *sine unctione*.

CXXIX. Philinus cous stadium. Addita est equuleorum biga, vicitque Philistiachus Macedi (1).

CXXX. Philinus idem secundo.

CXXXI. Ammonius alexandrinus stadium. Additus est singularis equus, vicitque Hippocrates Thessali filius.

CXXXII. Xenophanes aetolus ex Amphissa stadium.

CXXXIII. Simylus neapolitanus stadium.

Parthi defecerunt a Macedonibus, primusque regnavit Arsaces, unde Arsacidae.

CXXXIV. Alcidas laco stadium.

CXXXV. Eraton aetolus stadium. Pugilatum Cleoxenus alexandrinus in periodo illaeus.

CXXXVI. Pythocles sicyonius stadium.

CXXXVII. Menestheus barcylitanus stadium.

CXXXVIII. Demetrius alexandrinus stadium.

CXXXIX. Iolaidas argivus stadium.

CXL. Zopyrus syracusanus stadium.

CXLI. Dorotheus rhodius stadium.

Ἑκατοςὴ εἰκοςὴ ἐννάτη. Φιλῖνος κῷος ςάδιον.

Ἑκατοςὴ ζ̄ιακοςή. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

Ἑκατοςὴ τριακοςὴ πρώτη. Ἀμμώνιος ἀλεξανδρεὺς ςάδιον. . .

Ἑκατοςὴ τριακοςὴ δευτέρα. Ξενοφάνης αἰτωλὸς ςάδιον.

Ἑκατοςὴ τριακοςὴ τρίτη. Σιμύλος νεαπολίτης ςάδιον.

Πάρθοι Μακεδόνων ἀπέςησαν, καὶ πρῶτος ἐβασίλευσεν Ἀρσάκης, ὅθεν Ἀρσακίδαι.

Ἑκατοςὴ τριακοςὴ τετάρτη. Ἀλκίδας λάκων ςάδιον.

Ἑκατοςὴ τριακοςὴ πέμπτη. Ἐράτων αἰτωλὸς ςάδιον· πυγμὴν Κλεόξενος ἀλεξανδρεὺς, περιοδονίκης ἀτραυμάτιςος.

Ἑκατοςὴ τριακοςὴ ἕκτη. Πυθοκλῆς σικυώνιος ςάδιον.

Ἑκατοςὴ τριακοςὴ ἑβδόμη Μενεσθεὺς βαρκυλίτης ςάδιον.

Ἑκατοςὴ τριακοςὴ ὀγδόη. Δημήτριος ἀλεξανδρεὺς ςάδιον.

Ἑκατοςὴ τριακοςὴ ἐννάτη. Ἰωλαΐδας ἀργεῖος ςάδιον.

Ἑκατοςὴ τεσσαρακοςή. Ζώπυρος συρακούσιος ςάδιον.

Ἑκατοςὴ τεσσαρακοςὴ πρώτη. Δωρόθεος ῥόδιος ςάδιον.

(1) Ita codex arm. At graecus textus ponit in superiore olympiade *Belistichen macedonicam mulierem*. Itaque perversionem ordinis nominisque armeniacus interpres fecit.

CXLII. Crates alexandrinus stadium. Caper (1) eleus luctam (2) et pancratium vicit post Herculem, scriptusque est secundus ab Hercule.

CXLIII. Heraclitus samius stadium.

CXLIV. Heraclides salaminius ex insula Cypro stadium.

CXLV. Pyrrhias aetolus stadium. Puerilem luctam Torchus colophonius: solus *hic* puerilem periodum vicit. Additum est puerorum pancration (qui est accessus ad complectendum (3)) vicitque Phaedimus alexandrinus (4).

CXLVI. Micion boeotius stadium.

CXLVII. Agemachus cyzicenus stadium: luctam Clitostratus rhodius, qui simul ac collum cepisset, vincebat.

CXLVIII. Arcesilaus megalopolitanus stadium.

CXLIX. Hippostratus e Seleucia Pieria stadium.

CL. Onesicratus salaminius stadium.

CLI. Thymelus aspendius stadium.

CLII. Democrates megarensis stadium.

CLIII. Aristander lesbius ex Antissa stadium.

Ἑκατοστὴ τεσσαρακοστὴ δευτέρα. Κράτης ἀλεξανδρεὺς στάδιον. Κάπρος ἠλεῖος πάλην καὶ παγκράτιον ἐνίκα μετὰ Ἡρακλέα, καὶ ἀναγράφεται δεύτερος ἀφ' Ἡρακλέως.

Ἑκατοστὴ τεσσαρακοστὴ τρίτη. Ἡράκλειτος σάμιος στάδιον.

Ἑκατοστὴ τεσσαρακοστὴ τετάρτη. Ἡρακλείδης σαλαμίνιος στάδιον.

Ἑκατοστὴ τεσσαρακοστὴ πέμπτη. Πυῤῥίας αἰτωλὸς στάδιον· παίδων πυγμὴν Μόσχος κολοφώνιος, μόνος παιδικὴν περίοδον. Προσετέθη παίδων παγκράτιον, καὶ ἐνίκα Φαίδιμος ἀλεξανδρεύς.

Ἑκατοστὴ τεσσαρακοστὴ ἕκτη. Μικίων βοιώτιος στάδιον.

Ἑκατοστὴ τεσσαρακοστὴ ἑβδόμη. Ἀγήμαχος κυζικηνὸς στάδιον· πάλην Κλεόστρατος ῥόδιος, ὃς τραχηλίζων ἀπελάμβανεν.

Ἑκατοστὴ τεσσαρακοστὴ ὀγδόη. Ἀκεσίλαος μεγαλοπολίτης στάδιον.

Ἑκατοστὴ τεσσαρακοστὴ ἐννάτη. Ἱππόστρατος σελευκεὺς στάδιον.

Ἑκατοστὴ πεντηκοστή. Ὀνησίκρατος σαλαμίνιος στάδιον.

Ἑκατοστὴ πεντηκοστὴ πρώτη. Θύμηλος ἀσπένδιος στάδιον.

Ἑκατοστὴ πεντηκοστὴ δευτέρα Δημόκριτος μεγαρεὺς στάδιον.

Ἑκατοστὴ πεντηκοστὴ τρίτη. Ἀρίστανδρος λέσβιος στάδιον.

(1) Cod. arm. *Capus* vel *Carus*.

(2) Cod. arm. *stadium*, mendose tamen; etenim huius olympiadis stadionices Crates iam scriptus est.

(3) Haec est glossa interpretis arm. qui ait MAS EV AAIA *perventus et prehensio*. Fortasse hanc item pancratii definitionem addere licet iis quas copiose congessit H. Stephanus in thesauro L. G.

(4) Codex arm. addit mendose *stadium*.

CLIV. Leonidas rhodius triplici in certamine victor (1) stadium.

CLV. Idem secundo.

CLVI. Idem tertio. Aristoxenus rhodius tertius post Herculem luctam et pancratium (2).

CLVII. Idem Leonidas quarto. Solus et primus quatuor olympiadibus coronas olympiacas duodecim retulit.

CLVIII. Orthon syracusanus stadium.

CLIX. Alcimus cyzicenus stadium.

CLX. Anodorus cyzicenus stadium.

CLXI. Antipater epirota stadium.

CLXII. Damon delphius stadium.

CLXIII. Timotheus trallianus stadium.

CLXIV. Boeotus sicyonius stadium.

CLXV. Acusilaus cyrenaeus stadium.

CLXVI. Chrysogonus nicaenus stadium.

CLXVII. Idem secundo.

CLXVIII. Nicomachus philadelphensis stadium.

Ἑκατοςὴ πεντηκοςὴ τετάρτη. Λεωνίδας ῥόδιος τριαςὴς στάδιον.

Ἑκατοςὴ πεντηκοςὴ πέμπτη. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

Ἑκατοςὴ πεντηκοςὴ ἕκτη. Ὁ αὐτὸς τὸ τρίτον. [Ἀριςοξῆνος (3)] ῥόδιος τρίτος ἀφ᾽ Ἡρακλέους πάλην ὁμοῦ καὶ παγκράτιον.

Ἑκατοςὴ πεντηκοςὴ ἑβδόμη. Λεωνίδας τὸ τέταρτον ςάδιον, μόνος ἢ καὶ πρῶτος ἐπὶ τέσσαρας ὀλυμπιάδας ςεφάνης ὀλυμπιακοὺς ἔχει δώδεκα.

Ἑκατοςὴ πεντηκοστὴ ὀγδόη. Ὄρθων συρακούσιος στάδιον.

Ἑκατοςὴ πεντηκοστὴ ἐννάτη. Ἄλκιμος κυζικηνὸς στάδιον.

Ἑκατοςὴ ἑξηκοστή. Ἀνώδοκος κυζικηνὸς στάδιον.

Ἑκατοςὴ ἑξηκοστὴ πρώτη. Ἀντίπατρος ἠπειρώτης στάδιον.

Ἑκατοστὴ ἑξηκοστὴ δευτέρα. Δάμων δελφὸς στάδιον.

Ἑκατοςὴ ἑξηκοστὴ τρίτη. Τιμόθεος τραλλιανὸς στάδιον.

Ἑκατοςὴ ἑξηκοστὴ τετάρτη. Βοιωτὸς σικυώνιος στάδιον.

Ἑκατοςὴ ἑξηκοστὴ πέμπτη Ἀκουσίλαος κυρηναῖος στάδιον.

Ἑκατοςὴ ἑξηκοστὴ ἕκτη. Χρυσόγονος νικαιὺς στάδιον.

Ἑκατοςὴ ἑξηκοστὴ ἑβδόμη. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

Ἑκατοςὴ ἑξηκοστὴ ὀγδόη. Νικόμαχος φιλαδελφεὺς στάδιον.

(1) Codex arm. tantum *triplicans*.

(2) Interpres arm. *omnium virium certamen*.

(3) Restituitur hoc vocabulum ab interprete arm.

CLXIX. Nicodemus laco stadium.

CLXX. Simmias seleuciensis ad Tigrim stadium.

CLXXI. Parmeniscus corcyraeus stadium.

CLXXII. Eudamus cous stadium. Protophanes magnesius ad Maeandrum pancratium (1), quartus ab Hercule.

CLXXIII. Parmeniscus corcyraeus iterum stadium.

CLXXIV. Demostratus lariensis (2) stadium.

CLXXV. Stadium puerorum, vicitque Epaenetus argivus. Viri enim idcirco non certaverunt, quia cunctos Sylla Romam accersiverat.

CLXXVI. Dio cyparissensis stadium.

CLXXVII. Hecatomuus eleus stadium.

CLXXVIII. Diocles hypaepenus stadium. Stratonicus Coragi alexandrinus luctam et pancratium (3), quintus ab Hercule: qui in nemeis quoque eodem die puerorum et barbatorum (4) quatuor coronas cepit, et gymnica certamina sine equo peragens, gratiâ amicorum vel regum adsecutus est ut in album referretur: quare nec egisse *cursum* putabatur (5).

Ἑκατοςὴ ἑξηκοστὴ ἐννάτη. Νικόδημος λακεδαιμόνιος ςάδιον.

Ἑκατοςὴ ἑβδομηκοςή. Σιμμίας σελευκεὺς ἀπὸ Τίγριος στάδιον.

Ἑκατοςὴ ἑβδομηκοστὴ πρώτη. Παρμηνίσκος κερκυραῖος ςάδιον τὸ δεύτερον.

Ἑκατοςὴ ἑβδομηκοστὴ δευτέρα. Εὔδαμος κῶος στάδιον. Πρωτοφάνης μάγνης πάλην καὶ παγκράτιον, τέταρτος ἀφ' Ἡρακλέους.

Ἑκατοςὴ ἑβδομηκοστὴ τρίτη. Παρμενίσκος κερκυραῖος τὸ β' στάδιον.

Ἑκατοςὴ ἑβδομηκοστὴ τετάρτη . . . . . .

Ἑκατοςὴ ἑβδομηκοστὴ πέμπτη. Ἐπαίνετος ἀργεῖος στάδιον παίδων· ἄνδρες γὰρ οὐκ ἠγωνίσαντο, Σύλλα πάντας εἰς Ῥώμην μεταπεμψαμένου.

Ἑκατοςὴ ἑβδομηκοστὴ ἕκτη. Δίων κυπαρισσεὺς στάδιον.

Ἑκατοςὴ ἑβδομηκοστὴ ἑβδόμη. Ἑκατόμνος ἠλεῖος στάδιον.

Ἑκατοςὴ ἑβδομηκοστὴ ὀγδόη. Διοκλῆς ὑπαιπηνὸς στάδιον· Στρατόνικος Κοράγου ἀλεξανδρεὺς πάλην καὶ παγκράτιον πέμπτος ἀφ' Ἡρακλέους· ὃς νεμέα τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ παίδων καὶ ἀγενείων τέσσαρας στεφάνους ἔσχεν.

(1) Graece *luctam et pancratium*.

(2) *Larienses* commemorat Strabo lib. I. p. 89. ed. oxon.

(3) Interpres arm. *omnium virium certamen*, pro *luctam et pancratium*, heic et alibi.

(4) Ita est in cod. arm. At graece *imberbium*.

(5) Textus armeniacus graeco copiosior est, sed idem aliquanta obscuritate laborat.

CLXXIX. Andreas laco stadium.

CLXXX. Andromachus laco (1) stadium.

CLXXXI. Lamachus tauromenitanus stadium.

CLXXXII. Anthestion argivus stadium. Marion Marionis alexandrinus luctam et pancratium (2) sextus ab Hercule.

CLXXXIII. Theodorus messenius stadium.

Iulius Caesar dominium supremum Romanorum obtinuit.

CLXXXIV. Idem Theodorus secundo.

Augustus imperavit Romanis.

CLXXXV. Aristo thurinus stadium.

CLXXXVI. Scamander ex Alexandria Troadis stadium.

CLXXXVII. Aristo thurinus secundo.

CLXXXVIII. Sopater argivus stadium (3).

CLXXXIX. Asclepiades sidonius (4) stadium.

CXC. Auphidius patrensis stadium.

CXCI. Diodotus tyaneus stadium.

CXCII. Diophanes aeolius stadium.

Ἑκατοστὴ ἑβδομηκοστὴ ἐννάτη. Ἀνδρείας λακεδαιμόνιος στάδιον.

Ἑκατοστὴ ὀγδοηκοστή. Ἀνδρόμαχος ἀμβρακιώτης στάδιον.

Ἑκατοστὴ ὀγδοηκοστὴ πρώτη Λάμαχος ταυρομενίτης στάδιον.

Ἑκατοστὴ ὀγδοηκοστὴ δευτέρα. Ἀνθεστίων ἀργεῖος στάδιον· Μαρίων Μαρίωνος ἀλεξανδρεὺς πάλην καὶ παγκράτιον ἕκτος ἀφ' Ἡρακλέους.

Ἑκατοστὴ ὀγδοηκοστὴ τρίτη. Θεόδωρος μεσσήνιος στάδιον.

Ἰούλιος Καῖσαρ ἐμονάρχησε Ῥωμαίων.

Ἑκατοστὴ ὀγδοηκοστὴ τετάρτη. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

Αὔγουστος Ῥωμαίων ἐβασίλευε.

Ἑκατοστὴ ὀγδοηκοστὴ πέμπτη. Ἀρίστων Θούριος στάδιον.

Ἑκατοστὴ ὀγδοηκοστὴ ἕκτη. Σκάμανδρος ἀλεξανδρεὺς στάδιον.

Ἑκατοστὴ ὀγδοηκοστὴ ἑβδόμη. Σώπατρος ἀργεῖος στάδιον.

Ἑκατοστὴ ὀγδοηκοστὴ ὀγδόη . . . . .

Ἑκατοστὴ ὀγδοηκοστὴ ἐννάτη. Ἀσκληπιάδης σιδώνιος στάδιον.

Ἑκατοστὴ ἐννενηκοστή. Αὐφίδιος πατρεὺς στάδιον.

Ἑκατοστὴ ἐννενηκοστὴ πρώτη. Διόδοτος τυανεὺς στάδιον.

Ἑκατοστὴ ἐννενηκοστὴ δευτέρα. Διοφάνης αἰολεὺς στάδιον.

(1) Graece *ambraciotes*.

(2) Interpres arm. *omnium virium certamen*.

(3) Graece ordo perversus est.

(4) Cod. arm. *siconius*.

CXCIII. Artemidorus thyatirenus stadium.

CXCIV. Demaratus ephesius stadium.

CXCV. Idem secundo.

CXCVI. Pammenes magnesius ad Maeandrum stadium

CXCVII. Asiaticus halicarnasseus stadium.

CXCVIII. Diophanes prusensis ad Olympum stadium. Aristeas stratonicensis aut maeandrius luctam et pancratium (1), septimus ab Hercule.

Tiberius imperavit Romanis.

CXCIX. Aeschines milesius, qui *et* Glaucias, stadium. Instauratus est equorum (2) cursus, vicitque Tiberii Caesaris quadriga.

CC. Polemon petraeus stadium.

CCI. Damas cydonius stadium.

CCII. Hermogenes pergamenus stadium.

CCIII. Apollonius epidaurius stadium.

CCIV. Sarapion alexandrinus stadium. Nicostratis argiades luctam et pancratium, octavus ab Hercule· Exin nemo eiusmodi ab

Ἑκατοστὴ ἐννενηκοστὴ τρίτη. Ἀρτεμίδωρος Θυατείριος στάδιον.

Ἑκατοστὴ ἐννενηκοστὴ τετάρτη. Δημάρατος ἐφέσιος στάδιον.

Ἑκατοστὴ ἐννενηκοστὴ πέμπτη. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

Ἑκατοστὴ ἐννενηκοστὴ ἕκτη. Παμμένης μάγνης ἀπὸ Μαιάνδρου στάδιον.

Ἑκατοστὴ ἐννενηκοστὴ ἑβδόμη. Ἀσιατικὸς ἁλικαρνασσεὺς στάδιον.

Ἑκατοστὴ ἐννενηκοστὴ ὀγδόη. Διοφάνης προυσαεὺς στάδιον· Ἀριστέας στρατονικεὺς, ἢ μαιάνδριος, πάλην καὶ παγκράτιον ἕβδομος ἀφ᾽ Ἡρακλέους.

Τιβέριος Ῥωμαίων ἐβασίλευεν.

Ἑκατοστὴ ἐννενηκοστὴ ἐννάτη. Αἰσχίνης μιλήσιος ὁ Γλαυκίας στάδιον.

Ἀπεδόθη τῶν ἵππων ὁ δρόμος πάλαι κωλυθεὶς, καὶ ἐνίκα Τιβερίου Καίσαρος τέθριππον.

Διακοσιοστή. Πολέμων πετραῖος στάδιον.

Διακοσιοστὴ πρώτη. Δαμασίας κυδωνιάτης στάδιον.

Διακοσιοστὴ δευτέρα. Ἑρμογένης περγαμηνὸς στάδιον.

Διακοσιοστὴ τρίτη. Ἀπολλώνιος ἐπιδαύριος στάδιον.

Διακοσιοστὴ τετάρτη. Σαραπίων ἀλεξανδρεὺς στάδιον. Στράτις ἀργίατης

(1) Interpres arm. *omnium virium certamen.*

(2) Interpres arm. pro ΚΑΙΟΣ *equorum* scribit ΒΥΑΤΖΙΟΣ, quod vocabulum cl. Aucherus ponit graece *δίφρον*, quae est *biga*. Atqui mox dicitur vicisse *quadriga*.

Hercule ad nostra usque tempora extitit, negligentibus Eleis validos quoque corona donare.

Caius Romanis imperavit.

CCV. Eubulidas laodicenus stadium.

Claudius Romanis imperavit.

CCVI. Valerius mitylenaeus stadium.

CCVII. Athenodorus aegiensis stadium.

CCVII. Idem secundo.

Nero Romanis imperavit.

CCIX. Callicles sidonius stadium.

CCX. Athenodorus aegiensis stadium.

CCXI. Non est celebrata *olympias*, quia Nero illam distulit donec se illuc ipse conferret. Post biennium tamen celebrata est, vicitque stadium quidem Tryphon philadelphensis; Nero autem in citharoedorum (1) certamine coronatus est, quia cantores et lyricos (2) vicit; nec non in currus pullini et decem equuleorum certamine.

CCXII. Polites ceramitanus stadium.

Vespasianus Romanis imperavit.

πάλην καὶ παγκράτιον ὄγδοος ἀφ' Ἡρακλέης, ἔτι παραβραβευόντων τῶν Ἠλείων σὺν δυναμένους.

[Γάϊος Ῥωμαίων ἐβασίλευε.]

Διακοσιοστὴ πέμπτη. Εὐβουλίδας λαοδικεὺς στάδιον.

Κλαύδιος Ῥωμαίων ἐβασίλευε.

Διακοσιοστὴ ἕκτη. Οὐαλέριος μιτυληναῖος στάδιον.

Διακοσιοστὴ ἑβδόμη. Ἀθηνόδωρος αἰγιεὺς στάδιον.

Διακοσιοστὴ ὀγδόη. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον στάδιον.

Νέρων Ῥωμαίων ἐβασίλευε.

Διακοσιοστὴ ἐννάτη. Καλλικλῆς σιδώνιος στάδιον.

Διακοσιοστὴ δεκάτη. Ἀθηνόδωρος αἰγιεὺς τὸ τρίτον στάδιον.

Διακοσιοστὴ ἑνδεκάτη. Οὐκ ἤχθη, Νέρωνος ἀναβαλλομένου εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἐπιδημίαν. Μετὰ δὲ ἔτη δύο ἀχθείσης αὐτῆς, στάδιον μὲν Τρύφων φιλαδελφεὺς ἐνίκα, Νέρων δὲ κηρύκων ἀγῶνα ἐστεφανοῦτο, τραγῳδοὺς, κιθαρῳδοὺς, ἅρμα πωλικὸν, καὶ τὸ τέλειον, καὶ τὸ δεκάπωλον.

Διακοσιοστὴ δωδεκάτη. Πολίτης κεραμίτης στάδιον.

Οὐεσπασιανὸς Ῥωμαίων ἐβασίλευε.

(1) Graece *praeconum*.

(2) Graece *tragoedos et citharoedos*.

CCXIII. Rhodon cumanus, vel Theodorus (1), stadium.

CCXIV. Strato alexandrinus stadium.

Titus Romanis imperavit.

CCXV. Hermogenes xanthius stadium.

Domitianus Romanis imperavit.

CCXVI. Apollophanes, qui et Patis (2), tarsensis stadium.

CCXVII. Hermogenes xanthius (iterum) stadium.

CCXVIII. Apollinus (3) alexandrinus, vel Heliodorus, stadium.

CCXIX. Stephanus cappadox stadium.

Nerva Romanis imperavit, deinde Traianus.

CCXX. Achilles alexandrinus stadium.

CCXXI. Theonas, idemque Smaragdus, alexandrinus stadium.

CCXXII. Callistus sidetes stadium. Denuo cursus equorum.

CCXXIII. Eustolus sidetes stadium.

CCXXIV. Isarion alexandrinus stadium.

Hadrianus Romanis imperavit.

CCXXV. Aristeas milesius stadium.

Διακοσιοστὴ τρισκαιδεκάτη. Ῥέδων κυμαῖος, ἢ Θεόδοτος, στάδιον.

Διακοσιοστὴ τεσσαρεσκαιδεκάτη. Στράτων ἀλεξανδρεὺς στάδιον.

Τίτος Ῥωμαίων ἐβασίλευε.

Διακοσιοστὴ πεντεκαιδεκάτη. Ἑρμογένης ξάνθιος στάδιον.

Δομετιανὸς Ῥωμαίων ἐβασίλευε.

Διακοσιοστὴ ἑκκαιδεκάτη. Ἀπολλοφάνης, ὁ καὶ Πάππης, ταρσεὺς στάδιον.

Διακοσιοστὴ ἑπτακαιδεκάτη. Ἑρμογένης ξάνθιος τὸ δεύτερον στάδιον.

Διακοσιοστὴ ὀκτωκαιδεκάτη. Ἀπολλώνιος ἀλεξανδρεὺς, ἢ Ἡλιόδωρος, στάδιον.

Διακοσιοστὴ ἐννεακαιδεκάτη. Στέφανος καππάδοξ στάδιον.

Νερούας Ῥωμαίων ἐβασίλευε, μεθ᾽ ὃν [Τραιανός.]

Διακοσιοστὴ εἰκοστή. Ἀχιλλεὺς ἀλεξανδρεὺς στάδιον.

Διακοσιοστὴ εἰκοστὴ πρώτη. Θεωνᾶς, ὁ καὶ Σμάραγδος, ἀλεξανδρεὺς στάδιον.

Διακοσιοστὴ δευτέρα. Κάλλιστος σιδήτης στάδιον.

Διακοσιοστὴ εἰκοστὴ τρίτη. Εὔστολος σιδήτης στάδιον.

Ἀδριανὸς Ῥωμαίων ἐβασίλευε.

Διακοσιοστὴ εἰκοστὴ πέμπτη. Ἀριστέας μιλήσιος στάδιον.

(1) Graece *Theodotus*.

(2) Ita codex arm.

(3) Graece *Apollonius*.

CCXXVI. Dionysius Sammeus alexandrinus stadium.

CCXXVII. Idem secundo.

CCXXVIII. Lucas alexandrinus stadium.

CCXXIX. Epidaurus, idemque Ammonius, alexandrinus stadium.
Antoninus Pius Romanis imperavit.

CCXXX. Didymus Clidens alexandrinus stadium.

CCXXXI. Cranaus sicyonius stadium.

CCXXXII. Atticus sardianus stadium. [*Socrates*] luctam et pancratium (1) vicisse scriptus est ab Eleis, et a Dionysio seleuciensi coronatus

CCXXXIII. Demetrius chius stadium.

CCXXXIV. Heras chius stadium.

CCXXXV. Mnasibulus elateensis stadium.
Verus et Antoninus Romanis imperaverunt.

CCXXXVI. Aithales alexandrinus stadium.

CCXXXVII. Eudaemon alexandrinus stadium.

CCXXXVIII. Agathopus aegineta stadium.

Διακοσιοστὴ εἰκοστὴ ἕκτη. Διονύσιος ὁ Σαμμεὺς ἀλεξανδρεὺς στάδιον.

Διακοσιοστὴ εἰκοστὴ ἑβδόμη. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

Διακοσιοστὴ εἰκοστὴ ὀγδόη. Λουκᾶς ἀλεξανδρεὺς στάδιον.

Διακοσιοστὴ εἰκοστὴ ἐννάτη. Ἐπίδαυρος, ὁ καὶ Ἀμμώνιος, ἀλεξανδρεὺς στάδιον.
Ἀντωνῖνος εὐσεβὴς Ῥωμαίων ἐβασίλευε.

Διακοσιοστὴ τριακοστή. Δίδυμος ἀλεξανδρεὺς στάδιον.

Διακοσιοστὴ τριακοστὴ πρώτη. Κραναὸς σικυώνιος στάδιον.

Διακοσιοστὴ τριακοστὴ δευτέρα. Ἀττικὸς σαρδιανὸς στάδιον· Σωκράτης πάλην καὶ παγκράτιον ἀπογραψάμενος ὑπὸ Ἠλείων, παρεβραβεύθη ὑπὸ Διονυσίου σελευκέως.

Διακοσιοστὴ τριακοστὴ τρίτη. Δεμήτριος χῖος στάδιον.

Διακοσιοστὴ τριακοστὴ τετάρτη. Ἥρας χῖος στάδιον.

Διακοσιοστὴ τριακοστὴ πέμπτη. Μνασίβουλος ἐρατεὺς στάδιον.
Ἀντωνῖνος εὐσεβὴς (2) καὶ Λούκιος Βῆρος Ῥωμαίων ἐβασίλευον.

Διακοσιοστὴ τριακοστὴ ἕκτη. Αἰθάλης ἀλεξανδρεὺς στάδιον.

Διακοσιοστὴ τριακοστὴ ἑβδόμη. Εὐδαίμων ἀλεξανδρεὺς στάδιον.

Διακοσιοστὴ τριακοστὴ ὀγδόη. Ἀγαθόπους αἰγινήτης στάδιον.

(1) Cod. arm. *omnium virium certamen.* edd. graecis Μάρκος Βῆρος.

(2) Ita legisse arm. interpretem censeo. In

CCXXXIX. Idem secundo.

Commodus Romanis imperavit.

CCXL. Anubion, idemque Phidus, alexaudrinus stadium.

CCXLI. Hero alexandrinus stadium.

CCXLII. Magnus libys cyrenaeus stadium.

CCXLIII. Isidorus, idemque Artemidorus, alexandrinus stadium.

Pertinax et *deinde* Severus Romanis imperaverunt.

CCXLIV. Idem secundo.

CCXLV. Alexander alexandrinus stadium.

CCXLVI. Epinicius cyzicenus, cognomento Cynas, stadium.

CCXLVII. Saturninus cres gortynius stadium.

Antoninus Bassianus (1) Romanis imperavit.

CCXLVIII. Heliodorus, idemque Trosidamas, alexandrinus stadium.

CCXLIX. (2) Idem secundo.

Huc usque olympiadum laterculum invenimus.

Διακοσιοστὴ τριακοστὴ ἐννάτη. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

Κόμοδος Ῥωμαίων ἐβασίλευε.

Διακοσιοστὴ τεσσαρακοστή. Ἀνυβὶ, ὁ καὶ Φειδοὺς, ἀλεξανδρεὺς στάδιον.

Διακοσιοστὴ τεσσαρακοστὴ πρώτη. Ἥρων ἀλεξανδρεὺς στάδιον

Διακοσιοστὴ τεσσαρακοστὴ δευτέρα. Μάγνης κυρηναῖος στάδιον.

Διακοσιοστὴ τεσσαρακοστὴ τρίτη. Ἰσίδωρος ἀλεξανδρεὺς στάδιον.

Περτίναξ, εἶτα Σεβῆρος, Ῥωμαίων ἐβασίλευσαν.

Διακοσιοστὴ τεσσαρακοστὴ τετάρτη. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

Διακοσιοστὴ τεσσαρακοστὴ πέμπτη. Ἀλέξανδρος ἀλεξανδρεὺς στάδιον.

Διακοσιοστὴ τεσσαρακοστὴ ἕκτη. Ἐπινίκιος κυζικηνὸς, ὁ καὶ Κυνᾶς, στάδιον.

Διακοσιοστὴ τεσσαρακοστὴ ἑβδόμη. Σατορνῖλος κρὴς γορτύνιος στάδιον.

Ἀντωνῖνος, ὁ καὶ Καράκαλλος, Ῥωμαίων ἐβασίλευε.

Διακοσιοστὴ τεσσαρακοστὴ ὀγδόη. Ἡλιόδωρος, ὁ καὶ Τρωσιδάμας, ἀλεξανδρεὺς στάδιον.

Διακοσιοστὴ τεσσαρακοστὴ ἐννάτη. Ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

Μέχρι τούτου τὴν τῶν ὀλυμπιάδων ἀναγραφὴν εὕρομεν. *E Scaligeri excerptis p. 39-45* (3).

(1) Graecus textus Καράκαλλος; sed veram fortasse Eusebii lectionem heic et in tabulis regum servavit armeniacum exemplar, in quo scribitur BISAG, id est (ut explicandum suspicamus) *Bassianus*. Erat autem hoc Caracalli ante imperium nomen, quod rursus interfecto adhaesit. Vide Spartianum in *Caracallo*, et Lampridium in *Diadumeno*. Cetoroquin BISAG significat *discolorem* vox-lor, id quod ad Caracalli notae originis vocabulum referri potest.

(2) Codex arm. CCXLVIII. Verum ad olympiadem LXXXVI lectorem monuimus de armeniaci codicis vitio.

(3) Librum hunc olympiadum quum graece olim Scaliger in Eusebio suo edidisset, docti homines alii quidem veteris auctoris lucubrationem,

Congruum est heic attexere reges quoque Corinthiorum et Lacedaemoniorum, *nec non* eos qui maris imperium tenuerunt, itemque primos Macedoniae principes. Horum ergo seriem et tempora ordinatim perscribam ex collecta a Diodoro bibliotheca, in qua verissime hae historiae narrantur.

CAPUT XXXIV.

E Diodori bibliotheca. De Corinthiorum regibus.

1. His recte constitutis, operae pretium est de Corinthiorum Sicyoniorumque regnis dicere, quo illa pacto a Doriensibus incoli coepta sint. Quippe accidit ut omnes propemodum Peloponnesi populi patria extorres fierent (1), ob Heraclidarum descensum, exceptis Arcadibus. Iam Heraclidae, quum dividundo agro vacarent, corinthiam eique adiacentem regionem, seorsum habentes (2), legatione ad Aletem missa, praedictum agrum eidem tradiderunt. Qui sane illustris evasit vir, auctaeque a se Corintho annis XXXVIII praefuit. Post eius obitum, maiores natu filii continenter dominati sunt, usque ad Cypseli tyrannidem, quae iunior est Heraclidarum descensu annis CDXLVII.

2. Et primus quidem ei (*Aleti*) successit Ixion annis XXXVIII. Mox Agelas regnavit annis XXXVII. Deinde Primnes annis XXXV.

1. Τούτων ἡμῖν διευκρινημένων, λείπεται περὶ τῆς Κορινθίας καὶ Σικυωνίας εἰπεῖν, ὃν τρόπον ὑπὸ Δωριέων κατῳκίσθησαν. Τὰ γὰρ κατὰ Πελοπόννησον ἔθνη σχεδὸν πάντα, πλὴν Ἀρκάδων, ἀνάστατα συνέβη γενέσθαι κατὰ τὴν κάθοδον τῶν Ἡρακλειδῶν. Οἱ τοίνυν Ἡρακλεῖδαι κατὰ τὴν διαίρεσιν, ἐξαίρετον ποιησάμενοι τὴν Κορινθίαν καὶ τὴν ταύτης πλησιόχωρον, διεπέμψαντο πρὸς τὸν Ἀλήτην, παραδιδόντες αὐτῷ τὴν προειρημένην χώραν· ἐπιφανὴς δὲ ὁ ἀνὴρ γενόμενος, καὶ τὴν Κόρινθον αὐξήσας ἐβασίλευσεν ἔτη λή. Μετὰ δὲ τὴν τούτου τελευτὴν ὁ πρεσβύτατος ἀεὶ τῶν ἐκγόνων ἐβασίλευσε, μέχρι τῆς Κυψέλλου τυραννίδος, ἥτις τῆς καθόδου τῶν Ἡρακλειδῶν ὑστερεῖ ἔτεσι υμζ΄.

2. Καὶ πρῶτος μὲν παρ' αὐτοῖς (3) διεδέξατο τὴν βασιλείαν Ἰξίων ἔτη λή·

alii vero ipsius Scaligeri foetum iudicaverunt. Nunc pervetustus arm. noster interpres, qui nihil fere praeter ipsum scaligerianum libellum exhibet, scripturam hanc et ab omni νοθείας suspicione liberat, et sine dubio antiquam, atque operis eusebiani partem, esse confirmat.

(1) Ita graece Sed enim ἄστατα γενέσθαι intellexit *everti* seu *pessumdari* arm. interpres. qui et legit ἔθνους pro ἔθνη, dixitque *res Peloponnesiorum*. *L.*

(2) Ita graece. Sed enim arm. interpres ἐξαίρετον *optimam* seu *praecipuam* intellexit. *L.*

(3) Corr. παρ' αὐτοῦ. *L.*

Tum Bacches annis totidem. Is maiores suos gloria superavit, ideoque et *posteris* contigit haud iam Heraclidis sed Bacchidis appellari. Secutus est Agelas annis XXX: tum Eudemus annis XXV: itemque Aristomedes annis quinque supra triginta. Hic moriens filium reliquit tenera aetate Telesten, cuius gentile regnum usurpavit patruus eiusdem curator Agemon, qui annis XVI eodem potitus est. Exin potestatem obtinuit Alexander annis fere XXV: quem quum occidisset Telestes, regno olim orbatus, imperavit annis XII. Hoc item a consanguineis occiso, regnavit Automenes anno I. Poro Heraclidae, qui etiam Bacchidae dicti sunt, plus ducenti principalem dignitatem gesserunt: hique ex aequo omnes civitatem moderati sunt: nam de suorum numero quotannis eligebant praesidem, qui regis locum teneret: isque mos annis XC tenuit usque ad tyrannidem Cypseli, qui finem eis imposuit.

Reges itaque Corinthiorum hi sunt.

I. Aletes annis XXXV.
II. Ixion annis XXXVII.
III. Agelas annis XXXVII.
IV. Primnes annis XXXV.

μεθ' ὃν ἦρξεν Ἀγέλας ἔτη λζ'. μετὰ δὲ τούτους Προύμνης ἔτη λέ. καὶ Βάκχης ὁμοίως τὸν ἴσον χρόνον, γενόμενος ἐπιφανέστατος τῶν πρὸ αὐτοῦ. διὸ καὶ συνέβη τοὺς μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντας οὐκ ἔτι Ἡρακλείδας, ἀλλὰ Βακχίδας προσαγορεύεσθαι. Μετὰ τοῦτον Ἀγέλας μὲν ἔτη λ'. Εὔδημος δὲ ἔτη κέ. Ἀριστομήδης έ καὶ λ'. Οὗτος δὲ τελευτήσας ἀπέλιπεν υἱὸν Τελέστην παῖδα τὴν ἡλικίαν, οὗ τὴν κατὰ γένος βασιλείαν ἀφείλετο θεῖος ὢν καὶ ἐπίτροπος Ἀγήμων, ὃς ἦρξεν ἔτη ις'. Μετὰ τοῦτον κατέσχεν Ἀλέξανδρος ἔτη κέ. Τοῦτον ἀνελὼν Τελέστης ὁ στερηθεὶς τῆς πατρῴας ἀρχῆς ἦρξεν ἔτη ιβ'. Τούτου ὑπὸ τῶν συγγενῶν ἀναιρεθέντος, Αὐτομένης μὲν ἦρξεν ἐνιαυτόν. Οἱ δ' ἀπὸ Ἡρακλέους Βακχίδαι, πλείους ὄντες διακοσίων, κατέσχον τὴν ἀρχὴν (καὶ κοινῇ μὲν προειστήκεισαν τῆς πόλεως ἅπαντες, ἐξ αὐτῶν δὲ ἕνα κατ' ἐνιαυτὸν ᾑροῦντο πρύτανιν, ὃς τὴν τοῦ βασιλέως εἶχε τάξιν) ἐπὶ ἔτη ἐνενήκοντα, μέχρι τῆς Κυψέλλου τυραννίδος, ὑφ' ἧς κατελύθησαν.

Fragmentum sextum libri VI Diodori siculi graece superstes apud Syncellum p. 179.

Εἰσὶν οὖν οἵδε βασιλεῖς Κορινθίων.
Ἀλήτης ἔτη λή.
Ἰξίων ἔτη λή.
Ἀγέλας ἔτη λζ'.
Προύμνης ἔτη λή.

V. Bacches annis XXXV.
VI. Agelas annis XXX.
VII. Eudemus annis XXV.
VIII. Aristomedes annis XXXV.
IX. Agemon annis XVI.
X. Alexander annis XXV.
XI. Telestes annis XII.
XII. Automenes anno I.
Exin annui praesides fuerunt.

CAPUT XXXV.

Lacedaemoniorum reges e Diodori libris.

* 1. Quoniam a rebus troianis usque ad primam olympiadem difficilis temporum notatio est, propterea quod eo intervallo neque Athenis neque aliis in urbibus annui magistratus fuerunt; idcirco nos ad eam rem utemur Lacedaemoniorum regibus. A Troiae exitio ad primam olympiadem lapsi sunt, uti atheniensis Apollodorus ait, anni CDVIII (1): quorum LXXX numerantur usque ad Heraclidarum descensum, reliqui occupantur a Lacedaemonio-

Βάκχης ἔτη λέ.
Ἀγελαστὴς ἔτη λ'.
Εὔδημος ἔτη κέ.
Ἀριστομήδης ἔτη λε.
Ἀγήμων ἔτη ις'.
Ἀλέξανδρος ἔτη κέ.
Τελεστὴς ἔτη ιβ'.
Αὐτομενὴς ἔτος ἕν.
Μεθ' οὓς ἐνιαύσιοι πρυτάνεις. *Ex Syncello p. 170.*

(*) Τῶν δὲ χρόνων τούτων περιειλημμένων ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ, τῶν μὲν πρὸ τῶν τρωικῶν οὐ διοριζόμεθα βεβαίως, διὰ τὸ μηδὲν παράπηγμα παρειληφέναι περὶ τούτων πιστευόμενον. Ἀπὸ δὲ τῶν τρωικῶν, ἀκολούθως Ἀπολλοδώρῳ τῷ ἀθηναίῳ, τίθεμεν ὀγδοήκοντα ἔτη πρὸς τὴν κάθοδον τῶν Ἡρακλειδῶν· ἀπὸ δὲ ταύτης ἐπὶ τὴν πρώτην ὀλυμπιάδα, δυσὶ λείποντα τῶν τρια-

(1) Codex arm. CCCVIII, mendosâ scripturâ propter notarum similitudinem. Superius tamen cap. XXXI, scribuntur CCCCVII.

rum regibus, Procle, Eurystheo (1), horumque posteris. Nos vero singulos ex his familiis *reges* percenseamus usque ad primam olympiadem.

2. Eurystheus regnum exorsus est anno post res troianas octogesimo, tenuitque duobus supra quadraginta. Post eum Agis anno uno; Echestratus annis triginta et uno (2): quem excepit Labotas annis septem cum triginta; tum Dorysthus (3) annis undetriginta: his successit Agesilaus annis quatuor cum quadraginta; Archesilaus annis sexaginta; Teleclus annis quadraginta; Alcamenes denique annis octo cum triginta (4). In huius imperantis anno decimo prima olympias comperitur, qua vicit stadium Coroebus eleus (5). Ex altera pariter domo regnaverunt, Procles primo annis quinquaginta uno minus (6): tum Prytanis (7) annis quinquaginta uno minus: deinde Eunomius (8) annis quinque cum quadraginta: deinde Chariclus (9) annis sexaginta: postea Nicander annis duobus de quadraginta; Theopompus annis septem et quadraginta. In huius item decimo anno prima olympias comperitur. Summa temporis a Troia capta usque ad descensum Heraclidarum anni sunt LXXX.

Subsequuntur Lacedaemoniorum reges.

I. Eurystheus annis XLII.
II. Agis anno I.
III. Echestratus annis XXXVII.
IV. Labotas annis XXXVII.
V. Dorysthus annis XXIX.
VI. Agesilaus annis XLIV.
VII. Archelaus annis LX.

κοσίων καὶ τριάκοντα, συλλογιζόμενοι τοὺς χρόνους ἀπὸ τῶν ἐν Λακεδαίμονι βασιλευσάντων. Ex Diodori praefatione §. 4. sed cum varietate.

(1) Ita scribit Eusebius bis etiam in posteriore libro. Sed *Eurysthenes* dicitur a Pausania III. 1, apud quem geminorum fratrum Proclis et Eurysthenis historia legenda est.

(2) Eusebius ter inferius XXXVII.

(3) Pausanias *Dorysus*.

(4) Eusebius ter inferius XXXVII.

(5) Eusebius tamen in posteriore libro ad annum MCCXL primam olympiadem collocat in anno Alcamenis XXXVII.

(6) Eusebius inferius LI.

(7) Pausanias III. 7. inter Proclem et Prytanim collocat *Soum* Proclis filium, itemque Soi filium *Eurypontem*.

(8) Pausanias scribit *Eunomum*. Iam inter hunc et Chariclum Pausanias III. 7 statuit *Polydecten* regem.

(9) Pausanias scribit *Charillum*.

VIII. Teleclus annis XL.

IX. Alcamenes annis XXXVII, cuius decimo anno prima olympias acta est.

Summa annorum CCCXXV.

Ex altera vero familia regnaverunt.

I. Procles annis LI.
II. Prytanis annis XLIX.
III. Eunomius annis XLV.
IV. Charicles (1) annis LX.
V. Nicander annis XXXVIII.
VI. Theopompus annis XLVII, cuius decimo anno acta est prima olympias.

Summa annorum CCXC.

CAPUT XXXVI.

Ex Diodori libris breviter de temporibus maria imperio tenentium (2).

Maris imperium post troianum bellum tenuerunt.

I. * Lydi et Maeones (3) annis XCII.
II. Pelasgi annis LXXXV.
III. Thraces annis. LXXIX.
IV. Rhodii annis XXIII.
V. Phryges annis XXV.
VI. Cyprii annis XXXIII (4).
VII. Phoenices annis XLV (5).

(*) Λυδοὶ οἱ καὶ Μαίονες ἐθαλασσοκράτησαν ἔτη ϙβ'. *Syncellus p. 172. C.*
Πελασγοὶ β' ἐθαλασσοκράτησαν ἔτη πέ. *Idem p. 180. D.*
Τρίτοι ἐθαλασσοκράτησαν Θρᾷκες ἔτη οθ'. *Idem p. 181. B.*
Τέταρτοι ἐθαλασσοκράτησαν Ῥόδιοι, κατὰ δέ τινας πέμπτοι, ἔτη κγ'. *Idem ibidem.*
Φρύγες πέμπτοι ἐθαλασσοκράτησαν ἔτη κέ, κατὰ δέ τινας ἔτη ϛ'. *Idem ibidem.*
Δωδέκατοι Φωκεῖς ἐθαλασσοκράτησαν ἔτη μδ'. *Idem p. 239. B.*

(1) Ita heic codex arm. At superius *Charicles*.

(2) De iis, qui maris imperium obtinuerunt, opus conscripserat etiam Castor historicus teste Suida voc. Κάστωρ.

(3) Distinguit codex arm. Lydos a Maeonibus; graecus textus unum populum dicit. Utramque sententiam tuentur auctores apud Cellarium geogr. vet. lib. III. cap. 4.

(4) Hieronymus ad annum MCL scribit annos XXXII. Cypriorum maria tenentium.

(5) Ita et Hieronymus ad annum MCLXXIV.

VIII. Aegyptii ann... (1)
IX. Milesii annis XVIII (2).
X. *Cares* annis LXI (3).
XI. Lesbii annis LXVIII (4).
XII. Phocenses annis XLIV.
XIII. Samii ann... (5)
XIV. Lacedaemonii annis II (6).
XV. Naxii annis X.
XVI. Eretrienses annis XV (7).
XVII. Aeginetae annis X (8) usque ad Xerxis (9) transmissionem.

CAPUT XXXVII.

Macedonum reges [*ex Diodori libris*] (10).

1. **P**ostquam Assyriorum opes corruerunt, extincto Sardanapallo rege ultimo Assyriae, Macedonum se tempora sistunt (11). Ante primam olympiadem Caranus rei acquirendae cupidus copias ex Argivis aliisque partibus Peloponnesi contraxit, atque in Macedonum fines expeditionem suscepit. Eadem tempestate bellum gerens Orestarum rex cum finitimis suis, nomine Eordaeis (12), Carani opem

Λακεδαιμόνιοι ιδ' ἐθαλασσοκράτησαν ἔτη ιβ'. *Idem p. 238 C.*
Νάξιοι ἐθαλασσοκράτησαν ιε', ἔτη ι'. Καὶ μετ' αὐτοὺς
Ἐρετριεῖς ις' ἔτη ζ'. *Idem p. 247. B.*
Ἐθαλασσοκράτησαν Αἰγινῆται ἔτη ι'. *Idem p. 247. E.*

(1) Ne apud Hieronymum quidem ad annum MCCXXXII scribitur quot annis Aegyptii mari potiti sint. Est ergo lacuna vetus.

(2) Notam numeralem XVIII, qua caret codex arm., supplemus heic ex Hieronymo ad annum MCCLXVIII.

(3) Lacuna est in codice hoc loco, nec quicquam superfuit praeter vocabulum *annis*. Supplementa sumpsimus e posteriore libro ad annum MCCLXXXVI.

(4) Nota numerali caret codex arm. quam supplemus ex Hieronymo ad annum MCCCXLIV.

(5) Ne in posteriore quidem libro ad annum MCCCCLXXXVI scribitur numerus annorum, quibus Samii maria tenuerunt.

(6) Ita etiam in posteriore libro ad annum MDIII. Verum Syncellus scribit *annos XII*.

(7) Sic etiam in posteriore libro ad annum MDXIV. At Syncellus scribit *annos VII*.

(8) *Decem anni* scribuntur etiam in posteriore libro ad annum MDXXXI, et a Syncello. Textus tamen Hieronymi editus habet *annos XX*.

(9) Codex arm. heic *Alexandri*; sed idem in posteriore libro *Xerxis*, quae vera lectio est.

(10) Reticuit heic Diodori nomen Eusebius, quia in praecedentibus id iam expresserat. Ceteroquin Diodorum reapse heic ab Eusebio expilari, perspicue nos mox docebimus p. 172. Futuri igitur editores Diodori hanc quoque partem inter eclogas collocent.

(11) Nimirum Carani tempora prope absunt a Sardanapalli obitu. Consule posteriorem librum.

(12) De his regni macedonici primordiis legendi sunt saltem Iustinus lib. VII, et Solinus cap. IX. Eordaeos quidem memorat Livius lib. XLV. 30.

imploravit ea conditione ut ei mediam regni sui partem concederet. Rebus Orestarum ita compositis, quum rex promissa fecisset, regionem illam Caranus obtinuit, ibique annis triginta dominatus est. Huic grandi aetate confecto successit filius nomine Coenus, regnavitque annis duobus de triginta. Deinde Tyrimmas annis tribus cum quadraginta; Perdiccas annis quadraginta duobus. Hic * proferendi regni studiosus, legationem Delphos misit. Tum paucis verbis interpositis, subdit (1) regnavisse Perdiccam annis octo et quadraginta, ab eoque dignitatem ad Argeum devenisse: quem regno annis triginta unoque (2) perfunctum excepit Philippus, cuius regnantis habentur anni triginta tres. Huic successit Aeropas annis viginti. Mox Alcetas annis octodecim sceptro potitus est. Postea Amyntas annis novem cum quadraginta. Exin Alexander annis quatuor et quadraginta. Hinc regnavit Perdiccas annis viginti duobus; Archelaus (3) annis septemdecim; Aeropas annis sex; Pausanias anno uno; Ptolemaeus annis tribus; Perdiccas annis quinque; Philippus annis viginti quatuor; Alexander, is qui cum Persis certavit, annis duodecim.

2. Et Macedonum quidem regum genus hac ratione a probatae fidei historicis ad Herculem usque refertur **. Iam a Carano qui primus macedonicum regnum conflavit ac tenuit, ad Alexandrum qui Asiam subegit, censentur reges XXIV, anni vero CDLIII (4), hique singillatim ita se habent.

(*) Περδίκκας τὴν ἰδίαν βασιλείαν αὐξῆσαι βουλόμενος ἠρώτησεν εἰς Δελφούς. *Ab excerptis vaticanis Diodori siculi p. 3. editore A. Maio. Sequitur autem praedicto in loco delphicum ipsum oraculum, quod Eusebius praetermisit.*

(**) Οὗτος ὁ Κάρανος ἀπὸ μὲν Ἡρακλέους ιά ἦν, ἀπὸ δὲ Τημένου τοῦ μετὰ τῶν ἄλλων Ἡρακλειδῶν κατελθόντος εἰς Πελοπόννησον ἕβδομος· γενεαλογοῦσι δ' αὐτὸν οὕτως, ὡς φησι Διόδωρος καὶ οἱ πολλοὶ τῶν συγγραφέων κ. τ. λ. *Ex Syncello p. 262. A.*

(1) Videlicet Diodorus; quam rem vaticanum fragmentum luce meridiana facit evidentiorem. Conferatur autem Syncellus p. 198. et 262.

(2) Exin hi reges eorumque anni cum sequente catalogo saepe non consentiunt.

(3) Ad hunc Archelaum extant aliquot Eubat. Vide Syncellum p. 262. A-C.

(4) Attamen si ineas mox rationem, habebis usque ad Alexandrum annos CCCCLXXV. Est autem plane corrupta lectio Malalae qui in fine libri VII scribit. Κατέσχεν ἡ βασιλεία ἤτοι τοπαρχία Μακεδόνων ἔτη χβ' ἕως τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοῦ Φιλίππου. καθὼς ὁ σοφώτατος Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου χρονογραφεῖ: *Macedonum dynastia usque ad Philippi regnum annos occupavit DCII.* Iam praeter quam quod Malala abundat erroribus, iamdiu monuit Hodius (*prolegom ad Malal.* cap. XXV) eumdem falso quodam Eusebio usum fuisse, uti et nonnullos praeterea sequioris aetatis Graecos, qua super re lege Hieronymum

I. Caranns regnavit annis XXX.
II. Coenus annis XXVIII.
III. Tyrimmas annis XLIII.
IV. Perdiccas annis XLVIII.
V. Argeus annis XXXVIII.
VI. Philippus annis XXXIII.
VII. Aeropas annis XX.
VIII. Alcetas annis XVIII.
Huius aetate Cyrus Persis imperavit.
IX. Amyntas annis XLII.
X. Alexander annis XLIV.
XI. Perdiccas annis XXIII.
XII. Archelaus annis XXIV.
XIII. Orestes annis III.
XIV. Archelaus annis IV.
XV. Amyntas anno I.
XVI. Pausanias anno I.
XVII. Amyntas annis VI.
XVIII. Argeus annis II.
XIX. Amyntas annis XVIII.
XX. Alexander anno I.
XXI. Ptolemaeus Alorites annis III.
XXII. Perdiccas annis VI.
XXIII. Philippns annis XXVII.
XXIV. Alexander Philippi annis XII.

de Prato *de Chron. Euseb.* dissert. part. III. §. 5. Sane et Cedrenus p. 193 haec scribit, Ὁ τοίνυν πολυμαθὴς καὶ πολυΐστωρ Εὐσέβιος, ἐν τοῖς χρονικοῖς κανόσι, περὶ τῶν Ἀντιόχων καὶ Σελευκῶν καὶ Πτολεμαίων, καὶ τῶν μετὰ τὴν ἐκ τῆς Βαβυλῶνος ἐπάνοδον καθηγησαμένων ἀρχιερέων διεξιὼν ἐν ἐπιτομῇ τάδε φησίν. Ὁ γοῦν Ἀλέξανδρος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεύς, ἕκτον ἔτος ἄγων τῆς βασιλείας, Δαρεῖον τὸν Ἀρσάμου χειρωσάμενος, καθεῖλε τὴν Περσῶν δυναστείαν, διαρκέσασαν ἀπὸ Κύρου μέχρι Δαρείου ἔτη σλ'. Τῆς δὲ τῶν Μακεδόνων βασιλείας κατασχούσης ἀπὸ Κρανάου ἕως Ἀλεξάνδρου ἔτη φιή. καὶ τούτου τελευτήσαντος ἐν Βαβυλῶνι, διαδέχονται τὴν ἀρχὴν τῆς μὲν Μακεδονίας Φίλιππος, τῆς δὲ Ἀσίας Ἀντίγονος, τῆς δὲ Αἰγύπτου Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, τῆς δὲ Συρίας Σέλευκος ὁ Νικάνωρ κ. τ. λ. *Eusebius, vir eruditissimus, multarumque rerum cognitione nobilis, in chronicis canonibus, de Antiochis, Seleucis, Ptolemaeis, nec non de pontificibus* (Iudaeorum) *post reditum Babylone ducatum gerentibus, breviter disserens haec ait. Igitur Alexander Macedonum rex sexto regni sui anno, victo Dario Arsami filio, Persarum imperium delevit, quod a Cyro ad Darium annis manserat CCXXX. Iam ipsum Macedonum regnum a Cranao* (sive Carano) *usque ad Alexandrum annos DXVIII duraverat. Hoc autem Babylone mortuo, dominationem excipiunt, Macedoniae quidem Philippus, Asiae autem Antigonus, Aegypti Ptolemaeus Lagi, Syriae Seleucus Nicanor etc.*

CAPUT XXXVIII.

Macedonum post Alexandrum reges (1).

* Porphyrii aequalis nostri qui adversus nos philosophus erat (2).

1, **P**ost Alexandrum Philippi Macedonibus dominati sunt hi, Macedoniae nimirum et Graeciae. Macedonici regni, ante quam id Romani extinguerent, haec ratio fuit.

Aridaeus Philippi et Philinnae thessalae, quem Macedones ob philippicae familiae studium Philippum nuncupaverunt, regemque post Alexandrum constituerunt, licet is ex alia (3) muliere natus esset, eiusdemque dementiam exploratam haberent; hic, ut diximus, in imperium successit centesimae ac quartae decimae olympiadis anno altero. Numerantur eius anni septem (4): regnatum enim ab eo est usque ad centesimae quintae decimae olympiadis annum quartum. Porro Alexander filios reliquerat, Herculem e Marsine (5) Pharnabazi filia, et Alexandrum e Roxane Oxiartae Bactrianorum regis filia, qui obeunte Alexandro (6) Philippi, statim in regno *Aridaei* lucem aspexit.

(*) Ἡ μακεδονικὴ βασιλεία ἀπὸ τοῦ Πορφυρίου τοῦ καθ' ἡμῶν φιλοσόφου.

1. Μετὰ δὲ Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππου, Μακεδόνων ἐβασίλευσαν οἵδε τῆς Μακεδονίας καὶ Ἑλλάδος. Ἡ τῶν Μακεδόνων ἀρχὴ, ἄχρι τῆς ὑπὸ Ῥωμαίων καταλύσεως, τοῦτον διήρκησε τὸν τρόπον.

Ἀριδαῖος ὁ Φιλίππου καὶ Φιλίννης τῆς Θετταλῆς, ὃν οἱ Μακεδόνες πόθῳ τοῦ Φιλίππου γένους Φίλιππον προσαγορεύσαντες βασιλέα ἀνέδειξαν μετ' Ἀλέξανδρον, καίπερ ἐξ ἑταίρας γεγονότα, καὶ ἄφρονα συνειδότες εἶναι, διαδέχεται τὴν ἀρχὴν, ὥσπερ ἔφαμεν, ὀλυμπιάδος τῆς ριδ' ἔτει δευτέρῳ. Λογίζεται δὲ αὐτῷ ἔτη ζ'. ἐπέζησε γὰρ ἄχρι ἑκατοστῆς πεντεκαιδεκάτης ὀλυμπιάδος ἔτους τετάρτου. Κατέλιπε δὲ ὁ Ἀλέξανδρος παῖδας, Ἡρακλέα τε ἐκ Μαρσί-

(1) Hunc titulum nos supplemus.

(2) Eusebius *Praep. ev.* IX. 10 scribit, τοῦ Πορφυρίου τοῦ καθ' ἡμᾶς *Porphyrii aequalis nostri*. Hoc autem loco graece est Πορφυρίου τοῦ καθ' ἡμῶν φιλοσόφου *Porphyrii philosophi adversarii nostri*. Armeniacus interpres utrumque expressit. Philosophicam Porphyrii chronographiam memorat Malala sub finem libri secundi p. 67.

(3) Interpres arm. legisse videtur ἑτέρας *altera*, pro ἑταίρας *scorto*.

(4) Codex arm. heic *octo*, sed deinde *septem*.

(5) In textu arm. *Pharsine*, at in margine codicis *Marsine* uti graece est. Vulgo dicitur *Barsine*.

(6) Codex arm. *prope obitum Alexandri* etc.

Aridaeum Olympias occidit mater Alexandri : hanc autem, quae Macedonibus imperabat, nec non utrumque Alexandri filium, sustulit Cassander Antipatri : et alterum quidem ipse per se confecit, alterum vero, qui erat e Marsine (1), a Polysperclionte occidendum curavit : Olympiadem vero insepultam proiecit, seque in Macedoniae regno magnopere confirmavit. Ex eo tempore ceteri quoque praefecti, sublato iam Alexandri genere, regna sibi adseruerunt. *Cassander* uxorem sibi copulavit Thessalonicam Philippi : exegitque regnans annos XIX, donec tabido morbo consumptus obiit. Huius tempora protenduntur (computato illo item anno quo post Aridaeum Olympias regnavit) ab olympiadis sextae decimae supra centesimam anno primo usque ad olympiadis centesimae et vigesimae annum tertium.

3. Huic succedunt liberi sui Philippus, Alexander, atque Antipater, qui annis tribus mensibusque sex post parentem regnaverunt. Et primus quidem Philippus, qui Elatiae mortem cum vita commutavit. Tum Antipater faventem Alexandro filio (2) Thessalonicam matrem interemit, confugitque ad Lysimachum, a quo etsi unam e filiabus in matrimonium acceperat, nihilominus pari neci traditus est (3). Alexander autem, uxore ducta Lysandra

νης τοῦ Φαρναβάζου, Ἀλέξανδρόν τε ἐκ Ῥωξάνης τοῦ Ὀξυάρτου τῶν Βάκτρων βασιλέως.

2. Ἀριδαῖον μὲν οὖν Ὀλυμπιὰς ἔκτεινεν ἡ μήτηρ Ἀλεξάνδρου. Αὐτὴν δὲ, καὶ τοὺς δύο παῖδας Ἀλεξάνδρου, Κάσσανδρος ὁ Ἀντιπάτρου ἀναιρεῖ, τὸν μὲν αὐτὸς φονεύσας, τὸν δὲ Μαρσίνης Πολυσπέρχοντα πείσας, Ὀλυμπιάδα δὲ καὶ ἄταφον ἐκρίψας, ἀνεῖπεν ἑαυτὸν Μακεδόνων βασιλέα. Καὶ ἀπὸ τούτου καὶ τῶν ἄλλων σατραπῶν ἕκαστος ἐβασίλευσε, τοῦ Ἀλεξάνδρου γενεᾶς διεφθαρμένης. Γήμας δὲ Θεσσαλονίκην τὴν Φιλίππου, βασιλεύων ἐπεβίω ἔτη ιθ', καὶ φθινάδι νόσῳ ἐπιπόνῳ (4) διελύθη.

3. Τοῦτον διαδέχονται οἱ παῖδες, Φίλιππος, [Ἀλέξανδρος], καὶ Ἀντίπατρος, οἵτινες ἔτη τρία καὶ μῆνας ς' ἐβασίλευσαν μετὰ τὸν πατέρα· πρῶτος μὲν Φίλιππος, καὶ ἐν Ἐλατείᾳ ἀποθνήσκει. Ἀντίπατρος δὲ Ἀλεξάνδρῳ τῷ παιδὶ συμπράττουσαν ἀνελὼν τὴν μητέρα Θεσσαλονίκην εἰς Λυσίμαχον ἔφυγε, καὶ τὴν ἐκείνου θυγατέρων γήμας τινὰ, ὁμοίως ἀνῃρέθη πρὸς αὐτοῦ Λυσιμάχου. Ἀλέξανδρος δὲ γαμεῖ

(1) Codex arm. *Pharsine*.

(2) Graece παιδὶ, armeniace *puero*. Sed *filio* dicendum, quia Alexander puer non erat. *L.*

(3) Ita etiam Iustinus XVI. 2. Sed Pausanias IX. 7. Antipatrum caesum ab ipso Alexandro tradit; Diodorus *Ecl.* XXI. a Demetrio.

(4) Non legebat vocabulum ἐπιπόνῳ arm. interpres. *L.*

Ptolemaei, coorto sibi bello cum minore fratre Antipatro (1), auxiliatorem invocavit Demetrium Antigoni (2), cognomento obsessorem, a quo etiam occisus est: regnavitque apud Macedones Demetrius. Igitur anni, quibus a Cassandri liberis regnatum est, numerantur ab olympiadis centesimae et vigesimae quarto anno usque ad centesimae et vigesimae primae tertium.

4. Iam Demetrius postquam regnasset annis sex a centesimae et vigesimae primae olympiadis anno quarto, usque ad olympiadis centesimae et vigesimae tertiae annum primum, Pyrrhi Epirotarum regis viribus deiectus est. Regnabat hic vigesimus tertius post Achillem Thetidis filium, censebatque a Philippi genere ad se imperium *Macedoniae* recidere, propter Olympiadem Alexandri matrem, quae Pyrrho cognomento Neoptòlemo (3) oriunda erat. Is septem mensibus Macedonia potitus est, centesimae et vigesimae tertiae olympiadis anno secundo: octavo autem *mense* successit Lysimachus Agathodis filius, ex Cranone thessalus, atque *olim* Alexandri satelles. Hic autem quum Thraciae et Chersonesi regno iam potiretur, proximae finitimaeque regionis macedonicae tyrannidem vi subita invasit (4). *Is et* Arsinoae uxoris instinctu Agathoclem filium

μὲν Λυσάνδραν τὴν τοῦ Πτολεμαίου, πρός τε τὸν νεώτερον (5) ἀδελφὸν εἰς συμμαχίαν ἐπικαλεῖται Δημήτριον τὸν Ἀντιγόνου, ὅτῳ πολιορκητὴς ἦν ἐπώνυμον, ἀναιρεῖται τε ὑπ' αὐτοῦ. Καὶ Μακεδόσιν αὐτὸς ἄρχει Δημήτριος. Τῶν οὖν παίδων Κασσάνδρου τῆς ἀρχῆς ἔτη λογίζονται ἀπὸ τοῦ τετάρτου ἔτους τῆς ἑκατοστῆς [εἰκοστῆς ἄχρι] τοῦ τρίτου ἑκατοστῆς εἰκοστῆς πρώτης ὀλυμπιάδος.

4. Δημήτριον δὲ ἓξ ἔτη βασιλεύσαντα Μακεδονίας Πύρρος ἐκβάλλει ὁ Ἠπείρου βασιλεύς, τρίτος καὶ εἰκοστὸς ἀπ' Ἀχιλλέως τοῦ Θέτιδος ὤν, ὡς ἂν αὐτῷ προσηκούσης τῆς ἀρχῆς μετὰ τὸ Φιλίππου γένος διὰ Ὀλυμπιάδα τὴν Ἀλεξάνδρου μητέρα, κἀκείνην ἐκ Πύρρου τοῦ Νεοπτολέμου γενομένην. Ἑπτὰ δὲ μῆνας ἄρχει Μακεδόνων· τῷ δὲ ὀγδόῳ τοῦτον Λυσίμαχος διαδέχεται ὁ Ἀγαθοκλέους Θετταλὸς ὢν ἐκ Κρανῶνος, καὶ Ἀλεξάνδρου γεγονὼς δορυφόρος, Θρᾴκης δὲ τότε καὶ Χερρονήσου βασιλεύων, εἰς γείτονα καὶ ὅμορον τὴν Μακεδονίαν ἐπιδραμὼν, διεδέξατο. Οὗτος Ἀρσινόῃ πεισθεὶς τῇ γυναικὶ, Ἀγαθοκλέα τὸν υἱὸν ἐκ τοῦ ζῆν ἦρε,

(1) In textu arm. codicis nostri nullum nomen est; at in eius margine scribitur *Ptolemaeo* perperam pro *Antipatro*, ut rei veritas postulat, et Syncellus comprobat.

(2) Codex arm. mendose *Antipatri*.

(3) Perperam arm. cod. *filio Neoptolemi*.

(4) Ita graece se habet locus cum historia consentiens. Lege et cap. XL. 3. At armeniacus interpres ait heic: *quum neque Thraciae neque Chersonesi regno adhuc potiretur*.

(5) Graece heic additur Πτολεμαῖον, quod recte abest a codice armeniaco.

suum vita exuit, regnavitque a centesimae et vigesimae tertiae olympiadis anni alterius mense quinto usque ad centesimae et vigesimae quartae olympiadis annum tertium, nempe annis quinque mensibusque sex, donec in Cori planitie proelio caesus est a Seleuco Asiae rege, cognomento Nicanore.

5. Sed enim ilico post eam victoriam Ptolemaeus e Lago et Eurydice filia Antipatri natus, cognomento Ceraunus (idest iracundia (1)) Seleucum, cuius beneficiis usus erat et ad quem extorris confugerat, de medio tollit (2), et Macedoniam sibi vindicat. Idem tamen in proelio adversus Gallos obit (3), postquam anno uno et mensibus quinque regnaverat. Eius ergo regnantis tempora a quarto anno centesimae et vigesimae quartae olympiadis pertinent usque ad mensem quintum anni primi centesimae et vigesimae quintae olympiadis.

6. Ptolemaeo successit frater eiusdem Meleager, cui tamen Macedones binis mensibus exactis potestatem, qua indignus visus est, abrogaverunt, adscito rege Antipatro ex Cassandri fratre nato, filio nempe Philippi (4): neque enim alius e regia stirpe repertus est. Is rerum potitur diebus quadraginta et quinque, donec a Sosthene quodam pulsus est, quia ductando exercitui impar videretur, Brenno gallo adventante hoste maximo (5). Illum (6) vero Macedones

βασιλεύει δὲ Μακεδονίας ἔτη ε΄, καὶ μῆνας ς΄· ἡττᾶται δὲ ἐν τῇ περὶ Κόρου πεδίον μάχῃ τῇ πρὸς Σέλευκον τὸν τῆς Ἀσίας βασιλέα, ὅτῳ Νικάτωρ ἐπίκλησις ἦν, ὅτε καὶ τὸ ζῆν ἀπαλλάττεται.

5. Εὐθὺς δ' ἐπὶ τῇ νίκῃ Σέλευκον Πτολεμαῖος ὁ τοῦ Λάγου καὶ Εὐρυδίκης παῖς τῆς Ἀντιπάτρου, ᾧ Κεραυνὸς ἐπίκλησις ἦν, εὐεργέτην τε ὄντα ἑαυτοῦ, καὶ ἐκ φυγῆς ὑποδεξάμενον ἀνελὼν, ἦρξεν αὐτὸς Μακεδόσιν· ὅσπερ γαλάταις πολεμῶν ἀνῃρέθη, βασιλεύσας ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ε΄.

6. Τὸν δὲ Πτολεμαῖον Μελέαγρος ὁ ἀδελφὸς διεδέξατο· Μακεδόνες δ' αὐτὸν τῆς ἀρχῆς εὐθὺς ἐκβάλλουσιν ἄρξαντα δύο μῆνας, ὡς ἀνάξιον φανέντα· καὶ ἀντ' αὐτοῦ ποιοῦνται βασιλέα Ἀντίπατρον ἀδελφιδοῦν μὲν ὄντα Κασσάνδρου, υἱὸν δὲ Φιλίππου, κατ' ἀπορίαν γένους βασιλικοῦ. Πέντε δ' αὐτὸν καὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἄρχοντα Σωσθένης τὶς τῶν δημοτικῶν ἐξελαύνει ὡς ἀδύνατον στρατη-

(1) Dic potius *fulmen*.

(2) Lege Appianum *Syriac*. 62.

(3) Ita et Diodorus *Eclog*. XXII. 3, nec non Memnon apud Photium cod. CCXXIV. 15.

(4) Hic Philippus Alexandro magno venenum propinasse fertur Vide Iustinum XII. 14.

(5) Lege Diodorum *Ecl*. XXII. 13. Interpres arm. perperam *dum Brennus galata eiusmodi bello imminens supervenit*.

(6) Antipatrum Philippi.

Etesiam (1) vocitaverunt, quia nempe etesiae altero tanto temporis spatio flant. Sosthenes Brennum quoque profligavit, rerumque summa duobus omnino annis administrata obiit.

7. Exin Macedonia rege carebat, propterea quod Antipater et Ptolemaeus et Aridaeus rerum curam gerebant, ita tamen ut nemo supremam potestatem obtineret; scilicet a Ptolemaeo (2) usque ad interregni finem, nempe a centesimae et vigesimae quartae olympiadis anno quarto usque ad sextam et vigesimam supra centesimam. Hinc cognoscimus regnavisse Ptolemaeum Cerannum anno uno cum mensibus quinque, Meleagrum mensibus duobus, Antipatrum quinque et quadraginta diebus, Sosthenem duobus annis, reliquum vero tempus interregno esse occupatum.

8. Quum autem Antipater reipublicae insidias moliretur, Antigonus natus e Demetrio obsessore Philaque Antipatri filia imperii cepit habenas. Huic Gonis thessalis educato, ideoque Gonatae dicto, adscribuntur *regni* anni omnino quatuor supra quadraginta. Is enim Macedonia nondum sibi adserta, decimo iam anno regnabat, rex nimirum appellatus anno altero olympiadis vigesimae ter-

γεῖν, Βρέννου τοῦ γαλάτου ἐπιόντος τοσούτου πολεμίου. Καὶ αὐτὸν οἱ Μακεδόνες Ἐτησίαν ἐκάλεσαν, ὅτι χρόνῳ τοσῷδε οἱ ἐτησίαι πνέουσι. Σωσθένης δὲ Βρέννον ἐξελάσας, καὶ ὅλων δύω ἐτῶν προστὰς τῶν πραγμάτων ἀποθνήσκει.

7. Καί γίνεται ἀναρχία Μακεδόσι, διὰ τὸ τὸν περὶ Ἀντίπατρον καὶ Πτολεμαῖον καὶ Ἀριδαῖον ἀντιποιεῖσθαι μὲν τῶν πραγμάτων, ὁλοσχερῶς δὲ μηδένα προστῆναι· ἀπὸ δὲ τοῦ Πτολεμαίου ἐπὶ τὸ τέλος τῆς ἀναρχίας, τοῦτ' ἔστιν ἀπὸ ρκδ' ὀλυμπιάδος ἔτους τετάρτου, ἄχρι τῆς ρκς', Πτολεμαίου μὲν τοῦ Κεραυνοῦ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ε' ἄρξαντος, Μελεάγρου δὲ μῆνας β', Ἀντιπάτρου δὲ ἡμέρας με', Σωσθένους δὲ ἔτη β', καὶ τοῦ λοιποῦ χρόνου εἰς ἀναρχίαν λογισθέντος.

8. Τοῦ δὲ Ἀντιπάτρου τοῖς πράγμασιν ἐπιβουλεύοντος, Ἀντίγονος ὁ Δημητρίου τοῦ πολιορκητοῦ καὶ Φίλας τῆς Ἀντιπάτρου θυγατρὸς υἱὸς, μεταποιεῖται τῆς ἀρχῆς, ὃς ἐν Γόνοις τῆς Θετταλίας γενόμενός τε καὶ τραφεὶς Γονάτας ἐπεκαλεῖτο. Λογίζεται δὲ αὐτῷ τὰ πάντα ἔτη τῆς βασιλείας τέσσαρα καὶ τεσσάρακον-

(1) Interpres arm. *annuum vocitaverunt, quia altero tanto tempore ventus annuus flat.* Sed retinenda propria appellatio *etesia*. Iam de etesiis Hyginus astronom. II. 4. *Aristaeus Apollinis et Cyrenes filius petit a parente etc. quem Deus iubet a Iove petere, ut quo tempore canicula exoriretur, dies quadraginta ventum daret, qui aestui caniculae mederetur. Quod iussum Aristaeus confecit, et ab Iove impetravit ut etesiae flarent: quas nonnulli etesias dixerunt, quod quotannis certo tempore exoriuntur: ἔτος enim graece, annus est latine.*

(2) Interpres arm. *a Ptolemaeis.*

tiae supra centesimam: tum Macedoniam primo anno centesimae et vigesimae sextae olympiadis *obtinuit*. Hic est qui Graeciam valida manu sibi subdidit. Idem vitam prorsus ad tertium supra octogesimum annum produxit; extinctusque est centesimae et trigesimae quintae olympiadis anno primo.

9. Huic successit filius Demetrius, qui Libyam quoque universam subegit, Cyrenemque obtinuit; hisque patriae ditioni additis, monarchiam fecit, atque annis decem dominatus est, ducta uxore captiva quadam cui nomen fecit Aureolae, de qua filium suscepit Philippum, illum scilicet qui primus cum Romanis bello certavit, et macedonicae calamitatis causa fuit.

10. Iamvero Philippi patre orbati tutelam gessit quidam ex regali genere, cognomento Phuscus (1), qui mox propter tutelam aequo iure administratam rex constitutus est, Aureola quoque collocata eidem in matrimonium. Is tamen filios, quos ex Aureola suscepit, haud aluit, ut imperium Philippo fraude procul adservaret, quod vita excedens iu eum transtulit. Demetrius (2) cognomento Pulcher mortuus est anno altero olympiadis trigesimae *sextae* supra centesimam. Regnum deinde perveniebat ad Philippum, cuius curator et custos praedictus Autigonus erat, qui quidem centesimae trigesimae nonae olympiadis anno quarto diem supremum

τα· ἦν γὰρ βασιλεὺς καὶ πρὶν τῆς Μακεδονίας κρατῆσαι, ὅλοις ἔτεσι δέκα πρότερον. Οὗτός ἐστιν ὁ τὴν Ἑλλάδα ἐγκρατῶς χειρωσάμενος. Καὶ βιοῖ μὲν τὰ πάντα ἔτη τρία καὶ ὀγδοήκοντα, τελευτᾷ δὲ τῆς ρλέ ὀλυμπιάδος ἔτει πρώτῳ.

9. Ὃν διαδέχεται υἱὸς Δημήτριος, ὃς καὶ πᾶσαν τὴν Διβύην ἔλαβε, Κυρήνης τε ἐκράτησε, καὶ κατέσχεν ἐτῶν δέκα. Γήμας δέ τινα τῶν αἰχμαλώτων, καὶ Χρυσηίδα προσειπὼν, Φίλιππον ἐξ αὐτῆς ἔσχεν τὸν πρῶτον πολεμήσαντα Ῥωμαίοις, καὶ κακῶν αἴτιον Μακεδόσι γενόμενον.

10. Φίλιππον μὲν οὖν ὀρφανευόμενον ἐπετρόπευεν Ἀντίγονος ἕτερος ἐκ τοῦ βασιλείου γένους, ᾧ Φοῦσκος ἐπώνυμον ἦν. Δίκαιον δὲ Φοῦσκον εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ὁρῶντες οἱ Μακεδόνες ἐστήσαντο βασιλεύειν, καὶ τὴν Χρυσηίδα αὐτῷ ἥρμοσαν. Ὁ δὲ παίδων γενομένων ἐκ τῆς Χρυσηίδος, οὐκ ἀνεθρέψατο, τὴν ἀρχὴν τῷ Φιλίππῳ διασώζων, ᾧ δὴ καὶ παρέδωκεν ἀποθνήσκων, ἐπιτροπεύσας μὲν ἐπ' ἔτη ιβ', ζήσας δὲ πάντα ἔτη μβ'. Ὁ δὲ τοῦ Δημητρίου υἱὸς,

(1) Etenim nomen erat *Antigonus*, ut infra. Huic cognomentum quoque adhaesit ἐπίτροπος *tutor*. Vide Athenaeum ed. Casaub. p. 251. D.

(2) Ita codex arm. in textu *Demetrius*; sed in margine *Demetrii filius*. Tum locus etiam in sequentibus a graeco, uti nunc est, textu recedit.

obiit, postquam annis duodecim (1) curatorem egerat, et duobus vixerat cum quadraginta. Iam Philippus custode remoto regnum auspicatus est centesima et quadragesima olympiade, tenuitque annis quadraginta duobus. Obiit denique secundo anno olympiadis centesimae et quinquagesimae (2), annos octo et quinquaginta natus.

11. Philippi filius Perseus, Demetrio fratre interfecto, annis decem cum mensibus octo regnavit. Namque centesimae et quinquagesimae secundae olympiadis quarto anno Lucius Aemilius macedonicas vires ad Pydnam fregit (3); Perseus autem primum in Samothraciam confugit (4), mox se hostibus sponte dedidit, translatusque Albam sub custodia vitam agebat, donec post quinquennium decessit.

12. Macedonum res sub eo finem acceperunt: quamquam adhuc Romani liberis illis suique iuris esse permiserunt, honoris ergo dignitatisque propter famam eximiam gloriosi victoriosique imperii Macedonum.

13. Sed enim post decimum nonum annum, qui fuit centesimae et quinquagesimae septimae olympiadis tertius, Andriscus qui-

ὃν οἱ Μακεδόνες καλὸν ἐπωνόμαζον, χωρὶς τοῦ ἐπιτρόπου ἀπὸ τῆς ρμ΄ ὀλυμπιάδος ἄρχειν ἤρξατο· καὶ ἐβασίλευσεν ἔτεσιν ὅλοις δύο καὶ μ΄· τελευτᾷ δὲ δευτέρῳ ἔτει τῆς ρν΄ (5) ὀλυμπιάδος, νή τὰ ὅλα βιοὺς ἔτη.

11. Περσεὺς δὲ υἱὸς τοῦ Φιλίππου Δημήτριον τὸν ἀδελφὸν τὸν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ διαβολαῖς ἀποκτείνας, βασιλεύει ἔτεσι δέκα καὶ μησὶν ὀκτώ. Ἐπὶ γὰρ τῆς ρνβ΄ ὀλυμπιάδος τοῦ τετάρτου ἔτους Λεύκιος Αἰμίλιος τοὺς Μακεδόνας περὶ τὴν Πύδναν εἷλε κατὰ κράτος. Περσεὺς δὲ εἰς τὴν Σαμοθράκην ἔφυγεν, εἶτα ἑκουσίως παρέδωκεν ἑαυτὸν δέσμιον τοῖς πολεμίοις, κἀκεῖθεν εἰς Ἄλβην μετατεθεὶς καὶ τηρούμενος μετὰ πέντε ἔτη τελευτᾷ.

12. Τὰ δὲ τῶν Μακεδόνων ἐπὶ τούτου κατελύθη. Καὶ αὐτοὺς Ῥωμαῖοι τότε αὐτονόμους ἀφῆκαν, αἰδούμενοι δόξαν ἀγαθὴν καὶ μέγεθος ἀρχῆς τῶν Μακεδόνων.

13. Ἔτει δὲ ἐννεακαιδεκάτῳ ἐπὶ τῆς ρνζ΄ ὀλυμπιάδος, εἰς ἔτος τρίτον, Ἀνδρίσκος τις υἱὸν ἑαυτὸν ψευσάμενος εἶναι Περσέως, καὶ Φίλιππον ἑαυτὸν μετ-

(1) Ita et Syncellus p. 267. B. Quamquam Diodorus apud eumdem dicit IX, quae vera sententia est. Etenim ab Antigono I ad Philippum fuerunt anni XIX, quorum decem occupavit Demetrius Pulcher, IX Phuscus tutor. In posteriore Eusebii libro scribuntur XV.

(2) Textus armenius et graecus CLIX; sed delevimus utrubique *nonae*. Lege caput XXXIX. 3, et posteriorem librum.

(3) Interpres arm. inficete *Leucippus et Acilius Macedonum Pydaniae partes valide ceperunt*.

(4) Lege Diodorum *excerpt.* ed. Wessel. T. 2. p. 576.

(5) Textus (ut diximus) editus ρθ.

dam falso se Persei filium dictitavit, adscito etiam Philippi nomine, unde et falsus Philippus vocatus est. Is ope Thracum fretus Macedoniae dominatum occupavit, tenuitque anno uno, donec proelio superatus ad Thraces confugit, a quibus proditus, Romam vinctus traducitur.

14. Tunc demum Romani spretos (1) Macedones, qui Philippo studuissent, stipendarios eos fecerunt centesimae et quinquagesimae septimae olympiadis anno quarto. Itaque post Alexandrum (2), regni quidem macedonici, usque ad tempus quo id tributo subiectum est, atque ad Romanorum dominatum, a centesimae nempe et quartae decimae olympiadis anno altero ad centesimae et quinquagesimae septimae olympiadis annum quartum, numerantur omnino olympiades quadraginta tres cum duobus annis; summa autem annorum est CLXXIV.

15. Reges vero Macedonum post Alexandrum Philippi fuerunt hi.

I. Aridaeus, idemque Philippus, annis VII.
II. Cassander annis XIX.
III. Cassandri filii annis III, mensibusque VI.
IV. Demetrius obsessor annis VI.
V. Pyrrhus mensibus VII.

ὀνομάσας, παρ' ὃ καὶ Ψευδοφίλιππος ἐκαλεῖτο, κρατεῖ Μακεδονίας, Θρᾷκας λαβὼν συμμάχους. Ἐνιαυτὸν δὲ κρατήσας, ἐκ παρατάξεως μὲν [ἡττηθεὶς] φεύγει εἰς τοὺς Θρᾷκας, ἔκδοτος δὲ παρ' ἐκείνων δοθεὶς ἀναπέμπεται δέσμιος εἰς τὴν Ῥώμην.

14. Ῥωμαῖοι δὲ Μακεδόνας ἀχαρίστους γενομένους, διὰ τὸ συλλαβέσθαι τῷ Ψευδοφιλίππῳ, ὑποφόρους ἐποίησαν, ἔτει τετάρτῳ τῆς ρνζ' ὀλυμπιάδος. Γίνονται οὖν μετὰ Ἀλέξανδρον τὸν μέγαν, ἀπὸ τῆς ριδ' ὀλυμπιάδος ἔτους δευτέρου, ἄχρι τῆς ρνζ' τετάρτου ἔτους, ἐν ᾧ κατεδουλώθησαν Μακεδόνες, τὰ πάντα ἔτη ροδ'.

15. Ἀριδαῖος, ὁ καὶ Φίλιππος, ἔτη ζ'.
Κάσσανδρος ἔτη ιθ'.
Κασσάνδρου παῖδες ἔτη γ', μῆνας ϛ'.
Δημήτριος ὁ πολιορκητὴς ἔτη ϛ.
Πύῤῥος μῆνας ϛ' (3).

(1) Graece *ingratos*.
(2) Graece *Alexandrum magnum*.
(3) Scribe ζ.

VI. Lysimachus annis V, mensibusque V.
VII. Ptolemaeus, idemque Ceraunus, anno I, mensibusque V.
VIII. Meleager mensibus II.
IX. Antipater Lysimachi (1) diebus XLV.
X. Sosthenes annis II.
XI. Interregni anni II.
XII. Antigonus Gonatas annis XXXIV (2).
XIII. Demetrius (3) annis X.
XIV. Antigonus Phuscus annis XII.
XV. Philippus anuis XLII.
XVI. Perseus annis X, mensibusque VIII.
XVII. Libertatis cum legibus propriis anni XIX.
XVII. Falsus Philippus anno I.
Post quos Romani.

CAPUT XXXIX.

Thessalorum reges.

1. Thessali et Epirotae diu paruerunt iisdem qui Macedonibus praesidebant; a Romanis autem libertatem cum iure utendi

Λυσίμαχος ἔτη έ, μῆνας έ.
Πτολεμαῖος ὁ Κεραυνὸς ἔτος ά, μῆνας έ.
Μελέαγρος ἔτος ά, μῆνας β'.
Ἀντίπατρος Λυσιμάχου ἔτος ά (4), ἡμέρας μέ.
Σωσθένης ἔτη β'.
Ἀναρχίας ἔτος ά, μῆνας β'.
Ἀντίγονος ὁ Γονάτας ἔτη λδ'.
Δημήτριος ὁ καλὸς ἔτη ί.
Ἀντίγονος ὁ Φοῦσκος ἔτη ιβ'.
Φίλιππος ἔτη μβ'.
Περσεὺς ἔτη ί, μῆνας ή.
Αὐτονομίας ἔτη ιθ'.
Ψευδοφίλιππος ἔτος ά.
E Scaligeri excerptis p. 62-64.

(1) Ita etiam graece. Verum superius §. 6. hic Antipater dicitur *Philippi filius*.
(2) Codex arm. XXXIII, sed facilis litterarum harum confusio.
(3) Deest in cod. arm. *pulcher*.
(4) Dele ἔτος α.

suis legibus adepti sunt post Philippum in Thessalia armis Titi Romanorum ducis profligatum (1). Sed et ipsi demum stipendiarii Romanorum facti sunt eâdem qua Macedones causa.

2. Scilicet post obitum Alexandri his quoque Aridaeus, qui et Philippus, imperavit annis septem. Huic successit Cassander Epirotarum et Thessalorum rex annis novemdecim. Tum Philippus eius filius mensibus (2) quatuor. Deinde et huius fratres Antipater et Alexander annis duobus mensibusque sex. Item Demetrius Antigoni (3) annis sex totidemque mensibus. Postea Pyrrhus annis quatuor totidemque mensibus. Deinde Lysimachus Agathoclis annis sex. Mox et Ptolemaeus cognomento Ceraunus anno uno mensibusque quinque: quem excepit Meleager mensibus duobus: post quem Antipater Lysimachi (4) quinque et quadraginta diebus: post quem Sosthenes anno uno. Consecutum est interregnum duobus annis et mensibus totidem. Exin dominatus est Antigonus Demetrii annis triginta quatuor, mensibusque duobus. Circa hos annos Pyrrhus receptis in deditionem Antigoni copiis, paucisque locis potitus, proelio deinde Derdii (5) a Demetrio filio Antigoni debellatus est, rebusque exutus (6). Brevi tempore post, extincto Antigono, regnavit eius filius Demetrius annis decem. Post hunc Antigonus Demetrii (7) *eius*, qui Cyrenem profectus est (8), et Olympiadis (9) filiae Polycleti larissaei, annis novem. Hic Achaeis suppetias validas ferens Cleomenem Lacedaemonum tyrannum proelio superavit, Spartanosque libertate donavit, ac divinos prope honores apud Achaeorum gentem promeritus est (10). Post hunc Philippus Demetrii regnavit annis XXIII cum mensibus IX: tum proelio in Thessalia a Tito duce romani exercitus debellatus est. A Romanis autem libertatem potestatemque utendi suis legibus acceperunt Thessali itemque reliqui Graeci qui vectigal Philippo pendebant.

(1) Legendus Livius XXXII. 10 sqq.. tum XXXIII. 32. XXXIV. 1.

(2) Codex arm. heic *annis*, sed inferius *mensibus*.

(3) Codex arm. *Antipatri*, quod vitium emendavimus etiam p. 176. n. 2.

(4) Rursus videtur dicendum *Philippi*. Vide p. 182. n. 1.

(5) Videtur dicendum *Argis*.

(6) Legendi sunt Iustinus XXV, et Plutarchus *in Pyrrho*. Iam si scribas superius *Argis*, dices heic *rebusque humanis exutus*.

(7) Immerito igitur hic Antigonus videbatur Alcyonei filius Reineccio *monarch. tert* p. 129 A Pausania VII. 7. dicitur Antigonus ἀνεψιὸς τῷ Φιλίππῳ, καὶ μητέρι αὐτοῦ συνοικῶν, *Philippi patruelis et vitricus*.

(8) Videsis cap. XXXVIII. 9.

(9) Demetrii uxor erat Phthia; ergo Olympias concubina. Neque huc trahenda videtur Olympias Pyrrhi epirotae regis filia, quae Demetrii auxilium imploravit, teste Iustino XXVIII. 1.

(10) Haec de Antigono late praedicant Polybius II. 70. Livius XL. 54. Pausanias II. 9. VI. 16. VII, 7. VIII. 8. Iustinus XXVIII. 3-4. et Suidas.

3. Et primo quidem anno nulli principes in Thessalia fuerunt; deinceps vero principes annui suffragiis publicis legi coeperunt. Primus autem creatus est Pausanias Echecrati pheraeus. Deinde Amyntas Cratetis pierius, quo imperante Titus Romam reversus est. Deinde Aeacides Calliae metropolitanus. Deinde Epidromus Andromachi larissaeus mensibus octo; reliqua autem eius anni parte Eunomus Polycleti larissaeus mensibus quatuor. Posthinc Eunomus anno uno. Deinde Aeacides Calliae metropolitanus iterum. Deinde Pravilus (1) Phaxiae scotusaeus. Deinde Eunomus Polycleti larissaeus iterum Deinde Androsthenes Idalii gyrtonius (2). Deinde Thrasymachus Alexandri atracius. Deinde Laontomenes Damothonis pheraeus. Deinde Pausanias Damothonis. Deinde Theodorus Alexandri argivus (3). Deinde Nicocrates Phaxini scotusaeus. Deinde Hippolochus Alexippi larissaeus. Deinde Cleomachides Oenei larissaeus. Deinde Phyrinus Aristomenis gomphensis.

4. Eo anno Philippus rex obiit in Macedonia, potestate in filium Perseum translata. *Is* Thessalis imperaverat, ut dictum est, annis viginti (4) tribus cum mensibus novem, Macedonibus autem annis omnino quadraginta duobus et mensibus novem. Iamvero a centesimae et quartae decimae olympiadis anno altero, quo tempore rebus praepositus est Philippus (*Aridaeus*), usque ad Philippum Demetrii extinctum, cuius obitus incidit in centesimae et quinquagesimae olympiadis annum alterum cum quinque mensibus, conflantur anni CXLIV, mensesque V.

5. Thessalorum regum summa.

I. Aridaeus, idemque Philippus, annis VII.
II. Cassander annis XIX.
III. Philippus mensibus IV.
IV. Antipater (5) et Alexander annis II, et mensibus VI.
V. Demetrius annis VI, et mensibus VI.
VI. Pyrrhus annis III (6) et mensibus IV.
VII. Lysimachus annis VI.
VIII. Ptolemaeus, idemque Ceraunus, anno I et mensibus V.
XI. Meleager mensibus II.
X. Antipater diebus XLV.

(1) Inferius *Praviles*.
(2) Ita in margine codicis arm; at in texta *gortonius*. Num. *gortynius*?
(3) Puta *ex Argis amphilochicis*.
(4) Deest heic *viginti* in cod. arm.
(5) Codex arm. *Antigonus*.
(6) Superius IV.

XI. Sosthenes anno I.
XII. Interregni anni II et menses II.
XIII. Antigonus annis XXXIII (1) et mensibus II.
XIV. Demetrius annis X.
XV. Antigonus annis IX.
XVI. Philippus annis XXIII. et mensibus IX.
6. Deinde copiarum duces hi.
Pausanias.
Amyntas.
Aeacides.
Epidromus.
Eunomus.
Aeacides iterum.
Praviles.
Eunomus iterum.
Androsthenes.
Thrasymachus.
Laontomenes.
Pausanias (*iterum vel alter.*)
Theodorus.
Nicocrates.
Hioppolochus.
Cleomachides.
Phyrinus.
Philippus (2).

CAPUT XL.

* Asianorum et Syrorum reges (3).

1. Quum Philippus Aridaeus sextum iam regni annum exigeret, centesimae et quintae decimae olympiadis tertio anno, An–

(*) Ἀσίας καὶ Συρίας βασιλεῖς οἱ μετὰ τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον.

(1) Superius *annis* XXXIV.

(2) Hic *Philippus* desideratur superius §. 2. Intellige autem falsum Philippum.

(3) De successoribus Alexandri lege Hieronymum ad Danielem, et praesertim de Syriae regibus et de Ptolemaeis. Idem citat Porphyrium, Polybium etc. De Syriae regibus legesis etiam Polychronium a me editum ad Daniel. cap. XI, praesertim quia is Porphyrio quoque utitur.

tigonus primus imperavit Asiaticis annis XVIII donec octogesimo sexto aetatis anno consumptus est. Hic omnium regum per id tempus multo horrendissimus fuit, periitque in Phrygia, exercitibus (1) cunctis, qui ab eo sibi timebant, in eumdem irruentibus centesimae et decimae nonae olympiadis quarto anno.

2. Eius vero filius Demetrius, fuga se proripiens Ephesum, saluti consuluit, Asia cuncta ab eo deficiente. Hic quidem omnium regum acerrimus in obsidendis urbibus visus est, ideoque obsessoris cognomen retulit. Regnavit annis septemdecim, vixit omnino quatuor supra quinquaginta. Centesimae vigesimae olympiadis primo anno cum patre regnaverat *iam* biennio, quod item tempus ad annos eius imperantis septemdecim pertinet. Captus a Seleuco ductus est in Ciliciam (2) centesimae et vigesimae olympiadis quarto anno, atque apud illum regio more in *liberali* custodia habebatur, donec quarto anno olympiadis vigesimae quartae supra centesimam obiit. Hunc exitum Antigoni et Demetrii res habuerunt.

3. Iamvero Lydorum regionibus, qua ad Thraciam pertinent, imperavit Lysimachus (3), superioribus autem partibus Syriaeque (4)

1. Φιλίππου τοῦ Ἀριδαίου ἕκτον ἔτος κατάγοντος τὴν βασιλείαν ἐπὶ τῆς ἑκατοστῆς πεντεκαιδεκάτης ὀλυμπιάδος ἔτει τρίτῳ, Ἀντίγονος ὁ πρῶτος ἐβασίλευσε τῆς Ἀσίας, καὶ ἦρξε μὲν ἔτεσιν ὀκτωκαίδεκα, τὰ πάντα βιώσας ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα. Φοβερώτατος δὲ τῶν τότε βασιλέων γέγονε, καὶ θνήσκει περὶ τὴν Φρυγίαν, πάντων αὐτῷ διὰ φόβον τῶν δυναστῶν ἐπιθεμένων, τετάρτῳ ἔτει τῆς ἑκατοστῆς ἐννεακαιδεκάτης ὀλυμπιάδος.

2. Ὁ δ' υἱὸς αὐτοῦ Δημήτριος φυγὰς εἰς τὴν Ἔφεσον διεσώθη, καὶ τῆς Ἀσίας ἁπάσης ἀποτραπεὶς, πάντων δεινότατος βασιλεὺς ἔδοξεν εἶναι ἐν τῇ πολιορκίᾳ· ἀφ' οὗ δὴ καὶ πολιορκητὴς ἐπεκλήθη. Βασιλεύει δὲ καὶ αὐτὸς ἔτη ιζ΄. *Porphyrius in Scaligeri excerptis p. 61.*

(1) Graeca *dynastis*, quae vera lectio videtur.

(2) Captus est Demetrius in Cilicia, sed in Syriae Chersonesum deportatus, ut certe Plutarchus ait *in Demetrio*.

(3) Thraciae utique rex fuit Lysimachus; verumtamen Lydis imperavisse Meleagrum vel Menandrum, auctores sunt Diodorus XVIII. 3. nec non Dexippus apud Photium cod. LXXXII.

(4) Syria in utraque provinciarum tributione Laomedonti decreta fuit. Quare haud scimus an heic intelligenda sit *Assyria*, quam Stephanus diserte definit *regionem circa Babylonem*. Sed vide posteriorem Eusebii librum ad olympiadem CXVII. Babylonia autem Seleuco obtigit, uti tradit Arrianus apud Photium cod. XCII p. 223. Iam vocabulorum *Syriae* et *Assyriae* haud infrequens confusio est in libris partim vitio librariorum, partim ipsorum auctorum vel errore vel voluntate. Neque nobis praetermittenda sunt, quae hac super appellatione tradunt veteres. Herodotus quidem VII. 63. Ὑπὸ μὲν Ἑλλήνων ἐκαλέοντο Σύριοι, ὑπὸ δὲ τῶν βαρβάρων Ἀσσύριοι ἐκλήθησαν: *quos Graeci vocabant Syros, eos barbari Assyriorum nomine indigitabant*. Hyginus *fab.* CCLXXV. *Semiramis Der-*

Seleucus: quorum uterque iam inde a primo anno olympiadis centesimae et quartae decimae eas domiuationes obtinuit (1). Sed enim Lysimachi res (2) praetermittere satius est; a Seleuco autem quid quave ratione actum sit narrabimus.

4. * Aegypti rex primus Ptolemaeus veterem Gazam delatus Demetrium Antigoni filium proelio superavit (3): quo facto regem Syriae et superioribus partibus Seleucum imposuit. Tum vero Seleucus inter barbaros ulterius provectus, victoria regnum confirmavit, ex eaque dictus est Nicanor (4) (seu victor), sceptroque potitus est annis triginta duobus, orsus videlicet a centesimae et decimae septimae olympiadis anno primo (5), desinensque in centesimae et vigesimae quartae annum quartum, vita ad annum usque septuagesimum quintum producta, quo insidias a familiari Ptolemaei, cognomento Ceranni, passus interiit.

5. Successit filius Antiochus ex Apame perside, qui appellatus est Soter (6) (nempe servator). Hic centesimae et vigesimae nonae olympiadis anno primo obiit, postquam annis LXIV vixerat; regnaverat autem annis XIX, a centesimae et vigesimae quiutae olympiadis primo anno, usque ad tertium vigesimae nonae supra centesimam. Nati sunt ei e Stratonice Demetrii mascu-

Λείπει πολλά.

. . . .

(*) Πτολεμαῖος ὁ Λάγȣ πρῶτος τῆς Αἰγύπτȣ μετ' Ἀλέξανδρον βασιλεύσας ἔτη μ' ἐλθὼν εἰς Παλαίγαζαν συνάπτει μάχην Δημητρίῳ τῷ Ἀντιγόνȣ καὶ νικήσας, ἀναδείκνυσι Σέλευκον βασιλέα Συρίας καὶ τῶν ἄνω τόπων. Σέλευκος δὲ ἀναβὰς μέχρι Βαβυλῶνος καὶ κρατήσας τῶν βαρβάρων, βασιλεύει ἔτη λβ'· διὸ καὶ Νικάνωρ ἐπεκλήθη. *Ab excerptis Scaligeri p.* 58.

cetis *filia in Syria Babylonem* (condidit.). Quare a Plutarcho *in amatoria* T. II. p. 753. Semiramis dicitur *syra*. Sed et Iustinus l. 2. *Assyrii, qui postea, Syri dicti sunt*. Lege eundem etiam XVIII. 3. Denique Hieronymus *in Isai.* XIX. 23. *Doctus lector veteres revolvat historias, et ab Euphrate usque ad Tigrim, omnem in media regionem Assyriorum fuisse cognoscat. Ergo quas veteres Assyrias, nunc nos vocamus Syros*. Quem locum Hieronymus ab Eusebii nostri opere homonymo, nempe comm. in Isaiam sumpsit.

(1) Seleucus, ut diximus, in secunda tantum tribatione quam fecit Antipater, provinciam regendam obtinuit. Verum ut Eusebius, ita etiam fere loquitur Iosephus *Antiq. XII.* 1.

(2) Has legesis apud Pausaniam Attic. cap. 9. et 10.

(3) Legendus Diodorus XIX. 80 seqq.

(4) Vulgo *Nicator*; sed *Nicanor* etiam apud Chorenensem *Hist.* II. 1, Graecosque nonnullos.

(5) Hoc est celeberrimum initium epochae Seleucidarum, qua super re legendus magnus Norisius *de epochis Syromacedonum dissert.* II. 1.

(6) Propter Gallos debellatos, quam victoriam lege sis apud Lucianum *in Zeuxi*.

lus Antiochus et feminae Stratonice atque Apame, quarum Apamem Magas (1) duxit uxorem, Stratonicem autem rex Macedoniae Demetrius.

6. Praedicto Antiocho Soteri vita functo successit in imperium Antiochus cognomento Deus (2), orsus a centesimae et vigesimae nonae olympiadis quarto anno, vitamque annis adhuc XV (3) propagans. Implicitus in morbum decessit Ephesi centesimae et trigesimae quintae olympiadis tertio anno, postquam annis omnino quadraginta vixisset. Filios suscepit duos Seleucum, cognomento Callinicum, et Antigonum; filiasque duas e Laodice Achaei (4), quarum alteram Mithridates, alteram Arathes (5) duxerunt uxores.

7. Post eum maior natu Seleucus, cognomento ut diximus Callinicus, regnum tertio anno olimpiadis centesimae et trigesimae tertiae auspicatus est, tenuitque ad alterum usque annum centesimae et trigesimae octavae olympiadis, atque ita annis XXI (6) dominatus est. Ei mortuo (7) succedit filius Seleucus cognomento Ceraunus. Atque haec quidem ita se habuerunt.

8. Verumtamen vivente adhuc Callinico Seleuco, Antigonus (8) minor natu frater quietis sortisque suae impatiens, adiutorem fautoremque nactus est Alexandrum, qui urbem Sardes tenebat, et Laodices matris suae frater erat (9): denique et Gallis auxiliaribus usus est. Duobus proeliis Seleucus in Lydia victoriam nactus est (10), ita tamen ut neque Sardes caperet neque Ephesum, quam urbem Ptolemaeus praesidio insidebat. Deinde in Cappadocia adversus Mithridatem, novo proelio coorto, tum militum eius viginti millia caesa a barbaris sunt, tum ipse profligatus evanuit (11).

(1) Vocabulum *Magas* corruptum est in codice arm. Res tamen perspicue constat e Pausania *Attic.* VII. Erat autem Magas Ptolemaei Philadelphi frater, Cyrenesque rex vel praefectus. Magae regis cyrenaei pinguedinem narrat Athenaeus XII. 12. p. 550.

(2) Huic regi putatur Berosus historiam suam obtulisse. Vide Tatianum *orat.* cap. XXXVI.

(3) Codex arm. XIX, quod mendum statim heic coarguitur, et ter deinde inferius.

(4) Hic Achaeus regem se postea dixit. Polyb. IV. 48.

(5) Intellige Cappadociae regem. Iam *Arathes* pro *Ariarathes* scribitur etiam a Memnone apud Photium *cod.* CCXXIV. 32.

(6) Bene in posteriore libro bis legitur XX, in tabulis nempe regum et in canone.

(7) Eu Eusebius seu Porphyrius mentionem nullam faciunt captivitatis Callinici apud Parthos, quam tamen scriptores aliquot, quos inter magni nominis homines Vaillantius, Froelichius atque Eckhelius, sibi persuasisse videntur. Merito igitur hanc opinionem refutavit summus Viccomes *Iconogr. gr.* T. III. p. 382.

(8) Hic est Antiochus Hierax. In codice tamen arm. constanter scribitur *Antigonus.*

(9) Quaerendum de hoc; nam Ptolemaeus quidem, qui mox occurret, frater erat Berenices, quam Laodicae uxori primae superinduxit Antiochus, cognomine Deus, Callinici et Hieracis parens.

(10) Puta adversus Ptolemaeum Tryphonem seu Evergetem (qui Berenici sorori vindex venerat) atque adversus eiusdem Ptolemaei auxiliares.

(11) Copias Seleuci internecione caesas, ipsumque Seleucum aliquamdiu desideratum narrat Plutarchus *Apophth.* ed. paris. T. II. p. 184, et *de fraterno amore* p. 489.

9. Ptolemaeus vero, qui et Tryphon (1), Syriae regiones cum Damasco occupavit (2), Orthosiamque obsidione cinxit (3), quae quidem soluta est centesimae et trigesimae quartae olympiadis anno tertio, Seleuco illuc appulso.

10. Frater autem Callinici Antigonus magnam Phrygiam peragrans, tributis incolas onerabat. Qnin et contra Seleucum copiarum duces mittebat; quo tempore quum a voluptariis suis ministris traditus fuisset barbaris (4), horum manibus elapsus parvo comitatu Magnesiam evasit: crastinaque die Ptolemaei auxiliis fretus proelium felici Marte conseruit: tum et Zielae (5) filiam nuptiis sibi copulavit. Deinde anno quarto olympiadis centesimae et trigesimae septimae in Lydia bis armis motis debellatus est (6). Tum etiam circa Choloën certavit cum Attalo (7): et quidem primo anno olympiadis trigesimae octavae supra centesimam, Attalum in Thraciam usque fugiens, post pugnam in Caria patratam, vita excessit. Iam et Seleucus cognomento Callinicus frater Antigoni postero anno extinctus est.

11. Huic successit filius Alexander, qui maluit dici Seleucus, ab exercitu autem Ceraunus vocitatus est. Is habuit etiam fratrem nomine Antiochum. Quum tribus annis Seleucus patrium imperium rexisset, a quodam Nicanore gallo in Phrygia ex insidiis interimitur (8) circa olympiadis centesimae trigesimae nonae annum primum.

12. Successorem habuit Antiochum fratrem, quem Babylone accitum creavit regem exercitus (9), quique *Magni* (10) cognomentum sortitus est, atque annis XXXVI imperavit, a centesimae scilicet et trigesimae nonae olympiadis anno altero, usque ad centesimae et quadragesimae octavae item alterum. Is Susa profectus atque in superiores satrapias, manu cum Elymaeis conserta (11), internecione caesus est, relictis duobus liberis Seleuco et Antiocho.

(1) Ptolemaeus Evergetes dicitur *Tryphon* etiam a Trogo *prolog.* XXVII, et XXX.

(2) Ancherus Damascum et Orthosiam obsessas ait.

(3) Cave huc trahas locum *I. Machab.* XV. 37. qui est de Tryphone alio Syriae tyranno. Τρύφων δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον, ἔφυγεν εἰς Ὀρθωσίαν, *Tryphon navigio conscenso Orthosiam fuga evasit.*

(4) Hi videntur Galli mercenarii.

(5) Ita codex arm. *Zieloe.* Iam de *Zeiloe* Nicomedis Bithynorum regis filio lege Memnonem apud Photium *cod.* CCXXIV. 23. Verum Iustinus XXVII. 3. dicit Antigoni huius (sive Antiochi) soccrum *Artamenem* Cappadociae regem.

(6) Lege Iustinum XXVII. 3.

(7) Pergami rege. Pausan. *Attic.* VIII.

(8) Lege Polybium IV. 48.

(9) Vide Polybium V. 40.

(10) Vox *Magni* abest heic a codice arm. relictà unius vocis lacunà. Ea tamen vox et mox legitur, et bis in posteriore libro.

(11) Propter fanum spoliatum.

13. Ex his Seleucus in patris locum suffectus est anno tertio olympiadis centesimae et quadragesimae octavae, annisque duodecim in imperio superfuit usque ad olympiadis quinquagesimae primae annum primum, vixitque omnino annis sexaginta.

14. Extincti locum Antiochus frater insedit, cognomento Epiphanes (1), rebusque praefuit annis undecim, a tertio nimirum anno centesimae et quinquagesimae primae olympiadis ad primum usque quinquagesimae quartae supra centesimam.

15. Epiphane Antiocho adhuc superstite, regnum adibat filius duodennis (2) Antiochus, cognomento Eupator, quicum anno uno mensibusque sex pater vivebat. Mox Demetrius *, quem Seleucus pater Romanis obsidem tradiderat, fuga se Roma subducens (3) ad Phoeniciae urbem Tripolim appulit, Lysiam pueri tutorem cum ipso Antiocho peremit, regnumque invasit olympiadis centesimae et quinquagesimae quartae anno quarto: idque retinuit usque ad centesimae quinquagesimae septimae olympiadis annum quartum. Huic Soter cognomentum fuit, mansitque imperium annis duodecim: tandemque coorto sibi regni causa proelio adversus Alexandrum, quem mercenarii milites praetereaque Ptolemaei regisque Attali copiae firmabant, vita orbatus est (4).

16. Itaque Alexander Syria potitur anno tertio olympiadis centesimae quinquagesimae septimae, regnatque annis quinque, donec quarto centesimae et quinquagesimae octavae morte occumbit bel-

(*) Οὗτος ὁ Δημήτριος ὑπὸ Σελεύκου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ δοθεὶς ὅμηρος εἰς Ῥώμην, φυγὼν εἰς Τρίπολιν Φοινίκης ἐν ἡμέραις . . . . παραγίνεται· καὶ ἐπελθὼν Λυσίαν τε ἐπίτροπον Ἀντιόχου τοῦ παιδὸς ἀναιρεῖ, καὶ αὐτὸν Ἀντίοχον παραδόξως ἐν ταῖς ὅλαις ἡμέραις . . . . τοσαύτην κατακτησάμενος ἀρχήν. Κατὰ τούτου Πολεμαῖός τε συμμαχεῖ Ἀλεξάνδρῳ διὰ μισθοφόρων ξένων, καὶ Ἄτταλος ὁ Περγάμου βασιλεὺς ὁ καὶ κατάγων αὐτόν· πρὸς ὃν ἀντιταττόμενος ὁ Δημήτριος τελευτᾷ ιβ′ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Καὶ κρατεῖ τῆς Συρίας Ἀλέξανδρος ὁ ὑποτεταγμένος ἔτη ε′. καὶ ἀναιρεῖται πολεμῶν τῷ Πτολεμαίῳ κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν κατάγοντι Δημήτριον τὸν Δημητρίου ἐπὶ τὴν βασιλείαν Συρίας. συμπίπτει δὲ καὶ ὁ Πτολεμαῖος, καὶ μετ' οὐ πολὺν χρόνον θνήσκει. *Ab excerptis Scaligeri n. 71, sed non sine varietat.*

(1) Hic Iudaeos vexavit. Recole cap. XVIII. 7.

(2) Ab Appiano *Syr. XLIV* Eupator dicitur *annos novem natus* adivisse regnum post fata parentis.

(3) Legesis Polybium XXXI. 19. sqq., et Zonaram lib. IX. 25.

(4) Iosephus Antiq. XIII. 2.

ligerans cum Ptolemaeo qui Demetrio Demetrii filio opem ferebat prope urbem Antiochiam: quippe ibi pugna pugnata est, quo in tumultu Ptolemaeus (1) ipse desideratus est.

17. Exinde bellum sustentavit Demetrius *, quem diximus Demetrii filium. Quum igitur manus conseruissent Demetrius qui Seleucia, et Antiochus Alexandri filius qui a Syria Antiochiaque (2) urbe adventabat, superior discessit Demetrius, primoque anno olympiadis centesimae et sexagesimae regni habenas capessivit. Mox altero anno copias contra Arsacem Babylonem atque in superiores provincias educebat: tum sequente anno, qui tertius erat centesimae et sexagesimae olympiadis, eumdem captum Arsaces transferri ad Parthos atque in custodia haberi iubebat. *Is* Nicanor (nempe victor) dictus est ob Antiochum Alexandri filium victum: tum etiam Siderites, quia ferrea vinctus compede abductus est atque in custodia adservatus.

18. Demetrii vero frater, natu minor nomine Antiochus, in urbe Sida educatus, ex qua cognomentum quoque Sidetae reportavit, fratris cladem et vincula edoctus, Sida relicta, ad occupandam Syriam profectus est centesimae et sexagesimae olympiadis quarto anno, idque regnum tenuit annis novem. Hic Iudaeos vi subdidit, obsessaeque urbis moenia evertit, et gentis optimates occidit centesimae et sexagesimae secundae olympiadis anno secundo (3). Tum quarto eiusdem olympiadis centesimae et sexagesimae secundae centum et viginti militum milibus irruebat in eum Arsaces, qui strategemate etiam usus fratrem eius Demetrium captivitate solutum emittebat in Syriam. Antiochus autem dum ingruente hieme barbaros

(*) Τοῦ Ἀλεξάνδρου τούτου τοῦ προῤῥήτου υἱοῦ Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς πεσόντος ἐν τῇ πρὸς Πτολεμαῖον μάχῃ, μερίζεται ἡ τῆς Συρίας ἀρχὴ εἴς τε Δημήτριον τὸν Δημητρίου υἱὸν ὁρμώμενον ἐκ τῆς Σελευκείας, καὶ εἰς τὸν υἱὸν Ἀλεξάνδρου ὁρμώμενον ἐκ Συρίας καὶ Ἀντιοχείας. Ἀλλὰ τοῦτον ὁ Δημητρίου Δημήτριος τάχιστα νικήσας χειροῦται τὴν ἀρχὴν ἔτη γ΄· ὅθεν καὶ Νικάνωρ ἐκλήθη. Στρατεύσας γὰρ δὲ ἐπ' Ἀρσάκην εἰς Βαβυλῶνα, αἰχμάλωτος γίνεται ὑπὸ Ἀρσάκου, καὶ εἰς τὴν Παρθικὴν ἀναχθεὶς ἐφρουρεῖτο σιδηρωθεὶς, ὅθεν καὶ σιδηρίτης ἐλέγετο ὕστερον. *Ab excerptis Scaligeri p. 71 cum aliqua varietate.*

(1) Nempe *Philometor*. Consule cap. XXII. et lib. I. *Machab.* XI. 18.

(2) Antiochia infensa erat Demetrio II propter immanem cladem pridem sibi illatam a Iudaeis Demetrio praedicto opitulantibus. Lege *I. Machab.* XI. 45 seqq.

(3) Apud Aucherum *tertio*.

angusto loco persequitur, in pugnae aestu vulneratur et obit (1) anno aetatis quinto supra trigesimum. At eius filium tenera aetate Seleucum, qui erat in patris comitatu, Arsaces captivum abduxit, regioque more custodiendum curavit.

19. Ceterum Antiocho quinque liberi nati sunt, tres nempe mares et feminae duae. Prior itemque altera filia Laodice audiverunt, uno nomine duabus communi. Tertius Antiochus, quem itemque sorores morbus extinxit. Quartus Seleucus quem cepit Arsaces *. Quintus tandem Antiochus, idemque Cyzicenus, qui quum apud Craterum eunuchum aleretur, terrore Demetrii Cyzicum se fuga contulit cum Cratero aliisque Antiochi famulis.

20. Itaque quum alter quidem *frater* cum sororibus diem supremum obiisset; solus autem natu minimus superesset Antiochus, qui et eius *fugae* causa Cyzicenus appellatus est; denuo Demetrius ab Arsace expeditus anno altero centesimae et sexagesimae secundae olympiadi regno praeesse coepit, post annos decem in captivitate transactos. Statimque a postliminio Aegypto mentem intendens Pelusium profectus est: sed mox resistente sibi Ptolemaeo Physcone pedem retulit: namque et exercitu, cui erat invisus (2), parum alacri ad bella utebatur. At vero Ptolemaeus ira flagrans, misit regem Asianis Alexandrum (3) filium Alexandri, seu dictitatum Alexandri filium, qui quum emptus a Ptolemaeo putaretur, Zabiuae (4) cognomen apud Syros nactus est. Proelio

(*) 19. . . . κῆσαι αἰχμάλωτον βασιλικῶς ἐφύλαττεν. Ἦν Ἀντιόχῳ καὶ τοῦ Σελεύκου τούτου νεώτερος υἱὸς ὁ Ἀντίοχος ὁ ἐν Κυζίκῳ παρὰ Κρατερῷ τῷ εὐνούχῳ τρεφόμενος, διὰ δέος τοῦ Δημητρίου, ὃς διὰ τοῦτο Κυζικηνὸς ἐπεκλήθη.

20. Ὁ τοίνυν Δημήτριος ἀπολυθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀρσάκου, ὡς εἴρηται, κατελθὼν, βασιλεύει. Πτολεμαῖος δὲ ἀγανακτήσας, ὅτι τῷ Πηλουσίῳ προσέβαλεν ὁ Δημήτριος, ἅτε τῶν κατ' Αἴγυπτον πραγμάτων ἐχόμενος, πέμπει βασιλέα τῆς Ἀσίας Ἀλέξανδρον, ὡς υἱὸν Ἀλεξάνδρου, ὃς διὰ τὸ ὡς ἀγοραστὸς εἶναι νενομίσθαι τοῦ Πτολεμαίου, Ζαβινᾶς ἐπεκλήθη πρὸς τῶν Σύρων. Συμβολῆς δὲ περὶ Δαμασκὸν γενομένης, ἡττηθεὶς ὁ Δημήτριος φεύγει εἰς Τύρον, κἀκεῖ

(1) Ita rem diserte narrat etiam Chorenensis *Hist.* II. 2. *Tum Arsaces cum centum et viginti millibus inde regreditur, cui se Antiochus saeviente hieme, proelio obiecit in loco angusto, ubi ipse una cum exercitu interiit.*

(2) De Syrorum odio in Demetrium propter eius crudelitatem legendus Diodorus *excerpt.* ed. Wess. T. II. p. 592.

(3) Int. arm. absurde *Alexandrum lum. ex viar.*

(4) *Zubina* syriace est *emptus.*

prope Damascum inito victus Demetrius Tyrum confugit: verum illuc prohibitus ingredi, dum fugam navi molitur caesus interiit centesimae et sexagesimae quartae olympiadis anno primo: adeo ut regnaverit ante captivitatem annis tribus, post reditum autem annis quatuor.

21. Demetrium consecutus est filius eiusdem Seleucus, qui statim matris calumniis interemptus est. Res ergo ad Antiochum minorem natu fratrem recidebant centesimae et sexagesimae quartae olympiadis anno altero. Is anno tertio Zabinam fregit, qui ne cladi superesset, veneno mortem hausit. Regnavit autem *Antiochus* annis undecim usque ad centesimae sexagesimae sextae olympiadis quartum annum: eoque numero unicus etiam annus concluditur, quo frater eius Seleucus potestatem retinuit. Idem vocitatus est Grypus (id est naso adunco praeditus (1)) itemque Philometor. Hic adventante Antiocho qui materno genere frater erat, paterno autem patruelis (2), et cognomento ut paulo ante diximus Cyzicenus, potestate abdicata pergebat Aspendum; quamobrem etiam Aspendius appellatus est idem cui Grypo et Philometori agnomen erat.

κωλυόμενος εἰσελθεῖν, πλοίῳ ἐπιβὰς κατεκόπη, βασιλεύσας πρὸ μὲν τῆς αἰχμαλωσίας ἔτη ξία, μετὰ δὲ τὴν κάθοδον ἔτη δ'.

21. Διαδέχεται δὲ τὸν Δημήτριον Σέλευκος ὁ υἱὸς, καὶ εὐθὺς ἐκ διαβολῆς τῆς μητρὸς ἀποθνήσκει. Ἀντίοχος δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ νεώτερος παραλαμβάνει τὰ πράγματα τῆς ἑκατοστῆς ἑξηκοστῆς τετάρτης ὀλυμπιάδος ἔτει δευτέρῳ, καὶ τρίτῳ ἔτει νικᾷ τὸν Ζαβινᾶν· ὁ δὲ τὴν ἧτταν μὴ ἐνέγκας φαρμάκῳ ἑαυτὸν διεχρήσατο. Βασιλεύει δὲ ἔτη ιά, ἄχρι τοῦ τετάρτου ἔτους τῆς ἑκατοστῆς ἑξηκοστῆς ἕκτης ὀλυμπιάδος· συναριθμεῖται γὰρ ὁ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Σελεύκου ἐνιαυτὸς τῆς ἀρχῆς εἰς τοῦτον. Ἐκαλεῖτο δὲ Γρυπὸς καὶ Φιλομήτωρ. Κατιόντι δὲ τῷ ὁμομητρίῳ ἀδελφῷ Ἀντιόχῳ (3) καὶ ἀνεψιῷ τὰ ἐκ πατρὸς τῷ ἐπιπικληθέντι Κυζικηνῷ, περὶ οὗ πρὸ ὀλίγου εἰρήκαμεν, ἐκχωρεῖ τῆς ἀρχῆς ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἄσπενδον, ὅθεν καὶ Ἀσπένδιος ἐκλήθη, ὁ αὐτὸς καὶ Γρυπὸς καὶ Φιλομήτωρ ἐπικαλούμενος.

(1) Heic est armeniaca vox nova oodmaatam, quae videtur explicanda *aduncus* (id est *naso adunco praeditus*).

(2) Grypus et Cyzicenus, filii uterque Cleopatrae, quae nupsit primum Demetrio II, a quo Grypi mater effecta est; mox Antiocho Sidetae, ex quo suscepit Cyzicenum. Erant autem Sidetes et Demetrius II filii uterque Demetrii I, ideoque fratres.

(3) Hactenus apud Scaligerum pro Ἀντιόχῳ legebatur ἀγετράχῳ absurdum nulliusque sensus vocabulum; nunc armenius interpres veram nos lectionem edocet.

22. Postquam Antiochus Aspendum secesserat, rerum potiebatur centesimae sexagesimae septimae olympiadis anno primo Cyzicenus Antiochus. Sed enim mox secundo anno eiusdem olympiadis redibat Aspendo Antiochus, Syriamque occupabat, praeter quamdam partem (1) Cyziceno adhuc obnoxiam. Ergo imperium bifariam divisum est: quod Grypus usque ad centesimae septuagesimae olympiadis quartum annum insedit, annis post reditum quindecim in regia potestate versatus: ita ut annis omnino sex supra viginti regnaverit, nempe undecim imperio integro, quindecim bifariam diviso.

23. Iam ipse Cyzicenus a centesimae sexagesimae septimae olympiadis primo anno dominatus est, primo autem centesimae septuagesimae primae defunctus, postquam annis octodecim regnaverat, et quinquaginta vitam produxerat. Porro necis eius ratio eiusmodi fuit. Grypo Antiocho eo quod diximus tempore fatis functo, Seleucus huius filius adducto exercitu urbes plurimas subigebat. At vero Cyzicenus Antiochus contractis Antiochiae copiis manus infelici Marte conseruit: tum equo inter hostes elatus, quum iam capiendus esset, educto gladio ipse sibi vitam exhausit. Quo facto regnum universum cum ipsa Antiochia in Seleuci potestatem redactum est.

24. Contra eum tamen bellum aluit residuus Cyziceni filius

22. Τοῦ τοίνυν Ἀντιόχου εἰς τὴν Ἄσπενδον ἐκχωρήσαντος ἄρχει ἀπὸ τῆς ρξζʹ ὀλυμπιάδος ἔτους τοῦ πρώτου ὁ Κυζικηνὸς Ἀντίοχος. Τῷ δὲ δευτέρῳ τῆς αὐτῆς ὀλυμπιάδος κάτεισι πάλιν ἀπὸ τῆς Ἀσπένδου ὁ Ἀντίοχος. Καὶ κρατεῖ μὲν αὐτὸς τῆς Συρίας, ὁ δὲ Κυζικηνὸς τῆς Κοίλης. Διαιρεθείσης δὲ τῆς ἀρχῆς, ὁ μὲν Γρυπὸς παρατείνει ἄχρι τῆς ἑκατοστῆς ἑβδομηκοστῆς ὀλυμπιάδος τοῦ τετάρτου ἔτους, ἔτη μετὰ τὴν κάθοδον ἐπιζήσας δεκαπέντε, ὡς ἄρξαι τὰ πάντα εἴκοσι ἕξ, ἕνδεκα μὲν καθ' ἑαυτὸν, πεντεκαίδεκα δὲ τῆς ἀρχῆς διῃρημένης.

23. Ὁ δὲ Κυζικηνὸς κρατήσας ἀπὸ τῆς ρξζʹ ἔτους πρώτου, τελευτᾷ ἔτει πρώτῳ τῆς ροά ὀλυμπιάδος, βασιλεύσας μὲν ἔτη ιή, βιοὺς δὲ τὰ πάντα ἔτη νʹ. Τελευτᾷ δὲ τοῦτον τρόπον. Ἀποθανόντος γὰρ τοῦ Γρυποῦ Ἀντιόχου κατὰ τὸν εἰρημένον χρόνον, Σέλευκος ὁ τούτου παῖς ἐπελθὼν μετὰ δυνάμεως πολλὰς πόλεις προσηγάγετο. Ἀντίοχος δὲ ὁ Κυζικηνὸς προσαγαγὼν ἐκ τῆς Ἀντιοχείας τὴν δύναμιν, καὶ παραταξάμενος ἐνικήθη· ἐξενεχθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ ἵππου αὐτοῦ πρὸς τοὺς πολεμίους, καὶ μέλλων συλλαμβάνεσθαι, ἑαυτὸν ἀπέσφαξεν. Τῆς δὲ βασιλείας ὁ Σέλευκος ἐγκρατὴς γενόμενος παρέλαβε τὴν Ἀτιόχειαν.

(1) Graece nominatim *Coelen*, seu *Coelesyriam*, quod vocabulum interpres arm. non intellexit. *L.*

Antiochus. Reapse proelio in Cilicia prope urbem Mopsuestiam patrato, victoriam Antiochus adeptus est. Seleucus autem in urbem fuga elapsus, sciscitabatur a civibus num se agnoscerent (1): cumque se agnitum audisset, ne vivus combureretur, manus ilico sibi attulit.

25. Tum fratres eius, qui gemini dicebantur, Antiochus et Philippus cum exercitu adventantes vi urbem ceperunt, fratrisque ulciscendi causa eamdem subverterunt. Hos tamen Cyziceni filius armis petiit ac debellavit: atque ex his quidem Antiochus Seleuci frater pugnâ excedens, equo temere oberrans, in Orontem amnem delapsus vortice haustus periit.

26. Reliqui erant, qui de regno inter se decertarent, Philippus Seleuci frater Grypo Antiocho natus, et Antiochus Cyziceni filius. Hi orsi ab anno primo (2) olympiadis centesimae septuagesimae primae non sine delectis exercitibus, Syriae partem singuli tenebant, bellumque pro Syriae *universitate* gerebant, donec superatus Antiochus ad Parthos se fuga recepit. Idem postea per Pompeium sibi conciliatum agebat, ut in Syriam reduceretur: verum hic

24. Πρὸς δὲ τοῦτον ἐπολέμει ὁ τοῦ Κιζικηνοῦ υἱὸς γενόμενος Ἀντίοχος. Γενομένης δὲ μάχης ἐν τῇ Κιλικίᾳ περὶ πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Μοψουεστίαν, ἐνίκησεν ὁ Ἀντίοχος. Σέλευκος δὲ φυγὼν εἰς τὴν πόλιν, καὶ πυθόμενος τῶν ἐγχωρίων ὅτι διεγνώκασιν αὐτὸν ζῶντα κατακαῦσαι, φθάσας ἑαυτὸν ἀπέσφαζεν.

25. Οἱ δὲ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ κληθέντες δίδυμοι, Ἀντίοχός τε καὶ Φίλιππος, ἐπιφανέντες μετὰ δυνάμεως, καὶ τὴν πόλιν βίᾳ χειρωσάμενοι μετῆλθον τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀδελφοῦ, κατασκάψαντες τὴν πόλιν. Ἐπελθὼν δὲ ὁ τοῦ Κυζικηνοῦ υἱὸς μάχῃ αὐτοὺς νικᾷ. Καὶ τούτων Ἀντίοχος μὲν ὁ τοῦ Σελεύκου ἀδελφὸς ἀπὸ τῆς μάχης ἐλαύνων τὸν ἵππον, καὶ καταφυγὼν εἰς τὸν Ὀρόντην, ὑπὸ τοῦ ῥείθρου κατεφθάρη.

26. Λοιπῶν δὲ ὄντων τῶν ἀμφισβητούντων περὶ τῆς βασιλείας Φιλίππου, τοῦ Σελεύκου μὲν ἀδελφοῦ, υἱοῦ δὲ τοῦ Γρυποῦ Ἀντιόχου, Ἀντιόχου τε τοῦ παιδὸς τοῦ Κυζικηνοῦ, ἀπὸ τρίτου ἔτους τῆς ροά ὀλυμπιάδος ἀρξάμενοι, καὶ δυνάμεις ἀξιολόγους ἔχοντες, καὶ μέρους τῆς Συρίας ἐπικρατοῦντες διεπολέμουν πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς Συρίας. Καὶ ἡττηθεὶς Ἀντίοχος εἰς Πάρθους ἀπέφυγε, καὶ ὕστερον Πομπηΐῳ ἑαυτὸν ἐνεχείρισεν, ὡς ὑπ᾽ αὐτοῦ καταχθησόμενος εἰς τὴν Συρίαν· ὁ δὲ λαβὼν παρ᾽ Ἀντιοχέων χρήματα, τοῦ μὲν οὐκ ἐφρόντισεν, αὐ-

(1) Graece *intelligensque decretum a popularibus ut se vivum comburerent.* Idque unice verum est. *L.*

(2) Graece *tertio.*

pecunia ab Antiochenis acceptâ, nullam illius curam gessit, urbique libertate proprioque iure frui concessit. Interim et Alexandrini missis legatis Menelao, Lampone et Callimandro rogabant illum (1), ut digresso Alexandria Ptolemaeo Dionyso (2) Aegypti regnum una cum Ptolemaei filiabus capesseret. Verum ipse morbo gravatus interiit.

27. Imperio excidit etiam Philippus (3), de quo antea diximus (4), Grypi filius ac Tryphaenae (5) Ptolemaeo octavo genitae. Quum autem averet Aegyptum adire, propterea quod ipsum quoque per id tempus alexandrini cives ad imperium accersebant, romanus Syriae proconsul Gabinius (6) Pompeii legatus negotium disturbavit. Igitur syriaticorum regum successio hactenus deducta finem nacta est.

28. Sunt autem Asianorum et Syrorum reges singillatim hi.

I. Asianis imperavit Antigonus annis XVIII.

II. Demetrius obsessor superioribus regionibus et Syriae annis XVII.

III. Seleucus Nicator annis XXXII.

IV. Antiochus Soter annis XIX.

τόνομον δὲ τὴν πόλιν εἴασε. Πεμψάντων δ' ἐπ' αὐτὸν Μενέλαον καὶ Λάμπωνα καὶ Καλλίμανδρον Ἀλεξανδρέων, ὅπως Πτολεμαίου τοῦ Διονύσου τῆς Ἀλεξανδρείας ἐκστάντος, αὐτὸς ἐλθὼν τῆς Αἰγύπτου βασιλεύσῃ μετὰ τῶν θυγατέρων τοῦ Πτολεμαίου, νόσῳ συσχεθεὶς ἐτελεύτησε.

27. Καταλύεται δὲ καὶ Φίλιππος ὁ τοῦ Γρυποῦ καὶ Τρυφαίνης τῆς Πτολεμαίου τοῦ ὀγδόου υἱὸς ὁ προειρημένος. καὶ κατιέναι θέλοντα αὐτὸν εἰς τὴν Αἴγυπτον (μετεπέμψαντο γὰρ καὶ τοῦτον τότε οἱ Ἀλεξανδρεῖς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν) Γαβίνιος ὁ τῆς Συρίας ἄρχων ῥωμαῖος ὕπαρχος ὢν τοῦ Πομπηΐου ἐπέσχε· καὶ οὕτως ἡ βασιλικὴ διαδοχὴ ἡ κατὰ Συρίαν ἄχρι τούτων φθάσασα κατελύθη.

28. Εἰσὶν οὖν ἐφεξῆς Ἀσίας καὶ Συρίας βασιλεῖς οἵδε.

Ἀντίγονος ἐβασίλευσε τῆς Ἀσίας ἔτη ιη.

Δημήτριος ὁ πολιορκητὴς τῶν τε ἄνω τόπων καὶ Συρίας ἔτη ιζ'.

Σέλευκος ὁ Νικάτωρ ἔτη λβ'.

Ἀντίοχος ὁ Σωτὴρ ἔτη ιθ'.

(1) Nempe *Antiochum*.

(2) Interpres arm. perperam *Dionysi filio*.

(3) De Philippi et Seleucidarum fine nihil aliud paene tradunt tot syriaticarum rerum scriptores, nisi quod in Syriae regnum Tigranes armenius successerit, de quo lege Iustinum XL. 1, qui cap. 2. ait Tigrani successisse syrum Antiochum, post quem Romani.

(4) Interpres arm. ponit hoc comma post Ptolemaeum, atque *de quibus antea diximus*. Nos graeco adhaesimus ὁ προειρημένος.

(5) De Tryphaena recole dicta cap. XXII. p. 122. Adde iam Scaligerum, qui in adnot. ad graeca Eusebii p. 430 Tryphaenam Cleopatram a sorore eiusdem Cleopatra Lagidarum regina ultima iamdiu distinxit.

(6) De hoc magistratu Gabinii lege Cassium Dionem XXXIX. 55.

V. Antiochus Deus annis XV.
VI. Seleucus Callinicus annis XXI.
VII. Seleucus Ceraunus annis III.
VIII. Antiochus Magnus annis XXXVI.
IX. Seleucus (1) annis XII.
X. Antiochus Epiphanes annis XI.
XI. Antiochus huius filius anno I et mensibus VI.
XII. Demetrius Soter annis XII.
XIII. Alexander annis XV (2).
XIV. Demetrius Demetrii annis III.
XV. Antiochus Sidetes annis IX.
XVI. Demetrius iterum (3) annis IV.
XVII. Antiochus Grypus annis XXVI.
XVIII. Antiochus Cyzicenus annis XVIII (4).
XIX. Philippus Grypi annis . . . (5) sub quo syriaticae dominationi finis est impositus. Post quos Romani.

Ἀντίοχος ὁ Θεὸς ἔτη ιέ.
Σέλευκος ὁ Καλλίνικος ἔτη κά.
Σέλευκος ὁ Κεραυνὸς ἔτη γ΄.
Ἀντίοχος ὁ μέγας ἔτη λϛ΄.
Σέλευκος ὁ Φιλοπάτωρ ἔτη ιβ΄.
Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς ἔτη ια.
Ἀντίοχος ὁ Εὐπάτωρ ἔτος ά, μῆνας ϛ΄.
Δημήτριος ὁ Σωτὴρ ἔτη ιβ΄.
Ἀλέξανδρος ἔτη ιέ.
Δημήτριος Δημητρίου ἔτη γ΄.
Ἀντίοχος ὁ Σιδήτης ἔτη θ΄.
Δημήτριος αὖθις ἔτη δ΄.
Ἀντίοχος ὁ Γρυπὸς ἔτη κϛ΄.
Ἀντίοχος ὁ Κυζικηνὸς ἔτη ιή.
Φίλιππος ὁ τοῦ Γρυποῦ ἔτη β΄, ἐφ᾽ οὗ ἡ κατὰ Συρίαν ἀρχὴ κατελύθη.

Συνάγεται οὖν ὁ τῆς βασιλείας τῶν ὑπὸ Μακεδόνων χρόνος, ἀπὸ μὲν τοῦ Ἀντιγόνου, εἰς ἔτη σοδ΄, ἀπὸ δὲ Σελεύκου τοῦ Νικάτορος, ἔτη σλθ΄. *Porphyrius in Scaligeri excerptis p.* 61-62.

(1) Graece *Seleucus Philopator*.

(2) Ita etiam graece, sed superius uterque textus *quinque*.

(3) In textu arm. heic quidem scribitur oloz, posteriore autem libro in tabulis regum olaz, quae videntur incognitae voces: utroque autem in loco scribitur in margine *iterum*.

(4) Cod. arm. XVII, sed idem p. 194. XVIII, cum graeco consentiens.

(5) Graece *annis II.*, et cod. arm. in regum laterculis.

CAPUT XLI.

De praecipuis auctoribus e quibus hoc opus excerptum est (1).

Romanorum reges, qui a Romulo, quique ab Augusto usque ad nostram aetatem extiterunt, *et* Romanorum consules a Iulio Caesare usque ad nos, nunc age iam addam (2) tot memoriis scripto consignatis quas hactenus coacervavi atque heic ordinatim digessi ex Alexandro polyhistore, ex Abydeno qui assyrias medicasque historias scripsit, e Manethonis tribus aegyptiacorum monumentorum libris, e Cephalionis novem musarum libris, e Diodori bibliothecae quadraginta voluminibus quibus breviter historiam usque ad Caium Caesarem texuit, e Cassii Longini octodecim libris quibus olympiades CCXXVIII (3) complexus est, e Phlegontis liberti Caesaris (4) quatuordecim (5) libris quibus olympiades CCXXIX summatim continentur, e Castoris libris sex quibus pertingit a Nino usque ad CLXXXI olympiadem, e Thalli libris tribus memoriarum ab Ilio capto usque ad CLXVII (6) olympiadem, e Porphyrio denique nostrae aetatis philosopho ab Ilio capto usque ad Claudii dominationem.

CAPUT XLII.

Tempora Romanorum.

1, Nunc demum ad tempora imperii Romanorum veniendum est, quod ita appellari coepit septima olympiade qua Romulus romanam urbem condidit: ex ipso autem tum huic urbi tum reliquis quae in eius ditione fuerunt appellatio parta est: namque ante praedictam aetatem modo Latini, modo Aborigines, aliisque temporibus aliter dicti sunt.

2. Itaque post Ilium captum regnavit apud illos Aeneas Anchisae eiusque posteri, quotquot ante Urbem conditam eidem genti

(1) Hunc titulum nos addidimus.

(2) Locus hic in codice arm. perplexus valde est.

(3) Nolim ergo me p. 145. cogitavisse de Hippia quasi libelli nostri olympiadum auctore.

(4) Nempe *Hadriani*.

(5) Suidas scribit XVI. Librum huius operis decimum tertium aut XIV laudat Origenes *in Celsum* II. 14. 33; decimum tertium Eusebius noster in posteriore libro ad annum MMXLVIII.

(6) Apud Aucherum CLXV.

praefuerunt. Et eorum quidem historiam, praeter ipsos Romanos, alii quoque plurimi nominatimque Graeci summatim scripserunt: quo tamen ex numero duos tantum nostri huius argumenti praeclaros testes invocabimus: et statim quidem Dionysium qui romanae historiae commentarios confecit, et praeter reliquam materiam romanas origines primo suo libro strictim persecutus est ab Aenea eiusque posteris regibus usque ad Iliae conceptum (1): a quo *auctore* ego quidem necessaria quaeque et commoda praesenti instituto parce mutuans, hac ratione disponam.

CAPUT XLIII.

E Dionysii halicarnassei romanae historiae libro primo.

De primis Romae incolis (2).

1. Urbem * dominatricem universae terrae et maris, quae nunc a Romanis incolitur, veteres chronographi habitatam a barbaris aiunt, Siculis videlicet gente indigena. Ante hos autem utrum alios *colonos* habuerit an vacua fuerit, nemo magnopere adfirmare potest. Iam sublapsis temporibus eamdem bello diutino antiquis dominis Aborigines eripuerunt, qui eatenus sine moenibus sparsim atque vicatim montes insederant. Deinde Pelasgi aliique aliquot Graeci regionem tenuisse dicuntur, hique olim quidem Aborigines, postea vero Latini dicti sunt a Latino rege qui calente iliaco bello rerum potiebatur. Sexdecim demum peractis aetatibus urbem

(*) Τὴν ἡγεμόνα γῆς καὶ θαλάσσης ἁπάσης πόλιν ἣν νῦν κατοικοῦσι Ῥωμαῖοι, παλαιότατοι τῶν μνημονευομένων λέγονται κατασχεῖν βάρβαροι Σικελοὶ, ἔθνος αὐθιγενές. Τὰ δὲ πρὸ τούτων, οὔθ' ὡς κατείχετο πρὸς ἑτέρων, οὔθ' ὡς ἔρημος ἦν, οὐδεὶς ἔχει βεβαίως εἰπεῖν. Χρόνῳ δὲ ὕστερον Ἀβοριγῖνες αὐτὴν παραλαμβάνουσι, πολέμῳ μακρῷ τοὺς ἔχοντας ἀφελόμενοι, οἳ τὸ μὲν πρότερον ἐπὶ τοῖς ὄρεσιν ᾤκουν ἄνευ τειχῶν κωμηδὸν καὶ σποράδες. Ἐπεὶ δὲ Πελασγοί τε καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τινὲς ἀναμιχθέντες αὐτοῖς συνήραντο τὸν πρὸς τοὺς ὁμοτέρμονας πολέμου· μέχρι μὲν τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου τὴν ἀρχαίαν τῶν Ἀβοριγίνων ὀνομασίαν ἔτι σώζοντες, ἐπὶ δὲ Λατίνου βασιλέως, ὃς κατὰ τὸν ἰλιακὸν

(1) Absurde interpres arm. *usque ad Ilii captivitatem*, quia *Ilii* loco *Iliae*, et σύλληψιν non *conceptum* sed *captivitatem* intellexit.

(2) Hunc titulum nos supplemus.

Romulus aedificavit et auxit, opumque ac legum maiestatem invexit.

2. Atque heic deuuo ad orationis suae textum revertens haec ipsa verba conscribit: Aborigines *, a quibus romanum genus propagatum est (1), quidam eiusdem Italiae indigenam peculiaremque populum aiunt. (Porro Italiam appello litus universum ionici sinus marisque tyrrheni tertiamque terrae partem quam Latini obtinebant (2)). Nomen eorum interpretantur principes, capita gentis vel primigenios: de aliorum autem scriptorum sententia hac illac aberrantes vocantur, quia nempe ex pluribus regionibus convenerunt: rursus alii colonias exteras a Libybus (3) illuc venisse dicunt: eruditissimi denique scriptorum romanorum Graecos fuisse aiunt qui olim in Achaia habitaverint, multisque ante troianum bellum aetatibus turmatim inde migraverint. Tum etiam diserte addit: 'et rei quidem veritas latet; ut ego tamen opinor, ex ea gente sunt qui modo Arcades appellantur: namque hi primi ionico sinu transmisso in Italia consederunt, duce Oenotro Lycaonis filio, qui post Zeum et Phoroneum quintus erat, aetate septima et decima ante troicum bellum. Iam Oenotro in montibus vitam agente, provincia Oenotria dicta est, coloni autem Oenotrii: qui deinde Itali audierunt

πόλεμον ἐδυνάστευσε, Λατῖνοι ἀρξάμενοι καλεῖσθαι. Ῥωμύλου δὲ τὴν πόλιν οἰκίσαντος ἑκκαίδεκα γενεαῖς τῶν τρωικῶν ὕστερον. κ. τ. λ. *Ex libro I. 9.*

(*) Τοὺς δὲ Ἀβοριγῖνας ἀφ' ὧν ἄρχει Ῥωμαίων τὸ γένος, οἱ μὲν αὐτόχθονας Ἰταλίας, γένος αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ γενόμενον, ἀποφαίνουσιν. Ἰταλίαν δὲ καλῶ τὴν ἀκτὴν σύμπασαν, ὅσην ὁ ἰόνιός τε κόλπος καὶ τυῤῥηνικὸς καὶ τρίται περιέχουσιν ἐκ γῆς Ἄλπεις· καὶ τὴν ὀνομασίαν αὐτοῖς τὴν πρώτην φασὶ τεθῆναι, διὰ τὸ γενέσεως τοῖς μετ' αὐτοὺς ἄρξαι, ὥσπερ ἂν ἡμεῖς εἴποιμεν γενεάρχας ἢ πρωτογόνους. Ἕτεροι δὲ λέγουσιν ἀνεστίους τινὰς καὶ πλάνητας, ἐκ πολλῶν συνελθόντας χωρίων. Ἄλλοι δὲ Λιβύων ἀποίκους μυθολογοῦσιν αὐτοὺς γενέσθαι· οἱ δὲ λογιώτατοι τῶν ῥωμαίων συγγραφέων Ἕλληνας αὐτοὺς εἶναι λέγουσι τῶν ἐν Ἀχαΐᾳ ποτὲ οἰκησάντων. πολλαῖς γενεαῖς πρότερον τοῦ πολέμου τοῦ τρωικοῦ μεταναστάντας. Τὸ μὲν οὖν ἀληθὲς ὅπως ποτ' ἔχει, ἄδηλον· εἰ δ' ἔστιν ὁ τούτων λόγος ὑγιὴς, οὐκ ἂν ἑτέρου τινὸς εἴησαν ἄποικοι γένους, ἢ τοῦ καλουμένου νῦν ἀρκαδικοῦ· πρῶτοι γὰρ Ἑλλήνων οὗτοι περαιωθέντες τὸν ἰόνιον κόλπον ᾤκησαν Ἰταλίαν, ἄγοντος αὐτοὺς Οἰνώτρου τοῦ Λυκάονος· ἦν δὲ πέμπτος ἀπό τε Αἰζειοῦ καὶ Φορωνέως. Ὁ δὲ Οἴνωτρος ἑπτακαίδεκα γενεαῖς πρότερον τῆς ἐπὶ Τροίαν στρα–

(1) Codex arm. *dominatum est*, quia ἄρχει ita explicavit interpres.

(2) Ita armenius interpres magnopere recedit a graeco, uti nunc quidem se habet. Arbitror vocabulum Ἄλπεις ab eo non fuisse intellectum.

(3) Interpres arm. legit Λιβύων pro Λιγύων.

ab Italo rege, unde et regio universa nomen Italiae contraxit. Italo successit Morges, a quo Morgetes appellati. Praeterea et Oenotri frater, cui nomen Peucetio, colonis pariter ex Arcadia deductis prope sinum ionicum sedes fixit, ex eoque populis factum est nomen Peucetiis. Haec omnia opinabili doctrina tradit.

3. Ait deinde (1) Pelasgorum colonias graecas venisse in Italiam ad communem cum Aboriginibus incolatum. Tum et ipsis Pelasgis Tyrrhenorum nomen esse inditum, regionique universae Tyrrheniae, de Tyrrheni cuiusdam eorum principis nomine.

4. Insuper Evandrum * ex Graecia Palantioque urbe arcadica cum classe traiecisse, in iisque demum Italiae locis substitisse, in quibus deinde contigit ut Roma urbs conderetur. Arcadas item tradit graecas litteras in Italiam secum vexisse, nec non instrumenta musica, postremo leges ab iisdem esse propositas.

5. Post hos * etiam Herculem classem aliam Graecorum appulisse, praedictaque loca insedisse quibus olim nomen erat Saturnia (2), unde regio quoque universa Saturnia dicta fuit. Porro ab Hercule procreatum ibidem filium Latinum, qui Aboriginum terram rexerit, ex quo his Latinorum nomen adhaeserit: quumque Latinus absque liberis obiisset, Aeneam Anchisae filium imperio esse potitum.

τευσάντων, ᾤκισε ἐπὶ τοῖς ὄρεσιν· ἐκαλεῖτο δὲ ἥ τε χώρα Οἰνωτρία, καὶ οἱ ἄνθρωποι Οἴνωτροι. Βασιλεὺς αὐτοῖς Ἰταλὸς, ἀφ' οὗ μετωνομάσθησαν Ἰταλοί. Τούτου δὲ τὴν ἀρχὴν Μόργης διεδέξατο, ἀφ' οὗ Μόργητες ἐκλήθησαν κ. τ. λ. *Haec et reliqua sparsim libro I. 10-12.*

(*) Μετὰ δ' οὐ πολὺν χρόνον στόλος ἄλλος ἑλληνικὸς εἰς ταῦτα τὰ χωρία τῆς Ἰταλίας κατάγεται, ἐκ Παλαντίου πόλεως ἀρκαδικῆς ἀναστάς· ἡγεῖτο δὲ τῆς ἀποικίας Εὔανδρος. Αἱροῦνται λόφον, ὅς ἐστι νῦν ἐν μέσῳ τῆς Ῥωμαίων πόλεως. Λέγονται δὲ καὶ γραμμάτων ἑλληνικῶν χρῆσιν εἰς Ἰταλίαν πρῶτοι διακομίσαι Ἀρκάδες, καὶ μουσικὴν τὴν δι' ὀργάνων, νόμους τε θέσθαι. *Cap. XXXI-XXXIII.*

(**) Μετὰ δὲ τοὺς Ἀρκάδας ἄλλος ἀφικνεῖται στόλος ἑλληνικὸς, ἄγοντος Ἡρακλέους. Περὶ ταῦτα τὰ χωρία ὑπέμειναν, καὶ πολίζονται λόφον, ὃς ὑπὸ τῶν τότε ἀνθρώπων Σατόρνιος ἐλέγετο, καὶ ἄλλη δὲ ἀκτὴ σύμπασα Σατορνία ὀνομαζομένη. Λέγουσι δέ τινες αὐτὸν καὶ παῖδα ἐν τοῖς χωρίοις τούτοις καταλιπεῖν Λατῖνον, [ὃν] ἀνδρωθέντα τὴν Ἀβοριγίνων ἀρχὴν παραλαβεῖν. Τούτου δὲ ἄπαιδος τελευτήσαντος, περιστῆναι τὴν ἀρχὴν εἰς Αἰνείαν τὸν Ἀγχίσου. *Cap. XXXIV-XLIII.*

(1) Cap. XVII-XXX.

(2) Interpres arm. *Saturnius*; idque ad Herculem incaute retulit, quum reapse fuerit loci seu collis nomen.

6. Iam haec omnia rursus ad compendium conferens huiuscemodi verbis concludit: * Collectitiae gentes, quae morum quoque genere cum indigenis mixtae sunt (1), et quarum ex cinno gens romana conflata est, ante quam ea, quam modo habent, urbs incolis frequentaretur, hae sunt. Primo quidem Aborigines, qui Siculos sedibus pepulerunt, graecam originem ex Peloponneso ducebant, atque, ut opinor, cum Oenotro ex ea quae nunc Arcadia dicitur migraverunt. Deinde Thessali qui huc confluxerunt ex ea quae olim Haemonia, nunc vero Thessalia appellatur. Tertio loco Pelasgi (2), qui cum Evandro ex Arcadia et urbe Palantio venerunt. Posthinc turma quaedam eorum qui ad peloponnesiacum bellum (3) socios se Herculi addiderant, accessit. Ad extremum ii qui cum Aenea incolumes ex Ilio, Dardano, aliisque troianis urbibus evaserunt.

CAPUT XLIV.

Ex eodem libro. De tempore Aeneae in Italiam adventus.

1. Ilium, inquit, captum est aestate iam desinente, diebus septemdecim ante hiemale (4) solstitium, mense elapheholione (5), prout Athenienses tempora supputant. Porro supererant, qui eum

(*) Τὰ μὲν δὴ συνελθόντα ἔθνη, καὶ κοινωσάμενα τοὺς βίους, ἐξ ὧν τὸ Ῥωμαίων γένος ὥρμηται, πρὶν ἣν νῦν ἔχουσιν οἰκισθῆναι πόλιν, ταῦτα ἐστίν. Ἀβοριγῖνες μὲν πρῶτον, οἳ Σικελεῖς ἐξανέστησαν ἐκ τούτων τῶν χωρίων, Ἕλληνες ὄντες τὸ ἀρχαῖον ἐκ Πελοποννήσου, τῶν σὺν Οἰνώτρῳ μετενεγκαμένων τὴν οἴκησιν ἐκ τῆς καλουμένης νῦν Ἀρκαδίας. Ἔπειθ᾽ οἱ μεταστάντες ἐκ τῆς τότε μὲν Αἱμονίας, νῦν δὲ Θετταλίας καλουμένης, Πελασγοί. Τρίτοι δὲ οἱ σὺν Εὐάνδρῳ παραγενηθέντες ἐς Ἰταλίαν ἐκ Παλαντίου πόλεως. Μετὰ δὲ τούτους τῶν σὺν Ἡρακλεῖ στρατευομένων Πελοποννησίων Ἐπειοί τε καὶ Φενεᾶται οἷς καὶ τρωϊκόν τι ἐμέμικτο. Τελευταῖοι δὲ οἱ διασωθέντες σὺν Αἰνείᾳ Τρῶες ἐξ Ἰλίου τε καὶ Δαρδάνου καὶ τῶν ἄλλων τρωϊκῶν πόλεων. Cap. LX.

1. Ἴλιον μὲν γὰρ ἥλω τελευτῶντος ἤδη τοῦ θέρους, ἑπτακαίδεκα πρότερον ἡμέραις τῆς θερινῆς τροπῆς, ὀγδόῃ φθίνοντος μηνὸς Θαργηλιῶνος, ὡς Ἀθη-

(1) Ita arm. interpres.

(2) Pelasgos distinxit ab Evandri sociis ipse armenius interpres p. 201. Ergo, ut in graeco textu, ad priorem potius periodum vocabulum illud referendum est.

(3) Ita arm. interpres.

(4) Ita codex arm. quum graece nunc sit *aestivum*. Sed enim et Lapus Dionysii interpres videtur legisse *vernum*.

(5) Ita codex arm. Est autem hic *februarius*, uti H. Stephanus certe definit; *thargelion* autem videtur *aprilis*.

annum post solstitium implebant, dies quinque (1). Iam septem et triginta post expugnationem diebus videntur mihi Achaei res eius urbis composuisse, legationesque ab iis qui secesserant excepisse, atque foedus cum iisdem sacramento firmasse. Sequente autem anno, qui erat ab expugnatione primus (2), post autumnale aequinoctium, Troiani relicta patria Hellespontum traiiciebant, factaque in Thraciam exscensione, ibidem hiemem transigebant: quo in loco alios quoque profugos expectabant, seque ad maritimum cursum simul omnes persequendum parabant. Igitur ineunte vere conscensis navibus e Thracia solvebant, perque interiecta spatia Siciliam usque meabant, quam ad regionem appulsis annus ibi finitus est, dum alteram hiemem permixti Elymis in siculis urbibus degunt. Tum idoneo ad navigandum tempore, relicta insula, tyrrhenum aequor tranabant, et denique Laurentum in Aboriginum litore media eadem aestate tenebant. Mox ea regione subacta Lavinii lares figebant. Atque ita secundus post captum Ilium annus circumactus est. Haec ego, prout mea sententia ferebat, exposui. Ceterum Aeneas fanis aliisque ornamentis plurima urbis lo-

ναῖοι τῶν χρόνως ἄγουσι. Περιτταὶ δὲ ἦσαν αἱ τὸν ἐνιαυτὸν ἐκεῖνον ἐκπληροῦσαι μετὰ τὴν τροπὴν εἴκοσι ἡμέραι. Ἐν δὴ ταῖς ἑπτὰ καὶ τριάκοντα, ταῖς ἀπὸ τῆς ἁλώσεως διαγινομέναις. τά τε περὶ τὴν πόλιν οἴομαι διοικήσασθαι τῶν Ἀχαιοὺς, καὶ τὰς πρεσβείας ἐπιδέξασθαι τὰς παρὰ τῶν ἀφεστηκότων, καὶ τὰ ὅρκια ποιήσασθαι πρὸς αὐτούς· τῷ δ᾽ ἑξῆς ἔτει, πρώτῳ δὲ μετὰ τὴν ἅλωσιν, περὶ τὴν μετοπωρινὴν ἰσημερίαν ἄραντες οἱ Τρῶες ἐκ τῆς γῆς, περαιοῦνται τὸν Ἑλλήσποντον· καὶ καταχθέντες εἰς τὴν Θρᾴκην, αὐτοῦ διατρίβουσι τὴν χειμερινὴν ὥραν, δεχόμενοί τε τοὺς ἔτι συνιόντας ἐκ τῆς φυγῆς, καὶ παρασκευαζόμενοι τὰ εἰς τὸν ἀπόπλουν. Ἐκ δὲ τῆς Θρᾴκης ἀναστάντες ἔαρος ἀρχομένου, τελοῦσι τὸν μεταξὺ πλοῦν, ἄχρι Σικελίας· ἐκεῖ δὲ ὁρμισαμένοις αὐτοῖς τὸ ἔτος τοῦτο τελευτᾷ, καὶ διατρίβουσι τὸν δεύτερον χειμῶνα, τὰς πόλεις συνοικίζοντες τοῖς Ἐλύμοις ἐν Σικελίᾳ. Πλωΐμων δὲ γενομένων ἄραντες ἀπὸ τῆς νήσου, περῶσι τὸ τυῤῥηνικὸν πέλαγος, καὶ τελευτῶντες εἰς Λωρεντὸν ἀφικνοῦνται. τὸν Ἀβοριγίνων αἰγιαλὸν. μεσούσης θερείας. Λαβόντες δὲ τὸ χωρίον, οἰκίζουσιν ἐν αὐτῷ Λαουΐνιον, τὸν δεύτερον ἀπὸ τῆς ἁλώσεως ἐκπληρώσαντες ἐνιαυτόν. Καὶ περὶ μὲν τούτων ὡς ἔχω δόξης, δεδήλωταί μοι. Αἰνείας δὲ κατασκευάσας ἱεροῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις κόσμοις ἀποχρώντως τὴν πόλιν, ὧν τὰ πλεῖστα ἔτι καὶ εἰς ἐμὲ

(1) Textus graecus editus *dies viginti*. Scaliger *de emend. temp.* lib. I. p. 45 scribendum censet *dies XXI.* *captum* (Troiam).

(2) Codex arm. *sequente etiam anno ante captam* (Troiam.)

ea instruebat, quae mea adhuc aetate partim supersunt, et sequente anno, qui tertius post discessum erat, Troianis tantummodo imperabat; quarto tamen regnum quoque morientis Latini sibi vindicabat, iure videlicet adfinitatis hereditatisque quae ad Laviniam defuncto Latino perveniebat. Tum paulo post pergit dicere: His de causis quum bellum pugnaque atrox coorta esset, Latinus et Turnus cum aliis multis desiderati sunt, superiores autem discesserunt Aeneae socii: atque regnum adfinitatis iure ad se devolutum Aeneas obtinebat, idque annis tribus post Latini necem regebat, donec anno quarto consumptus bello est.

2. Et paucis interiectis ait: Postquam Aeneas mortali vita migraverat, anno post Ilium captum prorsus septimo Latinorum princeps coepit esse Euryleon, qui Ascanius in exilio (1) fuerat appellatus. Deinde narrationem persequens ait: Quum octavo et trigesimo regni anno obiisset Ascanius, regia dignitas ad Silvium Ascanii fratrem recidit, qui Aeneae natus erat posthumus ex Lavinia Latini filia. Et paulo inferius dicit: Silvio undetriginta annis potestate functo, Aeneas filius in regnum seccessit, qui annis undetrigiuta (2) dominatus est. Post hunc Latinus quinquaginta annis et uno. Post hunc

ἔν, τῷ μὲν ἑξῆς ἐνιαυτῷ, τρίτῳ δὲ ἀπὸ τῆς ἐξόδου, Τρώων ἐβασίλευσε μόνον· τῷ δὲ τετάρτῳ τελευτήσαντος Λατίνου, καὶ τὴν ἐκείνου βασιλείαν παραλαμβάνει, τῇ τε κηδείας οἰκειότητι τῇ πρὸς αὐτὸν, ἐπικλήρου τῆς Λαύνας γενομένης μετὰ τὸν Λατίνου θάνατον. Πολέμου δὲ ἐκ τῶν ἐγκλημάτων τούτων γενομένου καὶ μάχης ἰσχυρᾶς, Λατῖνος μὲν ἀποθνήσκει καὶ Τυρνὸς καὶ τῶν ἄλλων συχνοί· κρατοῦσι δ' ὅμως οἱ σὺν Αἰνείᾳ· ἐκ δὲ τούτου τὴν ὑπὸ τῷ κηδεστῇ γενομένην ἀρχὴν Αἰνείας παραλαμβάνει· τρία δὲ βασιλεύσας ἔτη μετὰ τὴν τοῦ Λατίνου τελευτὴν, τῷ τετάρτῳ θνήσκει κατὰ πόλεμον. Cap. LXII.

2. Αἰνείου δ' ἐξ ἀνθρώπων μεταστάντος ἑβδόμῳ μάλιστα ἔτει μετὰ τὴν Ἰλίου ἅλωσιν, Εὐρυλέων παρέλαβε τὴν Λατίνων ἡγεμονίαν, ὁ μετονομασθεὶς Ἀσκάνιος ἐν τῇ φυγῇ. Cap. LXV.

Ἀσκανίου δὲ ὀγδόῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας τελευτήσαντος, παρέλαβε τὴν ἡγεμονίαν Σιλούιος, ἀδελφὸς ὢν Ἀσκανίου, μετὰ τὸν Αἰνείου θάνατον γενόμενος ἐκ Λαύνας τῆς Λατίνου θυγατρός. Cap. LXX.

Σιλουίου δ' ἑνὸς δέοντα τριάκοντα ἔτη κατασχόντος τὴν ἀρχὴν, Αἰνείας υἱὸς αὐτοῦ διαδεξάμενος τὴν δυναστείαν, ἑνὶ πλείω τριάκοντα ἐτῶν ἐβασίλευσε. Μετὰ δὲ τοῦτον, ἓν καὶ πεντήκοντα Λατῖνος ἦρξεν ἔτη. Ἄλβας δὲ μετὰ τοῦ-

(1) Arm. interpres *fuga*.

(2) Graece XXXI.

Alba undequadraginta annis. Post Albam Epistus (1) sex cum viginti annis. Deinde Capys annis octo et viginti. Deinde Calpetus annis tredecim potestatem tenuit. Deinde Tiberinus octo annis regnavit. Hic proelio occubuit quod in fluvii cuiusdam ripa patratum dicitur: equo nimirum in vorticem amnis excussus cognominem fluvium sibi fecit, qui quum antea diceretur Alba (2), mox Tiberis appellatus est.

3. Tiberini successor regnavit Agrippa anno uno supra quadraginta. Post Agrippam Amulius (3) acer Deoque (4) invisus tyrannus undeviginti annis. Hic deorum contemptor machinas ad simulanda fulmina struxit, et tonitruum sonitus imitatus est, ut terrore perculsis hominibus, divino quasi honore dignus haberetur. Sed enim imbribus fulminibusque in eius domum irruentibus, lacus item regiae adiacens praeter consuetudinem in eiusdem domum exundavit: atque ita ille cum universa domo sua exterminatus est. Et nunc etiam quadam in parte, lacu deficiente, subsidentibus aquis et fundo aequoris quieto, cubiculorum rudera aliorumque aedificiorum vestigia se produnt.

τον ἑνὸς δέοντα τετταράκοντα ἐτῶν ἐβασίλευσε. Μετὰ δὲ Ἄλβαν Κάπετος ἓξ ἐπὶ τοῖς εἴκοσιν. Ἔπειτα Κάπυς δυοῖν δέοντα τριάκοντα. Μετὰ δὲ Κάπυν Κάλπετος ἄχρι τρισκαίδεκα ἐτῶν κατέσχε τὴν ἀρχήν. Ἑξῆς δὲ Τιβερῖνος ὀκταετῆ χρόνον ἐβασίλευσε· τελευτῆσαι δὲ τοῦτον ἐν μάχῃ παρὰ ποταμῷ γινομένῃ λέγεται· παρενεχθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ ῥεύματος, ἐπώνυμον ἑαυτῷ κατέλιπε τὸν ποταμόν, Ἄλβυλαν καλούμενον πρότερον.

3. Τιβερίνου δὲ διάδοχος Ἀγρίπας ἓν καὶ τετταράκοντα ἐβασίλευσεν ἔτη. Μετὰ δὲ Ἀγρίπαν, Ἀλλάδης, τυραννικόν τι χρῆμα καὶ θεοῖς ἀπεχθόμενον, ἑνὸς δέοντα εἴκοσιν, ᾧ περιφρονοῦντι τὰ δαιμόνια κατεσκεύαστο κεραυνῶν τε μιμήματα καὶ κτύποι βρονταῖς ἐμφερεῖς, οἷς δεδίττεσθαι τοὺς ἀνθρώπους ὡς θεὸς ἠξίου. Ὄμβρων δὲ καὶ κεραυνῶν εἰς τὸν οἶκον κατασκηψάντων, τῆς τε λίμνης, παρ' ἣν οἰκῶν ἐτύγχανε, πλημμύραν οὐκ εἰωθυῖαν λαβούσης, κατακλυσθεὶς πανοίκιος ἀπόλλυται. Καὶ νῦν ἔτι διαλειπούσης τῆς λίμνης ἐν μέρει τινί, ὅταν ὑπονοστήσῃ τὸ νᾶμα, καὶ σταθερὸς ὁ βυθὸς γένηται, παστάδων ἐρείπια καὶ ἄλλα οἰκήσεως ἴχνη φαίνεται.

(1) Graece *Capetus*.

(2) Ita cod. arm. Iam ne corrigam *Albula*, ut est in graece, vetat me Diodorus infra p. 214. qui graece etiam scribit *Alba*. Confer etiam p. 216.

(3) Graecus textus vulgatus pro *Amulius* habet Ἀλλάδης, non tamen sine variis lectionibus Ἀλλώδιος et Ἀλλάδιος.

(4) Graece *diisque*.

4. Iam qui huic in imperium successit Aventius (1) (de quo unus e collibus septem, qui intra romanam urbem sunt, nomen contraxit) triginta et septem annis dominatus est. Post hunc Procas annis octo et viginti. Postea Amulius qui contra fas regnum Numitori maiori fratri interceptum tyrannice tenebat annis quadraginta duobus. Iamvero interfecto Amulio a filiis sacrae (2) puellae, sicuti mox dicemus, Romulo et Remo, illo inquam mortuo legitimam dominationem adibat Numitor matris iuvenum pater. Porro altero imperantis Numitoris anno, qui erat post Ilium captum trigesimus secundus supra quadringentesimum (3), coloniam amandabant Albani Romulo et Remo ducibus, Romamque condebant eodem (4) septimae olympiadis anno, quo vincebat stadium Daicles (5) messenius, atque Athenis imperabat Charops decennalis potestatis anno primo.

Idem Scriptor sequentia etiam praedicto libro addit, vario modo romanae urbis historiam traditam esse ostendens.

4. Ἀουεντῖνος δὲ μετὰ τούτου τὴν δυναστείαν διαδεξάμενος, οὗ τῶν ἑπτὰ λόφων τὶς ἐπώνυμος ἐγένετο τῶν συμπεπολισμένων τῇ Ῥώμῃ, τριάκοντα καὶ ἑπτὰ ἔτη τὴν ἀρχὴν κατέσχε. Πρόκας δὲ μετὰ τοῦτον ἔτη εἴκοσι καὶ τρία. Ἔπειτα Ἀμούλιος, ὃς οὐ σὺν δίκῃ τὴν βασιλείαν κατασχὼν Νεμέτωρι προσήκουσαν, ὃς ἦν αὐτῷ πρεσβύτερος ἀδελφὸς, δύο καὶ τετταράκοντα ἔτη δυναστεύει. Ἀμουλίου δὲ ἀναιρεθέντος ὑπὸ Ῥωμύλου καὶ Ῥώμου, τῶν ἐκ τῆς ἱερᾶς κόρης γενομένων, ὡς αὐτίκα λεχθήσεται, μετὰ τὸν ἐκείνου θάνατον ἀπολαμβάνει τὴν κατὰ νόμον δυναστείαν Νεμέτωρ ὁ τῶν νεανίσκων μητροπάτωρ. Τῷ δ' ἑξῆς ἔτει τῆς Νεμέτωρος ἀρχῆς, δευτέρῳ δὲ καὶ τριακοστῷ καὶ τετρακοσιοστῷ μετὰ τὴν Ἰλίου ἅλωσιν, ἀποικίαν στείλαντες Ἀλβανοὶ, Ῥωμύλου καὶ Ῥώμου τὴν ἡγεμονίαν αὐτῆς ἐχόντων, κτίζουσι Ῥώμην, ἔτους ἐνιστῶτος πρώτου τῆς ἑβδόμης ὀλυμπιάδος, ἣν ἐνίκα στάδιον Δαικλῆς μεσσήνιος, ἄρχοντος Ἀθήνησι Χαροποῦ ἔτος τῆς δεκαετίας πρῶτον. Cap. LXX.

(1) Dicerem cum vulgato graeco *Aventinus*, nisi codices graeci collem etiam *Aventium* aliquando appellarent.

(2) Utitur interpres arm. eodem epitheto quo appellat etiam divina biblia cap. XVIII. 5.

(3) Ita verissime textus graecus vulgatus. Ast codex arm., cum aliquot graecis codicibus falsissime *trecentesimum*. Sane quum Romam olympiade septima conditam saepe dicat Eusebius, moxque apud eundem Cato et Diodorus hunc annum 432 vel 433 post Troiam captam decurrisse dicant, sequitur ut vulgata graeca lectio prorsus retinenda sit. *L.*

(4) Graece *primo*.

(5) Superius p. 145. *Darcles* in arm. codice, at graece ibidem *Diocles*.

CAPUT XLV.

De urbe Roma condita.

1. Quum magnopere disputatum sit de Urbe condita, nempe et de aedificii tempore et de eiusdem auctoribus; tamen, ut ego opinor, nulla satis idonea narratio extat, quam cuncti videlicet perfunctorie faciunt (1). Cephalion quidem gergesaeus (2), scriptor admodum antiquus (3), altera post iliacum bellum aetate conditam ait Urbem ab iis qui Ilio incolumes cum Aenea discesserunt: eiusque incolatus (4) auctorem putat ipsum ducem coloniae Romum, quem unum ex Aeneae filiis affirmat. Nam quatuor liberos susceptos ab Aenea dicit, Ascanium, Euryleontem, Romulum et Romum (5). Et quidem a Diodoro (6) quoque atque Agathymo (7) multisque aliis idem et tempus et dux coloniae profertur. Verum qui Argivorum res sacras (8) et cetera gesta collegit (9), is Aeneam e Molossis in Italiam cum Ulyxe appulsum,

1. Ἀμφισβητήσεως δὲ πολλῆς οὔσης καὶ περὶ τοῦ χρόνου τῆς κτίσεως, καὶ περὶ τῶν οἰκιστῶν τῆς πόλεως, οὐδὲ αὐτὸς ᾤμην δεῖν ὥσπερ ὁμολογούμενα πρὸς ἁπάντων ἐξ ἐπιδρομῆς ἐπελθεῖν (10). Κεφάλων μὲν γὰρ ὁ γεργίθιος, συγγραφεὺς παλαιὸς πάνυ, δευτέρᾳ γενεᾷ μετὰ τὸν ἰλιακὸν πόλεμον ἐκτίσθαι λέγει τὴν πόλιν ὑπὸ τῶν ἐξ Ἰλίου διασωθέντων σὺν Αἰνείᾳ· οἰκιστὴν δὲ αὐτῆς ἀποφαίνει τὸν ἡγησάμενον τῆς ἀποικίας Ῥῶμον· τοῦτον δ' εἶναι τῶν Αἰνείου παίδων ἕνα· τέτταρας δέ φησιν Αἰνείᾳ γενέσθαι παῖδας, Ἀσκάνιον, Εὐρυλέοντα, Ῥωμύλον, Ῥῶμον. Εἴρηται δὲ Δημαγόρᾳ καὶ Ἀγαθύμῳ καὶ ἄλλοις συχνοῖς ὅ τε χρόνος καὶ ὁ τῆς ἀποικίας ἡγεμὼν ὁ αὐτός. Ὁ δὲ τὰς ἱερείας τὰς ἐν Ἄργει καὶ τὰ καθ' ἑκάστην πραχθέντα συναγαγών, Αἰνείαν φησὶν ἐκ Μολοττῶν εἰς Ἰταλίαν ἐλθόντα μετ' Ὀδυσσέως, οἰκιστὴν γενέσθαι τῆς πόλεως· ὀνομάσαι δ'

(1) Sic a graeco, qui nunc legitur, textu magnopere recedit textus armenius. Neque tamen idem caret obscuritate vel ambiguitate.

(2) Ita etiam apud Syncellum p. 192. γεργισαῖος. Videtur autem Eusebius ita scripsisse; Syncellus enim praedicto loco caput hoc eusebianum paene totum exscribit. Sed melior lectio textus dionysiani *gergithius*, cui suffragatur etiam codex ambrosianus.

(3) In codice arm. lacuna est unius vocabuli; sed, ut videtur, frustra.

(4) Interpres arm. saepe in hoc capite verbum graecum οἰκίζω cum derivatis haud explicat *condo*, sed *habito* sive *incolis frequento*.

(5) Ita heic et saepe codex arm., uti et graecus textus *Romum*.

(6) Graece *Demagora*.

(7) Ita etiam Syncellus, quem in edendis graecis fragmentis nos heic et alibi interdum secuti sumus. At graecus textus vulgatus *Agathyllo*.

(8) Ita arm. interpres, quia sacerdotes feminas Argis eponymas ignoravisse videtur.

(9) Ita rursus discrepat armenius interpres.

(10) Codex gr. ambr. ἀπελθεῖν.

Urbem incolis frequentavisse ait, eamque appellasse ex quadam latina (1) femina Romam: hanc autem ceteris ait troianis civibus (2), vagi erroris fessis atque pertaesis auctorem fuisse, ut secum naves inflammarent. Huic consonant Damastes sigensis (3) aliique nonnulli.

2. Sed enim philosophus Aristoteles ait, Achaeos aliquot Troia revertentes, dum Maleum (4) navigarent, saeva hieme correptos, ventis hac illac per universum maris tractum vagari coactos, tandem locum Opicae tenuisse nomine Latium, quod tyrrheni maris vastitati adiacet. Iamvero quum terram libenter admodum aspexissent, subductis navibus hiemalem tempestatem ibidem transegisse, mox vere ineunte cursum instauraturos: verum navibus nocturno incendio absumptis quum non possent discedere, invitos in eo quô appulerant loco sedes fixisse. Hunc porro *casum* contigisse iis captivarum mulierum opera ab Ilio abductarum, quae metnentes, ne si in Achaiam irent, inibi servitutem servirent, navibus flammas iniecerunt.

3. Callias autem, qui res gestas ab Agathocle scripsit, Romam, feminam quamdam troianam in Italiam cum aliis devectam, nup-

αὐτὴν ἀπὸ μιᾶς τῶν ἰλιάδων Ῥώμης· ταύτην δὲ λέγει ταῖς ἄλλαις τρωάσι παρακελευσαμένην, κοινῇ μετ᾽ αὐτῶν ἐμπρῆσαι τὰ σκάφη, βαρυνομένην τῇ πλάνῃ· ὁμολογεῖ δ᾽ αὐτῷ καὶ Δαμάστης ὁ σιγεὺς καὶ ἄλλοι τινές.

2. Ἀριστοτέλης δὲ ὁ φιλόσοφος Ἀχαιῶν τινας ἱστορεῖ τῶν ἀπὸ Τροίας ἀνακομισαμένων περιπλέοντας Μαλέον, ἔπειτα χειμῶνι βιαίῳ καταληφθέντας, τέως μὲν ὑπὸ τῶν πνευμάτων φερομένους πολλαχῇ τοῦ πελάγους πλανᾶσθαι· τελευτῶντας δ᾽ ἐλθεῖν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς Ὀπικῆς, ὃς καλεῖται Λάτιον, ἐπὶ τῷ τυῤῥηνικῷ πελάγει κείμενον· ἀσμένους δὲ τὴν γῆν ἰδόντας, ἀνελκῦσαί τε τὰς ναῦς αὐτόθι, καὶ διατρίψαι τὴν χειμερινὴν ὥραν, παρασκευαζομένους ἔαρος ἀρχομένου πλεῖν· ἐμπρησθεισῶν δὲ αὐτοῖς ὑπὸ νύκτα τῶν νηῶν, οὐκ ἔχοντας ὅπως ποιήσονται τὴν ἄπαρσιν, ἀβουλήτῳ ἀνάγκῃ τοὺς βίους ἐν ᾧ κατήχθησαν χωρίῳ ἱδρύσασθαι· συμβῆναι δὲ αὐτοῖς τοῦτο διὰ γυναῖκας αἰχμαλώτους, ἃς ἔτυχον ἔχοντες ἐξ Ἰλίου, ταύτας δὲ κατακαῦσαι τὰ πλοῖα, φοβουμένας τὴν οἴκαδε Ἀχαιῶν ἄπαρσιν, ὡς εἰς δουλείαν ἀφιξομένας.

3. Καλλίας δὲ ὁ τὰς Ἀγαθοκλέους πράξεις ἀναγράψας, Ῥώμην τινὰ

(1) Graece *iliaca*.

(2) Ita loquitur armenius interpres. Immo pro *civibus* dicit *civitatibus*.

(3) Syncellus *aegiensis*. Iam in arm. codice mendose scribitur etiam *Adamastes*.

(4) Ita arm. interpres, et graece Syncellus. Est autem intelligendus *sinus Maleus*.

sisse Latino Aboriginum regi ait, ex eaque procreatos filios Romum et Romulum, qui Urbem fundaverint, eidemque matris suae nomen imposuerint. At vero Xenagoras historicus ex Ulyxe et Circe (1) tres genitos ait liberos Romum, Antiam, et Ardeam, qni tres urbes a se conditas de nominibus suis nuncupaverint. Attamen Dionysius chalcidensis a Romo conditam Urbem adfirmat, quem, inquit, alii Ascanio alii Emathione genitum dixerunt. Neque desunt qui Romam excitatam aiunt a Romo, qui ex Italo et Leuce Latini filia ortus est.

4. Quamquam e graecis scriptoribus complures alios revera appellare possum, qui adhuc aliter de Urbis conditoribus disserunt; tamen ne verbosior existimer, ad romanos scriptores (2) accedam. Vetustus profecto sive sermonum scriptor (3) sive historicus nemo romanus est: tantum ex antiquis memoriis, quae in sacris libris adservantur, nnusquisque lucubrationes suas concinnavit. Iam horum alii Aeneae filios aiunt Romulum et Remum (4) Romae conditores: alii ex Aeneae filia genitos, sed

τροάδα τῶν ἀφικνουμένων ἅμα τοῖς ἄλλοις Τρωσὶν εἰς Ἰταλίαν, γήμασθαι Λατίνῳ τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀβοριγίνων, καὶ γεννῆσαι δύο παῖδας, Ῥῶμον καὶ Ῥωμύλον· οἰκίσαντας δὲ πόλιν, ἀπὸ τῆς μητρὸς αὐτῇ θέσθαι τοὔνομα. Ξεναγόρας δὲ ὁ συγγραφεὺς, Ὀδυσσέως καὶ Κίρκης υἱοὺς γενέσθαι τρεῖς, Ῥῶμον, Ἀντίαν, Ἀρδέαν· οἰκίσαντας δὲ τρεῖς πόλεις, ἀφ' ἑαυτῶν θέσθαι τοῖς κτίσμασι τὰς ὀνομασίας. Διονύσιος δὲ ὁ χαλκιδεὺς οἰκιστὴν μὲν ἀποφαίνει τῆς πόλεως Ῥῶμον, τοῦτον δὲ λέγει κατὰ μέν τινας Ἀσκανίου, κατὰ δέ τινας Ἠμαθίωνος παῖδα εἶναι. Εἰσὶ δέ τινες οἳ τὴν Ῥώμην ἐκτίσθαι λέγουσιν ὑπὸ Ῥώμου τοῦ Ἰταλοῦ, μητρὸς δὲ Λεύκης (5) τῆς Λατίνου θυγατρός.

4. Ἔχων δὲ πολλοὺς καὶ ἄλλους τῶν ἑλληνικῶν παρέχεσθαι συγγραφέων, οἳ διαφόρως ἀποφαίνουσι τοὺς οἰκιστὰς τῆς πόλεως, ἵνα μὴ δόξαιμι μακρηγορεῖν, ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίων ἐλεύσομαι συγγραφεῖς. Παλαιὸς μὴν οὖν οὔτε συγγραφεὺς οὔτε λογογράφος ἐστὶ Ῥωμαίων οὐδὲ εἷς· ἐκ παλαιῶν μέντοι λόγων ἐν ἱεραῖς δέλτοις σωζομένων ἕκαστός τις παραλαβὼν ἀνέγραψε. Τούτων δέ τινες μὲν Αἰνείου γενέσθαι υἱοὺς λέγουσι Ῥωμύλον καὶ Ῥῶμον, τοὺς οἰκιστὰς τῆς Ῥώμης· ἕτεροι ἢ θυγατρὸς Αἰνείου παῖδας· ὅτου ἢ πατρὸς, οὐκέτι διορί-

(1) Haec nomina corrupta sunt in arm. codice.

(2) Codex arm. mendose *ad romanum scriptorem*.

(3) Ita potius explicatur ab. arm. interprete λογογράφος, quam *fabularum scriptor*, ut fit ab aliis interpretibus.

(4) Ita heic codex arm. *Remum*.

(5) Ita Eusebius seu Dionysius etiam apud Syncellum. Accedit quodammodo codex vaticanus, in quo legitur Λεύκτρας.

patrem non definiunt: hosque ab Aenea Latino Aboriginum regi datos obsides, quo tempore indigenae cum advenis foedus icebant: quos quidem exceptos Latinus tum benigne alendos curaverit, tum sine masculis liberis vita decedens in dominii sui partem quamdam successores vocaverit.

5. Alii vero narrant, Aenea e vivis sublato, Ascanium universam Latini ditionem obtinuisse, quam tamen cum fratribus communicaverit Romulo et Romo, terra videlicet Latinorum potentiaque (1) tripertito divisa. Ipsum vero Albam atque alia oppidula condidisse: at Romum Capuam a proavo Capy appellatam (2); itemque ab Anchisa avo Anchisam; tum etiam Aeneam (postea Anicavum (3) dictam) ex patre; denique de suo nomine Romam (4). Iamvero hanc urbem aliquamdiu destructam, per alios denuo colonos quos Albani deduxerint, ducibus Romulo et Remo, pristinam formam recuperavisse: ita ut duplex sit Romae conditus, prior quidem paulo post troianum bellum, alter vero quindecim interpositis aetatibus superiorem consequatur.

6. Immo si quis remotiora adhuc tempora inspiciat, tertium quemdam his vetustiorem inveniet Romae conditum, ante quam Ae-

ζοντες· δοθῆναι δ' αὐτοὺς ὑπ' Αἰνείου Λατίνῳ τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀβοριγίνων ὁμηρεύσοντας, ὅτε αἱ πίστεις τοῖς ἐπιχωρίοις πρὸς τοὺς ἐπήλυδας ἐγένοντο· ἀσπαζόμενον δὲ αὐτοὺς Λατῖνον τῇ τε ἄλλῃ θεραπείᾳ περιέπειν εὖ, ἐκγόνου τε ἄρρενος ἄπαιδα τελευτῶντα, διαδόχους μέρους τινὸς τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς καταλιπεῖν.

5. Ἄλλοι δὲ λέγουσιν Αἰνείου τελευτήσαντος, Ἀσκάνιον ἅπασαν τὴν ἀρχὴν παραλαβόντα, νείμασθαι πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς Ῥωμύλον τε καὶ Ῥῶμον, τήν τε χώραν καὶ τὴν δύναμιν τῶν Λατίνων τριχῇ· αὐτὸν μὲν δὴ τήν τε Ἄλβαν κτίσαι καὶ ἄλλ' ἄττα πολίσματα· Ῥῶμον δὲ Καπύην μὲν, ἀπὸ τοῦ προπάππου Κάπυος· Ἀγχίσαν δὲ, ἀπὸ τοῦ προπάτορος Ἀγχίσου. Αἰνείαν δὲ, τὴν ὕστερον κληθεῖσαν Ἀνείκλον, ἀπὸ τοῦ πατρός· Ῥώμην, ἣ ἀφ' ἑαυτοῦ. Ταύτην δὲ χρόνους τινὰς ἐρημωθεῖσαν, ἑτέρας αὖθις ἐλθούσης ἀποικίας, ἣν Ἀλβανοὶ ἔστειλαν, ἡγουμένου Ῥωμύλου καὶ Ῥώμου, τὴν ἀρχαίαν κτίσιν ἀπολαβεῖν· ὥστε διττὰς εἶναι τῇ Ῥώμῃ τὰς κτίσεις, τὴν μὲν ὀλίγον ὕστερον τῶν Τρωϊκῶν γενομένην, τὴν δὲ πεντεκαίδεκα γενεαῖς ὑστεροῦσαν τῆς προτέρας.

6. Εἰ δέ τις ἀπιδεῖν βουλήσεται τὰ προσώτερα, καὶ ζήτη τις ἀρχαιοτέ-

(1) Interpres arm. *exercitu.*

(2) Codex arm. mendose *Capenem a proavo appellatam et a Bio.*

(3) Ita codex arm pro *Aniclum* vel *Ianiculum.*

(4) In codice arm. additur mendose *Romuli.*

neas Troianique ad Italiam adventarint. Atque hunc non vulgaris aliquis scriptor narrat, sed ipse Antiochus syracusanus cuius superius meminimus (1). Is ait, regnante in Latio (2) Morgete (3) (erat autem eo tempore Italia a Tarento usque ad Paesti litus) quemdam venisse ad eum Roma profugum hominem. Utitur autem his verbis: " Quum Italus consenuisset, Morges regnavit. Sub eo „ profugus venit Romà vir nomine Siculus „. Ergo de syracusani scriptoris sententia vetustior est priorque troianis temporibus Roma. Utrum autem eo loco ubi nunc sita est Urbs, an alibi extiterit oppidum quodvis isto nomine indigitatum, quoniam ipse incertum reliquit, ne ego quidem coniectura adsequi possum. Atque de antiquis aedificationibus satis a me dictum existimo.

7. Postremam autem, sive eam incolarum frequentationem sive aedificationem sive quidvis aliud appellare oportet, Timaeus siculus, nescio qua regula usus, dicit in tempora Carthaginis conditae incidisse, nempe in octavum et trigesimum ante primam olympiadem annum; Lucius vero Cinclius, vir ordinis senatorii, in quar-

-ρα τούτων εὑρεθήσεται Ῥώμη, γενομένη πρὶν Αἰνείαν καὶ Τρῶας ἐλθεῖν ἐν Ἰταλίᾳ. Ταῦτα δὲ οὐ τῶν ἐπιτυχόντων τὶς οὐδὲ νέων συγγραφεὺς ἱςόρηκεν, ἀλλ' Ἀντίοχος ὁ συρακούσιος, οὗ καὶ πρότερον ἐμνήσθην. Φησὶ δὲ Μόργητος ἐν Ἰταλίᾳ βασιλεύοντος (ἦν δὲ τότε Ἰταλία ἡ ἀπὸ Τάραντος ἄχρι Ποσειδωνίας παράλιος) ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν ἄνδρα φυγάδα ἐκ Ῥώμης. Λέγει δὲ ὧδε· ἐπεὶ δὲ Ἰταλὸς κατεγήρα, Μόργης ἐβασίλευσεν. Ἐπὶ τούτου δὲ ἀνὴρ ἀφίκετο ἐκ Ῥώμης φυγὰς, Σίκελος ὄνομα αὐτῷ. Κατὰ μὲν δὴ τὸν συρακούσιον συγγραφέα, παλαιά τις εὑρίσκεται προτεροῦσα τῶν τρωικῶν χρόνων ἡ Ῥώμη. Πότερον δὲ περὶ τοὺς αὐτοὺς ἦν τόπους, ἐν οἷς ἡ νῦν οἰκουμένη πόλις ἐςὶν, ἢ χωρίον ἕτερον οὕτως ἐτύγχανεν ὀνομαζόμενον, ἀσαφὲς ἐκείνου καταλιπόντος, οὐδ' ἐγὼ δύναμαι συμβαλεῖν. Περὶ μὲν οὖν τῶν παλαιῶν κτίσεων ἱκανὰ ἡγοῦμαι τὰ προειρημένα.

7. Τὸν δὲ τελευταῖον τῆς Ῥώμης γενόμενον οἰκισμὸν, ἢ κτίσιν, ἢ ὅτι δήποτε χρὴ καλεῖν, Τίμαιος μὲν ὁ σικελιώτης οὐκ οἶδ' ὅτῳ κανόνι χρησάμενος, ἅμα Καρχηδόνι κτιζομένῃ γενέσθαι φησὶν, ὀγδόῳ καὶ τριακοςῷ πρότερον ἔτει τῆς πρώτης ὀλυμπιάδος· Λεύκιος δὲ Κίγκλιος, ἀνὴρ τῶν ἐκ τοῦ βουλευτικοῦ συνεδρίου, περὶ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς δωδεκάτης ὀλυμπιάδος· Κόιντος δὲ Φά-

(1) Nempe in Dionysii ipsius primo *antiquitatum romanarum* libro capp. XII. XXII. XXXV.

(2) Graece *in Italia*, quae est melior lectio.

(3) Codex arm. *Amorgete*.

tum fere duodecimae olympiadis annum; at Quintus Fabius in annum octavae olympiadis primum; denique Cato Porcius (qui etsi graecorum temporum regulam non sequitur, curiosus tamen, quam qui maxime, in antiqua historia colligenda est) annis CDXXXII iliaco bello recentiorem adfirmat: quod tempus si ad Eratosthenis chronologiam exigatur, in primum annum olympiadis septimae incurret. Iam quod sanis regulis utatur Eratosthenes, et quomodo liceat romana tempora ad Graecorum rationes supputare, alio docui tractatu (1). Hoc igitur pacto ipse Dionysius primo romanarum antiquitatum libro tempora post captum Ilium ordinatim digerit: Aeneae videlicet fugam Troia atque in Italiam adventum: tum quinam eius posteri successivi Latinis imperitaverint usque ad Romulum et Romam conditam: denique et alia quaecumque a veteribus de romanae urbis conditu traduntur, singillatim perscribit.

8. * Sed enim quidam praeterea dicunt, Picum Saturni filium regnavisse primum in laurentina provincia usque ad locum, ubi Roma nunc sita est, annis XXXVII. Deinde Faunum Pici filium annis XLIV: sub quo Hercules ex Hispania redux aram statuit in foro boario ob Cacum (2) Vulcani occisum. Exin Latinum sceptro potitum annis XXXVI, ex quo Latinis nomen inditum sit. Huius

βιος κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ὀγδόης ὀλυμπιάδος (3). Κάτων δὲ Πόρκιος ἑλληνικὸν μὲν οὐκ ὁρίζει χρόνον, ἐπιμελὴς δὲ γενόμενος, εἰ καί τις ἄλλος, εἰς τὴν συναγωγὴν τῆς ἀρχαιολογουμένης ἱστορίας, ἔτεσιν ἀποφαίνει δυσὶ καὶ τριάκοντα καὶ τετρακοσίοις ὑστεροῦσαν τῶν ἰλιακῶν. Ὁ δὲ χρόνος οὗτος ἀναμετρηθεὶς ταῖς Ἐρατοσθένους χρονογραφίαις, κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος πίπτει τῆς ἑβδόμης ὀλυμπιάδος. Ὅτι δέ εἰσιν οἱ κανόνες ὑγιεῖς οἷς Ἐρατοσθένης κέχρηται, καὶ πῶς ἄν τις ἀπευθύνοι τοὺς Ῥωμαίων χρόνους πρὸς τοὺς ἑλληνικούς, ἐν ἑτέρῳ δεδήλωταί μοι λόγῳ. Cap. LXXII-LXXIV.

(*) *Τινὲς βούλονται Κρόνον πρῶτον ἀλβανὸν κρατῆσαι τῶν κατὰ τὴν ἑσπέραν τόπων· μεθ' ὃν φασὶ Πεῖκον υἱὸν αὐτοῦ, τὸν καὶ Δία, βασιλεῦσαι· εἶτα Φαῦνον Διὸς υἱόν, τὸν καὶ Ἑρμῆν· ἐφ' οὗ Ἡρακλῆς ἐπανελθὼν ἀπὸ Σπανίας... καὶ μετ' αὐτὸν Λατῖνον, ἐφ' οὗ Αἰνείας μετὰ τὴν ἅλωσιν Τροίας ἐλθὼν ὅπλοις καὶ*

(1) Periit hic Dionysii tractatus.

(2) Interpres arm. *Malum* ex graeco Καικόν; tum amanuensis armeniacorum vocabulorum similitudine deceptus scripsit *Quartum*.

(3) Haec graeca particula, in qua ·Q· Fabii sententia memoratur, abest a Dionysii editionibus et a codice etiam graeco ambrosiano. Eadem tamen legitur in vaticano codice, ideoque a criticis inter varias lectiones exhibetur. Nunc eamdem nobilem particulam in Dionysii graecum textum nos restituimus suffragante etiam pervetere armenio interprete, itemque Syncello.

imperantis tertio et trigesimo anno Ilium esse captum. Denique Aeneam Anchisae bello rutulo Turnum interfecisse, et Latini filiam Laviniam secum coniugii foedere iunxisse, urbem Lavinium condidisse, in eaque tribus annis esse dominatum. Haec breviter ab exterorum libris delibata in medium protulimus.

Agesis iam ad alium quoque rerum huiusmodi testem transeamus, Diodorum dico, qui omnes bibliothecas in unum emporium coniecit. Namque et hic Romanorum historiam septimo suo libro hisce verbis scribit.

CAPUT XLVI.

* E septimo Diodori libro. De veterum Romanorum genere (1).

1. Nonnulli historici haud recte arbitrati sunt a Romulo (2) ex Aeneae filia procreato Romam conditam esse: quod sane a veritate abhorret: longum enim est inter Aeneam et Romulum reges intervallum (3); quandoquidem anno secundo olympiadis septimae (4) primordia Romae fuerunt, quò fit ut id aedificium quadringentesimo ac trigesimo tertio anno et paulo amplius (5) post troicum bellum contigerit. Namque Aeneas tribus elapsis post Troiam captam annis, Latinorum regni compos fuit, eoque per triennium

πλούτῳ βασιλικῷ παρεσκευασμένος ζεύγνυται Λαβινίᾳ θυγατρὶ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύει Λατίνων. *Ex Syncello p. 237. C-D, sed cum varietate.*

(*) Περὶ τῆς ἀρχαιολογίας Ῥωμαίων ἐκ τῆς ζ' Διοδώρου σικελιωτοῦ.

1. Ἔνιοι μὲν οὖν τῶν συγγραφέων πλανηθέντες ὑπέλαβον τοὺς περὶ τὸν Ῥώμυλλον ἐκ τῆς Αἰνείου θυγατρὸς γεννηθέντας κεκτικέναι τὴν Ῥώμην· τὸ δὲ ἀληθὲς οὐχ οὕτως ἔχει· πολλῶν μὲν ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ, τῶν τε Αἰνείου καὶ Ῥωμύλου, γεγονότων βασιλέων, ἐκτισμένης δὲ τῆς πόλεως κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ζ' ὀλυμπιάδος, αὕτη ἡ κτίσις ὑστερεῖ τῶν τρωϊκῶν ἔτεσι πλείω τῶν υ' καὶ λ'. Αἰνείας γὰρ μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Τροίας ἐτῶν τριῶν παρελθόντων παρέλαβε

(1) Ita prorsus interpres arm.

(2) Interpres arm. *a Romulo suisque ex Aeneae filia natis*; inepte scilicet, quia in graeca locutione, οἱ περὶ τὸν δεῖνα, heic et alibi caecutivit.

(3) Ita interpres arm. a graeco, uti nunc legitur, abludit textu.

(4) Cod. arm. mendose *tertiae*.

(5) Ita interpres arm. ex graeco πλείω. Veruntamen graecus textus habet *plusquam* 430; quod recte explicatur additione 433. Attamen illud πλείω de mensibus quoque intelligi potest, ut p. 217. in rege Latinorum ultimo.

retento, ex hominum cospectu evanuit, atque immortales honores adeptus est. Qui huic in imperium successit Ascanius Albam condidit, quae nunc Longa appellatur; eamque de fluvii nomine nuncupavit, qui illa quidem aetate Alba dicebatur, nunc autem Tiberis audit (1).

2. Sed enim de Urbis appellatione Fabius romanarum rerum scriptor aliam (2) fabulam comminiscitur. Ait enim, Aeneae oraculum (3) editum, fore ut aliquis quadrupes condendae urbis situm ipsi demonstraret. Iamvero quum is suem toto corpore albam praegnantemque hostiae loco mactaturus esset, hanc manibus elapsam cursu concito in quemdam collem evasisse (4), ibique triginta porcellos edidisse. Portento obstupefactum Aeneam, statim oraculi iussa exequi decrevisse (5): cumque iam exaedificando loco manum admoveret, visionem quamdam in somnis perspicue oblatam deterruisse eum ab incepto, eidemque iussisse ut nonnisi post annos triginta, pro triginta porcellorum numero, aedificium moliretur. Eum igitur a proposito interim destitisse (6).

3. Aenea vitae erepto, ab Ascanio filio eius regnante collem

τὴν τῶν Λατίνων βασιλείαν, καὶ κατασχὼν τριετῆ χρόνον, ἐξ ἀνθρώπων ἠφανίσθη, καὶ τιμῶν ἔτυχεν ἀθανάτων. Τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος Ἀσκάνιος ὁ υἱὸς ἔκτισεν Ἄλβαν, τὴν νῦν καλουμένην Λόγγαν, ἣν ὠνόμασεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, τοῦ τότε μὲν Ἄλβα καλουμένου, νῦν δὲ Τίβερις ὀνομαζομένου.

2. Περὶ δὲ τῆς προσηγορίας ταύτης Φάβιος, ὁ τὰς Ῥωμαίων πράξεις ἀναγράψας, ἄλλως μεμυθολόγηκε· φησὶ γὰρ Αἰνείᾳ γενέσθαι λόγιον, τετράπουν αὐτῷ καθηγήσεσθαι πρὸς κτίσιν πόλεως· μέλλοντος δ' αὐτοῦ θύειν ὗν ἔγκυον τῷ χρώματι λευκήν, ἐκφυγεῖν τε ἐκ τῶν χειρῶν, καὶ καταδιωχθῆναι πρός τινα λόφον, πρὸς ὃν κομισθεῖσαν τεκεῖν λ' χοίρους· τὸν δὲ Αἰνείαν τό τε παράδοξον θαυμάσαντα, καὶ τὸ λόγιον ἀνανεούμενον, ἐπιχειρῆσαι μὲν οἰκῆσαι τὸν τόπον· ἰδόντα δὲ κατὰ τὸν ὕπνον ὄψιν ἐναργῶς διακωλύουσαν, καὶ συμβουλεύουσαν μετὰ λ' ἔτη κτίζειν, ὥσπερ ὁ τῶν τεχθέντων ἀριθμὸς ἦν, ἀποστῆναι τῆς προθέσεως. *Diodorus apud Syncellum p. 194. B-D.*

(1) Male interpres arm. *nunc vero nomen habet a Tiberio.*

(2) Ita *aliam* etiam Diodori interpres ed. Wessel. T. 2. p. 636. Sed cl. L. rectissime mavult *meram*, quod prolatis τοῦ ΑΛΛΩΣ multis exemplis demonstrat. Sane hoc foetae suis portentum fabula *mera* est.

(3) Minus recte interpres arm. *mandatum* pro *oraculum.*

(4) Graece *persequendo compulsam usque* etc. *L.*

(5) Λόγιον ἀνανεούμενον *responsum oraculi mente volventem.* Ita recte Diodori interpres ed. cit. p. 637. et *L.*

(6) Hactenus Diodorum nobis conservaverat Syncellus. Reliqua diodorianis excerptis addit armenius interpres.

aedificiis post annos triginta occupatum, eamque structuram appellatam de colore suis Albam. (Latini enim proprio idiomate τὸ λευκὸν album dicunt.) Praeterea superadditam appellationem Longam, nempe μακρὰν, idcirco quia parum in latum patens, in longum magnopere deduceretur. His subdit (1), ab Ascanio factam esse regni sui sedem (2) Albam, multaque circum habitacula (3) subversa: fuisse *hunc* conspicuum virum, et trigesimo octavo regni anno naturae concessisse.

4. Post huius obitum (4) populum dissensio tenuit ob duos de sceptro certantes. Nam et Iulius Ascanii filius ad se regnum pertinere dicebat; et Silvius Ascanii frater, Aeneâ genitus atque Silviâ, quae olim fuerat Latini uxor (5), pari iure se uti putabat. Huic post Aeneae obitum insidias Ascanius struxerat, ideoque puer nutritus fuerat ab armentariis in monte, unde et nomen ei factum Silvius de nomine montis Latinorum, cui Silva nomen erat (6). In hoc partium conflictu tandem suffragiorum numero praepotens regiam dignitatem Silvius occupat; Iulius autem dominatu exclusus pontificatum maximum adeptus est, qui erat honor a regali secundus. Ex hoc ortam gentem Iuliam ad hunc usque diem Romae vigere aiunt. Silvius autem quum in principatu suo nihil commemoratione dignum egisset, post regni annum vigesimum nonum obiit. Successit in imperium Aeneas filius, cui Silvio cognomentum erat, isque annis plus triginta regnavit.

5. Exin potestatem adeptus est Latinus, cognomento item Silvius, annis L. Hic rebus gestis domi bellique inclaruit. Idem adiacentia oppida sustulit; tum veteres illas urbes, quae Latinorum olim dicebantur, exstruxit octodecim, Tibur videlicet, Praeneste, Gabios, Tusculum, Coram, Pometiam, Lanuvium, Labicum, Scaptiam, Satricum, Ariciam, Tellenas, Crustumerinm, Caeninam, Fregellas, Cameriam, Medulliam, et Boilum, quam nonnulli Bolam dicunt (7).

(1) Vel Diodorus nimirum vel apud Diodorum Fabius.

(2) Interpres arm. *urbem* pro *sedem*.

(3) Interpres arm. *habitatores*, sed idem mox utitur verbo eiusmodi *subvertendi*, quod nonnisi de materialibus aedificiis heic adhiberi videtur.

(4) Pergit scribere Diodorus.

(5) Ita codex arm. *uxor*, non *filia*.

(6) Ita prorsus arm. interpres, quum tamen dicendum sit: *nutritus fuerat in saltu ab armentariis, unde et nomen ei factum Silvius, quia saltum Latini silvam vocitant.*

(7) Harum urbium conditum canit etiam Virgilius *Aen. VI.* 767. seqq. Victor item *orig. G. R.* cap. XVII. ait: *Regnante Latino Silvio coloniae deductae sunt Praeneste, Tibur Gabii, Tusculum, Cora, Locri* (Lanuvium vel Labicum) *Crustumium, Camena, Bovillae*, (Bovillae) *ceteraque oppida circumquaque.*

6. Latino mortuo, rex creatus est filius eius Alba Silvius, qui annis octo et triginta potestatem retinuit. Postea imperavit Epitus Silvius annis viginti sex. Quo defuncto, regnum delapsum est ad Capyn; idque ei mansit annis duodetriginta. Postea Calpetus filius eius annis tredecim dominatus est. Mox Tiberius (1) Silvius annis octo. Is adversus Etruscos expeditione suscepta, dum Albam fluvium cum exercitu transmitteret, gurgite eius mersus obiit: ex quo nomen fluvii deinceps fuit Tiberis. Eo vitae erepto, imperavit Latinis Agrippa quadraginta annis et uno.

7. Hunc consecutus est Amulius (2) Silvius * annis undeviginti. Hic traditur in omni vita superbe se gessisse, et cum ipso Iove de potentia aemulanter certasse. Quare et interdum autumnali tempore quum frequentia et vehementia tonitrua exaudirentur, is exercitum suum iubebat, signo edito, clypeos unanimiter gladiis percutere: atque ita putabat (3) se graviorem tonitru fragorem excitare. Quare et superbi in deos animi poenas luit fulmineo ictu enectus, cumque domo universa sub lacum albanum mersus. Etiamnum Romani lacus illius accolae vestigia quaedam demonstrant, columnas nimirum sub aqua prominentes, cuius in fundo regia domus sita erat.

8. Exin lectus est Aventius, qui annis septem supra triginta regnavit. Is proelio finitimorum magnopere pressus, in Aventium (4) collem fuga se subduxit, qui ex eo nomen contraxit Aventii. Hoc obeunte, dominationem excepit filius eiusdem Procas Silvius, tenuitque annis tribus supra viginti. Quo item naturae satisfaciente,

(*) Ὅτι Ῥωμύλος Σιλούιος παρ' ὅλον τὸν βίον ὑπερήφανος γενόμενος, ἠμιλλᾶτο πρὸς τὸν θεόν· βροντῶντος γὰρ αὐτοῦ, ἐκέλευε τοὺς στρατιώτας ταῖς σπάθαις τύπτειν τὰς ἀσπίδας ὑφ' ἑνὸς συνθήματος, καὶ λέγειν ὡς ὁ παρ' αὐτῶν γινόμενος ψόφος εἴη μείζων· διὸ ἐκεραυνώθη. *Diodorus in excerptis de virtutibus et vitiis ed. wesseling. T. II. p. 546* (5).

(1) Ita etiam infra pro *Tiberinus*.

(2) Ita *Amulius* codex noster arm. heic et interdum alibi, quicum consentit Zonaras *Annal. VII. 1.* Graece heic *Romulus*. Ab Eusebio posteriore libro in regum tabulis scribitur *Aremulus*, nec non in canone. Item apud S. Hieronymum varie *Remulus*, *Aremulus*, *Romulus*.

(3) Graece: *dicere iubebat, maiorem esse strepitum ab ipsis editum. L.*

(4) Ita codex arm., cui suffragatur etiam Dionysii halic. varia saltem lectio *Antiq.* l. 84. Quin et vetus interpres orationis Tullianae *de aere alieno Milonis* ed. (rom. p. 227. not. d.) scribit *Advento* pro *Aventino*.

(5) Hoc fragmentum in excerptis valesianis (a deoque et in wesselingiana Diodori editione) dicitur petitum e libro sexto Diodori; verum Eusebius nunc docet id pertinere ad septimum librum.

filius natu minor Amulius tyrannidem usurpavit, quia Numitor maior natu frater, regni heres, longinqua in regione versabatur. Regnavit Amulius annis paulo plus quadraginta tribus, donec a Remo et Romulo Romae conditoribus interfectus est.

9. Iam et singillatim Romanorum reges hi sunt.

I. Aeneas a quarto post captum Ilium anno Latinis imperat annis III.

II. Ascanius annis XXXVIII.
III. Silvius Aeneae annis XXVIII (1).
IV. Aeneas Silvius annis XXXI.
V. Latinus Silvius annis L.
VI. Alba Silvius annis XXXIX (2).
VII. Epitus Silvius annis XXVI.
VIII. Capys Silvius annis XXVIII.
IX. Calpetus Silvius annis XIII.
X. Tiberius Silvius annis VIII.
XI. Agrippa Silvius annis XXXV (3).
XII. Amulius Silvius annis XIX.
XIII. Aventius Silvius annis XXXVII.
XIV. Procas Silvius annis XXIII.
XV. Amulius Silvius annis XLII.

Romulus Romam condit regnatque septima olympiade. Igitur ab Aenea ad Romulum anni sunt CDXLVIII (4). Ab Ilio autem capto anni CDXXXI (5).

A Romulo, qui Romam condidit, hi reges habentur.

I. Romulus annis XXXVIII.
II. Numa Pompilius annis XLI.
III. Tullus Hostilius annis XXX.
IV. Ancus Marcius annis XXXIII.
V. Tarquinius annis XXXVII.
VI. Servilius annis XLIV.
VII. Tarquinius Superbus annis XXIV.

Hi septem reges a Romulo extiterunt, eorumque dominatio sublata est post annos CCXLIV (6). Porro ab Ilio capto ad

(1) Superius XXIX.
(2) Superius XXXVIII.
(3) Superius XLI.
(4) Hic annorum numerus petitur potius ex ipso textu Diodori quam ex hoc catalogo.
(5) Hic numerus cum superiore ff. 1 utique fere congruit; verum si proximum numerum respicies, scribes omnino CCCCLI.
(6) Atqui superiores numeri dant CCXLVII.

Romulum aoni sunt CCCCXLI (1); summa igitur est aonorum DCLXXV (2).

Horum, scilicet a Romulo usque ad Tarquinium, romaoorum regum tempora Diooysius quoque halic arnasseus strictim recenset circa primum *septimae* (3) olympiadis ita scribens.

CAPUT XLVII.

Dionysii halicarnassei de regibus qui post Romulum Romae extiteroot.

(*) 1. Enimvero si a regibus sublatis usque ad primum Urbis regnatorem Romnlum tempus reputemus, fiunt anni CCXLIV (4), quod ex ipsis regum successionibus atque annis, quibus singuli io imperio mansernot, exploratum est. *Romulus Urbis auctor regnum dicitur tenuisse annis XXXVII.* (5). Romulo extiocto interregoom in urbe fuit anui unius. Deinde Numa Pompilius suffragiis militaribus (6) lectus regnavit annis XLIII. Tullus autem Hostilius post Numam annis XXXIII (7). Postea regia dignitate potitus est Ancos Marcius aonis XXIV. Post Marcium Lucius Tarquinius, qui appellatus est Priscus, aoois XXXVIII. Cui succedens Servilius Tullus regnavit aoöis XLIV. Servilium occidit Locius (8) tyrannus, qui ob

(*) Καὶ μὴν ἀπό γε τῆς ἐκβολῆς τῶν βασιλέων ἐπὶ τὸν πρῶτον ἄρξαντα τῆς πόλεως ἀναβιβασθεὶς Ῥωμύλον ὁ χρόνος, ἔτη τέτταρα πρὸς τετταράκοντα καὶ διακοσίοις ἀποτελεῖ. Γνωρίζεται δὲ τοῦτο ταῖς διαδοχαῖς τῶν βασιλέων καὶ τοῖς ἔτεσιν οἷς κατέσχον τὴν ἀρχὴν ἕκαστοι. Ῥωμύλος μὲν γὰρ ὁ κτίσας τὴν πόλιν, ἑπτὰ καὶ τριάκοντα ἔτη λέγεται κατασχεῖν τὴν δυναστείαν· μετὰ δὲ τὸν Ῥωμύλου θάνατον, ἀβασίλευτος ἡ πόλις γενέσθαι χρόνον ἐνιαύσιον. Ἔπειτα Νουμᾶς Πομπίλιος, αἱρεθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου, τρία καὶ τετταράκοντα ἔτη βασιλεῦσαι. Τύλλος δὲ Ὀστίλλιος μετὰ Νουμᾶν, δύο καὶ τριάκοντα. Ὁ δ' ἐπὶ τούτῳ βασιλεύσας Ἄγκος Μάρκιος, τέτταρα πρὸς τοῖς εἴκοσι. Μετὰ δὲ Μάρκιον Λεύκιος Ταρκύνιος, ὁ κληθεὶς Πρίσκος, ὀκτὼ καὶ τριάκοντα. Τοῦτον δὲ διαδεξάμενος Σερούϊος Τούλλιος, τετταράκοντα καὶ τέτταρα. Σερούιον

(1) Recole p. 217. n. 5.

(2) Ergo rursus prior numerus est CDXXXI. Totum hunc aethiopem lavandum aliis permittimus.

(3) Videbatur addendum *septimae*.

(4) Codex arm. tantum XLIV.

(5) Haec particula praetermissa est in codice arm; sed patet id incuria librarii factum: est enim ad annorum rationes necessaria.

(6) Textus editus graecus Dionysii *popularibus*

(7) Dic XXXII, uti graece.

(8) Deest *Tarquinius*. L.

iuris contemptum Superbus appellatus est, et in dominatu annis XXV permansit. Quum igitur revoluti sint ducenti et quadraginta quatuor anni regum, olympiades autem sexaginta et una, prorsus sequitur ut primus Urbis regnator Romulus primo anno septimae olympiadis dominationem auspicatus sit, Charopis decennalem principatum Athenis gerentis anno primo. Atque id prorsus exigit annorum supputatio. Quod autem singuli reges tot annis dominati sint, id eadem illa ratiocinatione palam fit. Igitur de tempore quo urbs modo rerum domina incolis frequentata fuerit, quatenus ab iis qui ante me extiterunt narratum fuit, eatenus et mihi videtur (1). Haec Dionysius.

2. Pulso Tarquinio, atque unius dominatione sublata, nulli praeterea fuerunt Romanorum reges: sed primum Brutiani consules, mox tribuni (2), deinde dictatores (3), et rursum consules, de quibus singulis annuum imperium tenentibus supervacaneum existimo in praesenti dicere, totque nominum copiam coacervare. Quod si res insuper ab his gestas sedulo recensere vellemus, prolixiores aequo narrationes fierent. Sed id quidem huic meo instituto non conducit. Quare haec omnia satius iudico alii chronologiae reservari; consules inquam, qui post Tarquinium fuerunt et tribunos et dictatores, qui Romanorum urbem administraverunt, quique et annorum rationem conficiunt usque ad Caesarem. Interea nos illuc revertamur, ad eum scilicet qui primus monarchicam potestatem post supradictos *reges* tenuit.

δὲ ἀνελὼν Λεύκιος Ταρκύνιος τυραννικὸς, καὶ διὰ τὴν τοῦ δικαίου ὑπεροψίαν κληθεὶς Σούπερβος, ἕως εἰκοστοῦ καὶ πέμπτου προαγαγεῖν τὴν ἀρχήν. Τεττάρων δὲ καὶ τετταράκοντα καὶ διακοσίων ἀναπολουμένων, ἃ κατέσχον οἱ βασιλεῖς, ὀλυμπιάδων δὲ μιᾶς καὶ ἑξήκοντα, πᾶσα ἀνάγκη τὸν πρῶτον ἄρξαντα τῆς πόλεως Ῥωμύλον ἔτει πρώτῳ τῆς ἑβδόμης ὀλυμπιάδος παρειληφέναι τὴν βασιλείαν, ἄρχοντος Ἀθήνησι τῆς δεκαετίας Χάροπος ἔτος πρῶτον· τοῦτο γὰρ ὁ λογισμὸς τῶν ἐτῶν ἀπαιτεῖ. Ὅτι δὲ τοσαῦτα ἕκαστος τῶν βασιλέων ἦρξεν ἔτη, δι' ἐκείνου δηλοῦταί μοι τοῦ λόγου. Τὰ μὲν δὴ περὶ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἡ νῦν δυναστεύουσα πόλις ᾠκίσθη, τοῖς τε πρὸ ἐμοῦ γενομένοις εἰρημένα, κἀμοὶ δοκοῦντα, τοιάδε ἐστίν *Ex libro I. 75.*

(1) Sic videtur loqui vel potius halucinari interpres. Dionysius tamen: *tam quae ab aliis ante me dicta fuerunt, tum etiam quae mihi videntur, haec sunt.*

(2) Scilicet *potestate consulari fungentes.*

(3) Sequitur in armeniaco textu glossa *qui sunt eloquentes*; quasi *dictator* sit a *dico*. Certe Cicero de rep. lib. I. 40. ait: *nam dictator quidem ab eo appellatur quia dicitur.*

3. Itaque ex intermediis temporibus post Tarquinium deiectum ad Iulium Caesarem olympiades conflantur CXV, qui sunt anni CDLX. Quippe Tarquinius olympiade sexagesima septima expleta *regno* excidit, Caesar autem initio centesimae octogesimae tertiae (1) summum imperium invasit; ergo spatium annorum CDLX (2) interpositum est. Porro a septima olympiade Romaque condita anni excurrerant CCXLIV; sunt ergo a Roma condita usque ad Iulium Caesarem anni DCCIV, olympiades vero CLXXVI.

Testis horum est etiam chronographus Castor, qui tempora summatim percenset his, quae subdimus, verbis.

CAPUT XLVIII.

Castoris de imperio Romanorum.

Romanorum reges singillatim enumeravimus, ducto initio ab eo tempore quo Aeneas Anchisae filius Latinorum regnum capessivit: desivimus autem in Amulium Silvium, quem Romulus interfecit, Rheae matris suae patruum. Nunc his addemus Romulum et ceteros qui post hunc Romae cum imperio praefuerunt usque ad Tarquinium cognomento Superbum: qua temporis summa anni fiunt CCXLIV. Postea consules ordinatim explicabimus capto quidem exordio a Lucio Iunio Bruto et Lucio Tarquinio Collatino, concluso autem opere in Marco Valerio Messala et Marco Pisone, qui consulatum gesserunt Theophimo archonte Athenis (3). Atque horum anni ad quadringentos sexaginta consurgunt (4). Haec Castor.

Iamvero operae pretium erit his attexere Romanorum quoque post Iulium Caesarem imperatores, suosque singulis annis consules adscribere, adiectis item, quae per eos *annos* absolutae sunt, olympiadibus.

(1) Cap. XVIII. 8. in utroque textu armeniaco et graeco Iulius Caesar dicitur cepisse imperium *olympiade centesima octogesima quarta*. Sed revera et ibi pro *quarta* videtur scribendum *tertia*. Porro chronicon paschale initium Caesaris bis recitat, tum primo scilicet tum etiam secundo olympiadis 183. anno.

(2) Hieronymus in prologo ad Aggaeum scribit CDLXIV.

(3) Hi consules fuerunt anno Urbis conditae DCXCIII, quarto olympiadis CLXXIX, quo anno Pompeius de Mithridate triumphavit. Iam archontem Theophimum videtur dicere postremum idem Castor cap. XXIX, quamquam revera multi archontes sequiore adhuc aetate inveniuntur. Interim huius Theophimi nomen addendum est archontum catalogis quos Meursius atque Corsinius satis operoso studio confecerunt. Item Dionysius et Lyciscus, qui sunt in inscriptione veneta Cabirorum apud Rinckium.

(4) Secundum vulgatos fastos, quos laudavimus anni aliquot detrahendi sunt. Hic enim annorum CCCCLX numerus interest inter Brutum et Iulium Caesarem, ut capite superiore dictum est.

CAPUT XLIX.

Imperatores et consules Romanorum a Iulio Caesare usque ad vicennalia Constantini (1).

Ἀρχομένης τῆς ρπγ ὀλυμπιάδος Γάϊος Ἰούλιος Καῖσαρ πρῶτος Ῥωμαίων ᾑρέθη μονάρχης βασιλεὺς, ἐφ' (a) οὗ τὰ Ῥωμαίων ἤκμασεν, ϗ οἱ μετ' αὐτὸν Καίσαρες προσηγορεύθησαν, ὃς ϗ βασιλεὺς πρῶτος Ῥωμαίων προῆλθεν ἐπὶ ἔτη δ' ϗ μῆνας ζ.

Γαΐου Ἰουλίου Καίσαρος ἔτος α.

α. ὑπ. Λεπίδου ϗ Πλάγκου.

β. ὑπ. Ἀντωνίνου ϗ Ἰσαυρικοῦ.

γ. ὑπ. Ἀλβίνου ϗ Πουλλίωνος.

Circa initium olympiadis CLXXXIII Caius Iulius Caesar primus Romanorum levatus est imperator, sub quo praecipue res Romanorum floruerunt. Qui vero post ipsum fuerunt, Caesares appellati sunt. Is imperator Romanorum primus processit

Caii Iulii Caesaris annus I.

I. Lepido et Planco coss.

II. Antonino et Isaurico coss.

III. Albino et Pollione coss.

(a) Cod. vat. ἀφ', sed scribendum ἐφ' cum Syncello, qui dicit ἐπὶ τούτου.

(1) Post caput XLVIII lacuna est in codice armeniaco, quia unus saltem quaternio excidit. Attamen prioris huius eusebianorum chronicorum libri nonnisi ultimum caput desiderari, docet nos ipse Eusebius in prohoemio p. 4. Sequuntur post lacunam in armeniaco codice regum tabulae; exin alia lacuna est usque ad Abrahami annum CCCXLIV, ut postea dicam. Nunc autem a me opera danda est, ut libri huius postremum caput probabili, quantum fieri potest, supplemento compensem.

De fastis consularibus romanisque Caesaribus a se in chronico suo scribendis, quater Eusebius loquitur. Nam 1. in prohoemio p. 4. ait se post priscos romanos reges, in priore libro imperatores quoque Romanorum post Iulium Caesarem atque Augustum, annuosque consules imperatoribus implicitos, descripturum. 2. Cap. 41. p. 198. iterum spondet, se Romanorum reges post Romulum, tum et Caesares post Augustum, nec non consules a Iulio Caesare usque ad se, numeraturum. 3. Cap. 47. p. 219. diserte adfirmat se consules Romanorum, tribunos, ac dictatores, a Bruto usque ad Caesarem, utpote operosam nimis prolixamque materiam, a his chronicis suis exclusurum. 4. Denique cap. 48, nempe in proxima pagina 220. v. 3. a fine, ait Eusebius se adgredi ad contexendum romanorum post Iulium Caesarem imperatorum catalogum, adiectis annuis consulibus, atque olympiadibus. Postremum igitur libri huius prioris caput hanc materiam habuit, Caesares scilicet, consules, atque olympiades, a Iulio Caesare usque ad Constantini vicennalia, quae est chronicorum Eusebii meta.

Undenam porro fasti hi a nobis haurieudi erant, atque ad Eusebium quasi postliminio revocandi? Equidem in praefatione olim ad meam Eusebii editionem mediolanensem p. XVII. vix dubitans me diai, quin ii consulares fasti, quos paschale chronicon nobis conservavit, ex eo laterculo sint quod Eusebius in chronico suo collocaverat: etenim collato saepe paschali chronico cum eusebiano, infinitam prope materiam ipsis verbis ex hoc in illud translatam deprehendebam. Nunc vero quum insuper videamus in paschali chronico Caesares et consules atque olympiades uno simul contextu decurrentes, satis ut credo constat eusebianum hoc esse laterculum, quod chronici paschalis auctor, multis de suo adiectis historiis, interpolavit cumulavitque; quae rursus historiae a me detrahendae fuerunt, ut eusebianum scriptum puritati suae restituerem. Porro ad hoc excerptum faciendum utor haud editionibus ab infelici apographo derivatis, sed vaticano chronici paschalis codice perantiquo saeculi X, quem Messanae VI. Kal. octobr. ann. MDLI Hieronymus Surita a Georgio quodam constantinopolitano emisse se, in fronte codicis narrat; et deinde Romam deferendum curavit. Quippe est hoc pretiosissimum unicumque (testa ipsa inscriptione codicis) chronici paschalis exemplar ab ultima antiquitate superstes, cui nomen quoque *siculorum fastorum* aliquando ab eruditis impositum est, propterea quod e Sicilia, ut diximus, translatum in Urbem fuit.

ρπδ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.	CLXXXIV. OLYMPIAS.
δ. ὑπ. Κενσωρίνυ ϗ Σαβίνυ.	IV. Censorino et Sabino coss.
ε. ὑπ. Πούλχρυ ϗ Φλάκκου.	V. Pulchro et Flacco coss.
Γάϊος Ἰούλιος Καῖσαρ ἐν Ῥώμῃ ἐσφάγη ὑπὸ τοῦ δευτέρου Βρούτου, συμφρονησάντων μετ' αὐτοῦ ϗ ἄλλων τινῶν συγκλητικῶν.	Caius Iulius Caesar Romae ab altero Bruto interfectus est, cum eo coniurantibus aliis quibusdam senatoribus.
Ῥωμαίων δεύτερος ἐβασίλευσεν Καῖσαρ Σεβαστὸς Αὔγουστος, ὁ ϗ Ὀκταβιανὸς (1), ἔτη νϛ, μῆνας ϛ.	Romanorum imperator II. Caesar Augustus, qui et Octavianus, annis LVI, mensibus sex.
α. ὑπ. Ἀγρίππα ϗ Γάλλυ.	I. Agrippa et Gallo coss.
β. ὑπ. Πουβλικολὰ ϗ Ἐρβακοκίυ.	II. Publicola et Nerva Coccio coss.

ρπε. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.	CLXXXV. OLYMPIAS.
γ. ὑπ. Κορνιφικίυ ϗ Πομπηΐυ.	III. Cornificio et Pompeio coss.
δ. ὑπ. Ἀντωνίνυ ϗ Λίβωνος.	IV. Antonino et Libone coss.
ε. ὑπ. Ὀκταβιανῦ Αὐγούστυ ϗ Κικέρωνος.	V. Octaviano Augusto et Cicerone coss.
ϛ. ὑπ. Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστυ τὸ β ϗ Κορβιλίυ.	VI. Octaviano Augusto II. et Corvilio coss.

ρπϛ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.	CLXXXVI. OLYMPIAS.
ζ. ὑπ. Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστυ τὸ γ ϗ Κράσσυ.	VII. Octaviano Augusto III. et Crasso coss.
η. ὑπ. Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστου τὸ δ ϗ Κράσσυ τὸ β.	VIII. Octaviano Augusto IV. et Crasso II. coss.
θ. ὑπ. Ἀηνοβάρβυ ϗ Σωσσίυ.	IX. Acnobarbo et Sosio coss.
ι. ὑπ. Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστυ τὸ ε ϗ Ἀπυληΐυ.	X. Octaviano Augusto V. et Apuleio coss.

ρπζ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.	CLXXXVII. OLYMPIAS.
ια. ὑπ. Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστυ τὸ ϛ ϗ Ἀγρίππα.	XI. Octaviano Augusto VI. et Agrippa coss.
ιβ ὑπ. Ὀταβιανοῦ Αὐγούστυ το ζ ϗ Ἀγρίππα το β.	XII. Octaviano Augusto VII. et Agrippa II. coss.
ιγ. ὑπ. Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστυ το η ϗ Ταύρυ.	XIII. Octaviano Augusto VIII. et Tauro coss.
ιδ. ὑπ. Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστυ το θ ϗ Σιλανοῦ.	XIV. Octaviano Augusto IX. et Silano coss.

ρπη. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.	CLXXXVIII. OLYMPIAS.
ιε. ὑπ. Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστυ τὸ ι ϗ Φλάκκυ.	XV. Octaviano Augusto X. et Flacco coss.
ιϛ. ὑπ. Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστυ τὸ ια ϗ Πίσωνος.	XVI. Octaviano Augusto XI. et Pisone coss.
ιζ. ὑπ. Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστυ τὸ ιβ ϗ Ἀρυντίυ.	XVII Octaviano Aug. XII. et Aruntio coss.
ιη. ὑπ. Κέλσυ ϗ Τιβερίυ.	XVIII. Celso et Tiberio coss.

(1) Cod. hoc loco Ὀκτάβιος, sed infra Ὀκταβιανός.

ρπθ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.	CLXXXIX. OLYMPIAS.
ιθ. ὑπ. Λολλίȣ ϗ Λεπίδȣ.	XIX. Lollio et Lepido coss.
κ. ὑπ. Ἀπȣλεΐȣ ϗ Νερβά.	XX. Apuleio et Nerva coss.
κα. ὑπ. Σατȣρνίλȣ ϗ Λȣκρητίȣ.	XXI. Saturnilo et Lucretio coss.
κβ. ὑπ. Λεντούλȣ ϗ Λεντούλȣ.	XXII. Lentulo et Lentulo coss.

ρϙ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.	CXC. OLYMPIAS.
κγ. ὑπ. Λεντούλȣ τὸ β ϗ Κορνηλίȣ.	XXIII. Lentulo II. et Cornelio coss.
κδ. ὑπ. Φορνικίȣ ϗ Σιλανοῦ.	XXIV. Fornicio et Silano coss.
κε ὑπ. Δομετίȣ ϗ Ἀηνοβάρβȣ.	XXV. Domitio et Aenobarbo coss.
κϛ. ὑπ. Λίβωνος ϗ Πίσωνος.	XXVI. Libone et Pisone coss.

ρϙα. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.	CXCI. OLYMPIAS.
κζ. ὑπ. Κράσσȣ ϗ Λεντούλȣ.	XXVII. Crasso et Lentulo coss.
κη. ὑπ. Νέρωνος ϗ Κλάρȣ.	XXVIII. Nerone et Claro coss.
κθ. ὑπ. Μεσσαλᾶ ϗ Κυρηνίȣ.	XXIX. Messala et Cyrinio coss.
λ. ὑπ. Ῥουβελλίȣ ϗ Σατορνίνȣ.	XXX. Rubellio et Saturnino coss.

ρϙβ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.	CXCII. OLYMPIAS.
λα. ὑπ. Μαξίμȣ ϗ Τȣβέρωνος.	XXXI. Maximo et Tuberone coss.
λβ. ὑπ. Ἀφρικανȣ̃ ϗ Μαξίμȣ τὸ β.	XXXII. Africano et Maximo II. coss.
λγ. ὑπ. Δρούσȣ ϗ Κρισπίνȣ.	XXXIII. Druso et Crispino coss.
λδ. ὑπ. Κενσωρίνȣ ϗ Γάλλου.	XXXIV. Censorino et Gallo coss.

ρϙγ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.	CXCIII. OLYMPIAS.
λε. ὑπ. Νέρωνος τὸ β ϗ Πίσωνος τὸ β.	XXXV. Nerone II. et Pisone II. coss.
λϛ. ὑπ. Βάλβȣ ϗ Βετέρȣ.	XXXVI. Balbo et Vetere coss.
λζ. ὑπ. Ὀκταβιανοῦ Αὐγ. τὸ ιγ ϗ Σύλλȣ.	XXXVII. Octaviano Aug. XIII. et Sylla coss.
λη. ὑπ. Σαβίνȣ ϗ Ῥȣφίνȣ.	XXXVIII. Sabino et Rufino coss.

ρϙδ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.	CXCIV. OLYMPIAS.
λθ. ὑπ. Ὀκταβιανοῦ Αὐγ. τὸ ιδ ϗ Σιλανοῦ.	XXXIX. Octaviano Aug. XIV. et Silano coss.
μ. ὑπ. Λεντούλȣ ϗ Πίσωνος.	XL. Lentulo et Pisone coss.
μα. ὑπ. Πȣβλίȣ Καίσαρος ϗ Παύλȣ.	XLI. Poblio Caesare et Paulo coss.
μβ. ὑπ. Οὐινδικίȣ ϗ Οὐάρȣ.	XLII. Vindicio et Vario coss.

ρϟε. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

μγ. ὑπ. Λαμίου καὶ Σερβιλίου.
μδ. ὑπ. Μάγνου καὶ Βαλερίου.
με. ὑπ. Λεπίδου καὶ Πλάγκου.
μϛ. ὑπ. Τιβερίου Καίσαρος καὶ Καπίτωνος.

CXCV. OLYMPIAS.

XLIII. Lamia et Servilio coss.
XLIV. Magno et Valerio coss.
XLV. Lepido et Planco coss.
XLVI. Tiberio Caesare et Capitone coss.

ρϟϛ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

μζ. ὑπ. Κρητίου καὶ Νερβᾶ.
μη. ὑπ. Καμίλλου καὶ Κυντιλλιανοῦ.
μθ. ὑπ. Καμερίνου καὶ Σαβίνου.
ν. ὑπ. Δολαβελλᾶ καὶ Σιλανοῦ.

CXCVI. OLYMPIAS.

XLVII. Cretio et Nerva coss.
XLVIII. Camillo et Quintiliano coss.
XLIX. Camerino et Sabino coss.
L. Dolabella et Silano coss.

ρϟζ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ

να. ὑπ. Λεπιδίου καὶ Ταύρου·
νβ. ὑπ. Τιβερίου Καίσαρος τὸ β καὶ Σκιπίωνος.
νγ. ὑπ. Φλάκκου καὶ Σιλανοῦ.
νδ. ὑπ. Σέξτου καὶ Σέξτου.

CXCVII. OLYMPIAS.

LI. Lepidio et Tauro coss.
LII. Tiberio Caesare II. et Scipione coss.
LIII. Flacco et Silano coss.
LIV. Sexto et Sexto coss.

ρϟη. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

νε. ὑπ. Πομπηίου Μάγνου καὶ Ἀπουληίου.
νϛ. ὑπ. Βρούτου καὶ Φλάκκου τὸ β.

[Ὀκταβιανὸς Αὔγουστος τελευτᾷ ἐν Νώλᾳ, ὢν ἐτῶν οε, μην. ι, ἡμ. κε. (1)]

Ῥωμαίων γ ἐμονάρχησεν Τιβέριος Καῖσαρ ἔτη κζ.

α. ὑπ. Ταύρου καὶ Λίβωνος.
β. ὑπ. Κράσσου καὶ Ῥούφου.

CXCVIII. OLYMPIAS.

LV. Pompeio Magno et Apuleio coss.
LVI. Bruto et Flacco II. coss.

[Octavianus Augustus moritur Nolae septuagesimo et sexto aetatis anno, diebus quinque et triginta minus.]

Romanorum imperator III. Tiberius Caesar annis XXII.

I. Tauro et Libone coss.
II. Crasso et Rufo coss.

ρϟθ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

γ. ὑπ. Τιβερίου Καίσαρος τὸ γ καὶ Ῥούφου τὸ β.
δ. ὑπ. Σιλανοῦ καὶ Βάλβου.
ε. ὑπ. Μεσσαλᾶ καὶ Γράτου.

CXCIX. OLYMPIAS.

III. Tiberio Caesare III. et Rufo II. coss.
IV. Silano et Balbo coss.
V. Messala et Grato coss.

(1) Deest in codice vat. chronici paschalis, nec non in eius editionibus, Augusti mors, quam ego facile supplevi. Ceteroquin hanc Svetonius sub praecedentibus consulibus recitat: *obiit duobus Sextis Pompeio et Apuleio coss.* Ex quibus insuper Svetonii verbis cognoscimus *Sextos* praenomina esse consulum Pompeii et Apuleii, non autem diversos consules, ut horum fastorum auctor heic et saepe alibi in multis errat.

ϛ. ὑπ. Τιβερίυ Καίσαρος τὸ δ ϗ Δρούσου.

VI. Tiberio Caesare IV. et Druso coss.

σ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CC. OLYMPIAS.

ζ. ὑπ. Ἀγρίππα ϗ Γαλβᾶ.
η. ὑπ. Πουλλίωνος ϗ Βετέρυ.
θ. ὑπ. Κεθήγυ ϗ Οὐάρυ.
ι. ὑπ. Ἀγρίππα τὸ β ϗ Λεντούλυ.

VII. Agrippa et Galba coss.
VIII. Pollione et Vetere coss.
IX. Cethego et Varo coss.
X. Agrippa II. et Lentulo coss.

σα. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCI. OLYMPIAS.

ια. ὑπ. Γετουλικῦ ϗ Σαβίνυ.
ιβ. ὑπ. Κράσσυ ϗ Πίσωνος.
ιγ. ὑπ. Σιλανῦ ϗ Νερούα.
ιδ. ὑπ. Γεμίνυ ϗ Γεμίνυ.

XI. Getulico et Sabino coss.
XII. Crasso et Pisone coss.
XIII. Silano et Nerva coss.
XIV. Gemino et Gemino coss.

σβ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCII. OLYMPIAS.

ιε. ὑπ. Ῥούφυ ϗ Ῥουβελλίνυ.
ιϛ. ὑπ. Οὐιννικίυ ϗ Λογγίνυ.
ιζ. ὑπ. Τιβερίυ Καίσαρος τὸ ε μόνυ.
ιη. ὑπ. Περσικῦ ϗ Βιτελλίυ.

XV. Rufo et Rubellino coss.
XVI. Vinicio et Longino coss.
XVII. Tiberio Caes. V. solo cos.
XVIII. Persico et Vitellio coss.

σγ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCIII. OLYMPIAS.

ιθ. ὑπ. Ἀρυντίυ ϗ Ἀενοβάρβυ.
κ. ὑπ. Γαλβᾶ ϗ Σύλλυ.
κα. ὑπ. Γάλλυ ϗ Νοννιανῦ.
κβ. ὑπ. Λελιανῦ ϗ Πλαύτυ.

Ὁ βασιλεὺς Τιβέριος τελευτᾷ ἰδίῳ θανάτῳ ἐν τῷ παλατίῳ Ῥώμης, ἄπαις ϗ ἀγύναιος, ὢν ἐτῶν ο.

Ῥωμαίων δ ἐβασίλευσεν Γάϊος Γάλλος (1) Καῖσαρ ἔτη δ.

XIX. Aruutio et Aenobarbo coss.
XX. Galba et Sylla coss.
XXI. Gallo et Nonniano coss.
XXII. Laeliano et Plauto coss.

Tiberius imperator propria morte moritur Romae in Palatio, absque liberis et caelebs, natus annos LXX.

Romanorum imperator IV. Caius Caligula Caesar annis IV.

σδ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCIV. OLYMPIAS.

α. ὑπ. Προκούλυ ϗ Νιγρίνυ.
β. ὑπ. Ἰυλιανῦ ϗ Ἀσπρενάτυ.
γ. ὑπ. Κλαυδίυ Καίσαρος ϗ Κερσιανῦ.
δ. ὑπ. Κλαυδίυ Καίσαρος τὸ β μόνυ.

Ἐπὶ τῶν προκειμένων ὑπάτων Γάϊος Γάλ-

I. Proculo et Nigrino coss.
II. Iuliano et Asprenate coss.
III. Claudio Caes. et Cersiano (2) coss.
IV. Claudio Caesare II. solo cos.

His praedictis coss. Caius Caligula Ro-

(1) Ita cod.

(2) Dic *Caesiano*.

λος ἐσφάγη ἐν τῷ παλατίῳ Ῥώμης ὑπὸ τῶν ἰδίων σπαθαρίων κουβικουλαρίων εὐνούχων, κ̄ γνώμην τῆς συγκλήτου, ὢν ἐτῶν λθ.

σε. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

Ῥωμαίων ε ἐβασίλευσεν Κλαύδιος ἔτη ιδ.

α. ὑπ. Κλαυδίου Καίσαρος τὸ γ κ̄ Ἀντωνίνου.

β. ὑπ. Κλαυδίου Καίσαρος τὸ δ κ̄ Λάργου.

γ. ὑπ. Κλαυδίου Καίσαρος τὸ ε κ̄ Βιτελλίου το β.

δ. ὑπ. Κρίσπου κ̄ Ταύρου.

σϛ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ε. ὑπ. Οὐιννικίου κ̄ Κορβίνου.

ϛ. ὑπ. Ἀσιατικοῦ κ̄ Σιλανοῦ (1).

mae in Palatio interfectus est a suis protectoribus cubiculariis eunuchis, consentiente senatu, quum annorum esset XXXIX.

CCV. OLYMPIAS.

Romanorum imp. V. Claudius an. XIV.

I. Claudio Caesare III. et Antonino coss.

II. Claudio Caesare IV. et Largo coss.

III. Claudio Caesare V. et Vitellio II. coss.

IV. Crispo et Tauro coss.

CCVI. OLYMPIAS.

V. Vinicio et Corvino coss.

VI. Asiatico et Silano coss.

VII. Claudio Caes. VI. et Vitellio III. coss.

VIII. Vitellio IV. et Publicola coss.

CCVII. OLYMPIAS.

IX. Veriano et Gallo coss.

X. Vetere et Nerviniano coss.

XI. Claudio Caes. VII. et Orfito coss.

XII. Sylla et Catone coss.

CCVIII. OLYMPIAS.

* * *

XIII. Silano et Antonino coss.

XIV. Marcello et Aviola coss.

Romanorum imp. VI. Nero annis XIV.

I. Nerone et Vetere coss.

II. Saturnino et Scipione coss.

CCIX. OLYMPIAS.

III. Nerone II. et Pisone coss.

IV. Nerone III. et Messala coss.

V. Aproniano et Capitone coss.

VI. Nerone IV. et Lentulo coss.

(1) In codice vat. p. 172. b. ad oram inferiorem scribitur: *desideratur quaternio* (non una pagina, ut alii dixerunt) *et cum eo XX annorum consulatus*. Hinc etiam patet, codicem vaticanum esse fontem unicum chronici paschalis, quia et monacense apographum cum editionibus aeque hiat. Porro latinum supplementum ex Idatio sumpsi, quem auctorem cum textu chronici paschalis, ideoque cum Eusebio, valde conspirare, exploratum est.

* * *

CCX. OLYMPIAS.

VII. Lacio (1) et Turpiliano coss.
VIII. Mario et Gallo coss.
IX. Rufo et Regulo coss.
X. Crasso et Basso coss.

CCXI. OLYMPIAS.

ιγ. ὑπ. Καπίτωνος ϗ Ῥούφου.
ιδ. ὑπ. Ἰταλικοῦ ϗ Τραχάλου.

Ἐπὶ τούτων τῶν ὑπάτων ἀφανὴς γίγνεται Νέρων, ϗ τελευτᾷ, ὢν ἐτῶν ξθ (2).

Μετὰ Νέρωνα Γαλβᾶς ἐβασίλευσεν ἐν Ἰβηρίᾳ, Οὐϊτέλλιος ἐν Γερμανίᾳ, Ὄθων ἐπὶ Ῥώμης· ἕκαστος αὐτῶν ἰδίᾳ ἐπέβη τῇ ἀρχῇ.

Γαλβᾶς ἐβασίλευσεν μῆνας ζ, ϗ ἐν μέσῃ τῇ Ῥωμαίων ἀγορᾷ τὴν κεφαλὴν ἀπετμήθη.

Ὄθων βασιλεύσας μῆνας ϛ, ἑαυτὸν διεχειρίσατο.

Οὐϊτέλλιος βασιλεύσας μῆνας ι, ἐσφάγη ἐν τῷ παλατίῳ Ῥώμης.

Ῥωμαίων ζ ἐβασίλευσεν Οὐεσπασιανὸς ἔτη θ, μῆνας ια, ἡμέρας κβ, στέψαντος αὐτὸν τοῦ στρατοῦ.

XI. Helva et Vestino coss.
XII. Telesino et Rufo coss.
XIII. Capitone et Rufo coss.
XIV. Italico et Trachalo coss.

His consulibus Nero amplius non comparuit, extinctusque est, annos natus LXIX.

Post Neronem imperavit in Hispania Galba, Vitellius in Germania, Otho Romae. Hi singuli seorsom imperium arripuerunt.

Galba mense imperii septimo in medio Romae foro capite truncatus est.

Otho mense imperii sexto ipse sibi manus attolit.

Vitellius mense imperii decimo in Palatio est interemptus.

Romanorum imperator VII. Vespasianus ab exercitu electus, annis IX, mensibus XI, diebus XXII.

σιβ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

α. ὑπ. Γαλβᾶ ϗ Τίτου Ῥουφίνου.
β. ὑπ. Οὐεσπασιανοῦ αὐτοκράτορος μόνου.
γ. ὑπ. Οὐεσπασιανοῦ αὐτοκράτ. τὸ β ϗ Νερούα.
δ. ὑπ. Οὐεσπασιανοῦ Αὐγούστου τὸ γ ϗ Τίτου.

CCXII. OLYMPIAS.

I. Galba et Tito Rufino coss.
II. Vespasiano imp. solo cos.
III. Vespasiano imp. II. et Nerva coss.
IV. Vespasiano Augusto III. et Tito coss.

σιγ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ε. ὑπ. Οὐεσπασιανοῦ Αὐγούστου τὸ δ ϗ Τίτου τὸ β.
ϛ. ὑπ. Δομιτιανοῦ ϗ Μεσσαλίνου.

CCXIII. OLYMPIAS.

V. Vespasiano Augusto IV. et Tito II. coss.
VI. Domitiano et Messalino coss.

(1) Dic *Caesonio*.
(2) Ridiculus error. Siquidem Nero anno floridae aetatis XXXII. violenta morte obiit. Sed alia multa huiuscemodi menda non corrigam.

ζ. ὑπ. Οὐεσπασιανοῦ Αὐγούστου τὸ ε καὶ Τίτου τὸ γ.
η. ὑπ. Οὐεσπασιανοῦ Αὐγούστου τὸ ϛ καὶ Τίτου τὸ δ.

VII. Vespasiano Augusto V. et Tito III. coss.
VIII. Vespasiano Aug. VI. et Tito IV. coss.

σιδ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCXIV. OLYMPIAS.

θ. ὑπ. Οὐεσπασιανοῦ Αὐγούστου τὸ ζ καὶ Τίτου τὸ ε.
ι. ὑπ. Τίτου τὸ ϛ καὶ Δομετιανοῦ τὸ β.

Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ νόσῳ βληθεὶς Οὐεσπασιανὸς ὁ βασιλεὺς παρεθεὶς τελευτᾷ, ὢν ἐτῶν ο.

Ῥωμαίων η ἐβασίλευσεν Τίτος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη β.

α. ὑπ. Τίτου Αὐγούστου τὸ ζ καὶ Δομετιανοῦ τὸ γ.
β. ὑπ. Γάλβα καὶ Πολλίωνος.

Ἐπὶ τῶν προκειμένων ὑπάτων πάθει δεινῷ βληθεὶς Τίτος ἀπέθανεν, ὢν ἐτῶν μβ.

Ῥωμαίων θ ἐβασίλευσεν Δομετιανὸς ἔτη ιϛ.

IX. Vespasiano Augusto VII. et Tito V. coss.
X. Tito VI. et Domitiano II. coss.

Hoc anno Vespasianus imperator morbo correptus, ex defectione moritur, annos natus LXX.

Romanorum imperator VIII. Titus, illius filius, annis II.

I. Tito Augustu VII. et Domitiano III. coss.
II. Galba et Pollione coss.

His praedictis coss. gravi morbo oppressus Titus mortem obiit annos natus XLII.

Romanorum imperator XI. Domitianus annis XVI.

σιε. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCXV. OLYMPIAS.

α. ὑπ. Δομετιανοῦ Αὐγούστου τὸ δ καὶ Σαβίνου.
β. ὑπ. Δομετιανοῦ Αὐγούστου τὸ ε καὶ Τίτου Ῥούφου.
γ. ὑπ. Δομετιανοῦ Αὐγούστου τὸ ϛ καὶ Σαβίνου.
δ. ὑπ. Δομετιανοῦ Αὐγούστου τὸ ζ καὶ Φουλβίου.

I. Domitiano Augusto IV. et Sabino coss.
II. Domitiano Augusto V. et Tito Rufo coss.
III. Domitiano Augusto VI. et Sabino coss.
IV. Domitiano Augusto VII. et Fulvio coss.

σιϛ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCXVI. OLYMPIAS.

ε. ὑπ. Δομετιανοῦ Αὐγούστου τὸ η καὶ Δολαβέλλα.
ϛ. ὑπ. Δομετιανοῦ Αὐγούστου τὸ θ καὶ Σατορνίνου.
ζ. ὑπ. Δομετιανοῦ Αὐγ. τὸ ι καὶ Τίτου Ῥούφου τὸ β.
η. ὑπ. Φουλβίου τὸ β καὶ Ἀτρατίνου.

V. Domitiano Augusto VIII. et Dolabella coss.
VI. Domitiano August. IX. et Saturnino coss.
VII. Domitiano Aug. X. et Tito Rufo II. coss.
VIII. Fulvio II. et Atratino coss.

σιζ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCXVII. OLYMPIAS.

θ. ὑπ. Δομετιανοῦ Αὐγούστου τὸ ια καὶ Νερούα.
ι. ὑπ. (Γ)λαβρίωνος καὶ Τραιανοῦ.
ια. ὑπ. Δομετιανοῦ Αὐγούστου τὸ ιβ καὶ Σατορνίνου.
ιβ. ὑπ. Πομπηΐου καὶ Κρισπίνου.

IX. Domitiano Augusto XI. et Nerva coss.
X. Glabrione et Traiano coss.
XI. Domitiano August. XII. et Saturnino coss.
XII. Pompeio et Crispino coss.

σιη. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCXVIII. OLYMPIAS.

ιγ. ὑπ. Δομετιανοῦ Αὐγούστου τὸ ιγ καὶ Φλαουΐου Κλήμεντος.

XIII. Domitiano Augusto XIII. et Flavio Clemente coss.

ιδ. ὑπ. Ἀσπρενάτε ϗ Λατεράνε.	XIV. Asprenate et Laterano coss.
ιε. ὑπ. Δομετιανȣ̃ Αὐγ. τὸ ιδ ϗ Κλήμεντος τὸ β.	XV. Domitiano XIV. et Clemente II. coss.
ιϛ. ὑπ. Οὐάλεντος ϗ Βετέρε.	XVI. Valeote et Vetere coss.
Δομετιανὸς ἀνῃρέθη, ὢν ἐτῶν με.	Domitianus occisus est, an. nat. XLV.
Ῥωμαίων ι ἐβασίλευσεν Νερούας ἔτος α.	Romanorum imperator X. Nerva anno I.

σιθ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ. — CCXIX. OLYMPIAS.

α. ὑπ. Νερούα Αὐγούστε ϗ Τίτε Ῥούφε τὸ γ.	I. Nerva Augusto et Tito Rufo III. coss.
Νερούας νοσήσας ἐτελεύτησεν πρὸ η καλανδῶν φεβρουαρίε.	Nerva morbo conflictatus vitae finem fecit VIII. kalend. februarii.
Ῥωμαίων ια ἐβασίλευσεν Τραϊανὸς ἔτη ιθ.	Romanorum imp. XI. Traianus an. XIX.
α. ὑπ. Τραιανȣ̃ Αὐγούστε μόνε.	I. Traiano Augusto solo eos.
β. ὑπ. Πάλμα ϗ Σενεκίωνος.	II. Palma et Seneccione coss.
γ. ὑπ. Τραιανȣ̃ Αὐγούστε τὸ β ϗ Ποντιανȣ̃.	III. Traiano Augusto II. et Pontiano coss.

σκ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ. — CCXX. OLYMPIAS.

δ. ὑπ. Τραιανȣ̃ Αὐγούστε τὸ γ ϗ Πέτε.	IV. Traiano Augusto III. et Paeto coss.
ε. ὑπ. Συριανȣ̃ ϗ Συρίε.	V. Syriano et Syrio coss.
ϛ. ὑπ. Τραιανȣ̃ Αὐγούστε τὸ δ ϗ Μαξίμε.	VI. Traiano Augusto IV. et Maximo coss.
ζ. ὑπ. Συριανȣ̃ τὸ β ϗ Μαρκέλλε.	VII. Syriano II. et Marcello eoss.

σκα. ΟΛΥΜΠΙΑΣ. — CCXXI. OLYMPIAS.

η. ὑπ. Κανδίδε ϗ Κουαδράτε.	VIII. Candido et Quadrato coss.
θ. ὑπ. Κομόδε ϗ Κερατάνε.	IX. Commodo et Ceratano coss.
ι. ὑπ. Συριανȣ̃ τὸ γ ϗ Σενεκίωνος τὸ β.	X. Syriano III. et Senecione II. coss.
ια. ὑπ. Γάλλε ϗ Βραδούα.	XI. Gallo et Bradua coss.

σκβ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ. — CCXXII. OLYMPIAS.

ιβ. ὑπ. Πάλμα ϗ Τούλλε.	XII. Palma et Tullo coss.
ιγ. ὑπ. Ὀρφίτε ϗ Πρισκιανοῦ.	XIII. Orfito et Prisciano coss.
ιδ. ὑπ. Πίσωνος ϗ Ἰουλιανοῦ.	XIV. Pisone et Iuliano coss.
ιε. ὑπ. Τραιανȣ̃ Αὐγούστε τὸ ε ϗ Ἀφρικανȣ̃.	XV. Traiano Augusto V. et Africano coss.

σκγ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ. — CCXXIII. OLYMPIAS.

ιϛ. ὑπ. Πρισκιανȣ̃ ϗ Κέλσε.	XVI. Prisciano et Celso coss.
ιζ. ὑπ. Μάλσε ϗ Βυλκίσκε.	XVII. Malso et Vulcisco coss.
ιη. ὑπ. Μεσσαλὰ ϗ Πέδωνος (1).	XVIII. Messala et Pedone coss.

(1) Cod. Παίδωνος.

ιθ. ὑπ. Αἰλιανοῦ καὶ Βετέρου.	XIX Aeliano et Vetere coss.
Ὁ βασιλεὺς Τραϊανὸς ὑδρωπιάσας ἀπέθανεν ἐν Σελινοῦν τῇ πόλει τῆς Σελευκείας, ὢν ἐτῶν ξε.	Traianus imperator aqua intercute moritur, Selinunte, Seleuciae civitate, quum esset annorum LXV.
Ῥωμαίων ιβ ἐβασίλευσεν Αἴλιος Ἀδριανὸς ἔτη κα.	Romanorum imperator XII. Aelius Hadrianus ann. XXI.

σκδ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ. — CCXXIV. OLYMPIAS.

α. ὑπ. Ἀπρωνιανοῦ καὶ Νίγρου.	I. Aproniano et Nigro coss.
β. ὑπ. Αἰλίου Ἀδριανοῦ Αὐγούστου καὶ Σαλινάτορος.	II. Aelio Hadriano Aug. et Salinatore coss.
γ. ὑπ. Αἰλίου Ἀδριανοῦ Αὐγ. τὸ β καὶ Ῥουστικίου.	III. Aelio Hadriano Aug. II. et Rusticio coss.
δ. ὑπ. Σεβήρου καὶ Φύλκου.	IV. Severo et Fulco coss.

σκε. ΟΛΥΜΠΙΑΣ. — CCXXV. OLYMPIAS.

ε. ὑπ. Σεβήρου τὸ β καὶ Αὐγουρίνου.	V. Severo II. et Augurino coss
ϛ. ὑπ. Ἀβιολᾶ καὶ Πανσᾶ.	VI. Aviola et Pansa coss.
ζ. ὑπ. Ἀπρωνιανοῦ το β καὶ Παμπίνου.	VII. Aproniano II. et Pampino coss.
η. ὑπ. Γλαβρίωνος καὶ Τορκουάτου.	VIII. Glabrione et Torquato coss.

σκϛ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ. — CCXXVI. OLYMPIAS.

θ. ὑπ. Ἀσιατικοῦ καὶ Ἀκυλίνου.	IX. Asiatico et Aquilino coss.
ι. ὑπ. Σεβήρου τὸ γ καὶ Ἀμβιγούλου (1)	X. Severo III. et Ambigulo coss.
ια. ὑπ. Τιτιανοῦ καὶ Γαλλικανοῦ.	XI. Titiano et Gallicano coss.
ιβ. ὑπ. Τορκουάτου καὶ Λίβωνος.	XII. Torquato et Libone coss.

σκζ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ. — CCXXVII. OLYMPIAS.

ιγ. ὑπ. Μαρκέλλου καὶ Κέλσου.	XIII. Marcello et Celso coss.
ιδ. ὑπ. Κατυλλίνου καὶ Λίβωνος.	XIV. Catullino et Libone II. coss.
ιε. ὑπ. Ποντιανοῦ καὶ Ῥούφου.	XV. Pontiano et Rufo coss.
ιϛ. ὑπ. Αὐγουρίνου καὶ Σεργιανοῦ.	XVI. Augurino et Sergiano coss.

σκη. ΟΛΥΜΠΙΑΣ. — CCXXVIII. OLYMPIAS.

ιζ. ὑπ. Ἰββερίου καὶ Σισέννου.	XVII. Hibero et Sisenna coss.
ιη. ὑπ Σεβήρου καὶ Οὐάρου.	XVIII. Severo et Varo coss.
ιθ. ὑπ. Ποντιανοῦ τὸ β καὶ Ἀκυλίνου.	XIX. Pontiano II. et Aquilino coss.
κ. ὑπ. Κομόδου καὶ Ποντιανοῦ τὸ γ.	XX. Commodo et Pontiano III. coss.

(1) Ita cod. pro Ἀμβιβ.

σκθ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

κα. ὑπ. Αἰλιανοῦ Καίσαρος ϗ Βαλβίνου.

Ἐπὶ τούτων τῶν ὑπάτων Αἴλιος Ἀδριανὸς νοσήσας ὀλίγας ἡμέρας, ἐτελεύτησεν, ὢν ἐτῶν οζ.

Ῥωμαίων ιγ ἐβασίλευσεν Αἴλιος Ἀντωνῖνος ὁ εὐσεβὴς ἔτη κγ.

α. ὑπ. Καμερίνου ϗ Νίγρου.

β. ὑπ. Ἀντωνίνου Αὐγούστου ϗ Πραισεντίνου.

γ. ὑπ. Ἀντωνίνου Αὐγούστου τὸ β ϗ Μάρκου Αὐρηλίου υἱοῦ αὐτοῦ.

CCXXIX. OLYMPIAS.

XXI. Aeliano et Balbino coss.

His coss. Aelius Hadrianus, quum paucis diebus aegrotasset, vita excessit, annos natus LXXVII.

Romanorum imperator XIII. Aelius Antonius Pius annis XXIII.

I. Camerino et Nigro coss.

II. Antonino Augusto et Praesentino coss.

III. Antonino Augusto II. et Marco Aurelio Vero filio eius coss.

σλ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

δ. ὑπ. Σεβήρου τὸ δ ϗ Σιλανοῦ.

ε. ὑπ. Ῥουφίνου ϗ Κουαδράτου.

ϛ. ὑπ. Τορκουάτου ϗ Ἡρώδου.

ζ. ὑπ. Ἀβιολὰ ϗ Μαξίμου.

CCXXX. OLYMPIAS.

IV. Severo IV. et Silano coss.

V. Rufino et Quadrato coss.

VI. Torquato et Herode coss.

VII. Aviola et Maximo coss.

σλα. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

η. ὑπ. Ἀντωνίνου Αὐγούστου τὸ γ ϗ Αὐρηλίου τὸ β.

θ. ὑπ. Σεβήρου τὸ ε ϗ Οὐηρίνου.

ι. ὑπ. Λάργου ϗ Μεσσαλίνου.

ια. ὑπ. Τορκουάτου τὸ β ϗ Ἰουλιανοῦ.

CCXXXI. OLYMPIAS.

VIII. Antonino Aug. III. et Aurelio II. coss.

IX. Severo V. et Verino coss.

X. Largo et Messalino coss.

XI. Torquato II. et Iuliano coss.

σλβ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ιβ. ὑπ. Ὀρφίτου ϗ Πρίσκου.

ιγ. ὑπ. Γλαβρίωνος ϗ Βετέρου.

ιδ. ὑπ. Κονδιανοῦ ϗ Μαξίμου.

ιε. ὑπ. Γλαβρίωνος τὸ β ϗ Ἰουμιλλίου.

CCXXXII. OLYMPIAS.

XII. Orfito et Prisco coss.

XIII. Glabrione et Vetere coss.

XIV. Condiano et Maximo coss.

XV. Glabrione II. et Iumilio (1) coss.

σλγ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ιϛ. ὑπ. Πραίσεντος ϗ Ῥουφίνου.

ιζ. ὑπ. Κομόδου ϗ Λατεράνου.

ιη. ὑπ. Σεβήρου τὸ ϛ ϗ Σαβινιανοῦ

ιθ. ὑπ. Σιλβανοῦ ϗ Αὐγουρίνου.

CCXXXIII. OLYMPIAS.

XVI. Praesente et Rufino coss.

XVII. Commodo et Laterano coss.

XVIII. Severo VI. et Sabiniano coss.

XIX. Silvano et Angurino coss.

(1) Nempe *Homullo*.

σλδ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

κ. ὑπ. Βαρβάρου καὶ Ῥηγούλου.
κα. ὑπ. Τερτύλλου καὶ Σακερδότου.
κβ. ὑπ. Κυϊντύλλου καὶ Πρίσκου.
κγ. ὑπ. Βραδούα καὶ Οὐήρου.

Ἐπὶ τούτων τῶν ὑπάτων (ἐτελεύτησεν) Αἴλιος Ἀντωνῖνος (ἐν Λωρίῳ) ὢν ἐτῶν ξζ.

Ῥωμαίων ιδ' ἐβασίλευσεν Μάρκος Αὐρήλιος Ἀντωνῖνος, ὁ καὶ Οὐῆρος, υἱὸς Ἀντωνίνου τοῦ εὐσεβοῦς, καὶ Λούκιος Αὐρήλιος Κόμοδος, ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἔτη ιθ.

CCXXXIV. OLYMPIAS.

XX. Barbaro et Regulo coss.
XXI. Tertullo et Sacerdote coss.
XXII. Quintillo et Prisco coss.
XXIII. Bradua et Vero coss.

His coss. (mortuus) est Aelius Antoninus (Lorii) annos natus LXVII.

Romanorum imperator XIV. Marcus Aurelius Antoninus, qui et Verus dictus, filius Antonini Pii, nec non Lucius Aurelius Commodus, illius frater, annis XIX.

σλε. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

α. ὑπ. Μάρκου Αὐρηλίου Οὐήρου καὶ Λουκίου Κομόδου Αὐγούστου τὸ β.
β. ὑπ. Μάρκου Αὐρηλίου Οὐήρου καὶ Λουκίου Κομόδου Αὐγούστου τὸ γ.
γ. ὑπ. Ῥουστικίου καὶ Ἀκυλίνου.
δ. ὑπ. Αἰλιανοῦ καὶ Πάστορος.

CCXXXV. OLYMPIAS.

I. Marco Aurelio Vero et Lucio Commodo Augusto II. coss.
II. Marco Aurelio Vero et Lucio Commodo Augusto III. coss.
III. Rusticio et Aquilino coss.
IV. Aeliano et Pastore coss.

σλϛ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ε. ὑπ. Μακρίνου καὶ Κέλσου.
ϛ. ὑπ. Ὀρφίτου καὶ Πούδεντος.
ζ. ὑπ. Πούδεντος τὸ β καὶ Πουλλίωνος.
η. ὑπ. Μάρκου Αὐρηλίου Οὐήρου τὸ γ καὶ Κουαδράτου.

CCXXXVI. OLYMPIAS.

V. Macrino et Celso coss.
VI. Orfito et Pudente coss.
VII. Pudente II et Pollione coss.
VIII. Marco Aur. Vero III. et Quadrato coss.

σλζ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

θ. ὑπ. Ἀπρωνιανοῦ καὶ Παύλου.
ι. ὑπ. Πρίσκου καὶ Ἀπολιναρίου.
ια. ὑπ. Κεθήγου καὶ Κλάρου.
ιβ. ὑπ. Σεβήρου καὶ Ἑρεννιανοῦ.

CCXXXVII. OLYMPIAS.

IX. Aproniano et Paolo coss.
X. Prisco et Apollinare coss.
XI. Cethego et Claro coss.
XII. Severo et Herenniano coss.

σλη. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ιγ. ὑπ. Ὀρφίτου τὸ β καὶ Μαξίμου.
ιδ. ὑπ. Σεβήρου τὸ β καὶ Πομπηιανοῦ.
ιε. ὑπ. Γάλλου καὶ Φλάκκου.
ιϛ. ὑπ. Ὀρφίτου τὸ γ καὶ Ῥούφου.

CCXXXVIII. OLYMPIAS.

XIII. Orfito II. et Maximo coss.
XIV. Severo II. et Pompeiano coss.
XV. Gallo et Flacco coss.
XVI. Orfito III. et Rufo coss.

σλθ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ιζ. ὑπ. Πουλλίωνος καὶ Ἄπρυ.
ιη. ὑπ. Κομόδυ καὶ Κυϊντίλλυ.
ιθ. ὑπ. Ὀρφίτυ τὸ δ καὶ Ῥούφυ τὸ β.

Ἀντωνῖνος, ὁ καὶ Οὐῆρος, νοσήσας ἀπέθανεν ἐν Πανονίαις, πρὸ ὀκτὼ καλανδῶν ἀπριλλίων, ἄρξας ἔτη ιθ.

Ῥωμαίων ιε ἐβασίλευσεν Κόμοδος ἔτη ιβ.
α. ὑπ. Κομόδυ Αὐγούστυ τὸ β καὶ Βήρυ.

CCXXXIX. OLYMPIAS.

XVII. Pollione et Apro coss.
XVIII. Commodo et Quintillo coss.
XIX. Orfito IV. et Rofo II. coss.

Antoninus, qui et Verus dictus est, morbo conflictatus in Pannoniis obiit VIII. kal. apriles, quum imperasset annis XIX.

Romanorum imp XV. Commodus an. XII.
I. Commodo Augusto II. et Vero coss.

σμ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

β. ὑπ. Πραίσεντος καὶ Γορδιανῦ.
γ. ὑπ. Κομόδυ Αὐγούστυ τὸ γ καὶ Βήρυ τὸ β.
δ. ὑπ. Μαμερτίνυ καὶ Ῥούφυ τὸ γ.
ε. ὑπ. Κομόδυ Αὐγούστυ τὸ δ καὶ Βικτορίνυ.

CCXL. OLYMPIAS.

II. Praesente et Gordiano coss.
III. Commodo Aug. III. et Vero II. coss.
IV. Mamertino et Rufo III. coss.
V. Commodo Augusto IV. et Victorino coss.

σμα. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ς. ὑπ. Μαρκέλλυ καὶ Αἰλιανῦ.
ζ. ὑπ. Ματέρνυ καὶ Βραδοῦα.
η. ὑπ. Κομόδυ Αὐγούστυ τὸ ε καὶ Γλαβρίωνος.
θ. ὑπ. Κρισπίνυ καὶ Αἰλιανῦ.

CCXLI. OLYMPIAS.

VI. Marcello et Aeliano coss.
VII. Materno et Bradoa coss.
VIII. Commodo Aug. V. et Gabrione coss.
IX. Crispino et Aeliano coss.

σμβ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ι. ὑπ. Φυσκιανῦ καὶ Σιλανῦ.
ια. ὑπ. Κομόδυ Αὐγούστυ τὸ ς καὶ Σεπτιμιανῦ.
ιβ. ὑπ. Κομόδυ Αὐγούστυ τὸ ζ καὶ Περτίνακος.

Κόμοδος αἰφνίδιον ἐτελεύτησεν ἀποπνιγεὶς ἐν οἰκίᾳ Βεστιανοῦ συγγενοῦς αὐτοῦ καὶ Ἀτταλιανῆς τῆς ὑπατίσσης ἐν Ῥώμῃ πρὸ α καλανδῶν ἰαννουαρίων, ἄρξας ἔτη ιβ.

Ῥωμαίων ις ἐβασίλευσεν Λούκιος Περτίναξ μῆνας β.

Περτίναξ, ὁ καὶ Λούκιος, ἐσφάγη ἀπὸ τῶν στρατιωτῶν, ὡς ἐξέρχεται ἀπὸ τοῦ παλατίυ εἰς τὸν μάρτιον, ὢν ἐτῶν ο.

Ῥωμαίων ιζ ἐβασίλευσεν Δίδιος Ἰουλιανὸς, ὁ καὶ Σίλβιος, μῆνας ζ.

CCXLII. OLYMPIAS.

X. Fusciano et Silano coss.
XI. Commodo Aug. VI. et Septimiano coss.
XII. Commodo Aug. VII. et Pertinace coss.

Commodus repente interiit suffocatus in aede Vestiani affinis sui et Attalianae feminae consularis Romae, pridie kalend. ianuarias, quum imperasset annis XII.

Romanorum imperator XVI. Lucius Pertinax mensibus II.

Pertinax, qui et Lucius dictus, a militibus interfectus est, dum ex Palatio in campum Martium proficiscitur, ann. natus LXX.

Romanorum imperator XVII. Didius Iulianus, qui et Silvius (1) dictus, mensibus VII.

(1) Dic *Salvius*.

α. ὑπ. Φλάκκου καὶ Κλάρου.

Καὶ οὗτος ὁ Δίδιος ἐσφάγη ἀπὸ κουβικουλαρίου, εἰς τὴν πηγὴν τοῦ παλατίου, Ῥώμης ἔσω, ὡς προσέχει τοῖς ἰχθύσιν, ἐκ συσκευῆς τῶν μετ' αὐτοῦ, ὢν ἐτῶν ξ.

Ῥωμαίων ιη ἐβασίλευσεν Λούκιος Σεπτίμιος Σεβῆρος, ἀπὸ τῆς συγκλήτου Ῥώμης ψηφισθεὶς, ἔτη ιθ.

I. Flacco et Claro coss.

Similiter et hic Didius a cubiculario per comitum insidias interfectus est ad fontem Palatii, Romae, dum piscibus intendit, annos natus LX.

Romanorum imperator XVIII. Lucius Septimius Severus a romano senatu electus, annis XIX.

σμγ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

α. ὑπ. Σεβήρου Αὐγούστου καὶ Σαβίνου.
β. ὑπ. Τερτύλλου καὶ Κλήμεντος.
γ. ὑπ. Δέξτρου καὶ Πρίσκου.
δ. ὑπ. Λατεράνου καὶ Ῥουφίνου.

CCXLIII. OLYMPIAS.

I. Severo Augusto et Sabino coss.
II. Tertullo et Clemente coss.
III. Dextro et Prisco coss.
IV. Laterano et Rufino coss.

σμδ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ε. ὑπ. Σατορνίνου καὶ Γάλλου.
ς. ὑπ. Ἀνυλλίνου καὶ Φρόντωνος.
ζ. ὑπ. Σεβήρου Αὐγούστου τὸ β καὶ Βικτωρίνου.
η. ὑπ. Μουκιανοῦ καὶ Φαβιανοῦ.

CCXLIV. OLYMPIAS.

V. Saturnino et Gallo coss.
VI. Anullino et Frontone coss.
VII. Severo Augusto II. et Victorino coss.
VIII. Muciano et Fabiano coss.

σμε. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

θ. ὑπ. Σεβήρου Αὐγούστου τὸ γ καὶ Ἀντωνίνου.
ι. ὑπ. Πλαυτιανοῦ καὶ Γέτα.
ια. ὑπ. Χίλωνος καὶ Λίβωνος.
ιβ. ὑπ. Ἀντωνίνου τὸ β καὶ Γέτα τὸ β.

CCXLV. OLYMPIAS.

IX. Severo Augusto III. et Antonino coss.
X. Plautiano et Geta coss.
XI. Chilone et Libone coss.
XII. Antonino et Libone coss.

σμϛ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ιγ. ὑπ. Ἀλβίνου καὶ Αἰμιλιανοῦ.
ιδ. ὑπ. Ἄπρου καὶ Μαξίμου.
ιε. ὑπ. Ἀντωνίνου τὸ γ καὶ Γέτα τὸ γ.
ιϛ. Πομπηϊανοῦ καὶ Ἄττου.

CCXLVI. OLYMPIAS.

XIII. Albino et Aemiliano coss.
XIV. Apro et Maximo coss.
XV. Antonino III. et Geta III. coss.
XVI. Pompeiano et Atto coss.

σμζ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ιζ. ὑπ. Φαυστίνου καὶ Ῥουφίνου.
ιη. ὑπ. Γεντιανοῦ καὶ Βάσσου.
ιθ. ὑπ. Ἄπρου τὸ β καὶ Ἄπρου.

Τούτοις τοῖς ὑπάτοις ἐτελεύτησεν Σεβῆρος

CCXLVII. OLYMPIAS.

XVII. Faustino et Rufino coss.
XVIII. Gentiano et Basso coss.
XIX. Apro II. et Apro coss.

His coss. obiit Severus in solo bar-

εἰς τὸ Σερβαρικὸν, ὢν ἐτῶν ξε.

Ῥωμαίων ιθ ἐβασίλευσεν Ἀντωνῖνος Καράκαλλος, υἱὸς Σεβήρου, ἔτη ζ.

α. ὑπ. Ἀντωνίνου Αὐγούστου τὸ δ καὶ Ἀλβίνου.

barico, annos natus LXV.

Romanorum imperator XIX. Antoninus Caracallus, Severi filius, annis VII.

I. Antonino Augusto IV. et Albino coss.

σμη. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

β. ὑπ. Μεσσαλᾶ καὶ Σαβίνου.

γ. ὑπ. Λεντούλου καὶ Κερεαλίου.

δ. ὑπ. Σαβίνου τὸ β καὶ Ἀνουλλίνου.

ε. ὑπ. Πραίσεντος καὶ Ἐξτρικάτου.

CCXLVIII. OLYMPIAS.

II. Messala et Sabino coss.

III. Lentulo et Cereale coss.

IV. Sabino II. et Anulino coss.

V. Praesente et Extricato coss.

σμθ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ϛ. ὑπ. Ἀντωνίνου Αὐγούστου τὸ ε καὶ Ἀδούεντος.

ζ. ὑπ. Ἀντωνίνου Αὐγούστου τὸ ϛ καὶ Σακερδῶτος.

Ἐπὶ τούτων τῶν ὑπάτων Ἀντωνῖνος Καράκαλλος κατὰ Περσῶν ἀπελθὼν καὶ ἀναλαβὼν τὴν Ὀσροηνὴν, συμβαλὼν εἰς τὸν πόλεμον ἐσφάγη, μέσον Ἐδέσσης καὶ Καρρῶν, ὢν ἐτῶν ξ. (1)

Ῥωμαίων κ ἐβασίλευσεν Μακρῖνος ἔτος α.

α. ὑπ. Ἀντωνίνου καὶ Κωμάζοντος.

Μακρῖνος ἐσφάγη ἐν Ἀρχελαΐδι, ὢν ἐτῶν νβ.

Ῥωμαίων κα ἐβασίλευσεν Ἀντωνῖνος Ἡλιογάβαλος ἔτη δ.

α. ὑπ. Γράτου καὶ Σελεύκου.

CCXLIX. OLYMPIAS.

VI. Antonino Augusto V. et Advento coss.

VII. Antonino Augusto VI. et Sacerdote coss.

His coss. Antoninus Caracallus dum contra Persas proficiscitur, inter Edessam et Carras interficitur, annos natus LX.

Romanorum imp. XX. Macrinus an. I.

I. Antonino et Comazonte coss.

Macrinus interfectus est Archelaide, annos natus LII.

Romanorum imperator XXI. Antoninus Heliogabalus, annis IV.

I. Grato et Seleuco coss.

ση. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

β. ὑπ. Ἀντωνίνου Αὐγούστου τὸ β καὶ Ἀλεξάνδρου.

γ. ὑπ. Μαξίμου καὶ Αἰλιανοῦ.

δ. ὑπ. Φλαβιανοῦ καὶ Κρισπίνου.

Ἐπὶ τούτων τῶν ὑπάτων ἐσφάγη Ἀντωνῖνος Ἡλιογάβαλος Αὔγουστος ἐν Ῥώμῃ ὑπὸ ἰδίου αὐτοῦ συγγενοῦς, ὢν ἐτῶν λϛ.

Ῥωμαίων κβ ἐβασίλευσεν Ἀλέξανδρος Μαμμαίας ἔτη ιγ.

α. ὑπ. Φουσκιανοῦ καὶ Δέξτρου.

CCL. OLYMPIAS.

II. Antonino Augusto II. et Alexandro coss.

III. Maximo et Aeliano coss.

IV. Flaviano et Crispino coss.

His consulibus Antoninus Heliogabalus Augustus Romae a cognato suo interfectus est, annos natus XXXVI.

Romanorum imperator XXII. Alexander Mammaeae filius, annis XIII.

I. Fusciano et Dextro coss.

(1) Immo an. XLIII.

σνα. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

β. ὑπ. Ἀλεξάνδρου τὸ β καὶ Μαρκέλλου.
γ. ὑπ. Ἀλβίνου καὶ Μαξίμου τὸ β.
δ. ὑπ. Μοδέστου καὶ Πρόβου.
ε. ὑπ. Ἀλεξάνδρου τὸ γ καὶ Δίωνος.

CCLI. OLYMPIAS.

II. Alexaudro II. et Marcello coss.
III. Albino et Maximo II. coss.
IV. Modesto et Probo coss.
V. Alexaudro III. et Dioue coss.

σνβ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ς. ὑπ. Ἀγρικόλα καὶ Κλήμεντος.
ζ. ὑπ. Πομπηϊανοῦ καὶ Πελιγμιανοῦ.
η. ὑπ. Λύππου καὶ Μαξίμου τὸ γ.
θ. ὑπ. Μαξίμου τὸ δ καὶ Πατερνοῦ.

CCLII. OLYMPIAS.

VI. Agricola et Clemente coss.
VII. Pompeiauo et Pelegmiano (1) coss.
VIII. Lupo et Maximo III. coss.
IX. Maximo IV. et Paterno coss.

σνγ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ι. ὑπ. Μαξίμου τὸ ε καὶ Οὐρβανοῦ.
ια. ὑπ. Σεβήρου καὶ Κυντιανοῦ.
ιβ. ὑπ. Μαξίμου τὸ ς καὶ Ἀφρικανοῦ.
ιγ. ὑπ. Περπέτου καὶ Κορνηλίου.

Ἐπὶ τῶν προκειμένων ὑπάτων ἐσφάγη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ Ἀλέξανδρος Αὔγουστος, ὡς ἦστιν ὑπὸ τὸν παπυλεῶνα αὐτοῦ ἐν Μογουντιακῷ, ὢν ἐτῶν λ· τὴν δὲ μητέρα αὐτοῦ Μαμμαίαν, οὖσαν μετ' αὐτοῦ, ἔπνιξαν ἐν σχοινίῳ εἰς τὸν παπυλεῶνα ἔσω.

Ῥωμαίων κγ ἐβασίλευσεν Μαξιμῖνος, Αὔγουστος ἀναγορευθεὶς ἀπὸ στρατοῦ, ἔτη γ.

CCLIII. OLYMPIAS.

X. Maximo V. et Urbano coss.
XI. Severo et Quintiano coss.
XII. Maximo VI. et Africano coss.
XIII. Perpetuo et Cornelio coss.

Praedictis coss. Alexauder iuterfectus est ab exercitu, quum esset in suo tabernaculo, Moguntiaci, anuos tum natus XXX: eiusque mater Mammaea, quae cum filio erat, intra ipsum tabernaculum laqueo est suffocata.

Romanorum imperator XXIII. Maximinus Aug. ab exercitu renunciatus, annis. III.

σνδ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

α. ὑπ. Οὐλπικίου ἐν Ποντιανοῦ.
β. ὑπ. Γορδιανοῦ καὶ Ἀβιολά.
γ. ὑπ. Ἀλβίνου καὶ Οὐενούστου.

Ἐπὶ τούτων τῶν ὑπάτων ἐπελθόντες οἱ στρατιῶται ἔσφαξαν Μαξιμῖνον Αὔγουστον εἰς Ἀκυληΐαν, ὄντα ἐτῶν ξέ. Καὶ ἐβασίλευσεν Βαλβῖνος μῆνας γ, καὶ ἐσφάγη. καὶ ἐβασίλευσεν Πούπλιος ἡμέρας ἑκατὸν, καὶ ἐσφάγη.

CCLIV. OLYMPIAS.

I. Ulpicio et Poutiano coss.
II. Gordiano et Aviola coss.
III. Albino et Veousto coss.

His coss. irruentes milites Maximinum Augustum Aquileiae iuterfecerunt, cum annum ageret LXV. Cui successit Balbinus; quo tertium post mensem caeso, imperium adeptus est Publius, qui post centum dies riter est interemptus.

(1) Immo *Feliciano*.

Ῥωμαίων κδ ἐβασίλευσεν Γορδιανὸς σενίωρ ἔτη ϛ.

α. ὑπ. Γορδιανοῦ Αὐγούστου τὸ β καὶ Πομπηιανοῦ.

Romanorum imperavit XXIV. Gordianus senior, annis VI.

I. Gordiano Augusto II. et Pompeiano coss.

σνε. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCLV. OLYMPIAS.

β. ὑπ. Ἀττικοῦ καὶ Πραιτεξτάτου.
γ. ὑπ. Αὐρηλιανοῦ καὶ Πάππου.
δ. ὑπ. Περεγρίνου καὶ Αἰμιλιανοῦ.
ε. ὑπ. Φιλίππου καὶ Τατιανοῦ.

II. Attico et Praetexato coss.
III. Aureliano et Pappu coss.
IV. Peregrino et Aemiliano coss.
V. Philippo et Tatiano coss.

σνϛ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCLVI. OLYMPIAS.

ϛ. ὑπ. Πραίσεντος καὶ Ἀλβίνου.

Ἐπὶ τούτων τῶν ὑπάτων νόσῳ ἐληθεὶς Γορδιανὸς σενίωρ τελευτᾷ, ὢν ἐτῶν οθ.

Ῥωμαίων κε ἐβασίλευσε Φίλιππος ὁ ἰούνιωρ, ἅμα Φιλίππῳ τῷ υἱῷ αὐτοῦ, ἔτη ϛ.

α. ὑπ. Φιλίππου Αὐγούστου τὸ β καὶ Φιλίππου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

β. ὑπ. Φιλίππου Αὐγούστου τὸ γ καὶ Φιλίππου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. τὸ β.

γ. ὑπ. Αἰμιλιανοῦ τὸ β καὶ Ἀκυλίνου.

VI. Praesenta et Albino coss.

His coss. Gordianus senior ex morbo decessit, an. LXXIX. natus.

Romanorum imperator XXV. Philippus iunior, una cum filio Philippo, annis VI.

I. Philippo Augusto II. et Philippo filio eius coss.

II. Philippo Augusto III. et Philippo filiu eius II. coss.

III. Aemiliano II. et Aquilino coss.

σνζ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCLVII. OLYMPIAS.

δ. ὑπ. Δεκίου καὶ Γρατιανοῦ.
ε. ὑπ. Γάλλου καὶ Βολουσιανοῦ.
ϛ. ὑπ. Βολουσιανοῦ τὸ β καὶ Μαξίμου.

Φίλιππος ὁ ἰούνιωρ πολλοὺς συμβαλὼν πολέμους εὐτυχῶς ἔπραξεν· καὶ ὡς πολεμεῖ τοῖς Γήπισιν, ἐκινδύνευσεν ὁ ἵππος αὐτοῦ, καὶ συμπεσὼν αὐτῷ μηρόκλαστος ἐγένετο· καὶ ἐλθὼν ἐν τῇ Ῥώμῃ, ἐξ αὐτοῦ τοῦ κλάσματος τελευτᾷ, ὢν ἐτῶν με.

Ῥωμαίων κϛ ἐβασίλευσεν Δέκιος ἔτος α.

α. ὑπ. Δεκίου Καίσαρος καὶ Δεκίου υἱοῦ αὐτοῦ.

Ἐξελθὼν δὲ ὁ αὐτὸς Δέκιος εἰς πόλεμον κατὰ Φράγκων, ὡς ἀπέρχεται, ἐσφάγη μετὰ τοῦ υἱοῦ ἀπό τινος τῶν ἐξάρχων ἐν Ἀβύρτῳ, ὢν ἐτῶν ξ.

Ῥωμαίων κζ ἐβασίλευσεν Γάϊος Γάλλος ἔτη γ.

IV. Decio et Gratiano coss.
V. Gallo et Volusiano coss.
VI. Vulusiano II. et Maximo coss.

Philippus iunior multa bella feliciter confecit. Is dum contra Gepidas proeliatur, equo cespitante lapsus, femur contrivit, Romamque reversus, ex eo vulnere moritur, quum esset annorum XLV.

Romanorum imp. XXVI. Decius an. I.

I. Decio Caesare et Decio filio eius coss.

Ipse vero Decius, dum Francis bellum illaturus proficiscitur, ab uno ex proceribus cum filio occiditur Abyrti, annos natus LX.

Romanorum imperator XXVII. Caius Gallus annis III.

σνη. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

α. Οὐαλεριανοῦ καὶ Γαλλιήνου.
β. Οὐαλεριανοῦ τὸ β καὶ Γαλλιήνου τὸ β.
γ. Μαξίμου τὸ β καὶ Γλαβρίωνος.
Ἐτελεύτησε Γάϊος Γάλλος, ὢν ἐτῶν ξβ.
Ῥωμαίων κη ἐβασίλευσεν Οὐαλεριανὸς Αὔγουστος ἔτη ιδ.
α. ὑπ. Οὐαλεριανοῦ Αὔγουστος τὸ γ ϗ Γαλλιήνου τὸ γ.

CCLVIII. OLYMPIAS.

I. Valeriano et Gallieno coss
II. Valeriano II. et Gallieno II. coss.
III. Maximo II. et Glabrione coss.
Caius Gallus decessit, annos natus LXII.
Romanorum imperator XXVIII. Valerianus Augustus annis XIV.
I. Valeriano Augusto III. et Gallieno III. coss.

σνθ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

β. ὑπ. Τούσκου ϗ Βάσσου.
γ. ὑπ. Αἰμιλιανοῦ τὸ γ ϗ Βολουσιανοῦ τὸ β.
δ. ὑπ. Σαικουλαρίου ϗ Δονάτου.
ε. ὑπ. Γαλλιήνου τὸ δ ϗ Βολουσιανοῦ τὸ γ.

CCLIX. OLYMPIAS.

II. Tusco et Basso coss.
III. AEmiliano III. et Volusiano II. coss.
IV. Saeculari et Donato coss.
V. Gallieno IV. et Volusiano III. coss.

σξ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ϛ. ὑπ. Γαλλιήνου τὸ ε ϗ Φαυστινιανοῦ.
ζ. ὑπ. Ἀλβίνου ϗ Δέξτρου.
η. ὑπ. Γαλλιήνου τὸ ϛ ϗ Σατορνίνου.
θ. ὑπ. Οὐαλεριανοῦ Αὐγούστου τὸ δ ϗ Λουκιανοῦ.

CCLX. OLYMPIAS.

VI. Gallieno V. et Faustiniano coss.
VII. Albino et Dextro coss.
VIII. Gallieno VI. et Saturnino coss.
IX. Valoriano Augusto IV. et Luciano coss.

σξα. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ι. ὑπ. Οὐαλεριανοῦ Αὐγούστου τὸ ε ϗ Λουκιανοῦ το β.
ια. ὑπ. Γαλλιήνου τὸ ζ ϗ Σαβινιανοῦ.
ιβ. ὑπ. Πατέρνου ϗ Ἀρκεσιλάου.
ιγ. ὑπ. Πατέρνου τὸ β ϗ Μαρινιανοῦ.

CCLXI. OLYMPIAS.

X. Valeriano Augusto V. et Luciano II. coss.
XI. Gallieno VII. et Sabiniano coss.
XII. Paterno et Arcesilao coss.
XIII. Paterno II. et Mariniano coss.

σξβ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ιδ. ὑπ. Κλαυδίου ϗ Πατέρνου τὸ γ.
Ἐπὶ τῶν προκειμένων ὑπάτων Οὐαλεριανὸς Αὔγουστος ἐσφάγη ὑπὸ Περσῶν ἐπαναστάντων αὐτῷ, ὢν ἐτῶν ξα.
Ῥωμαίων κθ ἐβασίλευσεν Κλαύδιος ἔτη β.
α. ὑπ. Ἀντιοχιανοῦ ϗ Ὀρφίτου.

CCLXII. OLYMPIAS.

XIV. Claudio et Paterno III. coss.
His praedictis coss. Valerianus Augustus a Persis in eum insurgentibus interfectus est, annos natus LXI.
Romanorum imperator XXIX. Claudius annis II.
I. Antiochiano et Orfito coss.

β. ὑπ. Αὐρηλιανοῦ ϗ Βάσσου.

II. Aureliano et Basso coss.

Κλαύδιος τελευτᾷ ἐν Σιρμίῳ, ὢν ἐτῶν ϛ.

Claudius Sirmii moritur, annos natus LVI.

Ῥωμαίων λ ἐβασίλευσεν Αὐρηλιάνος ἔτη ϛ.

Romanorum imp. XXX. Aurelianus annis VI.

α. ὑπ. Κυιέτου ϗ Βραδουμιανοῦ.

I. Quieto et Bradumiano coss.

σξγ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCLXIII. OLYMPIAS.

β. ὑπ. Τακίτου ϗ Πλακιδιανοῦ.

II. Tacito et Placidiano coss.

γ. ὑπ. Κυιέτου τὸ β ϗ Βραδουμιανοῦ τὸ β.

III. Quieto II. et Bradumiano II. coss.

δ. ὑπ. Αὐρηλιανοῦ Αὐγ. τὸ β ϗ Καπιτωλίνου.

IV. Aureliano Augusto II. et Capitolino coss.

ε. ὑπ. Αὐρηλιανοῦ Αὐγούστου τὸ γ ϗ Μαρκέλλυ.

V. Aureliano Augusto III. et Marcello coss.

σξδ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCLXIV. OLYMPIAS.

ϛ. ὑπ. Τακίτου τὸ β ϗ Αἰμιλιανοῦ.

VI. Tacito II. et Aemiliano coss.

Αὐρηλιανὸς Αὔγουστος τελευτᾷ, ὢν ἐτῶν οε, ϗ ἐβασίλευσεν Φλωριανὸς ἡμέρας ϙζ, ϗ ἐσφάγη.

Aurelianus Augustus moritur, annos natus LXXV, regnatque Floranius diebus XCVII. et interficitur.

Ῥωμαίων λα ἐβασίλευσεν Πρόβος ἔτη ϛ.

Romanorum imp. XXXI. Probus an. VI.

α. ὑπ. Πρόβου Αὐγούστου ϗ Παυλίνου.

I. Probo Augusto et Paulino coss.

β. ὑπ. Πρόβου Αὐγούστου τὸ β ϗ Λούπου.

II. XI. Probo Augusto II. et Lupo coss.

γ. ὑπ. Πρόβου Αὐγούστου τὸ γ ϗ Πατέρνου.

III. Probo Augusto III. et Paterno coss.

σξε. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCLXV. OLYMPIAS.

δ. ὑπ. Μεσσαλᾶ ϗ Γράτου.

IV. Messala et Grato coss.

ε. ὑπ. Πρόβου Αὐγούστου τὸ δ ϗ Τιβεριανοῦ.

V. Probo Augusto IV. et Tiberiano coss.

ϛ. ὑπ. Πρόβου Αὐγούστου τὸ ε ϗ Βικτωρίνου.

VI. Probo Augusto V. et Victorino coss.

Ἐσφάγη Πρόβος Αὔγουστος ἐν Σιρμίῳ, ὢν ἐτῶν ν.

Interficitur Probus Augustus Sirmii, annos natus L.

Ῥωμαίων λβ ἐβασίλευσεν Κάρος, ἅμα τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ Καρίνῳ ϗ Νουμεριανῷ, ἔτη γ.

Romanorum imperator XXXII. Carus cum filiis Carino et Numeriano annis III.

α. ὑπ. Κάρου ϗ Καρίνου.

I. Caro et Carino coss.

σξϛ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCLXVI. OLYMPIAS.

β. ὑπ. Διοκλητιανοῦ ϗ Βάσσου.

II. Diocletiano et Basso coss.

γ. ὑπ. Καρίνου τὸ β ϗ Νουμεριανοῦ.

III. Carino II. et Numeriano coss.

Κάρος ἐκεραυνώθη ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ. Τελευτᾷ Καρίνος ὢν ἐτῶν λϛ. Εἶτα σφάζε-

Carus fulmine ictus est in Mesopotamia. Carinus annos natus XXXVI. mori-

ταισ Νυμεριανὸς ἐν Περίνθῳ τῆς Θρᾴκης τῇ νῦν καλουμένῃ Ἡρακλείᾳ ὑπὸ Ἄπρου ἐπάρχου.

tur. Deinde Numerianus Perinthi, in Thraciae civitate, quam nunc Heracleam vocant, ab Apro praefecto praetorii interficitur.

Ῥωμαίων λγ ἐβασίλευσεν Διοκλητιανὸς ἔτη κ.

Romanorum imperator XXXIII· Diocletianus annis XX.

α. ὑπ. Διοκλητιανοῦ Αὐγ. τὸ β ϗ Ἀριστοβούλου.

β. ὑπ. Μαξίμου ϗ Ἀκυλίνου.

I· Diocletiano Augusto II· et Aristobulo coss.

II· Maximo et Aquilino coss.

σξζ ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCLXVII· OLYMPIAS.

γ. ὑπ. Διοκλητιανοῦ Αὐγούστου τὸ γ ϗ Μαξιμιανοῦ Ἑρκουλίου Αὐγούστου.

δ. ὑπ. Μαξιμιανοῦ Ἑρκουλίου τὸ β ϗ Ἰανουαρίου.

ε. ὑπ. Βάσσου ϗ Κυντιανοῦ.

ϛ. ὑπ. Διοκλητιανοῦ Αὐγούστου τὸ δ ϗ Μαξιμιανοῦ Ἑρκουλίου Αὐγούστου τὸ γ.

III· Diocletiano Augusto III· et Maximiano Herculeo Augusto coss.

IV· Maximiano Herculeo II· et Iannuario coss.

V· Basso et Quintiano coss.

VI· Diocletiano IV· et Maximiano Herculio Augusto III· coss.

σξη ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCLXVIII· OLYMPIAS.

ζ. ὑπ. Τιβεριανοῦ ϗ Δίωνος.

η. ὑπ. Ἀννιβαλιανοῦ ϗ Ἀσκληπιοδότου.

θ. ὑπ. Διοκλητιανοῦ Αὐγούστου τὸ ε ϗ Μαξιμιανοῦ Ἑρκουλίου Αὐγούστου τὸ δ.

ι. ὑπ. Κωνσταντίου Καίσαρος ϗ Μαξιμιανοῦ Ἰοβίου Καίσαρος.

VII· Tiberiano et Dione coss.

VIII· Hannibaliano et Asclepiodoto coss.

IX· Diocletiano Augusto V· et Maximiano Herculeo Augusto IV· coss.

X· Constantino Caesare et Maximiano Iovio Caesare coss.

σξθ ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCLXIX· OLYMPIAS.

ια. ὑπ. Τούσκου ϗ Ἀνουλλίνου.

ιβ. ὑπ. Διοκλητιανοῦ Αὐγούστου τὸ ϛ ϗ Κωνσταντίου Καίσαρος τὸ β.

ιγ. ὑπ. Μαξιμιανοῦ Ἑρκουλίου τὸ ε ϗ Μαξιμιανοῦ Ἰοβίου Καίσαρος τὸ β.

ιδ. ὑπ. Ἀνικίου Φαύστου ϗ Σεβήρου Γάλλου.

XI· Tusco et Anullino coss.

XII· Diocletiano Augusto VI· et Constantio Caesare II· coss.

XIII· Maximiano Herculio V· et Maximiano Iovio Caesare II· coss.

XIV· Anicio Faosto et Severo Gallo coss.

σο ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

CCLXX· OLYMPIAS.

ιε. ὑπ. Διοκλητιανοῦ Αὐγούστου τὸ ζ ϗ Μαξιμιανοῦ Ἑρκουλίου Αὐγούστου τὸ ϛ.

ιϛ. ὑπ. Κωνσταντίου Καίσαρος τὸ γ ϗ Μαξιμιανοῦ Ἰοβίου τὸ γ.

ιζ. ὑπ. Τιτιανοῦ ϗ Νεπωτιανοῦ.

ιη. ὑπ Κωνσταντίου Καίσαρος τὸ δ ϗ Μαξιμιανοῦ Αὐγούστου Καίσαρος τὸ δ.

XV· Diocletiano Augusto VII· et Maximiano Augusto VI· coss.

XVI· Constantio Caesare III· et Maximiano Iovio III· coss.

XVII· Titiano et Nepotiano coss.

XVIII· Constantio Caesare IV· et Maximiano Iovio Caesare IV· coss.

σοα ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ιϑ. ὑπ. Διοκλητιανοῦ Αὐγούστου τὸ η ϗ Μαξιμιανοῦ τῦ Ἑρκουλίυ τὸ ζ.

κ. ὑπ. Διοκλητιανοῦ Αὐγούστου τὸ ϑ ϗ Μαξιμιανοῦ Ἑρκουλίυ τὸ η.

Ῥωμαίων λδ' ἐβασίλευσεν ὁ ϑειότατος ϗ πιστότατος Κωνσταντῖνος ὁ μέγας, ὁ υἱὸς Κωνσταντίυ, πρὸ η καλανδῶν αὐγούστυ, ἔτη λα, μῆνας ι.

α. ὑπ. Κωνσταντίυ Καίσαρος τὸ ε ϗ Μαξιμιανοῦ Ἰοβίυ τὸ ε.

β. ὑπ. Κωνσταντίου Καίσαρος τὸ ϛ ϗ Μαξιμιανοῦ Ἰοβίου τὸ ϛ.

CCLXXI. OLYMPIAS.

XIX. Diocletiano Augusto VIII. et Maximiano Herculeo VII. coss.

XX. Diocletiano Augusto IX. et Maximiano Herculeo VIII. coss.

Romanorum imp. XXXIV. sanctissimus et christianissimus Constantinus magnus, Constantii filius, ex a. d. VIII. kalend. augusti, annis XXXI, mensibus X.

I. Constantio Caesare V. et et Maximiano Iovio V. coss.

II. Constantio Caesare VI. et Maximiano Iovio VI. coss.

σοβ ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

γ. ὑπ. Φλαβίυ Κωνσταντίνυ Αὐγούστου μόνου.

δ. ὑπ. Πάλιν δέκατον (1), ϗ Μαξιμιανοῦ Γαλερίου τὸ ζ.

ε. ὑπ. Μαξιμιανοῦ Ἑρκουλίυ τὸ η ϗ Γαλερίυ Μαξίμου.

ϛ. ὑπ. Κωνσταντίνυ Αὐγούστυ τὸ β ϗ Λικινίυ.

CCLXXII. OLYMPIAS.

III. Flavio Constantino Augusto solo coss.

IV. Rursus decies, et Maximiano Galerio VII. coss.

V. Maximiano Herculeo VIII. et Galerio Maximo coss.

VI. Constantino Augusto II. et Licinio coss.

σογ ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ζ. ὑπ. Κωνσταντίνυ Αὐγούστυ τὸ γ ϗ Λικινίυ τὸ β.

η. ὑπ. Κωνσταντίνυ Αὐγούστυ τὸ δ ϗ Λικινίυ τὸ γ.

ϑ. ὑπ. Βελουσιανοῦ ϗ Ἀνιανοῦ.

ι. ὑπ. Κωνσταντίνυ Αὐγ. τὸ ε ϗ Λικινίυ τὸ δ.

CCLXXIII. OLYMPIAS.

VII. Constantino Augusto III. et Licinio II. coss.

VIII. Constantino Augusto IV. et Licinio III. coss.

IX. Volusiano et Aniano coss.

X. Constantino Augosto V. et Licinio IV. coss.

σοδ ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ια. ὑπ. Σαβίνυ ϗ Ῥυφίνυ.

ιβ. ὑπ. Γαλλικανοῦ ϗ Συμμάχυ.

ιγ. ὑπ. Λικινίυ τὸ ε ϗ Κρίσπου Καίσαρος.

ιδ. ὑπ. Κωνσταντίνου Αὐγούστου τὸ ϛ ϗ Λικινίου τὸ ε.

CCLXXIV. OLYMPIAS.

XI. Sabino et Rufino coss.

XII. Gallicano et Symmacho coss.

XIII. Licinio V. et Crispo Caesare coss.

XIV. Constantino Augusto VI. et Licinio V. coss.

(1) Cod. Παλινδεκάτου. Agitur autem de consulatu decimo Diocletiani. Videsis adnotationes ad chronicon paschale. Reapse autem apud Alnevenii fastos bis occurrit decimus Diocletiani consulatus, vel potius dicitur: *post consulatum Diocletiani X.*

σοε ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ιε. ὑπ. Κωνσταντίνου Αὐγούστου τὸ ζ κ̀ Κωνσταντίου Καίσαρος.
ιϛ. ὑπ. Κρίσπου τὸ β κ̀ Κωνσταντίου τὸ β.
ιζ. ὑπ. Προβιανοῦ κ̀ Ἰουλιανοῦ.
ιη. ὑπ. Σεβήρου κ̀ Ῥουφίνου.

CCLXXV. OLYMPIAS.

XV. Constantino Augusto VII. et Constantio Caesare coss.
XVI. Crispo II. et Constantio II. coss.
XVII. Probiano et Iuliano coss.
XVIII. Severo et Rufino coss.

σοϛ ΟΛΥΜΠΙΑΣ.

ιθ. ὑπ. Κρίσπου τὸ γ κ̀ Κωνσταντίου τὸ γ.
κ. ὑπ. Παυλίνου κ̀ Ἰουλιανοῦ.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος Κώνσταντα τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν Καίσαρα ὄντα, ἀνηγόρευσεν Αὔγουστον πρὸ ϛ ἰδῶν νοεμβρίων, κ̀ εἰκοσαετηρίδα τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἦξεν.

CCLXXVI. OLYMPIAS.

XIX. Crispo III. et Constantio III. coss.
XX. Paulino et Iuliano coss.

Piissimus Constantinus Constantem filium suum, qui tum Caesar erat, Augustum renuntiavit ex a. d. VI. id. novembris, et imperii vicennalia egit.

E U S E B I I P A M P H I L I
C H R O N I C O R U M
L I B E R P R I M U S E X P L I C I T.

EUSEBII PAMPHILI

CHRONICORUM

LIBER SECUNDUS

S. HIERONYMO INTERPRETE ET AMPLIATORE

AD CODICES VATICANOS NUPER EXACTUS.

SANCTI HIERONYMI

PRAEFATIO IN LIBRUM II.

CHRONICORUM EUSEBII.

HIERONYMUS VINCENTIO ET GALIENO

SUIS SALUTEM.

1. Vetus iste disertorum mos fuit, ut exercendi ingenii causa graecos libros latino sermone absolverent, et, quod plus in se difficultatis habet, poëmata illustrium virorum, addita metri necessitate, transferrent. Unde et noster Tullius Platonis integros libros ad verbum interpretatus est: et cum Aratum iam romanum hexametris versibus edidisset, in Xenophontis oeconomico lusit: in quo opere ita saepe aureum illud flumen eloquentiae quibusdam scabris et turbulentis obicibns retardatur, ut qui interpretata nesciunt, a Cicerone dicta non credant. Difficile est enim alienas lineas insequentem non alicubi excedere: arduum, ut quae in aliena lingua bene dicta sunt, eundem decorem in translatione conservent. Significatum est aliquid unius verbi proprietate; non habeo meum quo id efferam; et dum quaero implere sententiam, longo ambitu vix brevis viae spatia consummo. Accedunt hyperbatorum anfractus, dissimilitudines casuum, varietas figurarum: ipsum postremo suum, et, ut ita dicam, vernaculum linguae genus. Si ad verbum interpretor, absurde resonat: si ob necessitatem aliquid in ordine vel in sermone mutavero, ab interpretis videbor officio recessisse.

2. Itaque, mi Vincenti karissime, et tu Galiene pars animae meae, obsecro, ut quicquid hoc tumultuarii operis est, amicorum, non iudicum animo relegatis: praesertim cum et notario, ut scitis, velocissime dictaverim, et difficultatem rei etiam divinorum voluminum instrumenta testentur, quae a LXX. Interpretibus edita, non eundem saporem in graeco sermone custodiunt. Quamobrem Aquila, et Symmachns, et Theodotio incitati, diversum paene opus in eodem opere prodi-

derunt : alio nitente verbum de verbo exprimere, alio sensum potius sequi, tertio non multum a veteribus discrepare. Quinta autem, et sexta, et septima editio, licet quibus censeantur auctoribus, ignoretur; tamen ita probabilem sui diversitatem tenent, ut auctoritatem sine nominibus meruerint. Inde adeo venit, ut sacrae litterae minus comptae, et dure sonantes videantur; quod isti homines interpretatas eas de hebraeo nescientes, dum superficiem, non medullam inspiciunt, ante quasi vestem orationis sordidam perhorrescunt, quam pulchrum intrinsecus rerum corpus inveniant. Denique quid psalterio canorius? quod in morem nostri Flacci, et graeci Pindari, nunc iambo currit, nunc alcaico personat, nunc sapphico tumet, nunc semipede ingreditur. Quid deutoronomii et Isaiae cantico pulchrius? Quid Salomone gravius? Quid perfectius Iob? Quae omnia hexametris et pentametris versibus, ut Iosephus et Origenes scribunt, apud suos composita decurrunt. Haec cum graece legimus, aliud quiddam sonant : cum latine, penitus non cohaerent. Quod si cui non videtur linguae gratiam interpretatione mutari, Homerum ad verbum exprimat in latinum. Plus aliquid dicam, eundem in sua lingua prosae verbis interpretetur; videbit ordinem ridiculum, et poëtam eloquentissimum vix loquentem.

3. Quorsum ista? videlicet ut non vobis mirum videatur, si alicubi offendimus, si tarda oratio aut consonantibus asperatur, aut vocalibus hiulca vel divisa fit, aut rerum ipsarum brevitate constringitur, cum eruditissimi homines in eodem opere sudaverint: et ad communem difficultatem, quam in omni interpretatione causati sumus, hoc nobis proprium accedat, quod historia multiplex est, habens barbara nomina, res incognitas latinis, numeros inextricabiles, virgulas rebus pariter ac numeris intertextas, ut paene difficilius sit legendi ordinem discere, quam ad lectionis notitiam pervenire. Ut autem manifesto cognoscatur indicio, ad quem numerum historia quaeque pertineat, has distinctiones positas lector advertat, ut si ad primum numerum regni primitus enotati historia referenda est, primam litteram in explanatione historiae contempletur : et siquidem eam ex minio viderit, illi tempori applicandam vel anno sciat, quem suggesserit numerus similiter eodem minio figuratus. Si vero numerum non puro minio, sed mixto nigro notatum esse perviderit, secundae

lineae numero debetur historia. Si autem tertio numerorum ordini applicandum est quod fuerit adscriptum, medium puro minio numerum, et partem reliquam ex solo nigro expressam conspicabitur. Quarta numeri linea nihil habebit ex minio, sed indicio erit, quod sibi historia debeatur, cum minio facta littera in principio enodationis historiae, quae etiam superioribus signis subdenda est, nihilominus apparebit, nullo superius memoratorum signorum numeris respondente. Sin vero non minio, sed mixtim nigro rubroque littera fuerit expressa, refulgens ex rubro numerus in quintam numerorum lineam poterit adverti. Et ita sexta linea numeri ut secunda, septima ut tertia designabitur, octava quoque ut quarta apparente linea bicolori. Cum vero nec in numeris, nec in explanatione historiae ullum horum signorum, quae praediximus, fuerit, nona linea quod annotatum fuerit, vendicabit. Non tamen omnia huiusmodi requirenda sunt necessario, cum minor est numerus linearum. Unde praemonendum puto, ut prout quaeque scripta sunt, etiam colorum diversitates serventur, ne quis irrationabili aestimet voluptate oculis tantum rem esse quaesitam, et dum taedium scribendi fugit, labyrinthum erroris intexat. Id enim elucubratum est, ut regnorum tramites, qui per vicinitatem nimiam paene mixti erant, distinctione minii separarentur, et eundem coloris locum quem prior membrana signaverat, ex adverso positi numeri retinerent, vel etiam posterior scriptura servaret.

4. Nec ignoro multos fore, qui solita libidine omnibus detrahendi, quod vitare non potest, nisi qui omnino nil scribit, huic volumini geminum (1) dentem infigant. Calumniabuntur tempora, convertent ordinem, res arguent, syllabas eventilabunt: et quod accidere plerumque solet, negligentiam librariorum ad auctores referent. Quos cum possim meo iure repercutere, ut si displicet, non legant; malo breviter placatos dimittere, ut et Graecorum fidem, suo auctori adsignent; et quae nova inseruimus, de aliis probatissimis viris libata cognoscant. Sciendum etenim est, me et interpretis et scriptoris ex parte officio usum, quia et graeca fidelissime expressi, et nonnulla quae mihi intermissa videbantur, adieci, in romana maxime historia, quam Eusebius hu-

(1) Animadverte nobilem lectionem *geminum* pro *genuinum*, quam varietatem ignotam hactenus video superioribus huius praefationis editoribus. Codices vaticani octo habent *geminum*; ex his unus habet superscriptam vulgarem illam lectionem *genuinum*, alter etiam interpolatur. Reliqui vaticani codices habent *genuinum*.

ius conditor libri non tam ignorasse, ut eruditus, quam ut graece scribens, parum suis necessariam perstrinxisse mihi videtur. Itaque a Nino et Abraham usque ad Troiae captivitatem pura graeca translatio est (1). A Troia usque ad vicesimum Constantini annum nunc addita, nunc mixta sunt plurima, quae de Tranquillo, et ceteris illustribus historicis curiosissime excerpsimus. A Constantini autem supradicto anno usque ad consulatum Augustorum Valentis sexies et Valentiniani iterum, totum meum est. Quo fine contentus, reliquum tempus Gratiani et Theodosii latioris historiae stilo reservavi: non quo de viventibus timuerim libere et vere scribere; timor enim Dei timorem hominum reppellit; sed quoniam debachantibus adhuc in terra nostra barbaris, incerta sunt omnia.

(1) Res nunc certe haud ita se habet. Editus enim ex armeniaco codice Eusebii textus pauciores historias etiam ante troiana tempora habet quam textus hieronymianus. Itaque vel heic Hieronymus liberiore sententia loquitur, vel armeniacus interpres eusebiana aliquot commata omisit.

EUSEBII PAMPHILI

IN LIBRUM II. CHRONICORUM

PROHOEMIUM

S. HIERONYMO INTERPRETE. (1)

1. Moysem gentis hebraicae, qui primus omnium prophetarum ante adventum domini Salvatoris divinas leges sacris litteris explicavit, Inachi fuisse temporibus, eruditissimi viri tradiderunt: ex nostris Clemens, et Africanns, et Tatianus; ex Iudaeis Iosephus, et Iustus, veteris historiae monimenta replicantes. Porro Inachus quingentis annis troianum bellum antecedit. Ex ethnicis vero impius ille Porphyrius in quarto sui operis libro, quod adversum nos casso labore contexuit, post Moysem Semiramim fuisse adfirmat, quae apud Assyrios CL ante Inachum regnavit an-

1. Μωϋσέα γένος ἑβραῖον προφητῶν ἁπάντων πρῶτον, ἀμφὶ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, λέγω δὲ τοῦ Χριστοῦ, ἀμφί τε τῆς τῶν ἐθνῶν δι' αὐτοῦ θεογνωσίας χρησμοὺς καὶ λόγια θεῖα γραφῇ παραδεδωκότα, τοῖς χρόνοις ἀκμάσαι κατὰ Ἴναχον εἰρήκασιν ἄνδρες ἐν παιδεύσει γνώριμοι, Κλήμης, Ἀφρικανὸς, Τατιανὸς τοῦ καθ' ἡμᾶς λόγου, τῶν τε ἐκ περιτομῆς Ἰώσηππος καὶ Ἰοῦστος, ἰδίως ἕκαστος τὴν ἀπόδειξιν ἐκ παλαιᾶς ὑποσχὼν ἱστορίας. Ἴναχος δὲ τῶν ἰλιακῶν ἔτεσιν ἑπτακοσίοις πρεσβεύει. Ἑλληνικῶν δὲ φιλοσόφων, ὅστις ποτὲ ἦν ἀνὴρ, ὁ τὴν καθ' ἡμῶν συσκευὴν προβεβλημένος, ἐν τῇ δ' τῆς εἰς μάτην αὐτῷ πονηθείσης καθ' ἡμῶν ὑποθέσεως, πρὸ τῶν Σεμιράμεως χρόνων τὸν Μωϋσέα γενέσθαι φη-

(1) Videlicet Hieronymus hoc Eusebii prohoemium ex antiquo exemplari interpretatus est, aliquot tamen immixtis de suo sententiis. Eiusdem eusebiani prohoemii partem, in codice parisiaco Syncelli superstitem, ante Goarum Scaliger edidit, eamdemque ita fecit latinam, ut non parum ab hieronymiana interpretatione recederet. Sic igitur Scaliger.

1. Mosem genere hebraeum, qui prophetarum omnium primus de Salvatore nostro, de Christo, inquam, et de ea, quam gentes per eum adeptae sunt, Dei cognitione, vaticinia et oracula divina scripta tradidit, temporibus aequalem Inacho prodiderunt viri eruditione celebres, nostri quidem instituti Clemens, Africanus, Tatianus: ex circumcisione vero Iosephus et Iustus, suis quisque ex antiqua historia praebitis argumentis. Inachum vero septigentis annis iliaca antecessisse statuerunt. Ex philosophis autem, quisquis ille fuit opporatus illius adversus nos molitor, in quarto operis, quod in eas in cassum elaboravit, ante tempora Semiramidis Mosem fuisse dicit. Atqui illa annis CL ante Inachum Assyriis im-

nis. Itaque iuxta eum DCCC paene et L annis troiano bello Moyses senior invenitur. Cum haec ita se habeant, necessarium duxi veritatem diligentius persequi. Et ob id in priore libro (1) quasi quandam materiam futuro operi omnium mihi regum tempora praenotavi, Chaldaeorum, Assyriorum, Medorum, Persarum, Lydorum, Hebraeorum, Aegyptiorum, Atheniensium. Argivorum, Sicyoniorum, Lacedaemoniorum, Corinthiorum, Thessalorum, Macedonum, Latinorum, qui postea Romani nuncupati sunt. In praesenti autem stilo eadem tempora contra se invicem ponens, et singularum gentium annos dinumerans, ut quid cuique coaetaneum fuit, ita curioso ordine coaptavi.

2. Neque me fugit, in hebraeis codicibus dissonos aetatum annos inveniri, plusque vel minus, prout interpretibus visum est, lectitari: sequendumque potius illud, quod exemplariorum mul-

σί· βασιλεῦσαι γὰρ Ἀσσυρίων ἡ Σεμίραμις πρόσθεν ἔτεσι ν′ πρὸς τοῖς ρ′. Ὥστε εἶναι κατὰ τοῦτον τῶν τρωικῶν Μωϋσέα πρεσβύτερον ν′ καὶ ω′ ἔτεσιν. Ἐγὼ δὲ περὶ πολλοῦ τὸν ἀληθῆ λόγον τιμώμενος, καὶ τὸ ἀκριβὲς ἀνιχνεῦσαι διὰ σπουδῆς προὐθέμην· ἔνθεν ὁρμηθεὶς, ἐν μὲν τῇ πρὸ ταύτης συντάξει ὕλας ἐκπορίζων ἐμαυτῷ χρόνων ἀναγραφὰς συνελεξάμην παντοίας, βασιλείας τε Χαλδαίων, Ἀσσυρίων, Μήδων, Περσῶν, Λυδῶν, Ἑβραίων, Αἰγυπτίων, Ἀθηναίων, Ἀργείων, Σικυωνίων, Λακεδαιμονίων, Κορινθίων, Θετταλῶν, Μακεδόνων, Λατίνων, οἷς ὕστερον γέγονεν ἐπίκλην ὄνομα Ῥωμαῖοι· ὁμοῦ γίνονται ιέ (2). Ἐν δὲ τῷ παρόντι ἐπὶ τὸ αὐτὸ τοὺς χρόνους συναγαγὼν, καὶ ἀντιπαραθεὶς ἐκ παραλλήλου τὸν παρ' ἑκάστῳ ἔθνει τῶν ἐτῶν ἀριθμὸν, χρονικοῦ κανόνος σύνταξιν ἐποιησάμην.

2. Εὑρών τε παρ' Ἑβραίοις διαφόρους τῶν χρόνων ἀποδόσεις, τὴν μὲν πλεονάζουσαν, τὴν δὲ ἐλλείπουσαν, οὐ τὴν ἐμαυτῷ κεχρησμένην, λέγω γὰρ τὴν πλή-

peravit: ut consequens sit Mosem ex huius sententia troicis temporibus antiquiorem fuisse annis DCCCL. Ego autem, qui nihil prius habea veritate, rem accuratius investigare decrevi: atque eo consilio in priore opere materias mihi quasdam comparandi studio, temporum argumenta diversa conquisivi, regna nimirum Chaldaeorum, Assyriorum, Medorum, Persarum, Lydorum, Hebraeorum, Aegyptiorum, Atheniensium, Argivorum, Sicyoniorum, Lacedaemoniorum, Corinthiorum, Thessalorum, Macedonum, Latinorum, qui postea Romani sunt cognominati: quae simul fiunt XV regna. In praesenti quidem opere temporibus in unum collatis, annorum uniuscuiusque gentis numeris invicem ex averso inter se oppositis chronici canonis opus confeci.

2. Quum autem apud Hebraeos diversas temporum observassem editiones, illam quidem redundantem, hanc vero deficientem, illam secutus sum. Nihilominus et sic quoque He-

(1) Cuncti, praeter unum, vaticani codices habent *libro* pro vulgata lectione *libello*, quae delenda est.

(2) Comma hoc *simul fiunt regna XV*, non legebat Hieronymus.

titudo in fidem traxit. Verum utcunque quis volet computet, et repperiet Inachi temporibus, quem primum Argis regnasse aiunt, patriarcham Hebraeorum fuisse Israëlem, a quo duodecim Iudaeorum tribus Israëlis vocabulum sortitae sunt: Semiramim autem et Abraham contemporales fuisse, manifestum est. Nam Moyses, licet iunior supradictis sit, omnibus tamen, quos Graeci antiquissimos putant, senior deprehenditur, Homero scilicet, et Hesiodo, troianoque bello, ac multo superior Hercule, Musaeo, Lino, Chirone, Orpheo, Castore, Polluce, Aesculapio, Libero, Mercurio, Apolline, et ceteris diis gentium, sacrisque, vel vatibus; ipsius quoque Iovis gestis (1), quem Graecia in arce divinitatis collocavit (2). Hos inquam, omnes quos enumeravimus, etiam post Cecropem diphyem primum Atticae regem, fuisse convincimus. Cecro–

θουσαν, ἥρπασα, τὴν δὲ ἐνδέουσαν μετῆλθον. Πλὴν ἀλλὰ καὶ οὕτω κατὰ μὲν Ἴναχον, ὃν πρῶτον Ἕλληνες Ἄργους βασιλεῦσαί φασι, τῶν Ἑβραίων προπάτορα Ἰσραὴλ γενόμενον εὗρον, ἐξ οὗ τὸ δωδεκάφυλον τοῦ Ἰουδαίων ἔθνους τοῦ τῆς Ἰσραὴλ ἐπωνυμίας ἠξιώθη· κατὰ δὲ τὴν Σεμίραμιν τὸν Ἀβραάμ, χαλδαῖον μὲν τὸ γένος, ἄλλως δὲ ἄνδρα θεοφιλῆ, καὶ πρῶτον τῶν παρ' Ἑβραίοις προφητῶν εἶναι πεπιστευμένον· Μωϋσέα δέ, φιλαληθῶς εἰπεῖν, τούτων μὲν νεώτερον, τῶν δὲ παρ' Ἕλλησιν ἀρχαιολογουμένων ἁπάντων πρεσβύτατον, Ὁμήρου λέγω, καὶ Ἡσιόδου, καὶ αὐτῶν γε τῶν τρωικῶν, καὶ ἔτι Διοσκούρων, Ἀσκληπιοῦ, Διονύσου, ἡρώων τε πάντων, Ἑρμοῦ τε καὶ Ἀπόλλωνος, τῶν τε λοιπῶν παρ' Ἕλλησι θεῶν, μυστηρίων τε καὶ τελετῶν, Διός τε αὐτοῦ πράξεων τῶν παρ' Ἕλλησι μνημονευομένων. Τούτων γὰρ ἁπάντων τὴν ἱστορίαν νεωτέραν τῆς Κέκροπος ἡλικίας παῖδες Ἑλλήνων παραδεδώκασι. Μωϋσέα δὲ ἡ παροῦσα συνεξέτασις τῶν χρόνων γενέσθαι κατὰ Κέκροπα τὸν διφυῆ, ὃν πρῶτόν φασι τῆς

braeorum progenitorem Israëlem, a quo iudaicae gentis duodecim tribus Israelis nomine censentur, Inacho, quem primum Argis regnasse Graeci prodiderunt, tempore aequalem fuisse reperi: Semiramidis vero temporibus Abraham vixisse, hominem quidem natione chaldaeum, sed tamen Deo acceptissimum, qui primus propheta apud Hebraeos fuisse creditur: Mosem autem, ut verum fatear, infra horum tempora extitisse, antiquiorem tamen omnibus priscae Graecorum memoriae, Homero, inquam, Hesiodo, ipsisque troianis temporibus, Castoribus, Aesculapio, Libero patre, Heroibus, Mercurio et Apolline, reliquisque Graecorum diis mysteriis et initiis, atque adeo ipsis Iovis gestis, quae a Graecis memorantur: quorum omnium historiam infra aetatem Cecropis fuisse tradiderunt. Hoc autem examen temporum Mo-

(1) In canone ad Abrahami annum CCXII, nempe ante Moysem annis plus ducentis, traditur Iupiter mixtus Niobae. Verum ibi Eusebius ex aliorum potius quam ex sua sententia loquitur; alioqui sibimet mirifice adversaretur. Vide etiam ad Abrahami annum LVI.

(2) Graecus textus *gestis apud Graecos memoratis*. Quare Hieronymus vel aliud legit, vel sententiam marte proprio immutavit.

pem autem praesens historia Moysi coaetaneum ostendit, et antecedere troianum bellum annis trecentis quinquaginta (1).

3. Quod, ne cui dubium videatur, sequens ratio sic probabit. Quadragesimo secundo anno imperii Augusti CHRISTUS natus est: quinto decimo anno Tiberii praedicare orsus est. Si quis igitur retrorsum annorum supputans numerum, alterum Darii regis Persarum quaerat annum, sub quo templum Hierosolymorum, quod a Babyloniis destructum fuerat, instauratum est, repperiet a Tiberio

Ἀττικῆς βασιλεῦσαι, συνίστησι πρὸ τῶν ἰλιακῶν ἀμφὶ τὰ τν' ἔτη (2). *Ex Syncello p. 65-66.*

3. . . . Συντρεχόντων ὁμολογουμένως τῶν χρόνων Αὐγούστου Ῥωμαίων αὐτοκράτορος, καὶ τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν γενέσεως, ἀρχήν τε τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ ποιησαμένου κατὰ τὸ πεντεκαιδέκατον ἔτος Τιβερίου Καίσαρος, εἴτις ἀπὸ τούτου συναγαγεῖν ἐθέλοι τὸν τῶν ἐτῶν ἀριθμὸν, προιὼν ἐπὶ τοὺς ἀνωτέρω χρόνους τοὺς μέχρι Δαρείου τοῦ Περσῶν βασιλέως, καὶ τὸν κατ'

sem saeculo Cecropis fuisse adstruit, qui primus circiter CCCL *annis ante troiana tempora in Attica regnasse memoratur.*

(1) Ita legimus cum plurimis codicibus, nec non editionibus priscis et graeco exemplari, non vero CCCLXXV ut Pontaci supputatio et codex eiusdem unicus malunt.

(2) Eusebii hoc prohoemium, praeter Syncellum quem toties laudavimus, legebat etiam Eustathius chronographus, ab Hippolyto thebano memoratus. Locum eius insignem edidit Allatius initio commentarii eiusdem auctoris ad hexhemeron; mihi vero locus idem cum varietatibus occurrebat olim in codice ambrosiano nuperque in vaticano longe integriore Georgii Hamartoli chronographi, nec non apud Iohannem siculum chronographum aeque ineditum. Hamartoli prologum Allatius vulgavit in dissertatione de Georgiis: ego vero ipsum opus aliquando in lucem proferam. Sic autem scribit Eustathius. Ὁ *μὲν οὖν* Κλήμης τε καὶ Ἀφρικανὸς καὶ Τατιανὸς, τῶν δὲ ἐκ περιτομῆς Ἰώσηπος καὶ Ἰοῦστος, κατὰ Ἴναχον ἀκμάσαι τὸν θεσπέσιον Μωϋσέα ἱστόρησαν, ἰδίως ἕκαστος ἐκ παλαιᾶς ἱστορίας ὑποσχὼν τὴν ἀπόδειξιν. Ἴναχος δὲ ἑπτακοσίοις ἔτεσι τὸν ἰλιακὸν προτερεῖ πόλεμον. Ὁ δὲ πολυμαθὴς καὶ πολυΐστωρ Εὐσέβιος διακριβεστάτην τῶν χρόνων ἀναγραφὴν ποιησάμενος, τοῖς χρόνοις μὲν Ἰνάχου τὸν ἱερὸν Ἰακὼβ εὗρε συνακμάσαντα, Μωϋσέα δὲ Κέκροπος. Χρονικοῦ γὰρ κανόνος σύνταξιν ποιησάμενος, ἐκ παραλλήλου ἀντιπαρέθηκε τὸν παρ' ἑκάστῳ ἔθνει δυναστεύοντα. Συνήγαγε δὲ χρόνους τῆς βασιλείας Χαλδαίων, Ἀσσυρίων, Μήδων, Περσῶν, Λυδῶν, Ἑβραίων, Αἰγυπτίων, Ἀθηναίων, Ἀργείων, Σικυωνίων, Λακεδαιμονίων, Κορινθίων, Θετταλῶν, Μακεδόνων τῶν πάλαι Κιτιαίων λεγομένων, Λατίνων τῶν ἀπὸ Λατίνου βασιλέως αὐτῶν, καὶ Ἰταλῶν ἔκ τινος ἡγεμονεύσαντος αὐτῶν προσαγορευθέντων, καὶ ὕστερον ἐπικληθέντων Ῥωμαίων ἀπὸ Ῥώμου καὶ Ῥώμου. Καὶ τούτων τοὺς χρόνους ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγαγὼν, ἑκάστου ἔθνους τῶν βασιλέων συνέκρινε τοὺς χρόνους, ἀντιπαρατιθεὶς τὰ ἔτη τῆς βασιλείας Ἀσσυρίων βασιλίδος, τουτέστι τῆς Σεμιράμεως τοῖς Ἀβραὰμ ἔτεσι· κατὰ γὰρ τὴν Σεμίραμιν Ἀβραὰμ ἐγνωρίζετο, καὶ Ἰακὼβ κατὰ Ἴναχον, καὶ Μωϋσῆς κατὰ Κέκροπα τὸν διφυῆ, ὃν πρὸ τῶν ἰλιακῶν ἔτεσι τριακοσίοις πρῶτον βασιλέα τῆς Ἀττικῆς Ἕλληνες ἱστόρησαν· ὡς εἶναι τῶν παρ' Ἕλλησιν ἀρχαίων σοφῶν Μωϋσέα πρεσβύτατον, Ὁμήρου λέγω, καὶ Ἡσιόδου, καὶ τῶν τρωϊκῶν, Ἡρακλέους τε, καὶ Μουσαίου καὶ Λίνου, ἔτι Χείρωνος, καὶ Ὀρφέως, καὶ Διοσκούρων, Ἀσκληπίου, καὶ Διονύσου, καὶ Ἑρμοῦ, Ἀπόλλωνός τε, καὶ τῶν ἑλληνικῶν μυστηρίων καὶ τελετῶν, καὶ αὐτῶν τῶν Διὸς πράξεων, ἔτι δὲ τοῦ κατὰ Δευκαλίωνα κατακλυσμοῦ καὶ τῆς ἐπὶ Φαέθοντος ἐκπυρώσεως, Ἐριχθονίου τε γενέσεως, καὶ Κόρης ἁρπαγῆς. Ὅθεν καὶ τινες τῶν παρ' αὐτῶν προκρίτων φαίνονται ἐκ τῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων σφετερισάμενοι· πάντες γὰρ οὗτοι μετὰ τὸν Κέκροπα γεγόνασιν, ὃν πολὺ Ὅμηρος καὶ Ἡσίοδος τοῖς χρόνοις ὑποβεβήκασιν. Οὗτος γέ τοι Μωϋσῆς τῶν σοφῶν πάντων διδάσκαλος εὕρηνε, τῶν ἀπορρήτων ἐξηγητὴς γενόμενος κ. τ. λ.

usque ad Darium annos DXLVIII (1). Darii quippe secundus annus sexagesimae quintae olympiadis anno primo fuit: et Tiberii XV in ducentesimam primam olympiadem incurrit (2). Fiunt ergo inter Darium et Tiberium olympiades CXXXVII, anni DXLVIII, quadriennio in una olympiade supputato. Deinde secundo Darii anno, LXX desolationis annus templi expletur, a quo usque ad primam olympiadem retrorsum numerantur olympiades LXIV, anni CCLVI, qui similiter supputantur a supradicto desolationis templi anno usque ad L annum Oziae (3) regis Iudaeorum, sub quo Isaias et Osee fuerunt. Itaque prima olympias in Isaiae et reliquorum incurrit aetatem, qui cum eo prophetaverunt. Rursum si a prima olympiade ad superiora tempora et usque ad captivitatem Troiae proveharis, invenies annos CCCCVI, quos et nos in priore opusculo (4) digessimus, ut curiosissima Graecorum historia conscribit. Item apud Hebraeos a supradicto Oziae anno et tem-

αὐτὸν ἀνανεώσεως τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις νεώ, ἣ γέγονε κατὰ τὴν ἀπὸ Βαβυλῶνος ἐπάνοδον τῆς Ἰουδαίων ἔθνους, εὕροι ἂν ἀπὸ Τιβερίου, ἐπὶ τὸ δεύτερον ἔτος Δαρείου, ἔτη φμή. Δαρείου μὲν γὰρ τὸ δεύτερον κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ξέ ὀλυμπιάδος καταντᾷ, Τιβερίου δὲ τὸ πεντεκαιδέκατον τῆς Ῥωμαίων βασιλείας κατὰ τὸ τέταρτον τῆς σά ὀλυμπιάδος συμπίπτει. Γίνονται τοίνυν αἱ μεταξὺ Δαρείου τῆς πέρσου, καὶ Τιβερίου τῆς Ῥωμαίων βασιλέως, ὀλυμπιάδες ρλζ', αἳ συνάγουσι χρόνον ἐτῶν φμή, τετραετείας τῇ ὀλυμπιάδι λογιζομένης. Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος Δαρείου τὸ ἑβδομηκοστὸν ὑπῆρχε τῆς ἐρημίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις νεώ, κἀντεῦθεν πάλιν ἀνατρεχόντων, ἀπὸ μὲν τῆς δευτέρου ἔτους Δαρείου, ἐπὶ τὴν πρώτην ὀλυμπιάδα, ἔτη συνάγοιτο ἂν σνς', ὀλυμπιάδες ξδ'. Τοσαῦτα δὲ εὕροις ἂν τὰ ἀπὸ τῆς ὑστάτου ἔτους τῆς ἐρημίας τῆς δηλωθέντος ἱεροῦ, ἐπὶ τὸ ν' ἔτος Ὀζίου τῆς τῶν Ἰουδαίων βασιλέως ἀνιὼν, καθ' ὃν ἐπροφήτευον Ἡσαΐας καὶ Ὀσηέ· ὥστε εἶναι τὴν πρώτην καθ' Ἕλληνας ὀλυμπιάδα σύνδρομον τῷ προφήτῃ Ἡσαΐᾳ, καὶ τοῖς τούτου συγχρόνοις. Πάλιν δὲ ἀπὸ τῆς πρώτης ὀλυμπιάδος, ἐπὶ τοὺς ἔμπροσθεν ἀνιὼν χρόνους, μέχρι τῆς Ἰλίου ἁλώσεως, εὑρήσεις ἔτη συγκεφαλαιούμενα υή. Καὶ καθ' Ἑβραίους ἀπὸ πεντηκοστοῦ ἔτους Ὀζίου τῆς Ἰουδαίων βασιλέως ἀνιὼν ἐπὶ τὸ τρίτον ἔτος Λαβδὼν τῆς παρ' Ἑβραίοις

(1) Confer lib. I. XVIII. 9.

(2) In textu edito Eusebii *praep. ev.* x. 9. legitur *ducentesima tertia*; sed est *ducentesima prima* etiam in priore chronicorum libro cap. XVIII. 8. Apud laterculum tamen cap. XLIX. p. 225. incidit in annum I. olympiadis 202, quae perexigua differentia est, prae tot aliis multo maioribus quibus primus Eusebii secundusque liber invicem discrepant.

(3) Confer Hieronymum epist. XVIII.

(4) Lib. I. 31. quo loco scribuntur CDVII; verum heic graece CDVIII.

poribus Isaiae prophetae, usque ad Samson et tertium annum Labdon iudicis, supputabis annos CCCCVI (1). Samson autem est, quem in corporis robore Herculi similem ferunt posteri Iudaeorum: et mihi videntur non multum distare tempore inter se, siquidem ambo circa Troiae captivitatem fuerunt. Post haec iterum ad priora convertere, et cum CCC tibi et XXIX (2) annos pes retroactus impleverit, Graecorum Cecropem diphyem et Moysem invenies Hebraeorum. Nam a XLV Cecropis anno usque ad captivitatem Troiae, et ab LXXX aetatis Moysi, in quo populum israëliticum de Aegypto eduxit, usque ad Labdon et Samson iudices, computantur anni CCCXXIX. Itaque sine ulla ambiguitate Moyses et Cecrops, qui primus Atheniensium rex fuit, iisdem fuere temporibus.

4. Porro iste est Cecrops diphyes indigena, sub quo primum in arce oliva exorta est, et Atheniensium urbs ex Minervae appellatione sortita nomen. Hic primus omnium Iovem appellavit (3), simulacra repperit, aram statuit, victimas immolavit, nequaquam istiusmodi rebus in Graecia unquam visis. Cetera quoque quae apud Graecos mira iactantur, posteriora Cecropis annis deprehenduntur. Si autem Cecropis, consequenter et Moysi, qui cum Cecrope fuit. Post hunc enim scribitur diluvium sub Deucalione, incendium sub

γινομένου κριτοῦ, καὶ τοῦ Σαμψών, τὸν ἴσον συνάξεις ἀριθμὸν ἐτῶν υή· ὃν κατὰ τὴν τοῦ σώματος ἀλκὴν ἀνυπόστατον γενέσθαι φασιν ἐοικότα τῷ βοωμένῳ παρ' Ἕλλησιν Ἡρακλεῖ. Καὶ ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ ἀνωτέρω βαδίζων ἐν ταυτῷ τε συναγαγὼν ἀριθμὸν ἐτῶν τκθ', εὕροις ἂν κατὰ μὲν Ἑβραίους Μωϋσέα, κατὰ δὲ Ἕλληνας Κέκροπα τὸν γηγενῆ . . . .

4. Οὗτος ἐστὶν Κέκροψ ὁ διφυὴς γηγενής, ἐφ' οὗ ἡ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἐλαία πρώτως ἐφύη. Οὗτος ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν πόλιν Ἀθήνας ὠνόμασεν· ὃς πρῶτος λέγεται Ζῆνα κεκληκέναι θεὸν, μὴ πρότερον οὕτω παρ' ἀνθρώποις ὠνομασμένον, ἔπειτα βωμὸν παρ' Ἀθηναίοις ἱδρῦσαι, βοῦν θῦσαι, πρῶτος Ἀθηνᾶς ἄγαλμα συστήσασθαι, ὡς οὐδὲ τούτων ἐκ παλαιοῦ ὑπαρχόντων. Κατώτερα δὲ τῶν Κέκροπος ἱστορεῖται χρόνων τὰ παρ' Ἕλλησι θαυμαζόμενα. Γίνεται γὰρ μετὰ Κέκροπα ὁ κατὰ Δευκαλίωνα κατακλυσμὸς, καὶ ἡ ἐπὶ Φαέθοντος

(1) Graece CDVIII.

(2) Codices aliquot habent heic et inferius CCCXXVIII.

(3) Si Cecrops Moysis est aequalis, Moyses autem Iove vetustior, ut dictum est, qui fieri potest ut Cecrops Iovem deum appellaverit? Sed enim Eusebius aliorum sententiam refert, non suam; quod faciet etiam ad Abrahami annum CCXII.

Phaëthonte, Erichthonius Vulcani et Terrae filius, Dardanusque qui Dardaniam condidit, de quo Homerus

" Quem primum genuit caelesti Iupiter arce ".

Liberae quoque raptus et Europae, sacra Cereris atque Isidis, delubrum in Eleusina, frumenta Triptolemi, regnum Trois:

" Cuius dii natum Ganymedem ad sidera raptum
" Vina Iovi magnis voluerunt fundere mensis ".

Quo tempore Tantalus quoque et Tityus fuerunt, et Apollo natus est. Nam Latona Iovis coniux tempore Tityi fuit: Latonae autem et Iovis Apollo filius. Post quos Cadmus Thebas venit,

" Qui Semelem genuit, de qua pulcherrima proles
" Liber condignam partu tulit edita frugem ".

Porro Liber et reliqui, quos mox inferemus, post CC (1) annum Cecropis fuerunt; Linus scilicet et Zethus et Amphion, Musaeus, Orpheus, Minos, Perseus, Aesculapius, gemini Castor et Pollux, Hercules, cum quo Apollo servivit Admeto. Post quos facta est troianae urbis eversio, quam Homerus longo sequitur intervallo; Homerus autem Solone et Thalete milesio ceterisque, qui cum his septem Sapientes appellati sunt, multo prior repperitur. Deinde Pythagoras extitit, qui se non sapientem, ut priores, sed philosophum, idest amatorem sapientiae, dici voluit. Quem secutus Socrates, Platonem erudivit; a quo famosa in partes philosophia di-

ἐκπύρωσις, Ἐριχθονίου τε γένεσις, ϗ ἡ ὑπὸ Δαρδάνου τῆς Δαρδανίας κτίσις, ὃν πρῶτον, φησὶν Ὅμηρος . . . τέκετο νεφεληγερέτα Ζεύς (2).
Κόρης τε ἁρπαγὴ, ϗ Δήμητρος μυστήρια, ϗ ἡ τῆς ἐν Ἐλευσῖνι τεμένους καθίδρυσις, Τριπτολέμου γεωργία, Τρωός τε βασιλεία, οὗ υἱὸν

. . . . ἀνηρείψαντο θεοὶ Διὶ οἰνοχοεύειν,
Κάλλεος εἵνεκα οἷο, ἵν' ἀθανάτοισι μετείη (3).

Τιτυὸς δὲ συνεχρόνισε Ταντάλῳ· καὶ μὴν ἡ Λητὼ κατὰ Τάνταλον, ϗ Ἀπόλλωνος γένεσις.

Λητὼ γὰρ ἥλκησε Διὸς κυδρὴν παράκοιτιν (4).

Κάδμος τε ὁ Σεμέλης πατὴρ εἰς Θήβας ἔρχεται.

Καδμείη δ' ἄρα οἱ Σεμέλη τέκε φαίδιμον υἱὸν
Μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι Διώνυσον πολυγηθῆ (5).

(1) Scaliger scribit *centesimum*; sed codices habent *ducentesimum*.

(2) *Iliad*. XX. 215.

(3) *Iliad*. XX. 234-235.

(4) *Odyss*. XI. 579.

(5) Hesiod. *Theogon*. v. 939-940.

visa est. Horum singulos iuxta ordinem sequentis historiae suis locis inseremus.

5. Igitur Moyses cunctos, quos supra memoravimus, antecedit; quia aetate Cecropis fuisse monstratus est. Ab LXXX autem anno Moysi et egressu Israël ex Aegypto, rursum ad superiora conversus, usque ad primum annum Abrahae, repperies annos DV (1): quos similiter a XLV anno Cecropis usque ad Ninum et Semiramim Assyriorum principes supputabis. Primus quippe omni Asiae, exceptis Indis, Ninus Beli filius regnavit. Itaque manifestum est, Abraham Nini aetate generatum, iuxta eum tamen numerum, quem contractiorem editione vulgata sermo praebet hebraeus. Verum incuriositate (2) ne cesses: et cum divinam scripturam diligenter evolveris, a nativitate Abrahae usque ad totius orbis diluvium, invenies retrorsum annos DCCCCXLII. Item a diluvio, usque ad Adam MMCCXLII, in quibus * nulla penitus nec graeca, nec barbara, et ut loquar in commune, gentilis invenitur historia.

6. Quamobrem praesens opusculum ab Abraham et Nino usque ad nostram aetatem inferiora tempora persequetur: et statim in principio sui Hebraeorum Abraham, Assyriorum Ninum et Semiramim proponet: quia ** neque Athenarum adhuc urbs, neque Argivorum regnum nomen acceperat, solis Sicyoniis in Graecia florentibus; apud quos temporibus Abrahae et Nini Europem secundum regnasse ferunt. Quod cur etiam nos putemus, ex sequentibus demonstrabitur. Si enim diligenter enumeres ab ultima aetate Nini usque ad Troiae captivitatem, invenies annos DCCCXXXIV.

5. Τούτων οὖν ἁπάντων πρεσβύτερος γεγονὼς συνίσταται Μωϋσῆς, ὡς ἂν κατὰ Κέκροπα τὴν ἡλικίαν ἀκμάσας. Ἀπὸ δὲ τῆς π' Μωϋσέως πάλιν ἀνιὼν ἐπὶ τὸ πρῶτον ἔτος ζωῆς Ἀβραάμ, εὑρήσεις ἔτη φέ. Τοσαῦτα δὲ ἀπὸ τοῦ δηλωθέντος ἔτους τῆς Κέκροπος βασιλείας τὸν ἀνωτέρω χρόνον ἀπαριθμούμενος, ἐπὶ Νῖνον ἥξεις τὸν ἀσσύριον, ὃν πρῶτόν φασιν ἁπάσης τῆς Ἀσίας, πλὴν Ἰνδῶν, κεκρατηκέναι· ὥστε εἶναι τὸν Ἀβραὰμ κατὰ τοῦτον . . .

(*) Ἐν οἷς οὐδὲν ἐπίσημον γεγονὸς ἱστορεῖται παρ' Ἕλλησι . . .

(**) Οὔπω τότε Ἀθηναίων οὔτε τὴν πόλιν οὔτε τὴν προσηγορίαν. *Ex Eusebio praep. ev. x. 9 (et 12) quo loco dicit Eusebius se haec evidenter demonstravisse* ἐν τοῖς πονηθεῖσιν ἡμῖν χρονικοῖς κανόσι, *in elaboratis a se chronicis canonibus.*

(1) Lege lib. I. XVI. 19-20.

(2) Scaliger et codices aliquot *in curiositate*; quae sane facilis et ambigua scripturae aberratio est.

Item in Sicyone ab anno XXII regis Europis usque ad supradictum tempus, eosdem annos invenies DCCCXXXIV. Apud Hebraeos quoque a nativitate Abrahae usque ad Labdon et Samson iudices Hebraeorum, qui troianis temporibus populo praefuerunt, aeque supputabis annos DCCCXXXIV. Item apud Aegyptios ab aetate Nini et Semiramidis, quo tempore sexta decima iam dynastia Thebaei Aegyptiis imperabant, usque ad vicesimam dynastiam et regem Aegypti Thuorin, qui ab Homero Polybus vocatur, sub quo etiam Troia capta est, colliguntur supradicti anni DCCCXXXIV. Igitur consequenter uno eodemque tempore in libelli fronte ponimus Abraham, Ninum, Semiramim, Europem, Aegyptiorum Thebaeos. Et haec quidem ita se habere, ut praefati sumus, posterior textus exponet.

7. Nunc illud in cura est, ut etiam Hebraeorum annos in quatuor tempora dividamus. Ab Abraham usque ad Moysen; a Moyse usque ad primam aedificationem templi; a prima aedificatione templi usque ad secundam instaurationem eius; ab instauratione eius usque ad adventum DOMINI. A nativitate quippe Abrahae usque ad Moysem et egressum Israëlis ex Aegypto, computantur anni DV (1). A Moyse autem usque ad Salomonem et primam aedificationem templi, anni CCCCLXXIX (2), secundum minorem tamen numerum, quem tertius Regnorum liber continet. Nam iuxta volumen Iudicum supputantur anni DC * (3). A Salomone vero usque ad instaurationem templi, quae sub Dario Persarum rege facta est, colliguntur anni DXII (4). Porro a Dario usque ad praedicationem DOMINI NOSTRI IESU CHRISTI, et usque ad quintum decimum annum Tiberii principis Romanorum, explentur anni DXLVIII (5). Itaque simul fiunt ab Abraham, usque ad quintum decimum Tiberii annum, anni MMXLIV.

8. Similiter a Nino et Semiramide usque ad Moysem et Cecropem, anni DV. A Cecrope usque ad captivitatem Troiae, an-

(*) Ἔσται ὁ πᾶς τῆς ἐξόδου χρόνος ἐπὶ τὴν τοῦ ναοῦ κατασκευὴν ἐτῶν χ κατ' Εὐσέβιον. *Syncellus p. 175. B.*

(1) Lib. 1. XVI. 19-20.
(2) Lib. 1. XVI. 27. sqq. scribuntur CDLXXX.
(3) Lib. 1. XVI. 25 et 27.
(4) Lib. 1. XVIII 4. scribuntur DII.
(5) Lib. I. XVIII. 9.

ni CCCXXIX (1). A captivitate Troiae usque ad primam olympiadem, anni CCCCVI (2). A prima olympiade usque ad secundum Darii annum et instaurationem templi, anni CCLVI. A secundo Darii anno et instauratione templi usque ad quintum decimum annum Tiberii Caesaris, anni DXLVIII (3). Fiunt simul a Nino et Semiramide, usque ad quintum decimum Tiberii annum, anni MMXLIV, quos et ab Abraham usque ad Tiberium ostendimus supputatos. A Tiberii autem quinto decimo usque ad Constantini victoris augusti vicennalia numerantur anni CCC (4). Itaque fiunt omnes anni historiae istius MMCCCXLIV (5). Et ne longus forte ordo numerorum aliquid turbationis afferret, omnem annorum congeriem in decadas caecidimus, quas ex singularum gentium historiis congregantes sibi fecimus invicem esse contrarias, ut facilis praebeatur inventio, cuius graeci aetate vel barbari, prophetae et reges et sacerdotes fuerint Hebraeorum (6): itemque falso diversarum gentium crediti dii; qui heroës; quae, quando urbs condita; qui de illustribus viris philosophi, poëtae, principes, scriptoresque variorum operum extiterint; et siqua alia digna memoria putavit antiquitas. Quae universa in suis locis cum summa brevitate ponemus (7).

OBTESTATIO EUSEBII.

ADIURO TE, QUICUMQUE HOS DESCRIPSERIS LIBROS, PER DOMINUM NOSTRUM IESUM CHRISTUM, ET GLORIOSUM EIUS ADVENTUM, IN QUO VENIET IUDICARE VIVOS ET MORTUOS, UT CONFERAS QUOD SCRIPSERIS, ET EMENDES AD EXEMPLARIA EA, DE QUIBUS SCRIPSERIS, DILIGENTER: ET HOC ADIURATIONIS GENUS SIMILITER TRANSCRIBAS, ET TRANSFERAS IN EUM CODICEM, QUEM DESCRIPSERIS.

(1) Pontacus emendat CCCLXXV. Sed habent CCCXXIX passim codices, nec non princeps editio, et veneta anni 1483, et Scaliger.

(2) Lib. I. cap. XXXI. scribuntur CDVII.

(3) Lib. I. XVIII. 9.

(4) Ita Eusebius priore libro cap. XVIII. 9. quae verba huc transferenda fuerunt pro hieronymianis: *usque ad quartum decimum annum Valentis, quo interiit, numerantur anni CCCLI.* Oportuit enim Eusebii textum intelibatum exhibere, quia prohoemium nomine eius titulatur.

(5) Hieronymus scribit: *itaque fiunt istius historiae MMCCCXCV.* Sed nos spatium subtraximus quod est inter vicennalia Constantini, obitumque Valentis, ne Eusebium aliter loquentem, et quidem cum anachronismo, induceremus.

(6) Confer prohoemium libri I. ff. 9.

(7) Eusebii prohoemio subtexitur tum in editionibus tum in vaticanis plerisque Eusebii codicibus barbarum illud *exordium libri*, sive primorum populorum descriptio; quod scriptum neque Eusebium habere parentem neque Hieronymum neque alium quemvis bonae frugis auctorem, palam est. Igitur ab hoc nobilissimo chronici opere tam vilis et spuria scriptura, prorsus expelli debuit, quam medii aevi codicum aetas frustra tuetur; etenim scimus barbarorum temporum hominibus fabulosas magis et inficetas historias, quam severas et sanas, placuisse. Ceteroquin confer similia scripta apud Canis. Basnag. T. II. p. 148. sqq.

REGUM SERIES. (1)

ASSYRIORUM REGES (2).	ΑΣΣΥΡΙΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.
Ninus annis LII.	Νῖνος ἔτη νβ'.
Semiramis annis XLII.	Σεμίραμις ἔτη μβ'.
Ninyas, qui et Zames, an. XXXVIII.	Νινύας, ὁ καὶ Ζάμης, ἔτη λή.
Arius annis XXX.	Ἄρειος ἔτη λ'.
Aralius annis XL.	Ἀράλιος ἔτη μ'.
Xerxes annis XXX.	Ξέρξης ἔτη λ'.
Armamithres annis XXXVIII.	Ἀρμαμίθρης ἔτη λή.
Belochus annis XXXV.	Βήλωχος ἔτη λέ.
Balaeus annis LII (3).	Βαλαῖος ἔτη νβ'.
Altadas annis XXXII.	Ἀλτάδας (4) ἔτη λβ.
Mamythus annis XXX.	Μαμυθὸς ἔτη λ'.
Macchaleus annis XXX.	Μασχάλεων ἔτη κή.
Sphaerus annis XX.	Σφαῖρος ἔτη κβ'. (5).
Mamylus annis XXX.	Μάμυλος ἔτη λ'.
Sparethus annis XL.	Σπάρεθος ἔτη μβ'.
Ascatades annis XL.	Ἀσκατάδης ἔτη λή.
Amyntas annis XLV.	Ἀμύντης ἔτη μέ.
Belochus annis XXV.	Βήλωχος ἔτη κέ.
Ballepares annis XXX.	Βαλετόρης ἔτη λ'.
Lamprides annis XXXII.	Λαμπρίδης ἔτη λ'.

(1) Utrum haec regum latercula Eusebium auctorem habeant, an potius alium quemvis, qui detracta ex canone regnantium nomina hac congesserit, merito dubitari potest; deque hac re doctissime disputavit V. cl. B. Borghesius in arcadicis ephemeridibus anni 1820. mens. febr. p. 221. sqq. Certe quum Eusebius in prohoemiis de universa operis sui materia diligenter praefari soleat, nihil autem de his regum tabulis dicat, res sane dubia evadit. Hae vero tabulae modo cum chronici priore libro congruunt, modo cum posteriore. modo denique ab utriusque libri textu discrepant. Sed tamen cum posteriore potius quam cum priore libro congruere, immo ab illo manifeste desumi, ex singulorum laterculorum initiis cognoscitur, ubi regnorum comparationes fiunt. Sed sive Eusebius, sive ignotus aliquis, hanc fecit lucubrationem, ea utique prisca est, teste codice Armeniorum in quo pariter haec latercula servata sunt; praeter quam quod in codicibus quoque ferme sex vaticanis eadem occurrunt, itemque in aliis mss. et editionibus.

(2) Ab acephalis codicis armeniaci laterculis absunt reges Assyriorum, et pars principum hebraicorum usque ad Iephtem. Attamen exploratum est reges assyrios hac omnino statione fuisse collocandos.

(3) Superius p. 45. XII. Sed in canone LII.

(4) Anonymus scaligerianus p. 22. Σέθως.

(5) Ita et p. 45, quum tamen in latino textu sint XX, ut in canone. Sed enim eiusmodi varietates ipse per se lector deinceps notabit.

Sosares annis XX.	Σωσάρης ἔτη κ'.
Lampares annis XXX.	Λαμπραὴς ἔτη λ'.
Panyas annis XLV.	Πανύας ἔτη μέ.
Sosarmus annis XIX.	Σώσαρμος ἔτη κϐ'
Mithraeus annis XXVII.	Μιθραῖος ἔτη κζ'.
Tautanes annis XXXII.	Τεύταμος, ὁ καὶ Ταυτάνης, ἔτη λϐ'.
Teutaeus annis XL (1).	Τευταῖος ἔτη μδ'.
Thinaeus annis XXX.	Θιναῖος ἔτη λ'.
Dercylus annis XL.	Δέρκυλος ἔτη μ'.
Eupalmes annis XXXVIII.	Εὐπάλμης ἔτη λή.
Laosthenes annis XLV.	Λαοσθένης ἔτη μέ.
Pyrtiades annis XXX.	Πυρτιάδης ἔτη λ'.
Ophrataeus annis XX.	Ὀφραταῖος ἔτη κά.
Ophratanes annis L.	Ὀφρατένης (2) ἔτη ν'.
Acrazapes annis XLII.	Ἀκραγάνης ἔτη μβ'.
Sardanapallus annis XX.	Θῶνος, ὁ λεγόμενος Κογκόλερος, ἑλληνιστὶ Σαρδανάπαλλος, ἔτη κ'.

HEBRAEORUM.	ΕΒΡΑΙΩΝ.
Abraham annis C.	Ἀϐραὰμ ἔτη ρ'.
Isaac annis LX.	Ἰσαὰκ ἔτη ξ'.
Iacob annis CXXI.	Ἰακὼβ ἔτη ρκά.
Ioseph dux Aegypti annis LXXX.	Ἰωσὴφ ἡγεμὼν Αἰγύπτου ἔτη π'.
Hebraei serviunt in Aegypto annis CXLIV.	Ἑβραῖοι δουλεύουσιν Αἰγυπτίοις ἔτη ρμδ'.
Moyses annis XL	Μωϋσῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη μ'.
Iesus annis XXVII.	Ἰησοῦς ἔτη κζ'.

IUDICES.	ΟΙ ΚΡΙΤΑΙ.
Gothoniel annis XL.	Γοθονιὴλ ἔτη μ'.
Aod annis LXXX.	Ἀὼδ ἔτη π'.
Debora cum Barac annis XL.	Δεϐῶρα καὶ Βαρὰκ ἔτη μ'.
Gedeon annis XL.	Γεδεὼν ἔτη μ'.
Abimelech annis III.	Ἀβιμέλεχ ἔτη γ'.

(1) Post Teutaeum sequuntur apud Syncellum p. 151-155 *Arabelus*, *Chalaus*, *Anebus*, *Babius*, quos Eusebius omisit, ideoque ob contractum Assyriorum tempus reprehenditur (iure an secus non definimus) ab eodem *Syncello* p. 169. B.

(2) Anonymus scalig. Ἐφεχερής. Confer Hier. de Prato de chron. Euseb. p. 385.

Thola annis XXIII.	Θωλᾶ ἔτη κγ΄.
Iair annis XXII.	Ἰάειρ ἔτη κβ΄.
Iephte annis VI (1).	Ἰεφθάε ἔτη ϛ΄.

Sub hoc Ilium captum est an. octingentesimo trigesimo primo (2).

9. Esebon annis VII.	Ἐσεβὼν ἔτη ζ΄.
10. Labdon annis VIII.	Λαβδὼν ἔτη η΄.
11. Sampson annis XX.	Σαμψὼν ἔτη κ΄.
12. Heli sacerdos annis XX.	Ἡλεὶ ὁ ἱερεὺς ἔτη μ΄.
13. Samuel et Saul annis XL.	Σαμουὴλ καὶ Σαοὺλ βασιλεὺς ἔτη μ΄.
Summa annorum CMXL (3).	Ὁμοῦ ἔτη . . . .
Posthinc reges fuerunt, quorum primus David. A indicibus ad Solomonem anni sunt CCCCLXXX (4).	Μεθ' οὓς κατέστησαν βασιλεῖς ἀπὸ τῆς Ἰούδα φυλῆς, ὧν πρῶτος Δαβίδ.

IUDAE REGES.	ΙΟΥΔΑ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.

Dercyli Assyriorum regis trigesimo anno incipit imperare Hebraeis Iudaeae (5)

1. David annis XL.	Δαβὶδ ἔτη μ΄.
2. Salomon annis XL.	Σολομὼν ἔτη μ΄.

Diviso regno, duabus tribubus imperat.

3. Roboamus annis XVII.	Ῥοβοὰμ ἔτη ιζ΄.
4. Abias annis III.	Ἀβιᾶ ἔτη γ΄.
5. Asa annis XLI.	Ἀσὰ ἔτη μά.
6. Iosaphatus annis XXV.	Ἰωσαφὰτ ἔτη κέ.
7. Ioramus annis VIII.	Ἰωρὰμ ἔτη ή.
8. Ochozias anno I.	Ὀχοζίας ἔτη ά.
9. Gotholia mater eius annis VII.	Γοθολία μήτηρ ἔτη ζ΄.
10. Ioasus annis XL.	Ἰωὰς ἔτη μ΄.
11. Amasias annis XXVIII (6).	Ἀμεσσίας ἔτη κθ΄.
12. Azarias, idemque Ozias, annis LII.	Ἀζαρίας, ὁ καὶ Ὀζίας, ἔτη νβ΄.

(1) Hactenus desunt principes in mutilo codice armeniaco, quos ex codicibus Hieronymique editionibus et Scaligero p. 18. sqq. facile supplevi. Deinceps armeniaco codice rursus utor.

(2) Nempe Abrahami. Paulo tamen aliter in canone, nempe anno DCCCXXXV, indice Labdone.

(3) Atqui a praedictis patriarcharum indicumque temporibus alia annorum summa conflatur.

(4) Nempe a Mose egressuque ex Aegypto. Vide lib. I. cap. XVI. 30.

(5) Ita arm. codex, non *Iudaeae*.

(6) Ita etiam p. 85; at graece XXIX, itemque in canone.

13. Ioathamus annis XIII.	Ἰωάθαν ἔτη ιϛ΄.
14. Achazus annis XVI.	Ἀχὰζ ἔτη ιϛ΄
Sub hoc Israëlis captivitas contigit.	Ἐφ οὗ Ἰσραὴλ αἰχμάλωτος ἀπήχθη.
15. Ezechias annis XXIX.	Ἐζεχίας ἔτη κθ΄.
16. Manasses annis L (1).	Μανασσῆς ἔτη νέ.
17. Amosus annis XII (2).	Ἀμὼν ἔτη ιβ΄.
18. Iosias annis XXXI.	Ἰωσίας ἔτη λά.
19 Ioachazus mensibus III.	Ἰωαχὰζ μῆνας γ΄.
20. Eliacimus, qui etiam Ioacimus, annis XII.	Ἐλιακεὶμ, ὁ καὶ Ἰωακεὶμ ἔτη, ιβ΄.
21. Ioacimus, qui etiam Iechonias, mensibus III.	Ἰεχονίας, ὁ ϗ Ἰωακεὶμ, μῆνας γ΄.
22. Sedecias annis XI (3).	Σεδεκίας ἔτη ιά
Sub hoc Iudas in servitutem redactus est; templumque crematum a Nabuchodonosoro Assyriorum (4) rege, olympiade quadragesima septima. Sunt autem anni CCCCV, cum mensibus VI (5).	Ἐφ οὗ Ἰούδας αἰχμάλωτος ἀπήχθη, ὁ ναὸς πυρπολεῖται ὑπὸ Ναβουχοδοοόσορ τοῦ Ἀσσυρίων βασιλέως ὀλυμπιάδι τεσσαρακοστῇ ἑβδόμῃ. Ὁμοῦ ἔτη υπέ, μῆνες γ΄.

ISRAELIS REGES.	ΙΣΡΑΗΛ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.

Laosthenis Assyriorum regis trigesimo secundo anno incipit imperare Hebraeis Israëlis.

1. Hieroboamus annis XXII.	Ἱεροβοὰμ ἔτη κβ΄.
2 Nabatus annis II.	Ναδὰβ ἔτη β΄.
3. Baasus annis XXIII (6).	Βαασὰ ἔτη κδ΄.
4. Ela annis II.	Ἐλὰ ἔτη β΄.
5. Zambri diebus VII.	Ζαμβρὶ ἡμέρας ζ΄.
6. Amri annis XII.	Ἀμβρὶ ἔτη ιβ΄.
7. Achaabus annis XXII.	Ἀχαὰβ ἔτη κβ΄.
8 Ochozias annis II.	Ὀχοζίας ἔτη β΄.
9. Ioramus annis XII.	Ἰωρὰμ ἔτη ιβ΄.

(1) Superius p. 85, itemque a Syncello p. 213 D. dicuntur LV.

(2) Videsis p. 20 et p. 85 cum notis.

(3) Ita et Syncellus p. 223, sed Eusebius superius p. 85 XIV; in canone autem XI.

(4) In margine codicis *Babyloniorum*.

(5) Haec item annorum summa longe recedit a praedictis regum aetatibus. Graece an. 485. mens. 3.

(6) In canone et graece XXIV.

10. Ieu annis XXVIII.	Ἰηοῦ ἔτη κή.
11. Ioachazus annis XVII.	Ἰωάχαζ ἔτη ιζ′.
12. Ioasus annis XVI.	Ἰωὰς ἔτη ις′.
13. Hieroboamus annis XLI.	Ἱεροβοὰμ ἔτη μά.
14. Zacharias mensibus VI.	Ζαχαρίας μῆνας ς′.
15. Sellumus mense I et diebus XV.	Σιλοὺμ μῆνα α, ἡμέρας ιέ (1).
16. Manaëmus annis X.	Μαναὴμ ἔτη ί
Sub hoc Phua expeditionem adversus Israëlem suscepit.	Ἐφ' οὗ ἐβασίλευσεν Ἀσσυρίων Φουᾶ.
17. Phacee annis X.	Φακείας ἔτη ί.
18. Phacee annis XX.	Φακεὲ ἔτη κ′.

Sub hoc expeditio fuit Thaglathphalsari.

19. Osee annis IX.	Ὠσηὲ ἔτη θ′
Sub hoc captivus abductus est Israël a Salmanassaro Assyriorum rege. Finis octava olympiade; initium anno (Abrahami) millesimo vigesimo primo; longaevitas annorum CCXLIX dierumque XXVIII.	Ἐφ' οὗ αἰχμάλωτος ληφθεὶς ὁ Ἰσραὴλ ὑπὸ Σαλμανασὰρ τοῦ Ἀσσυρίων βασιλέως κατέπαυσεν, ὀγδόῃ ὀλυμπιάδι.

BABYLONIORUM REGES.	ΒΑΒΥΛΩΝΙΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.
1. Phua ab anno MCCXXV, Assyriorum *rex*.	Φοὺλ βασιλεὺς Ἀσσυρίων (2).
2. Thaglathpalsarus Assyriorum.	Θεγλὰθ Φαλασσὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων.
3. Salmanasarus Assyriorum.	Σαλμανάσαρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων.
4. Senecheribus Assyriorum.	Σενναχηρεὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων.
5. Marudachus Baldanis filius chaldaeus.	Μαρωδὰχ υἱὸς Βαλαδάν.
6. Nabuchodonosorus chaldaeus.	Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος.
6. Ilmarodachus chaldaeus.	Ἐυιλὰδ Μαρουδὰχ ἔτη ζ′.
8. Baltassarus chaldaeus.	Βαλτασὰρ ἀδελφὸς Μαρουδὰχ ἔτη δ′.
9. Darius medus.	Δαρεῖος ὁ μῆδος ἔτη γ′.
10 Darius Arsaviri filius.	Δαρεῖος υἱὸς Ἀσσουήρου ἀπὸ τοῦ σπέρματος Μήδων ἔτη ιγ′.

Post hos ad Parthos (3) translata est dominatio olympiade LV.

(1) In canone Sellumus regnasse dicitur diebus tantum XXIV.

(2) Ex chron. paschal. p. 106. et sqq.

(3) Dic *ad Persas*.

SICYONIORUM REGES.	ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.

Nini Assyriorum regis anno quadragesimo (1) apud Sicyonios secundus regnabat Europs annis iam duobus supra viginti.

1. Aegialeus annis LII.	Αἰγιαλεὺς ἔτη νβ.
2. Europs annis XLV.	Εὔρωψ ἔτη μέ.
3. Telchin annis XX.	Τελχὶν ἔτη κθ'.
4. Apis annis XXV.	Ἄπις ἔτη κέ.
5. Thelxion annis XII. (2).	Θελξίων ἔτη νϐ'.
6. Aegydrus annis XXXIV.	Αἴγυδρος ἔτη λδ'.
7. Thurimachus annis XLV.	Θουρίμαχος ἔτη μέ.
8. Leucippus annis LIII.	Λεύκιππος ἔτη νγ'.
9. Messapus annis XLVII.	Μέσαππος ἔτη μζ'.
10. Eratus annis XXVI.	Ἐρατὸς ἔτη κϛ'.
11. Plemnaeus annis XLIX.	Πλημναῖος ἔτη ν'.
12. Orthopolis annis LXIV.	Ὀρθόπολις ἔτη ξγ'.
13. Marathonius annis XXX.	Μαραθώνιος ἔτη λ'.
14. Marathius annis XX.	Μαράθιος ἔτη κ'.
15. Chyreus annis LV.	Ἐχυρεὺς ἔτη νή.
16. Corax annis XXX.	Κόραξ ἔτη λ'.
17. Epopeus annis XXXV.	Επωπεὺς ἔτη λϐ'.
18. Laomedon annis XL.	Λαομέδων ἔτη μγ'.
19. Sicyon annis XLIV.	Σικυὼν ἔτη μϐ'.
20. Polybus annis XL	Πολύβιος ἔτη μγ'.
21. Inachus anni XLII.	Ἴναχος ἔτη μά.
22. Phaestus (3) annis VIII.	Ἥφαιστος ἔτη ί.
23. Adrastus annis IV.	Ἄδραστος ἔτη ζ'.

Sub hoc Ilium anno octingentesimo septimo (4) captum est.

24. Polyphides annis XXXI.	Πολυφείδης ἔτη λά.
25. Pelasgus annis XX.	Πελασγὸς ἔτη κ'.
26. Zeuxippus annis XXXI.	Ζεύξιππος ἔτη λ'.

Sicyoniorum reges octingentesimo octogesimo octavo anno (Abrahami) desiverunt.

Μεθ' οὓς κϛ' βασιλεῖς, ὡς φασὶν, ἡγοῦντο αὐτῶν οἱ ἱερεῖς τοῦ Καρνίου.

(1) Videtur dicendum *quadragesimo tertio*. Vide mox initium canonis.

(2) Superius p. 129. et graece LII.

(3) Ita etiam lib. I. XXXV. 1; non vero *Hephaestus* seu *Vulcanus*.

(4) Aliter p. 130; aliter item in canone.

AEGYPTIORUM REGES.	ΑΙΓΥΠΤΙΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.

In aetatem Nini apud Assyrios regnantis incidit aegyptiorum regum sextadecima dynastia (1).

XVI. Dynastia Thebaeorum annis CLX (2).	Δυναστεία ἑξκαιδεκάτη Θηβαῖοι βασιλεῖς ἔτη ρϙ'.
XVII. Dynastia Pastorum annis C. (3)	Ἑπτακαιδεκάτη δυναστεία Ποιμένες ἔτη ργ'.
XVIII. Dynastia Diospolitanorum (4).	Ὀκτωκαιδεκάτη δυναστεία Διοσπολιτῶν ἔτη τμή.
1. Amosis annis XXV.	Ἀμῶσις ἔτη κέ.
2 Chebron annis XIII.	Χεβρὼν ἔτη ιγ'.
3. Amenophis annis XXI.	Ἀμμενῶφις ἔτα κά.
4. Memphres annis XII.	Μιφρὶς ἔτη ιβ'.
5. Mispharmuthosis annis XXVI.	Μισφραγμούθωσις ἔτη κς'.
6. Tuthmosis annis IX.	Τούθμωσις ἔτη θ'.
7. Ammenophis annis XXXI.	Ἀμένωφις ἔτη λά.
8. Orus annis XXXVIII.	Ὧρος ἔτη λή.
9. Achencheres annis XII.	Ἀχεγχέρσης ἔτη ιβ'.
10. Athoris annis IX.	Ἄθωρις ἔτη θ'.
11. Chencheres annis XVI.	Χεγχέρης ἔτη ις'.
12. Acherres annis VIII.	Ἀχεῤῥῆς ἔτη ή.
13. Cherres annis XII (5).	Χεῤῥῆς ἔτη ιή.
14. Armais, idemque Danaus, an. V.	Ἀρμὰς, ὁ ϗ Δαναὸς, ἔτη έ.
15. Rameses, idemque Aegyptus, annis LXVIII.	Ῥαμμεσῆς, ὁ ϗ Αἴγυπτος, ἔτη ξή.
16. Menophis annis XL.	Μένωφις ἔτη μ'.
XIX. Dynastia Saitarum, quorum primus	Ἐννεακαιδεκάτη δυναστεία ἔτη ρϙδ.
1. Sethos annis LV.	Σέθως ἔτη νέ.
2. Rampses annis LXVI.	Ῥάψις ἔτη ξς'.

(1) Hinc etiam evidenter constat, haec laterculo pertinere ad posteriorem Eusebii librum, sive ad canonem proprie dictum, qui mox incipiet ab hac sexta decima Aegyptiorum dynastia. Nam priore quidem libro Eusebius dynastias omnes complexus est.

(2) Videtur scribendum CXC, ut est in codd. vatt. et in gr.

(3) Codd. vat. CIV. Sed eiusmodi innumeras varietates, id est amanuensium sphalmata, quis numerare patietur?

(4) Supple *annorum* CCCXLVIII, uti scribitur superius p. 103, et heic graece.

(5) Superius p. 103 et in canone XV; heic graece XVIII.

3. Ammenophis annis VIII (1).	Ἀμμενεφθὴς ἔτη μʹ.
4. Ammenemes annis XXVI.	Ἀμμενεμμῆς ἔτη κϛʹ.
5. Thuoris annis VII.	Θούωρις ἔτη ζʹ.
XX. Dynastia Diospolitanorum annis CLXXVIII.	Εἰκοστὴ δυναστεία ἔτη ροή.
XXI. Dynastia, cuius primus	Πρώτη καὶ εἰκοστὴ δυναστεία ἐβασίλευσαν
1. Mendis annis XXVI.	Σμένδης ἔτη κϛʹ.
2. Psusennes annis XLI.	Ψουσέννης ἔτη μά.
3. Nephercheres annis IV.	Νεφεχερὴς ἔτη δʹ.
4. Amenophis annis IX.	Ἀμενωφθὶς ἔτη θʹ.
5. Osochoris annis VI.	Ὀσοχὼρ ἔτη ϛʹ.
6. Psinnaches annis IX.	Ψινάαης ἔτη θʹ.
7. Psusennes annis XXXV (2).	Ψουσέννης ἔτη λέ.
XXII. Dynastia, cuius primus	Εἰκοστὴ δευτέρα δυναστεία.
1. Senechosis annis XXI.	Σεσίγχωσις ἔτη κά.
2. Osorthon annis XV.	Ὀσωρθὼν ἔτη ιέ
3. Tacellothis annis XIII.	Τακέλλωθις ἔτη ιγʹ.
XXIII. Dynastia, cuius primus	Εἰκοστὴ τρίτη δυναστεία.
1. Petubastis annis XXV.	Πετουβάστης ἔτη κέ.
2. Osorthon annis IX.	Ὀσωρθὼν ἔτη θʹ.
3. Psammus annis X.	Ψαμμοὺς ἔτη ί.
XXIV. Dynastia, Bocchoris annis XLIV.	Εἰκοστὴ τετάρτη δυναστεία. Βόγχωρις ἔτη μδʹ.
XXV. Dynastia, cuius primus	Εἰκοστὴ πέμπτη δυναστεία.
1. Sabacon aethiops annis X.	Σαββάκων ἔτη ιβʹ.
2. Sebichus annis XII.	Σεύηχος ἔτη ιβʹ.
3. Taracus aethiops annis XX.	Ταρακὸς ἔτη κʹ.
XXVI. Dynastia, cuius primus	Ἕκτη καὶ εἰκοστὴ δυναστεία.

(1) Die XL, et confer p. 103. n. 2.

(2) Exin habentur in codice quae nos heic inter notas reiicimus.

XXII. Dynastia, cuius primus
Mendes annis XXVI.
Psusennes annis XLI.
Nechercheres annis IV.
Amenophis annis IX.
Osochoris annis VI.
Phisinaches annis IX.
Psammus annis X.
XXIII. Dynastia Bocchoris annis XLIV.
XXV. Dynastia, cuius primus
Sabacon aethiops annis X.
Sebicus (cod. Semichus) annis XII.
Taracus aethiops annis XX.
XXVI. Dynastia, cuius primus
Ammeres aethiops annis XII.
Stephinatis annis VII.
Necepsus annis VI.
Nechaus annis VIII.
Psaneauthes annis XVII.
Vaphres annis XXV.
Amasis annis XLII.

Sequitur in codice lacuna; mox redit scriptura ut in nostra hac editione. Est autem illa lacuna fictitia; nihil enim desideratur.

1. Ammeres aethiops annis XII.	Ἄμμερις αἰθίοψ ἔτη ιβ΄.
2. Stephinatis annis VII.	Στεφανάθις ἔτη ζ΄.
3. Necepsus annis VI.	Νεχεψὼς ἔτη ς΄.
4. Nechaus annis VIII.	Νεχαὼ ἔτη η΄.
5. Psammetichus annis XLIII (1).	Ψαμμιτιχὸς ἔτη με΄.
6. Nechaus annis VI.	Νεχαω δεύτερος ἔτη ς΄.
7. Psaneauthes annis XVII.	Ψαμμοῦθις ἕτερος, ὁ καὶ Ψαμμιτιχὸς, ἔτη ιζ΄.
8. Vaphres annis XXV.	Οὐάφρις ἔτη κε΄.
9. Amasis annis XLII.	Ἄμωσις ἔτη μβ΄.
XXVII. Dynastia Persarum. Namque Cambyses Aegyptum obtinuit anno regni sui sexto (2): *ex quo* ad Darium Xerxis, *anni* CXIV.	Εἰκοστὴ ἑβδόμη δυναστεία. Καμβύσης ἔτει πέμπτῳ τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας Περσῶν ἐβασίλευσεν Αἰγύπτου ἔτη ς΄.
XXVIII. Dynastia Saitarum.	Εἰκοστὴ ὀγδόη δυναστεία.
Amyrtaeus annis VI.	Ἀμυρταῖος σαΐτης ἔτη ς΄.
XXIX. Dynastia Mendesiorum, quorum *primus*	Εἰκοστὴ ἐννάτη δυναστεία Μενδησίων βασιλέων ζ΄.
1. Nephirites annis VI.	Νεχερίτης ἔτη ς΄.
2. Achoris annis XII (3).	Ἄχωρις ἔτη ιγ΄.
3. Psammnthes anno I.	Ψάμμουθις ἔτος α΄.
4. Muthes anno I.	Νεφερίτης μῆνας δ΄.
5. Nephirites mensibus III. (4).	Μοῦθις ἔτος α΄.
6. Nectinibus annis XVIII.	Νεκτανέβης ἔτη ιη΄.
7. Teus annis II.	Τέως ἔτη ιβ΄.
XXX. Dynastia, Nectanebus annis XVIII.	Τριακοστὴ δυναστεία Σεβεννιτῶν βασιλέων γ΄.

Aegyptiorum dominatio olympiade centesima septima explicicita est, postquam regnum aegyptiacum annis mille sexcentis et quadraginta sex manserat. Namque a Vulcani quidem temporibus ad Orum, quem deorum dynastiae postremum fuisse aiunt, id inquam spatium, quoniam in illorum antiquitatibus immensum est, difficillime definitur.

(1) Superius p. 106. et in canone XLIV; at graece XLV.

(2) Ita etiam in canone; at graece *quinto*.

(3) Superius p. 107. et graece XIII.

(4) Superius p. 107. et graece IV.

ARGIVORUM REGES.	ΑΡΓΕΙΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.

Regnante secundo Aegyptiorum rege Amasi in sexta decima dynastia, anno sexagesimo primo supra centesimum (1), imperavit Argivis

1. Inachus annis L.	Ἴναχος ἔτη ν'.
2. Phoroneus annis LX.	Φορωνεὺς ἔτη ξ'.
3. Apis annis XXXV.	Ἆπις ἔτη λέ.
4. Argus annis LXX.	Ἄργος ἔτη ό.
5. Criasus annis LIV.	Κρίασος ἔτη νδ'.
6. Phorbas annis XXXV.	Φορβᾶς ἔτη κέ (2).
7. Triopas annis XLVII. (3).	Τριόπας ἔτη λς'.
8. Crotopus annis XXI.	Κρότωπος ἔτη κδ'.
9. Sthenelus annis XI.	Σθένελος ἔτη ιά.
10. Danaus annis L.	Δαναὸς ἔτη νή.
11. Lynceus annis XLI.	Λυγκεὺς ἔτη λέ.
12. Abas annis XXIII.	Ἄβας ἔτη λζ'.
13. Proetus annis XVII.	Προῖτος, ὁ καὶ Περσεὺς, ἔτη ιζ'.
14. Acrisius annis XXXI.	Ἀκρίσιος ἔτη λά.

Hi orsi a centesimo sexagesimo primo anno, regnante apud Aegyptios in sexta decima dynastia Amasi, desiverunt anno septingentesimo quinto.

MYCENATIUM REGES.	ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΜΥΚΗΝΑΙΩΝ.
Post Acrisium translato, ut aiunt, Mycenas regno Argivorum, fuerunt reges hi	Μετὰ Ἀκρίσιον, ὥς φασι, τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀργείων εἰς Μυκήνας μετατεθείσης, διεγένοντο βασιλεῖς οἵδε (4).
1. Perseus.	Περσεύς.
2. Sthenelus.	Σθένελος.
3. Eurystheus.	Εὐρυσθεύς.
4. Atreus et Thyestes.	Ἀτρεὺς καὶ Θυέστης ἔτη ξέ.
5. Agamemnon.	Ἀγαμέμνων ἔτη ιή.
6. Aegisthus.	Αἴγισθος ἔτη ί.
7. Orestes.	Ὀρέστης ἔτη κγ'.

(1) Nempe Abrahami.
(2) Vide superius p. 132 n. 3.
(3) P. 132. XLVI.
(4) In codice arm. nullâ indicatâ lacunâ praetermittuntur reges Mycenarum, qui tamen in editionibus, et apud Eusebium lib. I. cap. 27 (tamen cum varietate) nec non in aliquot vaticanis huius chronici codicibus occurrunt.

8. Tisamenus.	Τισαμενός.
9. Penthilus.	Πενθεύς.
10. Comoetes.	Κομοίτης.
Usque ad Heraclidarum descensum.	Μεθ' οὓς Ἡρακλειδῶν κάθοδος.

ATHENIENSIUM REGES.	ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.

Phorbantis Argivorum regis trigesimo secundo anno coepit Athenis regnare

1. Cecrops diphyes annis L.	Κέκροψ ἔτη ν'.
2. Cranaus annis IX.	Κραναὸς ἔτη θ'.
3. Amphictyon annis X.	Ἀμφικτύων ἔτη ί.
4. Erichthonius annis L.	Ἐριχθόνιος ἔτη ν'.
5. Pandion annis XL.	Πανδίων ἔτη μ'.
6. Erechtheus annis L.	Ἐρεχθεὺς ἔτη ν'.
7. Cecrops alter, annis XL.	Κέκροψ ἔτη μ'.
8. Pandion alter annis XXV.	Πανδίων ἔτη κέ.
9. Aegeus Pandionis an. XLVIII.	Αἰγεὺς Πανδίονος ἔτη μή.
10. Theseus Aegei annis XXX.	Θησεὺς ἔτη λά.
11. Menestheus Petei an. XXIII.	Μενεσθεὺς ἔτη λγ'.
12. Demophon Thesei an. XXXIII.	Δημοφῶν ἔτη λγ'.
13. Oxyntes annis XII.	Ὀξύντης ἔτη ί.
14. Aphidas anno I.	Ἀφειδᾶς ἔτος ά.
15. Thymoetes annis VIII.	Θυμοίτης ἔτη θ'.
16. Melanthus annis XXXVII.	Μέλανθος ἔτη λζ'.
17. Codrus annis XXI.	Κόδρος ἔτη κά.

PRINCIPES QUOAD VIVERENT.

1. Medon Codri annis XX.	Μελόδων ἔτη κ'.
2. Acastus annis XXXVI.	Ἄκατος ἔτη λέ.
3. Archippus annis XIX.	Ἄρχιππος ἔτη ιϐ'.
4. Thersippus annis XLI.	Θέρσιππος ἔτη μ'.
5. Phorbas annis XXXI.	Φορϐᾶς ἔτη λ.
6. Megacles annis XXX.	Μεγακλῆς ἔτη κή.
7. Diognetus annis XXVIII.	Διόγνητος ἔτη κή.
8. Pherecles annis XIX.	Φερεκλῆς ἔτη ιθ'.
9. Ariphron annis XX.	Ἀρίφρων ἔτη κ'.

10. Thespieus annis XXVII.	Θεσπιεὺς ἔτη κζ'.
11. Agamestor annis XX.	Ἀγαμήστωρ ἔτη ιζ'.
12. Aeschylus annis XXIII.	Αἰσχύλος ἔτη ιδ'.
13. Alcmaeon annis II.	Ἀλκμαίων ἔτη β'.

PRINCIPES DECENNALES.

14. Charops annis X.	Χάροψ ἔτη ί.
15. Aesimedes annis X.	Αἰσιμίδης ἔτη ί.
16. Clidicus annis X.	Κλεΐδικος ἔτη ί.
17. Hipposthenes annis X.	Ἱπποσθένης ἔτη ί.
18. Leocrates annis X.	Λεοκράτης ἔτη ί.
19. Apsander annis X.	Ἄψανδρος ἔτη ί.
20. Eryxias annis X.	Εὐρυξίας ἔτη ί.

Hi orsi a quadrigentesimo sexagesimo primo anno, olympiade vigesima quarta finem fecerunt.

Μετὰ τούτους ἄρχοντες ἐνιαύσιοι ἡρέθησαν.

LATINORUM REGES. ΛΑΤΙΝΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.

Post Ilium captum, Demophontis Athenarum regis anno quarto, Latinis imperare coepit

1. Aeneas (1) annis III.	Αἰνείας ἔτη γ'.
2. Ascanius annis XXXVIII.	Ἀσκάνιος ἔτη λζ'.
3. Silvius Aeneae annis XXIX.	Σιλούϊος ἔτη κθ'.
4. Aeneas Silvius annis XXXIX.	Σιλούϊος Ἰούλιος ἔτη λά.
5. Latinus Silvius annis L.	Αἰνείας Σιλούϊος ἔτη ν'.
6. Alba Silvius annis XXXIX.	Σιλούϊος ἔτη λ'.
7. Epistus Silvius annis XXVI.	Ἀγχίσης Σιλουΐου ἔτη ί.
8. Capys Silvius annis XXVIII.	Αἰγύπτιος Σιλούϊος ἔτη κ'.
9. Carpentus (2) Silvius an. XIII.	Κάπυος Σιλούϊος ἔτη λά.
10. Tiberius Silvius annis VIII.	Τιβέριος ἔτη νά.
11. Agrippa Silvius annis XLI.	Ἀρέμουλος Σιλούϊος ἔτη ιθ'.
12. Aremulus Silvius annis XIX.	Κάρμεντος ἔτη ις'.
13. Aventius Silvius an. XXXVII.	Σιλούϊος ἔτη ιή.
14. Procas Silvius annis XXI.	Πρόκας Σιλούϊος ἔτη λβ'.

(1) In codd. vet. Aeneae praeponuntur *Ianus*, *Saturnus*, *Picus*, *Faunus*, *Latinus*, annis regni tamen non adscriptis.

(2) Dic *Capetus* vel *Calpetus*.

15. Amulius Silvius an. XLII.	Ἄμουλος Σιλούιος ἔτη κγ'.
1. Romulus, ex quo Romani, annis XXXVIII.	Ῥωμύλλος ἔτη λή.
2 Numa Pompilius annis XLI.	Νυμᾶς Πομπίλιος ἔτη μά.
3. Tullus Hostilius an. XXXII.	Τοῦλλος Ὀστίλιος ἔτη λβ'.
4. Ancus Marcus (1) annis XXIII.	Ἄγκιος Μάρκος ἔτη κγ'.
5. Tarquinius Superbus (2) annis XXXVIII.	Ταρκύνιος Πρίσκος ἔτη λζ'.
6. Servilius annis XXXIV.	Σερούϊος, ὁ καὶ Τοῦλλος, ἔτη μδ'.
7. Tarquinius annis XXXV (3).	Ταρκύνιος Σούπερβος ἔτη κδ'.

Olympiade sexagesima sexta (4) desiverunt Latinorum reges, qui ab anno octingentesimo trigesimo nono orsi fuerant. Anni *horum* DCLXVI.

LACEDAEMONIORUM REGES. — ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.

Aeneae Silvii Latinorum regis octavo anno, Lacedaemoniis imperare coepit

1. Eurystheus annis XLII.	Εὐρυσθεὺς ἔτη μϛ'.
2. Agis anno I.	Ἄγις ἔτος ά.
3. Echestratus annis XXXV. (5)	Ἐχέστρατος ἔτη λέ.
4. Labotes annis XXXVII.	Λαβώτης ἔτη λζ'.
5. Dorysthus annis XXIX.	Δόρυσθος ἔτη κθ'.
6. Agesilaus annis XLIV.	Ἀγησίλαος ἔτη μδ'.
7. Archelaus annis LX.	Ἀρχέλαος ἔτη ξ'.
8. Teleclus annis XL.	Τήλεκλος ἔτη μ'.
9. Aleamenes annis XXXVII.	Ἀλκαμένης ἔτη λζ'.

Trecenti vigintinquique anni sunt (6) Lacedaemoniorum regum, quorum initium anno DCCCCXVI, finis olympiade prima.

CORINTHIORUM REGES. — ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.

Anno Eurysthei regis Lacedaemoniorum duodecimo, regnare Corinthi coepit

(1) Dic *Marcius*.

(2) De Tarquinio Prisco *Superbi* nomine interdum appellato legesis iuris interpretes ad *digest. lib. I. tit. 2. leg. 2.* nec non Harduinum *ad Plinium XIII. sect. 27.*

(3) Sic variae T. Livii lectiones lib. I. 60. apud Drakenborkium.

(4) Lib. I. cap. 47. 3. et in canone dicitur *olympiade LXVII.*

(5) Pag. 169. scribuntur XXXVII. Et quidem ibi graecus textus horum regum apponendus e regione erat ex Syncello p. 179-185.

(6) Confer lib. I. cap. 35. 2.

1. Aletes annis XXXV.	'Αλήτης ἔτη λή.
2. Ixion annis XXXVII.	'Ιξίων ἔτη λή.
3. Agelaus annis XXXVII.	'Αγέλας ἔτη λζ'.
4. Prymnes annis XXXV.	Πρύμνης ἔτη λέ.
5. Bacchis annis XXXV.	Βάκχης ἔτη λέ.
6. Agelas annis XXX.	'Αγέλας ἔτη λ'.
7. Eudemus annis XXV.	Εὔδημος ἔτη κέ.
8. Aristomedes annis XXXV.	'Αριστομήδης ἔτη λέ.
9. Agemon annis XVI.	'Αγήμων ἔτη ις'.
10. Alexander annis XXV.	'Αλέξανδρος ἔτη κέ.
11. Teletes annis XII.	Τελεστὴς ἔτη ιϐ'.
12. Automenes anno I.	Αὐτομένης ἔτος ά.

Corinthiorum regum anni sunt CCCXXIII, incipientium a sexto decimo anno supra nongentesimum, desinentinm millesimo ducentesimo trigesimo nono anno.

MACEDONUM REGES. — ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.

Tertio anno Alexandri apud Corinthios regnantis, imperare Macedonibus coepit

1. Caranus annis XXVIII.	Κάρανος ἔτη λ'. (1)
2. Coenus annis XII.	Κοινὸς ἔτη κθ'.
3. Tyrimmas annis XXXVIII.	Τύριμμας ἔτη μέ.
4. Perdicca annis LI.	Περδίκας ἔτη μή.
5. Argaeus annis XXXVIII.	'Αργαῖος ἔτη λϐ'.
6. Philippus annis XXXVIII.	Φίλιππος ἔτη λέ.
7. Aeropus annis XXVI.	'Αερόπας ἔτη κγ'.
8. Alcetas annis XXIX.	'Αλκητᾶς ἔτη κή.
9. Amyutas annis L.	'Αμύντας ἔτη μϐ'.
10. Alexander annis XLIII.	'Αλέξανδρος ἔτη μδ'.
11. Perdicca annis XXVIII.	Περδίκας ἔτη κγ'.
12. Archelaus annis XXIII.	'Αρχέλαος ἔτη κδ'.
13. Orestes annis III.	'Ορέστης ἔτη γ'.
14. Archelaus annis VI.	'Αρχέλαος ἔτη δ'.
15. Amyntas anno I.	'Αμύντας ἔτος ά.
16. Pausanias anno I.	Παυσανίας ἔτος ά.
17. Amyntas annis VI.	'Αμύντας ἔτη ί.

(1) Graecus textus in annorum numero magis ferme conspirat cum lib. I. cap. 37. p. 173; atque ibi commode scribi poterat.

18. Argaeus annis II.	Ἀργαῖος ἔτη ϐ'.
19. Amyntas annis XVIII.	Ἀμύντας ἔτη ιβ'.
20. Alexander anno I.	Ἀλέξανδρος ἔτος ά.
21. Ptolemaeus Alorites annis III.	Πτολεμαῖος ἔτη γ'.
22. Perdicca annis VI.	Περδίκας ἔτη ϛ'.
23. Philippus annis XXVI (1).	Φίλιππος ἔτη κγ'.
24. Alexander Philippi annis XII cum mensibus VI.	Ἀλέξανδρος ὁ μέγας ἔτη ιϐ'.
25. Philippus frater Alexandri an. VII	Ἀριδαῖος ἔτη ζ'.
26. Cassander annis XIX.	Κασάνδρος ἔτη ιθ'.
27. Cassandri filii (2) annis IV.	Ἀλέξανδρος καὶ Ἀντίπατρος ἔτη γ'.
28. Demetrius annis VI.	Δημήτριος ὁ Ἀντιγόνου ἔτη ϛ'.
29. Pyrrhus mensibus VII.	Πύῤῥος μῆνας ζ'.
30. Lysimachus annis V.	Λυσίμαχος ἔτη γ'.
31. Ptolemaeus Ceraunus anno I.	Πτολεμαῖος ἔτος ά.
32. Meleager mensibus II.	Μελέαγρος μῆνας ϐ'.
33. Antipater diebus XLV.	Ἀντίπατρος ἡμέρας μέ.
34. Sosthenes annis II.	Σωσθένης ἔτη β'.
35. Antigonus Gonata an. XXXVI.	Ἀντίγονος ὁ Γονατᾶς ἔτη μδ'.
36. Demetrius annis X.	Δημήτριος ἔτη ἰ.
37. Antigonus annis XV.	Ἀντίγονος ὁ Φοῦσκος ἔτη ιϐ'.
38. Philippus annis XLII.	Φίλιππος ἔτη μβ'.
39. Perseus annis X.	Περσεὺς ἔτη ή.

Anni sunt DCXLVII, menses II, dies XLV. Hi *reges* orsi ab anno millesimo ducentesimo quarto, desiverunt olympiade CL (3).

LYDORUM REGES. ΛΥΔΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.

Regnante apud Macedonas Coeno, Lydis coepit imperare

1. Ardys Alyattae annis XXXVI.	Ἄδρυσος ἔτη λϛ'.
2. Alyattes annis XIV.	Ἀλυάτης ἔτη ιδ'.
3. Meles annis XII.	Μίλης ἔτη ιϐ'.
4. Candaules annis XVII.	Κανδαύλης ἔτη ιζ'.
5. Gyges annis XXXVI.	Γύγης ἔτη λϛ'.
6. Ardys annis XLVIII (4).	Ἄρδυσος ἔτη λή.
7. Sardyattes annis XV.	Σαδυάτης ἔτη ιέ.

(1) Codex arm. VI. Sed in canone XXVI.

(2) Codex arm. *filius*.

(3) Paulo aliter lib. I. XXXVIII. 11 et in canone.

(4) Codex arm. heic XLVIII, superius p. 48. XXXVII; in canone autem XXXVIII ut graece.

8. Alyattes annis XLV (1).	Ἀλυάτης ἔτη μδ'.
9. Croesus annis XV.	Κροῖσος ἔτη ιέ.

Hi orsi ab anno MCCXXXIX, desiverunt olympiade LII (2).

MEDORUM REGES. — ΜΗΔΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.

Hi orsi a millesimo centesimo nonagesimo sexto anno, desiverunt olympiade quinquagesima octava (3), quo tempore Cyrus persa Astyagem occidit, Medorumque imperium sustulit.

1. Arbaces annis XXVIII.	Ἀρβάκης ἔτη κή.
2. Mamycus annis XL (4).	Μανδαύκης ἔτη κ'.
3. Sosarmus annis XXX.	Σώσαρμος ἔτη λ',
4. Cardaces annis XIII (5).	Ἀρτύκας ἔτη λ'.
5. Deioces annis LIV.	Διοίκης ἔτη νδ'.
6. Phraortes annis XXIV.	Ἀφραάρτης ἔτη νά.
7. Cyaxares annis XXXII.	Κυαξάρης ἔτη λβ.
8. Astyages annis XXXVIII.	Ἀστύαγης ἔτη λή.

Anni CCLIX.

PERSARUM REGES. — ΠΕΡΣΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΣ·

Sublato Medorum imperio, regnat primus apud Persas

1. Cyrus annis XXXI.	Κύρος ἔτη λά.
2. Cambyses annis VIII.	Καμβύσης ἔτη ή.
3. Magi fratres mensibus VII.	Μάγοι ἀδελφοὶ μῆνας ζ'.
4. Darius Hystaspis an. XXXVI.	Δαρεῖος ἔτη λϛ'.
5. Xerxes Darii annis XXI.	Ξέρξης ἔτη κ'.
6. Artabanus mensibus VII.	Ἀρτάβανος μῆνας ζ.
7. Artaxerxes Longimanus an. XL.	Ἀρταξέρξης ἔτη μά.
8. Xerxes alter mensibus II.	Ξερξης μῆνας β'.
9. Sogdianus mensibus VII.	Σογδιανὸς μῆνας ζ'.
10. Darius Nothus annis XIX.	Δαρεῖος ὁ Νόθος ἔτη ιθ'.
11. Artaxerxes Mnemon annis XL.	Ἀρταξέρξης, ὁ καὶ Μνήμων, ἔτη μ'.
12. Artaxerxes, idemque Ochus, annis XXVI.	Ὦχος ὁ Ἀρταξέρξου παῖς ἔτη ἰ. (κατά τινας κ'.)

(1) Hic p. 48. dicitur *Otiartes*.

(2) Vide canonem, et scribe *quinquagesima octava*.

(3) Vide rursus canonem, et scribe *quinquagesima quinta*.

(4) Graece XX.

(5) Aliter p. 47. et graece.

13. Arses Ochi annis IV.	Ναρσῆς ἔτη δ'.
14. Darius Arsami annis VI.	Δαρεῖος ὁ 'Αρσάμου ἔτη ς' (1).

15. Alexander macedo regni sui anno septimo Darium interfecit, regnavitque annis quinque.

Anni sunt CCXXXV cum mensibus XI (2). Capto initio a quinquagesima quinta olympiade, desiverunt decima tertia supra centesimam.

AEGYPTI ET ALEXANDRIAE REGES PTOLEMAEI.	ΑΛΕΧΑΝΔΡΕΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.

Olympiade quarta decima supra centesimam, Alexandro Babylone mortuo, imperioq. inter plures diviso, Aegypto Alexandriaeque imperat

1. Ptolemaeus Lagi annis XL.	Πτολεμαῖος ὁ Λάγυ ἔτη μ'.
2. Ptolemaeus Philadelphus annis XXXVIII.	Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος ἔτη λή.
3. Ptolemaeus Evergetes annis XXVI (3).	Πτολεμαῖος ὁ 'Εὐεργέτης ἔτη κδ'.
4. Ptolemaeus Philopator an. XVII.	Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ ἔτη ιζ'.
5. Ptolemaeus Epiphanes an. XXIV.	Πτολεμαῖος ὁ 'Επιφανὴς ἔτη ιδ'.
6. Ptolemaeus Philometor annis XXXV.	Πτολεμαῖος ὁ Φιλομήτωρ ἔτη λέ.
7. Ptolemaeus Evergetes an. XXIX.	Πτολεμαῖος ὁ Εὐεργέτης δεύτερος ἔτη κή.
8 Ptolemaeus Physcon, idemque Soter, an. XVII cum men. VI.	Πτολεμαῖος ὁ (Φύσκων) Σωτὴρ ἔτη ιή.
9. Ptolemaeus, idemque Alexander, annis X.	Πτολεμαῖος ὁ καὶ 'Αλέξανδρος . . .
10 Ptolemaeus Philadelphus, qui eiectus est, annis VIII.	Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος ή.
11. Ptolemaeus Dionysus an. XXX.	Πτολεμαῖος ὁ Διόνυσος ἔτη λ'.
12. Cleopatra annis XXII.	Κλεοπάτρα ἔτη κβ'.

Anni sunt CCXCVI cum mensibus VI (4). Hi orsi ab olympiade CXIV, oppressi sunt a Romanis olympiade CLXXXVIII.

(1) Ita prorsus Hieronymus comm. in Dan. VII. 5. quatuordecim reges enumerat. Confer etiam Tertullianum lib. adv. Iudaeos cap. 8. qui variat.

(2) Summa potius est annorum CCXXXI, cum mensibus XI.

(3) Ita et in canone; at p. 125 XXIV, uti heic graece.

(4) Eusebius noster apud Cedrenum p. 193-194 scribit Ptolemaeorum annos CCXC.

SYRIAE ET BABYLONIS ET ASIAE REGES. ΣΥΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.

Post Alexandrum macedonem, Ptolemaeo Lagi filio annum iam tertium decimum imperante, Syriae et Babyloni et Asiae dominatur

1. Seleucus Nicanor an. XXXII.	Σέλευκος Νικάνωρ ἔτη λγ΄.
2. Antiochus Soter annis XV.	Ἀντίοχος ὁ Σωτὴρ ἔτη ιθ΄.
3. Antiochus Deus annis XV.	Ἀντίοχος ὁ Θεὸς ἔτη ιέ.
4. Seleucus Callinicus annis XX.	Ἀντίοχος, ὁ Καλλίνικος, ὁ αὐτὸς κ) Σέλευκος, ἔτη κά.
5. Seleucus Ceraunus annis III.	Σέλευκος ὁ κ) Ἀλέξανδρος ὁ Κεραυνὸς ἔτη γ΄.
6. Antiochus Magnus an. XXXVI.	Ἀντίοχος, ὁ ἐπικληθεὶς μέγας ἔτη λϛ΄.
7. Seleucus Philopator annis XII.	Σέλευκος ὁ κ) Φιλοπάτωρ ἔτη ιβ΄.
8. Antiochus Epiphanes annis XI.	Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς ἔτη ιά.
9. Antiochus Eupator an. I. men. VI.	Ἀντίοχος Εὐπάτωρ ἔτος ἕν, μῆνας ἕξ.
10. Demetrius Soter annis XII.	Δημήτριος ὁ Σωτὴρ ἔτη ιβ΄.
11. Alexander an. IX men. IX (1).	Ἀλέξανδρος ἔτη ί.
	Δημήτριος ἔτη γ΄.
12. Antiochus Sidetes annis IX.	Ἀντίοχος ὁ Σιδήτης ἔτη θ΄.
13. Demetrius iterum annis IV.	Δημήτριος ἔτη δ΄.
14. Antiochus Grypus annis XII.	Ἀντίοχος ὁ Γρυπὸς ἔτη κϛ΄.
15. Antiochus Cyzicenus an. XVIII (2).	Ἀντίοχος ὁ Κυζικηνὸς ἔτη ιά.
16. Philippus annis II.	. . . .

Hi capto initio ab olympiade CXVII, desiverunt olympiade CLXXI.

IUDAEORUM PONTIFICES QUI POTESTATE SIMUL REGIA FUNCTI SUNT.

Anno tertio regni Demetrii Soteris, iudaici pontificatus apicem obtinuit.

1. Iudas, qui et Macchabaeus, annis III.	Ἰούδας ἔτη γ΄.
2. Ionathes annis XIX.	Ἰωνάθης ἔτη ιθ΄.
3. Simon annis VIII.	Σίμων ἔτη ή.
4. Hyrcanus, qui et Iohannes, annis XXVI.	Ὑρκανὸς ἔτη κϛ΄.

(1) Postea in codice arm. praetermittitur *Demetrius Demetrii annis III*, qui scribitur p. 197, et heic graece, et in canone.

(2) Codex arm. mendose LVIII

5. Aristobulus anno I.	Ἀριστόβουλος ἔτος ά.
6. Iannaeus, qui et Alexander, annis XXVII.	Ἰανναῖος, ὁ καὶ Ἀλέξανδρος, ἔτη κζ'.
7. Alexandra eiusdem uxor an. IX.	Σαλήνα, ἡ καὶ Ἀλεξάνδρα, ἔτη θ'.
8. Hyrcanus annis XXXIV.	Ὑρκανὸς ὁ ἀρχιερεὺς ἔτη λδ'.
Post hos alienigenae regnum iudaicae gentis obtinuerunt	Βασιλεῖς ἀλλόφυλοι.
1. Herodes annis XXXVII.	Ἡρώδης βασιλεὺς ἔτη λζ'.
2. Archelaus Herodis annis IX.	Ἀρχέλαος ἐθνάρχης ἔτη θ'.
3. Herodes tetrarcha annis XXIV.	Ἡρώδης τετράρχης ἔτη κδ'.
4. Agrippa annis VII.	Ἀγρίππας ἔτη ζ'.
5. Agrippa iunior annis XXVI.	Ἀγρίππας βασιλεὺς ἔτη κς'.

Anni sunt CCXXXV. Hi *principes* orsi ab olympiade CLV, demum subiecti sunt Romanis Vespasiani aetate, olympiade CCXII. Supremum tamen exitium passi sunt *Iudaei* sub Hadriano olympiade CCXXVIII.

IMPERATORES ROMANORUM.	ΡΩΜΑΙΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΣ (1).
1. C. Iulius Caesar an. IV, mensibus VII.	Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ ἔτη δ'.
2. Augustus Caesar annis LVI, mensibus VI.	Καῖσαρ Αὔγουστος ἔτη νζ.
3. Tiberius annis XXIII.	Τιβέριος ἔτη κβ.
4. C. Caligula annis III, mens. X.	Γάϊος Καλλιγούλας ἔτη γ', μῆνας ί.
5. Claudius annis XIII, mensibus VIII, diebus XXVIII.	Κλαύδιος ἔτη ιγ'.
6. Nero annis XIII, mensibus VII, diebus XXVIII.	Νέρων ἔτη ιγ'.
7. Vespasianus annis IX, mensibus XI, diebus XXII.	Οὐεσπασιανὸς ἔτη ί.
8. Titus Vespasianus annis II, mensibus VIII.	Τίτος Οὐεσπασιανὸς ἔτη β'.

(1) Ut heic attexeremus romanorum imperatorum, temporumque seriem, quibus singuli imperaverunt, movit nos primo codicis armeniaci lacuna, in qua videtur hoc laterculum fuisse demersum (et quidem hic catalogus praeponendus erat mortibus imperatorum); iterum Syncelli locus p. 355 A. in quo traditur Pertinax de sententia quidem Eusebii regnavisse mensibus sex, βασιλεύσας κατὰ μὲν Εὐσέβιον μῆνας ἕξ. Atqui Eusebius in canone scribit regnantis Pertinacis annum unum; superest ergo ut Eusebius mensibus sex regnum Pertinacis definiverit in hoc fortasse laterculo.

9. Domitianus an. XV, men. V.	Δομετιανὸς ἔτη ιε.
10. Nerva anno I, mensibus IV.	Νερούας ἔτος ά.
11. Traianus an. XIX, men. VI.	Τραιανὸς ἔτη ιθ'.
12. Hadrianus annis XXI.	Ἀδριανὸς ἔτη κά.
13. Antoninus Pius cum filiis Aurelio et Lucio annis XXII, mensibus III.	Ἀντωνῖνος ὁ ἐπικληθεὶς Εὐσεβὴς σὺν τοῖς παισὶν Αὐρηλίῳ καὶ Λουκίῳ ἔτη κγ.
14. M. Antoninus, qui et Verus, et L. Aurelius Commodus annis XIX, mense I.	Μάρκος Ἀντωνῖνος ὁ καὶ Οὐῆρος, Λούκιος τε Αὐρήλιος ὁ καὶ Κόμοδος ἔτη ιθ.
15. Commodus annis XIII.	Κόμοδος ἔτη ιγ'.
16. Helvius Pertinax mensibus VI.	Ἐλούϊος Περτίναξ μῆνας ς'.
17. Severus anuis XVIII.	Σεβῆρος ἔτη ιή.
18. Antoninus Caracalla annis VII.	Ἀντωνῖνος ὁ ἐπικληθεὶς Καράκαλλος ἔτη ζ'.
19. Macrinus anno I.	Μακρῖνος ἔτος ά.
20. M. Aurelius Antoninus an. IV.	Ἀντωνῖνος Αὐρήλιος ἔτη δ'.
21. Alexander Mammaeae filius annis XIII.	Ἀλέξανδρος ὁ Μαμμαίας υἱὸς ἔτη ιγ'.
22. Maximinus annis III.	Μαξιμῖνος ἔτη γ.
23. Gordianus annis VI.	Γορδιανὸς ἔτη ς'.
24. Philippus annis VII.	Φίλιππος ἔτη ζ'.
25. Decius anno I, mensibus III.	Δέκιος ἔτη β'.
26. Gallus et Volusianus annis II.	Γάλλος καὶ Βολουσιανὸς ἔτη β'.
27. Valerianus et Gallienus an. XV.	Οὐαλεριανὸς καὶ Γαλιηνὸς ἔτη ιε.
28. Claudius anno I, mensibus IX.	Κλαύδιος ἔτος ά.
29. Aurelianus annis V, mens. VI.	Αὐρηλιανὸς ἔτη ς.
30. Tacitus mensibus VI.	Τάκιτος μῆνας ς'.
31. Probus annis VI, mensib. IV.	Πρόβος ἔτη ς'. μῆνας δ'.
32. Carus cum filiis Carino et Numeriano annis II.	Κάρος σὺν τοῖς παισὶ Καρίνῳ καὶ Νουμεριανῷ ἔτη β.
33. Diocletianus annis XX.	Διοκλητιανὸς ἔτη κ'.
34. Galerius annis II.	Γαλέριος ἔτη β.
35. Constantinus an. XXX, men. X.	Κωνσταντῖνος ἔτη λ', μῆνας ί.

ROMANORUM IMPERATORUM MORTES.

Caius Caesar occisus est in palatio (1).
Augustus mortuus est Nolae (2).
Tiberius mortuus est Miseni (3).
Caius Caligula interfectus est in palatio.
Titus Claudius (4) mortuus est in palatio.
Nero fugit seque vivum sepelivit.
Galba occisus est Romae.
Otho se ipsum interemit.
Vitellius occisus est in palatio.
Vespasianus obiit in hortis sallustianis.
Titus obiit in palatio.
Domitianus occisus est.
Nerva obiit in hortis sallustianis.
Traianus obiit Selinunte (5).
Hadrianus obiit hydrope dysenterico.
Antoninus Pius obiit Lorii.
Verus obiit Altini.
Marcus Antoninus obiit in Pannonia.
Commodus sepultus est (6) in Vitellii domo (7).
Pertinax occisus est in palatio.
Iulianus occisus est in palatio.
Severus mortuus est Eboraci.
Antoninus Bassianus (8) inter Carras et Edessam (interfectus est).
Macrinus occisus est in arce Laida (9).
Antoninus Heliogabalus interfectus est Romae.

(1) Codex arm. mendose *Nolae*. Scripsimus *in palatio*, uti erat in sequente versu, quamquam C. Caesar in Pompeii curia interfectus fuit.

(2) Codex arm. mendose *in palatio*. Vides nimirum perversum ordinem.

(3) Deinde *Caii Caligulae* mors praetermittitur. Supplevimus autem ex cod. vat.

(4) Scribe *Tiberius Claudius*.

(5) Apud Eusebium dici mortuum *Selinunte* Traianum, testis est Syncellus p. 348. A.

(6) Videtur dicendum *strangulatus est*; quamquam et illud fortasse ferri potest. Vide Lampridium in Commodo.

(7) In canone ad an. 2208. dicitur *in palatio Vestiliani*. Apud Petrum Blesensum epist. 207. *in domo Vescali*. Catalog. vind. *in domo Vectiliana*.

(8) De vocabulo armeniaco ɪɪsᴀɢ diximus p. 165. n. 1. Ceteroqnin idem vocabulum significat etiam *maculosum*. Revera Commodus certe dicitur *maculosus* ab Ausonio in Caesaribus.

(9) Ita cod. vindobonensis, neque abludit armenius. Reapse quominus scribam *Archelaide*, obstat Capitolinus qui narrat Macrinum occisum in vico quodam Bithyniae; Archelais autem ad Bithyniam non pertinet.

Alexander occisus est Moguntiaci (1).
Maximinus occisus est Aquileiae.
Gordianus se ipsum suffocavit in Africa.
Pupienus et Balbinus occ*isi sunt Romae* (2).
Gordianus excessit in finibus Parthiae.
Duo Philippi. Senior occisus est Veronae, iunior Romae in castris praetoriis.
Decius occisus est in praetorio Abrypti.
Gallus et Volusianus occisi sunt in Foro Flaminii.
Aemilianus occisus est Ponte Sanguinico.
Valerianus occisus est in Syria.
Gallienus occisus est Mediolani.
Claudius excessit Sirmii.
Quintillus occisus est Aquileiae.
Aurelianus occisus est apud Coenophrurium (3).
Tacitus occisus est in Ponto.
Florianus occisus est Tarsi.
Probus occisus est Sirmii.
Carus excessit Seleuciae Babylonis.
Numerianus Apri soceri sui fraude in itinere occisus est (4).
Carinus occisus est in campo Margense.
Diocletianus excessit Salonis.
Maximianus ecxessit in Gallia.
Severus ipse se interfecit via latina, miliario III.
Maxentius occisus est ad pontem milvium in Tiberim *demersus.*
Maximianus occisus est Tarsi.
Constantinus obiit in Britannia Eboraci.
Licinius occisus est Thessalonicae (5).

(1) Ita et Syncellus p. 359. A. Codex arm. habet *Mogenaci*.

(2) Codicis arm. pagina sic desinit oc . . . abrupta reliqua vocabuli parte. Ceterorum Caesarum mortes ex catalogo vindobonensi sumpsimus, qui est apud Roncalium in chronicis n. X, qui sane catalogus cum armeniaci codicis parte superstite conspirat in plurimis.

(3) Cod. vindob. perperam *Reno fluvio*.

(4) Ex cod. vat. 3339.

(5) Hactenus vindobonensis catalogus, quem eusebianum esse suadet Licinii mors in qua desinit; quae fuit sine dubio eusebiani catalogi meta.

EUSEBII PAMPHILI

CANON CHRONICUS.

a Primus Assyriorum rex Ninus Beli filius regnavit omni Asiae, exceptis Indis, annis LII. Huius XLIII imperii anno natus est Abraham. In Graecia vero secundo imperio Sicyoniis imperavit Europs annis XLV, cuius XXII regni anno natus est Abraham. Porro apud Aegyptios XVI potestas erat, quam vocant dynastiam. Ab hoc tempore regnabant eis Thebaei annis CXC.

HEBR.	ASSYR.	SICYON.	AEGYPT.
Abrahamus.	Ninus	Europs	XVI dynastia Thebaei
1	43	22	1

b Ninus condidit civitatem Ninam in regione Assyriorum, quam Hebraei vocant Niniven. Nino regnante apud Assyrios, primus Sicyoniis imperavit Aegialeus annis LII, a quo Aegialea nuncupata est, quae nunc Peloponnesus vocatur. Post quem secundus Europs, qui et praelatus est titulo.

c Abraham natione caldaeus primam aetatem apud Chaldaeos terit. Apud Hebraeos usque ad nativitatem Abrahae computantur anni MDCCCCL. Usque ad diluvium enim ab Adam habent annos MDCLVI, et inde usque ad Abraham CCXCIII. Et ideo quadragesimus iubelaeus a nativitate Abrahae computatur. Unus enim iubelaeus quinquaginta anni sunt.

2	44	23	2
3	45	24	3
4	46	25	4
5	47	26	5
6	48	27	6
7	49	28	7
8	50	29	8
9	51	30	9
10	52	31	10

Zoroastres magus rex Bactrianorum clarus habetur, adversus quem Ninus dimicavit bello et vicit.

SEMIRAMIS annis XLII.

d Semiramis uxor Nini Assyriis imperavit annis XLII: de qua innumerabilia narrantur: quae et Asiam tenuit, et propter inundationem aggeres construxit, plurimas Babyloniae urbes instaurans.

11	1	32	11
12	2	33	12
13	3	34	13
14	4	35	14
15	5	36	15
16	6	37	16
17	7	38	17
18	8	39	18

a Πρῶτος ἦρξε Νῖνος ἁπάσης τῆς Ἀσίας, πλὴν Ἰνδῶν, ἔτεσιν νβ'. *Syncellus p. 64. B. edit. paris.*

Νίνου τοῦ βασιλέως Ἀσσυρίων τεσσαρακοστὸν τρίτον ἄγοντος ἔτος τῆς βασιλείας, γεννᾶται Ἀβραάμ. *Cedrenus p. 26. C. ed. paris.*

Σικυωνίων ἀρχή, ἧς πρῶτος ἡγήσατο Αἰγιαλεύς, ἀφ' οὗ καὶ Αἰγιάλεια, ἡ νῦν Πελοπόννησος, τὸ πρὶν ἐκαλεῖτο. *Sync. p. 97. A.*

Σικυωνίων δεύτερος ἐβασίλευσεν Εὔρωψ ἔτη μέ. Κατὰ τὸ κβ' ἔτος τούτου γεννᾶται ὁ παρ' Ἑβραίοις Ἀβραάμ. *Idem p. 102. A.*

Παρ' Αἰγυπτίοις ἑκκαιδεκάτη δυναστεία Θηβαῖοι βασιλεῖς πέντε, οἳ καὶ ἐβασίλευσαν ἔτη ρϟ'. *Eusebius apud Sync. p. 61. D.*

b Νῖνος τὴν Νινευὶ τὴν μεγάλην ἔκτισε. *Cedren. p. 15. C.*

c Ἀβραὰμ χαλδαῖος ὢν τὸ γένος τὴν πρώτην ἡλικίαν παρὰ Χαλδαίοις ποιεῖται. *Chronicon paschale p. 49. C. ed. paris.*

d Ἀσσυρίων β' ἐβασίλευσε Σεμίραμις ἔτη μβ'. *Sync. p. 96. D.*

Σεμίραμις ἡ διαβόητος πολλαχοῦ τῆς γῆς, ἤγειρε χώματα προφάσει μὲν διὰ τοὺς κατακλυσμούς. *Idem p. 64. B.*

HEBR.	ASSYR.	SICYON.	AEGYPT.
Abrahamus	Semiramis	Europs	XVI dynastia Thebaei
19	9	40	19
20	10	41	20
21	11	42	21
22	12	43	22
23	13	44	23
24	14	45	24
		a TELCHINUS annis XX.	
25	15	1	25
26	16	2	26
27	17	3	27
28	18	4	28
29	19	5	29
30	20	6	30
31	21	7	31
32	22	8	32
33	23	9	33
34	24	10	34
35	25	11	35
36	26	12	36
37	27	13	37
38	28	14	38
39	29	15	39
40	30	16	40
41	31	17	41
42	32	18	42
43	33	19	43
44	34	20	44
		b APIS an. XXV.	
45	35	1	45
46	36	2	46
47	37	3	47
48	38	4	48
49	39	5	49
50	40	6	50
51	41	7	51
52	42	8	52
	d ZAMEIS, qui et Ninyas, filius Nini et Semiramidis, annis XXXVIII.		
53	1	9	53
54	2	10	54
55	3	11	55
56	4	12	56
57	5	13	57
58	6	14	58
59	7	15	59
60	8	16	60
61	9	17	61
62	10	18	62
63	11	19	63

Ex hoc Apia, quae nunc Peloponnesus, prius Aegialea nuncupata.

c Principium XLI iubelaei, secundum Hebraeos. Iobel autem apud Hebraeos quinquagenarius annus vocatur. Itaque iuxta supputationem eorum ab Adam usque ad annum praesentem fuerunt anni duo mille.

e Apud Cretam regnavit primus Cres indigena, a quo Creta appellata: quem aiunt unum Curetarum fuisse, a quibus Iupiter absconditus est et nutritus. Hi Cnoson civitatem in Creta condiderunt, et Cybelae matris templum.

a Σικυωνίων γ' ἐβασίλευσεν Τελχὶν ἔτη κ'. *Sync. p.* 102. *B.*

b Σικυωνίων δ' ἐβασίλευσεν Ἄπις ἔτη κε'. *Ibidem.*

c Ἀρχὴ τοῦ μα' ἰωβηλαίου παρ' Ἑβραίοις. Ἰωβὴλ δὲ παρ' αὐτοῖς ἡ πεντηκονταετηρίς· ὡς εἶναι ἀπὸ Ἀδὰμ κατ' αὐτοὺς ἐπὶ γ' ἔτους Ἀβραὰμ ἔτη βρ'. *Sync. p.* 99. *A.*

d Ἀσσυρίων γ' ἐβασίλευσε Νινύας, ὁ καὶ Ζάμης, υἱὸς Νίνου καὶ Σεμιράμεως, ἔτη λη'. *Idem p.* 97. *A.*

e Τινὲς τὸν αὐτόχθονα Κρῆτα πρῶτον Κρήτης βασιλεῦσαι φασὶ . . . ὅτι τε εἷς ἐστὶν τῶν γενομένων Κουρητῶν, καὶ ὅτι Ζεὺς παρ' αὐτῷ κρυβεὶς ἐτράφη. *Idem p.* 105. *A.*

Κρὴς αὐτόχθων, ὃν ἕνα λέγουσι τῶν Κουρητῶν, παρ' οἷς ὁ Ζεὺς κρυφθεὶς ἀνετράφη . . . ἐξ αὐτοῦ τοῦ Κρητὸς ἡ νῆσος ὠνομάσθη Κρήτη· Τοὺς αὐτοὺς φασὶ Κουρῆτας κτίσαι πόλιν Κνῶσον ἐν Κρήτῃ, καὶ ἱερὸν Κυβέλλης μητρός. *Idem p.* 125. *D.*

HEBR. Abrahamus	ASSYR. Zameis	SICYON. Apis	AEGYPT. XVI. dynastia Thebaei
64	12	20	64
65	13	21	65
66	14	22	66
67	15	23	67
68	16	24	68
69	17	25	69

a THELXION annis LII.

70	18	1	70
71	19	2	71
72	20	3	72
73	21	4	73
74	22	5	74
75	23	6	75

b PRIMUS ANNUS REPROMISSIONIS DEI AD ABRAHAM.

Abraham cum LXXV esset annorum divino dignus habetur alloquio et ea repromissione, quae ad eum facta est. A LXXV anno Abrahae usque ad Moysen et egressum gentis Iudaeorum ex Aegypto, supputantur anni CCCCXXX: quorum meminit Paulus ita dicens: „ testamentum confirmatum a „ Deo, quae post CCCC et XXX annos facta est lex, non infirmat ad destruendam repromissionem „. Ipse quoque in exodo Moyses his congruens loquitur: „ habitatio autem filiorum Israël, qua habita- „ verunt in Aegypto et in terra Chanaan ipsi et patres eorum, anni CCCCXXX „.

	76	24	7	76
	77	25	8	77
	78	26	9	78
	79	27	10	79
	80	28	11	80
	81	29	12	81
	82	30	13	82
	83	31	14	83
	84	32	15	84
c Decimus annus repromissionis.	85	33	16	85
Octoginta sex annorum erat A-	86	34	17	86
braham cum ex ancilla Agar ge-	87	35	18	87
nuit Ismaëlem, a quo Ismaëlita-	88	36	19	88
rum gens, qui postea Agareni,	89	37	20	89
deinde Saraceni dicti.	90	38	21	90

d ARIUS annis XXX.

	91	1	22	91
	92	2	23	92
	93	4	24	93
	94	4	25	94
e Vicesimus annus repromissionis.	95	5	26	95
	96	6	27	96

a Σικυωνίων ἐβασίλευσεν Θελξίων ἔτη νβ΄. *Idem p.* 102. *C.*

b Πρῶτον ἔτος τῆς τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἀβραὰμ ἐπαγγελίας. Ἀπὸ οε΄ ἔτους αὐτοῦ Ἀβραὰμ ἐπὶ Μωϋσέα... καὶ τὴν ἐξ Αἰγύπτου πορείαν τοῦ Ἑβραίων ἔθνους ἔτη τυγχάνει υλ΄, ὧν μέμνηται Παῦλος Γαλάταις ἐπιστέλλων· Διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὁ μετὰ ἔτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. Καὶ Μωϋσῆς δὲ ἐν ἐξόδῳ συνᾴδει λέγων· Ἡ δὲ παροίκησις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἣν παρῴκησαν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν γῇ Χαναὰν, αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν, ἔτη τετρακόσια τριάκοντα. *Chron. pasch. p.* 51-52. *Epist. ad Galat. III.* 17. *Exod.* XII. 40.

c Δέκατον ἔτος τῆς ἐπαγγελίας· Τούτῳ τῷ ἔτει τοῦ Ἀβραὰμ ἔτεκεν αὐτῷ Ἀγὰρ ἡ παιδίσκη τὸν Ἰσμαὴλ, ἀφ᾽ οὗ τὸ τῶν Ἰσμαηλιτῶν γένος. Οἱ δὲ αὐτοί εἰσιν Ἀγαρηνοὶ, οἱ καὶ Σαρακηνοὶ καλούμενοι. *Chron. pasch. p.* 52. *B.*

d Ἀσσυρίων δ΄ ἐβασίλευσεν Ἄρειος ἔτη λ΄. *Sync. p.* 103. *B.*

e Τὸ κ΄ ἔτος τῆς ἐπαγγελίας. *Chron. pasch. p.* 54. *A.*

	HEBR. Abrahamus	ASSYR. Arius	SICYON. Thelxion	AEGYPT. XVI. dynastia Thebaei
	97	7	28	97
	98	8	29	98
Sodoma et Gomorrha succensae.	99	9	30	99
	100	10	31	100

a Abraham cum centenarius esset, genuit ex libera filium Isaac, cui supervixit alios annos LXXV. Primo omnium prophetarum Abrahae Verbum Dei, cum in figura apparuisset humana, vocationem gentium pollicetur, quam in nostro tempore sermo Christi deduxit ad finem per evangelicam in omnes gentes praedicationem.

	ABRAHAMUS.	HEBR. Isaacus	ASSYR. Arius	SICYON. Thelxion	AEGYPT. XVI. dynastia Thebaei
		ISAACUS annis LX.			
Initium quadragesimi secundi iubelaei, secundum Iudaeos.	101	1	11	32	101
	102	2	12	33	102
	103	3	13	34	103
	104	4	14	35	104
b Tricesimus annus repromissionis.	105	5	15	36	105
	106	6	16	37	106
	107	7	17	38	107
	108	8	18	39	108
	109	9	19	40	109
Centesimus decimus annus Abrahae.	110	10	20	41	110
	111	11	21	42	111
	112	11	22	43	112
	113	13	23	44	113
	114	14	24	45	114
c Quadragesimus annus repromissionis.	115	15	25	46	115
	116	16	26	47	116
	117	17	27	48	117
	118	18	28	49	118
	118	19	29	50	119
Centesimus vicesimus annus Abrahae.	120	20	30	51	120
			d ARALIUS annis XL.		
	121	21	1	52	121
				e AEGYDRUS annis XXXIV.	
	122	22	2	1	122
	123	23	3	2	123
	124	24	4	3	124
Quinquagesimus annus repromissionis.	125	25	5	4	125
	126	26	6	5	126
	127	27	7	6	127
	128	28	8	7	128
	129	29	9	8	129
Centesimus tricesimus annus Abrahae.	130	30	10	9	130
	131	31	11	10	131
	132	32	12	11	132

f In Creta regnavit primus Cres indigena, ut quidam volunt. Alii vero suprascriptum tempus vindicant.

a Τῷ ἑκατοστῷ ἔτει τοῦ Ἀβραὰμ γίνεται αὐτῷ παῖς γνήσιος Ἰσαὰκ, ᾧ ἐπέζησεν ἔτη οε΄. Πρώτῳ προφητῶν ὄντι τῷ Ἀβραὰμ, ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος φανεὶς ἐν ἀνθρώπου σχήματι τὴν τῶν ἐθνῶν κλῆσιν θεσπίζει, ἣν καθ' ἡμᾶς ὁ τοῦ Χριστοῦ λόγος εἰς πέρας ἤγαγε διὰ τῆς εἰς πάντα τὰ ἔθνη εὐαγγελικῆς διδασκαλίας. *Chron. pasch. p. 54. A.*

b Λ΄ ἔτος τῆς ἐπαγγελίας. *Ibidem.*

c Μ΄ τῆς ἐπαγγελίας ἔτος· ν΄ τῆς ἐπαγγελίας ἔτος· ξ΄ τῆς etc. *Idem p. 54. C.*

Ο΄ τῆς ἐπαγγελίας ἔτος. *Et* π΄ τῆς ἐπαγγελίας ἔτος. *Idem p. 37. B.*

d Ἀσσυρίων ἐβασίλευσεν Ἀράλιος ἔτη μ΄. *Sync. p. 103. B.*

e Σικυωνίων ζ΄ ἐβασίλευσεν Αἴγυδρος ἔτη λδ΄. *Idem p. 104. D.*

f Τινὲς τὸν αὐτόχθονα Κρῆτα πρῶτον Κρήτης βασιλεῦσαι φασί· κατὰ δὲ τὸν χρόνον, ὃν ἀνωτέρω ἱστορήσαμεν, κατ' ἄλλους ἐπὶ Νινύα. *Idem p. 105. A.*

	ABRAHAMUS.	HEBR. Isaacus	ASSYR. Aralius	SICYON. Aegydrus	AEGYPT. XVI dynastia Thebaei	
	133	33	13	12	133	
	134	34	14	13	134	
Sexagesimus annus repromissionis.	135	35	15	14	135	
	136	36	16	15	136	
	137	37	17	16	137	
	138	38	18	17	138	
	239	39	19	18	139	
Centesimus quadragesimus annus Abrahae.	140	40	20	19	140	
	141	41	21	20	141	
	142	42	22	21	142	
	143	43	23	22	143	
	144	44	24	23	144	
Septuagesimus annus repromissionis.	145	45	25	24	145	
	146	46	26	25	146	
	147	47	27	26	147	
	148	48	28	27	148	
	149	49	29	28	149	
Centesimus quinquagesimus annus Abrahae.	150	50	30	29	150	
	151	51	31	30	151	Principium iobelaei quadragesimi tertii.
	152	52	32	31	152	
	153	55	33	32	153	
	154	54	34	33	154	
Octogesimus annus repromissionis.	155	55	35	34	155	
				a THURIMACHUS annis XLV.		
	156	56	36	1	156	
	157	57	37	2	157	
	158	58	38	3	158	
	159	59	59	4	159	
Centesimus sexagesimus annus Abrahae.	160	60	40	5	160	

b Sexagenario Isaac oascuntur filii gemini; primus Esau, qui et Edom, a quo gens Idumaeorum; secundus Iacob, qui postea Israël, a quo Israelitae, qui nunc Iudaei. Initium etiam regni Argivorum his temporibus.

ABRAHAMUS.	HEBR. Iacobus	ASSYR. Xerxes	SICYON. Thurimachus	ARGIV. Inachus	AEGYPT. XVI dynastia Thebaei
	IACOBUS an. CXXI.	XERXES an. XXX.		INACHUS an. L.	
161	1	1	6	1	161

c Apud Hebraeos Iacob filius Isaac, usque ad principatum filii Ioseph, annis CXXI.

d Apud Assyrios sextus Xerxes, qui et Baleus, annis XXX.

e Apud Argos primus regnavit Inachus annis L.

f Inachi filia Io, quam Aegyptii mutato nomine Isidem colunt. A patre Inacho Inachus fluvius apud Argos. A filia Ione Bosphorus nuncupatur.

Castor chronographus de Argivorum regno ita loquitur: " consequenter persequemur reges Argi " ab Inacho usque in Sthenelantum filium Crotopi: quorum invenitur omne tempus anni CCCLXXXIIII.

a Σικυωνίων ζ' ἐβασίλευσεν Θουρίμαχος ἔτη μέ. *Sync. p.* 104. *D.*

b Ἑξηκοστῷ ἔτει γίνονται τῷ Ἰσαὰκ δύο παῖδες δίδυμοι ἐκ τῆς Ῥεβέκκας· πρῶτος Ἠσαῦ, ὁ καὶ Ἐδώμ, ἀφ' οὗ τὸ Ἰδουμαίων ἔθνος· δεύτερος Ἰακώβ, ὁ μετονομασθεὶς Ἰσραήλ, ἀφ' οὗ Ἰσραηλῖται, οἱ καὶ Ἰουδαῖοι. *Chron. pasch. p.* 57. *B.*

c Ἐξ Ἑβραίων Ἰακὼβ μέχρι τῆς τοῦ παιδὸς Ἰωσὴφ ἀρχῆς τῆς ἐν Αἰγύπτῳ, ἔζησεν ἔτη ρλζ'. *Idem p.* 58. *A.*

d Ἀσσυρίων ς' ἐβασίλευσεν Ξέρξης ἔτη λ'. *Sync. p.* 103. *B.*

e Ἀρχὴ βασιλείας Ἀργείων, ὧν πρῶτος βασιλεὺς Ἴναχος ἔτη ν'. *Idem p.* 125. *B.*

f Ἡ θυγάτηρ Ἰνάχου Ἰὼ . . . ἣν Αἰγύπτιοι σέβουσιν Ἶσιν φαρίαν καλοῦντες. *Idem p.* 126. *A.*

Ἀπὸ Ἰνάχου ποταμὸς Ἴναχος ἐν Ἄργει ὠνομάσθη, καὶ ὁ Βόσπορος ἐπώνυμος τῆς Ἰοῦς. *Idem p.* 126. *A.*

	ABRAHAMUS	HEBR. Iacobus	ASSYR. Xerxes	SICYON. Thorimachus	ARGIV. Inachus	AEGYPT. XVI dynastia Thebaei	
	162	2	2	7	2	162	
	163	3	3	8	3	163	
	164	4	4	9	4	164	
a Nonagesimus annus	165	5	5	10	5	165	
repromissionis.	166	6	6	11	6	166	
	167	7	7	12	7	167	
	168	8	8	13	8	168	
	169	9	9	14	9	169	
Centesimus septuagesi-	170	10	10	15	10	170	
mus anus Abrahae, I-	171	11	11	16	11	171	
saac vero septuagesimus.	172	12	12	17	12	172	
	173	13	13	19	13	173	
	174	14	14	18	14	174	
b Centesimus annus re-	175	15	15	20	15	175	
promissionis; post quem	176	16	16	21	16	176	
moritur Abraham; omnes	177	17	17	22	17	177	
annos agens CLXXV.	178	18	18	23	18	178	
	179	19	19	24	19	179	
Octogesimus annus I-	180	20	20	25	20	180	
saac.	181	21	21	26	21	181	
	182	22	22	27	22	182	*c* Apis in Aegypto deus
	183	23	23	28	23	183	primus putatus est, quem
	184	24	24	29	24	184	quidam Serapin vocave-
Centesimus decimus an-	185	25	25	30	25	185	runt.
nus repromissionis.	186	26	26	31	26	186	
	187	27	27	32	27	187	
	188	28	28	33	28	188	
	189	29	29	34	29	189	
Nonagesimus annus I-	190	30	30	35	30	190	
saac.							

AEGYPT.

XVII
dynastia
d ARMAMITHRES an. XXXVIII Pastores

e Aegypti septima decima dynastia, quo tempore regnabant Pastores annis CIII. Reges Agyptiorum Pastores coniicimus nuncupatos propter Ioseph et fratres eius, qui in principio pastorum more descendisse in Aegyptum comprobantur.

	191	31	1	36	31	1
	192	32	2	37	32	2
	193	33	3	38	33	3
	194	34	4	39	34	4
Centesimus vicesimus	195	35	5	40	35	5
annus repromissionis.	196	36	6	41	36	6
	197	37	7	42	37	7
	198	38	8	43	38	8
	199	39	9	44	39	9
Centesimus annus Isaac.	200	40	10	45	40	10

f LEUCIPPUS annis LIII.

Principium iubelaei qua-	201	41	11	1	41	11
dragesimi quarti, iuxta	202	42	12	2	42	12
Iudaeorum traditionem.	203	43	13	3	43	13
	204	44	14	4	44	14

a ϙ' ἔτος τῆς ἐπαγγελίας. *Et* ρ' ἔτος τῆς ἐπαγγελίας. *Et* ρι' ἔτος. *etc. Chron. pasch. p.* 58. *B.*

b Ἀβραὰμ ἀπέθανεν· ἔζησε τὰ πάντα ἔτη ροε'. *Sync. p.* 101. *B.*

c Τοῦτον τὸν Ἆπιν φασὶ πρῶτον Αἰγυπτίοις νομισθῆναι θεόν, καὶ Σάραπιν κληθῆναι. *Idem p.* 149. *A.*

d Ἀσσυρίων ζ' ἐβασίλευσεν Ἀρμαμίθρης ἔτη λη'. *Idem p.* 103. *B.*

e Ἑπτακαιδεκάτη δυναστεία Ποιμένες ἦσαν ἀδελφοὶ ἔτη ργ' . . . Κατὰ τούτους Αἰγυπτίων βασιλεὺς Ἰωσὴφ δείκνυται. *Idem p.* 61-62.

f Σικυωνίων η' ἐβασίλευσε Λεύκιππος ἔτη νγ'. *Idem p.* 104. *D.*

	ABRAHAMUS	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ARGIV.	AEGYPT.
		Iacobus	Armamithres	Leucippus	Inachus	XVI. dynastia Thebaei
Centesimus trigesimus annus repromissionis.	205	45	15	5	45	15
	206	46	16	6	46	16
	207	47	17	7	47	17
	208	48	18	8	48	18
	209	49	19	9	49	19
	210	50	20	10	50	20

a II. PHORONEUS annis LX.

Phoroneus Inachi filius et Niobae primus leges iudiciaque constituit. Quidam huius filiam Niobem arbitrantur. Horum temporum quasi valde antiquorum Plato in Timaeo meminit ita dicens: " et „ aliquando volens eos provocare in sermones de temporibus antiquis, quae unicuique civitati apud „ veteres accidissent, de Phoroneo, qui primus hoc nomine appellatus est, de Niobe, et his qui post „ diluvium fuerunt „.

	211	51	21	11	1	21	*b* Niobae omnium primae mulierum, mixtus est Iupiter, ut Graeci perhibent, de qua nascitur Apis, quem Serapin cognominant quidam.
	212	52	22	12	2	22	
	213	53	23	13	3	23	
	214	54	24	14	4	24	
Centesimus quadragesimus annus repromissionis.	215	55	25	15	5	25	
	216	56	26	16	6	26	
	217	57	27	17	7	27	
	218	58	28	18	8	28	
	219	59	29	19	9	29	
Centesimus vicesimus annus Isaac.	220	60	30	20	10	30	
	221	61	31	21	11	31	
	222	62	32	22	12	32	
	223	63	33	23	13	33	
	224	64	34	24	14	34	
Centesimus quinquagesimus annus repromissionis.	225	65	35	25	15	35	
	226	66	36	26	16	36	*c* Thessalus Graeci filius regnat in Thessalia.
	227	67	37	27	17	37	
	228	68	38	28	18	38	

d VIII. BELOCHUS annis XXXV.

	229	69	1	29	19	39	*e* Telchines et Caryatae adversus Phoroneum et Parrhasios instituunt bellum.
Centesimus tricesimus annus Isaac.	230	70	2	30	20	40	
	231	71	3	31	21	41	
f Iacob descendit in Mesopotamiam et servit apud Laban annis VII.	232	72	4	32	22	42	
	233	73	5	33	23	43	
	234	74	6	34	24	44	
Centesimus sexagesimus annus repromissionis.	235	75	7	35	25	45	
	236	76	8	36	26	46	

g Ogyges in Attica Eleusina condidit, quae antiquitus vocabatur Acte, et alias plurimas civitates: cuius temporibus apud lacum Tritonidem virgo apparuit, quam Graeci Minervam nuncupaverunt.

a Ἀργείων β' ἐβασίλευσε Φορωνεὺς ἔτη ξ'. Φορωνεὺς παῖς Ἰνάχου καὶ Νιόβης πρῶτος λέγεται νόμους καὶ κριτήρια παρ' Ἕλλησι θέσθαι· φασί τινες Νιόβην Φορωνέως εἶναι θυγατέρα. *Sync. p.* 125. *C.*

Διὸ καὶ Πλάτων ἐν Τιμαίῳ τῷ διαλόγῳ τῶν Φορωνέως ἐπιμέμνηται χρόνων, ὡς πάνυ παλαιῶν. Καί ποτε προαγαγεῖν βουληθεὶς αὐτοὺς περὶ τῶν ἀρχαίων εἰς λόγους τῶν τῇδε, τὰ ἀρχαιότατα λέγειν ἐπιχειρεῖ περὶ Φορωνέως τε τοῦ πρώτου λεχθέντος, καὶ Νιόβης, καὶ τὰ μετὰ τὸν κατακλυσμόν. *Idem p.* 126. *B.*

b Νιόβῃ πρώτῃ γυναικῶν ἐμίγη Ζεύς, ἐξ ἧς ἔσχεν Ἄπιν υἱόν, τὸν Σάραπιν. *Ibidem.*

c Πρῶτος ἐβασίλευσεν Θεσσαλῶν ὁ Γραικοῦ παῖς Θέσσαλος. *Ibidem.*

d Ἀσσυρίων η' ἐβασίλευσε Βήλωχος ἔτη λε'. *Sync. p.* 108. *C.*

e Τελχῖνες καὶ Καρυᾶται πρὸς Φορωνέα καὶ Παρρασίους ἐπολέμησαν. *Idem p.* 126. *C.*

f Ἰακὼβ ἀνέρχεται εἰς τὴν Μεσοποταμίαν πρὸς Λάβαν . . . καὶ δουλεύει παρ' αὐτῷ ἔτη ζ'. *Chron. pasch. p.* 58. *D.*

g Τριτωνίδι λίμνῃ Ἀθηνᾶ παρ' Ἕλλησιν ὠνομάσθη. *Ibidem.*

	ABRAHAMUS	HEBR. Iacobus	ASSYR. Belochus	SICYON. Leucippus	ARGIV. Phoroneus	AEGYPT. XVII. dynastia Pastores	
	237	77	9	37	27	47	
Iacob Liam et Rachel io Mesopotamia ducit uxores.	238	78	10	38	28	48	
	239	79	11	39	29	49	
Centesimus quadragesimus annus Isaac.	240	80	12	40	30	50	
	241	81	13	41	31	51	
	242	82	14	42	32	52	
	243	83	15	43	33	53	
	244	84	16	44	34	54	
Centesimus septuagesimus annus repromissionis.	245	85	17	45	35	55	
	246	86	18	46	36	56	
	247	87	19	47	37	57	*a* Iacob generat Ruben, Simeon, Levi, et Iudam, a quo Iudaei appellati.
	248	88	20	48	38	58	
	249	89	21	49	39	59	
Centesimus quinquagesimus annus Isaac.	250	90	22	50	40	60	
	251	91	23	51	41	61	Initium quadragesimi quinti iubelaei.
b Iacob generat Ioseph.	252	82	24	52	42	62	
	253	93	25	53	43	63	
				c IX. MESSAPUS an. XLVII.			
	254	94	26	1	44	64	
Centesimus octogesimus annus repromissionis.	255	95	27	2	45	65	Messana, quae et Mamertina, conditur in Sicilia.
	256	96	28	3	46	66	
	257	97	29	4	47	67	
	258	98	30	5	48	68	
	259	99	31	6	49	69	
Centesimus sexagesimus annus Isaac, Iacob vero centesimus.	260	100	32	7	50	70	
	261	101	33	8	51	71	
	262	102	34	9	52	72	*d* Diluvium quod factum est sub Ogyge in Achaia.
	263	103	35	10	53	73	
			e IX. BALAEUS annis LII.				
	264	104	1	11	54	74	
	265	105	2	12	55	75	Centesimus nonagesimus annus repromissionis.
	266	106	3	13	56	76	
	267	107	4	14	57	77	
	268	108	5	15	58	78	
f Ioseph venditur a fratribus annos agens XVII.	269	109	6	16	59	79	
	270	110	7	17	60	80	
					g III. APIS annis XXXV.		Aiunt hunc Apin esse Serapin: siquidem cum fratrem Aegialeum regem praefecisset Achaiae, ipse cum populo ad Aegyptum navigavit.
	271	111	8	18	1	81	
	272	112	9	19	2	82	
	273	113	10	20	3	83	
	274	114	11	21	4	84	
Ducentesimus annus repromissionis.	275	115	12	22	5	85	
	276	116	13	23	6	86	
	277	117	14	24	7	87	

h Telchines victi, amisso regno suo, Rhodum condiderunt, quae prius Ophiussa vocabatur.

a Ἰακὼβ γεννᾷ τὸν Ῥουβὴμ ... Ἰακὼβ γεννᾷ τὸν Συμεὼν ... Ἰακὼβ γεννᾷ τὸν Λευί. *Chron. pasch.* p. 59 A. Ἰακὼβ γεννᾷ τὸν Ἰούδαν, οὗ οἱ Ἰουδαῖοι. *Idem* p. 60. *A.*

b ϙβ' ἔτει αὐτοῦ ἡλικίας, Ἰακὼβ γεννᾷ τὸν Ἰωσήφ. *Ibidem.*

c Σικυωνίων θ' ἐβασίλευσε Μέσσαπος ἔτη μζ'. *Sync.* p. 104. *D.*

d Ὁ κατ' Ὤγυγον ἱστορούμενος κατακλυσμός. *Idem* p. 63. *D.*

e Ἀσσυρίων θ' ἐβασίλευσε Βαλαιὸς ἔτη νβ'. *Idem* p. 108. *C.*

f Ἰωσὴφ πιπράσκεται ὑπὸ ἀδελφῶν ἔτος ἄγων ιζ'. *Chron. pasch.* p. 60. *C.*

g Ἀργείων γ' ἐβασίλευσεν Ἆπις ἔτη λέ. Τοῦτον τὸν Ἆπιν φασὶ ... καὶ Σάραπιν κληθῆναι. Οὗτος τὸν ἀδελφὸν Αἰγιαλέα τῆς Ἀχαΐας, ὥς φασι, κατέστησε βασιλέα· αὐτὸς εἰς Αἴγυπτον ἐστάλη σὺν ὄχλῳ. *Sync.* p. 148-149

h Τελχῖνες ἐκπεσόντες Πελοποννήσου Ῥόδον ᾤκισαν τὴν καλουμένην Ὀφιοῦσαν. *Idem* p. 149. *B.*

	ABRAHAMUS.	HEBR. Iacobus	ASSYR. Balaeus	SICYON. Messapus	ARGIV. Apis	AEGYPT. XVII dynastia Pastores	
	278	118	15	25	8	88	
	279	119	16	26	9	89	*a* Memphis in Aegypto ab Api condita.
b Centesimo octogesimo anno Isaac moritur derelinquens filium Iacob habentem annos CXX.	280	120	17	27	10	90	
	281	121	18	28	11	91	
		IOSEPHUS annis LXXX.					
	282	1	19	29	12	92	*c* Iosephus ex Hebraeis dux Aegypti annis LXXX. tricesimo aetatis suae anno.
	283	2	20	30	13	93	
	284	3	21	31	14	94	
Ducentesimus decimos annus repromissionis.	285	4	22	32	15	95	
	286	5	23	33	16	96	
	287	6	24	34	17	97	
	288	7	25	35	18	98	
	289	8	26	36	19	99	
	290	9	27	37	20	100	

d Centesimus tricesimus annus Iacob. Secundo anno famis ingressus Aegyptum cum filiis suis Iacob, cum interrogaretur a Pharaone, quotum annum ageret, respondit se esse annorum centum triginta. Aegyptiorum reges omnes tunc Pharaones dicebantur propter dignitatem; sicuti et nos dicimus imperatores Augustos. Habebat ergo unusquisque proprium nomen, (ut) ex libris Manethonis sacerdotis Aegyptiorum agnoscitur.

	291	10	28	38	21	101	
	292	11	29	39	22	102	
	293	12	30	40	23	103	
						e XVIII dynastia Diospolitanorum.	
						I. AMOSIS annis XXV.	
	294	13	31	41	24	1	
Ducentesimus vicesimus annus repromissionis.	295	14	32	42	25	2	
	296	15	33	43	26	3	
	297	16	34	44	27	4	
	298	17	35	45	28	5	
	299	18	36	46	29	6	
Centesimus quadragesimus annus Iacob.	300	19	37	47	30	7	*f* Sparta condita est a Sparto filio Phoronei.
				g X. ERATUS annis XLVI.			
Quinquagesimus annus Ioseph. Initium quadragesimi sexti iubelaei.	301	20	38	1	31	8	
	302	21	39	2	32	9	
	303	22	40	3	33	10	
	304	23	41	4	34	11	
h Ducentesimus tricesimus annus repromissionis.	305	24	42	5	35	12	
					i IV ARGUS an. LXX.		
	306	25	43	6	1	13	
	307	26	44	7	2	14	

k Iacob centesimo quadragesimo septimo aetatis suae anno diem obiit prophetans de Christo et de vocatione gentium.

a Μίμφις ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ τούτους ἐκτίσθη τοὺς χρόνους. *Sync. p. 149. B.*

b Τῷ ρπ' ἔτει τοῦ Ἰακώβ ἐτελεύτησεν ὁ Ἰσαὰκ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ζήσας ἔτη ρπ'. *Idem p. 107. C.*

c Ἰωσὴφ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς Αἰγύπτου ἀναβιβάζεται, ὅπερ ἦν τῆς μὲν ζωῆς τοῦ Ἰωσὴφ ἔτος λ'. *Idem ibidem.*

d Τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς λιμοῦ . . . κατῆλθεν Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον . . . εἶπε δὲ Ἰακὼβ τῷ Φαραὼ αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου ἣ παροικῶ ρλ' ἔτη. *Idem p. 109-110.*

e Ὀκτωκαιδεκάτη δυναστεία Διοσπολιτῶν βασιλέων, ὧν πρῶτος Ἄμωσις ἔτη κε'. *Idem p. 62. C.*

f Σπάρτη ἐκτίσθη ὑπὸ Σπάρτου παιδὸς Φορωνέως. *Idem p. 149. B.*

g Σικυωνίων ι' ἐβασίλευσεν Ἐρατὸς ἔτη μς'. *Idem p. 104. D.*

h Σλ' ἔτος της ἐπαγγελίας σμ'. σν'. etc. *Chron. pasch. p. 62-63.*

i Ἀργείων δ' ἐβασίλευσεν Ἄργος ἔτη ο'. *Idem p. 149. B.*

k Ἑκατοστὸν τεσσαρακοστὸν ἕβδομον ἔτος ἄγων Ἰακὼβ προφητεύει περὶ τοῦ Κυρίου, καὶ περὶ τῆς τῶν ἐθνῶν κλήσεως διὰ Χριστοῦ . . . καὶ ἀποθνήσκει. *Chron. pasch. p. 61-62.*

	ABRAHAMUS.	HEBR. Iosephus	ASSYR. Balaeus	SICYON. Eratus	ARGIV. Argus	AEGYPT. XVIII dynastia Amosis
	308	27	45	8	3	15
	309	28	46	9	4	16
	310	29	47	10	5	17
Sexagesimus annus Ioseph.	311	30	48	11	6	18
	312	31	49	12	7	19
	313	32	50	13	8	20
	314	33	51	14	9	21
Ducentesimus quadragesimus annus repromissionis.	315	34	52	15	10	22
			X ALTADAS annis XXXII.			
	316	35	1	16	11	23
	317	36	2	17	12	24
	318	37	3	18	13	25
						a II. CHEBRON annis XIII.
	319	38	4	19	14	1
	320	39	5	20	15	2
Septuagesimus annus Ioseph.	321	40	6	21	16	3
	322	41	7	22	17	4
	323	42	8	23	18	5
	324	43	9	24	19	6
Ducentesimus quinquagesimus annus repromissionis.	325	44	10	25	20	7
	326	45	11	26	21	8
	327	46	12	27	22	9
	328	47	13	28	23	10
	329	48	14	29	24	11
	330	49	15	30	25	12
Octogesimus annus Ioseph.	331	50	16	31	26	13
						b III. AMENOPHIS annis XXI.
	332	51	17	32	27	1
	333	52	18	33	28	2
	334	53	19	34	29	3
d Ducentesimus sexagesimus annus repromissionis.	335	54	20	35	30	4
	336	55	21	36	31	5
	337	56	22	37	32	6
	338	57	23	38	33	7
	339	58	24		34	8
	340	59	25		35	9
Nonagesimus annus Ioseph.	341	60	26		36	10
	342	61	27		37	11
	343	62				
*	344	63	28	39	38	12
e CCLXX annus repromissionis.	345	64	29	40	39	13
	346	65	30	41	40	14
	347	66	31	42	41	15
	348	67	32	43	42	16
			f XI MAMYLUS annis XXX.			
	349	68	1	44	43	17
	350	69	2	45	44	18
Centesimus annus Ioseph.	351	70	3	46	45	19

c Secundum quorundam opinionem his temporibus Prometheus fuit, a quo homines factos esse commemorant: et re vera, cum sapiens esset, feritatem eorum et nimiam imperitiam ad humanitatem et scientiam transfigurabat.

a Αἰγυπτίων β' ἐβασίλευσε Χέβρων ἔτη ιγ'. *Eusebius apud Sync. p. 71. C.*

b Αἰγυπτίων γ' ἐβασίλευσεν Ἀμένωφις ἔτη κά. *Euseb. apud. Sync. p. 71. C.*

c Τούτοις τοῖς χρόνοις, ὥς φασι, Προμηθεὺς ἦν, ὃς ἐμυθεύετο πλάττειν ἀνθρώπους ἐξ ἀπαιδευσίας καὶ ἀλογίας εἰς παίδευσιν μετάγειν. *Sync. p. 149. C.*

d Σξ' ἔτος τῆς ἐπαγγελίας. *Chron. pasch. p. 62. B.*

e Σό ἔτος τῆς ἐπαγγελίας. *Idem p. 62. B.*

f Ἀσσυρίων ἐβασίλευσε ια' Μάμυλος ἔτη λ'. *Sync. p. 123. B.*

* *Anno 344 rursus incipit post lacunam codex armeniacus.*

ABRAHAMUS.	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ARGIV.	AEGYPT.
	Iosephus	Mamylus	Plemnaeus.	Argus	XVIII dynastia Amenophis
			a XI PLEMNAEUS annis XLV.		
352	71	4	1	46	20
353	72	5	2	47	21
					b IV. MEMPHRES annis XII.
354	73	6	3	48	1
355	74	7	4	49	3
356	75	8	5	50	3
357	76	9	6	51	4
358	74	10	7	52	5
359	78	11	8	53	6
360	79	12	9	54	7
361	80	13	10	55	8
	SERVITUS in Aegypto annis CXLIV.				
362	1	14	11	56	9
363	2	13	12	57	10
364	3	16	13	58	11
365	4	17	14	59	12
					e V MISPHARMVTHOSIS an. XXVI.
366	5	18	15	60	1
367	6	19	16	61	2
368	7	20	17	62	3
369	8	21	18	63	4
370	9	22	19	64	5
371	10	23	20	65	6
372	11	24	21	66	7
373	12	25	22	67	8
374	13	26	23	68	9
375	14	27	24	69	10
376	15	28	25	70	11
				V. CRIASUS an. LIII.	
377	16	29	26	1	12
378	17	30	27	2	13
		XII. MANCHALEUS annis XXX.			
379	18	1	28	3	14
380	19	2	29	4	15
381	20	3	30	5	16
382	21	4	31	6	17
383	22	5	32	7	18
384	23	6	33	8	19
385	24	7	34	9	20
386	25	8	35	10	21
387	26	9	36	11	22
388	27	10	37	12	23

c CCLXXX annus repromissionis.

d Centum decem annorum Ioseph moritur; post cuius interitum Hebraei Aegyptiis servierunt annis CXLIV. Fiunt autem omnes anni, quos Hebraei in Aegypto fecerunt, CCXV; qui ab eo tempore computantur, quo Iacob cum filiis suis descendit in Aegyptum. Post mortem Ioseph aliquod tempus libere egerunt Israëlitae, sed quia incertum est, servitute eorum complectitur.

f In Argis primus sacerdotio functus est Callithya Pirantis filius. Alter mulierem hoc vocabulo Pirantis filiam dicit.

g Atlas frater Promethei praecipuus astrologus fuit, qui ob eruditionem disciplinae etiam caelum sustinere dictus est. Euripides autem montem esse adfirmat nubes excedentem, qui Atlas vocetur.

Trecentesimus decimus annus repromissionis.

a Σικυωνίων ια' ἐβασίλευσε Πλημναῖος ἔτη με'. *Sync. p. 109. C.*

b Αἰγυπτίων δ' ἐβασίλευσε Μέφρις ἔτη ιβ'. *Chron. pasch. p. 71. C.*

c Σπ' ἔτος τῆς ἐπαγγελίας. *Idem p. 62. C.*

d Ἐτελεύτησεν Ἰωσὴφ ὢν ἐτῶν ρι'. *Sync. p. 111. A.*

Μετὰ θάνατον Ἰωσὴφ, δουλεύουσιν Ἑβραῖοι τοῖς Αἰγυπτίοις ἕτερα ἔτη ρμδ'. Τὰ δὲ πάντα τῆς ἐν Αἰγύπτῳ διατριβῆς τῶν Ἰουδαίων ἔτη τυγχάνει σιε', ἀριθμούμενα ἀπὸ τῆς καθόδου Ἰακὼβ καὶ τῶν τούτου παίδων εἰς Αἴγυπτον. *Chron. pasch. p. 62. C.*

e Αἰγυπτίων ε' ἐβασίλευσε Μισφραγμούθωσις ἔτη κς'. *Sync. 71. D.*

f Καλλίθυια Πείραντος ἐν Ἄργει πρώτη ἱεράτευσε τῆς Ἥρας. *idem p. 149. B.*

g Τούτοις τοῖς χρόνοις Ἄτλας, ὁ Προμηθέως ἀδελφὸς, ἄριστος ἀστρολόγος διέλαμπεν, ὃς τῆς ἐπιστήμης ἕνεκεν τὸν οὐρανὸν φέρειν πεφήμισται. Εὐριπίδης δὲ τὸν Ἄτλαντα ὄρος εἶναί φησιν ὑπερνεφές. *Idem p. 149. D.*

	ABRAHAMUS.	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ARGIV.	AEGYPT.	
		Servitus in Aegypto	Manchaleus	Plemmaeus	Criasus	XVIII. dynastia Misphramuthosis	
	389	28	11	38	13	24	
	390	29	12	39	14	25	
	391	30	13	40	15	26	
						a VI TUTHMOSIS annis IX.	
	392	31	14	41	16	1	
	393	32	15	42	17	2	
	394	33	16	43	18	3	
b CCC et XX annus repromissionis.	395	34	17	44	19	4	
	396	35	18	45	20	5	
				c XII. ORTHOPOLIS annis LXIV.			
	397	36	19	1	21	6	
	398	37	20	2	22	7	
	399	38	21	3	23	8	
d His temporibus Syrus fuisse perhibetur terrigena, (al. indigena) ex cuius vocabulo Syria nomen accepit.	400	39	22	4	24	9	
						VII. AMENOPHIS annis XXX.	
f Aethiopes ab Indo flumine consurgentes iuxta Aegyptum consederunt, placità sibi terrà.	401	40	23	5	25	1	*e* Hic est Amenophis, quem quidam Memnonem putant lapidem loquentem; cuius statua usque ad adventum Christi sole oriente vocem dare dicebatur: ex tunc enim conticuit. Hanc statuam ipse sibi posuit.
	402	41	24	6	26	2	
	403	42	25	7	27	3	
	404	43	26	8	28	4	
Trecentesimus tricesimus annus repromissionis.	405	44	27	9	29	5	
	406	45	28	10	30	6	
	407	46	29	11	31	7	
	408	47	30	12	32	8	
			g XIII. SPHAERUS annis XX.				
	409	48	1	13	33	9	
	410	49	2	14	34	10	
	411	50	3	15	35	11	
	412	51	4	16	36	12	
	413	52	5	17	37	13	
	414	53	6	18	38	14	
Trecentesimus XL. annus repromissionis.	415	54	7	19	39	15	
	416	55	8	20	40	16	
	417	56	9	21	41	17	
	418	57	10	22	42	18	
	419	58	11	23	43	19	
	420	59	12	24	44	20	
	421	60	13	25	45	21	
	422	61	14	26	46	22	
	423	62	15	27	47	23	
	424	63	16	28	48	24	
	425	64	17	29	49	25	

h CCC et L annus repromissionis. Eodem anno Amram genuit Moysen cum esset annorum LXX. Erat autem servitutis in Aegypto annus LXIV.

a Αἰγυπτίων ιβ' ἐβασίλευσεν Τούθμωσις ἔτη θ'. *Eusebius apud Sync. p. 72. D.*

b Τκ' ἔτος τῆς ἐπαγγελίας. *Chron. pasch. p. 63. A.*

c Σικυωνίων ιβ' ἐβασίλευσεν Ὀρθόπολις ἔτη ξδ'. *Sync. p. 109. C.*

d Τούτοις τοῖς χρόνοις Σῦρος ἱστορεῖται γεγονέναι γηγενής, οὗ ἐπώνυμος ἡ Συρία. *Idem p. 150. A.*

e Αἰγυπτίων ζ' ἐβασίλευσεν Ἀμένωφις ἔτη λα'. Οὗτος ὁ Μέμνων εἶναι νομιζόμενος, καὶ φθεγγόμενος λίθος. *Euseb. apud. Sync. p. 72. D.*

f Αἰθίοπες ἀπὸ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ἀναστάντες πρὸς τῇ Αἰγύπτῳ ᾤκησαν. *Sync. p. 151. C.*

g Ἀσσυρίων ιδ' ἐβασίλευσε Σφαῖρος ἔτη κβ'. *Idem p. 123. B.*

h Τν' ἔτος ἐπαγγελίας. *Chron. pasch. p. 63. B.*

Τούτῳ τῷ ο' ἔτει τῆς ἑαυτοῦ ἡλικίας Ἀμρὰμ γεννᾷ τὸν Μωϋσῆν. *Ibidem.*

	ABRAHAMUS	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ARGIV.	AEGYPT.	
		Servitus in Aegypto	Sphaerus	Orthopolis	Criasus	XVIII. dynastia Amenophis	
	426	65	18	30	50	26	Epidaurus civitas condita est.
	427	66	19	31	51	27	
	428	67	20	32	52	28	*a* Quidam scribunt Prometheum, Epimetheum, et Atlantem fratrem Promethei, et Argum cuncta cernentem, et Io filiam Promethei, his fuisse temporibus: alii vero aetate Cecropis; nonnulli ante Cecropem an. LX. sive xc.
			b XIV. MAMYLUS alter an. XXX.				
	429	68	1	33	53	29	
					c VI. PHORBAS an. XXXIV.		
	430	69	2	34	1	30	
	431	70	3	35	2		
						d VIII. ORUS annis XXXVII.	
	432	71	4	36	3	1	
	433	72	5	37	4	2	
	434	73	6	38	5	3	
X annus Moysi; repromissionis autem ad Abraham CCCLX.	435	74	7	39	6	4	
	436	75	8	40	7	5	Regnavit in Thessalia primus Haemon.
	437	76	9	41	8	6	
	438	77	10	42	9	7	
	439	78	11	43	10	8	*e* Phorbas Rhodum obtinuit.
	440	79	12	44	11	9	
	441	80	13	45	12	10	Hercules primus, qui fertur Antaeum luctae vicisse certamine.
	442	81	14	46	13	11	
	443	82	15	47	14	12	
	444	83	16	48	15	13	
CCCLXX annus repromissionis.	445	84	17	49	16	14	
	446	85	18	50	17	15	
	447	86	19	51	18	16	
	448	87	20	52	19	17	
	449	88	21	53	20	18	Primus quadrigam iunxisse fertur Trochilus.
	450	89	22	54	21	19	
	451	90	23	55	22	20	
	452	91	24	56	23	21	
	453	92	25	57	24	22	Xanthus Triopa Lesbum condidit.
	454	93	26	58	25	23	
f CCC et LXXX annus repromissionis.	455	94	27	59	26	24	In Creta regnavit Cydon.
	456	95	28	60	27	25	
	457	96	29	61	28	26	
	458	97	30	62	29	27	
			g XV. SPARAETHUS annis XXXIX.				
	459	98	1	63	30	28	
	460	99	2	64	31	29	

Atheniensium regni principium. His temporibus in Acta, quae nunc Attica nuncupatur, regnavit Cecrops, qui et diphyes, annis L. Cecrope regnante primum in arce oliva orta est: et ex Minervae nomine, quae graece dicitur Ἀθηνᾶ, Athenae nuncupatae. A Cecrope usque ad primam olympiadem numerantur reges XVI; principes vero quos mors tantum finiebat XI; sub quibus apud Graecos multa miranda fabulose narrantur. Dicebatur autem Cecrops diphyes sive ob longitudinem corporis, sive idcirco quod cum esset aegyptius, utramque linguam sciebat. Primus Cecrops bovem immolans Iovem appellavit, et Cecropia regio ab eo nuncupata est.

a Περὶ Προμηθέως δὲ καὶ Ἐπιμηθέως τὸ αὐτὸ διαφόρως ἱστοροῦσιν, καὶ Ἄτλαντος, καὶ Ἰοῦς τῆς Προμηθέως θυγατρὸς, καὶ Ἄργου πανόπτου· οἱ μὲν γὰρ ὅτι κατὰ Κέκροπα τὸν διφυῆ γεγόνασιν, οἱ δ' ὅτι πρότερον ἔτεσι ξ', ἄλλοι δὲ ϟ'. *Sync. p.* 150. *A.*

b Ἀσσυρίων ιδ' ἐβασίλευσε Μάμυλος ἔτη λ'. *Idem p.* 123. *B.*

c Ἀργείων ϛ' ἐβασίλευσε Φορβᾶς ἔτη λδ'. *Idem p.* 152. *A.*

d Αἰγυπτίων η' ἐβασίλευσεν Ὦρος ἔτη λζ'. ἐν ἄλλῳ λη'. *Euseb. apud Sync. p.* 72. *D.*

e Φορβᾶς Ῥόδου ἐκράτησε. *Sync. p.* 152. *A.*

f Τπ' ἔτος ἐπαγγελίας *Chron. pasch. p.* 63. *D.*

g Ἀσσυρίων ιε' ἐβασίλευσεν ἔτη λθ' Σπαρθαῖος. *Sync. p.* 123. C.

	ABRAHAMUS	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ARGIV.	ATHEN.	AEGYPT.	
		Servitus in Aegypto	Sparaethus	Marathonius	Phorbas	Cecrops dyphyes	XVIII dynastia Orus	
			a XIII. MARATHONIUS annis XXVIII.			*b* I. CECROPS diphyes annis L.		
	461	100	3	1	32	1	30	Tricesimo quinto
	462	101	4	2	33	2	31	anno Moysi Cecrops
	463	102	5	3	34	3	32	regnabat in Attica.
					c VII. TRIOPAS annis XLVIII.			
	464	103	6	4	1	4	33	
	465	104	7	5	2	5	34	

d CCCLXXXX annus repromissionis, Moysi XL. Moyses, relictis Aegyptiorum doctrinis, in deserto temperantiae virtute ad acumen intelligentiae semet exercebat.

	466	105	8	6	3	6	35	
	467	106	9	7	4	7	36	
	468	107	10	8	5	8	37	
							e IX. ACHENCHERES annis XII.	
	469	108	11	9	6	9	1	
	470	109	12	10	7	10	2	

f Curetes et Corybantes Cnoson condiderunt, qui modulatam et inter se concinentem in armis saltationem repererunt. Isti famuli Matris magnae fuisse dicuntur.

	471	110	13	11	8	11	3	
	472	111	14	12	9	12	4	
	473	112	15	13	10	13	5	
	474	113	16	14	11	14	6	
g CD annus repro-	475	114	17	15	12	15	7	*h* Musicus Euctaei
missionis, et Moysi L.	476	115	18	16	13	16	8	et nymphae filius
	477	116	19	17	14	17	9	agnoscebatur.

i Deucalion apud eos regnare orsus qui circa Parnasum montem demorabantur.

k Diluvium quod sub Deucalione in Thessalia, et incendium quod sub Phaëthonte in Aethiopia factum est, et aliae multae pestilentiae locales, ut Plato memorat, fuerunt.

	478	117	20	18	15	18	10	
	479	118	21	19	16	19	11	*l* Io Inachi filiae mixtus est Iupiter, quam
	480	119	22	20	17	20	12	et in bovem convertit; unde et Bosporus appellatus est,
							m X. ATHORIS an. IX.	id est bovis transitus.
	481	120	23	21	18	21	1	

a Σικυωνίων ιγ' ἐβασίλευσε Μαραθώνιος ἔτη κη'. *Sync. p.* 124. *B.*

b Κέκροψ ὁ διφυὴς τῆς τότε Ἀκτῆς, νῦν δὲ Ἀττικῆς, ἐβασίλευσεν ἔτη ν', διὰ μῆκος σώματος οὕτω καλούμενος, ὥς φησιν ὁ Φιλόχορος, ἢ ὅτι αἰγύπτιος ὢν τὰς δύο γλώσσας ἠπίστατο. οὗτος ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν πόλιν Ἀθήνας ὠνόμασεν· ἐπὶ αὐτοῦ ἡ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἐλαία πρώτως ἐφύη· ἀπ' αὐτοῦ δὲ Κεκροπία ἡ χώρα ἐκλήθη. οὗτος πρῶτος βοῦν ἐθυσίασε καὶ Ζῆνα προσηγόρευσεν. ὥς τινες· ἀπ' αὐτοῦ ἐπὶ πρώτην ὀλυμπιάδα βασιλεῖς ιζ', ἄρχοντες δὲ διὰ βίου ια', ἔτη δὲ ψ'. *Idem p.* 153. *A-B.*

c Ἀργείων ζ' ἐβασίλευσε Τριόπας ἔτη λη'. *Sync. p.* 152. *A.*

d Τϙ' ἔτος τῆς ἐπαγγελίας. Τούτῳ τῷ ἔτει Μωϋσῆς τὰς ἐν Αἰγύπτῳ καταλιπὼν διατριβὰς, κατὰ τὴν ἔρημον ἐφιλοσόφει. *Chron. pasch. p.* 64. *C.*

e Αἰγυπτίων ϛ' Ἀχενχέρσης ἔτη ιβ'. *Euseb. apud Sync. p.* 72. *D.*

f Κουρῆτες καὶ Κορύβαντες Κνωσὸν ᾤκησαν, οἱ ἐν ὅπλοις εὔρυθμον κίνησιν εὑρόντες. *Sync. p.* 150. *A.*

g Υ' ἔτος τῆς ἐπαγγελίας. *Chron. pasch. p.* 64. *C.*

h Μουσικὸς ὁ Εὐσταίου καὶ νύμφης ἤκμαζεν. *Sync. p.* 153. *C.*

i Δευκαλίων βασιλεύειν τῶν κατὰ Παρνασσὸν ἤρξατο. *Ibidem.*

k Ὁ ἐπὶ Δευκαλίωνος κατακλυσμὸς ἐν Θεσσαλίᾳ, καὶ ὁ ἐπὶ Φαέθοντος ἐμπρησμὸς ἐν Αἰθιοπίᾳ· πολλαὶ καὶ ἄλλαι γεγόνασιν Ἕλλησι τοπικαὶ φθοραὶ, ὡς Πλάτων ἐν Τιμαίῳ. *Idem p.* 157. *B.*

l Κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους μυθεύονται Ἕλληνες μιγῆναι τὸν Δία τῇ θυγατρὶ Ἰνάχου, ἣν καὶ βοῦν ἐποίησεν. ἀφ' ἧς ὁ βόσπορος ἐκλήθη. *Sync. p.* 156. *B.*

m Αἰγυπτίων ι' Ἄθωρις ἔτη θ'. *Euseb. apud Sync. p.* 72. *D.*

ABRAHAMUS.	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ARGIV.	ATHEN.	AEGYPT.
	Servitus in Aegypto	Sparaethus	Marathonios	Triopas	Cecrops diphyes	XVIII dynastia Athoris
482	121	24	22	19	22	2

a Cecrops in Euboea Atheoas civitatem, quae et Diadae, condidit; quam urbem Euboici Orchomenon appellaverant.

b Chaldaei contra Phoenices dimicant. *d* Indicium Neptuni et Minervae de contentione regionis apud Cecropem factum esse confingitur.

483	122	25	23	20	23	3
484	123	26	24	21	24	4
485	124	27	25	22	25	5
486	125	28	26	23	26	6
487	126	29	27	24	27	7
488	127	30	28	25	28	8

c Ab Heleno Deucalionis et Pyrrhae filio Graeci Hellenes nuncupati sunt; et terra quae note Acte, sub eo Attica vocata, a filia Cranai regis Atheniensium: quae dicta est Attis post hoc.

e XIV MARATHIUS annis XX.

489	128	31	1	26	29	9

f XI CHENCHERES annis XVI.

g Iste est Pharao Chencheres qui contradixit per Moysen Deo, atque mari rubro obrutus est. Post quem regnavit Aegyptiis Acherres Pharao.

490	129	32	2	27	30	1
491	130	33	3	28	31	2
492	131	34	4	29	32	3
493	132	35	5	30	33	4
494	133	36	6	31	34	5
495	134	37	7	32	35	6
496	135	38	8	33	36	7
497	136	39	9	34	37	8

h CCCC et XX annus repromissionis.

i Corinthus condita quae prius Ephyra dicebatur.

k XVI ASCATADES annis XL.

498	137	1	10	35	38	9

l Secundum nonnullos Io in Aegyptum profecta, et ibi Isis nuncupata; quae nupta postea Telegono Epaphum genuit, quem Aegyptii Orum nominaverant, Graeci Epaphum.

m Apollinis Delii templum ab Erysichthone primum fabricatum.

499	138	2	11	36	39	10
500	139	3	12	37	40	11
501	140	4	13	38	41	12
502	141	5	14	39	42	13
503	142	6	15	40	43	14
504	143	7	16	41	44	15
505	144	8	17	42	45	16

n Quadringentesimus et tricesimus annus repromissionis, qui et octogesimus annus Moysi. Moyses in monte Sina divino fruitur aspectu, qui LXXX. annum agens dux itineris ex Aegypto Hebraeorum gentis efficitur, legem eis in eremo tradens per annos XL. Ab hoc loco usque ad Salomonem et aedificationem templi numerantur anni CCCCLXXX.

a Κέκροψ Ἀθήνας, τὰς καὶ Διάδας, ἐν Εὐβοίᾳ ἔκτισεν. Εὐβοεῖς δὲ ταύτην Ὀρχομενὸν μετωνόμασαν. *Sync. p.* 153. *C.*

b Χαλδαῖοι κατὰ Φοινίκων ἐστράτευσαν. *Ibidem.*

c Ἀπὸ δὲ Ἕλληνος τοῦ Δευκαλίωνος Ἕλληνες οἱ Γραικοὶ καλοῦνται. *Sync. p.* 157. *C.*

d Ἡ τῶν θεῶν κρίσις Ποσειδῶνος καὶ Ἀθηνᾶς ἐπὶ Κέκροπος μυθεύεται Ἕλλησι περὶ τῆς χώρας. *Ibidem.*

e Σικυωνίων ιδ' ἐβασίλευσε Μαράθιος ἔτη κ'. *Idem p.* 124. *B.*

f Αἰγυπτίων ια' Χεγχέρης ἔτη ις'. *Euseb. apud Sync. p.* 72. *D.*

g Κατὰ τοῦτον Μωϋσῆς τῆς ἐξ Αἰγύπτου πορείας τῶν Ἰουδαίων ἡγήσατο. Μόνος Εὐσέβιος ἐπὶ τούτου λέγει τὴν τοῦ Ἰσραὴλ διὰ Μωϋσέως ἔξοδον, μηδενὸς αὐτῷ λόγου μαρτυροῦντος, ἀλλὰ καὶ πάντων ἐναντιουμένων ὡς μαρτυρεῖ. *Sync. p.* 72. *D.*

h Υκ' ἔτος τῆς ἐπαγγελίας. *Chron. pasch. p.* 64. *D.*

i Κόρινθος ἡ πάλαι Ἐφύρα καλουμένη ἐκτίσθη. *Sync. p.* 152. *D.*

k Ἀσσυρίων ις' ἐβασίλευσεν Ἀσκάταδης ἔτη λη'. *Idem p.* 147. *A.*

l Ἰὼ εἰς Αἴγυπτον ἐλθοῦσα κατά τινας, ἡ καὶ Ἶσις προσηγορεύθη. *Idem p.* 152. *C.*

m Τὸ ἐν Δήλῳ ἱερὸν Ἀπόλλωνος Δηλίου ὑπὸ Ἐρυσίχθονος υἱοῦ Κέκροπος ἱδρύνθη. *Idem p.* 153. *C.*

n Μωϋσῆς θεοφανείας ἐπὶ τοῦ Σιναίου ὄρους ἠξιοῦτο. Υλ' ἔτος τῆς ἐπαγγελίας. *Chron. pasch. p.* 64. *D.*

ABRAHAMUS.	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ARGIV.	ATHEN.	AEGYPT.
	Moyses dux	Ascatades	Marathius	Triopas	Cecrops diphyes	XVIII dynastia Acherres

MOYSES annis XL. *a* XII ACHERRES annis VIII.

506	1	9	18	43	46	1

b Areopagi novum nomen iudicii Atheniensium constitutum.

507	2	10	19	44	47	2

c Hercules, cognomento Desanaus, in Syria Phoenice clarus habetur. Inde ad nostram usque memoriam a Cappadocibus et Eliensibus (al. Deliis) Desanaus adhuc dicitur.

d Septem mensibus elaboratum est tabernaculum.

508	3	11	20	45	48	3

e Vitis inventa a Dioynisio, sed non Semelae filio.

f XV. ECHYREUS annis LV.

509	4	12	1	46	49	4
510	5	13	2	47	50	5

g II. CRANAUS annis IX.

511	6	14	3	48	1	6

Cranaus indigena septimus ab Inacho, ex cuius filiae Attidis nomine Atticam terram vocatam tempore Hellenis filii Deucalionis quidam dicunt.

h Primus apud Hebraeos pontifex constitutus est Aaron frater Moysi.

i VIII. CROTOPUS an. XXI.

512	7	15	4	1	2	7
513	8	16	5	2	3	8

k In Creta Apteras, qui et urbem condidit.

l XII. CHERRES annis XV.

514	9	17	6	3	4	1
515	10	18	7	4	5	2
516	11	19	8	5	6	3
517	12	20	9	6	7	4
518	13	21	10	7	8	5
519	14	22	11	8	9	6

m Moyses in deserto praeest genti Iudaeorum.

In secunda Aegypto regnavit Telegonus, Ori pastoris filius, septimus ab Inacho.

n III. AMPHICTYON annis X.

520	15	23	12	9	1	7

Idem hic Amphictyon Deucalionis filius est.

a Αἰγυπτίων ιβ' Ἀχεῤῥὴς ἔτη η'. *Euseb. apud Sync. p. 72. D.*

b Ἄρειος πάγος ἐκλήθη. *Sync. p. 153. D.*

c Ἡρακλέα τινές φασιν ἐν Φοινίκῃ γνωρίζεσθαι Δισανδᾶν ἐπιλεγόμενον, ὡς καὶ μέχρι νῦν ὑπὸ Καππαδοκῶν καὶ Ἠλιαίων οὕτω καλεῖται. *Sync. p. 153. D.*

d Ἐν ἑπτὰ μησὶν ἐτελειώθη πάντα τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς. *Idem p. 135. D.*

e Ἀμπελουργία ὑπὸ Διονύσου ἐγνωρίσθη, οὐχὶ τοῦ ἐκ Σεμέλης. *Idem p. 153. D.*

f Σικυωνίων ιγ' ἐβασίλευσεν Ἐχυρεὺς ἔτη νε'. *Idem p. 109. C.*

g Ἀθηναίων δεύτερος ἐβασίλευσε Κραναὸς αὐτόχθων ἔτη θ'. Κραναοῦ τούτου θυγάτηρ δὲ Ἀτθὶς, καθ' ἣν Ἀττικὴ ἡ χώρα ὠνομάσθη, πρότερον Ἀκτὴ λεγομένη. *Idem p. 157. B.*

h Ἀαρὼν ὁ ἀδελφὸς Μωϋσέως πρῶτος Ἑβραίων ἀρχιερεὺς κατέστη. *Chron. patch. p. 76. B.*

i Ἀργείων η' ἐβασίλευσε Κρότωπος ἔτη κα'. *Sync. p. 152. B.*

k Αἰγυπτίων ιγ' ἐβασίλευσε Χεῤῥῆς ἔτη ιε'. *Euseb. apud Sync. p. 73. A.*

l Κρήτης ἐβασίλευσε Ἀπτέρας. *Idem p. 157. A.*

m Μωϋσῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ μ'. *Chron. pasch. p. 65. A.*

n Ἀθηναίων τρίτος ἐβασίλευσεν Ἀμφικτύων ἔτη ι', υἱὸς Δευκαλίωνος. *Sync. p. 157. C.*

	ABRAHAMUS.	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ARGIV.	ATHEN.	AEGYPT.	
		Moyses	Ascatades	Echyreus	Crotopus	Amphictyon	XVIII. dynastia Cherres.	
	521	16	24	13	10	2	8	

a Deucalionis filius Dionysius, verum non ille Semelae filius, cum in Atticam pervenisset, hospitio receptus a Semacho, filiae eius capreae pellem largitus est.

	522	17	25	14	11	3	9	
	523	18	26	15	12	4	10	
	524	19	27	16	13	5	11	
Daneidum res.	525	20	28	17	14	6	12	*b* Templum Deli constructum ab Erysichthone filio Cecropis.
	526	21	29	18	15	7	13	
	527	22	30	19	16	8	14	
	528	23	31	20	17	9	15	
						c XIII. ARMAIS, qui et DANAUS, an. V.		
	529	24	32	21	18	10	1	*d* Epaphus filius Io et Iovis Memphim civitatem condidit cum in secunda Aegypto regnaret.
					e IV. ERICHTHONIUS annis L.			
f Lacedaemoniorum civitas condita e Lacedaemone Semelae filio.	530	25	33	22	19	1	2	
	531	26	34	23	20	2	3	
	532	27	35	24	21	3	4	*h* Arcas filius Iovis et Callisto, Pelasgis in ditionem redactis, regionem eorum Arcadiam nuncupavit.
					i IX. STHENELUS annis XL.			
g Erichthonius rex Atheniensium Vulcani et Minervae dicitur filius, qui ab Homero Erechtheus vocatur.	533	28	36	25	1	4	5	
						k XIV. RAMESSES, qui et Aegyptus, annis LXVIII.		
	534	28	38	16	2	5	1	
l Danaum regem suum eiecerunt Aegyptii, fratrique eius Aegypto tradiderunt. Aegyptus quae prius Aeria dicebatur, ab Aegypto tunc sibi regnante nomen accepit, secundum quosdam historiographos.	535	30	38	27	3	6	2	
	536	31	39	28	4	7	3	
	537	32	40	29	5	8	4	
			m XVII. AMYNTAS annis XLV.					
	538	33	1	30	6	9	5	*n* Dardanus condidit Dardaniam.
	539	34	2	31	7	10	6	
	340	35	3	32	8	11	7	
	541	36	4	33	9	12	8	
	542	37	5	34	10	13	9	
	543	38	6	35	11	14	10	

a Κατὰ Ἀμφικτύονα, τὸν Δευκαλίωνος υἱόν, τινές φασι Διόνυσον εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐλθόντα ξενωθῆναι Σημάχῳ, καὶ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ νεβρίδα δωρήσασθαι· ἕτερος δ' ἦν οὗτος ἐκ Σεμέλης. *Sync. p.* 157. *C.*

b Τὸ ἐν Δήλῳ ἱερὸν Ἀπόλλωνος δηλίου ὑπὸ Ἐρυσίχθονος υἱοῦ Κέκροπος ἱδρύνθη. *Idem p.* 153. *C.*

c Αἰγυπτίων ιγ' ἐβασίλευσεν Ἀρμαῖς ὁ καὶ Δαναὸς ἔτη ε'. *Euseb. apud Sync. p.* 73. *A.*

d Ἔπαφος Ἰοῦς τῆς δευτέρας ἐβασίλευσεν Αἰγύπτου, καὶ Μέμφιν ἔκτισε. *Sync. p.* 152. *C.*

e Ἀθηναίων δ' ἐβασίλευσεν Ἐριχθόνιος ἔτη ν'. *Idem p.* 157. *D.*

f Λακεδαιμονία ἐκτίσθη ὑπὸ Λακεδαίμονος τοῦ ἐκ Σεμέλης (ed. Μεσσήνης). *Ibidem.*

g Ἐριχθόνιος Ἡφαίστου, ὁ παρ' Ὁμήρῳ Ἐρεχθεύς ἐστιν. *Ibidem.*

h Ἀρκὰς ὁ Καλλιστοῦς καὶ Διὸς υἱός, Πελασγῶν κρατήσας, Ἀρκαδίαν τὴν χώραν μετονόμασεν. *Idem p.* 158. *A.*

i Ἀργείων θ' ἐβασίλευσε Σθένελος ἔτη μ'. *Idem p.* 152. *B.*

k Ῥαμεσσῆς, ὁ καὶ Αἴγυπτος καλούμενος, ἐβασίλευσεν Αἰγύπτου ἔτη ξη' μετονομάσας τὴν χώραν Αἴγυπτον τῷ ἰδίῳ ὀνόματι, ἥτις πρότερον Ἀερία ἐλέγετο. *Idem p.* 155. *C.*

l Ἀρμαῖος, ὁ καὶ Δαναός, φεύγων τὸν ἀδελφὸν Ῥαμεσσῆν, τὸν Αἴγυπτον, ἐκπίπτει τῆς κατ' Αἴγυπτον βασιλείας αὐτοῦ. *Idem p.* 155. *B.*

m Ἀσσυρίων ιζ' ἐβασίλευσεν Ἀμύντης ἔτη με'. *Idem p.* 147. *A.*

n Δάρδανος ἔκτισε Δαρδανίαν. *Idem p.* 158. *A.*

ABRAHAMUS	HEBR. Moyses	ASSYR. Amyntas	SICYON. Echyreus	ARGIV. Danaus	ATHEN. Erichthonius	AEGYPT. XVIII dynastia Ramesses

a X DANAUS annis L.

b Post Sthenelum Argis regnavit Gelanus, quem cum Argivi de imperio pepulissent, regnum Danao tradiderunt.

Castoris de Argivorum principibus. Cum Sthenelum, undecimo regni anno, Danaus expulisset, Argos tenuit: minoresque eius perseveraverunt usque ad Eurystheum filium Stheneli nepotem Persei. Post quem Pelopidae imperium susceperunt, primo regnante Atreo. Danaus amisso regno suo, quod Aegyptiorum fuit, apud Argos venit, atque Sthenelum Argivorum regem regno suo eiecit, consentientibus Argivis: quo eiecto, regnavit Gelanor, quem ipsi Argivi eiecerunt, Danaoque regnum suum crediderunt. Argos sibi Danaus vindicavit expulsus Aegypto, et eandem aquis abundare fecit.

544	39	7	36	1	15	11
545	40	8	37	2	16	12

Mors Moysi. Hebraeorum post Moysen dux constituitur Iesus annis viginti septem. Huc usque quinque libri Moysi continent gesta annorum trium milium septingentorum triginta, secundum LXX. seniorum interpretationem.

c IESUS annis XXVII.

e Apud Hebraeos pontificatum suscepit Eleazar post mortem patris Aaronis.

546	1	9	38	3	17	13
547	2	10	39	4	18	14
548	3	11	40	5	19	15
549	4	12	41	6	20	16
550	5	13	42	7	21	17
551	6	14	43	8	22	18

d Erichthonius primus quadrigam iunxit in Graecia: erat quippe apud alias nationes.

f Danaus per L. filias, L. filios Aegypti fratris in ipsis nuptiis interficit, evadente solo Lynceo qui post eum regnavit Argivorum. Neque vero multitudo filiorum incredibilis videri debet in barbaris, cum tam innumerabiles habeant concubinas.

Principium LI. iubelaei secundum Hebraeos.

g Iesus successor Moysi terram Palaestinorum iudaeae genti sorte distribuit.

h Phoenix et Cadmus de Thebis Aegyptiorum in Syriam profecti, apud Tyrum et Sidonem regnaverunt.

552	7	15	44	9	23	19
553	8	16	45	10	24	20
554	9	17	46	11	25	21
555	10	18	47	12	26	22
556	11	19	48	13	27	23
557	12	20	49	14	28	24
558	13	21	50	15	29	25
559	14	22	51	16	30	26
560	15	23	52	17	31	27
561	16	24	53	18	32	28
562	17	25	54	19	33	29
563	18	26	55	20	34	30

k XVI. CORAX annis XXX.

564	19	27	1	21	35	31

In Creta regnavit Iapis.

His temporibus Toth filius Hermetis trismegisti fuisse dinoscitur.

i Busiris Neptuni et Libyae, Epaphi filiae, filius apud vicina Nilo loca tyrannidem exercet, transeuntes hospites crudeli scelere interficiens.

a Ἀργείων ἐβασίλευσεν Δαναὸς ἔτη ν'. *Sync. p.* 155. *D.*

b Δαναὸς κρατήσας τοῦ Ἄργους, καὶ ἐκβαλὼν Σθένελον τὸν Κροτωποῦ, Ἀργείων ἐβασίλευσε· καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ μετ' αὐτὸν Δαναΐδαι καλούμενοι ἐπ' Εὐρυσθέα τὸν Σθενέλου τοῦ Περσέως· μεθ' οὓς οἱ Πελοπίδαι ἀπὸ Πέλοπος παραλαβόντες ἀρχὴν, ὧν πρῶτος Ἀτρεύς. *Ibidem.*

c Ἰησοῦς Ναυῆ ἔτη κζ'. *Chron. pasch. p.* 77. *C.*

d Ἐριχθόνιος ἅρμα πρῶτος Ἕλλησιν ἐφεῦρεν· ἦν γὰρ παρὰ βαρβάροις. *Sync. p.* 157. *C.*

e Ἑβραίων τὴν ἀρχιερωσύνην δεύτερος διεδέξατο Ἐλεάζαρος υἱὸς Ἀαρών. *Chron. pasch. p.* 76. *C.*

f Ὁ Δαναὸς διὰ τῶν λεγομένων Δαναΐδων, αὗται δὲ ἦσαν αὐτῷ θυγατέρες πεντήκοντα, τοὺς πεντήκοντα υἱοὺς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Αἰγύπτου διεχρήσατο χωρὶς ἑνὸς τοῦ Λυγκέως, ὃς καὶ ἐβασίλευσε μετ' αὐτόν. Οὐκ ἄπιστον δὲ ἐν βαρβάροις ἡ πολυτεκνία διὰ τὸ πλῆθος τῶν παλλακῶν. *Sync. p.* 152. *B-C.*

g Τούτῳ τῷ ἔτει τῆς ἑαυτοῦ ἡγεμονίας διαγαγὼν Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ τὴν Παλαιστινῶν γῆν τῷ Ἰουδαίων ἔθνει διανέμει πρὸς κλῆρον κατὰ φυλήν. *Chron. pasch. p.* 77. *D.*

h Φοῖνιξ καὶ Κάδμος ἀπὸ Θηβῶν κατ' Αἴγυπτον ἐξελθόντες εἰς τὴν Συρίαν, Τύρου καὶ Σιδῶνος ἐβασίλευσαν. *Sync. p.*152. *D.*

i Βούσιρις Ποσειδῶνος καὶ Λιβύης τῆς Ἐπάφου παῖς τῶν κατα τὸν Νεῖλον τόπων ἐτυράννει, καὶ τοὺς παροδεύοντας ἀνεῖλε ξένους. *Ibidem.*

k Σικυωνίων ις' ἐβασίλευσε Κόραξ ἔτη λ'. *Sync. p.* 124. *B.*

ABRAHAMUS.	HEBR. Iesus	ASSYR. Amyntas	SICYON. Corax	ARGIV. Danaus	ATHEN. Erichthonius	AEGYPT. XVIII dynastia Ramesses
565	20	28	2	22	36	32
566	21	29	3	23	37	33
567	22	30	4	24	38	34
568	23	31	5	25	39	35
569	24	32	6	26	40	36
570	25	33	7	27	41	37
571	26	34	8	28	42	38
572	27	35	9	29	43	39

b Templum Delphis a Phlegya incensum dicitur.

c In Creta regnavit Asterius.

a Europae filiae Phoenicis mixtus est Iupiter, quam postea Asterius Cretensium rex uxorem accipiens, Minoem ex ea et Rhadamanthum et Sarpedonem procreavit.

d Post mortem Iesu subiectos tenuerunt Hebraeos alieuigenae annis VIII. qui coniunguntur temporibus Gothoniel, secundum Iudaeorum traditiones.

IUDEX GOTHONIEL annis XL.

573	1	36	10	30	44	40
574	2	37	11	31	45	41
575	3	38	12	32	46	42
576	4	39	13	33	47	43
577	5	40	14	34	48	44
578	6	41	15	35	49	45
579	7	42	16	36	50	46

Iudaeorum primus iudex Gothoniel ex tribu Iudae annis XL.

e Apud Hebraeos pontificatum suscepit Phinees.

f V. PANDION an. XL.

580	8	43	17	37	1	47
481	9	44	18	38	2	48
582	10	45	19	39	3	49

Pandion filius Erichthonii, cuius filiae Procne et Philomela.

g XVIII. BELOCHUS annis XXV.

583	11	1	20	40	4	50
584	12	2	21	41	5	51
585	13	3	22	42	6	52
586	14	4	23	43	7	53
587	15	5	24	44	8	54
588	16	6	25	45	9	55
589	17	7	26	46	10	56
590	18	8	27	47	11	57
591	19	9	28	48	12	58
592	20	10	29	49	13	59
593	21	11	30	50	14	60

Belochi filia Atossa, quae et Semiramis appellata, regnat cum patre annis VII.

k Cadmus regnavit Thebis, ex cuius filia Semele natus est Dionysus, id est Liber pater. Sub quu et Linus thebaeus musicus fuit Thebaeorum qui in Achaia sunt.

h Apud Argos sacerdotio functa est Hypermnestra, Danai filia, quae pepercit Lynceo.

i Rhadamanthus et Sarpedo reges Lyciorum.

l Europae raptus.

m Melus et Paphus et Thasus et Callista urbes conditae.

a Εὐρώπῃ τῇ Φοίνικος μυθεύεται Ζεὺς μιγῆναι· αὕτη δὲ ἦν Ἀστερίου τοῦ Κρητῶν βασιλέων γαμετή, ἐξ ἧς ἔσχε τρεῖς υἱούς, Μίνωα, καὶ Ῥαδάμανθον, καὶ Σαρπηδόνα. *Sync. p.* 152-153.

b Τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν ἐνεπρήσθη ὑπὸ Φλεγύου. *Idem p.* 152. *D.*

c Κρητῶν ἐβασίλευσεν Ἀστέριος. *Idem p.* 152. *B.*

d Μετὰ τελευτὴν Ἰησοῦ κρατοῦσιν Ἑβραίων ἀλλόφυλοι ἔτη η', ἃ συνάπτεται τοῖς τοῦ Γοθονιὴλ, κατὰ τὰς Ἰουδαίων παραδόσεις. *Chron. pasch. p.* 78. *A-B.*

e Ἑβραίων τὴν ἀρχιερωσύνην τρίτος διεδέξατο Φινεές. *Ibidem.*

f Ἀθηναίων ἐβασίλευσεν ὁ Πανδίων ἔτη μ'. Τούτου θυγατέρες Πρόκνη καὶ Φιλομήλα. *Sync. p.* 157. *D.*

g Ἀσσυρίων ιη' ἐβασίλευσεν Βήλοχος ἔτη κε'. *Idem p.* 147. *A.*

h Ἐν Ἄργει ἱεράτευσεν Ὑπερμνήστρα Δαναοῦ. *Idem p.* 157. *A.*

i Ῥαδάμανθος καὶ Σαρπηδὼν Λυκίων ἦρχον. *Idem p.* 158. *B.*

k Κάδμος Θηβαίων ἐβασίλευσεν, οὗ τῆς θυγατρὸς Σεμέλης υἱὸς ὁ Διόνυσος. *Ibidem A.*

l Εὐρώπης ἁρπαγή. *Ibidem B.*

m Μῆλος καὶ Θάσος καὶ Καλλίστη ἐκτίσθησαν καὶ Πάφος. *Ibidem C.*

ABRAHAMUS.	HEBR. Gothoniel iudex	ASSYR. Belochus	SICYON. Epopeus	ARGIV. Lynceus	ATHEN. Pandion	AEGYPT. XVIII dynastia Rameses
			a XVII. EPOPEUS annis XXXV.	*b* XI. LYNCEUS annis XLI.		
594	22	12	1	1	15	61
595	23	13	2	2	16	62
596	24	14	3	3	17	63
597	25	15	4	4	18	64

c Bithynia condita a Phoenice, quae primum Mariandyna vocabatur.

d Linus thebaeus et Zethus et Amphion in musica arte clarescunt.

e Idaei digiti, quos dicunt Graeci dactylos, his temporibus erant, qui ferrum repperserunt.

598	26	16	5	5	19	65
599	27	17	6	6	20	66
600	28	18	7	7	21	67
601	29	19	8	8	22	68

f Amphion et Zethus Thebaeis regnabant, qui sunt in Achaia.

g XV. AMENOPHIS annis XL.

602	30	20	9	9	23	1
603	31	21	10	10	24	2
604	32	22	11	11	25	3
605	33	23	12	12	26	4
606	34	24	13	13	27	5
607	35	25	14	14	28	6

h In Dardania regnabat Erichthonius filius Dardani.

k Minos filius Europae regnat in Creta.

i Ea qua de Demetra, quam Isidem esse aiunt; et Danae, ex qua Perseus nascitur, dicuntur, his fuerunt gesta temporibus, et quae de ea fabulae dicunt.

l XIX. BALEPARES annis XXX.

608	36	1	15	15	29	7
609	37	2	16	16	30	8
610	38	3	17	17	31	9
611	39	4	18	18	32	10

n Harmonia rapta a Cadmo.

m Ephyra, quae nunc Corinthus vocatur, a Sisypho condita.

o Eleusine Celeus regnavit, coaevus Triptolemo, quem Philochorus ait longa navi ad urbes accedentem distribuisse frumenta; et ob id dedisse suspicionem quod navis eius serpens pennatus fuerit. Est figura quae possit recipi.

612	40	5	19	19	33	11

Post Gothoniel Hebraeos habuere subiectos alienigenae annis XVIII, qui copulantur temporibus Aod, secundum Iudaeorum traditiones.

p AODUS annis LXXX.

613	1	6	20	20	34	12
614	2	7	21	21	35	13

a Σικυωνίων ιζ' ἐβασίλευσε Ἐπωπεὺς ἔτη λε'. *Sync. p.* 124. *B.*

b Ἀργείων ια' ἐβασίλευσε Λυγκεὺς ἔτη μα'. *Idem p.* 155. *D.*

c Βιθυνία ἐκτίσθη ὑπὸ Φοίνικος, ἡ πρὶν Μαριανδυνὴ καλουμένη. *Idem p.* 158. *C.*

d Λίνος καὶ Ἀμφίων καὶ Ζῆθος λυρικοὶ Θηβαῖοι καὶ μουσουργοὶ ἐγνωρίζοντο, ὥς τινες· ἄλλοι δὲ μετὰ ταῦτα *Ibidem A.*

e Ἰδαῖοι Δάκτυλοι σίδηρον εὑρόντες, κατὰ τούτους ἦσαν. *Idem p.* 158. *C.*

f Ἀμφίων καὶ Ζῆθος Θηβαίων ἐβασίλευον. *Ibidem.*

g Αἰγυπτίων ιε' ἐβασίλευσε Μένωφις ἔτη μ'. *Euseb. apud Sync. p.* 73. *A.*

h Δαρδανίας Ἐριχθόνιος Δαρδάνου ἐβασίλευσεν. *Sync. p.* 158. *B.*

i Τὰ κατὰ Δήμητραν, ἣν τινες Ἶσιν φασί· Καὶ τὰ περὶ Δανάην, ἐξ ἧς ὁ Περσεύς. *Idem p.* 161. *D.*

k Μίνως Κρήτης ἐβασίλευσεν, ὁ Εὐρώπης. *Idem p.* 158. *B.*

l Ἀσσυρίων ιθ' Βαλητόρης ἔτη λ'. *Idem p.* 147. *A.*

m Ἐφύρα ἡ νῦν Κόρινθος ὑπὸ Σισύφου ἐκτίσθη. *Idem p.* 158.

n Ἁρμονία ἡρπάγη ὑπὸ Κάδμου. *Ibidem.*

o Ἐλευσῖνος πόλεως Κελεὸς ἐβασίλευσε, καθ' ὃν Τριπτόλεμος ἦν· ὅν φησιν ὁ Φιλόχορος μακρῷ πλοίῳ προσβαλόντα ταῖς πόλεσι τὸν σῖτον διδόναι· ὑπονοεῖσθαι δὲ πτερωτὸν ὄφιν εἶναι τὴν ναῦν· ἔχειν δέ τι καὶ τοῦ σχήματος. *Idem p.* 158. *D.*

p Ἐδούλευσαν υἱοὶ ἔτη ιη' . . . Ἦρξε τοῦ λαοῦ Ἀώδ. *Chron. pasch. p.* 78. *D.*

	ABRAHAMUS.	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ARGIV.	ATHEN.	AEGYPT.
		Aodus iudex	Balepares	Epopeus	Lynceus	Pandion	XVIII. dynastia Amenophis
	615	3	8	22	22	36	14
	616	4	9	23	23	37	15
a Cadmia civitas con-	617	5	10	24	24	38	16
dita, et Side in Cilicia.	618	6	11	25	25	39	17

b Fabula Proserpinae, quam rapuit Aedoneus, id est Orcus rex Molossorum, cuius canis ingentis magnitudinis, Cerberus nomine, Pirithoum devoravit, qui ad raptum uxoris eius cum Theseo venerat; quem et ipsum iam in mortis periculo constitutum adveniens Hercules liberavit, et ob id quasi ab inferis receptus dicitur, ut scribit Philochorus in Atthidis libro secundo.

c Pelops apud Ar-	619	7	12	26	26	40	18	
gos regnavit annis LIV (al. LXI.) a quo Peloponnesus vocata.					d VI. ERECHTHEUS annis L.			
Hic Pandionis filius,	620	8	13	27	27	1	19	e Achaia ab Achaeo
a quo coepere my-	621	9	14	28	28	2	20	condita.
steria.	622	10	15	29	29	3	21	
	623	11	16	30	30	4	22	
	624	12	17	31	31	5	23	

f Dionysus, qui latine dicitur Liber pater, nascitur ex Semele.

	625	13	18	32	32	6	24	
g Erechthei filiam	626	14	19	33	33	7	25	
Boreas Astraei filius	627	13	20	34	34	8	26	
thrax rapuit; quem	628	16	21	35	35	9	27	
fabula ventum aquilonem fuisse confingit, quia aquilo				h XVIII. LAOMEDON annis XL.				
boreas graece dicitur.	629	17	22	1	36	10	28	
Sub hoc Erechtheo	630	18	23	2	37	11	29	
et mysteria coepe-	631	19	24	3	38	12	30	
runt Athenienses.	632	20	25	4	39	13	31	Ea quae de Per-
	633	21	26	5	50	14	32	seo dicuntur, hoc
	634	22	27	6	41	15	33	tempore facta fue-
					i XII. ABAS annis XXIII.			runt.
	635	23	28	7	1	16	34	

k Secundum quorumdam opinionem hac aetate Phrixus cum Hello sorore sua fugiens insidias novercales, visus est per mare vehi ab ariete velleris aurei. Fuit autem ei navis parata fugienti, cuius insigne aries erat. Porro Palaephatus affirmat arietem vocatum nutritorem, per quem liberatus sit.

a Καδμεία ἐκτίσθη καὶ Σίδη ἐν Κιλικίᾳ. *Sync. p.* 158. *D.*

b Κόρης ἁρπαγὴ Περσεφόνης ὑπὸ Ἀϊδωνέως τοῦ Μολοσσῶν βασιλέως, ὃς εἶχε κύνα παμμεγέθη τὸν λεγόμενον Κέρβερον, ᾧ τὸν Πειρίθουν ὕστερον διεχρήσατο παραγινόμενον ἐφ' ἁρπαγῇ τῆς γυναικὸς ἅμα Θησεῖ. Θησέα δὲ παρατυχὼν Ἡρακλῆς ἐῤῥύσατο μέλλοντα συνδιαφθείρεσθαι τῷ Πειρίθῳ. Διὰ δὲ τὸ κινδύνου προύπτου ἐξ Ἅιδου νομίζεται Θησεὺς ἀνεληλυθέναι, ὡς Φιλόχορος ἱστορεῖ ἐν Ἀτθίδος δευτέρῳ. *Idem p.* 158. *C.*

c Τὸν Πέλοπα τινὲς οὐ μόνον Ἀργείων καὶ Μεσηνῶν ἱστοροῦσι βασιλεῦσαι, ἀλλὰ καὶ πάσης τῆς Πελοποννήσου. *Idem p.* 160. *C.*

d Ἀθηναίων ϛ' ἐβασίλευσεν Ἐρεχθεὺς ἔτη ν'. *Idem p.* 161. *A.*

e Ἀχαΐα ὑπὸ Ἀχαιοῦ ἐκτίσθη. *Idem p.* 158. *D.*

f Διονύσου γένεσις ἐκ Σεμέλης. *Ibidem D.*

g Ἐρεχθέως θυγατέρα Βορέας υἱὸς Ἀστραίου Θρᾲξ ἥρπασεν Ὠρείθυιαν· ὁ δὲ μῦθος τὸν ἄνεμον, ὡς Φιλόχορος ἐν τῷ δευτέρῳ φησίν. Ἐπὶ τούτου δὲ καὶ τὰ λεγόμενα μυστήρια ἤρξαντο. *Idem p.* 161. *A.*

h Σικυωνίων ιη' ἐβασίλευσε Λαομέδων ἔτη μ'. *Idem p.* 124. *B.*

i Ἀργείων ιβ' ἐβασίλευσεν Ἄβας ἔτη κγ'. *Idem p.* 155. *D.*

k Κατὰ τούτους Φρίξος, ὃς ἔδοξε τισὶν ὀχεῖσθαι ἐπὶ χρυσομάλλῳ κριῷ, ἅμα τῇ ἀδελφῇ Ἕλλῃ φυγὼν μητρυιὰν ἐπιβουλεύουσαν, ηὐτύχησε πλοίου, ᾧ τὸ παράσημον κριὸς ἦν. Παλαίφατος δὲ Κριὸν φησὶ καλεῖσθαι τὸν σώσαντα αὐτοὺς τροφέα. *Idem p.* 161. *B.*

ABRAHAMUS	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ARGIV.	ATHEN.	AEGYPT.
	Aodus iudex	Balepares	Laomedon	Abas	Erechtheus	XVIII dynastia Amenophis
636	24	29	8	2	17	35
637	25	30	9	3	18	36

a XX. LAMPRIDES annis XXXII.

ABRAHAMUS	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ARGIV.	ATHEN.	AEGYPT.
638	26	1	10	4	19	37
639	27	2	11	5	20	38
640	28	3	12	6	21	39
641	29	4	13	7	22	40

b Thebis civitate expulso Cadmo, Amphion et Zethus regnaverunt in Achaia.

c XIX dynastia.

Aegyptii post XVIII. dynastiam uti suo imperatore coeperunt, quorum primus Sethus.

d I. SETHUS annis LV.

ABRAHAMUS	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ARGIV.	ATHEN.	AEGYPT.
642	30	5	14	8	23	1
643	31	6	15	9	24	2
644	32	7	16	10	25	3
645	33	8	17	11	26	4
646	34	9	18	12	27	5
647	35	10	19	13	28	6
648	36	11	20	14	29	7
649	37	12	21	15	30	8
650	38	13	22	16	31	9
651	39	14	23	17	32	10
652	40	15	24	18	33	11
653	41	16	25	19	34	12
654	42	17	26	20	35	13
655	43	18	27	21	36	14

e Ea quae de Procne et Philomela dicuntur, tunc gesta sunt.

f Bellum, quod sub Eumolpo dicitur, hoc tempore gestum est; unde Athenis Eumolpidae.

g Melampus divinus agnoscitur.

h In Dardania regnavit Tros, a quo Troiani nuncupati sunt.

i Apud Pythium vates Apollinis prima, Phemonoë nomine, hexametris versibus futura cecinisse narratur Apollinis responsa.

ABRAHAMUS	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ARGIV.	ATHEN.	AEGYPT.
656	44	19	28	22	37	15
657	45	20	29	23	38	16

k Phrygas rexit Tantalus, qui prius Maeones vocabantur.

m XIII. PROETUS annis XVII.

ABRAHAMUS	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ARGIV.	ATHEN.	AEGYPT.
658	46	21	30	1	39	17
659	47	22	31	2	40	18
660	48	23	32	3	41	19
661	49	24	33	4	42	20

l Ob raptum Ganymedis Troi patri Ganymedis, et Tantalo qui rapuerat, bellum exortum est ut scribit Phanocles poëta. Frustra igitur Iovis fabula ut raptrix aquila confingitur.

a Ἀσσυρίων κʹ ἐβασίλευσε Λαμπρίδης ἔτη λβʹ. *Sync. p. 147. A.*

b Ζῆθος καὶ Ἀμφίων Κάδμον ἐκβαλόντες Θηβῶν ἐβασίλευσαν. *Idem p. 157. A.*

c Αἰγυπτίων ἐννεακαιδεκάτη δυναστεία βασιλέων ἱ Διοσπολιτῶν. *Euseb. apud Sync. p. 73. A-B.*

d Α Σέθως ἔτη νεʹ. *Ibidem.*

e Τὰ κατὰ Πρόκνην καὶ Φιλομήλαν θυγατέρας Πανδίονος. *Sync. p. 161. C.*

f Ὁ κατὰ Εὔμολπον πόλεμος, ἀφ' οὗ οἱ Εὐμολπίδαι. *Ibidem B.*

g Μελάμπους μάντις ἐγνωρίζετο. *Ibidem D.*

h Τῆς Δαρδανίας ἐβασίλευσε Τρὼς, ἀφ' οὗ οἱ Τρῶες. *Ibidem. C.*

i Πυθοῖ Φημονόη χρησμῳδὸς πρώτη δι' ἐξαμέτρων ἱστορεῖται προθεσπίσαι. *Ibidem.*

k Τάνταλος ἐβασίλευσε τῆς Φρυγίας, ἤτοι Μαιονίας, ἀφ' ἧς καὶ Μαίονες. *Ibidem.*

l Γανυμήδην Τάνταλος ἁρπάσας υἱὸν τοῦ Τρωός, ὑπ' αὐτοῦ κατεπολεμεῖτο Τρωός, ὡς ἱστορεῖ Φανοκλῆς. Μάτην ἄρα τοῦ Διός, ὡς αὐτοῦ τοῦτον ἁρπάσαντος ὁ μῦθος καταψεύδεται. *Ibidem D.*

m Ἀργείων ιγʹ ἐβασίλευσε Προῖτος ἔτη ιζʹ. *Idem p. 155. D.*

ABRAHAMI S.	HEBR. Aodus iudex	ASSYR. Lamprides	SICYON. Laomedon	ARGIV. Proetus	ATHEN. Erechtheus	AEGYPT. XIX. dynastia Sethus
662	50	25	34	5	43	21

a Tantalus et Tityus simul degebant. Tityonis autem temporibus Latona fuit, ex qua Apollo alter qui cum Hercule servivit Admeto.

663	51	26	35	6	44	22
664	52	27	36	7	45	23
665	53	28	37	8	46	24
666	54	29	38	9	47	25
667	55	30	39	10	48	26
668	56	31	40	11	49	27

b Ea quae de Phrixo et Melicerta dicuntur, hoc tempore fuerunt facta; sub quo celebrata sunt Isthmia.

c Pelops Hippodamiam duxit uxorem.

d XIX. SICYON annis XLIV, a quo Sicyonii nuncupati sunt, qui prius Aegialei vocabantur.

669	57	32	1	12	50	28

e Pegasus equus velocissimus cuiusdam mulieris, sive ut Palaephatus affirmat, Bellerophontis navis fuit. Bellerophon equo suo Pegaso rivulum qui plenus erat serpentum et ferarum fugiens ocius transivit; unde occidisse Chimaeram dicitur, quia χείμαῤῥος graece dicitur rivus; et quia plenus fuerat bestiarum, diversa capita eam continere aiunt fabulae Graecorum. Velocitatis autem causa equum pennatum pingunt.

f XXI. SOSARES annis XX. — *g* VII. CECROPS annis XLIV.

670	58	1	2	13	1	29
671	59	2	3	14	2	30
672	60	3	4	15	3	31
673	61	4	5	16	4	32
674	62	5	6	17	5	33

i XIV. ACRISIUS annis XXXI.

675	63	6	7	1	6	34
676	64	7	8	2	7	35
677	65	8	9	3	8	36
678	66	9	10	4	9	37
679	67	10	11	5	10	38
680	68	11	12	6	11	39
681	69	12	13	7	12	40
682	70	13	14	8	13	41
683	71	14	15	9	14	42
684	72	15	16	10	15	43

h Erechthei frater Perseus adversum Persas dimicavit, Gorgonae meretricis capite desecto, quae propter eximiam pulchritudinem ita spectatores sui mentis inopes reddebat, ut vertere eos putaretur in lapides. Didymus scribit in peregrina historia, et praebet scriptorem eius.

k Cyrene civitas condita est in Libya superiore.

a Τιτυὸς συνεχρόνισε Ταντάλῳ· κατὰ δὲ Τιτυὸν Λητὼ, ἀφ' ἧς Ἀπόλλων, ὃς καὶ σὺν Ἡρακλεῖ τῷ Ἀδμήτῳ ἐδούλευσεν. *Sync. p.* 161. *C.*

b Τὰ κατὰ Φρίξον καὶ Μελικέρτην, ἐφ' οὗ τὰ Ἴσθμια. *Ibidem D.*

c Πέλοψ Ἱπποδάμειαν ἔγημεν. *Idem. p.* 160 *D.*

d Σικυωνίων ιθ' ἐβασίλευσεν Σικυὼν ἔτη μδ'. *Sync. p.* 148. *A.*

Σικυώνιοι ἐλέγοντο ἀπὸ Σικυῶνος πόλεως πρώτης ἐν Πελοποννήσου. *Idem p.* 97. *D.*

e Ὁ Πήγασος τάχα τὶς ἵππος ὀξὺς, κτῆμα τῆς γυναικός· ὡς δὲ Παλαίφατος, Βελλεροφόντου πλοῖον ἦν Πήγασος. *Idem p.* 162. *A.*

f Ἀσσυρίων κα' ἐβασίλευσεν Σωσάρης ἔτη κ'. *Idem p.* 147. *B.*

g Ἀθηναίων ζ' ἐβασίλευσεν Κέκροψ ἔτη μδ', ὁ δεύτερος, Ἐρεχθέως ἀδελφός. *Idem p.* 161. *A.*

h Περσεὺς τὰς στρατείας ἐπετέλει, καὶ ἐπὶ Πέρσας ἐστράτευσε, τὴν δὲ Γόργονα ἐκαρατόμησεν ἑταίραν εὔμορφον διὰ κάλλος ἐξιστῶσαν τοὺς θεατὰς, ὡς ἀπολιθοῦσθαι δοκεῖν. Δίδυμος φησὶν ἐν ἱστορίᾳ ξένῃ, καὶ παρατίθεται τὴν συγγραφίαν ταύτης. *Idem p.* 161-162.

i Ἀργείων ιδ' ἐβασίλευσεν Ἀκρίσιος ἔτη λα'. *Idem p.* 155. *D.*

k Κυρήνη ἐκτίσθη ἐν Λιβύῃ. *Idem p.* 162. *A.*

ABRAHAMUS.	HEBR. Abothus iudex	ASSYR. Sosares	SICYON. Sicyon	ARGIV. Acrisius	ATHEN. Cecrops	AEGYPT. XIX dynastia Sethus
685	73	16	17	11	16	44
686	74	17	18	12	17	45
687	75	18	19	13	18	46
688	76	19	20	14	19	47
689	77	20	21	15	20	48
		c XXII. LAMPARES annis XXX.				
690	78	1	22	16	21	49
691	79	2	23	17	22	50
692	80	3	24	18	23	51

a Ion vir fortis, Atheniensium dux, ex suo vocabulo Athenienses Iones vocavit.

b Dionysus, qui et Liber pater, adversum Indos dimicans, Nisam urbem iuxta flumen Indum condidit.

d Post Aod Hebraeos in ditionem redigunt alienigenae annis XX, qui coniunguntur temporibus Debborae et Barach, secundum Iudaeorum traditiones. Debbora de tribu Ephraim, Barach de tribu Nepthalim.

e DEBBORA et BARACHUS annis XL.

693	1	4	25	19	24	52
694	2	5	26	20	25	53
695	3	6	27	21	26	54
696	4	7	28	22	27	55
						h II. RAMPSES annis LXVI.
697	5	8	29	23	28	1
698	6	9	30	24	29	2
699	7	10	31	25	30	3
700	8	11	32	26	31	4
701	9	12	33	27	32	5

f Amphion Thebis in Achaia regnavit, quem ferunt fabulae Graecorum cantu citharae saxa movisse. Fuerunt autem duro corde, et ut ita dicam, saxei quidam auditores.

AB ADAMO ANNI MMMCCCLXXXIV.

g Europa a Cretensibus rapta est navi, cuius fuit insigne taurus.

i Secundum quosdam, Thebis in Achaia regnavit Cadmus.

k Pelops Peloponnesi regnans Olympiis agoni quoque praefuit: qui postea adversum Ilium arma corripiens, superatur a Dardano qui tunc regnabat Dardaniae.

702	10	13	34	28	33	6
703	11	14	35	29	34	7
704	12	15	36	30	35	8
705	13	16	37	31	36	9

l Argivarum reges defecerunt, qui imperaverunt annis DXLIIII, usque ad Pelopem qui regnavit annis LVIIII: et in Mycenas imperio translato, post Acrisium non sponte interfectum regnavit Perseus, Sthenelus, Eurystheus, Atreus, Thyestes, Agamemnon, Aegisthus, Orestes, et Tisamenus, et Penthilus, et Cometes, usque ad Heraclidarum descensum.

a Ἴων πολέμαρχος γεγονὼς Ἴωνας τοὺς Ἀθηναίους ἀφ' ἑαυτοῦ ὠνόμασεν. *Sync. p. 162. A.*

b Διόνυσος ἐπ' Ἰνδοὺς ἐστράτευσε, καὶ τὴν Νῦσαν πόλιν ἔκτισε πρὸς τῷ Ἰνδῷ ποταμῷ. *Ibidem B.*

c Ἀσσυρίων κβ' ἐβασίλευσε Λαμπαρὴς ἔτη λ'. *Idem p. 151. A.*

d Μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀὼδ καὶ Σεμεγὰρ ἐδούλευσαν (υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ) ἔτη κ'. *Chron. pasch. p. 79. B.*

e Δεββῶρα καὶ Βαρὰχ ἔτη μ'. *Ibidem C.*

f Ἀμφίων Θηβῶν ἐβασίλευσεν· οὗτος ἐμυθεύετο κιθαρίζων θέλγειν τοὺς λίθους, οὓς εὐλόγως ὑποληπτέον ἠλιθίους τινὰς ἀνθρώπους. *Sync. p. 156. C-D.*

g Εὐρώπη Ἀγήνορος ὑπὸ Κρητῶν ἡρπάγη ἐμπόρων. *Idem p. 162. B.*

h Αἰγυπτίων β' ἐβασίλευσε Ῥάψης ἔτη ξϛ'. *Euseb. apud Sync. p. 73. B.*

i Κάδμος Θηβαίων ἐβασίλευσεν. *Sync. p. 158. A.*

k Τὸν Πέλοπα τινὲς ἱστοροῦσι βασιλεῦσαι πάσης τῆς Πελοποννήσου· οὗτος ὀλυμπίων προέστη, καὶ στρατεύσας κατὰ Ἴλιον ἡττήθη ὑπὸ Δαρδάνου. *Idem p. 160. C.*

l Μετὰ Ἀκρίσιον, ὥς φασι, τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀργείων εἰς Μυκήνας μετατεθείσης, διεγίνοντο βασιλεῖς εἶθ' Περσεὺς, ὃς ἀνεῖλεν ἀκουσίως τὸν Ἀκρίσιον, Σθένελος, Εὐρυσθεὺς, Πέλοψ, Ἀτρεὺς, Θυέστης, Ἀγαμέμνων, Αἴγισθος, Ὀρέστης, Τισαμενὸς, Πενθεὺς, καὶ Κομήτης. Μεθ' οὓς Ἡρακλειδῶν κάθοδος. *Idem p. 155-156.*

	ABRAHAMUS	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ATHEN.	AEGYPT.	
		Debbora et Barachus	Lampares	Sicyon	Cecrops	XIX dynastia Rampses	
Mycenis regnavit Perseus annis VII.	706	14	17	38	37	10	*a* Mida regnavit in Phrygia.
	707	15	18	39	38	11	
	708	16	19	40	39	12	
b Ilium ab Ilo conditum et nominatum.	709	17	10	41	40	13	

c VIII. PANDION an. XXV.

710	18	21	42	1	14
711	19	22	43	2	15

d Ea quae de Spartis memorantur, quos Palaephatus scribit cum proximarum essent regionum, adversum Cadmum subito constitisse, et propter repentinos quasi de terra contractas, et ex omni parte confluctus, Spartos vocatos.

712	20	23	44	3	16

e Quidam his temporibus vindicant gesta Liberi patris, et ea quae de Indis, Lycurgo, Actaeone, et Pentheo memorantur. Quomodo adversum Persem consistens occidatur in proelio, ait Dinarchus poëta non rhetor. Qui autem voluerit, potest inspicere ipsius Liberi patris apud Delphos sepulchrum iuxta Apollinem aureum. Pingitur vero Liber muliebri et delicato corpore, propter mulieres in suo exercitu militantes: nam pariter ad arma viris feminas alligabat (*Scalig.* allegebat) ut Philochorus loquitur in secundo Atthidis libro.

f XX. POLYBUS annis XL.

Mycenis regnavit Eurystheus annis XLIII.	713	21	24	1	4	17	*g* Laius Chrysippum rapuit Oedipi patrem.
	714	22	25	2	5	18	
	715	23	26	3	6	19	*h* Templum in Eleusina aedificatum ab Atheniensibus.
	716	24	27	4	7	20	
	717	25	28	5	8	21	
	718	26	29	6	9	22	
	719	27	30	7	10	23	*i* Miletus civitas condita in Asia.

k XXIII. PANYAS annis XLV.

720	28	1	8	11	24	*l* Europa Agenoris filia, ut in quibusdam legimus, rapitur; quod his congruit quae de Minoë dicuntur.
721	29	2	9	12	25	
722	30	3	10	13	26	
723	31	4	11	14	27	*m* Philammon delphias divinus nobilis habetur, qui primus apud Pythium chorum constituit. *Al.* Apud Delphos pythiorum ludos constituit.
724	32	5	12	15	28	
725	33	6	13	16	29	
726	34	7	14	17	30	

a Μίδας Φρυγῶν ἐβασίλευσεν. *Sync. p.* 162. *B.*

b Ἴλιον ὑπὸ Ἴλου ἐκτίσθη. *Idem p.* 161. *D.*

c Ἀθηναίων η' ἐβασίλευσε Πανδίων Ἐριχθέως ἔτη κε'. *Ibidem p.* 161. *B.*

d Κάδμος τοὺς πλησιοχώρους αἰφνιδίως ἐπανελθόντας αὐτῷ, διὰ τὸ πανταχόθεν ὡς ἀπὸ γῆς συῤῥυῆναι κατ' αὐτοῦ, Σπάρτους ὠνόμασεν, ὡς Παλαίφατος ἐν πρώτῳ φησίν. *Idem p.* 162. *B.*

e Διονύσου πράξεις, καὶ τὰ περὶ Ἰνδοὺς, Λυκοῦργόν τε, καὶ Ἀκταίωνα, καὶ Πενθέα· ὅπως τε Περσεῖ συστὰς εἰς μάχην ἀναιρεῖται, ὥς φησι Δείναρχος ὁ ποιητὴς, οὐχ ὁ ῥήτωρ· τῷ δὲ βουλομένῳ πάρεστιν ἰδεῖν αὐτοῦ τὴν ταφὴν ἐν Δελφοῖς παρὰ τὸν Ἀπόλλωνα τὸν χρυσοῦν. Γράφεται δὲ θηλύμορφος διὰ τὸ μιξόθηλυν στρατὸν ὁπλίζειν· ὥπλιζε γὰρ σὺν τοῖς ἄῤῥεσι τὰς θηλείας, ὥς φησιν ὁ Φιλόχορος ἐν δευτέρῳ. *Ibidem C.*

f Σικυωνίων κ' ἐβασίλευσε Πόλυβος ἔτη μ'. *Idem p.* 148. *A.*

g Λάϊος Χρύσιππον ἥρπασε. *Ibidem B.*

h Ὁ ἐν Ἐλευσῖνι ναὸς ἐκτίσθη. *Ibidem.*

i Μίλητος ἐκτίσθη πόλις. *Ibidem.*

k Ἀσσυρίων κγ' ἐβασίλευσε Πανύας ἔτη με'. *Idem p.* 151. *A.*

l Εὐρώπης ἁρπαγή. *Idem p.* 158. *B.* (*Adde priori paginae frag. g:* τοῦ δὲ πλοίου παράσημον ἦν ταῦρος.)

m Φιλάμμων ὁ δέλφιος ἤκμαζεν, ὁ πρῶτος στήσας Πυθοῖ χορόν. *Idem p.* 162. *D.*

ABRAHAMI S	HEBR. Debbora et Barachus	ASSYR. Panyas	SICYON. Polybus	ATHEN. Pandion	AEGYPT. XIX dynastia Rampses
727	35	8	15	18	31
728	36	9	16	19	32
729	37	10	17	20	33
730	38	11	18	21	34
731	39	12	19	22	35
732	40	13	20	23	36

a Post Debboram Hebraeos in ditionem redigunt alienigenae annis VII, qui connecti sunt temporibus Gedeon, secundum Iudaeorum traditiones.

b GEDEON e tribu Manassis iudex erat annis XL.

733	1	14	21	24	37
734	2	15	22	25	38

c Pandion fugit, insidiis appetitus a Metionidibus.

d IX. AEGEUS Pandionis filius annis XLVIII.

735	3	16	23	1	39

e Ea quae de Daedalo fabulae ferunt, qui visus est simulacra fecisse moventia. Primus enim omnium pedes statuarum a se invicem sepasavit, aliis coniunctim eos fabricantibus. Palaephatus memorat; nec non quomodo cum filio Icaro Minoëm navi fugerit, et propter investigabilem fugam volasse pennis aestimatus sit.

736	4	17	24	2	40
737	5	18	25	3	41
738	6	19	26	4	42
739	7	20	27	5	43
740	8	21	28	6	44
741	9	22	29	7	45
742	10	23	30	8	46
743	11	24	31	9	47
744	12	25	32	10	48
745	13	26	33	11	49
746	14	27	34	12	50
747	15	28	35	13	51
748	16	29	36	14	52
749	17	30	37	15	53
750	18	31	38	16	54
751	19	32	39	17	55
752	20	33	40	18	56

f Cyzicus hoc tempore condita.

g Argonautarum navigatio.

h Atreus et Thyestes post Pelopem Peloponnesi imperium diviserunt.

i Tyrus condita ante templum Hierosolymorum annis CCXLI, ut scribit Iosephus in quarto.

k Orpheus thrax clarus habetur, cuius discipulus fuit Musaeus filius Eumolpi.

l Linus magister alterius Herculis omnibus notus efficitur.

m Ea quae de Hypsipyle memorantur in Lemno.

n XXIII. INACHUS annis XLII.

753	21	34	1	19	57
754	22	35	2	20	58
755	23	36	3	21	59
756	24	37	4	22	60
757	25	38	5	23	61
758	26	39	6	24	62

o Mycenis Atreus et Thyestes annis LXV.

a Μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Δεβώῤῥαν ὁ λαὸς ἐδούλευσεν ἔτη ζ. *Chron. pasch. p.* 80. *A.*

b Ἦρξε Γεδεὼν τοῦ λαοῦ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὁ ἐκ φυλῆς Μανασσῆ. *Ibidem.*

c Πανδίων φυγὼν ἐν Μεγάροις ἐβασίλευσε. *Anonym. Scalig. ed.* 2. *p* 27.

d Ἀθηναίων θ' ἐβασίλευσεν Αἰγεὺς Πανδίονος ἔτη μη'. *Sync. p.* 161. *B.*

e Τὰ κατὰ Δαίδαλον, ὃς ἔδοξεν ἀγάλματα κινούμενα ποιεῖν· πρῶτος γὰρ διέστησεν τοὺς τῶν ἀγαλμάτων πόδας, ὡς ὁ Παλαίφατος ἱστορεῖ, τῶν πρὸ αὐτοῦ πάντων συμπεφυκότας αὐτοὺς πλαττόντων· οὗτος ἀποστῆναι μυθεύεται σὺν Ἰκάρῳ τῷ υἱῷ αὐτοῦ, πλοίου λαβόμενος, καὶ διαφυγὼν τὸν Μίνωα διὰ τὸ ἀνεύρετον γενέσθαι τῷ διώκοντι. (*Deest aliquid*). *Idem p.* 162-163.

f Κύζικος ᾠκίσθη. *Idem p.* 213. *B.*

g Ὁ τῶν Ἀργοναυτῶν στόλος ἔπλευσεν. *Idem p.* 167. *D.*

h Μετὰ Πέλοπος τελευτὴν ἐμερίσαντο τὴν ἀρχὴν Ἀτρεὺς καὶ Θυέστης. *Idem p.* 160. *D.*

i Τύρος ἐκτίσθη πρὸ τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ναοῦ. Ἔτεσι τμα' (σμα'.) *Chron pasch, p.* 80. *B.*

k Ὀρφεὺς Θρᾷξ ἐγνωρίζετο· τούτου μαθητὴς Μουσαῖος ὁ Εὐμόλπου υἱός. *Sync. p.* 156. *D.*

l Λίνος διδάσκαλος Ἡρακλέους ἐγνωρίζετο. *Idem p.* 162. *D.*

m Τὰ κατὰ Ὑψιπύλην ἐν Λήμνῳ. *Idem p.* 156. *D.*

n Σικυωνίων κγ' ἐβασίλευσεν Ἴναχος ἔτη μβ'. *Idem p.* 148. *A.*

o Μυκηνῶν ἀρχεῖον ιϛ' ἐβασίλευσαν Ἀτρεὺς καὶ Θυέστης ἔτη λγ', κατὰ δὲ ἄλλους ἔτη ξε'. *Idem p.* 160. *D.*

a Eaquae de Sphinga et Oedipode, Argo et Argonautis dicuntur, in quibus fuerunt Hercules, Asclepius, Castor, et Pollux. Si autem inter Argonautas fuerunt Castor et Pollux, quomodo potest soror eorum Helena credi, quae post multos annos virgo rapitur a Theseo? Sphingam vero scribit Palaephatus uxorem Cadmi propter zelum Harmoniae a viro recedentem contra Cadmum constitisse.

ABRAHAMUS	HEBR. Gadeon	ASSYR. Panyas	SICYON. Inachus	ATHEN. Aegeus	AEGYPT. XIX dynastia Rampses
759	27	40	7	25	63
760	28	41	8	26	64
761	29	42	9	27	65
762	30	43	10	28	66

b III. AMENOPHIS an. XL.

763	31	44	11	29	1
764	32	45	12	30	2

c Minos mare obtinuit, et Cretensibus leges dedit tamquam a Iove, quod Plato falsum esse convincit.

d XXIV. SOSARMUS annis XIX.

765	33	1	13	31	3
766	34	2	14	32	4
767	35	3	15	33	5
768	36	4	16	34	6
769	37	5	17	35	7
770	38	6	18	36	8

e Hercules consummat certamina, Antaeum interficit, Ilium vastat. Dicitur autem Antaeus terrae filius, quia solus palaestricae artis certaminum, quae in terra exercentur, scientissimus erat; et ob id videbatur a terra matre adiuvari. Hydram autem callidissimam fuisse sophistriam asserit Plato.

f Thamyris Philammonis filius insignis habetur.

771	39	7	19	37	9
772	40	8	20	38	10

g ABIMELECHUS filius Gedeonis annis III.

773	1	9	21	39	11
774	2	10	22	40	12
775	3	11	23	41	13

h THOLA annis XXII.

i Bellum Lapitharum et Centaurorum, quos scribit Palaephatus libro de incredibilibus primo nobiles fuisse equites Thessalorum, quos abeuntes videntes Lapithae, unum corpus hominis e terra putabant.

k Priamus Ilii regnavit post Laomedontem.

776	1	12	24	42	14
777	2	13	25	43	15
778	3	14	26	44	16
779	4	15	27	45	17
780	5	16	28	46	18
781	6	17	29	47	19
782	7	18	30	48	20

a Τὰ κατὰ Σφίγγα, τά τε περὶ Οἰδίπου, καὶ κατὰ τὴν Ἀργὼ, καὶ τοὺς Ἀργοναύτας, ἐν αἷς ἦσαν Ἡρακλῆς, καὶ οἱ Διόσκοροι· εἰ δὲ τούτοις οἱ Διόσκοροι συνήκμαζον, πῶς δύναται τούτων εἶναι ἀδελφὴ Ἑλένη, εἰ μή που μετὰ πολλὰ ἔτη, παρθένος ἁρπάζεται ὑπὸ Θησέως; *Sync. p.* 156-157.

b Αἰγυπτίων γʹ Ἀμμενώφθις ἔτη μʹ. *Euseb. apud Sync. p.* 73. *B.*

c Μίνως ἐθαλασσοκράτει, καὶ Κρησὶν ὡς παρὰ Διὸς ἐνομοθέτει, ὅπερ ὁ Πλάτων ἐν τοῖς νόμοις ἐλέγχει. *Sync. p.* 163, *A.* (*Reprehenditur a criticis heic Hieronymus quod* ὡς παρὰ Διὸς *intellexerit* ut Paradius memorat.)

d Ἀσσυρίων κδʹ ἐβασίλευσε Σώσαρμος ἔτη ιθʹ. *Idem p.* 151. *A.*

e Ἡρακλῆς τοὺς ἄθλους ἐτέλει, καὶ Ἀνταῖον ἐν Λιβύῃ καταπαλαίσας ἀναιρεῖ, τὸν λεγόμενον γηγενῆ, διὰ τὸ ἐπιστήμονα εἶναι τὸν λεγόμενον παρὰ τοῖς παλαισταῖς τρόπον χαμαὶ ὡς ὑπὸ τῆς μητρὸς γῆς βοηθεῖσθαι δοκεῖν. *Idem p.* 163. *A.*

f Θάμυρις ὁ Φιλάμμωνος ἤκμαζε. *Idem p.* 163. *A.*

g Ἀβιμελὲχ υἱὸς Γεδεὼν ἔτη γʹ. *Chron. pasch. p.* 80. *D.*

h Θωλὰ ἔτη κβʹ. *Ibidem.*

i Πόλεμος Κενταύρων καὶ Λαπιθῶν. Κένταυροι δὲ Θεσσαλῶν ἦσαν ἱππεῖς ἄριστοι, ὥς φησι Παλαίφατος ἐν πρώτῃ ἀπίστων. *Sync. p.* 163. *B.*

k Πρίαμος υἱὸς Λαομέδοντος μετὰ τὸν πατέρα Ἰλίου ἐβασίλευσε. *Idem p.* 172. *A.*

ABRAHAMUS	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ATHEN.	AEGYPT.
	Thola	Sosarmus	Inachus	Theseus	XIX dynastia Amenophis

a X. THESEUS Aegei annis XXX.

b Septem qui adversus Thebas pugnaverunt achaicas.

783	8	19	31	1	21

c XXV. MITHRAEUS annis XXVII.

d Medea colchensis ab Aegeo discedit.

e Androgeus Athenis dolo interficitur.

784	9	1	32	2	22
785	10	2	33	3	23
786	11	3	34	4	24
787	12	4	35	5	25
788	13	5	36	6	26
789	14	6	37	7	27
790	15	7	38	8	28

f Ea quae de Minotauro dicuntur, huius sunt temporis, quem Philochorus in secundo Atthidis libro scribit magistratum Minois fuisse, Taurum nomine, inhumanum atque crudelem. Et quia Minos super morte Androgei agonem statuerat, praemii nomine pueros atticos largiens, et ille fortissimus universos in contentione superabat, tandem factum est ut a Theseo in palaestrica vinceretur. Ob quod athenienses tributaria poena liberati sunt; sicut ipsos quoque Cnosios referre testatur.

791	16	8	39	9	29
792	17	9	40	10	30
793	18	10	41	11	31
794	19	11	42	12	32

g XXII. PHAESTUS annis VIII.

h Theseus Helenam rapuit, quam rursus fratres ceperunt, capta matre Thesei, eo peregrinante.

795	20	12	1	13	33
796	21	13	2	14	34
797	22	14	3	15	35

i IAIRUS de tribu Manasse annis XXII.

798	1	15	4	16	36
799	2	16	5	17	37
800	3	17	6	18	38

k Theseus, quum Athenienses prius per regionem dispersos primus in unam civitatem congregasset, ignominiose eiectus est per signa testarum, eandem legem primitus ipse constituens.

801	4	18	7	19	39
802	5	19	8	20	40

a Ἀθηναίων ι' ἐβασίλευσε Θησεὺς ἔτη λ'. *Sync. p.* 172. *C.*

b Οἱ ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας ἐστράτευσαν. *Ibidem C.*

c Ἀσσυρίων κε' ἐβασίλευσε Μιθραῖος ἔτη κζ'. *Idem p.* 151. *A.*

d Μήδεια κολχὶς ἀνεχώρησεν Αἰγέως. *Idem p.* 163. *B.*

e Ἀνδρόγεως ἐδολοφονήθη ἐν Ἀθήναις. *Idem p.* 163. *D.*

f Αὐτοὶ δὲ Κρῆτες λέγουσιν εἶναι τοῦ Μίνως στρατηγόν, ὃς ὠνομάζετο μὲν Ταῦρος, τὴν δὲ φύσιν ὠμὸς καὶ ἀνήμερος ἦν. Ἐπεὶ δὲ Μίνως ἀγῶνα ἐπ' Ἀνδρογέῳ ἐτίθει, ὃν ἀπέκτειναν Ἀθηναῖοι, τοὺς ἀττικοὺς δὲ παῖδας ἔπαθλον ἐδίδου, ἰσχυρὸς ὢν ὁ Ταῦρος πάντων κατεκράτει· ὡς δὲ καὶ τῷ Θησεῖ τοῦ ἀγῶνος μετεδόθη, καὶ τὸν Ταῦρον κατεπάλαισε, συνέβη δὲ τοὺς παῖδας διασωθῆναι, καὶ τὴν πόλιν ἀφαιρεθῆναι τοῦ δασμοῦ, ὡς Φιλόχορος ἱστόρησεν ἐν δευτέρᾳ Ἀτθίδος. *Idem p.* 163. *C-D.*

g Σικυωνίων κβ' ἐβασίλευσε Ἥφαιστος ἔτη η'. *Idem p.* 148. *A.*

h Θησεὺς Ἑλένην ἥρπασεν, ἣν αὖθις ἀπέλαβον οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς, τὴν μητέρα Θησέως αἰχμαλωτίσαντες, ἀποδημοῦντος τοῦ Θησέως. *Idem p.* 172. *C.*

i Ἑβραίων Ἰαεὶρ ἐκ φυλῆς Μανασσῆ ἔτη κβ'. *Chron. pasch.* 81. *A.*

k Θησεὺς Ἀθηναίους, κατὰ χώραν διεσπαρμένους, εἰς ἓν συναγαγών, ἤτοι εἰς μίαν πόλιν, πρῶτος ἐξωστρακίσθη, αὐτὸς θεὶς τὸν νόμον. *Sync. p.* 172. *C.*

	ABRAHAMUS	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ATHEN.	AEGYPT.	
		Iairus	Mithraeus	Adrastus	Theseus	XIX dynastia Amendes	
			a XXIII. ADRASTUS annis IV.			*b* IV. AMENDES an. XXVI.	
c Minos leges ac iura constituit.	803	6	20	1	21	1	*d* Theseus Athenas profugus dereliquit.
e Philistus scribit a Zoro, et Carthagine hoc tempore Carthaginem conditam: eosdem autem fuisse tyrios.	804	7	21	2	22	2	
	805	8	22	3	23	3	
	806	9	23	4	24	4	
			f XXIII. POLYPHIDES annis XXXI.				
g Bellum Amazonum contra Thebas.	807	10	24	1	25	5	*h* Hercules agonem olympicum constituit: a quo usque ad primam olympiadem, supputantur anni CCCCXXX.
	808	11	25	2	26	6	
i Apri calydonii et Meleagri fabula.	809	12	26	3	27	7	
	810	13	27	4	28	8	
			k XXVI. TEUTAMUS annis XXXI, sub quo Ilium captum est.				
	811	14	1	5	29	9	
	812	15	2	6	30	10	
					l XI. MENESTHEUS annis XXIII.		
	813	16	3	7	1	11	*m* Minos in Sicilia adversum Daedalum arma capiens a filiabus Cocali occiditur.
n Atreus Argis regnat, et Mycenis Thyestes.	814	17	4	8	2	12	
	815	18	5	9	3	13	
	816	19	6	10	4	14	
	817	20	7	11	5	15	*o* Mycenis regnat Agamemnon annis XXXV, cuius decimo octavo anno Ilium capitur.
p Phaedra Hippolytum amat.	818	21	8	12	6	16	
q Post mortem Iair Hebraeos in ditionem redigunt Ammonitae annis XVIII, (*Al.* VIII. *Cod. arm.* III.) qui cum temporibus posteriorum iudicum copulantur, secundum Iudaeorum traditionem.	819	22	9	13	7	17	
		r IEPHTHAEUS annis VI.					
	820	1	10	14	8	18	*s* Hercules in Libya occidit Antaeum.

Iephte in libro Iudicum ab aetate Moysi, usque ad semet ipsum, ait supputari annos CCC.

a Σικυωνίων κγ' ἐβασίλευσεν Ἄδραστος ἔτη δ'. *Sync. p.* 148. *A.*

b Αἰγυπτίων δ' Ἀμμενέμης ἔτη κϛ'. *Euseb. apud Sync. p.* 73. *B.*

c Μίνως πρῶτον ἐνομοθέτει. *Sync. p.* 163. *A.* (*Ita secundum varietatem lectionis et temporis in codd.*)

d Θησεὺς ἔφυγεν ἀπὸ Ἀθηνῶν. *Idem p.* 172. *C.*

e Καρχηδόνα φησὶ Φίλιστος κτισθῆναι ὑπὸ Ἀζώρου καὶ Καρχηδόνος τῶν τυρίων κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον. *Idem p.* 172. *A.*

f Σικυωνίων κγ' ἐβασίλευσε Πολυφείδης ἔτη λα'. *Idem p.* 148. *B.*

g Ἀμαζόνες κατὰ Ἀθηναίους ἐστράτευσαν. *Idem p.* 172. *B.*

h Ἡρακλῆς τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀγῶνα ἔθηκεν, ἀφ' οὗ ἐπὶ πρώτην ὀλυμπιάδα υο' ἔτη, κατὰ δὲ ἄλλους υλ'. *Idem p.* 172. *A.*

i Κάπρου καλυδωνίου θήρα διὰ Μελεάγρου. *Ibidem B.*

k Ἀσσυρίων κϛ' ἐβασίλευσε Ταύταμος, ὁ καὶ Ταυτάνης, ἔτη λα'. *Idem p.* 251. *A.* Ἐπὶ τούτου Ἴλιον ἥλω. *Euseb. apud Sync. ibidem.*

l Ἀθηναίων ια' ἐβασίλευσε Μενεσθεὺς Πετεῶ ἔτη λγ'. *Sync. p.* 172. *C.*

m Μίνως ἐπὶ Σικελίαν στρατεύσας διὰ Δαίδαλον, ἀναιρεῖται ὑπὸ τῶν Κωκάλου θυγατέρων. *Idem p.* 163. *D.*

n Μυκηνῶν καὶ Ἀργείων ἐβασίλευσαν Ἀτρεὺς καὶ Θυέστης. *Idem p.* 160. *D.*

o Μυκηνῶν ἐβασίλευσεν Ἀγαμέμνων ἔτη λε'. Τῷ η' ἔτει Ἀγαμέμνονος ὁ κατὰ τῆς Τροίας ἤρξατο πόλεμος, καὶ διήρκεσεν ἔτη ι', ἕως ἁλώσεως Ἰλίου, ἥτις τῷ ὑποκειμένῳ ιη' ἔτει Ἀγαμέμνονος γέγονεν. *Idem p.* 170. *A-B.*

p Φαίδρα Ἱππολύτου ἠράσθη. *Idem p.* 163. *D.*

q Μετὰ τὸν Ἰαεὶρ ὁ Ἰσραὴλ παρεδόθη δουλεύειν Ἀμμανίταις ἔτη ιη'. *Sync. p.* 164. *B.*

r Ἑβραίων Ἰεφθαὲ ἔτη ϛ'. *Chron. pasch. p.* 81. *C.*

s Ἡρακλῆς Ἀνταῖον ἐν Λιβύῃ καταπαλαίσας ἀναιρεῖ. *Sync. p.* 163. *A.*

	ABRAHAMUS	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ATHEN.	AEGYPT.	
		Iephthaeus	Teutamus	Polyphides	Menestheus	XIX dynastia Amendes	
	821	2	11	15	9	19	
	822	3	12	16	10	20	
	823	4	13	17	11	21	*a* Menelaus regnat in Lacedaemone.
b Interfectorum posteri, qui vocabantur Epigoni, adversum Thebas bellum movent.	824	5	14	18	12	22	
	825	6	15	19	13	23	

c HESEBON annis VII.

826	1	16	20	14	24

d Alexander rapuit Helenam: et Troianum bellum decennale surrexit. Caussa belli malum, quod trium mulierum de pulchritudine certantium praemium fuit, una earum Helenam pastorali iudici pollicente.

e Hercules in morbum incidens pestilentem, ob remedium doloris se iecit in flammas, et sic morte finitus est, anno aetatis suae quinquagesimo secundo. Quidam autem tricesimo anno (*Al.* ante XXX. annos) eum periisse scribunt.

827	2	17	21	15	25
828	3	18	22	16	26

f IV. THUORIS annis VII.

g Thuoris rex Aegypti ab Homero Polybus vocatur, maritus Alcandrae, cuius meminit in odyssea, dicens post Troiae captivitatem Menelaum et Helenam ad eum divertisse, repetentes Graeciam post captae bellum Troiae.

	829	4	19	23	17	1	
	830	5	20	24	18	2	
Mopsus regnavit in Cilicia, a quo Mopsicrenae, et Mopsiistia.	831	6	21	25	19	3	*h* Memnon et Amazones Priamo tulere subsidium.
	832	7	22	26	20	4	

i Post Hesebon in libro Iudaeorum fertur iudex Aelon rexisse populum annis X, qui non habetur apud LXX.

k LABDON annis VIII.

833	1	23	27	21	5
834	2	24	28	22	6
835	3	25	29	23	7

l TROIA CAPTA.

Colligitur omne tempus secundum Assyrios, usque in praesentem diem, a quadragesimo tertio anno regis Nini, anni DCCCLXXXV. Secundum Hebraeos, a primo anno nativitatis Abraham, anni DCCCXXXV. Secundum Sicyonios, a vicesimo secundo anno Europis, similiter anni DCCCXXXV. A nativitate vero Moysi, anni CCCCX. A primo anno Cecropis, qui primus apud Atticam regnavit, usque ad captivitatem Troiae, et usque ad vicesimum tertium annum Menesthei, cuius Homerus meminit, anni CCCLXXV. Similiter a XXXV anno aetatis Moysi, fiunt anni CCCLXXV.

m Menestheus moritur in Melo regrediens a Troia: post quem Athenis regnavit Demophoon. A captivitate Troiae, usque ad primam olympiadem, fiunt anni numero CCCCVI.

a Μενέλαος Λακεδαίμονος ἐβασίλευσεν. *Sync. p.* 172. *B.*

b Οἱ ἐπίγονοι τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας ἐστράτευσαν. *Idem p.* 163. *B.*

c Ἑβραίων Ἐσεβὼν ἔτη ζ. *Chron. pasch. p.* 81. *D.*

d Ἀλέξανδρος Ἑλένην μοιχεύσας ἥρπαξεν. *Sync. p.* 170. *B.* Ὁ τρωϊκὸς πόλεμος συνέστη ἕνεκα μήλου χρυσοῦ, ὃ κάλλους ἆθλον ἦν γυναικῶν τριῶν, ὑπὸ μιᾶς αὐτῶν προτεθείσης Ἑλένης τῷ κριτῇ βουκόλῳ· ὁ οὗτος ἦν Ἰλιεύς. *Idem* 172. *D.*

e Ἡρακλῆς λοιμώδει νόσῳ ἀγωνίας παραπεσὼν, εἰς πῦρ ἥλλατο, καὶ οὕτως ἐξ ἀνθρώπων ἐγένετο, βιώσας τὰ πάντα ἔτη νβ'. ἄλλοι δὲ πλείονα ἔτη ζῆσαι φασὶν αὐτόν. *Idem p.* 164. *A.*

f Αἰγυπτίων Θουωρὶς ἔτη ζ. *Euseb. apud. Sync. p.* 73. *B.*

g Θουῶρις οὗτός ἐστι παρ' Ὁμήρῳ Πόλυβος Ἀλκάνδρας ἀνὴρ, ἐν ὀδυσσείᾳ φερόμενος, παρ' ᾧ φησὶν τὸν Μενέλαον σὺν τῇ Ἑλένῃ μετὰ τὴν ἅλωσιν Τροίας κατῆχθαι πλανώμενον. *Sync. p.* 169. *D.*

h Ἀμαζόνες Πριάμῳ συνεμάχησαν. *Idem p.* 172. *B.*

i Μετὰ Ἐσεβὼν Αἰλὼν κριτὴς ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ἔτη ι. *Idem p.* 164. *D.*

k Ἑβραίων Λαβδὼν ἔτη η. *Chron pasch. p.* 82. *A.*

l Ἴλιον ἥλω. *Sync. p.* 172 *C.*

m Μενεσθεὺς ἐπανιὼν ἀπὸ Τροίας ἐν Μήλῳ τῇ νήσῳ τελευτᾷ. Ἀθηναίων ἐβασίλευσε Δημοφῶν. *Idem p.* 172. *D.*

ABRAHAMUS	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ATHEN.	AEGYPT.
	Labdon	Tantamus	Polyphides	Demophoon	XX dynastia Dispolitanorum

a XI. DEMOPHOON an. XXXIII.

DIOSPOL. an. CLXXVIII.

836	4	26	30	1	1
837	5	27	31	2	2

b De tertio tomo Manethonis aegyptii. Aegyptiorum vicesima dynastia Diospolitanorum annis CLXXVIII.

c XXIII. PELASGUS annis XX.

838	6	28	1	3	3

d Mycenis regnabat Aegisthus.

ABRAHAMUS	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ATHEN.	LATIN.	AEGYPT.
	Labdon	Teutamus	Pelasgus	Demophoon.	Aeneas	XX dynastia Diosp.

e I. AENEAS annis III.

f Latinis, qui postea Romani nuncupati sunt, post tertium annum captivitatis Troiae; sive, ut quidam volunt, post annos VIII, regnavit Aeneas annis III. Ante Aeneam Ianus, Saturnus, Picus, Faunus, Latinus, regnaverunt annis circiter CL.

839	7	29	2	4	1	4
840	8	30	3	5	2	5

g Mycenis post necem Aegisthi regnavit Orestes an. XV.

h SAMPSON annis XX.

841	1	31	4	6	3	6

k Sampson fortissimus omnium fuit, ita ut a quibusdam facta eius gestis Herculis comparentur.

l XXVI. TEUTAEUS annis XL.

m II. ASCANIUS annis XXXVIII.

i Post Labdon Hebraeos in ditionem redigunt alienigenae annis XL, qui copulantur temporibus iudicum posteriorum, secundum Hebraeorum traditiones.

842	2	1	5	7	1	7
843	3	2	6	8	2	8
844	4	3	7	9	3	9

n Ascanius Aeneae filius derelicto novercae suae Laviniae regno, Albam urbem condidit: (*Al.* Albam condidit longam) et Silvium Posthumum fratrem suum, Aeneae ex Lavinia filium, summa pietate educavit.

845	5	4	8	10	4	10
846	6	5	9	11	5	11

o Ea, quae de Ulyxe fabulae ferunt, quomodo trieri Tyrrhenorum Scyllam fugerit spoliare hospites solitam. Scribit Palaephatus incredibilium libro primo. Sirenas quoque fuisse meretrices, quae deciperent navigantes.

a Ἀθηναίων ιβʹ ἐβασίλευσεν Δημοφῶν ἔτη λγʹ. *Sync. p.* 173. *A.*

b Τρίτου τόμου Μανεθῶ. Εἰκοστὴ δυναστεία βασιλέων Διοσπολιτῶν ιβʹ, οἳ ἐβασίλευσαν ἔτη ροηʹ. *Euseb. apud Sync. p.* 74. *C.*

c Σικυωνίων κγʹ ἐβασίλευσεν Πελασγὸς ἔτη κʹ. *Sync. p.* 148. *B.*

d Μυκηνῶν ἐβασίλευσεν Αἴγισθος. *Idem p.* 170.

e Λατίνων ἐβασίλευσεν Αἰνείας ἔτη γʹ. *Idem p.* 171. *C.*

f Τινὲς ἔτη ηʹ φασὶν τὸν Αἰνείαν βασιλεῦσαι Λατίνων μετὰ τὴν ἅλωσιν Τροίας, ἕτεροι δὲ τρία μόνα. *Ibidem.* Πρὸ Αἰνείου Ἄλβανος, Κρόνος, Πῖκος, Φαῦνος, Λατῖνος. *Ibidem B.*

g Μυκηνῶν ἐβασίλευσεν Ὀρέστης. *Idem p.* 171.

h Σαμψὼν ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ἔτη κʹ. *Idem. p.* 173. *B.*

i Μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ Λαβδὼν (Ἑβραῖοι) ἐδούλευσαν τοῖς Φυλιστιεὶμ ἔτη μʹ. *Ibidem A.*

k Τὸν Σαμψὼν ἰσχὺϊ διάσημον γεγονέναι, καὶ παρά τισι τὰς πράξεις αὐτοῦ παραβάλλεσθαι ταῖς τοῦ Ἡρακλέους φασί. *Chron. pasch. p.* 82. *C.*

l Ἀσσυρίων κςʹ ἐβασίλευσε Ταυταῖος ἔτη μʹ. *Idem p.* 141. *B.*

m Λατίνων βʹ ἐβασίλευσεν Ἀσκάνιος ἔτη ληʹ. *Idem p.* 177. *C.*

n Ἀσκάνιος ἔκτισε πόλιν Ἄλβαν. *Ibidem.*

o Τὰ κατὰ Ὀδυσσέα, καὶ Σκύλλαν καὶ Χάρυβδιν καὶ Σειρῆνας. *Idem p.* 173. *A.*

ABRAHAMUS	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ATHEN.	LATIN.	AEGYPT.
	Samson	Teutaeus	Pelasgus	Demophoon	Ascanius	XX dynastia Diosp.
847	7	6	10	12	6	12
848	8	7	11	13	7	13
849	9	8	12	14	8	14
850	10	9	13	15	9	15
851	11	10	14	16	10	16
852	12	11	15	17	11	17
853	13	12	16	18	12	18
854	14	13	17	19	13	19
855	15	14	18	20	14	20
856	16	15	19	21	15	21
857	17	16	20	22	16	22

a Lydi mare obtinuerunt.

b Pyrrhus Delphis in templo Apollinis ab Oreste occiditur proditione sacerdotis Machaerei: quo tempore etiam quidam Homerum fuisse dicunt.

Mycenis regnavit Tisamenus filius Orestis.

c XXIV. ZEUXIPPUS, annis XXXI.

858	18	17	1	23	17	23
859	19	18	2	24	18	24
860	20	19	3	25	19	25

Quidam ad huius (Zeuxippi) memoriam conservandam balneas Byzantinorum multo post tempore appellatas putant.

d HELI Sacerdos annis XL.

861	1	20	4	26	20	26
862	2	21	5	27	21	27
863	3	22	6	28	22	28
864	4	23	7	29	23	29
865	5	24	8	30	24	30
866	6	25	9	31	25	31
867	7	26	10	32	26	32

e In Hebraeorum libro XL anni inveniuntur. In LXX autem interpretatione XX. Hebraei hunc tradunt esse Phineem.

f Hectoris filii Ilium receperunt, expulsis Antenoris posteris, Heleno sibi subsidium ferente.

Ascanius Iulium filium procreavit: a quo familia Iuliorum orta. Et propter aetatem parvuli, quia necdum regendis civibus idoneus erat, Silvium Posthumum fratrem suum regni reliquit heredem.

868	8	27	11	33	27	33

g XII. OXYNTES annis XII.

869	9	28	12	1	28	34
870	10	29	13	2	29	35
871	11	30	14	3	30	36
872	12	31	15	4	31	37
873	13	32	16	5	32	38
874	14	33	17	6	33	39
875	15	34	18	7	34	40
876	16	35	19	8	35	41
877	17	36	20	9	36	42
878	18	37	21	10	37	43
879	19	38	22	11	38	44

h Secundum quosdam Heraclidarum descensus. *Alter.* Reversi sunt Herculis nepotes.

i Amazones Ephesi templum incenderunt.

k III. SILVIUS AENEAE annis XXIX.

Silvius Posthumus, quia post mortem patris editus, ruri fuerat educatus, et Silvii et Posthumi nomen accepit: a quo omnes Albanorum reges, Silvii vocati sunt.

880	20	39	23	12	1	45

a Λυδοί, οἱ καὶ Μαίονες, ἐθαλασσοκράτησαν. *Sync. p.* 172. *B.*

b Ὀρέστης Πύῤῥον ἀναιρεῖ ἐν Δελφοῖς εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν προδοθέντα ὑπὸ Μαχαιρέως ἱερέως. *Idem p.* 171. *A.*

c Σικυωνίων κϛ' ἐβασίλευσε Ζεύξιππος ἔτη λα'. *Idem p.* 151. *D.*

d Ἠλὶ ἔτη μ'. *Chron. pasch. p.* 83. *B.*

e Ἠλὶ ἡγήσατο τοῦ Ἰσραὴλ ἔτη κ', κατὰ τοὺς ο' κατὰ δὲ τὸ ἑβραϊκὸν ἔτη μ'. *Sync. p.* 176. *B.*

f Οἱ Ἕκτορος παῖδες τὸν Ἴλιον ἀνεκτήσαντο, τοὺς Ἀντηνορίδας ἐκβαλόντες, Ἑλένου γνώμῃ. *Idem p.* 171. *A.*

g Ἀθηναίων ιγ' ἐβασίλευσεν ὁ Ὀξύντης ἔτη ι. *Ibidem p.* 173. *A.*

h Ἡρακλειδῶν κάθοδος. *Idem* 177. *D.*

i Ἀμαζόνες τὸ ἱερὸν ἐν Ἐφέσῳ ἐνέπρησαν. *Idem p.* 178. *A.*

k Λατίνων γ' Σιλούιος Αἰνείου ἐβασίλευσεν ἔτη κθ'. *Idem p.* 177. *C.*

	ABRAHAMUS.	HEBR.	ASSYR.	SICYON.	ATHEN.	LATIN.	AEGYPT.
		Heli	Teutaeus	Zeuxippus	Aphidas	Silvius	XX dynastia Diospol.
					a XIV. APHIDAS anno I.		
b Agon Lyciorum primus actus.	881	21	40	24	1	2	46
			c XXVIII. THINAEUS annis XXX.		d XV. THYMOETES annis VIII.		
	882	22	1	25	1	3	47
	883	23	2	26	2	4	48
	884	24	3	27	3	5	49
	885	25	4	28	4	6	50
	886	26	5	29	5	7	51
	807	27	6	30	6	8	52
	888	28	7	31	7	9	53

e Reges Sicyonii defecerunt, qui regnaverunt annis DCCCCLXII. Post quos sacerdotes Carnii constituti sunt.

f Castoris chronographi de Sicyoniorum regno. Exponemus et Sicyoniorum reges ab Aegialeo, usque ad Zeuxippum; qui omnes regnaverunt annis nongentis LXII. (*Al.* 942. *arm.* 967. *gr.* 957.) Et post reges, sacerdotes Carnii seu, qui praefuerunt annis XXXIII. Post quos sacerdos constitutus est Charidemus, qui impensas non sustinens fugit.

ABRAHAMUS	HEBR.	ASSYR.	ATHEN.	LATIN.	AEGYPT.
	Heli	Thinaeus	Thymoetes	Silvius	XX dynastia Diospol.
889	29	8	8	10	54

Castoris de regno Atheniensium. Exponemus autem et Atheniensium reges, cognomento Erechthidas, a Cecrope diphye usque ad Thymoetem: quorum omne tempus invenitur anni CCCCXXIX. (*arm.* 449.) Post quos suscepit regnum Melanthus (*Al.* Melampus) pyliensis Andropompi filius, et huius filius Codrus; qui imperarunt simul annis LVIII.

g Erechthidarum imperio destructo, atticorum Principum regnum ad aliud genus translatum est, quum Thymoeten provocasset Xanthus boeotius, et Thymoete recusante, Melanthus pyliensis Andropompi filius suscepisset singulare certamen, ac vicisset, ac deinde regnasset, Atheniensibus regnum ei tradentibus. Hinc et apaturion, id est fallaciarum, sollemnitas celebratur: quia victoria fraude processerit. Dies festus hic erat apud Athenienses.

			h XVI. MELANTHUS annis XXXVII.		
890	30	9	1	11	55
891	31	10	2	12	56
892	32	11	3	13	57
893	33	12	4	14	58
894	34	13	5	15	59
895	35	14	6	16	60
896	56	15	7	17	61

a Ἀθηναίων ιδʹ ἐβασίλευσεν Ἀφείδας ἔτος ἕν. *Sync. p.* 173. *A.*

b Ὁ τῶν Λυκίων ἀγὼν πρῶτος ἐτέθη. *Idem p.* 177. *D.*

c Ἀσσυρίων κηʹ ἐβασίλευσε (Θιναῖος) ἔτη λʹ. *Idem p.* 155. *A.*

d Ἀθηναίων ιεʹ ἐβασίλευσε Θυμοίτης ἔτη ηʹ. *Idem p.* 178. *A.*

e Σικυωνίων βασιλεία κατεπαύθη. Μετὰ βασιλεῖς οἱ ἱερεῖς Καρνείου. *Idem p.* 151-152.

f Κάστορος περὶ τῆς βασιλείας τῶν Σικυωνίων. Παρατίθεμεν δὲ καὶ τοὺς Σικυῶνος βασιλεύσαντας, ἀρχομένους μὲν ἀπὸ Αἰγιαλέως τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος, λήγοντας δὲ ἐπὶ Ζεύξιππον. Οἱ μὲν οὖν βασιλεῖς κατέσχον ἐτῶν χρόνον ϡξβʹ. Μετὰ δὲ τοὺς βασιλεῖς κατεστάθησαν ἱερεῖς τοῦ Καρνείου ἔξ· οὗτοι δ' ἱεράτευσαν ἔτη λγʹ. Μεθ' οὓς κατεστάθη ἱερεὺς Χαρίδημος, ὃς καὶ οὐχ ὑπομείνας τὴν δαπάνην, ἔφυγεν. *Idem p.* 97. *C.*

g Ἡ τῶν Ἐρεχθειδῶν βασιλεία κατελύθη, καὶ μετῆλθεν εἰς τὸ ἕτερον γένος. Θυμοίτην γὰρ προσκαλεσαμένου Ξάνθου τοῦ Βοιωτίου, καὶ μὴ ὑπακούσαντος τοῦ Θυμοίτου, Μέλανθος Ἀνδροπόμπου Πύλιος ἀναδεξάμενος ἐμονομάχησε, καὶ νικήσας ἐβασίλευσεν. Ἔνθεν Ἀθήνησιν ἡ τῶν Ἀπατουρίων ἑορτὴ ἄγεται, διὰ τὸ σὺν ἀπάτῃ γενέσθαι τὴν νίκην. *Idem p.* 178. *B.*

h Ἀθηναίων ιςʹ ἐβασίλευσε Μέλανθος Ἀνδροπόμπου Πύλιος ἔτη λζʹ. *Ibidem.*

ABRAHAMUS	HEBR. Heli	ASSYR. Thinaeus	ATHEN. Melanthus	LATIN. Silvius	AEGYPT. XX dynastia Diospol.
897	37	16	8	18	62
898	38	17	9	19	63
899	39	18	10	20	64
900	40	19	11	21	65

a Mortuo Heli sacerdote, arca testamenti ab alienigenis possidetur, ac deinde in domo Aminadab facit annos XX.

b SAMUEL et Saul annis XL.

901	1	20	12	22	66
902	2	21	13	23	67
903	3	22	14	24	68
904	4	23	15	25	69
905	5	24	16	26	70
906	6	25	17	27	71
907	7	26	18	28	72
908	8	27	19	29	73

c Hebraeorum primus rex Saul ex tribu Beniamin.

d IV. AENEAS SILVIUS annis XXXI.

909	9	28	20	1	74

Latinorum quartus Aeneas Silvius annis XXXI. In alia historia repperimus quarto Latium Silviam regnasse, Laviniae et Melampodis filium, uterinum fratrem Posthumi: et quinto, qui nunc hic quartus ponitur, Silvium Aeneam Posthumi filium.

Samuel prophetabat.

910	10	29	21	2	75
911	11	30	22	3	76

e XXIX. DERCYLUS annis XL.

912	12	1	23	4	77
913	13	2	24	5	78
914	14	3	25	6	76
915	15	4	25	7	80

f Homerus secundum quorundam opinionem his fuisse temporibus vendicatur. Quanta autem de eo apud veteres dissonantia fuerit, manifestum esse poterit ex sequentibus. Quidam eum, ex quibus Crates, ante descensum Heraclidarum ponunt. Eratosthenes post centesimum annum troianae captivitatis. Aristarchus ionica emigratione, circa post annum centesimum. Philochorus emigrationis ionicae tempore, sub Archippo Atheniensium magistratu, et post captam Troiam anno centesimo octogesimo. Apollodorus atheniensis ducentesimo quadragesimo anno eversionis Ilii. Extiterunt alii, qui modico ante quam olympiades inciperent, id est CCCC retro annis a troiana captivitate, eum fuisse putent, licet Archilochus vicesimam tertiam olympiadem, et quingentesimum troianae eversionis annum supputet.

ABRAHAMUS	HEBR. Samuel et Saul	ASSYR. Dercylus	LACED. Eurystheus	ATHEN. Melanthus	LATIN. Aeneas Silvius	AEGYPT. XX dynastia Diospol.

g Primus Lacedaemoniorum rex in Lacedaemone regnavit Eurystheus annis XLII.

g I. EURYSTHEUS annis XLII.

916	16	5	1	27	8	81

a Τελευτήσαντος Ἠλεὶ τοῦ ἱερέως, ἡ κιβωτὸς ὑπὸ ἀλλοφύλους γίνεται· μετὰ ταῦτα ἄγεται εἰς οἶκον Ἀμιναδάβ. *Sync. p.* 176. *C.*

b Σαμουὴλ, ὁ καὶ προφήτης, ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ἔτη κ'. *Ibidem.*

c Σαοὺλ πρῶτος ἐβασίλευσε τοῦ Ἰσραὴλ ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν ἔτη μ'. *Ibidem.*

d Λατίνων δ' ἐβασίλευσε Αἰνείας Σιλούϊος ἔτη λα'. *Idem p.* 177. *C.*

e Ἀσσυρίων κθ' ἐβασίλευσε Δέρκυλος ἔτη μ'. *Sync. p.* 155. *B.*

f Ὅμηρον τὸν παρ' Ἕλλησι μέγαν ποιητὴν οἱ μὲν περὶ Κράτητα πρὸ τῆς Ἡρακλειδῶν καθόδου φασὶ γεγονέναι· οἱ δὲ περὶ Ἐρατοσθένην μετὰ ἔτη ρ' τῶν τρωϊκῶν· οἱ δὲ περὶ Ἀρίσταρχον κατὰ τὴν ἰωνικὴν ἀποικίαν μετὰ ἔτη ρ'· οἱ δὲ περὶ Φιλόχορον ἐπὶ τῆς ἰωνικῆς ἀποικίας, καθ' ἕνα τῶν διὰ βίου ἀρχόντων Ἀθήνησιν Ἄρχιππον μετὰ τὰ τρωϊκὰ ἔτεσιν ρπ'· οἱ δὲ περὶ Ἀπολλόδωρον τὸν ἀθηναῖον, ὕστερον τῶν ἰλιακῶν σμ'· ἄλλοι μικρὸν πρὸ τῶν ὀλυμπιάδων, ἔτεσι υ' ἐγγὺς μετὰ Ἰλίου ἅλωσιν· καὶ ἕτεροι κατὰ Ἀρχίλοχον περὶ τὴν κγ' ὀλυμπιάδα μετὰ ἔτη φ' που τῆς ἁλώσεως Τροίας. *Idem p.* 180-181.

g Λακεδαιμονίων α' ἐβασίλευσεν Εὐρυσθεὺς ἔτη μβ'. *Idem p.* 178. *D.*

	ABRAHAMUS	HEBR.	ASSYR.	CORINT.	LACAED.	ATHEN.	LATIN.	AEGYPT.	
		Samuel et Saul	Dercyllus	Aletes	Eurysthenus	Melanthus	Aeneas Silvius	XX dynast. Diosp.	
a I. ALETES annis XXXV.									
	917	17	6	1	2	28	9	82	Primus Corinthiorum rex Corinthi regnavit Aletes annis XXXV.
b Heraclidarum descensus in Peloponnesum. *Al.* Herculis nepotes regressi sunt.	918	18	7	2	3	29	10	83	
	919	19	8	3	4	30	11	84	
	920	20	9	4	5	31	12	85	
	921	21	10	5	6	32	13	86	
	922	22	11	6	7	33	14	87	
c Eurystheus et Procles Spartam obtinuerunt.	923	23	12	7	8	34	15	88	
	924	24	13	8	9	35	16	89	
	925	25	14	9	10	36	17	90	
	926	26	15	10	11	37	18	91	
d XVI. CODRUS an. XXI.									
e Secundi Pelasgi mare obtinuerunt annis LXXXV.	927	27	16	11	12	1	19	92	
	928	28	17	12	13	2	20	93	*f* Iones, amisso regno suo, profugi Athenas se contulerunt.
	929	29	18	13	14	3	21	94	
	930	30	19	14	15	4	22	95	
	931	31	20	15	16	5	23	96	
	932	32	21	16	17	6	24	97	
	933	33	22	17	18	7	25	98	
	934	34	23	18	19	8	26	99	
	935	35	24	19	20	9	27	100	
	936	36	25	20	21	10	28	101	Peloponnenses contra Athenas dimicant.
	937	37	26	21	22	11	29	102	
	938	38	27	22	23	12	30	103	
	939	39	28	23	24	13	31	104	*g* Incursus in Asiam Amazonum pariter et Cimmeriorum.
h V. LATINUS SILVIUS annis L.									
	940	40	29	24	25	14	1	105	
I. DAVID annis XL.									
i David primus ex tribu Iuda regnavit apud Hebraeos annis quadraginta.	941	1	30	25	26	15	2	106	
	942	2	31	26	27	16	3	107	
	943	3	32	27	28	17	4	108	
	944	4	33	28	29	18	5	109	*k* Peloponnenses contra Athenas rursus dimicant.
	945	5	34	29	30	19	6	110	
	946	6	35	30	31	20	7	111	
	947	7	36	31	32	21	8	112	

Codrus iuxta responsum Apollinis se ipsum morti tradens interimitur bello peloponnesiaco, in quo Erechthidarum regnum destructum est, quod CCCCLXXXVII annis perseveraverat. Post Codrum Principes, quos mors finiebat: quorum primus Medon Codri filius regnum in finem vitae obtinuit Athenis; et post eum ceteri reges.

a Κορινθίων αʹ ἐβασίλευσεν Ἀλήτης ἔτη λέ. *Sync. p.* 180. *B.*

b Ἡρακλειδῶν κάθοδος εἰς Πελοπόννησον γέγονε. *Idem p.* 178. *C.*

c Εὐρυσθεὺς καὶ Προκλῆς Σπάρτης ἐκράτησαν. *Ibidem D.*

d Ἀθηναίων ιϛʹ ἐβασίλευσε Κόδρος ἔτη κά. *Ibidem. C.*

e Πελασγοὶ βʹ ἐθαλασσοκράτησαν ἔτη πέ. *Idem p.* 180. *D.*

f Ἴωνες εἰς Ἀθήνας κατέφυγον ἐκπεσόντες ἐξ Ἀχαΐας. *Idem p.* 178. *C.*

g Ἀμαζόνες τῇ Ἀσίᾳ ἐπῆλθον ἅμα Κιμμερίοις. *Ibidem A.*

h Λατίνων εʹ ἐβασίλευσεν (Λατῖνος) Σιλούϊος ἔτη νʹ. *Idem p.* 177. *D.*

i Δαβὶδ ἐκ φυλῆς Ἰούδα ἐβασίλευσεν ἔτη μʹ. *Idem p.* 176. *D.*

k Πελοποννήσιοι ἐστράτευσαν εἰς Ἀθήνας, οἷς ἑαυτὸν ἐξέδωκε διὰ χρησμὸν Κόδρος Μελάνθου· καὶ οὐκέτι βασιλεῖς, ἄρχοντες δὲ διὰ βίου τοῖς Ἀθηναίοις καθίσταντο, (ὧν πρῶτος) Μέδων Κόδρου ἔτη κʹ. *Idem p.* 178. *C.*

	ABRAHAMUS	HEBR. David	ASSYR. Dercylus	CORINT. Aletes	LACAD. Eurystheus	ATHEN. Medon Codri	LATIN. Latinus Silvius	AEGYPT. XX dynast. Diosp.	
					MEDON CODRI annis XX.				
	948	8	37	32	33	1	9	113	
a Hebraeorum pontifex Abiathar clarus habetur. Gad, Nathan, Asaph, prophetabant.	949	9	38	33	34	2	10	114	
	950	10	39	34	35	3	11	115	
	951	11	40	35	36	4	12	116	
		b XXX. EUPALES annis XXXVIII.							
				c II. IXION annis XXXVII.					
	952	12	1	1	37	5	13	117	
	953	13	2	2	38	6	14	118	
	954	14	3	3	39	7	15	119	
	955	15	4	4	40	8	16	120	
	956	16	5	5	41	9	17	121	
	957	17	6	6	42	10	18	122	
					d II. AGIS anno I.				
	958	18	7	7	1	11	19	123	
					e III. ECHESTRATUS annis XXXV.				
	959	19	8	8	1	12	20	124	
	960	20	9	9	2	13	21	125	
	961	21	10	10	3	14	22	126	
	962	22	11	11	4	15	23	127	
	963	23	12	12	5	16	24	128	
f Myrina condita civitas Asiae.	964	24	13	13	6	17	25	129	Magnesia in Asia condita civitas.
	965	25	14	14	7	18	26	130	
g Cyme in Italia condita vel Cumae civitas.	966	26	15	15	8	19	27	131	
	967	27	16	16	9	20	28	132	
						h XIX. ACASTUS annis XXXVI.			
i Ephesus condita ab Andronico.	968	28	17	17	10	1	29	133	
	969	29	18	18	11	2	30	134	
	970	30	19	19	12	3	31	135	
	971	31	20	20	13	4	32	136	
	972	32	21	21	14	5	33	137	
	973	33	22	22	15	6	34	138	
	974	34	23	23	16	7	35	139	
	975	35	24	24	17	8	36	140	
	976	36	25	25	18	9	37	141	
	977	37	26	26	19	10	38	142	
	978	38	27	27	20	11	39	143	

k Carthago condita est, ut quidam volunt, a Carchedone tyrio: ut vero alii, a Didone filia eius, post troianum excidium anno centesimo quadragesimo tertio.

979	39	28	28	21	12	40	144

a Ἑβραίων ἀρχιερεὺς Ἀβιάθαρ ἐγνωρίζετο. Γὰδ καὶ Νάθαν καὶ Ἀσὰφ προεφήτευον. *Chron. pasch. p.* 85. *A.*

b Ἀσσυρίων λ' Εὐπάκμης ἔτη λη'. *Sync. p.* 159. *D.*

c Κορινθίων β' ἐβασίλευσεν Ἰξίων ἔτη λζ'. *Idem p.* 180. *C.*

d Λακεδαιμονίων β' ἐβασίλευσεν Ἄγις ἔτος α'. *Idem p.* 179. *A.*

e Γ' Ἐχέστρατος ἔτη λε'. *Ibidem.*

f Μυρίνα, ἡ παρά τισι Σμύρνα λεγομένη, ἐκτίσθη ἐν Ἀσίᾳ. *Idem p.* 181. *A.*

g Κύμη ἐκτίσθη ἐν Ἰταλίᾳ. *Ibidem.*

h Ἀθηναίων ἄρχων ιθ' Ἄκαστος ἔτη λς'. *Idem p.* 178. *D.*

i Ἔφεσος ἐκτίσθη ἐν Ἀσίᾳ ὑπὸ Ἀνδρονίκου. *Idem p.* 181. *A.*

k Καρχηδὼν ἐκτίσθη ὑπὸ Καρχηδόνος τοῦ τυρίου, ὡς δὲ ἄλλοι, ὑπὸ Διδοῦς τῆς ἐκείνου θυγατρὸς μετὰ τὰ τρωϊκὰ ἔτεσι ρμγ'. *Idem p.* 181. *A.*

	ABRAHAMUS	HEBR.	ASSYR.	CORINT.	LACED.	ATHEN.	LATIN.	AEGYPT.	
		Salomon	Eupales	Ixion	Eche-stratus	Acastus	Latinus Silvius	XX dynast. Diospol.	
Samiorum civitas condita est.	980	40	29	29	22	13	41	145	*a* Ionica emigratio, in qua quidam Homerum fuisse scribunt.
		b II. SALOMON Davidis filius annis XL.							
	981	1	30	30	23	14	42	146	
	982	2	31	31	24	15	43	147	
	983	3	32	32	25	16	44	148	
c Salomon templum in Hierosolymis aedificare coepit, consummatumque opus anno octavo. Colligitur autem omne tempus a Moyse et egressu Israelis ex Aegypto, usque ad praesentem annum, anni CCCCLXXX, ut regnorum liber tertius testimonio est. A diluvio, usque ad Moysen, anni MCCCCXLVII. Ab Adam, usque ad diluvium, anni MMCCXLII. Simul omnes anni MMMMCLXIX.	984	4	33	33	26	17	45	149	
	985	5	34	34	27	18	46	150	
	986	6	35	35	28	19	47	151	
	987	7	36	36	29	20	48	152	
	988	8	37	37	30	21	49	153	
				d III. AGELAUS annis XXXVII.					
	989	9	38	1	31	22	50	154	
			e XXX. LAOSTHENES an. XLV.				VI. ALBA an. XXXIX.		
	990	10	1	2	32	23	1	155	
	991	11	2	3	33	24	2	156	
	992	12	3	4	34	25	3	157	
	993	13	4	5	35	26	4	158	
					f IV. LABOTES annis XXXVII.				
	994	14	5	6	1	27	5	159	
	995	15	6	7	2	28	6	160	
g Hebraeorum sacerdos Sadoc octavus ab Aaron habetur illustris.	996	16	7	8	3	29	7	161	*h* Prophetabant Sadoc, Achias silonites, Samaeas.
	997	17	8	9	4	30	8	162	
	998	18	9	10	5	31	9	163	
	999	19	10	11	6	32	10	164	
	1000	20	11	12	7	33	11	165	
	1001	21	12	13	8	34	12	166	
	1002	22	13	14	9	35	13	167	*i* Quidam Homerum et Hesiodum his temporibus fuisse asserunt; alii multo ante.
	1003	23	14	15	10	36	14	168	
						k XX. ARCHIPPUS annis XIX.			
	1004	24	15	16	11	1	15	169	
Carthago secundum nonnullos condita a Didone. Alii suprascriptum tempus vindicant: quod Virgilius non esse verum ostendit, qui Didonem se interfecisse ait.	1005	25	16	17	12	2	16	170	
	1006	26	17	18	13	3	17	171	
	1007	27	18	19	14	4	18	172	
	1008	28	19	20	15	5	19	173	
	1009	29	20	21	16	6	20	174	
	1010	30	21	22	17	7	21	175	
	1011	31	22	23	18	8	22	176	
	1012	32	23	24	19	9	23	177	
	1013	33	24	25	20	10	24	178	

a Ἰώνων ἀποικία, καὶ Ὅμηρος ἱστορεῖται γεγονὼς παρ' Ἕλλησι, ὥς τινες. *Sync. p.* 178. *D.*

b Σολομὼν υἱὸς Δαβὶδ ἔτη μ'. *Idem p.* 181. *C.*

c Σολομὼν τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ναὸν οἰκοδομεῖν ἤρξατο, ὃ καὶ συνετέλεσεν ἔτεσιν ζ' αὐτοῦ. Συνάγεται ὁ πᾶς χρόνος ἀπὸ τοῦ Μωϋσέως, καθ' ὃ ἡ ἐξ Αἰγύπτου πορεία γέγονεν, ἐπὶ Σολομῶντα καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς τοῦ ἱεροῦ κατασκευῆς ἔτη χλ' (υπ') *Chron. pasch. p.* 91. *B.*

d Κορινθίων γ' ἐβασίλευσεν Ἀγέλας ἔτη λζ'. *Sync. p.* 180. *A.*

e Ἀσσυρίων λα' ἐβασίλευσε Λαοσθένης ἔτη με'. *Idem p.* 159. *D.*

f Λακεδαιμονίων δ' ἐβασίλευσε Λαβώτης ἔτη λζ'. *Idem p.* 179. *A.*

g Ἑβραίων ἀρχιερεὺς ἀπ' Ἀαρὼν η' Σαδὼκ (ἐγνωρίζετο.) *Chron. pasch. p.* 91. *C.*

h Προεφήτευσ Σαδὼκ, καὶ Ἀχίας ὁ σιλωνίτης, καὶ Σαμμαίας. *Ibidem.*

i Ὅμηρος καὶ Ἡσίοδος (κατά τινας.) *Sync. p.* 176. *D.*

k Ἀθηναίων κ' ἐβασίλευσεν Ἄρχιππος ἔτη ιθ'. *Idem c.* 185. *A.*

ABRAHAMUS	HEBR. Salomon	ASSYR. Laosthenes	CORINT. Agelaus	LACAED. Labotes	ATHEN. Archippus	LATIO. Alba	AEGYPT. XXI dynastia Tanitarum
							a I. SMENDIS annis XXVI.
1014	34	25	26	21	11	25	1
1015	35	26	27	22	12	26	2
1016	36	27	28	23	13	27	3
1017	37	28	29	24	14	28	4
1018	38	29	30	25	15	29	5
1019	39	30	31	26	16	30	6
1020	40	31	32	27	17	31	7

b Tertio obtinuerunt mare Thraces annis LXXIX.

c Post mortem Salomonis seditione orta in Iudaea, et regno bifariam diviso, In Samaria decem tribubus regnavit Hieroboam, Roboam autem filius Salomonis regnavit in Hierusalem duabus tribubus sibi subiectis, quae vocabantur Iuda, ob gentis reges, qui ex Iudae stirpe descendebant. Unde et universa gens nomen Iudaeae sortita est.

ABRAHAMUS	HEBR. Ind. Roboamus	HEB. Israël Hieroboamus	ASSYR. Laosthenes	CORIN. Agelaus	LACED. Labotes	ATH. Archippus	LATIN. Alba	AEGYPT. XXI dynast. Smendis
d III. ROBOAMUS annis XVII.								
		e I. HIEROBOAMUS annis XXII.						
1021	1	1	32	33	28	18	32	8
1022	2	2	33	34	29	19	33	9
						f XXI. THERSIPPUS annis XLI.		
1023	3	3	34	35	30	1	34	10
1024	4	4	35	36	31	2	35	11
1025	5	5	36	37	32	3	36	12
				h IV. PRYMNES annis XXXV.				
1026	6	6	37	1	33	4	37	13
1027	7	7	38	2	34	5	38	14
1028	8	8	39	3	35	6	39	15
							i VII. EPITUS SILVIUS an. XXVI.	
1029	9	9	40	4	36	7	1	16
* 1030	10	10	41	5	37	8	2	17

Apud Hebraeos qui in Samaria erant, et vocabantur Israël, primus regnavit Hieroboam annis viginti duobus.

g Susakim rex Aegypti contra Iudaeos dimicans templum spoliavit.

Al. Silvius Attius, sive Aegyptus, Albae superioris regis filius.

a Αἰγυπτίων πρώτη καὶ εἰκοστὴ δυναστεία βασιλέων Τανιτῶν ἑπτά. Σμένδης ἔτη κϛʹ. *Euseb. apud Sync. p. 74. C.*

b Τρίτοι ἐθαλασσοκράτησαν Θρᾷκες ἔτη οθʹ. *Sync. p. 181. B.*

c Μετὰ τελευτὴν Σολομῶντος, στασιάσαντος τοῦ Ἰουδαίων ἔθνους, καὶ τῆς βασιλείας αὐτῶν διαιρεθείσης, ἐν Σαμαρείᾳ δέκα φυλῶν ἡγεῖται τοῦ Ἰσραὴλ Ἱεροβοάμ. Ἰούδα δὲ καὶ Βενιαμὶν ἐν Ἱερουσαλὴμ βασιλεύει Ῥοβοὰμ υἱὸς Σολομῶντος, εἰς ἐπώνυμον Ἰουδαία, διὰ τὸ ἐκ φυλῆς Ἰούδα κρατεῖν τοὺς βασιλεῖς· ὅθεν καὶ τὸ πᾶν ἔθνος τὴν τῶν Ἰουδαίων εἴληφεν ἐπωνυμίαν. *Chron. pasch. p. 92. B-C.*

d Ῥοβοὰμ βασιλεύει τρίτος τοῦ Ἰούδα ἔτη ιζʹ. *Chron. pasch. p. 93. D.*

e Ἱεροβοὰμ πρῶτος βασιλεύει ἐπὶ Ἰσραὴλ ἔτη κβʹ. *Idem p. 92 C.*

f Ἀθηναίων καʹ ἐβασίλευσε Θέρσιππος ἔτη μαʹ. *Sync. p. 185. A.*

g Σουσακεὶμ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἀναβὰς εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐσύλησε τὸν ναόν. *Chron. pasch. p. 93. D.*

h Κορινθίων δʹ ἐβασίλευσε Πρύμνης ἔτη λεʹ. *Sync. p. 180. D.*

i Λατίνων ζʹ ἐβασίλευσεν Ἀγχίσης Σιλουΐου ἔτη κγʹ. *Idem p. 184. D.*

(*) *Lacuna in codice armeniaco post hunc annum usque ad an.* 1100.

ABRAHAMUS	HEBR. Ind. Roboamus	HEBR. Israel Hieroboamus	ASSYR. Laosthenes	CORIN. Prymnes	LACED. Dorysthus	ATH. Therippus	LATIN. Epitus Silvius	AEG. XXI dyn. Smendis
				a V. DORYSTHUS annis XXIX.				
1031	11	11	42	6	1	9	3	18
1032	12	12	43	7	2	10	4	19
1033	13	13	44	8	3	11	5	20
1034	14	14	45	9	4	12	6	21
	b XXXII. PERITIADES annis XXX.							
1035	15	15	1	10	5	13	7	22
1036	16	16	2	11	6	14	8	23
1037	17	17	3	12	7	15	9	24
	d IV. ABIA annis III.							
1038	1	18	4	13	8	16	10	25
1039	2	19	5	14	9	17	11	26
							e II. PSEUSENNES an. XLI.	
1040	3	20	6	15	10	18	12	1
	f V. ASA annis XLI.							
1041	1	21	7	16	11	19	13	2
1042	2	22	8	17	12	20	14	3
		g II NADABUS annis II.						
1043	3	1	9	18	13	21	15	4
7044	4	2	10	19	14	22	16	5
		i III BAASA annis XXIV.						
1045	5	1	11	20	15	23	17	6
1046	6	2	12	21	16	24	18	7
1047	7	3	13	22	17	25	10	8
1048	8	4	14	23	18	26	20	9
1049	9	5	15	24	19	27	21	10
1050	10	6	16	25	20	28	22	11
1051	11	7	17	26	21	29	23	12
1052	12	8	18	27	22	30	24	13
1053	13	9	19	28	23	31	25	14
1054	14	10	20	29	24	32	26	15
							l VIII. CAPYS superioris regis filius annis XXVIII.	
1055	15	11	21	30	25	33	1	16
1056	16	12	22	31	26	34	2	17

Samus condita, et Smyrna in urbis modum ampliata. *Al.* Samiorum civitas renovata est. Smyrna civitas asianis habitata est. (1031–1034)

c Thraces Bebryciam, quae nunc Bithynia vocatur, transeuntes a Strymone occupaverunt. (1036–1037)

h Hebraeorum pontifex maximus Abimelech illustris habetur. Prophetabant Achias, Samaeas, et is qui fuerat apud altare Samariae Ieu, Ioël, Azarias, qui et Addo, Ananias. (1042–1044)

Principium LXI iubelei secundum Hebraeos. (1051–1053)

k Quarto Thraces mare occupaverunt. (1051–1052)

a Λακεδαιμονίων ε' ἐβασίλευσεν Δόρυσθος ἔτη κθ'. *Sync. p.* 179. *A.*

b Ἀσσυρίων λβ' ἐβασίλευσεν Περιτιάδης ἔτη λ'. *Idem p.* 159. *D.*

c Θρᾷκες ἀπὸ Στρύμονος διαβάντες, κατέσχον τὴν νῦν Βιθυνίαν, τότε δὲ Βεβρυκίαν καλουμένην. *Idem p.* 181. *B.*

d Ἐβασίλευσεν τοῦ Ἰούδα τέταρτος Ἀβιοὺδ ἔτη γ'. *Chron. pasch. p.* 94. *B.*

e Αἰγυπτίων β' Ψουσέννης ἔτη μα'. *Euseb. apud Sync. p.* 74. *D.*

f Ἐβασίλευσεν τοῦ Ἰούδα πέμπτος Ἀσὰ ἔτη μα'. *Chron. pasch. p.* 94-95.

g Δεύτερος ἐβασίλευσεν τοῦ Ἰσραὴλ Ναδὰβ ἔτη β'. *Idem p.* 94. *A.*

h Ἑβραίων ἀρχιερεὺς Ἀβιμελὲχ ἐγνωρίζετο. Προεφήτευσε δὲ Ἀχίας, Σαμαίας, καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ ἐν Σαμαρείᾳ θυσιαστηρίου Ἰηοῦ. Ἰωὴλ, Ἀζαρίας, ὃς καὶ Ἰωδὴ, Ἀνανίας. *Sync. p.* 186. *D.*

i Τρίτος ἐβασίλευσεν τοῦ Ἰσραὴλ Βαασὰ ἔτη κδ'. *Chron. pasch. p.* 94. *C.*

k Θρᾷκες ἐθαλασσοκράτουν. *Sync. p.* 181. *B.*

l Λατίνων ἐβασίλευσε Κάπυς Σιλούιος ἔτη κη'. *Idem p.* 184. *D.*

ABRAHAMUS	HEBR. Iud. Asa	HEBR. Isr. Baasa	ASSYR. Peritiades	CORIN. Prymnes	LACED. Doristhus	ATH. Thersippus	LATIN. Capys	AEG. XXI. dyn. Pseusennes
1057	17	13	23	32	27	35	3	18
1058	18	14	24	33	28	36	4	19
1059	19	15	25	34	29	37	5	20
					a VI. AGESILAUS annis XLIV.			
1060	20	16	26	35	1	38	6	21
				b V. BACCHIS, annis XXXV, a quo reges Bacchiadae cognominati.				
1061	21	17	27	1	2	39	7	22
1062	22	18	28	2	3	40	8	23
1063	23	19	29	3	4	41	9	24
						c XXII. PHORBAS an. XXXI.		
1064	24	20	30	4	5	1	10	25
			d XXXIII. OPHRATAEUS annis XX.					
1065	25	21	1	5	6	2	11	26
1066	26	22	2	6	7	3	12	27
1067	27	23	3	7	8	4	13	28
1068	28	24	4	8	9	5	14	29
		e IV ELA annis II.						
1069	29	1	5	9	10	6	15	30
1070	30	2	6	10	11	7	16	31
		f V AMRI annis XII.						
1071	31	1	7	11	12	8	17	32
1072	32	2	8	12	13	9	18	33
1073	33	3	9	13	14	10	19	34
1074	34	4	10	14	15	11	20	35
1075	35	5	11	15	16	12	21	36
1076	36	6	12	16	17	13	22	37
1077	37	7	13	17	18	14	23	38
1078	38	8	14	18	19	15	24	39
1079	39	9	15	19	20	16	25	40
1080	40	10	16	20	21	17	26	41
								g III. NEPHERCHERES annis IV.
1081	41	11	17	21	22	18	27	1
	h VI. IOSAPHAT annis XXV.							
1082	1	12	18	22	23	19	28	2
		i VI. ACHAB annis XXII.					IX. CARPENTUS SILVIUS superioris regis Capyos filius annis XIII.	
1083	2	1	19	23	24	20	1	3

a Λακεδαιμονίων ϛ' ἐβασίλευσεν Ἀγησίλαος ἔτη μδ'. *Idem p.* 185. *C.*

b Κορινθίων ε' ἐβασίλευσεν Βάκχις ἔτη λε' ἀφ' οὗ οἱ μετὰ τοῦτον βασιλεῖς ἐκλήθησαν Βακχίδαι. *Sync. p.* 180. *C.*

c Ἀθηναίων κβ' ἐβασίλευσεν Φόρβας ἔτη λα'. *Idem p.* 185. *A.*

d Ἀσσυρίων λγ' ἐβασίλευσεν Ὀφρατaῖος ἔτη κ'. *Idem p.* 159. *D.*

e Τέταρτος ἐβασίλευσεν τοῦ Ἰσραὴλ Ἠλὰ ἔτη β'. *Chron. pasch. p.* 95. *D.*

f Ἑβραίων τοῦ Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν πέμπτος Ἀμβρὶ ἔτη ιβ'. *Idem p.* 96. *D.*

g Αἰγυπτίων γ' Νεφερχερὴς ἔτη δ'. *Euseb. apud Sync. p.* 74. *C.*

h Ἐβασίλευσεν τοῦ Ἰούδα ἕκτος Ἰωσαφὰτ ἔτη κε'. *Chron. pasch. p.* 96. *A.*

i Ἕκτος Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν τοῦ Ἰσραὴλ ἔτη κβ'. *Idem p.* 97. *B.*

	ABRAHAMUS	HEBR.	HEBR.	ASSYR.	CORIN.	LACED.	ATH.	LATIN.	AEG.	
		Iosaphat	Achab	Ophratacus	Bacchia	Agesilaus	Phorbas	Carpentus	XXI dyn. Nephercheres	
	1084	3	2	20	24	25	21	2	4	
				XXXIV. OPHRATANES annis L.					*a* IV. AMENOPHIS annis IX.	
	1085	4	3	1	25	26	22	3	1	
	1086	5	4	2	26	27	23	4	2	
b Apud Hebraeos prophetabant Abdias, Ieu, Ozias, Michaeas: pseudoprophetae vero erant Sedechias, Eliezer.	1087	6	5	3	27	28	24	5	3	
	1088	7	6	4	28	29	25	6	4	
	1089	8	7	5	29	30	26	7	5	
	1090	9	8	6	30	31	27	8	6	
	1091	10	9	7	31	32	28	9	7	
	1092	11	10	8	32	33	29	10	8	
	1093	12	11	9	33	34	30	11	9	
									c V. OSOCHOR annis VI.	
	1094	13	12	10	34	35	31	12	1	
							d XXIII. MEGACLES annis XXX.			
	1095	14	13	11	35	36	1	13	2	
								e X. TIBERINUS SILVIUS an. VIII.		
					f VI. AGELAS annis XXX.					
	1096	15	14	12	1	37	2	1	3	Latinorum decimus Tiberinus Silvius Carpenti filius annis VIII. Ab hoc fluvius appellatus est Tiberis, qui prius Albula dicebatur.
	1097	16	15	13	2	38	3	2	4	
	1098	17	16	14	3	39	4	3	5	
g Quarti mare obtinuerunt Rhodii annis XXIII.	1099	18	17	15	4	40	5	4	6	
									h VI. PSINACHES annis IX.	
i Prophetabant Elias et Elisaeus.	1100	19	18	16	5	41	6	5	1	
	1101	20	19	17	6	42	7	6	2	
	1102	21	20	18	7	43	8	7	3	
	1103	22	21	19	8	44	9	8	4	
						k VII. ARCHELAUS an. LX.				
								XI. AGRIPPA SILVIUS an. XLI.		
	1104	23	22	20	9	1	10	1	5	

Latinorum undecimus Agrippa Silvius Agrippae Tiberini filius annis XL. In latina historia haec ad verbum scripta repperimus: Agrippa apud Latinos regnante, Homerus poëta in Graecia claruit, ut testatur Apollodorus grammaticus, et Euphorbius historicus, ante urbem Romam conditam annis CXXIIII, et, ut ait Cornelius Nepos, ante olympiadem primam annis C.

a Αἰγυπτίων δ' Ἀμένωφθις ἔτη θ'. *Euseb. apud Sync. p. 74. C.*

b Προεφήτευον Ἀβδιοῦ, Ἰηοῦ, Ὀζιὴλ, Μιχαίας· ψευδοπροφῆται Σεδεκίας καὶ Ἐλιέζερ. *Chron. pasch. p. 96. A-B.*

c Αἰγυπτίων ε' Ὀσοχὼρ ἔτη ϛ'. *Euseb. apud Sync. p. 74. D.*

d Ἀθηναίων κγ' ἐβασίλευσεν Μεγακλῆς ἔτη λ'. *Sync. p. 185. B.*

e Λατίνων ι' ἐβασίλευσε Τιβέριος ἔτη η', ἀφ' οὗ ποταμὸς Τίβερις προσηγορεύθη, ὁ πρὶν Ἀλβᾶς καλούμενος. *Idem p. 184-185.*

f Κορινθίων ϛ' ἐβασίλευσεν Ἀγέλας ἔτη λ'. *Idem p. 179. C.*

g Τέταρτοι ἐθαλασσοκράτησαν Ῥόδιοι ἔτη κγ'. *Idem p. 181. B.*

h Αἰγυπτίων ϛ' Ψινάχης ἔτη θ'. *Euseb. apud Sync. p. 74. D.*

i Ἐλισσαῖος μετὰ Ἠλίου προφήτης ἐγνωρίζετο. *Idem p. 191. B.*

k Λακεδαιμονίων ζ' ἐβασίλευσεν Ἀρχέλαος ἔτη ξ'. *Idem p. 185. C.*

ABRAHAMUS	HEBR. Iud. Iosaphat	HEBR. Isr. Ochozias	ASSYR. Ophratanes	CORIN. Agelas	LACED. Archelaus	ATH. Megacles	LATIN. Agrippa Silvius	AEG. XXI dyn. Psinaches

a VII. OCHOZIAS annis II.

1105	24	1	21	10	2	11	2	6
1106	25	2	22	11	3	12	3	7

b VII. IORAMUS annis VIII.

c VIII. IORAMUS annis XII.

1107	1	1	23	12	4	13	4	8
1108	2	2	24	13	5	14	5	9

d VII. PSUSENNES annis XXXV.

1109	3	3	25	14	6	15	6	1
1110	4	4	26	15	7	16	7	2
1111	5	5	27	16	8	17	8	3
1112	6	6	28	17	9	18	9	4
1113	7	7	29	18	10	19	10	5
1114	8	8	30	19	11	20	11	6

e Elias rapitur.

f Quinti mare obtinuerunt Phryges annis XXV.

g VIII. OCHOZIAS anno I.

1115	1	9	31	20	12	21	12	7

h IX. GOTHOLIA mater annis VII.

1116	1	10	32	21	13	22	13	8
1117	2	11	33	22	14	23	14	9
1118	3	12	34	23	15	24	15	10

i Ionadab filius Rechab clarus habetur, qui dedit mandatum filius suis ne biberent vinum.

k IX. IEU annis XXVIII.

1119	4	1	35	24	16	25	16	11
1120	5	2	36	25	17	26	17	12
1121	6	3	37	26	18	27	18	13
1122	7	4	38	27	19	28	19	14

l Ieu percutit Achaabi septuaginta liberos, eiusdemque uxorem Hezabelem sidoniam.

m X. IOASUS filius Ochoziae annis XL.

1123	1	5	39	28	20	29	20	15
1124	2	6	40	29	21	30	21	16

n XXIV. DIOGNETUS annis XXVIII.

1125	3	7	41	30	22	1	22	17

o Ioiadas apud Hebraeos pontifex insignis erat, qui solus post Moysen vixit annis CXXX.

a Ἕβδομος ἐβασίλευσεν τοῦ Ἰσραὴλ Ὀχοζίας ἔτη β΄. *Chron. pasch. p.* 98. *C.*

b Τοῦ Ἰούδα ζ΄ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ ἔτη ιβ΄ *Idem p.* 96. *D.*

c Ὄγδοος ἐβασίλευσε τοῦ Ἰσραὴλ Ἰωρὰμ ἔτη ιβ΄. *Idem p.* 99. *C.*

d Αἰγυπτίων ζ΄. Ψουσέννης ἔτη λε΄. *Euseb. apud. Sync. p.* 74. *D.*

e Ἠλίας ἀνελήφθη. *Sync. p.* 187. *B.*

f Φρύγες πέμπτοι ἐθαλασσοκράτησαν ἔτη κε΄. *Idem p.* 181. *B.*

g Ὄγδοος Ὀχοζίας ἔτος ἕν. *Chron. pasch. p.* 98. *C.*

h Ἡ μήτηρ Γοθολία ἔτη ζ΄. *Idem p.* 99. *A.*

i Ἰωναδὰβ υἱὸς Ῥηχὰβ ἐγνωρίζετο. *Ibidem B.*

k Τοῦ Ἰσραὴλ θ΄ Ἰηοῦ ἐβασίλευσε ἔτη κη΄. *Sync. p.* 191 *B.*

l Οὗτος ἀνεῖλε τὸν Ὀχοζίαν καὶ τοὺς υἱοὺς Ἀχαὰβ, καὶ Ἰεζάβελ τὴν σιδωνίαν. *Ibidem.*

m Μετὰ Γαθολίαν ἐβασίλευσεν Ἰωὰς ἔτη μ΄. *Chron. pasch. p.* 100. *C.*

n Ἀθηναίων κδ΄ ἐβασίλευσε Διόγνητος ἔτη κη΄. *Sync. p.* 185. *B.*

o Ἰωδαὲ παρ' Ἑβραίοις ἀρχιερεὺς ἐγνωρίζετο, μόνος μετὰ Μωϋσῆν ζήσας ἔτη ρλ΄. *Chron. pasch. p.* 100. *D.*

ABRAHAMUS	HEBR. Ind. Ioasus	HEBR. Isr. Ieu	ASSYR. Ophratanes	CORIN. Eudemus	LACED. Archelaus	ATH. Diognetus	LATIN. Agrippa	AEG. VXII dyn. Psusennes
				a VII. EUDEMUS annis XXV.				
1126	4	8	42	1	23	2	23	18
1127	5	9	43	2	24	3	24	19
1128	6	10	44	3	25	4	25	20
1129	7	11	45	4	26	5	26	21
1130	8	12	46	5	27	6	27	22
1131	9	13	47	6	28	7	28	23
1132	10	14	48	7	29	8	29	24
1133	11	15	49	8	30	9	30	25
1134	12	16	50	9	31	10	31	26
			c XXXV. ACRAZAPES annis XLII.					
1135	13	17	1	10	32	11	32	27
1136	14	18	2	11	33	12	33	28
1137	15	19	3	12	34	13	34	29
1138	16	20	4	13	35	14	35	30
1139	17	21	5	14	36	15	36	31
1140	18	22	6	15	37	16	37	32
1141	19	23	7	16	38	17	38	33
1142	20	24	8	17	39	18	39	34
1143	21	25	9	18	40	19	40	35
								d XXII. dynastia Bubastitarum, quorum primus SESONCHOSIS annis XXI.
1144	22	26	10	19	41	20	41	1
							e XII. AREMULUS SILVIUS an. XIX.	
1145	23	27	11	20	42	21	1	2
1146	24	28	12	21	43	22	2	3
		f X. IOACHAZUS annis XVII.						
1147	25	1	13	22	44	23	3	4
1148	26	2	14	23	45	24	4	5
1149	27	3	15	24	46	25	5	6
1150	28	4	16	25	47	26	6	7
				g VIII. ARISTOMEDES annis XXXV.				
1151	29	5	17	1	48	27	7	8
1152	30	6	18	2	49	28	8	9
						h XXV. PHERECLES annis XIX.		
1153	31	7	19	3	50	1	9	10
1154	32	8	20	4	51	2	10	11
1155	33	9	21	5	52	3	11	12
1156	34	10	22	6	53	4	12	13
1157	35	11	23	7	54	5	13	14

b Apud Hebraeos Zacharias propheta a rege Ioas interficitur. Hic Zacharias Ioiadae filius fuit, qui pro veritate regi resistens occiditur inter templum et altare, sicut evangelia testantur. Barachiae autem filius appellatur, quia ob sanctitatem vitae patris Barachiae nominati (quod interpretatur benedictus) et hic Benedicti nomen obtinuit.

Lycurgus insignis habetur.

Alter Sesonchosis, cuius pater fuit Serapis. (*Sync. p.* 91. *B.*) Hunc post mortem deum Serapin Aegyptii nominantes colunt, quem et inferum deum fuisse dicunt. Hoc in membranis aegyptiacis Ptolemaei, quae dicitur sacra scriptura, invenies.

Sexti mare obtinuerunt Cyprii annis XXIIII. (1).

Aremulus Silvius Agrippan superioris regis filius praesidium Albanorum inter montes, ubi nunc Roma est, posuit: qui ob impietatem postea fulmine interiit. Huius filius fuit Iulius proavus Iulii Proculi, qui cum Romulo Romam commigrans fundavit gentem iuliam.

a Κορινθίων ζ' ἐβασίλευσεν Εὔδημος ἔτη κε'. *Sync. p.* 185. *D.*

b Παρ' Ἑβραίοις Ζαχαρίας ὁ προφήτης ἀναιρεῖται ὑπ' Ἰωάς. *Idem p.* 187. *D.*

c Ἀσσυρίων λε' ἐβασίλευσεν Ἀκραζάπης ἔτη μβ' *Idem p.* 160. *A.*

d Εἰκοστὴ δευτέρα δυναστεία Βουβαστιτῶν βασιλέων τριῶν. (ὧν) α' Σεσόγχωσις ἔτη κα'. *Euseb. apud Sync. p.* 74. *D.*

e Λατίνων ιβ' ἐβασίλευσεν Ἀρέμουλος Σιλούϊος ἔτη ιθ'. Οὗτος ἐκεραυνώθη διὰ πολλὴν ἀσέβειαν. *Sync. p.* 185. *A.*

f Δέκατος Ἑβραίων ἐβασίλευσεν τοῦ Ἰσραὴλ Ἰωαχὰς ἔτη ιζ'. *Chron. pasch. p.* 103. *A.*

g Κορινθίων ἐβασίλευσεν Ἀριστομήδης ἔτη λε'. *Sync. p.* 180. *A.*

h Ἀθηναίων ἐβασίλευσε κε' Φερεκλῆς ἔτη ιθ'. *Idem p.* 185. *B.*

(1) Variant codd., nempe XXXIIII, XXXII, XXII. Sed dicendum XXIIII, patet ex anno Abrahami 1174.

ABRAHAMUS	HEBR. Iud. Ioasus	ISR. Isr. Ioachazus	ASSYR. Acrazapes	CORIN. Aristomedes	LACED. Archelaus	ATH. Phecrecles	LATIN. Aremulus	AEG. XXII dyn. Sesonchosis	
1158	36	12	24	8	55	6	14	15	*a* Elisaeus propheta moritur.
1159	37	13	25	9	56	7	15	16	
1160	38	14	26	10	57	8	16	17	
1161	39	15	27	11	58	9	17	18	
1162	40	16	28	12	59	10	18	19	
	b XI. AMASIAS annis XXIX.								
1163	1	17	29	13	60	11	19	20	
		c XI. IOASUS annis XVI.					XIII. AVENTINUS Silvius annis XXXVII.		
					d VIII. TELECLUS annis XL.				
1164	2	1	30	14	1	12	1	21	
								e II. OSORTHON annis XV.	
1165	3	2	31	15	2	13	2	1	Carthaginem hac aetate quidam conditam putant. Alii multo ante, ut supra memoravimus.
1166	4	3	32	16	3	14	3	2	
*1167	5	4	33	17	4	15	4	3	
1168	6	5	34	18	5	16	5	4	
1169	7	6	35	19	6	17	6	5	
1170	8	7	36	20	7	18	7	6	
1171	9	8	37	21	8	19	8	7	
						f XXVI. ARIPHRON annis XX.			
Septimi Phoenices mare obtinuerunt. 1172	10	9	38	22	9	1	9	8	Sub Ariphrone Assyriorum regnum destructum, et Sardanapallus, ut nonnulli scriptitant.
1173	11	10	39	23	10	2	10	9	
1174	12	11	40	24	11	3	11	10	
1175	13	12	41	25	12	4	12	11	
1176	14	13	42	26	13	5	13	12	
			g XXXVI. THONUS CONCOLERUS, qui vocatur graece Sardanapallus, annis XX.						
1177	15	14	1	27	14	6	14	13	
1178	16	11	2	28	15	7	15	14	
1179	17	16	3	29	16	8	16	15	
		i XII HIERODOAMUS annis XLI.						*h* III. TACELOTHIS an. XIII.	
1180	18	1	4	30	17	9	17	1	
1181	19	2	5	31	18	10	18	2	
1182	20	3	6	32	19	11	19	3	
1183	21	4	7	33	20	12	20	4	
1184	22	5	8	34	21	13	21	5	

k Sardanapallus eodem tempore Tarsum atque Anchialem condidit, et habitari fecit; et in proelio victus ab Arbace Medorum rege, semet incendio concremavit.

a Ἐλισσαῖος ὁ προφήτης ἐτελεύτησεν ἔτει λζ´ τοῦ Ἰωάς. *Sync. p. 187. D.*

b Ἐβασίλευσεν τῆς Ἰουδαίας Ἀμεσσίας ἔτη κθ´. *Chron pasch. p. 101. D.*

c Ἐβασίλευσεν τοῦ Ἰσραὴλ Ἰωὰς ἔτη ιϛ´. *Idem p. 104. D.*

d Λακεδαιμονίων η´ ἐβασίλευσε Τήλεκλος ἔτη μ´. *Sync. p. 185. C.*

e Αἰγυπτίων β´ ἐβασίλευσεν Ὀσορθὼν ἔτη ιε´. *Euseb. apud. Sync. p. 74. D.*

f Ἀθηναίων κϛ´ ἐβασίλευσεν Ἀρίφρων ἔτη κ´. Κατὰ τοῦτον Ἀρίφρονα ἡ τῶν Ἀσσυρίων κατελύθη ἀρχὴ, ὡς πάντες συμφωνοῦσι. *Sync. p. 185. B.*

g Ἀσσυρίων λϛ´ ἐβασίλευσε Θῶνος ὁ λεγόμενος Κογκόλερος, ἑλληνιστὶ Σαρδανάπαλλος, ἔτη κ´. *Sync. p. 165. B.*

h Αἰγυπτίων γ´ ἐβασίλευσε Τακέλλωθις ἔτη ιγ´. *Eusebius apud Sync. p. 74. D.*

i Τοῦ Ἰσραὴλ ιβ´ ἐβασίλευσε Ἱεροβοὰμ ἔτη μα´. *Chron pasch. p. 105. D.*

k Σαρδανάπαλλος Ταρσὸν ᾤκησε καὶ Ἀγχιάλην τὰς πόλεις ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. *Sync. p. 165. C.*

(*) *Lacuna in cod. arm. usque ad an.* 1221.

	ABRAHAMUS	HEBR. Ind. Amasias	HEBR. Isr. Hieroboamus	ASSYR. Thonus Concolerus	CORIN. Aristomedes	LACED. Telecius	ATH. Ariphron	LATIN. Aventinus	AEG. XXII dyn. Tacelothis
	1185	23	6	9	35	22	14	22	6
					a IX AGEMON annis XVI.				
	1186	24	7	10	1	23	15	23	7
	1187	25	8	11	2	24	16	24	8
	1188	26	9	12	3	25	17	25	9
	1189	27	10	13	4	26	18	26	10
	1190	28	11	14	5	27	19	27	11
	1191	29	12	15	6	28	20	28	12
	b XII. AZARIAS, qui et Ozias annis LII.						*c* XXVII. THESPIEUS annis XXVII.		
	1192	1	13	16	7	29	1	29	13
									d XXIII. dynastia. I. PETUBAS annis XXVI.
	1193	2	14	17	8	30	2	30	1
	1194	3	15	18	9	31	3	31	2
Lycurgus Lacedae-	1195	4	16	19	10	32	4	32	3
moniis iura componit.	1196	5	17	20	11	33	5	33	4

Thespieo Ariphronis filio Athenis regnante, Assyriorum imperium deletum est.

Usque ad id tempus fuisse reges Assyriorum historia refert. Et fiunt simul anni MCXCVII. Omnes autem anni regni Assyriorum a primo anno Nini supputantur MCCXL.

Arbaces medus, Assyriorum imperio destructo, regnum in Medos transtulit: et interim sine principibus res agebatur, usque ad Deiocem, qui et Assyriorum regnavit, regem Medorum. In medio autem tempore Chaldaei proprie praevalebant: quorum separatae quaedam regum successiones feruntur. Reliquae autem gentes propriis regibus utebantur.

Alter. Temporibus istis Assyrii sine auctore (rectore) fuerunt, quia Arbaces medus, deposito regno eorum, ad suum reversus est. Postea autem Deioces Medorum regnum ipsis coniunxit; magis autem Assyrios ad suum regnum recepit. Sed interim actus proprie feruntur Assyriorum, et quod reges interim levaverunt.

	ABRAHAMUS	HEBR. Ind. Azarias	HEBR. Isr. Hieroboamus	CORINT. Agemon	LACED. Telecius	ATHEN. Thespieus	LATIN. Aventinus	AEGYPT. XXIII dynastia Petubas	
	1197	6	18	12	34	6	34	5	
	1198	7	19	13	35	7	35	6	
	1199	8	20	14	36	8	36	7	
	1200	9	21	15	37	9	37	8	Aventinus Aremuli superioris regis maior filius in eo monte, qui nunc pars Urbis est, mortuus ac sepultus aeternum loco vocabulum dedit.
							e XIV. PROCAS SILVIUS an. XXI.		
f Phidon apud Argivos mensuras et pondera primus invenit (*Al.* instituit.)	1201	10	22	16	38	10	1	9	
				g X. ALEXANDER annis XXV.					
	1202	11	23	1	39	11	2	10	
	1203	12	24	2	40	12	3	11	

a Κορινθίων ἐβασίλευσε Ἀγήμων ἔτη ιϛ΄. *Sync. p.* 180. *A.*

b Τοῦ Ἰούδα ιβ΄ ἐβασίλευσεν Ἀζαρίας ἔτη νβ΄. *Chron. pasch. p.* 103. *B.*

c Ἀθηναίων κζ ἐβασίλευσε Θεσπιεύς ἔτη κζ΄. *Sync. p.* 195. *C.*

d Εἰκοστὴ τρίτη δυναστεία Τανιτῶν τριῶν· α΄ Πετουβάστης ἔτη κέ. *Euseb. apud Sync. p.* 75. *A.*

e Λατίνων ιδ΄ ἐβασίλευσε Προκάς Σιλούϊος ἔτη κα΄. *Sync. p.* 192. *A.*

f Φείδων Ἄργους κρατῶν, μέτρα καὶ σταθμία πρῶτος ἐφεῦρεν. *Sync. p.* 198. *C.*

g Κορινθίων ἐβασίλευσεν Ἀλέξανδρος ἔτη κέ. *Idem p.* 180. *B.*

	ABRAHAMUS	HEBR. Iud. Azarias	HEBR. Isr. Hieroboamus	MACED. Caranus	CORIN. Alexander	LACED. Alcamenes	ATH. Thespieus	LATIN. Procas Silvius	AEG. XXIII dyn. Petubas	
				a I. CARANUS anni. XXVIII.		*b* IX. ALCAMENES annis XXXVII.				
	1204	13	25	1	3	1	13	4	12	*c* Templum Iunonis incensum.
	1205	14	26	2	4	2	14	5	13	
	1206	15	27	3	5	3	15	6	14	
	1207	16	28	4	6	4	16	7	15	
e Prophetabant apud Hebraeos Osee, Amos, Isaias, Ionas.	1208	17	29	5	7	5	17	8	16	*d* Hesiodus insignis habetur, ut vult Porphyrius.
	1209	18	30	6	8	6	18	9	17	
	1210	19	31	7	9	7	19	10	18	
	1211	20	32	8	10	8	20	11	19	Triremis prima navigavit Corintho.
	1212	21	33	9	11	9	21	12	20	
	1213	22	34	10	12	10	22	13	21	
	1214	23	35	11	13	11	23	14	22	
	1215	24	36	12	14	12	24	15	23	
	1216	25	37	13	15	13	25	16	24	
	1217	26	38	14	12	14	26	17	25	Aegyptii regem suum Osorthonem Herculem cognominaverunt.
	1218	27	39	15	17	15	27	18	26	
							g XXVIII. AGAMESTOR annis XX.		*f* II OSORTHON annis IX.	
	1219	28	40	16	18	16	1	19	1	
	1220	29	41	17	19	17	2	20	2	

Numitor Procae superioris regis maior filius a fratre Amulio regno pulsus in agro suo vixit. Filia eius adimendi partus gratia virgo Vestalis lecta; quae cum septimo patrui anno geminos edidisset infantes, iuxta legem in terram viva defossa est. Verum parvulos prope ripam Tiberis expositos Faustulus regii pastor armenti ad Accam Laurentiam uxorem suam detulit, quae propter pulchritudinem et rapacitatem corporis quaestuosi lupa a vicinis appellabatur. Unde ad nostram usque memoriam meretricum cellulae lupanaria dicuntur. Pueri vero cum adolevissent, collecta latronum et pastorum manu, interfecto apud Albam Amulio, avum Numitorem in regnum restituunt.

h Hebraeorum Israel XIII. Zacharias mensibus sex. Post quem XIV. Sellum mense uno. Hic annus consumitur per diversos.

	ABRAHAMUS	HEBR. Iud.	HEBR. Isr.	MACED.	CORIN.	LACED.	ATH.	LATIN.	AEG.
			i XV. MANAEMUS annis XI.						
	1221	30	1	18	20	18	3	21	3
								l XV. AMULIUS SILVIUS annis XLIII.	
k Lycurgi leges in Lacedaemone, iuxta sententiam Apollodori, hac aetate susceptae. Alii autem antea.	1222	31	2	19	21	19	4	1	4
	1223	32	3	20	22	20	5	2	5
	1224	33	4	21	23	21	6	3	6
	1225	34	5	22	24	22	7	4	7
	1226	35	6	23	25	23	8	5	8

a Μακεδόνων α' ἐβασίλευσε Κάρανος ἔτη κη'. *Sync. p.* 198. *C.*

b Λακεδαιμονίων θ' ἐβασίλευσεν Ἀλκαμένης ἔτη λζ'. *Idem p.* 185. *C.*

c Ὁ τῆς Ἥρας ναὸς ἐνεπρήσθη. *Idem p.* 247. *D.*

d Ἡσίοδος ἐγνωρίζετο. *Idem p.* 173. *B.*

e Προεφήτευον Ὠσηὲ, Ἀμὼς, καὶ Ἰωνᾶς. *Chron. pasch. p.* 102. *D.*

f Αἰγυπτίων β' Ὀσορθὼν ἔτη θ', ὃν Ἡρακλέα Αἰγύπτιοι ἐκάλεσαν. *Euseb. apud Sync. p.* 73. *A.*

g Ἀθηναίων κη' ἐβασίλευσεν Ἀγαμήστωρ ἔτη κ'. *Sync. p.* 195. *C.*

h Τοῦ Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν ιγ' Ζαχαρίας μῆνας ϛ'. μεθ' ὃν ιδ' Σελοὺμ ἡμέρας λ'. *Idem p.* 202. *A.*

i Τοῦ Ἰσραὴλ ιε' ἐβασίλευσε Μαναὴμ ἔτη ια'. Τὰ δὲ πολλὰ τῶν ἀντιγράφων ἔτη ι' ἔχουσιν. *Ibidem.*

k Ἀπολλόδωρος Λυκούργου νόμιμα ἐν τῷ η' (ιε') Ἀλκαμένους. *Idem p.* 185. *D.*

l Λατίνων ιε' ἐβασίλευσεν Ἀμούλιος Σιλούϊος ἔτη μγ'. *Idem p.* 192. *A.*

ABRAHAMUS	HEBR. Iud. Azarias	HEBR. Isr. Manaemus	MACED. Caranus	CORIN. Telestes	LACED. Alcamenes	ATH. Agamestor	LATIN. Amulius	AEG. XXIII dyn. Osorthon	
				a XI. TELESTES annis XII.					
1227	36	7	24	1	24	9	6	9	*b* III. PSAMMES annis X.
1228	37	8	25	2	25	10	7	1	
1229	38	9	26	3	26	11	8	2	
1230	39	10	27	4	27	12	9	3	
1231	40	11	28	5	28	13	10	4	
		d XVI. PHACEE annis X.	*e* II. COENUS annis XII.						
1232	41	1	1	6	29	14	11	5	Aegyptii octavi potestatem maris tenuerunt annis XXX (1).
1233	42	2	2	7	30	15	12	6	
1234	43	3	3	8	31	16	13	7	
1235	44	4	4	9	32	17	14	8	
1236	45	5	5	10	33	18	15	9	
1237	46	6	6	11	34	19	16	10	
									f XXIV. dynastia BOCCHORIS annis XLIV,
1238	47	7	7	12	35	20	17	1	sub quo et agnus locutus est.
				g XII. AUTOMENES an. I.		*h* XXIX. AESCHYLUS Agamestoris superioris regis filius annis XXIII.			
1239	48	8	8	1	36	1	18	2	

c Phua rex Assyriorum adversus Samariam adscendit: traditis autem sibi a Manaemo Israëlis rege mille argenti talentis, discessit.

i Lacedaemoniorum reges defecerunt. Corinthiorum reges defecerunt. Post hos Corinthi annui prytanis constituti sunt.

I. OLYMPIAS	ABRAHAMUS	HEBR. Iud. Azarias	HEBR. Isr. Phacee	MACED. Coenus	LYD. Ardysus	LACED. Alcamenes	ATH. Agamestor	LATIN. Amulius	AEG. XXIV dyn. Bocchoris	
					I. ARDYSUS annis XXXV.					Bocchoris Aegyptiis iura constituit.
1	1240	49	9	9	1	37	2	19	3	

k Lydorum primus rex Ardysus filius Alyattae.

l A captivitate Troiae usque ad olympiadem primam anni CCCCVI. Secundo anno Aeschyli Atheniensium iudicis prima olympias acta, qui erat agon gymnicus, in quo Coroebus eliensis victor extitit. Elii agunt quinquennale certamen quatuor annis in medio expletis, in quibus principes annui constituuntur quatuor: quam olympiadem Iphitus filius Praxonidis, sive Aemonis, primus constituit.

a Κορινθίων Τελέστης ἔτη ιβ'. *Sync. p.* 180. *B.*

b Αἰγυπτίων γ' ἐβασίλευσε Ψαμμοῦς ἔτη δέκα. *Euseb. apud Sync p.* 75. *A.*

c Φοὺλ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπιβὰς τῇ Σαμαρείᾳ, λαβὼν παρὰ Μαναὴμ τοῦ βασιλέως Ἰσραὴλ α τάλαντα ἀργυρίου, ἀνεχώρησεν. *Chron. pasch. p.* 106-107.

d Τοῦ Ἰσραὴλ ιϛ' ἐβασίλευσεν Φακεσίας υἱὸς Μαναὴμ ἔτη ι. *Sync. p.* 202. *B.*

e Μακεδόνων β' ἐβασίλευσεν Κοινὸς ἔτη ιβ'. *Idem p.* 198. *D.*

f Εἰκοστὴ τετάρτη δυναστεία Βόκχωρις Σαΐτης ἔτη μδ' ἐφ' οὗ ἀρνίον ἐφθέγξατο. *Euseb. apud Sync. p.* 75. *B.*

g Κορινθίων Αὐτομένης ἔτος ἕν. *Sync. p.* 180. *B.*

h Ἀθηναίων κθ' ἐβασίλευσεν Αἴσχυλος ἔτη κγ'. *Idem p.* 195. *C.*

i Οἱ Λακεδαιμονίων βασιλεῖς καὶ οἱ Κορινθίων ἕως τοῦδε τοῦ χρόνου διήρκεσαν ἔτεσιν τν' μεθ' οὓς ἐνιαύσιοι πρυτάνεις, ἐπὶ Αἰσχύλου ἄρχοντος καὶ τῆς πρώτης ὀλυμπιάδος. *Idem p.* 186. *A.*

k Λυδῶν βασιλεὺς Ἄρδυσος Ἀλυάττου ἔτη λϛ'. *Idem p.* 239. *D.*

l Κόροιβος ἠλεῖος ἀνεγράφη στάδιον νικήσας, καὶ κατ' αὐτὸν ὀλυμπιὰς πρώτη ἐτάχθη. ἀφ' ἧς Ἕλληνες ἀριθμεῖν τι δοκοῦσιν ἀκριβῶς χρονικόν. *Sync. p.* 196. *C.*

(1) Lib. I. cap. 36. p. 171. n. 1. diximus, ne apud Hieronymi quidem editiones legi quot annis Aegyptii mare obtinuerint. Nunc mihi codices vaticani *annos XXX.* exhibent.

a Ab hoc tempore graeca de temporibus historia vera creditur: nam ante hoc, ut cuique visum est, diversas sententias protulerunt.

b Primam olympiadem Africanus temporibus Ioatham regis Hebraeorum fuisse scripsit. Nostra quoque supputatio iisdem temporibus eam exhibuit. Scribit autem Africanus, ut verba eius ponam, in hunc modum. Aeschylus Agamestoris filius apud Athenienses obtinuit principatum annis XXIII, qua aetate Ioatham regnabat in Hierusalem. Porro et nos in prima olympiade Ioatham posuimus.

c Arctinus milesius versificator florentissimus habetur.

e In Italia Pantosia et Metapontus conditae.

h Prophetabant Michaeas morasthites, Osee, Ioel, Isaias, Obed.

l Hesiodus secundum quosdam clarus habetur.

m Athenis primum navis triremis navigavit, Aminocleo cursum dirigente.

OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR. Iud. Azarias	HEBR. Isr. Phacee	LYD. Ardysus	MACED. Coenus	ATH. Aeschylus	LATIN. Amulius	AEG. XXIV dyn. Bocchoris
	1241	50	10	2	10	3	20	4
			d XVII. PHACEAS annis XX.					
	1242	51	1	3	11	4	21	5
	1243	52	2	4	12	5	22	6
		g XIII. IOATHAMUS annis XVI.			*h* III. TYRIMMAS an. XXXVIII.			
2	1244	1	3	5	1	6	23	7
	1245	2	4	6	2	7	24	8
	1246	3	5	7	3	8	25	9
	1247	4	6	8	4	9	26	10
3	1248	5	7	9	5	10	27	11
	1249	6	8	10	6	11	28	12
	1250	7	9	11	7	12	29	13
	1251	8	10	12	8	13	30	14
4	1252	9	11	13	9	14	31	15
	1253	10	12	14	10	15	32	16
	1254	11	13	15	11	16	33	17
	1255	12	14	16	12	17	34	18
5	1256	13	15	17	13	18	35	19
	1257	14	16	18	14	19	36	20
	1258	15	17	19	15	20	37	21
	1259	16	18	20	16	21	38	22

f Hoc tempore Teglath Phalassar rex Assyriorum magnam partem populi Iudaeorum in Assyrios transtulit, rege Phacee: quo tempore Arctinus Milesius versificator prope omni metro et opere clarus habetur.

i Remus et Romulus generantur Marte et Ilia.

Cinaethon lacedaemonius poëta, qui Telegoniam scripsit, agnoscitur.

Eumelus poeta, cognoscitur qui Bugoniam et Europiam: et Arctinus, qui Aethiopidam composuit et iliacam vastationem, agnoscitur.

n Theraei Cyrenem condiderunt, ex responso Phoebi. Conditor nobis Battus cognomine, cuius proprium nomen Aristoteles. (*Al.* Aristaeus.)

o In Lacedaemone primus Ephorus, quod magistratus nomen est, constituitus. Fuit autem sub regibus Lacedaemoniorum annis CCCL.

a Ἔνθεν τὰ τῆς τῶν Ἑλλήνων χρονογραφίας ἀκριβοῦς ἀναγραφῆς τετυχέναι δοκεῖ· ἄντα πρὸ αὐτῶν ὡς ἑκάστῳ φίλον ἦν, ἀπεφήνατο. *Anonym. Scal. apud nos p.* 242.

b Τὴν α' ὀλυμπιάδα ὁ Ἀφρικανὸς κατὰ Ἰωαθὰμ Ἑβραίων τοῦ Ἰούδα βασιλέα συνάγει· καὶ ὁ ἡμέτερος δὲ κανὼν κατὰ τὸν αὐτόν. Γράφει δὲ ὁ Ἀφρικανὸς ὧδε πρὸς λέξιν· Αἰσχύλος ὁ Ἀγαμήστορος ἦρξεν τῶν Ἀθηναίων ἔτη κγ', ἐφ' οὗ Ἰωαθὰμ ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ὁ ἡμέτερος κανών, λέγει, ἐπὶ τῆς πρώτης ὀλυμπιάδος τὸν Ἰωαθὰμ βασιλέα Ἰούδα συνείληφεν. *Chron. pasch. p.* 104. *B-C. Conferatur Syncellus p.* 197. *C, qui Africanum a primo Achazi anno initium olympiadum duxisse adfirmat.*

c Ἀρκτῖνος μιλήσιος ἐποποιὸς ἤκμαζεν *Idem p.* 212. *C.*

d Τοῦ Ἰσραὴλ ιζ' ἐβασίλευσε Φακεὲ υἱὸς Ῥομελίου ἔτη κ'. *Chron. pasch. p.* 107. *B.*

e Ἐν Ἰταλίᾳ Πανδοσία καὶ Μεταπόντος πόλεις ἐκτίσθησαν. *Sync. p.* 212. *C.*

f Ἐν ταῖς ἡμέραις Φακεὲ ἀνέβη Θεγλὰθ Φαλασσὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ τοῦ λαοῦ πλείστους ἀπῴκισεν εἰς Ἀσσυρίους. *Chron. pasch. p.* 107. *C. et Sync. p.* 202. *D.*

g Ἰωαθὰμ ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. *Chron. pasch. p.* 104. *B.*

h Μακεδόνων γ' ἐβασίλευσεν Τύρμας ἔτη μη'. *Sync. p.* 212 *D.*

i Ῥῶμος καὶ Ῥωμύλος ἐγεννήθησαν Ἄρει καὶ Ἰλίᾳ. *Idem p.* 192. *A.*

k Προεφήτευον Ἡσαΐας, Ὠσηέ, Ἰωήλ, Ὠβήδ, καὶ Μιχαίας ὁ μορασθίτης. *Chron. pasch. p.* 104. *C.*

l Ἡσίοδος ἐγνωρίζετο. *Sync. p.* 173. *B.*

m Ἀθήνησι πρώτη ἐναυπηγήθη τριήρης ὑπὸ Μενοκλέους. *Sync. p.* 212. *C.*

n Θηραῖοι Κυρήνην ᾤκησαν κατὰ χρησμόν· οἰκιστὴς δὲ αὐτῆς Βάττος, ὁ καὶ Ἀριστοτέλης. *Sync. p.* 212. *C.*

o Ἐν Λακεδαιμονίᾳ πρῶτος ἔφορος κατεστάθη. *Idem. p.* 185. *D.*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR. Iud. Achazus	HEBR. Isr. Phaceas	LYD. Ardysus	MACED. Tyrimmas	ATH. Aesimides	LATIN. Amulius	AEG. XXIV dyn. Bocchoris	

a XIV. ACHAZUS annis XVI.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR. Iud.	HEBR. Isr.	LYD.	MACED.	ATH.	LATIN.	AEG.	
In Ponto Trapezus condita.	6	1260	1	19	21	17	22	39	23	In Italia Callicum
		1261	2	20	22	18	23	40	24	et Lyconia conditae.

b XVIII. OSEAS annis IX. *c* XXX. ALCMAEON annis II.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR. Iud.	HEBR. Isr.	LYD.	MACED.	ATH.	LATIN.	AEG.	
Nonnulli Romanorum scriptores Romam conditam ferunt.		1262	3	1	23	19	1	41	25	
		1263	4	2	24	20	2	42	26	

XXXI. CHAROPS annis X.

Athenis principes, qui usque ad mortem suam rei publicae praeerant, desierunt: et in decem annos magistratuum consuetudo versa est: regnavitque primus Charops, filius Aeschyli, annis X.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR. Iud.	HEBR. Isr.	LYD.	MACED.	ATH.	LATIN.	AEG.	
ROMAE CONDITAE ANNUS I.	7	1264	5	3	25	21	1	43	27	

Roma palilibus, qui nunc dies festus est, condita. Remus rutro (*Al.* rastro) pastorali a Fabio Romuli duce occisus est (quidam ab ipso Romulo dicunt) ob transmissum saltu vallum. Ob asyli impunitatem magna Romulo multitudo coniungitur.

d I. ROMULUS annis XXXVIII.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR. Iud.	HEBR. Isr.	LYD.	MACED.	ATH.	LATIN.	AEG.	
		1265	6	4	26	22	2	1	28	
		1266	7	5	27	23	3	2	29	

Circensibus adornatis Consualibus ludis Sabinae raptae anno ab Urbe condita tertio: et una virginum pulcherrima cunctorum acclamatione rapientium Thalasso Romuli duci decernitur. Unde in nuptiarum sollemnitatibus Thalasso vulgo clamitant: quod scilicet talis nupta sit, quae Thalassum habere mereatur.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR. Iud.	HEBR. Isr.	LYD.	MACED.	ATH.	LATIN.	AEG.	
Mare obtinuerunt Milesii, construxeruntque urbem in Aegypto Naucratem.	8	1267	8	6	28	24	4	3	30	Aradus insula condita.
		1268	9	7	29	25	5	4	31	
		1269	10	8	30	26	6	5	32	
		1270	11	9	31	27	7	6	33	

e Prima captivitas Israël. Decem tribus gentis Iudaeae, quae vocabantur Israël, et erant in parte Samariae, victae a Sennacherib, qui et Salmanassar, rege Chaldaeorum, translatae sunt in montes Medorum; regnatumque est in Samaria annis CCL. (*Al.* CCXL. *Gr.* CCLXIII) Sennacherib rex Chaldaeorum ad custodiendam regionem Iudaeam accolas misit assyrios: unde Samaritae nuncupati sunt syriaca lingua, quod latina lingua exprimitur custodes; aemulatoresque iudaeae legis facti sunt.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR. Iud.	HEBR. Isr.	LYD.	MACED.	ATH.	LATIN.	AEG.	
	9	1271	12		32	28	8	7	34	
		1272	13		33	29	9	8	35	Eumelus corinthius
		1273	14		34	30	10	9	36	versificator agnoscitur.

Caeninenses, Antemnates, Crustumini, Fidenates, Veientes, qui propter Sabinarum raptum bellum moverant, vincuntur a Romulo. Tarpeia clypeis Sabinorum obruta: unde mons Tarpeius, in quo nunc Capitolium. Romani, Tatio Sabinorum rege regnante cum Romulo, a Curibus Quirites appellati.

a Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἀχὰζ ἔτη ιϛ'. *Chron. pasch. p.* 109. *A.*

b Ὠσηὲ ἐβασίλευσεν ἔτη θ'. *Idem p.* 107. *D.*

c Ἀθηναίων λ' ἐβασίλευσεν Ἀλκμαίων ἔτη β'. Ἐπὶ τούτου Ἀθήνησιν ἡ διὰ βίου κατελύθη ἀρχή, (καὶ) κατεστάθησαν ἄρχοντες δεκαετεῖς, ὧν πρῶτος Χάροψ δεκαετής. *Sync. p.* 211. *D.*

d Ῥωμαίων πρῶτος ἐβασίλευσεν Ῥωμύλος ἔτη λη'. *Idem p.* 195. *A.*

e Τούτῳ τῷ ἔτει θ' τῆς βασιλείας Ὠσηὲ πρώτη αἰχμαλωσία γέγονε τοῦ Ἰσραὴλ τῶν δέκα φυλῶν, βασιλευομένων μὲν ἐν Σαμαρείᾳ, νῦν δὲ μετῳκισθεισῶν εἰς ὄρη Μήδων καὶ Χαλδαίων, ἐπιστρατεύσαντος τῇ Σαμαρείᾳ καὶ πολιορκήσαντος αὐτὴν Σαλμανασὰρ τοῦ τῶν Χαλδαίων βασιλέως. Ἐβασιλεύθησαν δὲ ἐν Σαμαρείᾳ ἔτεσιν διακοσίοις ἑξήκοντα τρισί. *Chron. pasch. p.* 108. *A.*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR.	LYD.	MACED.	ATHEN.	LATIN.	AEGYPT.	
			Ind. Achazus	Ardyaus	Tyrimmas	Aesimides	Romulus	XXIV dynastia Bocchoris	
						a XXXII. AESIMIDES annis X.			
R. X.		1274	15	35	31	1	10	37	Lacedaemonii contra Messenios bellum habebant, quod viginti annis agebatur.
				b II. ALYATTES annis XIV.					
		1275	16	1	32	2	11	38	*c* Sibylla erythraea agnoscitur.
			d XIX. EZECHIAS iustus annis XXIX.						
	10	1276	1	2	33	3	12	39	
		1277	2	3	34	4	13	40	
		1278	3	4	35	5	14	41	*e* Midas regnavit in Phrygia.
		1279	4	5	36	6	15	42	
	11	1280	5	6	37	7	16	43	*f* Nexus condita in Sicilia civitas.
g Apud Hebraeos prophetabant Isaias, Osee, et Nahum.		1281	6	7	38	8	17	44	
					h IV. PERDICCA annis LI.			*i* XXV. dynastia. I. SABACON aethiops an. XII.	

Sabacon Bocchorim proelio captum vivum exussit, Aegyptoque regnavit.

Syracusae in Sicilia conditae.		1282	7	8	1	9	18	1
		1283	8	9	2	10	19	2

k Romulus primus milites sumpsit ex populo, et nobilissimos centum senes ob aetatem senatores, ob similitudinem curae patres appellavit. Templa quoque et muros romanae urbis exstruxit.

						l XXXIII. CLIDICUS annis X.		
R. XX.	12	1284	9	10	3	1	20	3
		1285	10	11	4	2	21	4
Decimi mare obtinuerunt Cares annis LXI.		1286	11	12	5	3	22	5
		1287	12	13	6	4	23	6
	13	1288	13	14	7	5	24	7
				m III. MELES annis XII.				
		1289	14	1	8	6	25	8
		1290	15	2	9	7	26	9

n Sennacherib Assyriorum rex venit adversus Hierosolyma, civitatesque Iudae obsidione cinxit. Sed enim angelus Domini noctu trucidavit hominum centum octoginta quinque milia in castris Assyriorum. Ille praeterea nuntio accepto de Tharaco Iudiae rege qui sibi bellum intulisset, Ninivem reversus est.

a Ἀθηναίων λβʹ ἐβασίλευσεν Αἰσιμίδης ἔτη ιʹ. *Sync. p.* 211. *D.*

b Λυδῶν βʹ ἐβασίλευσεν Ἀλυάττης ἔτη ιδʹ. *Idem p.* 239. *D.*

c Τούτῳ τῷ ἔτει Σίβυλλα ἡ ἐρυθραία ἐν Αἰγύπτῳ ἐγνωρίζετο. *Chron. pasch. p.* 108.

d Τοῦ Ἰούδα ιθ ἐβασίλευσεν Ἐζεκίας ἔτη κθʹ. *Idem p.* 115. *A.*

e Μίδας Φρυγῶν ἐβασίλευσεν. *Sync. p.* 106. *B.*

f Ἐν Σικελίᾳ Νάξος ἐκτίσθη. *Idem p.* 212. *C.*

g Προεφήτευον Ὠσηὲ καὶ Ἡσαΐας. *Idem p.* 199. *B.*

h Μακεδόνων δʹ ἐβασίλευσεν Περδίκκας ἔτη ναʹ. *Idem p.* 212. *D.*

i Εἰκοστὴ πέμπτη δυναστεία Αἰθιόπων βασιλέων τριῶν. Αʹ Σαββακών, ὃς Βόκχωριν αἰχμάλωτον ἑλὼν ἔκαυσε ζῶντα, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη ιβʹ. *Euseb. apud Sync. p.* 75. *B.*

k Ῥώμυλος πρῶτος ἐκ τοῦ δήμου ἐστράτευσεν ἄνδρας, συγκλητικούς τε ρʹ γέροντας ἐποίησε, καὶ πατρικίους ἐξ αὐτῶν ἐκάλεσε, ναούς τε καὶ τείχη ἐν Ῥώμῃ ᾠκοδόμησε. *Sync, p.* 195. *B.*

l Ἀθηναίων λγʹ ἐβασίλευσεν Κλείδικος ἔτη ιʹ. *Idem p.* 211. *D.*

m Λυδῶν γʹ ἐβασίλευσε Μήλης ἔτη ιβʹ. *Idem p.* 239. *D.*

n Τῷ ιδʹ ἔτει τῆς βασιλείας Ἐζεκίου, ἀνέβη Σενναχηρεὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ τὰς πόλεις τῆς Ἰουδαίας τὰς ὀχυράς, καὶ ἔλαβεν αὐτάς. Τότε ἄγγελος Κυρίου νυκτὸς διέφθειρε παραδόξως ρπεʹ χιλιάδας ἀνδρῶν τῆς τῶν Ἀσσυρίων παρεμβολῆς. Καὶ Σενναχηρεὶμ σὺν τοῖς ὑπολοίποις ἀνέζευξεν ἀδόξως εἰς τὴν Ἀσσυρίαν, ἀκηκοὼς ὅτι ὁ τῶν Αἰθιόπων βασιλεὺς Θαρακὰ ἔρχεται πολεμήσων αὐτόν. *Sync. p.* 200-201. et *Chron. pasch. p.* 115-116.

OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR. Iud. Ezechias	LYD. Meles	MACED. Perdicca	ATH. Clidicus	LATIN. Romulus	AEGYPT. XXV. dyn. Aethiopum
14	1291	16	3	10	8	27	10
	1292	17	4	11	9	28	11
	1293	18	5	12	10	29	12

a XXXIV. HIPPOMENES annis X. *b* II. SEBICHUS an. XII.

R. XXX.

Catina in Sicilia condita.

OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR.	LYD.	MACED.	ATH.	LATIN.	AEGYPT.
	1294	19	6	13	1	30	1
	1295	20	7	14	2	31	2
15	1296	21	8	15	3	32	3
	1297	22	9	16	4	33	4
	1298	23	10	17	5	34	5
	1299	24	11	18	6	35	6
16	1300	25	12	19	7	36	7

Messena a Lacedaemoniis capitur.

Bellum, quod in Thyrea inter Lacedaemonios et Argivos gestum est, hoc tempore fuit.

c IV. CANDAULES annis XVII.

d In Sicilia Chersonesus condita est.

OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR.	LYD.	MACED.	ATH.	LATIN.	AEGYPT.
	1301	26	1	20	8	37	8
	1302	27	2	21	9	38	9

Secundum quosdam Romulus descripsit in decem menses annum prius sine aliqua supputatione confusum.

Romulus apud paludem Capreae nusquam comparuit: et suadente Iulio (*Al.* Lucio) Proculo, Quirini nomine apud suos consecratus est. Mortuo Romulo, per quinos dies senatores rem publicam rexerunt; atque ita anus annus expletus: quod tempus interregnum appellatum est.

e II. NUMA POMPILIUS annis XLI.

OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR.	LYD.	MACED.	ATH.	LATIN.	AEGYPT.
	1303	28	3	22	10	1	10

Numa Pompilius nullum cum finitimis bellum gessit. Hic duos menses anno addidit, ianuarium et februarium, cum ante hoc decem tantum menses apud Romanos fuissent, adeo ut ultimus december diceretur. Capitolium quoque a fundamentis aedificavit, et congiarium dedit asses ligneos, et scorteos. (*Al.* corticeos).

f XXXV. LEOCRATES annis X.

R. XL.

OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR.	LYD.	MACED.	ATH.	LATIN.	AEGYPT.
17	1304	29	4	23	1	2	11

g XX. MANASSES annis LV.

h Manasses impius Esaiam interfecit, statuamque suam (*gr.* Iovis) posuit quinque facies habentem.

OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR.	LYD.	MACED.	ATH.	LATIN.	AEGYPT.
	1305	1	5	24	2	3	12

i III. TARACUS annis XX.

Hic ab Aethiopia duxit exercitum, atque Sebiconem occidit, ipseque regnavit Aegyptiorum. (*Al.* Taracus Sebico interfecto, Aegyptiis regnavit.)

OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR.	LYD.	MACED.	ATH.	LATIN.	AEGYPT.
	1306	2	6	25	3	4	1
18	1307	3	7	26	4	5	2
	1308	4	8	27	5	6	3

Croton, et Parion, et Sybaris conditae civitates.

a Ἀθηναίων λδ' ἐβασίλευσεν Ἱππομένης ἔτη ι'. *Sync. p.* 211. *D.*

b Αἰγυπτίων β' Σεβίχως ἔτη ιβ'. *Euseb. apud Sync. p.* 75. *B.*

c Λυδῶν δ' ἐβασίλευσε Κανδαύλης ἔτη ιζ'. *Sync. p.* 239. *D.*

d Ἐν Σικελίᾳ Χεῤῥόνησος ἐκτίσθη. *Idem p.* 212. *C.*

e Νουμᾶς μετὰ Ῥωμύλον βασιλεύσας Ῥώμης· ὁ αὐτὸς τὸ Καπετώλιον ἐκ θεμελίων ᾠκοδόμησεν· ὁ αὐτὸς τῷ ἐνιαυτῷ δύο μῆνας προσέθηκεν, τόν τε Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον, δεκαμηνιαίου τοῦ ἐνιαυτοῦ πρὸ τούτου χρηματίζοντος· ὁ αὐτὸς κογγιάριον ἔδωκεν, ἀσσάρια ξύλινα καὶ σκύτινα καὶ ὀστράκινα. *Sync. p.* 211. *D. et Chron. pasch. p.* 117. *C.*

f Ἀθηναίων λε' ἐβασίλευσεν Λεωκράτης ἔτη ι'. *Sync. p.* 212. *A.*

g Τοῦ Ἰούδα κ' ἐβασίλευσεν Μανασσῆς ἔτη νε'. *Idem p.* 213. *D.*

h Οὗτος ἐν οἴκῳ κυρίου Διὸς ἄγαλμα τετραπρόσωπον ἔστησεν. *Idem.* 214. *A.*

i Αἰγυπτίων γ' ἐβασίλευσε Ταρακὸς ἔτη κ'. *Euseb. apud Sync. p.* 75. *B.*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR. Iud. Manasses	LYD. Candaule	MACED. Perdicca	ATH. Leocrates	MED. Deioces	LATIN. Numa Pompilius	AEG. XXV. dyn. Taracus	
										a I. DEIOCES primus Medis imperat an. LIV.
		1309	5	9	28	6	1	7	4	Deioces Ecbatanam condidit civitatem.
Ii, qui Parthenii vocabantur. Tarentum condiderunt. Tunc et Corinthii Corcyram.										
Nicomedia condita, quae prius Astacus vocabatur (1).		1310	6	10	29	7	2	8	5	
		1311	7	11	30	8	3	9	6	
	19	1312	8	12	31	9	4	10	7	
		1313	9	13	32	10	5	11	8	
R. L.						b XXXVI. APSANDER annis X.				
		1314	10	14	33	1	6	12	9	
		1315	11	15	34	2	7	13	10	
	20	1316	12	16	35	3	8	14	11	
		1317	13	17	36	4	9	15	12	
				c V. GYGES annis XXXVI.						
		1318	14	1	37	5	10	16	13	
		1319	15	2	38	6	11	17	14	
	21	1320	16	3	39	7	12	18	15	
		1321	17	4	40	8	13	19	16	Midas, cum apud Phrygas regnaret, sanguine tauri poto extinctus est.
		1322	18	5	41	9	14	20	17	
		1323	19	6	42	10	15	21	18	
						d XXXVII. ERYXIAS an. X.				
R. XL.	22	1324	20	7	43	1	16	22	19	
Glaucus chius primus ferri inter se glutinum excogitavit.		1325	21	8	44	2	17	23	20	
										e XXVI. dynastia I. AMERES aethiops an. XII.
In Sicilia Gela civitas, in Pamphylia Phaselis civitas condita est.	23	1326	22	9	45	3	18	24	1	
		1327	23	10	46	4	19	25	2	
		1328	24	11	47	5	20	26	3	
		1329	25	12	48	6	21	27	4	Hipponax notissimus redditur philosophus.
		1330	26	13	49	7	22	28	5	
		1331	27	14	50	8	23	29	6	
	24	1332	28	15	51	9	24	30	7	
					f V. ARGAEUS annis XXXVIII.					
		1333	29	16	1	10	25	31	8	

g Athenis annui principes constituti sunt, cessantibus regibus; novemque principes ex nobilibus urbis electi Atheniensibus praefuerunt. (*Al.* rem publicam agentes.)

a Μήδων ἐβασίλευσε Δηιόκης ἔτη νδ'. *Sync. p.* 198. *A.*

b Ἀθηναίων λϛ' ἐβασίλευσεν Ἄψανδρος ἔτη ι'. *Idem p.* 212. *A.*

c Λυδῶν ε' ἐβασίλευσε Γύγης ἔτη λϛ'. *Idem p.* 239. *D.*

d Ἀθηναίων λζ' ἐβασίλευσεν Ἐρυξίας ἔτη ι'. *Idem p.* 212. *A.*

e Ἕκτη καὶ εἰκοστὴ δυναστεία Σαϊτῶν βασιλέων θ'. Ἀμμέρις αἰθίοψ ἔτη ιβ'. *Euseb. apud Sync. p.* 76. *B.*

f Μακεδόνων ε' ἐβασίλευσεν Ἀργαῖος ἔτη λη'. *Sync. p.* 213. *A.*

g Οἱ Ἀθηναίων βασιλεῖς ἐπαύσαντο. Μετὰ τούτους ἄρχοντες ἐνιαύσιοι ᾑρέθησαν ἐξ εὐπατριδῶν· ἐννέα τε ἀρχόντων Ἀθήνησιν ἀρχὴ κατεστάθη. *Idem p.* 212. *A-B.*

(1) Immo Astacus condita, quae postea Nicomedia dicta est. Sic enim chron. pasch. p. 174. a. Νικομήδης Ἀστακὸν ἐπικτίσας Νικομήδειαν ὠνόμασεν.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	ASSYR. Iud. Manasses	LYD. Gyges	MACED. Argaeus	MED. Deioces	ROM. Numa Pompilius	AEGYPT. XXVI. dyn. Ameres	
R. LXX.		1334	30	17	2	26	32	9	
		1335	31	18	3	27	33	10	
	25	1336	32	19	4	28	34	11	
		1337	33	20	5	29	35	12	
									a II. STEPHINATIS annis VII.
		1338	34	21	6	30	36	1	
		1339	35	22	7	31	37	2	
	26	1340	36	23	8	32	38	3	
		1341	37	24	9	33	39	4	*b* Cyzicus civitas condita est.
		1342	38	25	10	34	40	5	
Chalcedon condita civitas in Bithynia.		1343	39	26	11	35	41	6	Locri in Italia civitas condita.
									c III. TULLUS SILVIUS annis XXXII.
R. LXXX.	27	1344	40	27	12	36	1	7	

Tullus Hostilius primus regum romanorum purpura et fascibus sceptroque aureo usus est: ac deinde cum sua domo fulmine conflagravit. Ipse post longam pacem bella reparavit: Albanos, Vaientes, Fidenates vicit: et adiecto monte Caelio Urbem valli ambitu ampliavit.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	ASSYR.	LYD.	MACED.	MED.	ROM.	AEGYPT.	
									d IV. NECHEPSUS annis VI. Nechepsus magicae artis peritus, cuius scripta medicinalia feruntur.
		1345	41	28	13	37	2	1	
		1346	42	29	14	38	3	2	
Post Caras mare obtinuerunt Lesbii annis LXVIII. (*Al.* LXIX.)		1347	43	30	15	39	4	3	
	28	1348	44	31	16	40	5	4	
		1349	45	32	17	41	6	5	
		1350	46	33	18	42	7	6	
								f IV. NECHAUS annis VIII.	*e* Nudorum exercitatio primum acta in Lacedaemone. *Al.* Dies festus, qui dicitur gymnopaedia.(1)
g Archilochus, et Simonides, et Aristoxenus musicus, illustres habentur.		1351	47	34	19	43	8	1	
	29	1352	48	35	20	44	9	2	
		1353	49	36	21	45	10	3	*h* Sibylla, quae et Herophila, in Samo insignis habetur.
				i VI. ARDYS annis XXXVIII.					*k* Zaleucus legum lator apud Locros crebro sermone celebratur.
R. XC.		1354	50	1	22	46	11	4	
		1355	51	2	23	47	12	5	
	30	1356	52	3	24	48	13	6	
		1357	53	4	25	49	14	7	Byzantium condita.
		1358	54	5	26	50	15	8	

l Alcmaeon clarus habetur, et Lesches lesbius, qui parvam iliada scripsit.

m Cypselus in Corintho tyrannidem exercuit annis XXVIII.

a Αἰγυπτίων β′ ἐβασίλευσε Στεφινάτης ἔτη ζ. *Euseb. apud Sync. p.* 76. *B.*

b Κύζικος ᾠκίσθη. *Sync. p.* 213.

c Ῥωμαίων ἐβασίλευσεν Τοῦλλος Ὁστίλιος ἔτη λβ′. Οὗτος καὶ Σίλβιος παρά τισι λέγεται· τοῦτόν φασι πρῶτον περιβαλέσθαι πορφύραν ἐν βασιλεῦσι Ῥωμαίων, καὶ ῥάβδον κατασχεῖν· αὐτὸς τῆς οἰκίας αὐτῷ καταφλεχθείσης σκηπτῷ συγκαυθεὶς τελευτᾷ. *Idem p.* 211. *B.*

d Αἰγυπτίων γ′ ἐβασίλευσε Νεχέψὼς ἔτη ς′. *Euseb. apud Sync. p.* 76. *B.*

e Γυμνὴ παιδεία πρῶτον ἐν Λακεδαιμονίᾳ ἤχθη. *Sync. p.* 113. *A.*

f Αἰγυπτίων δ′ ἐβασίλευσε Νεχαὼ ἔτη η′. *Ibidem.*

g Ἀρχίλοχος καὶ Σιμωνίδης ἐγνωρίζοντο. *Ibidem.*

h Σίβυλλα σαμία, ἡ καὶ Ἡροφίλα, ἐγνωρίζετο. *Idem p.* 213. *A.*

i Λυδῶν ς′ ἐβασίλευσεν Ἄρδυσος ἔτη λη′. *Idem p.* 239. *D.*

k Ζάλευκος ὁ νομοθέτης Λοκρῶν ἤκμαζεν. *Idem p.* 213. *B.*

l Λέσχης λέσβιος, ὁ τὴν μικρὰν Ἰλιάδα ποιήσας, καὶ Ἀλκμαίων ἤκμαζεν. *Idem p.* 213. *B.*

m Κύψελλος Κορίνθου ἐτυράννησεν ἔτη κη′. *Sync. p.* 213. *B.*

(1) Reprehenditur a criticis Hieronymus quod pro γυμνὴ παιδεία legerit γυμνοπαιδία, et scripserit *nudipedalia* pro *nudorum exercitatio*.

OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR. Iud. Manasses	LYD. Ardys	MACED. Argaeus	MED. Deioces	ROM. Tullus Silvius	AEGYPT. XXVI dyn. Psammetichus

a V. PSAMMETICHUS annis XLIV.

	1359	55	6	27	51	16	1

b XXI. AMOSUS annis XII.

Amos (*seu* Amon) secundum LXX Seniorum Interpretationem XII annis regnavit: secundum Hebraeos annis duobus. Huius initio Tullius Hostilius Romae septimum decimum imperii sui gerebat annum.

31	1360	1	7	28	52	17	2
	1361	2	8	29	53	18	3
	1362	3	9	30	54	19	4

c Istrus civitas condita in Ponto.

d Acanthus condita, et Stagira. (*Al.* et Agira in Asia.) In Ponto Borysthenes civitas condita est.

e II. PHRAORTES annis XXIV.

In Sicilia Selinus condita civitas.

R. C.

g Phalaris apud Agrigentinos tyrannidem exercet.

	1363	4	10	31	1	20	5
32	2364	5	11	32	2	21	6
	1365	6	12	33	3	22	7
	1366	7	13	34	4	23	8
	1367	8	14	35	5	24	9
33	1368	9	15	36	6	25	10
	1369	10	16	37	7	26	11
	1370	11	17	38	8	27	12

f Lampsacus condita et Abdera civitates.

h Terpander musicus insignis habetur.

i VI. PHILIPPUS annis XXXVIII.

	1371	12	18	1	9	28	13

k XXII. IOSIAS annis XXXI.

R. CX.

l Hebraeorum pontifex maximus Helcias insignis habetur.

34	1372	1	19	2	10	29	14
	1373	2	20	3	11	30	15
	1374	3	21	4	12	31	16
	1375	4	22	5	13	32	17

m IV. ANCUS MARCUS annis XXIII.

35	1376	5	23	6	14	1	18

Ancus Marcius, Numae ex filia nepos, Aventinum montem et Ianiculum Urbi addidit: et supra mare sextodecimo ab Urbe miliario Ostiam condidit civitatem. Ad extremum morbo periit.

	1377	6	24	7	15	2	19

n Thales milesius, Examii filius, primus physicus philosophus agnoscitur: quem aiunt vixisse usque ad quinquagesimam octavam olympiadem.

a Αἰγυπτίων ε' ἐβασίλευσε Ψαμμήτιχος ἔτη μδ'. *Euseb. apud Sync. p.* 76. *B.*

b Τοῦ Ἰούδα κα' ἐβασίλευσεν Ἀμὼς ἔτη β'· Εὐσέβιος ιβ' ἔτη λέγει βασιλεῦσαι κατὰ τοὺς ο'· ψεύδεται δέ. *Sync. p.* 214. *B-C.*

c Ἐν Πόντῳ πόλις Ἴστρος ἐκτίσθη. *Ibidem.*

d Ἄκανθος καὶ Στάγειρα ἐν Ἑλλάδι ἐκτίσθησαν. *Idem p.* 213. *B.*

e Μήδων β' ἐβασίλευσεν Ἀφραόρτης ἔτη κδ'. *Idem* 212. *D.*

f Λάμψακος καὶ Ἄβδηρα ἐκτίσθησαν. *Ibidem.*

g Φάλαρις Ἀκραγαντίνων ἐτυράννησεν. *Idem p.* 213. *B.*

h Τέρπανδρος μουσικὸς ἐγνωρίζετο. *Ibidem.*

i Μακεδόνων ϛ' ἐβασίλευσεν Φίλιππος ἔτη λη'. *Idem p.* 238. *D.*

k Τοῦ Ἰούδα κβ' ἐβασίλευσεν Ἰωσίας (ἔτη λά). *Idem p.* 214. *C.*

l Χελκίας ὁ ἀρχιερεὺς ἱεράτευσεν. *Idem p.* 214. *C.*

m Ῥωμαίων ἐβασίλευσεν Ἄγκος Μάρκιος ἔτη κγ'. *Idem p.* 237. *B.*

n Θαλῆς Ἐξαμύου μιλήσιος πρῶτος φυσικὸς φιλόσοφος ἐγνωρίζετο· λέγεται ζῆσαι ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἔτη. *Sync. p.* 213. *C. et Chron. pasch. p.* 143. *C.*

OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR. Ind. Iosias	LYD. Ardys	MACED. Philippus	MED. Phraortes	ROM. Ancus Marcius	AEGYPT. XXVI dyn. Psammetichus
	1378	7	25	8	16	3	20
	1379	8	26	9	17	4	21
36	1380	9	27	10	18	5	22

a Oraculo dodonaeo primum Graecia usa est. (*Al.* Graeci ad Dodoneos miserunt tunc primum inde oracula petentes.)

	1381	10	28	11	19	6	23
	1382	11	29	12	20	7	24
	1383	12	30	13	21	8	25
37	1384	13	31	14	22	9	26
	1385	14	32	15	23	10	27
	1386	15	33	16	24	11	28

R. CXX.

b Scythae usque ad Palaestinam penetraverunt.

e Hieremias prophetare orsus.

Sinope condita civitas in provincia Ponto.

Messena a Lacedaemonum potestate recessit. (*Al.* descivit.)

c Myrtaeus atheniensis poëta cognoscitur.

d Battus condidit Cyrenem.

f III. CYAXARES an. XXXII.

	1387	16	34	17	1	12	29
38	1388	17	35	18	2	13	30
	1389	18	36	19	3	14	31
	1390	19	37	20	4	15	32
	1391	20	38	21	5	16	33

h Holda mulier apud Hebraeos prophetabat.

l Epidaurus civitas condita, quae postea vocata est Dyrrachium.

g Apud Corinthum Periander tyrannus.

i Lipara condita civitas.

m VI. SADYATTES annis. XV.

39	1392	21	1	22	6	17	34
	1393	22	2	23	7	18	35
	1394	23	3	24	8	19	36
	1395	24	4	25	9	20	37
40	1396	25	5	26	10	21	38
	1397	26	6	27	11	22	39
	1398	27	7	28	12	23	40

n Prophetabant Sophonias et Hieremias.

R. CXXX.

Cyaxares adversus Assyrios dimicans Ninum capit atque subvertit.

k Prusias condita civitas in provincia Bithynia.

o Phalaridis Agrigentinorum tyrannis destructa.

p Draco legumlator, ut quibusdam videtur, agnoscitur.

q V. TARQUINIUS PRISCUS an. XXXVII.

	1399	28	8	29	13	1	41

Tarquinius Priscus Capitolium construxit, et Iovi dedicavit. Idem circum Romae aedificavit, numerum senatorum auxit, romanos ludos instituit, muros et cloacas aedificavit. Ad extremum ab Anci filiis occisus est regis eius, cui ipse successerat.

41	1400	29	9	30	14	2	42
	1401	30	10	31	15	3	43

a Δωδώνης τῷ μαντείῳ κατὰ τούτους Ἕλληνες τοὺς χρόνους ἐχρήσαντο. *Sync. p.* 213. *B.*

b Σκύθαι τὴν Παλαιστίνην κατέδραμον. *Idem p.* 214. *C.*

c Μυρταῖος ἀθηναῖος ποιητὴς ἐγνωρίζετο. *Idem p.* 213. *C.*

d Βάττος Κυρήνην ἐκτισεν. *Ibidem.*

e Ἤρξατο προφητεύειν Ἱερεμίας. *Idem p.* 214. *D.*

f Μήδων γ' ἐβασίλευσεν Κυαξάρης ἔτη λβ'. *Idem p.* 212. *D.*

g Κορινθίων Περίανδρος ἐτυράννησεν. *Idem p.* 213. *C.*

h Ὀλδὰ γυνὴ παρ' Ἑβραίοις προεφήτευσεν. *Idem p.* 214. *B.*

i Λίπαρα ἐκτίσθη. *Idem p.* 213. *C.*

k Προῦσα ἐκτίσθη. *Ibidem.*

l Ἐπίδαμνος, ἡ νῦν καλουμένη Δυῤῥάχιον, ἐκτίσθη. *Ibidem.*

m Λυδῶν ς' ἐβασίλευσε Σαδυάττης ἔτη ιε'. *Idem p.* 239. *D.*

n Προφητεύουσι Σοφονίας καὶ Ἱερεμίας. *Chron. pasch. p.* 120. *D.*

o Φάλαρις τυραννῶν κατελύθη. *Idem p.* 213. *D.*

p Δράκων κατά τινας ἐνομοθέτει. *Ibidem.*

q Ῥωμαίων ἐβασίλευσεν Ταρκύνιος ἔτη λζ'. *Idem p.* 237. *B.*

OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR.	LYD.	MACED.	MED.	ROM.	AEGYPT.
		Iud. Iosias	Sadyattes	Philippus	Cyaxares	Tarquinius Priscus	XXVI dyn. Psammetichus
	1402	31	11	32	16	4	44

a Iosias rex Iudaeorum cum Nechaone Aegyptiorum rege congressus occiditur. Ac mihi miraculum subit quomodo in praesens tempus sibi uterque convenerit, maxime cum scriptura divina hunc eundem Pharaonem Nechaonem appellet.

b XXIII. IOACHASUS mensibus III.
d XXIV. ELIACHIMUS qui et Ioachimus an. XII.
c V. NECHAO secundus, qui et Nechepsus, an. VI.

R. CXL.

OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR.	LYD.	MACED.	MED.	ROM.	AEGYPT.
42	1403	1	12	33	17	5	1
	1404	2	13	34	18	6	2
	1405	3	14	35	19	7	3
	1406	4	15	36	20	8	4

e Arion methymnaeus clarus habetur, qui a delphino in portum Taenarum dicitur transportatus.

Panaetius primus in Sicilia arripuit tyrannidem.

f VII. ALYATTES anni XLIX.

OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR.	LYD.	MACED.	MED.	ROM.	AEGYPT.
43	1407	5	1	37	21	9	5
	1408	6	2	38	22	10	6

Stesichorus poëta clarus habetur.

g VII. AEROPUS annis XXVI.
h VI. PSAMMUTHES alter, qui et Psammetichus, an. XVII.

OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR.	LYD.	MACED.	MED.	ROM.	AEGYPT.
	1409	7	3	1	23	11	1
	1410	8	4	2	24	12	2

Pittacus mitylenaeus, qui de septem sapientibus fuit, cum Phrynone atheniensi olympionice congressus eum interficit.

OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR.	LYD.	MACED.	MED.	ROM.	AEGYPT.
44	1411	9	5	3	25	13	3
	1412	10	6	4	26	14	4

Anno tertio (*Arm.* decimo) Ioachim Nabuchodonosor rex Babylonis Iudaeam capit: et in ditionem suam redactis plurimis Iudaeorum, cum etiam partem vasorum templi invasisset, et tributarium fecisset Ioachim, victor ad patriam revertitur.

i Alcman (*Al.* Alcmaeon), ut quibusdam videtur, agnoscitur.

R. CL.

OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR.	LYD.	MACED.	MED.	ROM.	AEGYPT.
	1413	11	7	5	27	15	5
	1414	12	8	6	28	16	6

k XXV. IOACHIMUS, idemque Iechonias, mensibus III. Hunc Ioachim rex babylonius captum secum pertrahit, secundo veniens ad Iudaeam. Hic annus per diversos impletur.

l Tertio regnantis Iechoniae mense superveniens Nabuchodonosor Babyloniorum rex eundem magnamque populi eius partem in servitutem redegit.

m XXVI. SEDECIAS annis XI.
Et hunc rex babylonius captum duxit, oculosque eius eruit.

OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR.	LYD.	MACED.	MED.	ROM.	AEGYPT.
	1415	1	9	7	29	17	7

a Ἰωσίας βασιλεὺς Ἰούδα συμβαλὼν Νεχαὼ, τῷ καὶ Νεχεψὼ, ἀναιρεῖται ὑπ' αὐτοῦ. Καί μοι θαυμάζειν ἔπεισι, πῶς συνέδραμον οἱ χρόνοι, κατὰ τὸν προκείμενον κανόνα, ὡς ἀντιπρόσωπον τοῦ Ἰωσίου τὸν τῶν Αἰγυπτίων βασιλέα Νεχαὼ, ὃν καὶ ἡ θεία γραφὴ Φαραὼ ὀνομάζει. *Chron. pasch. p.* 121. *A.*

b Ἰωάχαζ μῆνας γ'. *Ibidem.*

c Αἰγυπτίων ϛ' Νεχαὼ δεύτερος ἔτη ϛ'. οὗτος εἷλεν τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ Ἰωαχὰς τὸν βασιλέα αἰχμάλωτον εἰς Αἴγυπτον ἀπήγαγεν. *Euseb. apud Sync. p.* 76. *C.*

d Ἐλιακεὶμ ἔτη ιβ'. *Sync. p.* 217. *A.*

e Ἀρίων ἐγνωρίζετο μηθυμναῖος· οὗτος ἐπὶ δελφῖνος εἰς Ταίναρον διεσώθη. *Idem* 213. *D.*

f Λυδῶν ἐβασίλευσεν ζ' Ἀλυάττης ἔτη μθ'. *Sync. p.* 239. *D.*

g Μακεδόνων ζ' ἐβασίλευσεν Ἀέροπος ἔτη κϛ'. *Idem. p.* 238. *D.*

h Αἰγυπτίων ἐβασίλευσε Ψαμμοῦθις ἕτερος, ὁ καὶ Ψαμμήτιχος, ἔτη ιζ'. *Euseb. apud Sync. p.* 76. *C.*

i Ἀλκμὰν κατά τινας ἐγνωρίζετο. *Sync. p.* 213. *D.*

k Τοῦ Ἰούδα ιθ' ἐβασίλευσεν Ἰεχονίας, ὁ καὶ Ἰωακεὶμ, μῆνας τρεῖς. *Idem p.* 219. *B.*

l Τούτου τῷ τρίτῳ ἔτει (μηνὶ) γέγονεν ἡ πρώτη μετοικεσία ὑπὸ Ναβουχοδονόσορ μεταστήσαντος αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ι' χιλιάδας ἀνδρῶν. *Eidem C.*

m Τοῦ Ἰούδα κ' ἐβασίλευσεν Σεδεκίας ἔτη ια'. *Ibidem B.*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR.	LYD.	MACED.	MED.	ROM.	AEGYPT.	
			Iud. Sedechias	Alyattes	Aeropus	Cyaxares	Tarquinius	XXVI. dyn. Psammuthes	
a In Babylonia Daniel, Ananias, Azarias, Misaël, clari habentur.	45	1416	2	10	8	30	18	8	
		1417	3	11	9	31	19	9	
b Camarina urbs condita.		1418	4	12	10	32	20	10	Perintos condita.
						c IV. ASTYAGES annis XXXVIII.			
d Prophetabant Hieremias et Baruch.		1419	5	13	11	1	21	11	
	46	1420	6	14	12	2	22	12	
		1421	7	15	13	3	23	13	Sappho mulier philosopha, et Alcaeus poëta, clari habentur.
		1422	8	16	14	4	24	14	
Massilia condita.		1423	9	17	15	5	25	15	
R. CLX.	47	1424	10	18	16	6	26	16	Epimenides Athenas emundavit. (Al. subvertit.)
		1425	11	19	17	7	27	17	e Solon, Draconis legibus antiquatis, extra eas, quae ad sanguinem pertinebant, nova genti, cui praeerat, iura constituit.
Iudaea gens capitur.			f CAPTIVITATIS, templique inflammati, anni LXX.			g VII. VAPHRES annis XXV.			
		1426	1	20	18	8	28	1	

h Hebraeorum captivitas, et exterminium templi, quod fuit in Hierusalem, annis LXX, qui supputantur usque in secundum annum Darii.

Nabuchodonosor rex Chaldaeorum, Hierosolymis captis, templum incendit, quod ab initio aedificationis suae manserat annis CCCCXLII. Sententiae autem nostrae etiam Clemens congruit in primo stromate, XLVII olympiade captivitatem Iudaeorum factam esse contestans, regnante apud Aegyptios Vaphre, apud Athenas Phaenippo: (*gr. et arm.* Philippo) et supputari LXX annos desolationis templi, usque ad secundum annum Darii. Captis Hierosolymis ab Assyriis, ad Vaphrem regem Aegypti Iudaeorum reliqui transfugerunt. Huius Vaphris Hieremias quoque propheta meminit. Sedeciam excaecavit Nabuchodonosor, captivumque abduxit: templum autem incendit Nabuzardanes quinto post mense.

		1427	2	21	19	9	29	2

i His temporibus certantibus in agone de voce tragos, id est hircus, in praemio dabatur. Unde tragoedos nuncupatos, quia graece hircus τραγος dicitur.

	48	1428	3	22	20	10	30	3
k Corinthiorum monarchia destructa est.		1429	4	23	21	11	31	4
		1430	5	24	22	12	32	5

a Ἐν Βαβυλῶνι Δανιὴλ Ἰεζεκιήλ, προεφήτευον (καὶ) οἱ τρεῖς παῖδες ἐγνωρίζοντο. *Sync. p.* 230. *B.*

b Καμαρίνα πόλις ἐκτίσθη. *Idem p.* 238. *D.*

c Μήδων δ' ἐβασίλευσεν Ἀστυάγης ἔτη λη'. *Idem p.* 231. *B.*

d Ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας προεφήτευον Ἰερεμίας καὶ Βαρούχ. *Chron. pasch. p.* 139. *D.*

e Σόλων τοῦ Δράκοντος τοὺς νόμους ἠθέτει. *Cedrenus p.* 82. *D.*

f Ἰουδαίων αἰχμαλωσίας καὶ ἀφανισμοῦ τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ναοῦ (ἔτη ο') *Chron. pasch. p.* 136. *D.*

g Αἰγυπτίων ζ' ἐβασίλευσεν Οὔαφρις ἔτη κε', ᾧ προσέφυγον ἁλούσης ὑπὸ Ἀσσυρίων τῆς Ἱερουσαλὴμ οἱ τῶν Ἰουδαίων ὑπόλοιποι. *Euseb. apud. Sync. p.* 76. *C.*

h Πρῶτον ἔτος ἀρχῆς ἀφανισμοῦ τοῦ ναοῦ καὶ αἰχμαλωσίας τοῦ Ἰουδαίων ἔθνους, πλὴν ὀλίγων, οἳ καὶ εἰς Αἴγυπτον κατέβησαν πρὸς Οὐαφρῆν βασιλέα Αἰγύπτου, μετὰ τὰς εἰς αὐτοὺς γενομένας μερικὰς αἰχμαλωσίας, καθ' ἣν ὁ τῶν Χαλδαίων καὶ Βαβυλωνίων βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ ἐπαύσατο πολιορκήσας τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ τὸν Σεδεκίαν ἐκτυφλώσας αἰχμάλωτον ἔλαβεν. Ναβουζάρδαν δὲ ἀρχιμάγειρος μηνὶ πέμπτῳ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς, τόν τε ναὸν πυρπολεῖ διαρκέσαντα ἀπὸ πρώτης οἰκοδομῆς Σολομῶνος ἔτεσι υμβ'. Συνᾴδει δὲ ἡμῖν ὁ Κλήμης καὶ αὐτὸς ἐν τῷ πρώτῳ στρωματεῖ φάσκων, ἐπὶ τῆς μζ' ὀλυμπιάδος τὴν εἰς Βαβυλῶνα αἰχμαλωσίαν τοῦ Ἰουδαίων λαοῦ γενέσθαι, βασιλεύοντος μὲν Αἰγυπτίων Οὐαφρῆ, ἄρχοντος δὲ Ἀθήνησι Φιλίππου· συνάγεσθαί τε τὰ ο' ἔτη τῆς ἐρημίας τοῦ τόπου ἐπὶ τὸ δεύτερον ἔτος Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου. *Chron. pasch. p.* 136-137. *sed perturbata atque interpolata.*

i Τοῖς ἀγωνιζομένοις παρ' Ἕλλησι τράγος ἐδίδοτο, ἀφ' οὗ τραγικοὶ ἐκλήθησαν. *Sync. p.* 239. *A.*

k Ἡ τῶν Κορινθίων κατελύθη μοναρχία κατὰ τούτους τοὺς χρόνους. *Idem p.* 238. *D.*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR. Captivitas	LYD. Alyattes	MACED. Aeropus	MED. Astyages	ROM. Tarquinius	AEGYPT. XXVI. dyn. Vaphres	
		1431	6	25	23	13	33	6	
	49	1432	7	26	24	14	34	7	*a* Solis facta defectio, cum futuram eam Thales ante dixisset.
		1433	8	27	25	15	35	8	
R. CLXX.		1434	9	28	26	16	36	9	
					c VIII. ALCETAS annis XXIX.				
b In Babylone prophethabant Daniel et Ezechiel.		1435	10	29	1	17	37	10	Alyattes, et Astyages dimicaverunt.
							d VI. SERVIUS TULLUS annis XXXIV.		
	50	1436	11	30	2	18	1	11	*e* Isthmia post Melicerten, et pythia, primum acta.
		1437	12	31	3	19	2	12	
		1438	13	32	4	20	3	13	
		1439	14	33	5	21	4	14	*f* Hoc tempore septem sapientes appellati.
	51	1440	15	34	6	22	5	15	
h Duodecimo loco maris imperium tenuerunt Phocenses annis XLIV.		1441	16	35	7	23	6	16	*g* Alyattes et Astyages dimicaverunt primo proelio.
		1442	17	36	8	24	7	17	
		1443	18	37	9	25	8	18	

Servius ancillae, sed nobilis, captivae filius tres montes Urbi addidit, Quirinalem, Esquilinum, Viminalem: fossas circum muros duxit: censum romanorum civium primus instituit: et ad extremum Tarquinii Superbi generi sui, superioris regis filii, scelere occisus est, qui ei successit.

i Anaximander milesius physicus agnoscitur philosophus.

k Agon nemeacus primum ab Argivis actus post eum, qui sub Archemoro fuerat.

R. CLXXX.	52	1444	19	38	10	26	9	19
		1445	20	39	11	27	10	20

l Mortuo Nabuchodonosor Babyloniorum rege, filius suus suscepit imperium Evilmerodach, cui successit frater eius Baltasar; cui Daniel eam scripturam, quae in pariete apparuerat, interpretatus est, significantem imperium Chaldaeorum in Medos et Persas transferendum. Hoc tempore liber Daniel scribitur.

Astyages contra Lydos pugnat.		1446	21	40	12	28	11	21	*m* Phalaris tyrannidem exercet annis XVI.
		1447	22	41	13	29	12	22	
	53	1448	23	42	14	30	13	23	*n* Abaris de Scythia venit in Graeciam.
		1449	24	43	15	31	14	24	
		1450	25	44	16	32	15	25	*o* Eugamon cyrenaeus, qui Telegoniam fecit, agnoscitur.
								p VIII. AMOSIS an. XLII.	

Amosis iste ex septem magis unus fuit, quos nobiles Aegyptii fuisse dicunt.

54	1451	26	45	17	33	16	1
	1452	27	46	18	34	17	2

q Agon gymnicus, quem panathenaeon vocant, actus apud Athenienses tunc primum.

a Θαλῆς μιλήσιος ἔκλειψιν ἡλίου σύμπασαν προεῖπεν. *Sync. p.* 239. *B.*

b Προεφήτευον ἐν Βαβυλῶνι Ἐζεκιὴλ καὶ Δανιήλ. *Chron. pasch. p.* 130. *B-C.*

c Μακεδόνων η΄ ἐβασίλευσεν Ἀλκετὰς ἔτη κθ΄. *Sync. p.* 238. *D.*

d Ῥωμαίων ϛ΄ ἐβασίλευσεν Σερούϊος ὁ καὶ Τοῦλλος ἔτη λδ΄. *Idem p.* 237. *B.*

e Ἴσθμια καὶ πύθια πρώτως ἤχθη μετὰ Μελικέρτην. *Idem p.* 239. *A.*

f Οἱ ἑπτὰ σοφοὶ ὠνομάσθησαν. *Ibidem.*

g Ἀστυάγης Λυδοὺς κατεπολέμει. *Ibidem.*

h ιβ΄ Φωκαεῖς ἐθαλασσοκράτησαν ἔτη μδ΄. *Ibidem. B.*

i Ἀναξίμανδρος μιλήσιος φυσικὸς φιλόσοφος ἐγνωρίζετο. *Ibidem A.*

k Νέμεα πρῶτον ἤχθη ἀγὼν ὑπ' Ἀργείων μετὰ τὸν ἐπ' Ἀρχεμόρῳ. *Ibidem A.*

l Μετὰ Ναβουχοδονόσορ διεδέξατο τὴν Χαλδαίων ἀρχὴν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Εὐειλὰδ-Μαροδὰχ ἔτη ζ΄. Μετὰ Εὐειλὰδ-Μαροδὰχ, βασιλεύει Χαλδαίων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Βαλτάσαρ. *Chron. pasch. p.* 138. *A-B.*

m Φάλαρις Ἀκραγαντίνων ἐτυράννησεν. *Sync. p.* 213. *B.*

n Ἄβαρις ἦλθεν ἐκ τῆς Σκυθίας εἰς Ἑλλάδα. *Idem p.* 239. *A.*

o Εὐγάμων κυρηναῖος, ὁ τὴν Τηλεγονίαν ποιήσας, ἐγνωρίζετο. *Ibidem B.*

p Αἰγυπτίων η΄ ἐβασίλευσεν Ἄμωσις ἔτη μβ΄. *Euseb. apud Sync. p.* 76. *C.*

q Ὁ τῶν παναθηναίων ἀγὼν ἤχθη. *Sync. p.* 239. *B.*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR. Captivitas	LYD. Alyattes	MACED. Alcetas	MED. Astyages	ROM. Servius Tullius	AEGYPT. XXVI dyn. Amosis
		1453	28	47	19	35	18	3
R. CXC.		1454	29	48	20	36	19	4
		1455	30	49	21	37	20	5
				c VIII. CROESUS annis XV.				
	55	1456	31	1	22	38	21	6
						d I. CYRUS annis XXX.		
		1457	32	2	23	1	22	7

a Aesopus fabularum auctor interimitur a Delphis.

b Pisistratus Atheniensium tyrannus usque initaliam transgreditur.

e Cyrus Medorum destruxit imperium, et regnavit Persis subverso rege medorum Astyage. Regnaverunt Medi super Assyrios annis CCCLIV.

f Idem Cyrus Hebraeorum captivitate laxata quinquaginta ferme hominum milia regredi fecit in Iudaeam: qui constructo altari, templi fundamenta iecerunt. Sed cum a vicinis gentibus fabricatio impediretur, imperfectum opus usque ad Darium permansit, solo tantum altari consistente.

Eo tempore Iesus filius Iosedech, et Zorobabel regii generis, filius Salathiel clari habebantur, qui et principes fuerunt eorum, qui regressi sunt in Iudaeam.

Colligitur omne tempus captivitatis Iudaeorum anni LXX, qui secundum quosdam a tertio anno Ioachim, usque ad vicesimum annum Cyri regis Persarum, computantur: porro secundum alios, a Iosiae Iudaeorum regis anno XIII, sub quo Hieremias prophetare coepit, usque ad primum annum supradicti Cyri regis Persarum. Desolationis vero templi sub Dario rege complentur anni LXX.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR.	LYD.	MACED.	MED.	ROM.	AEGYPT.
		1458	33	3	24	2	23	8
h Simonides clarus habetur.		1459	34	4	25	3	24	9
	56	1460	35	5	26	4	25	10
		1461	36	6	27	5	26	11
		1462	37	7	28	6	27	12
		1463	38	8	29	7	28	13
					l IX. AMYNTAS annis L.			
R. CC.	57	1464	39	9	1	8	29	14
		1465	40	10	2	9	30	15
		1466	41	11	3	10	31	16

g Stesichorus poëta moritur.

i Xenophanes colophonius clarus habetur.

k Chilo, qui de septem sapientibus fuit, ephorus in Lacedaemone constituitur, id est respector, dispositione communis gentis.

m Prophetabant Aggaeus et Zacharias.

n Anaximenes physicus philosophus agnoscitur.

Ea, quae de Croeso memorantur, quomodo temptaret oracula, his fuere temporibus.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR.	LYD.	MACED.	MED.	ROM.	AEGYPT.
		1467	42	12	4	11	32	17

o Croesus adversus Cyrum bellum iniit, Apollinis responsis credens, et victus est.

a Αἴσωπος μυθοποιὸς ἐγνωρίζετο, ὃς ὑπὸ Δελφῶν ἀπώλετο. *Syn. p. 239. B.*

b Πεισίστρατος Ἀθηναίων ἐτυράννησεν καὶ εἰς Ἰταλίαν παρῆλθεν. *Ibidem C.*

c Λυδῶν ἐβασίλευσε η΄ Κροῖσος ἔτη ιε΄. *Ibidem D.*

d Περσῶν ἐβασίλευσεν πρῶτος Κῦρος ὁ πέρσης ἔτη λ΄. *Chron. pasch. p. 142. B.*

e Κῦρος Ἀστυάγην βασιλεύοντα Μήδων καθελὼν, τὴν περσικὴν εἰσῆξεν βασιλείαν. *Sync. p. 235. C.*

f Κῦρος ἀνῆκε τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ Ἰουδαίων ἔθνους πορεύεσθαι εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα· καθ' ὃν ἐπανελθόντες ἀπὸ Βαβυλῶνος ἀμφὶ τὰς πέντε μυριάδας Ἰουδαίων, τὸ θυσιαστήριον ἤγειρον. καὶ θεμελίους κατέβαλον τοῦ ἱεροῦ Τῶν δὲ περιοίκων ἐθνῶν ἐπισχόντων, διέμεινεν τὸ ἔργον ἀτελὲς μέχρι δευτέρου ἔτους Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου βασιλέως Περσῶν, μόνου τοῦ θυσιαστηρίου συνεστῶτος. *Chron. pasch. p. 142. C.*

g Στησίχορος τέθνηκεν. *Sync. p. 239. C.*

h Σιμωνίδης ἐγνωρίζετο. *Chron. pasch. p. 143. A.*

i Ξενοφάνης Κολοφώνιος ἐγνωρίζετο. *Ibidem B.*

k Χίλων εἷς τῶν ἑπτὰ φιλοσόφων ἐν Λακεδαιμονίᾳ ἔφορος ἐγένετο. *Sync. p. 239. C.*

l Μακεδόνων θ΄ ἐβασίλευσεν Ἀμύντας ἔτη ν΄. *Idem p. 247. A.*

m Προεφήτευον Ἀγγαῖος καὶ Ζαχαρίας· καθ' οὓς ἐν Περσίδι Ἰησοῦς, ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ, ἱερεὺς ἐγνωρίζετο, καὶ Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλαθιὴλ, βασιλικοῦ γένους ὤν, οἱ καὶ ἡγήσαντο τῆς ἀπὸ Βαβυλῶνος ἐπανόδου *Chron. pasch. p. 142. D.*

n Ἀναξιμενίδης φυσικὸς ἐγνωρίζετο. *Sync. p. 239. C.*

o Κροῖσος ἐπὶ Κῦρον ἐστράτευσεν. *Chron. pasch. p. 143. B.*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR.	MACED.		PERS.	ROM.	AEGYPT.	
			Captivitas	Amyntas		Cyrus	Servius Tullus	XXVI dynastia Amosis	
	58	1468	43	13	5	12	33	18	
		1469	44	14	6	13	34	19	*a* Thales moritur.

Tarquinius Superbus Servio socero occiso romanum arripeit imperium: Vulscos, Gabios, Veios, Suessam Pometiam subegit: et, cum oppugnaret Ardeam, caussa Tarquinii lanioris filii sui, qui Lucretiam corruperat, regno expulsus est. Idem Tarquinius Superbus excogitavit vincula, taureas, lnatas, lautumias, carceres, exilia, metalla, compedes, et catenas.

b VII. TARQUINIUS Superbus an. XXXV.

Templum Apollinis delphici secunda vice incensum.		1470	45	15	7	14	1	20	

c Cyrus Sardes capit. Croesus a Cyro captus est, et Lydorum regnum destructum est, quod stetit annis CCXXXII.

	59	1471	46	8	15	2	21	*d* Theognis poëta
		1472	47	9	16	3	22	clarus habetur

Harpagus, qui apud Cyrum primi loci habebatur, adversum Ioniam dimicat.

		1473	48	10	17	4	23	*e* Pisistratus se-
R. CCX.		1474	49	11	18	5	24	cunda vice Athenis
		1475	50	12	19	6	25	regnat.
	60	1476	51	13	20	7	26	*f* Pherecydes histo-
Ibycus carminum		1477	52	14	21	8	27	ricus clarus habetur.
scriptor agnoscitur.		1478	53	15	22	9	28	
		1479	54	16	23	10	29	*g* Simonides ly-
	61	1480	55	17	24	11	30	ricus et Phocylides
Anacreon lyri-		1481	56	18	25	12	31	et Xenophanes (*al.*
cus poeta cognosci-		1482	57	19	26	13	32	Theophanes) physi-
tur.		1483	58	20	27	14	33	cus scriptor tragoe- diarum, clari haben
R. CCXX.	62	1484	59	21	18	15	34	tur.

h Apud Samum tyrannidem exercent tres fratres, Polycrates, Sylus, et Pantagnostus.

i Pythagoras physi-		1485	60	22	29	16	35	Decimo tertio loco
cus philosophus claret.		1486	61	23	30	17	36	mare obtinuerunt Sa-

Samii Dicaearchiam civitatem condiderunt, quam nunc Puteolos vocant. mii.

l II. CAMBYSES annis VIII.

k Tomyris regina Massagetarum Cyrum interficit.		1487	62	24	1	18	37	Cambysen aiunt ab
	63	1488	63	25	2	19	38	Hebraeis secundum
Hipparchus et Hip-		1489	64	26	3	20	39	Nabuchodonosor vo-
pias Athenis tyran-		1490	65	27	4	21	40	cari: sub quo histo-
nidem exercent.		1491	66	28	5	22	41	ria Iudith, quae Holo-
	64	1492	67	29	6	23	42	phernem interfecit, scribitur.

XXVII dynastia Persarum.

m Aegypti XXVII dynastia Persarum (quippe Cambyses obtinuit Aegyptum in anno sexto, *al.* V. *al.* VII. regni sui) usque ad Darium filium Xerxis annis CXI.

a Θάλης ἀπέθανεν. *Chron. pasch. p.* 143. *B.*

b Ῥωμαίων ἐβασίλευσεν Ταρκύνιος Σούπερβος ἔτη κε'. *Sync. p.* 237. *B.*

c Κροῖσος κατα Κύρου στρατεύσας ἥλω σὺν τῇ Λυδῶν βασιλείᾳ διαρκεσάσῃ ἔτη σλβ'. *Idem p.* 240. *A.*

d Θέογνις ποιητης ἐγνωρίζετο. *Chron. pasch. p.* 134. *D.*

e Πεισίστρατος Ἀθηναίων τὸ δεύτερον ἐβασίλευσεν. *Sync. p.* 238. *B.*

f Φερεκύδης ἱστορικὸς ἐγνωρίζετο Πυθαγόρου διδάσκαλος. *Ibidem.*

g Σιμωνίδης μελοποιὸς ἐγνωρίζετο. Φωκυλίδης καὶ Ξενοφάνης φυσικὸς τραγῳδοποιὸς ἐγνωρίζοντο. *Ibidem.*

h Σάμου τύραννοι Πολυκράτης καὶ Σύλλος καὶ Παντάγνωστος. *Sync. p.* 238. *A.*

i Πυθαγόρας φυσικὸς φιλόσοφος ἐγνωρίζετο. *Chron. pasch. p.* 143. *A.*

k Τόμυρις γυνή, Μασσαγετῶν βασίλισσα, Κῦρον ἀνεῖλε. *Chron. pasch. p.* 144. *A.*

l Περσῶν β' ἐβασίλευσε Καμβύσης ἔτη η'. Καμβύσην φασὶν παρ' Ἑβραίοις δεύτερον Ναβουχοδονόσορ καλεῖσθαι, ἐφ' οὗ τὴν κατὰ Ἰουδὶθ ἱστορίαν λέγουσιν γεγενῆσθαι. *Ibidem. B.*

m Εἰκοστὴ ἑβδόμη δυναστεία περσῶν βασιλέων η'. Καμβύσης ἔτει πέμπτῳ τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἐβασίλευσεν Αἰγύπτου ἔτη γ'. *Euseb. apud Sync. p.* 76. *C-D.*

OLYMP.	ABRAHAMUS	HEBR.	MACED.	PERS.	ROM.
		Captivitas	Amyntas	Cambyses	Tarquinius
	1493	68	30	7	24

a Apud Hebraeos pontifex maximus Iesus filius Iosedech, et princeps gentis Zorobabel clari habentur. Prophetabant apud Hebraeos novissimi Aggaeus, Zacharias, et Malachias.

R. CCXXX.

	1494	69	31	8	25

b III. MAGI mensibus VII.

Post Cambysen duo fratres Magi regnaverunt mensibus VII: post quos Darius filius Hystaspis annis XXXVI.

	1495	70	32	s	26

c IV. DARIUS annis XXXVI.

A Davide usque ad LXX. annum captivitatis Iudaeorum, anni DLV. A LXX. captivitatis supputantur Darii regis Persarum anni XXXIV, cuius regni anno X. apud Romanos regii dominatus finis est factus.

65	1496	71	33	1	27

OLYMP.	ABRAHAMUS	MACED.	PERS.	ROM.
		Amyntas	Darius	Tarquinius
	1497	34	2	28

Olympias LXV, in qua Persarum regis Darii, filii Hystaspis, fuit annus secundus. Ideo secundus annus bis scribitur, quia annus in Magorum fratrum septem mensibus computatur.

	1498	35	3	29

d Harmodius et Aristogiton Hipparchum Atheniensium tyrannum interfecerunt: et Leaena meretrix amica eorum, cum tormentis cogeretur, ut socios proderet, linguam suam mordicitus amputavit.

	1499	36	4	30

Templum Hierosolymis consummatur, prophetantibus apud Iudaeos Aggaeo et Zacharia.

e Secundo anno Darii regis Persarum templum in Hierosolymis extruitur a Zorobabele, consummaturque opus anno quarto. Remissio quidem captivitatis Iudaeorum et venia templi aedificandi sub Cyro exordium habuit: consummatur vero templum sub Dario: quia viciniae gentes assiduis incursibus aedificationem templi impedierant. Clemens quoque congruit in primo stromate ita scribens: " Et " perseveravit captivitas annis septuaginta, usque ad secundum annum Darii filii Hystaspis, qui Per- " sis, et Assyriis, et Aegypto regnavit: sub quo Aggaeus et Zacharias, et unus ex duodecim, qui vocatur " Angelus, prophetarunt: sacerdotio quoque functus est Iesus filius Iosedech. " Haec supradictus vir. Quod autem septuagesimus annus desolationis templi altero anno Darii fuerit expletus, domesticus testis est Zacharias propheta secundo anno Darii ita dicens: " Domine omnipotens, quousque misereberis Hierusa- " lem, et civitatibus Iuda, quas despexisti? Iste septuagesimus annus est. "

a Ἱεράτευσεν Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδέκ, ἅμα Ζοροβάβελ. Ἅμα Ἀγγαῖος καὶ Ζαχαρίας καὶ ὁ εἷς τῶν ιβ´ Ἄγγελος προφητεύουσιν. *Chron. pasch. p.* 144-145.

b Περσῶν τρίτοι ἐβασίλευσαν δύο ἀδελφοὶ Μέρδιος καὶ Πανζύθης μῆνας ζ. *Idem p.* 144. C.

c Περσῶν τέταρτος ἐβασίλευσεν Δαρεῖος Ὑστάσπου ἔτη λς´. *Ibidem D.*

d Ἁρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων ἀνεῖλον Ἵππαρχον τύραννον· καθ' οὓς Λέαινα ἡ ἑταίρα ὑπ' αὐτῶν ἀναγκαζομένη κατειπεῖν τοὺς συνωμότας, τὴν ἑαυτῆς ἀπέτρησε γλῶσσαν. *Sync. p.* 238. *B.*

e Κατὰ μὲν Κῦρον ἡ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ Ἰουδαίων ἔθνους ἐλευθερία γίνεται, καὶ ἡ συγχώρησις τῆς τοῦ ἱεροῦ οἰκοδομῆς· εἰς ἔργον δὲ χωρεῖ καὶ τελειοῦται ὁ ναὸς αὐτοῖς τὸ β´ ἔτος Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου, τῶν περιοίκων ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ τὴν οἰκοδομὴν ἐπισχόντων. Συνᾴδει δὲ τούτοις καὶ ὁ Κλήμης, ἐν τῷ πρώτῳ στρώματι γράφων οὕτως· Καὶ ἔμεινεν ἡ αἰχμαλωσία ἔτη ο´, καταλήξασα εἰς τὸ β´ ἔτος Δαρείου υἱοῦ Ὑστάσπου Περσῶν καὶ Ἀσσυρίων καὶ Αἰγυπτίων γενομένου βασιλέως, ἐφ' οὗ Ἀγγαῖος καὶ Ζαχαρίας, καὶ ὁ εἷς τῶν ιβ´ Ἄγγελος προφητεύουσι. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ δηλωθεὶς ἀνήρ. Περὶ δὲ μέχρι δευτέρου ἔτους Δαρείου τὸ ο´ τῆς ἐρημίας τοῦ ἱεροῦ ἔτος παρατεῖναι, μάρτυς ἐχέγγυος ὁ προφήτης Ζαχαρίας, ἔτους δευτέρου Δαρείου εἰπών· Κύριε παντοκράτορ, ἕως τίνος οὐ μὴ ἐλεήσεις τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ τὰς πόλεις Ἰούδα, ἃς ὑπερεῖδες; τοῦτο ο´ ἔτος. *Idem p.* 144-145.

*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	MACED. Amyntas	PERS. Darius	ROM. Tarquinius	
	66	1500	37	5	31	
		1501	38	6	32	
		1502	39	7	33	*a* Decimo quarto loco maris imperium tenuerunt Lacedaemonii annis II.
R. CCXL.	67	1503	40	8	34	
		1504	41	9	35	

b Romanorum reges a Romulo, septem usque ad Tarquinium Superbum, imperaverunt annis CCXL, sive, ut quibusdam placet, CCXLIII. (*al.* CCXLIV.) Inde apud eos dominatus regii finis est. Post exactos itaque reges primum consules a Bruto esse coeperunt: dein tribuni plebis ac dictatores: et rursum consules rem publicam obtinuerunt per annos ferme CCCCLXIIII, usque ad Iulium Caesarem, qui primus singulare arripuit imperium olympiade CLXXXIII.

Pulsis Urbe regibus, vix usque ad XV lapidem Romani tenebant imperium.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	MACED. Amyntas	PERS. Darius	ROM. Consules	
		1505	42	10	1	*c* Decimo quinto loco mare obtinuerunt Naxii annis X.
		1506	43	11	2	
		1507	44	12	3	
	68	1508	45	13	4	
		1509	46	14	5	
Valerius Bruti collega adeo pauper mortuus est, ut sumptu publico sepliretur.		1510	47	15	6	
		1511	48	16	7	
	69	1512	49	17	8	Census agitato, inventa sunt Romae hominum CXX. (*al.* CXV.) milia.
		1513	50	18	9	

d Nono anno post exactos reges nova Romae dignitas est creata, dictatura scilicet, et magister equitum (*al.* militum), qui dictatori obsequeretur. Dictator primus Largius; magister equitum Spurius Cassius fuit.

e X. ALEXANDER an. XLIII.

						f Hellanicus historiographus, et Democritus philosophus, et Heraclitus σκοτεινός cognomento, id est tenebrosus, et Anaxagoras physicus clari habentur.
R. CCL.		1514	1	19	10	
		1515	2	20	11	
g Decimo sexto loco maris imperium tenuerunt Eretrienses an. XV.	70	1516	3	21	12	
		1517	4	22	13	
h Pythagoras philosophus moritur.		1518	5	23	14	*i* Latini contra Romanos rebellant.
Volsci Coriolos perdiderunt.		1519	6	24	15	
l Piraeeus moenibus cingitur a Themistocle.	71	1520	7	25	16	*k* Romae populus a patribus facta seditione discedit.
		1521	8	26	17	
		1522	9	27	18	
		1523	10	28	19	
R. CCLX.	72	1524	11	29	20	
		1525	12	30	21	

Marcius, qui Coriolos ceperat, interventu matris Veturiae, et uxoris Volumniae ab oppugnatione Urbis removit exercitum.

Bellum, quod Marathone gestum est, et ea, quae de Miltiade scribuntur, et Aristide, qui cognominabatur iustus.

a Λακεδαιμόνιοι ιδ' ἐθαλασσοκράτησαν ἔτη ιβ' *Sync. p.* 238. *C.*

b Ἀπὸ Ῥωμύλλου ἐπὶ Ταρκύνιον βασιλεῖς Ῥωμαίων ζ' μεθ' οὓς λοιπὸν ὕπατοι ἀρξάμενοι ἀπὸ Κολλατίνου καὶ Βρούτου· εἶτα δήμαρχοι καὶ δικτάτωρες· μεθ' οὓς πάλιν ὕπατοι, πάντες διεγένοντο ἔτεσι υξδ' ἕως [illegible] κοσμικοῦ ἔτους, καθ' ὃ Γάϊος Ἰούλιος Καῖσαρ ἐμονάρχησε πρῶτος. *Idem. p.* 237-238.

c Νάξιοι ἐθαλασσοκράτησαν ιε', ἔτη ι'. *Idem p.* 247. *B.*

d Δικτάτωρ ἐν Ῥώμῃ πρῶτος κατεστάθη Ῥοῦφος Λάρκιος. *Idem p.* 248. *C.*

e Μακεδόνων ἐβασίλευσεν Ἀλέξανδρος ἔτη μγ'. *Idem p.* 147. *B.*

f Ἑλλάνικος ἱστορικός, καὶ Δημόκριτος Ἀβδηρίτης φυσικὸς φιλόσοφος. καὶ Ἡράκλειτος, ὁ σκοτεινὸς λεγόμενος, καὶ Ἀναξαγόρας φυσικός, ἤκμαζον. *Idem p.* 238. *C.*

g Ἐρετριεῖς ις' ἐθαλασσοκράτησαν ἔτη ιε'. *Idem p. C.* 247. *B.*

h Πυθαγόρας ὁ φιλόσοφος τέθνηκεν. *Idem p.* 247. *C.*

i Λατῖνοι Ῥωμαίων ἀπέστησαν. *Ibidem.*

k Ἐν Ῥώμῃ ὁ δῆμος ἀπέστη τῆς συγκλήτου. *Ibidem.*

l Ὁ Πειραιεὺς ἐτειχίσθη ὑπὸ Θεμιστοκλέους. *Ibidem.*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	MACED. Alexander	PERS. Darius	ROM. Consules	
		1526	13	31	22	*a* Aegyptus recessit a Dario.
b Panyasis poëta illustris habetur.		1527	14	32	23	
Trecenti nobiles familiae Fabiae viri a Veientibus caesi.	73	1528	15	33	24	
		1529	16	34	25	*c* Pindarus et Simonides lyrici poëtae insignes habentur.
Cum in Algido monte romani milites obsiderentur, a dictatore Quintio Cincinnato liberati sunt.		1530	17	35	26	Gelo Syracusis regnat in Sicilia.
d Mare obtinuerunt Aeginetae annis XX, (*al.* XXV.) usque ad transitum Xerxis.		1531	18	36	27	
			e V. XERXES Darii annis XXI.			
g Romae virgo vestalis Pompilia deprehensa in stupro viva defossa est.	74	1532	19	1	28	*f* Xerxes Aegyptum capit. Aristides cum ignominia eicitur.
h Choerilus et Phrynichus insignes habentur.		1533	20	2	29	Xerxes pontem in hellespontiaco mari fecit.
R. CCLXX.						
		1534	21	3	30	*i* Xerxes, cum Athenas venisset, incendit urbem sub principe Calliade.
k Diagoras agnoscitur, et sectatores eius physici philosophi.		1535	22	4	31	
	75	1536	23	5	32	
		1537	24	6	33	Bellum, quod in Thermopylis gestum est, et apud Salaminam navale certamen.
Athenienses iterum Piraeeum muro vallant.		1538	25	7	34	*l* Bellum in Plataeia factum et in Mycale pugna.
		1539	26	8	35	
	76	1540	27	9	36	
m Aeschylus tragoediarum scriptor agnoscitur.		1541	28	10	37	
		1542	29	11	38	
n Hieron post Gelonem Syracusis tyrannidem exercet.		1543	30	12	39	
R. CCLXXX.	77	1144	31	13	40	*o* Pindarus musicus clarus habetur.
p Sophocles tragoediarum scriptor primum ingenii sui opera publicavit.		1545	32	14	41	*q* Themistocles in Persas fugit.
		1546	33	15	42	*r* Romae sub hoc tempore virgo vestalis Sunia deprehensa in stupro viva defossa est.
		1347	34	16	43	
	78	1548	35	17	44	*s* Sophocles et Euripides clari habentur tragoediarum poëtae.
		1549	36	18	45	*t* Herodotus historiarum scriptor agnoscitur.

Zeuxis praeclarus pictor agnoscitur, ex cuius aliqui imaginibus, quas plurimas apud diversos invitatus fecerat, lavacrum Byzantinorum appellatum arbitrantur.

a Αἴγυπτος ἀπέστη Περσῶν. *Sync. p.* 255. *B.*

b Πανύασις ποιητὴς ἐγνωρίζετο. *Idem p.* 248. *C.*

c Πίνδαρος καὶ Σιμωνίδης μελοποιοὶ ἐγνωρίζοντο. *Idem p.* 254. *B.*

d Ἐθαλασσοκράτησαν Αἰγινῆται ἔτη ί (*seu* κ') *Idem p.* 247. *C.*

e Περσῶν ε' ἐβασίλευσε Ξέρξης υἱὸς Δαρείου ἔτη κα'. *Idem p.* 250. *D.*

f Ξέρξης Αἴγυπτον παρέλαβεν. *Ibidem.*

g Ἐν Ῥώμῃ Πομπιλία τις παρθένος ἐπὶ διαφθορᾷ καταγνωσθεῖσα ζῶσα κατωρύγη. *Idem p.* 254. *B.*

h Χοίριλλος καὶ Φρύνιχος ἐγνωρίζοντο. *Ibidem.*

i Ξέρξης εἰς Ἀθήνας ἐλθὼν ἐνέπρησεν αὐτὰς ἐπὶ Καλλιάδου Ἀθηναίων ἄρχοντος. *Idem p.* 250. *D.*

k Οἱ περὶ Διαγόραν φυσικοὶ φιλόσοφοι ἤκμαζον. *Idem p.* 254. *B.*

l Ἡ ἐν Θερμοπύλαις μάχη, καὶ ἡ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία. *Ibidem.*

m Αἰσχύλος τραγῳδοποιὸς ἐγνωρίζετο. *Ibidem.*

n Ἱέρων Συρακουσίων ἐτυράννει καὶ ὅλης Σικελίας. *Ibidem.*

o Πίνδαρος ἐγνωρίζετο. *Chron. pasch. p.* 161. *D.*

p Σοφοκλῆς τραγῳδοποιὸς πρῶτον ἐπεδείξατο. *Sync. p.* 254. *B.*

q Θεμιστοκλῆς εἰς Πέρσας φεύγει. *Ibidem.*

r Ἐν τῇ Ῥώμῃ Σουνία παρθένος φθαρεῖσα κατωρύγη ζῶσα. *Ibidem.*

s Εὐριπίδης ἐγνωρίζετο. *Chron. pasch. p.* 162. *A.*

t Ἡρόδοτος ἱστοριογράφος ἐγνωρίζετο. *Ibidem B,*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	MACED. Alexander	PERS. Xerxes	ROM. Consules	
		1550	37	19	46	

a Themistocles exul a Persarum rege Xerxe susceptus, cum videret illum bellum inferre Atheniensibus civibus suis, ne aut destitueret bene de se meritum, aut oppugnaret patriam suam, Magnesiae hausto tauri sanguine moritur.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	MACED.	PERS.	ROM.	
Principium LXXI. iubelei secundum Hebraeos.		1551	38	20	47	*b* Bacchylides et Diagoras atheus plurimo sermone celebrantur.
c Socrates nascitur.	79	1552	39	21	48	Lapis in Aegos fluvium de caelo ruit.
						d VI. ARTABANUS mensibus VII. Post quem VII. ARTAXERXES LONGIMANUS annis XL. Artabani septem menses in ordine anni reputantur.
R. CCXC.						
e Ea, quae de Mardochaeo et Esther scripta sunt, quidam affirmant sub Artaxerxe rege gesta: quod ego non puto. Numquam enim Ezras de his siluisset: qui scribit hoc tempore et Nehemiam et Ezram reversos de Babylone, et ea deinceps consecuta, quae ab eis gesta referuntur.		1553	40	1	49	*f* Sicilia a populo regebatur, seditione facta.
		1554	41	2	50	*g* Solis facta defectio. Anaxagoras moritur.
		1555	42	3	51	*h* Cimon iuxta Eurymedontem
	80	1556	43	4	52	Persas navali pedestrique certamine superat: et medicum bellum conquiescit.
						i XI. PERDICCA annis XXVIII.
Reges gentium diversarum decimo octavo loco mare obtinuerunt.		1557	1	5	53	*k* Evenus versificator cognoscebatur.
		1558	2	6	54	*l* Heraclitus clarus habetur.

m Ezras sacerdos apud Hebraeos insignis agnoscitur: cuius aetate pontifex maximus habitus est Eliasib, filius Ioachim, filii Iesu, filii Iosedech. Fuit autem Ezras eruditissimus legis divinae, et clarus omnium Iudaeorum magister, qui de captivitate regressi fuerant in Iudaeam: affirmaturque divinas scripturas memoriter condidisse, et ut Samaritanis non commiscerentur, litteras iudaicas commutasse.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	MACED.	PERS.	ROM.	
		1559	3	7	55	
	81	1560	4	8	56	*n* Empedocles et Parmenides physici philosophi notissimi habentur.
		1561	5	9	57	
p Pherecydes secundus historiarum scriptor agnoscitur.		1562	6	10	58	*o* Zeno et Heraclitus tenebrosus agnoscebantur.
Aristarchus tragoediographus agnoscitur.		1563	7	11	59	*q* Cratinus et Plato comoediarum scriptores habentur.
R. CCC.	82	1564	8	12	60	

a Θεμιστοκλῆς αἷμα ταύρου πιὼν τελευτᾷ. *Chron. pasch. p.* 162. *C.*

b Βακχυλίδης ἤκμαζεν. *Ibidem B.*

c Σωκράτης ἐγεννήθη. *Ibidem.*

d Περσῶν ϛ' ἐβασίλευσεν Ἀρτάβανος μῆνας ζ'· μεθ' ὃν ζ' Ἀρταξέρξης ὁ ἐπικληθεὶς μακρόχειρ ἔτη μα. *Ibidem C.*

e Τὰ κατὰ τὴν Ἐσθὴρ καὶ Μαρδοχαῖον φασί τινες ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις γεγενῆσθαι· ἐγὼ δ' οὐ πείθομαι· οὐ γὰρ ἂν ἐσιώπησε τὰς κατ' αὐτοὺς πράξεις ἡ τοῦ Ἔσδρα γραφή, ἥτις κατὰ τὸν Ἀρταξέρξην ἱστορεῖ καὶ Ἔσδραν καὶ Νεεμίαν ἐκ Βαβυλῶνος ἀνεληλυθέναι, καὶ τὰς ἐμφερομένας πράξεις αὐτῶν γεγονέναι. *Ibidem D. et Sync. p.* 249. *A.*

f Σικελίας δημοκρατία. *Sync. p.* 254. *C.*

g Ἡλίου ἔκλειψις. Ἀναξαγόρας θνήσκει. *Ibidem.*

h Κίμων ἐπ' Εὐρυμέδοντι ναυμαχίᾳ Πέρσας νικᾷ καὶ πεζομαχίᾳ. *Ibidem.*

i Μακεδόνων ια' ἐβασίλευσε Περδίκκας ἔτη κη'. *Sync. p.* 257. *B.*

k Εὔηνος ἐλεγείας ποιητὴς ἐγνωρίζετο. *Idem p.* 254. *C.*

l Ἡράκλειτος ἐγνωρίζετο. *Ibidem A.*

m Ἔσδρας ἱερεὺς παρὰ Ἰουδαίοις ἐγνωρίζετο, καθ' ὃν ἀρχιερεὺς ἦν Ἐλιασὶβ υἱὸς Ἰωακεὶμ τοῦ υἱοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ἰωσεδέκ· ἦν δὲ ὁ Ἔσδρας γραμματεὺς νόμων ἱερῶν διδάσκαλος ἐπιφανὴς τῶν ἀπὸ Βαβυλῶνος εἰς Ἰουδαίαν ἐπανελθόντων. *Idem p.* 248-249.

n Ἐμπεδοκλῆς καὶ Παρμενίδης φυσικοὶ φιλόσοφοι ἐγνωρίζοντο. *Idem p.* 254. *C.*

o Ζήνων καὶ Ἡράκλειτος ὁ σκοτεινὸς ἤκμαζον. *Ibidem.*

p Φερεκύδης ὁ δεύτερος ἱστοριογράφος ἐγνωρίζετο. *Chron. pasch. p.* 163. *B.*

q Κρατῖνος καὶ Πλάτων οἱ κωμικοὶ ἤκμαζον. *Sync. p.* 247. *D.*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	MACED. Perdicca	PERS. Artaxerxes	ROM. Consules	
		1565	9	13	61	*a* Romae Clariorum (*al.* clarus)
		1566	10	14	62	agon centenarius primom actus.

Trecentesimo secondo anno ab Urbe condita decemviri creati, et secundum post annum eiecti sunt propter Appium Claudium, qui Virginii (*al.* quia virginem) cuiusdam filiam contra Latinos in Algido militantis voluit abducere.

Romani per legatos ab Atheniensibus iura petierunt, ex quibus duodecim tabulae perscriptae.		1567	11	15	63	*b* Crates comicus, et Telesilla, ac Bacchylides lyricus clari habentur. Praxilla quoque et Cleobulina sunt celebres.
d Abaris hyperboraeus ariolus agnoscitur.	83	1568	12	16	64	*c* Templum Iunonis, quod in Argis fuerat, incensum.
e Tribuni plebis et aediles Romae facti, consulibus eiectis.		1569	13	17	65	*f* Athenienses et Lacedaemonii foedus triginta annorum ineunt.
		1570	14	18	66	
g Herodotus, quum Athenis libros suos in concilio legisset, honoratus est.		1571	15	19	67	
	84	1572	16	20	68	

h Nehemias hebraeus minister vinarius Artaxerxis regis Persarum, concedente sibi domino suo, vicesimo eius anno de Babylone venit in Iudaeam: et tricesimo secundo muros urbemque restituit. Scribit Ezras sub pontifice Ioiade filio Ioasib, cui successit Iohannes filius suus, et deinde Iaddas, qui tempore Alexandri macedonis fuit, opus fuisse completum. Hac usque Hebraeorum divinae scripturae annales temporum continent. Ea vero, quae post haec apud eos gesta sunt, exhibebimus de libro Maccabaeorum, et Iosephi, et Africani scriptis, qui deinceps universam historiam usque ad romana tempora persecuti sunt.

i Melissus physicus agnoscitur philosophus.		1573	17	21	69	*k* Euripides tragoediarum scriptor clarus habetur, et Protagoras sophista, cuius libros decreto publico Athenienses combusserunt.
R. CCCX.		1574	18	22	70	
		1575	19	23	71	
					72	
m Phidias eburneam Minervam facit Atheniensibus.	85	1576	20	24		*l* Romae rursum consules creati.
		1577	21	25	73	*n* Theaetetus mathematicus agnoscitur.
Fidenates contra Romanos rebellant.		1578	21	26	74	
		1579	23	27	75	
o Aristophanes clarus habetur, et Sophocles poeta tragicus.	86	1580	24	28	76	*p* Gens Campanorum in Italia constituta.

a Ἐν Ῥώμῃ Κλαρίων ἀγὼν ἑκατονταετὴς ἤχθη πρῶτος. *Sync. p.* 247. *D.*

b Κράτης ὁ κωμικὸς καὶ Τελέσιλλα καὶ Πραξίλλα καὶ Κλεοβουλίνα ἐγνωρίζοντο. *Ibidem.*

c Ὁ τῆς Ἥρας ναὸς ἐνεπρήσθη. *Ibidem.*

d Ἄβαρις ὑπερβόρειος χρησμολόγος ἐγνωρίζετο. *Idem p.* 248. *A.*

e Δήμαρχοι καὶ ἀγορανόμοι ἐν Ῥώμῃ ᾑρέθησαν, μηκέτι ὄντων ὑπάτων. *Idem p.* 254. *C.*

f Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι σπονδὰς ἐποιήσαντο πρὸς ἀλλήλους τριακοντούτεις. *Idem p.* 247. *D.*

g Ἡρόδοτος ἱστορικὸς ἐτιμήθη παρὰ τῆς Ἀθηναίων βουλῆς ἀναγνοὺς αὐτοῖς τὰς βίβλους. *Idem p.* 247-248.

h Νεεμίας οἰνοχόος Ἀρταξέρξου, εἰκοστῷ ἔτει τοῦ αὐτοῦ Ἀρταξέρξου αἰτήσας τὸν βασιλέα ἄνεισιν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐκ Βαβυλῶνος, τὴν πόλιν τε αὐτοῖς τείχεσιν ἐγείρειν εἰκοστῷ ἔτει Ἀρταξέρξου τοῦ μακρόχειρος ἀρχομένου τοῦ ἔργου, καὶ τελειωθέντος κατὰ τὸ λβ´ ἔτος αὐτοῦ· ὡς δὲ ἱστορεῖ ἡ τοῦ Ἔσδρα γραφή, ἐπὶ ἀρχιερέως Ἰωδαὲ υἱοῦ Ἰασὶβ· μετὰ δὲ τὸν Ἰωδαὲ Ἰωάννης ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀρχιεράτευσεν· μετὰ δὲ τὸν Ἰωάννην ὁ κατὰ Ἀλέξανδρον γενόμενος ὕστερον τὸν μακεδόνα Ἰαδδοῦς. Ἕως μὲν ὧδε Ἔσδρα καὶ Νεεμίου αἱ ἐνδιάθετοι ἑβραϊκαὶ γραφαὶ ἐκκλησιάζεσθαι παρεδόθησαν. Τὰ δὲ μετὰ ταῦτα συμβάντα ἢ πραχθέντα τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Ἰώσηππος ἐν τοῖς μακκαβαϊκοῖς ἱστορεῖ, καὶ Ἀφρικανὸς μὲν αὐτὸς ἐν ἐπιτόμῳ. *Sync. p.* 249. *B.*

i Μέλισσος φυσικὸς ἐγνωρίζετο. *Idem p.* 248. *A.*

k Εὐριπίδης τραγῳδοποιὸς ἐγνωρίζετο. Πρωταγόρας ὁ σοφιστὴς ἤκμαζεν· τούτου Ἀθηναῖοι τὰς βίβλους ἐψηφίσαντο καῦσαι. *Ibidem.*

l Ἐν Ῥώμῃ πάλιν ὕπατοι. *Ibidem.*

m Φειδίας τὴν ἐλεφαντίνην Ἀθηνᾶν ἐποίησεν. *Ibidem.*

n Θεαίτητος μαθηματικὸς ἤνθει. *Ibidem.*

o Σοφοκλῆς ὁ τραγῳδοποιὸς ἐγνωρίζετο. *Idem p.* 257. *C.*

p Ἐν Ἰταλίᾳ Καμπανῶν ἔθνος συνέστη. *Idem. p.* 248. *B.*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	MACED. Perdicca	PERS. Artaxerxes	ROM. Consules	
		1581	25	29	77	*b* Democritus abderites, et Empedocles, et Hippocrates medicus, Gorgias, Hippiasque, et Prodicus, et Zeno, et Parmenides philosophi insignes habentur.
a Socrates philosophus plurimo sermone celebratur.		1582	26	30	78	
		1583	27	31	79	
R. CCCXX.	87	1584	28	32	80	

c Initium belli peloponnesiaci, quod annis XXVII. perseveravit.

Nehemiam, qui muros Hierusalem construxerat, consummasse opus tricesimo secundo (*al.* primo) anno Artaxerxis regis Persarum Ezras memorat. *d.* Si quis autem ab hoc tempore LXX hebdomadas a Daniele conscriptas enumeret, quae faciunt annos CCCCXC, reperiet eas in regno Neronis expletas: sub quo obsideri Hierosalem coepta, secundo postea Vespasiani anno capitur.

e XII. ARCHELAUS annis XXIV.

		1585	1	33	81	
		1586	2	34	82	*f* Bacchylides carminum scriptor agnoscitur.
g Athenienses pestilentia laborant.		1587	3	35	83	
i Thucydides agnoscitur.	88	1588	4	36	84	Pericles moritur.
k Eupolis et Aristophanes comoediarum scriptores noscuntur.		1589	5	37	85	*h* Ex Aetna monte ignis erupit.
		1590	6	38	86	*l* Terra motu apud Locros scissa, Atlante civitas facta est insula.
		1591	7	39	87	
	89	1592	8	40	88	*m* Plato nascitur Athenis.

n VIII. XERXES secundus mensibus II: post quem IX. SOGDIANUS mensibus VII: cui succedit X. DARIUS NOTHUS annis XIX.

		1593	9	1	89	*o* Lacedaemonii et Athenienses foedus percutiunt.
R. CCCXXX.		1594	10	2	90	*p* Eudoxus cnidius clarus habetur.
		1595	11	3	91	*q* Lacedaemonii ver sacrum Heracleam destinantes, urbem condunt.
	90	1596	12	4	92	
		1597	13	5	93	*r* Clades, quae in Sicilia Atheniensibus accidit hoc tempore fuit.
		1598	14	6	94	
		1599	15	7	95	
	91	1600	16	8	96	Alcibiades profugus abiit ad Tisaphernem.
		1601	17	9	97	
		1602	18	10	98	
		1603	19	11	99	
R. CCCXL.	92	1604	20	12	100	

a Σωκράτης φιλόσοφος καθηρτικὸς ἤδει. *Sync. p.* 257. *C.*

b Δημόκριτος ἀβδηρίτης καὶ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ἱπποκράτης ἰατρός. Γοργίας καὶ Ἱππίας καὶ Πρόδικος καὶ Ζήνων καὶ Παρμενίδης ἤκμαζον. *Sync. p.* 253. *D. et* 257. *C.*

c Ὁ πελοποννησιακὸς συνίστη πόλεμος ἑπτακαιεικοσαετής. *Idem p.* 253. *C. et* 257. *B.*

d Εἴ τις ἐντεῦθεν ἀριθμήσειε τὰς παρὰ τῷ Δανιὴλ ο' ἑβδομάδας, αἳ γίνονται ἔτη υϞ'. εὕροι ἂν αὐτὰς ἐπὶ Νέρωνα Ῥωμαίων αὐτοκράτορα περαιουμένας, καθ' ὃν πολιορκεῖσθαι ἀρξαμένη ἡ πόλις, μετὰ β' ἔτος ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ τὴν ἐσχάτην ἅλωσιν ὑπέμεινεν. *Euseb. apud Sync. p.* 249. *D.*

e Μακεδόνων ιβ' ἐβασίλευσεν Ἀρχέλαος ἔτη κδ'. *Sync. p.* 254. *A.*

f Βακχυλίδης μελοποιὸς ἐγνωρίζετο. *Idem p.* 247. *D.*

g Ἀθηναίους ἐπίεσεν ὁ λοιμός. *Idem p.* 257.

h Πῦρ ἐκ τῆς Αἴτνης ἐρράγη. *Ibidem.*

i Θουκυδίδης ἤκμαζεν. *Idem p.* 253. *C.*

k Εὔπολις καὶ Ἀριστοφάνης κωμικοὶ ἐγνωρίζοντο. *Idem p.* 257. *C.*

l Σεισμῶν γεγονότων ἡ πρὸς Λοκροῖς Ἀταλάντη σχισθεῖσα νῆσος ἐγένετο. *Ibidem.*

m Πλάτων ἐγεννήθη. *Chron. pasch. p.* 165. *D.*

n Περσῶν η' ἐβασίλευσεν Ξέρξης υἱὸς Ἀρταξέρξου μῆνας β'. Σογδιανὸς θ', μῆνας ζ'. Δαρεῖος ι' ὁ νόθος ἔτη ιθ'. *Sync. p.* 255. *A.*

o Λακεδαιμόνιοι πρὸς Ἀθηναίους ἐσπείσαντο. *Idem p.* 257. *C.*

p Εὔδοξος ὁ κνίδιος ἐγνωρίζετο. *Ibidem.*

q Λακεδαιμόνιοι ἀπῴκισαν Ἡράκλειαν. *Ibidem D.*

r Ἀθηναίων συμφορὰ ἐν Σικελίᾳ. *Ibidem.*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	MACED. Archelaus	PERS. Darius nothus	AEGYPT. XXVIII. dynastia Amyrtaeus	ROM. Consules	

a AMYRTAEUS saites annis VI.

Euboea ab Atheniensium societate recessit.		1605	21	13	1	101	Aegyptus a Persis recessit, et rursum Aegyptiorum renascitur dynastia XXVIII, et regnavit Amyrtaeus saites an. VII.
		1606	22	14	2	102	*b* Euripides apud Archelaum. Sophocles Athenis, moritur.
		1607	23	15	3	103	
	93	1608	24	16	4	104	

c XIII. ORESTES annis III.

		1609	1	17	5	105	
		1610	2	18	6	106	*d* Dionysius in Sicilia tyrannidem exercet.

e XXIX dynastia Mendesiorum.

I. NEPHERITES annis VI.

		1611	3	19	1	107	

f XIV. ARCHELAUS annis IV.

g XI. ARTAXERXES qui cognominatus est Mnemon, Darii et Parisatidis filius, annis XL.

h Sub hoc rege mihi videtur historia, quae in libro Esther continetur, expleta. Ipse quippe est, qui ab Hebraeis Assuerus, a Septuaginta interpretibus Artaxerxes vocatur.

	94	1612	1	1	2	108	
Dionysius Syracusis tyrannidem exercet.		1613	2	2	3	109	*i* Democritus moritur. *k* Alcibiaden Pharnabazus interficit.
R. CCCL.		1614	3	3	4	110	
		1615	4	4	5	111	*l* Cyri persae ascensus, de quo scribit Xenophon.

m XV. AMYNTAS anno I.

n Athenienses sustinent tyrannidem.	95	1616	1	5	6	112	

o XVI. PAUSANIAS anno I.

p II. ACHORIS annis XII.

q Socrates (*al.* Isocrates) rhetor agnoscitur.		1617	1	6	1	113	

a Εἰκοστὴ ὀγδόη δυναστεία. Ἀμυρταῖος σαΐτης ἔτη ϛʹ *Euseb. apud Sync. p. 77. A.*

b Εὐριπίδης τελευτᾷ, καὶ Σοφοκλῆς ἐν Ἀθήναις. *Chron. pasch. p. 166. D.*

c Μακεδόνων ιγʹ ἐβασίλευσεν Ὀρέστης ἔτη γʹ. *Sync. p. 254. A.*

d Διονύσιος Σικελίας ἐτυράννει. *idem p. 258. C.*

e Εἰκοστὴ ἐνάτη δυναστεία μενδήσιοι βασιλεῖς δʹ. Αʹ Νεφερίτης ἔτη ϛʹ. *Euseb. apud Sync. p. 77. A.*

f Μακεδόνων ιδʹ ἐβασίλευσεν Ἀρχέλαος ἔτη δʹ. *Sync. p. 260. B.*

g Περσῶν ιαʹ ἐβασίλευσεν Ἀρταξέρξης, ὁ καὶ Μνήμων, ἔτη μʹ. *Idem. p. 255. B.*

h Κατὰ τοῦτον μοι δοκεῖ ἡ κατὰ τὴν Ἐσθὴρ ἱστορία· εἰ δὴ αὐτός ἐστιν ὁ παρὰ μὲν Ἑβραίοις Ἀσσουήρος παρὰ δὲ τοῖς ἑβδομήκοντα ἑρμηνευταῖς Ἀρταξέρξης. *Euseb. apud Sync. ibidem.*

i Δημόκριτος τελευτᾷ. *Chron. pasch. 169. A.*

k Ἀλκιβιάδην ἀνεῖλε Φαρνάβαζος. *Sync. p. 257. D.*

l Κύρου πέρσου ἀνάβασις, ἣν ἱστορεῖ Ξενοφῶν. *Ibidem.*

m Μακεδόνων ιεʹ ἐβασίλευσεν Ἀμύντας ἔτος ἕν. *Idem p. 160. B.*

n Ἀθηναῖοι ἐτυραννήθησαν. *Idem. p. 257. D.*

o Μακεδόνων ιϛʹ ἐβασίλευσεν Παυσανίας ἔτος ἕν. *Sync. p. 260. B.*

p Αἰγυπτίων βʹ ἐβασίλευσεν Ἄχωρις ἔτη ιγʹ. *Euseb. apud Sync. p. 77. A.*

q Σωκράτης ῥήτωρ ἐγνωρίζετο. *Sync. p. 257. D.*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	MACED. Amyntas	PERS. Artaxerxes	AEGYPT. XXIX dynastia Achoris	ROM. Consules	
		a XVII. AMYNTAS annis VI.					
c Athenienses XXIIII litteris uti coeperunt, quum ante XVI tantum litteras haberent.		1618	1	7	2	114	*b* Tyranni Athenis oppressi.
		1619	2	8	3	115	*d* Xenophon filius Grylli, Diodorus, et Ctesias clari habentur.
	96	1620	3	9	4	116	
		1621	4	10	5	117	*e* Socrates venenum bibit.
g Socratici clari habentur.		1622	5	11	6	118	*f* Templum rursum Ephesi incensum.
Speusippus insignis habetur.		1623	6	12	7	119	*h* Diogenes cynicus philosophus agnoscitur.
Dionysius in tyrannide perseverat.		*i* XVIII. ARGAEUS annis II.					
R. CCCLX.	97	1624	1	13	8	120	*k* Carthaginensium bellum famosum. (*gr. et arm.* sacrum.)
l Eudoxus astrologus agnoscitur.		1225	2	14	9	121	
		m XIX. AMYNTAS iterum an. XVIII.					
n Artaxerxis anno XV Galli Senones Romam incenderunt, excepto Capitolio.		1626	1	15	10	122	
		1627	2	16	11	123	
	98	1628	3	17	12	124	
				o III. PSAMMUTHES annu I. Post quem Nepherites mensibus quatuor.			
p Plato philosophus agnoscitur.		16 9	4	18	1	125	
				q XXX. dynastia Sebennytarum.			
				q I. NECTANEBUS annis XVIII.			
Tribuni militares pro consulibus esse coeperunt.		1630	5	19	1	126	*r* Evagoras in furorem versus, cum regnaret Cypri.
		1631	6	20	2	127	
	99	1632	7	21	3	128	
		1633	8	22	4	129	
R. CCCLXX.		1634	9	23	5	130	
		1635	10	24	6	131	
	100	1636	11	25	7	132	
t Magno terrae motu facto Elice et Bura Peloponnesi urbes absorptae sunt.		1637	12	26	8	133	*s* Praenestini a Romanis victi apud flumen Alliam per Quintium Cincinnatum.
		1638	13	27	9	134	
		1639	14	28	10	135	
	101	1640	15	29	11	136	*u* Isocrates rhetor agnoscitur.

a Μακεδόνων ιζ' ἐβασίλευσεν Ἀμύντας ἔτη ς'. *Sync.* 260. *B.*

b Οἱ ἐν Ἀθήναις τύραννοι κατελύθησαν. *Idem p.* 257. *D.*

c Ἀθηναῖοι ἤρξαντο στοιχείοις κδ' χρᾶσθαι, πρότερον ις' χρώμενοι. *Chron pasch. p.* 167. *A.*

d Ξενοφῶν ὁ Γρύλλου, Διόδωρος, καὶ Κτησίας ἐγνωρίζοντο. *Sync. p.* 257. *D.*

e Σωκράτης ἀποθνήσκει κατακριθεὶς πιεῖν τὸ κώνειον. *Idem p.* 258. *B.*

f Ὁ ἐν Ἐφέσῳ ναὸς αὖθις ἐνεπρήσθη. *Ibidem C.*

g Σωκρατικοὶ ἤνθουν. *Ibidem C.*

h Διογένης κυνικὸς φιλόσοφος ἐγνωρίζετο. *Ibidem.*

i Μακεδόνων ιη' ἐβασίλευσεν Ἀργαῖος ἔτη β'. *Idem p.* 260. *B.*

k Καρχηδονίων ὁ ἱερὸς πόλεμος. *Idem p.* 258. *B.*

l Εὔδοξος ἀστρολόγος ἐγνωρίζετο. *Ibidem.*

m Μακεδόνων ιθ' ἐβασίλευσεν Ἀμύντας ἔτη ιη'. *Idem p.* 260. *B.*

n Γαλάται οἱ καὶ Κέλται Ῥώμης ἐκράτησαν, πλὴν τοῦ Καπετωλίου. *Idem p.* 258. *C.*

o Αἰγυπτίων γ' ἐβασίλευσε Ψάμμουθις ἔτος α'. Νεφερίτης μῆνας δ'. *Euseb. apud Sync. p.* 77. *A.*

p Πλάτων φιλόσοφος ἤκμαζεν. *Chron pasch.* 167. *D.*

q Τριακοστὴ δυναστεία σεβεννυτῶν βασιλέων τριῶν. Α' Νεκτανέβης ἔτη ιη'. *Ibidem B.*

r Εὐαγόρας βασιλεύων τῆς Κύπρου ἐξέστη. *Sync. p.* 258. *C.*

s Πραινεστίνους ἐνίκησαν Ῥωμαῖοι. *Ibidem C.*

t Ἑλίκη καὶ Βοῦρα πόλεις ἐν Πελοποννήσῳ κατεπόθησαν μεγάλῳ σεισμῷ. *Ibidem B.*

u Ἰσοκράτης ὁ ῥήτωρ ἐγνωρίζετο. *Chron. pasch. p.* 168. *B.*

	OLIMP.	ABRAHAMUS	MACED. Amyntas	PERS. Artaxerxes	AEGYPT. XXX dynastia Nectanebus	ROM. Consules	
Athenienses principes Graeciae facti.		1641	16	30	12	137	
a Plato et Xenophon, nec non et alii Socratici clari habentur.		1642	17	31	13	138	
		1643	18	32	14	139	
		b XX. ALEXANDER anno I.					
R. CCCLXXX.	102	1644	1	33	15	140	
		c XXI. PTOLEMAEUS Alorites annis IV.					
		1645	1	34	16	141	*d* Dionysius rex Siciliae octavo decimo anno moritur: post quem Dionysius iunior regnum invadit.
		1646	2	35	17	142	
		1647	3	36	18	143	
					e II. TEOS annis II.		
	103	1648	4	37	1	144	
		f XXII. PERDICCA annis VI.					
		1649	1	38	2	145	Teos rex Aegypti fugit in Arabiam.
					g III. NECTANEBUS adhuc annis XIX.		
		1650	2	39	1	146	
		1651	3	40	2	147	
				h XII. ARTAXERXES, qui et OCHUS, annis XXVI.			
i Aristoteles XVIII aetatis annum agens Platonis auditor est.	104	1652	4	1	3	148	Iudaeorum pontifex Iaddus.
R. CCCXC.		1653	5	2	4	149	*k* Camillus Gallus, qui bellum Romanis intulerant, devicit.
Alexander Pheraeus agnoscitur.		1654	6	3	5	150	
		l XXIII. PHILIPPUS annis XXVI.					
		1655	1	4	6	151	
	105	1656	2	5	7	152	
m Demosthenes orator agnoscitur.		1657	3	6	8	153	*n* Ochus partem quamdam(1) Iudaeorum captam in Hyrcaniam transferens iuxta mare Caspium collocavit.
		1658	4	7	9	154	
		1659	5	8	10	155	

a Πλάτων καὶ Ξενοφῶν καὶ ἄλλοι σωκρατικοὶ ἤνθουν. *Idem p.* 258. *C*, *et Chron. pasch. p.* 168. *B.*

b Μακεδόνων κ' ἐβασίλευσεν Ἀλέξανδρος ἔτος α'. *Sync. p.* 260. *C.*

c Μακεδόνων κα' ἐβασίλευσεν Πτολεμαῖος ἔτη γ' *Sync. p.* 260. *C.*

d Διονύσιος Σικελίας τύραννος ἀπέθανεν κρατήσας ἔτη ιη' μεθ' ὃν ὁ δεύτερος υἱὸς αὐτοῦ Διονύσιος ὁ νεώτερος. *Idem p.* 258. *C.*

e Αἰγυπτίων β' ἐβασίλευσεν Τέως ἔτη β'. *Idem ibidem.*

f Μακεδόνων κβ' ἐβασίλευσεν Περδίκκας ἔτη ϛ'. *Sync. p.* 260. *C.*

g Αἰγυπτίων γ' ἐβασίλευσεν Νεκτανέβης ἔτη ιθ'. *Euseb. apud Sync. p.* 77. *D.*

h Περσῶν ιβ' ἐβασίλευσεν Ὦχος κϛ'. *Sync. p.* 255. *D.*

i Ἀριστοτέλης Πλάτωνι ἐμαθήτευσεν ἀπὸ ιη' ἔτους τῆς ζωῆς αὐτοῦ. *Idem p.* 258. *D.*

k Κάμιλλος πολιορκουμένην ὑπὸ Γάλλων τὴν Ῥώμην ἠλευθέρωσε, διαφθείρας τοὺς πολεμίους. *Idem p.* 253. *C.*

l Μακεδόνων κγ' ἐβασίλευσεν Φίλιππος ἔτη κγ'. *Idem p.* 260. *C.*

m Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ ἐγνωρίζετο. *Chron. pasch* 169. *C.*

n Ὦχος μερικὴν αἰχμαλωσίαν εἷλεν Ἰουδαίων, οὓς ἐν Ὑρκανίᾳ κατῴκισεν πρὸς τῇ Κασπίᾳ θαλάσσῃ. *Sync. p.* 256. *A.*

(1) Reprehenditur a Scaligero Hieronymus quod ἀποδασμὸν *urbem* intellexerit, scripseritque: *Ochus Apodasmo Iudaeorum capta.*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	MACED. Philippus	PERS. Artaxerxes Ochus	AEGYPT. XXX dynastia Nectanebus	ROM. Consules	
a Alexander Philippi et Olympiadis filius nascitur.	106	1660	6	9	11	156	*b* Dionysius Sicilia pellitur.
		1661	7	10	12	157	
		1662	8	11	13	158	*c* Dio Syracusis interimi-
		1663	9	12	14	159	tur.
Hipparinus R. CD.	107	1664	10	13	15	160	*d* Herinna poëtria agnoscitur.
(*al.* Hipparchus)		1665	11	14	16	161	
Dionysii filius Syracusis ty-		1666	12	15	17	162	*e* Demosthenes orator o-
rannidem exercet.		1667	13	16	18	163	mnium rumore celebratur.
Romani Gallos superant.	108	1668	14	17	19	164	

f Ochus Aegyptum tenuit, Nectanebo in Aethiopiam pulso; in quo Aegyptiorum regnum destructum est.

g Hac usque Manethos. *Alter.* Nectanebus fugit in Aethiopiam, atque regnaverunt Aegyptiorum Persae, quorum regnabat Ochus.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	MACED. Philippus	PERS. Artaxes	ROM. Consules	
		1669	15	18	165	*h* Ochus Sidonem evertit, et Aegyp-
		1670	16	19	166	tum suo iunxit imperio. Huc usque
		1671	17	20	167	mansit regnum Aegyptiorum.
Dionysius Corinthum sub foedere navigavit.	109	1672	18	21	168	*i* Plato moritur. Post quem academiam Speusippus tenuit.
R. CDX.		1673	19	22	169	Romani, cum Samnitas duobus
		1674	20	23	170	proeliis cecidissent, universos confi-
		1675	21	24	171	nes, qui a sua societate discesserant, in ditionem propriam redigunt.
Descriptione facta Romae inventa sunt civium centum sexaginta quinque millia.	110	1676	22	25	172	Dionysius Corinthum (1) pulsus
		1677	23	26	173	

k XIII. ARSES OCHI annis III.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	MACED. Philippus	PERS. Arses	ROM. Consules	
l Iudaeorum pontifex maximus Iaddus clarus habetur.		1678	24	1	174	*m* Speusippus Platonis successor
		1679	25	2	175	moritur: cui succedit Xenocrates.
	111	1680	26	3	176	

n XXIV. ALEXANDER Philippi annis XII.

o XIV. DARIUS Arsami annis VI.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	MACED. Alexander	PERS. Darius	ROM. Consules	
		1681	1	1	177	*p* Manasses frater Iaddi pontificis Iudaeorum templum in monte Garizin construit.

a Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου ἐξ Ὀλυμπιάδος ἐγεννήθη. *Sync. p.* 155. *C.*

b Διονύσιος ὁ τύραννος ἐξέπεσεν Σικελίας. *Idem p.* 260. *A.*

c Δίων ἀναιρεῖται. *Idem p.* 259. *D.*

d Ἤριννα ποιήτρια. *Idem p.* 260. *A.*

e Δημοσθένης ῥήτωρ ἐγνωρίζετο. *Ibidem, et Chron. pasch. p.* 169. *D.*

f Ὦχος ἐκράτησεν Αἰγύπτου, φυγόντος Νεκτανεβῶ εἰς Αἰθιοπίαν. *Sync. p.* 256. *B.*

g Μέχρι τῶνδε Μανεθῶ. *Sync. p.* 77. *C.*

h Ὦχος Σιδῶνα κατέσκαψεν. *Idem p.* 256. *A.*

i Πλάτων τελευτῶν Σπεύσιππον διάδοχον τῆς πλατωνικῆς διατριβῆς προεστήσατο. *Idem p.* 259. *D.*

k Περσῶν ιγ' ἐβασίλευσεν Ἀρσῆς Ὤχου ἀδελφὸς ἔτη δ'. *Sync. p.* 256. *B.*

l Ἑβραίων ἀρχιερεὺς Ἰαδδοῦς. *Sync. p.* 254. *D.*

m Ἤνθει Ξενοκράτης διάδοχος Σπευσίππου. *Idem p.* 260 *A.*

n Μακεδόνων κδ' ἐβασίλευσεν Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου ἔτη ιβ'. *Idem p.* 260. *D.*

o Περσῶν ιδ' ἐβασίλευσεν Δαρεῖος Ἀρσάμου ἔτη ϛ'. *Idem p.* 256. *C.*

p Μανασσῆς ἀδελφὸς Ἰαδδοῦς ἀρχιερέως ᾠκοδόμησε τὸ ἐν Γαριζὶν ἱερὸν Σαμαρείας. *Idem p.* 254. *D.*

(1) Ita unus cod. vat., non *Corintho.* Reapse Dionysius Corinthi obiit, teste Diodoro. Sunt autem haud semel in hoc canone repetitiones historiarum, pro auctorum sententiarumque diversitate.

a Alexander adversum Illyrios et Thracas feliciter dimicat, et subversis Thebis in Achaia (1), in Persas arma convertit, et apud Granicum flumen regiis ducibus oppressis, urbem Sardis capit.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	MACED. Philippus	PERS. Darius	ROM. Consules
		1682	2	2	178
		1683	3	3	179
R. CDXX.	112	1684	4	4	180

Alexander, capta Tyro, Iudaeam invadit, a qua favorabiliter exceptus Deo victimas immolat, et Iaddum pontificem templi honoribus plurimis prosequitur, Andromacho locorum custode dimisso, quem postea Samaritani interficiunt: ob quae ab Aegypto reversus Alexander magnis eos suppliciis afficet, et urbem eorum captam Macedonibus ad inhabitandum dedit anno regno sui quarto.

	ABRAHAMUS	MACED.	PERS.	ROM.	
	1685	5	5	181	
b Alexander obtinuit Babylonem interfecto Dario: in quo regnum Persarum destructum est anno septimo regni eius.	1686	6	6	182	*c* Romanorum consul Manlius Torquatus filium suum, quod contra imperium in hostem pugnaverat viceratque, virgis caesum securi percussit.

d Alexander Hyrcanos capit et Mardos: revertensque, cum ascendisset ad Hammonis templum, condidit civitatem in Libya inferiore, quam vocant Paraetonium.

OLYMP.	ABRAHAMUS	MACED. Alexander	ROM.	
	1687	7	183	Romani Samnitas subigunt, et colonias deducunt.

e Alexandria in Aegypto condita septimo (*al.* sexto) anno regni Alexandri: quo tempore etiam Latini a Romanis perdomiti sunt. Alexander regnat Asiae anno regni sui septimo (*al.* sexto) et tenet omnia annis duodecim.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	MACED.	ROM.	
	113	1688	8	184	Harpalus fugit in Asiam (?).
f Alexander Aornim petram capit, et Indum amnem transgreditur.		1689	9	185	
		1690	10	186	Bellum Alexandri in India adversum Porum et Taxilem.
		1691	11	187	
	114	1692	12	188	*g* Anaximenes et Epicurus clari habentur.

h Alexander tricesimo secundo (*al.* XXX, *al.* XXXIII.) aetatis suae anno in Babylone moritur: post quem translato in multos imperio, diversi regnaverunt. Hinc Alexandrinorum nascitur regnum, quod est Aegypti: et per diversas gentes, quas Alexander tenuerat, diversi regnaverunt.

a Ἀλέξανδρος Ἰλλυρίους καὶ Θρᾷκας εἷλε, Θήβας κατέσκαψεν, τοὺς Δαρείου στρατηγοὺς ἐπὶ Γρανικῷ ποταμῷ Λυδῶν ἐνίκησε, Σάρδεις εἷλε, Τύρον ἐπολιόρκησεν, Ἰουδαίαν προσελάβετο, καὶ τὸν ἀρχιερέα Ἰαδδοὺς ἐτίμησε θύσας τῷ Θεῷ τῆς (Ἰουδαίας) καὶ ἐπιμελητὴν μετὰ τῶν λοιπῶν τόπων Ἀνδρόμαχον κατέστησεν, ὃν ἀνελόντες οἱ τὴν Σαμάρειαν οἰκοῦντες, δίκας ἔτισαν ἐπανελθόντος Ἀλεξάνδρου ἐξ Αἰγύπτου· τὴν Σαμάρειαν πόλιν ἑλὼν Ἀλέξανδρος Μακεδόνας ἐν αὐτῇ κατῴκισεν. *Idem*, *p.* 260-261.

b Κατέσχεν Βαβυλῶνα Ἀλέξανδρος, καὶ ἡ Περσῶν βασιλεία κατελύθη, διαμείνασα σλ'. *Idem p.* 170. *C.*

c (Ῥωμαίων) ὕπατος τὸν ἴδιον υἱὸν ἐπελέκισεν, παρὰ γνώμην αὐτοῦ συμβαλόντα πόλεμον καὶ νικήσαντα. *Chron. pasch. p.* 171. *B.*

d Ἀλέξανδρος Ὑρκανοὺς καὶ Μάρδους ἐχειρώσατο. *Sync. p.* 261. *B.*

e Ἀλεξάνδρεια ἡ κατ' Αἴγυπτον ἑβδόμῳ ἔτει Ἀλεξάνδρου ἐκτίσθη. *Ibidem A.*

f Ἀλέξανδρος τὴν Ἄορνον πέτραν ἐχειρώσατο καὶ ποταμὸν Ἰνδὸν διέβη. *Sync. p.* 261. *B.*

g Ἀναξιμένης καὶ Ἐπίκουρος ἐγνωρίζοντο. *Idem p.* 275. *A.*

h Ἀλέξανδρος λβ' ἔτος ἄγων τελευτᾷ ἐν Βαβυλῶνι.

(1) *Al.* pro *subversis Thebis* habet *quibus subversis.*

(?) Immo vx *Asia* scribendum, admonente Scaligero.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT. Ptolemaeus Lagi	MACED. Philippus Aridaeus	ROM. Consules	
			a I. PTOLEMAEUS Lagi filius annis XL.			
				b I. PHILIPPUS ARIDAEUS annis VII.		
Appius Claudius caecus Romae clarus habetur, qui aquam Claudiam induxit, et viam Appiam stravit.		1693	1	1	189	*c* Macedonum duces in seditionem versi.
R. CDXXX.						*d* Lydiam, et Thraciam, et Hellespontum Lysimachus tenuit.
e Agathocles Syracusis in Sicilia tyrannidem exercet.		1694	2	2	190	*g* Perdicca adversum Aegyptios
f Lamiacum bellum motum.		1695	3	3	191	dimicat, sed obtinere non potuit.

h Ptolemaeus Lagi filius, tertio regni anno, Hierosolymis et Iudaea in ditionem suam dolo redactis, plurimos captivorum in Aegyptum transtulit.

	115	1696	4	4	192	*i* Menander primam fabulam cognomento ὀργὴν docens superat.
l Theophrastus philosophus agnoscitur, qui divinitate loquendi, ut ait Cicero, nomen accepit.		1697	5	5	193	*k* Demetrius phalereus habetur illustris.
m Iudaeorum pontifex magnus Onias Iaddi filius clarus habetur.		1698	6	6	194	

n Romani Samnitas latrones diutissime contra se proeliantes ad extremum servituti subiciunt.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT. Ptolemaeus Lagi	MACED. Philippus Aridaeus	ASIAE. Antigonus	ROM. Consules	
Hinc Asiae regnum nascitur, et mox Syriae: et regnat in Asia primus Antigonus.					*o* I. ANTIGONUS annis XVIII.		
q Maccabaeorum hebraea historia hinc Graecorum supputat regnum. Verum hi duo libri inter divinas scripturas non recipiuntur. (1)		1699	7	7	1	195	*p* Antigonus Antigoniam ad amnem Orontem condidit, quam Seleucus instauratam appellavit Antiochiam.
				r II. CASSANDER annis XIX.			
	116	1700	8	1	2	196	

a Ἀλεξανδρείας καὶ Αἰγύπτου πρῶτος μετὰ τὸν Ἀλέξανδρον ἐβασίλευσε Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἔτη μ΄. *Sync. p.* 271. *C.*

b Μακεδόνων πρῶτος ἐβασίλευσε μετὰ Ἀλέξανδρον Φιλίππου ὁ Ἀριδαῖος ἔτη ζ΄. *Idem p.* 269. *D.*

c Οἱ Μακεδόνων ἡγεμόνες ἐστασίασαν. *Idem p.* 274. *D.*

d Λυσίμαχος Θρᾴκης τε καὶ Χεῤῥονήσου, τῆς λοιπῆς τε ὁμόρου χώρας βασιλεύει. *Idem p.* 266. *A.*

e Ἀγαθοκλῆς ἐν Συρακούσαις ἐτυράννησε. *Idem p.* 275. *A.*

f Ὁ Λαμιακὸς πόλεμος ἐκινήθη. *Ibidem.*

g Περδίκκας εἰς Αἴγυπτον ἐστράτευσεν. *Idem p.* 274. *D.*

h Πτολεμαῖος ὁ Λάγου δόλῳ παραλαβὼν τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπάτῃ πολλοὺς ἐκ τῆς Ἰουδαίας μετῴκισεν εἰς Αἴγυπτον. *Idem p.* 271. *C.*

i Μένανδρος ὁ κωμικὸς ποιητὴς πρῶτον δρᾶμα διδάξας ὀργὴν ἐνίκα. *Idem p.* 275. *B.*

k Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς ἐγνωρίζετο. *Sync. p.* 274. *C.*

l Θεόφραστος φιλόσοφος ἐγνωρίζετο. *Idem p.* 275. *B.*

m Ἰουδαίων Ὀνίας ἀρχιερεὺς υἱὸς Ἰαδδοῦ ἐγνωρίζετο. *Idem p.* 269. *B.*

n Ῥωμαῖοι Σαυνιτῶν ἀραξῶν τελείως ἐκράτησαν. *Idem p.* 275. *A.*

o Ἀσίας πρῶτος μετὰ Ἀλέξανδρον Ἀντίγονος ἐβασίλευσεν ἔτη ιη΄. *Sync. p.* 273. *C.*

p Ἀντίγονος Ἀντιγονίαν τὴν πρὸς τῷ Ὀρόντῃ ποταμῷ ἔκτισεν, ἣν Σέλευκος ἐπικτίσας Ἀντιόχειαν ὠνόμασεν. *Ibidem.*

q Ἡ τῶν Μακκαβαίων ἱστορικὴ γραφὴ τοὺς Ἑλλήνων βασιλεῖς ἀπὸ Ἀντιγόνου ἀριθμεῖ, ἥτις τῶν μὲν θεοπνεύστων οὐκ ἔστι. *Ibidem.*

r Μακεδόνων ἐβασίλευσεν Κάσσανδρος ἔτη ιθ΄. *Idem p.* 270. *A.*

(1) Posterioribus tamen ecclesiae decretis auctoritatem obtinuerunt.

OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT. Ptolemaeus Lagi	MACED. Cassander	ASIAE Antigonus	ROM. Consules	
	1701	9	2	3	197	*a* Menedemus et Speusippus philosophi insignes habentur.
	1702	10	3	4	198	
R. CDXL. 117	1703	11	4	5	199	
	1704	12	5	6	200	

	OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT. Ptolemaeus Lagi	MACED. Cassander	ASIAE Antigonus	SYRIAE Seleucus Nicanor	ROM. Consules	
Regnum Syriae et Babylonis et superiorum locorum nascitur: et regnat primus Seleucus Nicanor.						*b* I. SELEUCUS NICANOR annis XXXII.		
		1705	13	6	7	1	201	*c* Ab loco loco Edesseni tempora computant civitatis suae.
		1706	14	7	8	2	202	
		1707	15	8	9	3	203	
d Romani Marsos et Umbros at Pelignos superant.	118	1708	16	9	10	4	204	
		1709	17	10	11	5	205	*e* Lysimachia in Thracia condita civitas.
f Romani colonias deducunt.		1710	18	11	12	6	206	*g* Demetrius phalereus ad Ptolemaeum veniens, impetravit, ut Atheniensibus democratia redderetur.
		1711	19	12	13	7	207	
h Cyprum Ptolemaeus invasit insulam.	119	1712	20	13	14	8	208	
i Theodorus atheus agnoscitar philosophus, qui impius vocabatur.		1713	21	14	12	9	209	
R. CDL.		1714	22	15	16	10	210	
		1715	23	16	17	11	211	*k* Seleucus Antiochiam, Laodiceam, Seleuciam, Apamiam, Edessam, Beroeam, et Pellam urbes condidit: quarum Antiochiam XII anno regni sui extruxit,
l Iudaeorum pontifex maximus Simon Oniae filius clarus habetur, cui cognomentum iustus fuit propter sollicitam in Deum religionem, et in cives suos pronam clementiam.	120	1716	24	17	18	12	212	
					m II. DEMETRIUS annis XVII.			
		1717	25	18	1	13	213	
		1718	26	19	2	14	214	*n* Seleucus Babylonem obtinuit.
				o III. FILII CASSANDRI Antigonus et Alexander annis IV.				
		1719	27	1	3	15	215	

a Μενέδημος καὶ Σπεύσιππος φιλόσοφοι ἐγνωρίζοντο. *Sync. p.* 274. *D.*

b Συρίας καὶ Βαβυλωνίας καὶ τῶν ἄνω τόπων πρῶτος Σέλευκος Νικάνωρ ἐβασίλευσεν ἔτη λϐ. *Ibidem C.*

c Ἐδεσσηνοὶ τοὺς χρόνους ἔνθεν ἀριθμοῦσι. *Idem p.* 274. *A.*

d Ῥωμαῖοι Μαρσοὺς καὶ Ἰμβρεὺς καὶ Παλληνοὺς παρεστήσαντο. *Idem p.* 275. *A.*

e Λυσιμαχία ἐν Θρᾴκῃ ἐκτίσθη. *Idem p.* 274. *D.*

f Ῥωμαῖοι ἀποικίας ἔπεμψαν. *Idem p.* 275. *A.*

g Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς Ἀθηναίοις ἀποδοὺς τὴν δημοκρατίαν ἦλθεν εἰς Αἴγυπτον. *Idem p.* 274. *D.*

h Κύπρου Πτολεμαῖος ἐκράτησεν. *Idem p.* 275. *A.*

i Θεόδωρος ἄθεος ἐγνωρίζετο. *Ibidem.*

k Σέλευκος Λαοδίκειαν, Σελεύκειαν, Ἀπάμειαν, Ἔδεσσαν, Βέῤῥοιαν, Πέλλαν ἐκτισεν. Ὁ αὐτὸς Ἀντιόχειαν ιβ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ. *Idem p.* 274. *A.*

l Ἰουδαίων ἀρχιεράτευσεν Σίμων. *Idem p.* 276. *C.* Ὁ καὶ δίκαιος ἐπικληθεὶς διά τε τὸ πρὸς τὸν Θεὸν εὐσεβὲς καὶ τὰ πρὸς τοὺς ὁμοφύλους εὔνουν. *Iosephus antiq. XII.* 2.

m Ἀσίας β Δημήτριος ὁ πολιορκητὴς Ἀντιγόνου παῖς ἔτη ιζ. *Sync. p.* 273. *C.*

n Σέλευκος Βαβυλῶνα παρεστήσατο. *Idem p.* 274. *A.*

o Μακεδόνων ἐβασίλευσαν παῖδες Κασάνδρου ἔτη δ. *Idem p.* 270. *A.*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT. Ptolem. Philad.	MACED. Ptolem. Ceraunus	SYRIAE Seleucus Nicanor	ROM. Consules	
				a VIII. MELEAGER mensibus II. IX. ANTIPATER diebus XLV. X. SOSTHENES annis II.			
	125	1736	4	1	32	232	

b Ptolemaeus Philadelphus Iudaeos, qui in Aegypto erant, liberos esse permisit, at vasa Eleazaro pontifici Hierosolymorum votiva transmittens, divinas scripturas in graecam vocem ex hebraea lingua per LXX interpretes transferri curavit: quas in alexandrina bibliotheca habuit, quam sibi ex omni genere litteraturae comparaverat.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT.	MACED.	SYRIAE	ROM.	
					c II. ANTIOCHUS SOTER annis XIX.		
d Milo Romanis Tarentum tradidit civitatem.		1737	5	2	1	233	
				e XI. ANTIGONUS GONATAS annis XXXVI.			
		1738	6	1	2	234	f Sarapis (qui et Sorapis vel etiam Serapis secundum quosdam) ingressus est Alexandriam ibique mansit. *Al.* Serapidis simulacrum Alexandriam venit.
		1739	7	2	3	235	
	126	1740	8	3	4	236	
		1741	9	4	5	237	
g Una virginum romanarum in corruptione deprehensa percutitur. R. CDLXXX.		1742	10	5	6	238	Zeno stoicus philosophus agnoscitur.
		1743	11	6	7	239	h Polemo philosophus moritur: post quem Arcesilas et Crates clari habentur.
	127	1744	12	7	8	240	
k Aratus poëta cognoscitur.		1745	13	8	9	241	i Romani colonias deduxerunt, multaeque urbes in Sicilia eis iunctae. Regni Philadelphi anno XIV Romani civitatem Siciliae Syracusas capiunt.
l Argenteus nummus primum in Urbe figuratus. (*Al.* Gracchus argenteos nummos primus in Urbe figurare fecit.)		1746	14	9	10	242	
		1747	15	10	11	243	
m Romani Calabriam Messanamque tenuerunt.	128	1748	16	11	12	244	n Zeno Stoicus moritur: post quem Cleanthes philosophus cognoscitur.
		1749	17	12	13	245	
		1750	18	13	14	246	
		1751	19	14	15	247	
o Romae virgo vestalis in stupro detecta laqueo vitam finivit.	129	1752	20	15	16	248	p Nicomedes rex Bithyniae Astacum urbem amplians, Nicomediam nuncupavit.
		1753	21	16	17	249	
R. CDXC.		1754	22	17	18	250	
		1755	23	18	19	251	

a Μακεδόνων ἐβασίλευσαν Μελέαγρος μῆνας β', Ἀντίπατρος ἡμέρας με', Σωσθένης ἔτη β'. *Sync. p.* 270. *B-D.*

b Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος τοὺς κατ' Αἴγυπτον αἰχμαλώτους Ἰουδαίους ἐλευθέρους ἀνῆκεν, ἀναθήματά τι βασιλικὰ ἐν Ἱεροσολύμοις διαπεμψάμενος, τὰς Ἰουδαίων γραφὰς εἰς τὴν ἑλλάδα μεταβληθῆναι ἐσπούδασεν, καὶ ἐν ταῖς κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν κατασκευασθείσαις αὐτῷ βιβλιοθήκαις ἀπέθετο. *Chron. pasch. p.* 171-173.

c Ἀσίας Συρίας Βαβυλωνίας β' ἐβασίλευσεν Ἀντίοχος ὁ Σωτὴρ ἔτη ιθ'. *Sync. p.* 274. *C.*

d Μίλων παρέδωκε Ῥωμαίοις Τάραντα. *Idem. p.* 271. *A.*

e Μακεδόνων ἐβασίλευσεν Ἀντίγονος ὁ Γονατᾶς ἔτη λς'. *Idem p.* 270. *D.*

f Ὁ Σάραπις, ἢ ὁ Σόραπις ἢ ὁ Σείραπις κατά τινας, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἱδρύνθη. *Idem p.* 275. *B.*

g Μία τῶν ἐν Ῥώμῃ παρθένων ἀνῃρέθη φθαρεῖσα. *Ibidem.*

h Πολέμων θνήσκει ὁ φιλόσοφος, μεθ' ὃν Ἀρκεσίλας καὶ Κράτης ἐγνωρίζοντο. *Idem p.* 276. *B.*

i Ῥωμαῖοι ἀποικίας ἐστείλαντο. *Ibidem C.*

k Ἄρατος ποιητὴς ἐγνωρίζετο. *Idem p.* 275. *B.*

l Ἐν Ῥώμῃ πρῶτον ἀργυροῦν ἐκόπη νόμισμα. *Ibidem.*

m Ῥωμαῖοι Καλαβρίαν ἔλαβον καὶ ὑπέταξαν, καὶ Μεσσήνην. *Ibidem.*

n Ζήνωνα στωϊκὸν θανόντα Κλεάνθης μαθητὴς διεδέξατο. *Ibidem*

o Ἐν Ῥώμῃ παρθένος καταγνωσθεῖσα τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἑστίας ἑαυτὴν ἀνεῖλεν. *Ibidem C.*

p Νικομήδειαν ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ ἔκτισεν Νικομήδης βασιλεὺς Βιθυνῶν. *Ibidem. D.*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT. Ptolem. Philad.	MACED. Antig. Gonatas	SYRIAS Antiochus Deus	ROM. Consules	
					a III. ANTIOCHUS, qui vocabatur Deus, an. XV.		
b Romani Karthaginienses navali certamine superant, et centum Libyae urbes capiunt.	130	1756	24	19	1	252	
		1757	25	20	2	253	
		1758	26	21	3	254	*c* Erasistratus medicus agnoscitur.
		1759	27	22	4	255	
d Iudaeorum pontificatum post Eleazarum avunculus eius Manasses accipit.	131	1760	28	23	5	256	
		1761	29	24	6	257	*e* Antigonus Atheniensibus reddidit libertatem.
		1762	30	25	7	258	
		1763	31	26	8	259	
f Karthaginienses XC Romanorum naves in Sicilia capiunt, Metello consule in fugam verso.	R.D. 132	1764	32	27	9	260	
		1765	33	28	10	261	
		1766	34	29	11	262	*g* Persis a Macedonum imperio recedentibus, primus regnavit Arsaces, unde et Arsacidae dicti.
		1767	35	30	12	263	
	133	1768	36	31	13	264	
		1769	37	32	14	265	
h Iudaeorum pontifex Onias Simonis iusti filius clarus habetur, qui consueta Ptolemaeo regi tributa non reddens, ad iram eum commovet. Verum Iosephus vir inter suos nobilis legatus a Iudaeis ad Ptolemaeum missus, cum familiaritatem regis ob plurima in eum meruisset obsequia, dux Iudaeae et regionum finitimarum constituitur.		1770	38	33	15	266	
			i III. PTOLEMAEUS EVERGETES annis XXVI.		*k* IV. SELEUCUS CALLINICUS annis XX.		
		1771	1	34	1	267	
	134	1772	2	35	2	268	
		1773	3	36	3	269	
				l XII. DEMETRIUS anni X.			*n* Censu Romae agitato inventa sunt hominum CCLX milia.
	R. DX.	1774	4	1	4	270	

m Romae templum Vestae incensum. Correptis circa forum quibusque celsioribus igni, Metellus pontifex sacra Vestae semustus abripuit.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	Ptolem.	Antig.	Antiochus	Consules	
Quintus Ennius poëta Tarenti nascitur: qui a Catone quaestore Romam translatus habitavit in monte Aventino, parco admodum sumptu contentus, et unius ancillae ministerio.		1775	5	2	5	271	
	135	1776	6	3	6	272	
		1777	7	4	7	273	
		1778	8	5	8	274	
		1779	9	6	9	275	
	136	1780	10	7	10	276	*o* Virgo vestalis Romae a servo corrupta propria manu se interficit.
		1781	11	8	11	277	
		1782	12	9	12	278	
		1783	13	10	13	279	
				d XIII. ANTIGONUS annis XV.			
	R. DXX. 137	1784	14	1	14	280	

a Συρίας καὶ Ἀσίας γ' ἐβασίλευσεν Ἀντίοχος, ὁ ἐπικληθεὶς Θεός, ἔτη ιε'. *Sync. p. 274. C.*

b Ῥωμαῖοι Καρχηδονίους ναυμαχίᾳ νικήσαντες, ἑκατὸν πόλεις τῆς Λιβύης ἔλαβον. *Idem p. 275. D.*

c Ἐρασίστρατος διαφανὴς ἰατρὸς ἐγνωρίζετο. *Idem p. 274. B.*

d Τελευτήσαντος τοῦ Ἐλεαζάρου, τὴν ἀρχιερωσύνην ὁ θεῖος αὐτοῦ Μανασσῆς ἔλαβε. *Iosephus antiq. XII. 4.*

e Ἀθηναίοις Ἀντίγονος τὴν ἐλευθερίαν ἀπέδωκεν. *Sync. p. 276. p. A.*

f Καρχηδόνιοι Ῥωμαίων ϥ' ναῦς ἔλαβον ἐν Σικελίᾳ, τρέψαντες καὶ τὸν ὕπατον Μέτελλον. *Idem p. 275. C.*

g Πέρσαι τῆς Μακεδόνων ἀρχῆς ἀφίστανται, καὶ βασιλεύει Περσῶν Ἀρσάκης, ἀφ' οὗ οἱ Ἀρσακίδαι. *Idem p. 284. B-C.*

h Ὀνίας τὴν τιμὴν ἐδέξατο, Σίμωνος υἱὸς ὢν τοῦ δικαίου κληθέντος· οὗτος ὑπὲρ τοῦ λαοῦ φόρον μὴ δοὺς, εἰς ὀργὴν ἐκίνησε τὸν βασιλέα Πτολεμαῖον. *Iosephus Antiq. XII. 4.*

i Ἀλεξανδρείας καὶ Αἰγύπτου τρίτος ἐβασίλευσεν Εὐεργέτης ἔτη κϛ'. *Sync. p. 273. B.*

k Συρίας καὶ Ἀσίας δ' ἐβασίλευσεν ὁ Σέλευκος ὁ ἐπικληθεὶς Καλλίνικος ἔτη κ'. *Idem p. 284. B.*

l Μακεδόνων ἐβασίλευσεν Δημήτριος ἔτη ι'. *Idem p. 271. B.*

m Ἐν Ῥώμῃ ἱερὸν ἐνεπρήσθη τῆς Ἑστίας. *Idem p. 276. A.*

n Τιμήσεως ἐν Ῥώμῃ γενομένης εὑρέθησαν μυριάδες κϛ'. *Ibidem C.*

o Ἐν Ῥώμῃ ὑπὸ δούλου διακορευθεῖσα παρθένος ἑαυτὴν διεχειρίσατο *Ibidem A.*

p Μακεδόνων ἐβασίλευσεν Ἀντίγονος ἔτη ιε'. *Idem p. 282. A.*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT. Ptolem. Evergetes	MACED. Antigonus	SYRIAE Seleucus Callinicus	ROM. Consules	
		1785	15	2	15	281	
a Iudaeorum pontifex Simon Oniae filius clarus habetur: sub quo Iesus filius Sirach sapientiae librum componens, quem vocant Panareton, etiam Simonis in eo fecit mentionem.		1786	16	3	16	282	
	138	1787	17	4	17	283	
		1788	18	5	18	284	
		1789	19	6	19	285	
		1790	20	7	20	286	*b* Quadraginta ferme milia Gallorum a Romanis caesa.
							c V. SELEUCUS CERAUNUS annis III.
		1791	21	8	1	287	
d Caria et Rhodus ita terrae motu concussae sunt, ut colossus magnus rueret.	139	1792	22	9	2	288	
		1793	23	10	3	289	
							e VI. ANTIOCHUS MAGNUS an. XXXVI.
R. DXXX.		1794	24	11	1	290	
		1795	25	12	2	291	
	140	1796	26	13	3	292	
			f IV. PTOLEMAEUS PHILOPATER an. XVII.				
		1797	1	14	4	293	*g* Ea, quae in tertio Maccabaeorum libro scripta sunt, sub hoc Ptolemaeo principe gesta referuntur.
		1798	2	15	5	294	
				h XIV. PHILIPPUS an. XLII.			
		1799	3	1	6	295	
i Victi Iudaei, et LXX. (*al.* XL.) milia armatorum ex numero eorum caesa.	141	1800	4	2	7	296	
		1801	5	3	8	297	
k Romae virgines Vestae ob stupri vitium vivae terra obrutae sunt.		1802	6	4	9	298	*l* Eratosthenes philosophus agnoscitur.
		1803	7	5	10	299	
R. DXL.	142	1804	8	6	11	300	
Romani Marcello consule Syracusas capiunt.		1805	9	7	12	301	
		1806	10	8	13	302	Romani subigunt Capuam et Siciliam.
		1807	11	9	14	303	
m Antiochus rex Syriae, victo Philopatre Ptolemaeo, Iudaeam sibi sociat.	143	1808	12	10	15	304	Levinus consul cum Attalo rege Asiae amicitiam facit.
		1809	13	11	16	305	*n* Iudaeorum pontifex maximus Onias filius Simonis habetur insignis: ad quem Lacedaemoniorum rex Arius legatos mittit ob amicitiam.
		1810	14	12	17	306	
		1811	15	13	18	307	
	144	1812	16	14	19	308	
o Scipio Hiberiae multas urbes recipit.		1813	17	15	20	309	

a Ἰουδαίων ιβʹ ἀρχιεράτευσεν Σίμων υἱὸς Ὀνείου. *Sync. p.* 275. *C.* Κατὰ τοῦτον Ἰησοῦς ὁ τοῦ Σιραχ τὴν καλουμένην πανάρετον σοφίαν συντάξας, αὐτοῦ τοῦ Σίμωνος ἐμνημόνευσεν. *Chron. pasch. p.* 175. *C.*

b Ῥωμαῖοι Γάλλων μυριάδας δʹ ἀνεῖλον. *Sync. p.* 276. *B.*

c Συρίας εʹ ἐβασίλευσεν Σέλευκος ὁ Κεραυνὸς ἔτη γʹ. *Idem p.* 284. *C.*

d Καρία καὶ Ῥόδος ἐσείσθησαν, ὡς καὶ τὸν μέγαν κολοσσὸν καταπεσεῖν. *Idem p.* 276. *C.*

e Συρίας ϛʹ ἐβασίλευσεν Ἀντίοχος ὁ ἐπικληθεὶς μέγας ἔτη λϛʹ. *Idem p.* 284. *D.*

f Αἰγύπτου καὶ Ἀλεξανδρείας τέταρτος ἐβασίλευσεν Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ ἔτη ιζʹ. *Idem p.* 282. *D.*

g Ἡ τρίτη τῶν Μακκαβαίων βίβλος περὶ τοῦ Φιλοπάτορος τούτου Πτολεμαίου ἱστορεῖ. *Ibidem.*

h Μακεδόνων ιδʹ ἐβασίλευσεν Φίλιππος ἔτη μβʹ. *Ibidem A.*

i Ἰουδαῖοι ληφθέντες, τεσσαράκοντα χιλιάδας ὁπλιτῶν ἀποβαλόμενοι. *Chron. pasch. p.* 176. *A.*

k Ἐν Ῥώμῃ παρθένοι ἁλοῦσαι φθορᾷ, ζῶσαι κατωρύγησαν. *Sync. p.* 276. *B.*

l Ἐρατοσθένης ἐγνωρίζετο. *Chron. pasch. p.* 175. *D.*

m Ἀντίοχος ὁ μέγας Πτολεμαίου τὴν Ἰουδαίαν κρατοῦντος τοῦ Φιλοπάτορος, πολέμῳ νικήσας αὐτὸν, τὴν χώραν ἀφείλατο. *Sync. p.* 282. *D.*

n Ἰουδαίων ἀρχιεράτευσεν Ὀνίας ὁ Σίμωνος υἱός, πρὸς ὃν ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεὺς Ἄρειος πρεσβείαν τε ἔπεμψε καὶ ἐπιστολάς. *Iosephus Antiq. XII.* 4.

o Σκιπίων Κελτιβηρίας πολέμῳ πόλεις πολλὰς Ῥωμαίοις ὑπηγάγετο. *Sync. p.* 276. *B.*

	OLYMP.	ABRAHAMI	AEGYPT. Ptolem. Epiph.	MACED. Philippus	SYRIAE Antiochus Magnus	ROM. Consules	
b Ptolemaeus Epiphanes, id est nobilis, Scopa principe militiae misso, Iudaeam cepit, et plurimas Syriae civitates.							
			a V. PTOLEMAEUS EPHIPHANES an. XXIV.				
R. DL.		1814	1	16	21	310	
Naevius comicus Uticae moritur, pulsus Roma factione nobilium, ac praecipue Metellorum.		1815	2	17	22	311	Iuxta Theram apparuit
	145	1816	3	18	23	312	insola, quae vocatur Hiera.

c Carthago in ditionem Romanorum per Scipionem redigitur.

		1817	4	19	24	313	

Plautus ex Umbria sarsinas Romae moritur, qui propter annonae difficultatem ad molas manuariae pistori se locaverat; ibi, quotiens ab opere vacaret, scribere fabulas ac vendere solitus. (*Al.* ac vendere sollicitus consueverat.)

		1818	5	20	25	314	Antiochus, Scopa superato, Syriae urbes recipit, et Iudaeis voluntariis coniungitur.
		1819	6	21	26	315	
Antiochus Iudaeorum erga se cognita voluntate, magnis eos muneribus donat, et per epistolas crebris laudibus prosequitur.	146	1820	7	22	27	316	
		1821	8	23	28	317	
		1822	9	24	29	318	
R. DLX		1823	10	25	30	319	Romani Graecos liberos esse iusserunt: et universa Hiberia imperata fecit.
	147	1824	11	26	31	320	
d Post proelium, quo in Thermopylis est victus Antiochus, hoc inter eum et Romanos convenit, ut mille talenta eis per annos singulos vectigalis nomine persolveret.		1825	12	27	32	321	
		1826	13	28	33	322	
		1827	14	29	34	323	

e Antiochus in amicitiam Ptolemaei regressus, pacem cum eo facit; et Cleopatra filia sua uxore ei tradita, dotis nomine Syriam, Phoenicem, Samariam, Iudaeamque concedit.

	148	1828	15	30	35	324	

Eumenes frater regis Attali, qui Eumeniam in Phrygia condidit, clarus habetur.

f Romani multas colonias deduxerunt.		1829	16	31	36	325	
					g VII. SELEUCUS qui et Philopater, an. XII.		
h Secundus liber Maccabaeorum apud Iudaeos huius temporis gesta continet.		1830	17	32	1	326	Titus Livius tragoediarum scriptor clarus habetur, qui ob ingenii meritum a Livio Salinatore, cuius liberos erudiebat, libertate donatus est.

i Simon praepositus templi Hierosolymorum ad Apollonium Syriae Phoenicis ducem Seleuci confugiens multis ei muneribus repromissis sacerdotium sibi vindicare coepit: quo Seleucus audito Heliodorum mittit ad negotium pervidendum. Qui cum in Iudaeam venisset, et inique iudicasset, multa perperam gerens, divinis adversum se signis deterretur, et ad Seleucum revertitur. Onias autem sacerdos curavit ut Simon profugus fieret, ut in Maccabaeorum libris narratur.

a Αἰγύπτου καὶ Ἀλεξανδρείας ε' ἐβασίλευσεν Πτολεμαῖος ὁ Ἐπιφανὴς ἔτη κδ. *Sync. p.* 282. *D.*

b Πτολεμαῖος ὁ Ἐπιφανὴς τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἄλλας πόλεις τῆς Συρίας πέμψας ἐχειρώσατο διὰ Σκοπᾶ στρατηγοῦ· πρὸς ὃν Ἀντίοχος αὖθις πολεμήσας ταύτας ἐχειρώσατο, συμμαχούντων αὐτῷ καὶ Ἰουδαίων, οὓς δι' ἐπιστολῶν πολλὰ μαρτυρήσας, δωρεαῖς μεγάλαις ἐτίμησεν. *Idem p.* 283. *A.*

c Καρχηδόνα Ῥωμαίοις Σκιπίων παρεστήσατο. *Idem p.* 285. *D.*

d Ἐν Θερμοπύλαις Ῥωμαίοις συμβαλὼν Ἀντίοχος ἡττᾶται· ὥστε αὐτὸν ὑπόσπονδον γενέσθαι τελοῦντα χίλια τάλαντα. *Idem p.* 284 285.

e Ἀντίοχος φιλωθεὶς τῷ Πτολεμαίῳ, σπονδὰς πρὸς αὐτὸν ἐποιήσατο, καὶ Κλεοπάτραν τὴν αὐτοῦ θυγατέρα τῷ Πτολεμαίῳ εἰς γυναῖκα, παραχωρήσας αὐτῷ φερνῆς ὀνόματι Συρίαν καὶ Σαμάρειαν καὶ Ἰουδαίαν. *Chron. pasch. p.* 177. *B.*

f Ῥωμαῖοι διαφόρους παροικίας ἔπεμψαν. *Sync. p.* 276. *C.*

g Συρίας ζ' ἐβασίλευσεν Σέλευκος ἔτη ιβ'. *Idem p.* 284. *C.*

h Ἐπὶ τούτου ἐπράχθη τὰ κατὰ τὴν πρώτην (δευτέραν) τῶν Μακκαβαίων βίβλον παρὰ Ἰουδαίοις ἱστορούμενα. *Idem p.* 285. *A.* (*Syncellus non de Seleuco sed de Antiocho magno loquitur*).

i Σίμων τις προστάτης τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ἱεροῦ, ἐλθὼν πρὸς Ἀπολλώνιον τῆς Φοινίκης στρατηγὸν, ὑπισχνεῖται χρήματα κ. τ. λ. *Chron pasch. p.* 177. *D.*

OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT. Ptolem. Epiph.	MACED. Philippus	SYRIAE Seleucus	ROM. Consules
	1831	18	33	2	327

a Cum ab Antiocho per legatos Hannibal reposceretur, cui se a Scipione victus sociaverat, ad Presiam regem Bithyniae transfugit: quem cum rursus per Flaminium etiam ab eo senates repeteret, et tradendus esset, venenum bibit, et apud Libyssam Bithyniae sepultus est.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	Ptolem. Epiph.	Philippus	Seleucus	Consules
	149	1832	19	34	3	328
		1833	20	35	4	329
A Troia capta anni mille. R. DLXX.		1834	21	36	5	330
		1835	22	37	6	331
	150	1836	23	38	7	332
		1837	24	39	8	333

b Hyrcanus Iosephi ducis Iudaeae filius, cum ad Ptolemaeum perrexisset, honorifice ab eo susceptus est. Verum fratres eius, postquam reversus est, seditione contra eum mota, magnarum calamitatum Iudaeae genti caussa extiterunt.

c VI. PTOLEMAEUS PHILOMETOR annis XXXV.

OLYMP.	ABRAHAMUS	Ptolem. Philom.	Philippus	Seleucus	Consules
	1838	1	40	9	334
	1839	2	41	10	335
151	1840	3	42	11	336

Statius Caecilius comoediarum scriptor clarus habetur, natione insuber gallus, et Ennii primum contubernalis. Quidam Mediolanensem ferunt. Mortuus est (*Al.* Qui ad mediolanense forum mortuus est) anno post mortem Ennii, et iuxta Ianiculum sepultus.

d XV. PERSEUS annis X.

OLYMP.	ABRAHAMUS	Ptolem.	Perseus	Seleucus	Consules
	1841	4	1	12	337

e Aristobulus natione iudaeus peripateticus philosophus agnoscitur, qui ad Ptolemaeum Philometorem explanationum in Moysen commentarios scripsit.

f VIII. ANTIOCHUS EPIPHANES annis XI.

OLYMP.	ABRAHAMUS	Ptolem.	Perseus	Antiochus	Consules
	1842	5	2	1	338

g Antiochus Epiphanes, cum de regione Ptolemaeorum, quam subitu invaserat, senatus praecepto recessisset, in Iudaeam venit, ibique Iesu, cui nomen et Iason, fratri (*al.* et Iasoni fratri) Oniae pontificatum tradidit. Quo deinde expulso, Oniam cognomento Menelaum successorem ei dedit. Itaque ob sacerdotii dignitatem orta seditione inter principes, ingentium miseriarum semina pullulaverunt.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	Ptolem.	Perseus	Antiochus	Consules
R. DLXXX.	152	1843	6	3	2	339
		1844	7	4	3	340
		1845	8	5	4	341
		1846	9	6	5	342
		1847	10	7	6	343
	153	1848	11	8	7	344
		1849	12	9	8	345
h Macedonum regnum defecit.		1850	13	10	9	346

Romani interfecto Perse Macedonum rege, destructoque eo regno, Macedonas, Illyrios, et Galatas liberos esse iusserunt.

i Antiochus legem Iudaeorum impugnat: ac primum quidem omnem eorum provinciam ad idololatriam compellens, qui parere noluerunt, enecat. Postea vero Hierosolymam ascendens, templum et vasa Dei, quae ministerio fuerunt consecrata, vastat: in templo, Iovis olympii simulacrum ponit: in Samaria quoque super verticem montis Garizin Iovis peregrini delubrum aedificat, ipsis Samaritanis, ut id

a Ἀννίβας πρὸς Προυσίαν φυγὼν, φαρμάκῳ τελευτᾷ τὸν βίον τῷ φόβῳ Ῥωμαίων. *Sync. p. 287. A.*

b Ὑρκανὸς, Ἰωσήππου παῖς στρατηγοῦ τῶν Ἰουδαίων, πρὸς αὐτὸν Πτολεμαῖον ἐλθὼν, καλῶς ὑπεδέχθη· οἱ δὲ ἀδελφοὶ αὐτοῦ στασιάσαντες, μεγάλης ταραχῆς αἴτιοι γεγόνασιν Ἰουδαίοις. *Idem p. 283. A-B.*

c Αἰγύπτου καὶ Ἀλεξανδρείας ϛ´ ἐβασίλευσεν Πτολεμαῖος ὁ Φιλομήτωρ ἔτη λε´. *Idem p. 289. D.*

d Μακεδόνων ιε´ ἐβασίλευσεν Περσεὺς ἔτη ι´. *Idem p. 282. B.*

e Ἀριστόβουλος ἰουδαῖος περιπατητικὸς φιλόσοφος ἐγνωρίζετο, ὃς Πτολεμαίῳ τῷ Φιλομήτορι ἐξηγήσεις τῆς Μωϋσέως γραφῆς ἀνέθηκεν. *Chron. pasch. p. 178. C.*

f Συρίας η´ ἐβασίλευσεν Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς ἔτη ια´. *Sync. p. 286. A.*

g Ἀντίοχος τῇ Πτολεμαίου βασιλείᾳ ἐπιτίθεται· καταλυθεὶς δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων, εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐπανῆλθε, τήν τε ἀρχιερωσύνην τῷ Ἰησοῦ, τῷ καὶ Ἰάσονι, ἐνεχείρισεν ἀδελφῷ Ὀνίου· καὶ πάλιν ἐκβαλὼν αὐτὸν, ἀδελφῷ τε καὶ Μενελάῳ ἔδωκεν· οἱ δὲ στασιάσαντες πρὸς ἀλλήλους κακῶν μεγάλων αἴτιοι γεγόνασιν Ἰουδαίοις. *Ibidem A-D.*

h Τὰ Μακεδόνων καταλέλυται. *Idem p. 282. B.*

i Ἀντίοχος ἑλληνίζειν ἀναγκάζει τοὺς Ἰουδαίους. τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐκπορθεῖ, καὶ τὸν ναὸν βεβηλοῖ, Διὸς ὀλυμπίου βδέλυγμα ἀναστηλώσας ἐν αὐτῷ· ἐφ᾽ οἷς Ματθίας ὁ ἱερεύς, ὃς Ἀσαμωναῖος ἐλέγετο, μέχρι δ'

faceret, precantibus. Verum hoc in tempore Matathias quidam ex sacerdotibus filius Asamonaei ex vico Modim adversum Antiochi duces arma corripiens, fultus etiam filiorum auxilio, leges patrias vindicavit olympiade CLIII.

Ennius poëta LXX. maior annis articulari morbo perit, sepultus in Scipionis monumento, in via appia, intra primum ab Urbe miliarium. Quidam ossa eius Rudiam ex Ianiculo translata affirmant.

	OLYMP.	ABRAHAMIS	AEGYPT. Ptolem. Philometor	SYRIAE Antiochus Ephiphanes	ROM. Consules
Iudaeorum dux Iudas, qui et Maccabaeus, filius Matathiae, Antiochi duces de Iudaea expellens, et templum ab idolorum imaginibus emundans, patrias leges post triennium suis civibus reddidit olympiade CLIIII.		1851	14	10	347
R. DXC.	154	1852	15	11	348
			a IX. ANTIOCHUS EUPATOR annis II.		
		1853	16	1	349
		1854	17	2	350
			b X. DEMETRIUS SOTER annis XII.		
		1855	18	1	351
	155	1856	19	2	352

c Menelao pontifice Iudaeorum a iuniore Eupatore Antiocho occiso, qui prius Iudaeam Epiphani Antiocho prodiderat, Alcimus alienus a genere sacerdotali ambitione pontificatum invadit. Ob quod Onias filius pontificis Oniae in Aegyptum transmigrans in Heliopolitano pago civitatem, quae dicitur Onuphis, nominis sui condidit, templo ad similitudinem templi patrii constructo. Alcimus vero adversum Iudam Maccabaeum inimicitias gerens, post non multum temporis ira Dei percussus interiit. Et sic omnium Iudaeorum favore Iudae Maccabaeo sacerdotium decernitur: qui dignitate suscepta legatus Romam dirigit. Senatus decrevit Iudaeos amicos et auxiliatores Romanorum habendos.

	OLYMP.	ABRAHAMIS	AEGYPT. Ptolem. Philometor	SYRIAE Demetrius Soter	IUD. Iudas Maccabeus	ROM. Consules	
					d I. IUDAS MACCABAEUS annis III.		
e Aristarchus grammaticus agnoscitur.		1857	20	3	1	353	Iudaeorum nascitur regnum.
		1858	21	4	2	354	
f Samaritani et Iudaei Alexandriae, Ptolemaeo iudicante, contendunt de honoribus ex utraque parte templo suo deferendis. Et superant Iudaei.		1859	22	5	3	355	Dux Iudaeorum Iudas adversum Demetrii duces inito proelio occiditur, tribus annis pontificatu gesto.

Publius Terentius karthaginiensis comoediarum scriptor ob ingenium et formam libertate donatus in Arcadia moritur, qui primam Andriam antequam aedilibus venderet, Caecilio multum se mirante legit.

ἐν κώμῃ Μωδεεὶμ, ζηλώσας σὺν τοῖς υἱοῖς κατηγωνίσατο τοῦ τυράννου τοῖς αὐτοῦ στρατηγοῖς ἐπιθέμενος. *Sync. p.* 286. *B.*

a Συρίας Θ ἐβασίλευσεν Ἀντίοχος Εὐπάτωρ ἔτος ἕν, μῆνας ἕξ. *Ibidem D.*

b Συρίας ι' ἐβασίλευσεν Δημήτριος ἔτη ιβ' ὁ ἐπικληθεὶς Σωτήρ. *Idem p.* 290. *C.*

c Ὀνείου, τοῦ καὶ Μενελάου, ἀρχιερέως Ἰουδαίων, τοῦ καὶ τὸ ἔθνος προδεδωκότος Ἀντιόχῳ τῷ Ἐπιφανεῖ, ἀναιρεθέντος ὑπὸ Ἀντιόχου τοῦ Εὐπάτορος, Ἄλκιμος οὐκ ὢν ἐκ γένους ἱερατικοῦ τὴν ἱερωσύνην ἐκ περιδρομῆς διαδεξάμενος· δι' ὃν Ὀνείας, Ὀνείου τοῦ ἀρχιερέως υἱὸς, ἐλθὼν εἰς Αἴγυπτον, κτίζει πόλιν τὴν ἐπικληθεῖσαν Ὀνείου, ἐν ᾗ καὶ ἱερὸν οἰκοδομεῖ, ὅμοιον τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις. Ἄλκιμος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς πρὸς Ἰούδαν τὸν μακκαβαῖον στασιάσας, μετ' οὐ πολὺν χρόνον θεοῦ πληγῇ περιπεσὼν τελευτᾷ. Ὁ δὲ πᾶς τῶν Ἰουδαίων λαὸς Ἰούδᾳ τῷ μακκαβαίῳ τὴν ἀρχιερωσύνην δίδωσιν· ὁ δὲ ταύτην ὑποδεξάμενος, πρεσβεύεται πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, καὶ ψηφίζεται ἡ σύγκλητος φίλους καὶ συμμάχους Ῥωμαίων τοὺς Ἰουδαίους ἀπογράψασθαι, καθὼς ἡ τῶν Μακκαβαίων ἱστορία δηλοῖ. *Chron. pasch. p.* 179. *B-C.*

d Ἰουδαίων ἡγεῖται Ἰούδας ὁ καὶ μακκαβαῖος. *Ibidem B.*

e Ἀρίσταρχος γραμματικὸς ἤκμαζεν. *Idem p.* 180. *A.*

f Σαμαρῖται καὶ Ἰουδαῖοι ἐν Ἀλεξανδρείᾳ παρὰ Πτολεμαίῳ τῷ Φιλομήτορι διακρίνονται περὶ τῶν παρ' ἑκατέρῳ μέρει τιμωμένων ἱερῶν, καὶ νικῶσιν οἱ Ἰουδαῖοι. *Ibidem* 1.

OLYMP.	ABRAHAMI	AEGYPT. Ptolem. Philometor	SYRIAE. Demetrius Soter	IUD. Ionathas	ROM. Consules	
						a II. IONATHAS annis XIX.
156	1860	23	6	1	356	Dua Iudaeorum Ionathas
	1861	24	7	2	357	frater Iudae, Bacchide duce
	1862	25	8	3	358	Demetrii Iudaea expulso, pon-
	1863	26	9	4	359	tificatum suscipit.
157	1864	27	10	5	360	
	1865	28	11	6	361	
	1866	29	12	7	362	
						b XI. ALEXANDER annis IX. mensibus X.
	1867	30	1	8	363	Alexander Antiochi, qui
158	1868	31	2	6	364	Epiphanes cognominatus est,
	1869	32	3	10	365	filius, Syriae et Asiae imperans, Ionatham corona et multis insignibus donis prosequitur. Lucilius poëta nascitur.
	1870	33	4	11	366	*d* Pseudo-Philippus regnat
	1871	34	5	12	367	in Macedonia anno uno. Romani interfecto Pseudo-
159	1872	35	6	13	368	Philippo Macedonas tributarios faciunt.
		e VII. PTOLEMAEUS EVERGETES annis XXIX.				
	1873	1	7	14	369	
	1874	2	8	15	370	Scipio Numantinos sub-
	1875	3	9	16	371	vertit.
160	1876	4	10	17	372	Brutus Hiberiam usque ad oceanum subicit.
			g XII. DEMETRIUS annis III.			
	1877	5	1	18	373	

R. DC.

Pacuvius brundusinus tragoediarum scriptor clarus habetur. Ennii poëtae ex filia nepos: vixitque Romae quoad picturam exercuit, ac fabulas venditavit. Deinde Tarentum transgressus prope nonagenarius diem obiit.

c Oppius Gallos capit; et Karthago in ditionem romanam per Scipionem redigitur, habens a conditione sui annos DCLXXIII: vel ut alii dicunt, DCCXLVII.

Descriptione Romae facta, inventa sunt hominum CCCXXXIIII milia.

Ionathas dux Iudaeorum pariter et pontifex cum Romanis et Spartiatis amicitias facit.

R. DCX.

f Alexandro Balae regi Syriae Ptolemaeus filiam suam dedit uxorem.

h Ptolemaeus Demetrio filiam suam tradit uxorem simul cum regno Alexandri mariti sui, quod de ducibus eius accipit, occiso Tryphone, qui regnum Syriae sibi vendicabat.

i Trypho dux Alexandri regis Syriae Ionatham Iudaeorum pontificem interficit, et sacerdotium Simon frater Ionathae assumit.	1878	6	2	19	374

Lucius Attius tragoediarum scriptor clarus habetur, natus Mancino et Serrano consulibus, parentibus libertinis: et seni iam Pacuvio Tarenti sua scripta recitavit; a quo et fundus Attianus iuxta Pisaurum dicitur, quia illuc ex Urbe inter colonos fuerat deductus.

a Μετὰ Ἰούδαν ἡγεῖται Ἰωνάθης ἀδελφὸς αὐτοῦ. *Chron. pasch. p.* 180 *A*

b Συρίας καὶ Ἀσίας ια' Ἀλέξανδρος υἱὸς Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς, ὅν φησιν Εὐσέβιος βασιλεῦσαι ἔτη ι'. *Sync. p.* 291. *A.*

c Ὄππιος Κελτοὺς ἐχειρώσατο. Κατὰ τούτους τοὺς χρόνους ἑάλω Καρχηδὼν τὸ ἔσχατον ὑπὸ τοῦ Σκιπίωνος Ἀφρικανοῦ τοῦ νέου ἔχουσα ἔτη χμ' ἀπὸ κτίσεως, κατὰ δὲ ἄλλους ψμζ'. *Idem p.* 293. *B.*

d Μακεδόνων ιϛ' ἐβασίλευσεν Ψευδοφίλιππος ἔτος ἕν. *Idem p.* 282. *C.*

e Αἰγύπτου καὶ Ἀλεξανδρείας ζ' ἐβασίλευσεν Πτολεμαῖος ὁ Εὐεργέτης δεύτερος ἔτη κθ'. *Idem p.* 190. *A.*

f Ἀλεξάνδρῳ Συρίας βασιλεῖ Πτολεμαῖος τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα πρὸς γάμον ἐκδίδωσι. *Chron. pasch. p.* 180. *C.*

g Συρίας καὶ Ἀσίας ιβ' ἐβασίλευσεν Δημήτριος ἔτη γ'. *Sync. p.* 291. *C.*

h Δημητρίῳ Πτολεμαῖος τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα δίδωσι πρὸς γάμον, τὴν καὶ Ἀλεξάνδρου πρώην γενομένην γαμετήν. *Chron. pasch. p.* 180-181.

i Ἀναιρεῖται Ἰωνάθης ὑπὸ Τρύφωνος δόλῳ, καὶ κρατεῖ μετ' αὐτὸν Σίμων υἱὸς αὐτοῦ ἔτη η'. *Sync. p.* 293. *A.*

b Trypho Syriae regnum conatus invadere, Antiocho filio Alexandri interfecto, ad extremum et ipse supermoritur.

Post Demetrium regnavit in universa Syria frater eius Antiochus qui cognominatus est Sidetes.

d Bellum servile ortum in Sicilia.

R. DCXX.

e Antiochus Sidetes rex Syriae adversum Iudaeam arma corripiens et Hierosolymam vallo circumdans, cum ad conditiones (*al.* deditionem) pontificem Simonem compulisset, recedit olympiade CLXII.

h Arsaces rex parthus Antiochum interficit, cui successit iterum Demetrius.

k Ptolemaeus expulsus Aegypto.

Arverni nobilis Galliae urbs capta, et rex Vituitus.

l Servi, qui in Sicilia rebellabant, obsidionis necessitate compulsi ad sua invicem cadavera conversi sunt vorandā.

n Iohannes dux Iudaeorum et pontifex adversum Hyrcanum (1) bellum gerens vicit, unde Hyrcani nomen accepit: et a Romanis ius amicitiae postulans, decreto senatus inter amicos relatus est.

R. DCXXX.

OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT. Ptolem. Evergetes	SYRIAE. Demetrius	IUD. Simon	ROM. Consules	
						a III. SIMON annis VIII.
	1879	7	3	1	375	
						c XIII. ANTIOCHUS SIDETES annis IX.
161	1880	8	1	2	376	Simoni Iudaeorum pontifici pariter et principi Romani et Spartiatae, legatione eius libenter excepta, amicabilia misêre scripta.
	1881	9	2	3	377	
	1882	10	3	4	388	
	1883	11	4	5	379	
162	1884	12	5	6	380	*f* Primus liber Maccabaeorum huius temporis historiam continet.
	1885	13	6	7	381	
	1886	14	7	8	382	Simon Iudaeorum pontifex interficitur: cui succedit filius suus Iohannes, qui et Hyrcanus.
						g IV. HYRCANUS, qui et IOHANNES, an. XXVI.
	1887	15	8	1	383	Attalus moriens regni sui populum romanum instituit heredem.
163	1888	16	9	2	384	
						i XIV. DEMETRIUS iterum annis IV.
	1889	17	1	3	385	
	1890	18	2	4	386	*a* Iuxta Aeolias insulas igne ex flatu suscitato, apparuit insula, quae nunc Hiera vocatur.
	1891	19	3	5	387	
164	1892	20	4	6	388	
						m XV. ANTHIOCUS GRYPUS annis XII.
	1893	21	1	7	389	
	1894	22	2	8	390	
	1895	23	3	9	391	

a Ἀρχιερεὺς Σίμων ἔτη η'. *Chron. pasch. p.* 182. *B.*

b Τρύφων ἀποκτείνας τὸν παῖδα Ἀντίοχον, αὐτὸν ἀνεῖπεν βασιλέα, καὶ θνήσκει. *Sync. p.* 291. *B-C.*

c Συρίας καὶ Ἀσίας ιγ' ἐβασίλευσεν Ἀντίοχος ὁ Σιδήτης ἔτη θ'. *Ibidem D.*

d Κατὰ Σικελίαν ὁ δουλικὸς πόλεμος. *Idem p.* 292. *B.*

e Δημήτριος ὁ Σίδης ἐπελθὼν τοῖς Ἱεροσολύμοις, καὶ παραταξάμενος εἰς πολιορκίαν, ἐπὶ συνθήκαις ταῖς πρὸς (Σίμωνα, ἀναχωρεῖ.) *Chron. pasch. p.* 171. *C.*

f Ἕως τούτου περιέχει ἡ πρώτη τῶν Μακκαβαίων. *Sync. p.* 293. *D.*

g Ἀρχιερεὺς ἐν Ἱερουσαλὴμ Ἰωάνθης ἔτη κϛ'. *Chron. pasch. p.* 182. *D.*

h Ἀντίοχον Ἀρσάκης πάρθος ἀνεῖλεν. *Sync. p.* 293. *B.*

i Συρίας καὶ Ἀσίας ιδ' ἐβασίλευσεν Δημήτριος ἔτη δ'. *Idem p.* 292. *A.*

k Πτολεμαῖος ἀπεβλήθη τῆς βασιλείας. *Chron. pasch. p.* 183. *B.*

l Οἱ ἐν Σικελίᾳ δοῦλοι πολιορκούμενοι εἰς ἀλληλοφαγίαν ἐτράπησαν. *Sync. p.* 291. *B.*

m Συρίας καὶ Ἀσίας ιε' ἐβασίλευσεν Ἀντίοχος ὁ Γρυπὸς ἔτη ιβ'. *Ibidem A.*

n Ἰωάνθης (Ἰωάννης) ἱερεὺς ὁμοῦ καὶ στρατηγὸς κατὰ Ὑρκανῶν στρατηγήσας, Ὑρκανὸς μετωνομάσθη· δὲ καὶ πρεσβεύσας πρὸς Ῥωμαίους, δόγματι συγκλήτου φιλίαν πρὸς αὐτοὺς σπένδεται. *Chron. pasch. p.* 182. *D.*

(1) Ita codices aliquot vaticani, quae brevis emendatio, instar est prolixae refutationis apud Scaligerum, qui iure fortasse negat iudaeum ethnarcham cum Hyrcanis dimicare potuisse. Graecus tamen textus vulgatae lectioni favet, nisi forte et ibi κατὰ Ὑρκανοῦ scribendum.

OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT. Ptolem. Evergetes	SYRIAE Antiochus Grypus	IUD. Hyrcanus	ROM. Consules
165	1896	24	4	10	392
	1897	25	5	11	393
	1898	26	6	11	394
	1899	27	7	13	395
166	1900	28	8	14	396
	1901	29	9	15	397

a Hyrcanus pontifex Iudaeorum Samariam civitatem, quae vocabatur Eotemus (1), nostro tempore Sebaste vocatur, obsidione captam solo coaequavit: quam suo tempore Herodes instaurans Sebasten in honorem Augusti appellavit.

Narbonam coloniae deductae.

Marcus Terentius Varro philosophus et poëta nascitur.

b VIII. PTOLEMAEUS PHUSCON idemque SOTER annis XVII et mensibus VI.

Ptolemaeus Evergetes Aegyptiorum regnum dimisit, postque eum regnavit Ptolemaeus cognomine Salvator, quem Graeci appellabant Phusconem. R. DCXL.

OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT.	SYRIAE	IUD.	ROM.
	1902	1	10	16	398
	1903	2	11	17	399
167	1904	3	12	18	400

c XVI. ANTIOCHUS CYZICENUS annis XVIII.

OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT.	SYRIAE	IUD.	ROM.
	1905	4	1	19	401
	1906	5	2	20	402
	1907	6	3	21	403
168	1908	7	4	22	404
	1809	8	5	23	405
	1910	9	6	24	406
	1911	10	7	25	407
169	1912	11	8	26	408

d Antiochus Cyzicenus, Grypo eiecto, Syriam obtinuit: ac rursum Grypus superato Cyziceno eandem recepit. Ita ea successione regnabant invicem adversum se dimicantes.

Rhodu terrae motu concussa, colossus ruit.

Iugurtha contra Romanos dimicans capitur.

Cicero Arpini nascitur, matre Helvia, patre equestris ordinis ex regio Volscorum genere.

Cn. Pompeius Magnus oritur.

e V. ARISTOBULUS anno I.

Ionathas gloriose apud Iudaeos pontificatum gerit. Post eum Iudaei reges habere coeperunt.

OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT.	SYRIAE	IUD.	ROM.
	1913	12	9	1	409

f Aristobulus filius Ionathae, rex pariter et pontifex, primus apud Iudaeos diadematis sumpsit insigne post CCCCLXXXIIII babylonicae captivitatis annos. Post quem filius suus regnavit Iannaeus, cognomento Alexander, qui pontificatum quoque administrans crudelissime civibus praefuit.

g VI. IANNAEUS, idemque Alexander, an. XXVII.

CC milia Teutonorum Ambronumque ad Aquas Sextias caesa: LXXX milia capta per Marium cum duce Teutomodo.

Turpilius comicus senex admodum Sinuessae moritur.

Caius Lucilius satyrarum scriptor Neapoli moritur, ac publico funere effertur, anno aetatis XLVI. R. DCL.

OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT.	SYRIAE	IUD.	ROM.
	1914	13	10	1	410
	1915	14	11	2	411
170	1916	15	12	3	412
	1917	16	13	4	413

C. Marius quinquies consul iuxta Eridanum Cimbros superat, et de his cum Catulo triumphat.

a Ἰωάνθης (Ὑρκανός) Ἰουδαίων ἀρχιερεὺς τὴν Σαμάρειαν, τὴν καθ' ἡμᾶς Σεβαστὴν καλουμένην, πολιορκήσας εἰς ἔδαφος καθεῖλεν· ἣν ὕστερον Ἡρώδης ἀλλόφυλος δυναστεύσας Σεβαστὴν ὠνόμασεν. *Chron. pasch. p.* 181. *D.*

b Αἰγύπτου καὶ Ἀλεξανδρείας ἐβασίλευσεν Πτολεμαῖος ὁ Φύσκων ἔτη ιη'. *Sync. p.* 290. *A.*

c Συρίας καὶ Ἀσίας ις' ἐβασίλευσεν Ἀντίοχος ὁ Κυζικηνὸς ἔτη ιη'. *Idem p.* 291. *C.*

d Ὁ Γρυπὸς ἐξεβλήθη ὑπὸ Κυζικηνοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν ὁ Κυζικηνὸς ἔτη ιη' καὶ πάλιν ὁ Γρυπὸς ἐκβαλὼν τὸν Κυζικηνὸν ἐβασίλευσεν τὰ λοιπὰ ἔτη δ' καὶ οὕτως ἐκ διαδοχῆς ἐπολέμουν ἀλλήλους. *Idem p.* 292. *A. B.*

e Ἀρχιερεὺς ἐν Ἱερουσαλὴμ Ἀριστόβουλος ἔτος α'. *Chron. pasch. p.* 184. *A.*

f Οὗτος Ἀριστόβουλος υἱὸς Ἰωάνθου πρὸς τῇ ἀρχιερωσύνῃ διάδημα περιτίθεται βασιλικὸν πρῶτος, ἐπὶ ἐνιαυτὸν ἕνα, μετὰ ἔτη φπζ' ἀπὸ πρώτου ἔτους τῆς εἰς Βαβυλῶνα αἰχμαλωσίας. *Ibidem*

g Ἰανναῖος, ὁ καὶ Ἀλέξανδρος, βασιλεὺς ἅμα καὶ ἀρχιερεὺς ἔτη κζ', ὃς καὶ ὠμότατα προέστη. *Ibidem B.*

(1) Ita codex vetus praestantissimus vat. Apud Scaligerum animad. p. 148. *Ectenias*, quod is audacter vituperat stultum dicens commentum recentiorum, quod nullus codex habeat.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT. Ptolem. Phuscon	SYRIAE Antiocus Cyzic.	IUD. Iannaeus	ROM. Consules	
M. Furius poëta cognomento Bibaculus Cramonae nascitur.		1918	17	14	5	414	Thraces a Romanis victi per Didium.

a Selaucus ab Antiocho filio Cyziceni vivus exuritur.

Titus Lucretius poëta nascitur: qui postea amatorio poculo in furorem versus, cum aliquot libros per intervalla insaniae conscripsisset, quos postea Cicero emendavit, propria se manu interfecit anno aetatis quadragesimo quarto.

b Expulso de regno Ptolemaeo Phuscone per matrem Cleopatram et in Cyprum secedente, ipsa regnavit.

c IX. PTOLEMAEUS qui et Alexander, annis X.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT.	SYRIAE	IUD.	ROM.	
	171	1919	1	15	6	415	Rursum in Sicilia bellum
		1920	2	16	7	416	servile consurgit.
Ptolemaeus Cyrenaeorum rex, qui Appionis cognomen erat, Cyrene moriens Romanos testamento reliquit heredes regni sui.		1921	3	17	8	417	*a* Aquilius in Sicilia bellum
		1922	4	18	9	418	servile compescuit.

XVII. PHILIPPUS annis II.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT.	SYRIAE	IUD.	ROM.	
d Antiochus in Parthos fugiens Pompeio se deinceps tradidit: post quem Philippus captus est a Gabinio. R. DCLX.		1923	5	1	10	419	
	172	1924	6	2	11	420	Huc usque Syria possessa per reges in romanam ditionem cessit.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT. Ptolem. Alexander	IUD. Iannaeus	ROM. Consules	
Bellum adversum Romanos Picentes, Marsi, Pelignique moverunt.		1925	7	12	421	
		1926	8	13	422	L. Pomponius bononiensis atellanarum scriptor clarus habetur.
		1927	9	14	423	
Alexander matrem suam occidit.	173	1928	10	15	424	

e X. PTOLEMAEUS, qui expulsus fuerat, annis VIII.

Hic Ptolemaeus, qui a matre fuerat eiectus, regressus de fuga regnum obtinuit, quia Alexandrum, qui ante eum fuerat, ob interfectionem matris cives pepulerant.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT.	IUD.	ROM.	
		1929	1	16	425	

Plotius Gallus primus Romae latinam rhatoricam docuit: de quo Cicero sic refert: memoria teneo pueris nobis primum latine docere coepisse Plotium quendam.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT.	IUD.	ROM.	
C. Valerius Catullus scriptor lyricus Veronae nascitur.		1930	2	17	426	
		1931	3	18	427	Sallustius Crispus scriptor historicus in Sabinis Amiterni nascitur.
Sylla Athenienses vastat.	174	1932	4	19	428	Descriptione Romae facta, inventa sunt hominum CCCCLXIII milia.
Templum Apollinis tertio apud Delphos a Thracibus incensum, et Romae Capitolium. R. DCLXX.		1933	5	20	429	
		1934	6	21	430	Iannaeus rex Iudaeorum plurimas civitates capit Syriae.
P. Terentius Varro vico Atace in provincia narbonensi nascitur: qui postea XXXV annum agens graecas literas summo studio didicit.		1935	7	22	431	Vultacilius (*al.* Acilius) Plautus latinus rhator, Cn. Pompeii libertus et doctor scholam Romae aperuit.
	175	1936	8	23	432	Vicesimo sexto aetatis suae anno Cicero Quintium defendit.

a Σέλευκον ζῶντα κατέκαυσεν ὁ Κυζικηνὸς Ἀντίοχος. *Sync. p.* 292. *B.*

b Πτολεμαῖον τὸν Σωτῆρα ἡ μήτηρ Κλεοπάτρα τῆς βασιλείας ἀπήλασεν. *Idem p.* 290. *B.*

c Αἰγύπτου θ' Πτολεμαῖος ὁ καὶ Ἀλέξανδρος. *Chron. pasch. p.* 182.

d Ἀντίοχος φυγὼν εἰς Πάρθους, Πομπηΐῳ προὔδωκεν ἑαυτόν. *Idem p.* 292. *B.*

e Αἰγύπτου ι' ἐβασίλευσεν Πτολεμαῖος ὁ ἐξωσθεὶς ἔτη η'. *Chron. pasch. p.* 183. *B.*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT. Ptolem. Dionysus	IUD. Iannaeus	ROM. Consules	
Roscio contra Chrysogonum defenso, Cicero Athenas secedit.			a IX. PTOLEMAEUS Dionysus cognomine annis XXX.			
Deinde post triennium Romam regreditur.		1937	1	24	433	Sylla Romam obtinuit, et post
		1938	2	25	434	biennium (*al.* triennium) moritur.
Titus Quintus Atta scriptor togatarum Romae moritur: sepultusque via praenestina ad milliarium secundum.		1939	3	26	435	Lepidus hostis publicus iudicatur.
	176	1940	4	27	436	Pompeius gloriosissime triumphavit.
				b VII. ALEXANDRA annis IX.		
Bellum gladiatorum in Campania gestum.		1941	5	1	437	Alexandra, quae et Salina, u-
		1942	6	2	438	xor Alexandri Hierosolymis regna-
L. Lucullus primus imperator appellatus est victa Armenia, Mesopotamia, et Nisibi cum fratre regis capto.		1943	7	3	439	vit; ex (*al.* in) cuius aetate Iudaeos rerum confusio et variae clades oppresserunt.
Pompeius R. DCLXXX. universam Hiberiam subiugavit.	177	1944	8	4	440	Antiochia et Syria a Romanis capta.
M. Lucullus de Bessis triumphavit, capta Cabyle, (*al.* Calybe)		1945	9	5	441	
Tomis, et ceteris vicinis (*al.* universis) urbibus.		1946	10	6	442	Creticum bellum motum. Unde Metellus Creticus.
Crassus quoque triumphavit.		1947	11	7	443	Virgilius Maro in pago, qui
M. Porcius Cato stoicus philosophus agnoscitur.	178	1948	12	8	444	Andes dicitur, haud procul a Man-
		1949	13	9	445	tua nascitur, Pompeio et Crasso consulibus, idibus octobribus.
Lucus Daphnensium iuxta Antiochiam a Pompeio Apollini consecratur.				c VIII. HYRCANUS annis XXXIIII.		
		1950	14	1	446	d Iudaei Romanorum per Pompeium novi vectigales sunt facti, et pontificatum apud eos suscepit Hyrcanus.

d Aristobulus et Hyrcanus filii Alexandrae contra se de imperio dimicantes occasionem praebuere Romanis, ut Iudaeam invaderent. Itaque Pompeius Hierosolymam veniens, capta urbe, reserato templo, usque ad sancta sanctorum accedit: Aristobulum vinctum secum abducit: pontificatum confirmat Hyrcano: deinde Antipatrum Herodis ascalonitae filium procuratorem Palaestinae facit.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT.	IUD.	ROM.	
Libya per testamentum Appionis regis Romanis relicta.		1951	15	2	447	
	179	1952	16	3	448	
Horatius Flaccus satyricus et lyricus poëta libertino patre Venusii nascitur. R. DCXC.		1953	17	4	449	
		1954	18	5	450	Apollodorus pergamenus graecus orator praeceptor Callidii et Augusti clarus habetur.
		1955	19	6	451	Pompeius captis Hierosolymis Iudaeos tributarios facit.
Ea, quae de Catilina, Cethego, Lentulo, et consule Cicerone Sallustius scribit, et Livius, hoc gesta sunt tempore.	180	1956	20	7	452	Cicero in exilio annum facit honorifice susceptus a Plancio.
		1957	21	8	453	
Pompeius imperator appellatus.		1958	22	9	454	e Caesar Lusitaniam et quasdam insulas in oceano capit.
		1959	23	10	455	Virgilius Cremonae studiis eruditor.
Messala Corvinus orator nascitur, et Titus Livius patavinus scriptor historicus.	181	1960	24	11	456	Catullus tricesimo aetatis suae anno Romae moritur.

M. Callidius orator clarus habetur: qui bello postea civili caesarianas partes secutus, cum togatam Galliam regeret, Placentiae obiit.

a Αἰγύπτου ιά βασιλεὺς Πτολεμαῖος ὁ νέος Διόνυσος ἔτη λ'. *Chron. pasch. p.* 183. *B.*

b Ἰουδαίων ζ' ἐβασίλευσεν Σαλίνα, ἡ καὶ Ἀλεξάνδρα, ἔτη θ'. *Sync. p.* 295. *C.*

c Ἀρχιερεὺς Ὑρκανός. *Nicephorus in editione Syncelli p.* 408. *B.*

d Πομπήϊος πολιορκεῖ μὲν τὰ Ἱεροσόλυμα, μέχρι τῶν ἀδύτων, τουτέστι τῶν ἁγίων τοῦ ἱεροῦ πρόεισι, Ἀριστόβουλον δέσμιον ποιεῖ Ῥωμαίοις, Ὑρκανῷ τὴν ἀρχιερωσύνην παραδίδωσι, καὶ Ἀντίπατρόν τινα ἀσκαλωνίτην τῆς Παλαιστίνης ἐπιμελητὴν καθιστᾷ, τό τε πᾶν ἔθνος Ἰουδαίων ὑπόφορον Ῥωμαίοις κατέστησεν. *Chron. pasch. p.* 184-185. *Sync. p.* 299. *B.*

e Καῖσαρ Λυσιτανίαν καὶ τινας περὶ τὸν ὠκεανὸν νήσους κατεστρέψατο. *Sync. p.* 301. *A.*

	OLYMP.	ABRAHAMI	AEGYPT. Ptolem. Dionysius	IUD. Hyrcanus	ROM. Consules	
		1961	25	12	457	a Caesar Rhenum transiens Germanos vastat.
Crassus consul cum filio apud Carras captus.		1962	26	13	458	b Simulacrum olympici Iovis tactum fulmine.
Ventidius primus Romanorum Parthos superat.		1963	27	14	459	
Curio promptus et popularis orator Romae habetur insignis, qui deinceps in Africa pudore amissi exercitus mori maluit, quam redire. R. DCC.	182	1964	28	15	460	Virgilius sumpta toga Mediolanum transgreditus: et post breve tempus Romam pergit.
		1965	29	16	461	
		1966	30	17	462	c Caesar Germanos et Gallos capit.
		d XII. CLEOPATRA annis XXII.				
		1967	1	18	463	
e Principium belli civilis Caesaris et Pompeii.	183	1968	2	19	464	Diodorus siculus graecae scriptor historiae clarus habetur.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT. Cleopatra	IUD. Hyrcanus	ROM. C. Iulius Caesar	
M. Coelius (al. Caecilius) praetor, et T. Annius Milo caul (al. caules) oppressi res novas in thuriano bruttioque agro simul molientes.			f I. C. IULIUS CAESAR annis V.			Pompeius proelio victus et fugiens a spadonibus alexandrini regis occiditur.

g Ex hoc loco continua Romanis nascuntur imperia in diem vitae principalia: et regnat apud Romanos primus omnium Caius Caesar qui primus singulare arripuit imperium; a quo Caesares Romanorum principes appellati.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT.	IUD.	ROM.	
		1969	3	20	1	
Ptolemaei cadaver cum lorica aurea inventum in Nilo.		1970	4	21	2	Romae basilica iulia dedicata.
Caesar in Aegypto regnum Cleopatrae confirmat ob stupri gratiam.		1971	5	22	3	Decretum senatus et Atheniensium ad Iudaeos mittitur, qui per legationem amicitiam postularant.
Cleopatra regio comitatu Urbem ingressa.	184	1972	6	23	4	Nigidius Figulus pythagoricus et magus in exilio moritur.

Prohibitae lecticis margaritisque uti, quae nec viros nec liberos haberent, et minores essent annis quadraginta quinque.

Cassius Iudaea capta templum spoliat.		1973	7	24	5	Servius Sulpicius iuris consultus, et P. Servilius isauricus publico funere elati.

h Antonius decrevit quintilem mensem iulium debere dici, quia in eo natus fuerat Iulius Caesar.

i Idibus martiis C. Iulius Caesar in curia occiditur: et fasces statim suscipit P. Dolabella.

C. Iulii Caesaris corpus ob honorem in rostris concrematum.

Romae tres soles simul exorti paulatim in eundem orbem coierunt. Inter cetera portenta, quae facta sunt toto orbe, bos in suburbano Romae ad arantem locutus est: frustra se urgeri; non enim frumenta, sed homines brevi defuturos.

a Καῖσαρ τὸν Ῥῆνον ποταμὸν διαβὰς Γερμανοὺς ἐχειρώσατο. *Sync. p.* 131. *A.*

b Τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἄγαλμα ἐκεραυνώθη. *Ibidem B.*

c Καῖσαρ Γερμανοὺς καὶ Γαλλοὺς κατέστρεψε. *Ibidem A.*

d Ἀλεξανδρείας καὶ Αἰγύπτου ἐβασίλευσε Κλεοπάτρα ἔτη κβ' *Idem p.* 303. *A.*

e Γάϊος Καῖσαρ πρὸς Πομπήϊον ἐπολέμησεν. *Idem p.* 301. *B.*

f Ῥωμαίων μόναρχος Γάϊος Ἰούλιος Καῖσαρ ἔτη ε'. *Idem p.* 303. *B.*

g Γάϊος Ἰούλιος Καῖσαρ πρῶτος Ῥωμαίων ἠρέθη μόναρχος βασιλεὺς· καὶ οἱ μετ' αὐτὸν Καίσαρες προσηγορεύθησαν. *Chron. pasch. p.* 177. *B.*

h Ἀντώνιος τὸν ἕβδομον παρὰ Ῥωμαίοις μῆνα κυντίλλιον καλούμενον ἰούλιον μετονομασθῆναι ἐψηφίσατο διὰ τὸ γεννηθῆναι ἐν αὐτῷ (Ἰούλιον.) *Idem p.* 303. *C.*

i Γάϊος Ἰούλιος Καῖσαρ ἐσφάγη. *Idem p.* 189. *C.*

	OLIMP.	ABRAHA-MUS	AEGYPT. Cleopatra	IUD. Hyrcanus	ROM. Augustus	
Antonius adversum Augustum Caesarem bellum movet. Publius mimographus natione syrus Romae scenam tenet.	R. DCCX.	1974	8	25	1	a II. CAESAR AUGUSTUS OCTAVIANUS, annis LVI. mensibus VI, a quo et reges Romanorum Augusti appellati. Cicero in Formiano suo ab Herennio Pompilio occiditur LXIIII aetatis suae anno.

b Ab loco Antiocheni sua tempora computant.

Laberius mimorum scriptor decimo mense post Gaium Caesarem Puteolis moritur.

Ciceronis caput cum manu dextera pro rostris positum: iuxtaque coronata Pompilii militis imago, qui eum occiderat.

Ovidius Naso nascitur in Peligois.		1975	9	26	2	
Cicero, ut quibusdam placet, interficitur in Caietis. Templa Rhodiorum depopulatus est Cassius.	185	1976	10	27	3	Vibium Maximum designatum quaestorem agnovit dominus suus, atque abduxit. Secunda secessio Augusti et Antonii consulis.

Cornificius poëta a militibus desertus interiit, quos saepe fugientes galeatos lepores appellarat. Huius soror Cornificia, cuius insignia extant epigrammata.

C. Falcidius tribunus plebis legem tulit, ne quis testamento plus legaret, quam ut quarta pars heredibus superesset, si quatuor aut minus essent. Si autem plus quatuor, medietas eo tenore, ut sive liberis sive propinquis pater sua legaret, illa pars quam Falcidius constituit, nisi pater interdixerit, et legatis fruentibus, et eisdem carentibus aequaliter partiretur.

Cortius Salassus (*al.* Thalassus) in insula Arado cum quatuor cohortibus vivus combustus est, quod tributa gravius exigeret.

E taberna meritoria trans Tiberim oleum terra erupit, fluxitque tota die sine intermissione, significans Christi gratiam ex gentibus.

Antonium superat Augustus, et interveniente senatu cum eo in amicitiam regreditur.

Cornelius Nepos scriptor historicus clarus habetur.	186	1977	11	28	4	
		1978	12	29	5	
		1979	13	30	6	
		1980	14	31	7	
Furnii pater et filius clari oratores habentur: quorum filius consularis ante patrem moritur.		1981	15	32	8	
		1982	16	33	9	Sallustius diem obiit quadriennio ante actiacum bellum.
M. Bavius poëta, quem Virgilius in bucolicis notat, in Cappadocia moritur.		1983	17	34	10	Lunae secundum Romanos cursus inventus est.

c Antigonus contra Iudaeos dimicans tandem occiditur: a quo usque in praesens tempus Herosolymorum regnum destructum est. Siquidem Herodes post eum a Romanis constitutus est princeps alienigena, et nihil omnino ad Iudaeam pertinens.

Hyrcanus contra Parthos pugnans captivus apud illos ductus est. Hyrcano captivo facto, Herodes Antipatri ascalonitae et matris Cypridis arabicae filius a Romanis Iudaeorum suscipit principatum: cuius tempore Christi nativitate vicina, regnum et sacerdotium Iudaeae, quod prius per successiones maiorum tenebatur, destructum est, completa prophetia, quae ita per Moysen loquitur: Non deficiet princeps ex Iuda, neque dux de femoribus eius, donec veniat cui repromissum est. Et ipse erit expectatio gentium. In hoc enim loco Christus, quem Danielis scriptura praefatur, accepit finem. Nam usque ad Herodem christi, id est sacerdotes, erant reges Iudaeorum: qui imperare coeperant a

a Ῥωμαίων δεύτερος ἐβασίλευσεν Καῖσαρ Σεβαστὸς Αὔγουστος, ὁ καὶ Ὀκτάβιος, ἔτη νϛʹ, μῆνας ϛʹ. *Chron. pasch. p.* 189. *D.*

b Οἱ Ἀντιοχεῖς ἔνθεν ἀριθμοῦσι τοὺς αὐτῶν χρόνους. *Sync. p.* 305. *C.*

c Ἀντίγονος τῇ Ἰουδαίων βασιλείᾳ ἐπαναστάς, καὶ πολλὰ διαμαχησάμενος, ἀναιρεῖται· καὶ ἐνταῦθα καταλύγει τὸ τῶν Ἰουδαίων βασίλειον. Ἐνταῦθα δὲ ὁ προφητευόμενος παρὰ τῷ Δανιὴλ Χριστὸς ἡγούμενος, τέλος λαμβάνει· μέχρι γὰρ Ἡρώδου χριστοὶ ἡγούμενοι· οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ ἀρχιερεῖς, οἵτινες προεστήκεισαν τοῦ Ἰουδαίων ἔθνους, ἀρξάμενοι μὲν ἀπὸ τῆς κατὰ Δαρεῖον ἀνανεώσεως τοῦ ἱεροῦ, κατὰ τὴν ἑξηκοστὴν καὶ πέμ-

sexagesima quinta olympiade, et ab instauratione templi sub Dario, usque ad Hyrcanum et centesimam octogesimam sextam olympiadem, annis CCCCLXXXIII in medio transactis, quos Daniel significat dicens: et scies et intelliges ab initio sermonis respondendi et aedificandi Hierusalem, usque ad Christi principatum, hebdomadae septem, et hebdomadae sexaginta duae: quae LXVIIII hebdomades faciunt annos CCCCLXXXIII: in quibus Christi, id est sacerdotes, per unctionem consecrati regnaverunt usque ad Hyrcanum: quo extremo omnium a Parthis capto, Herodes Antipatri filius nihil ad se pertinentem Iudaeam ab Augusto et senatu accipit; filiique eius post eum regnaverunt, usque ad novissimam Hierosolymorum captivitatem, nequaquam ex successione sacerdotalis generis pontificibus constitutis, neque perpetuitate vitae secundum legem Moysi servientibus Deo. Ignobiles vero quidam, et alio tempore alii, et nonnulli unius anni, sive modico amplius, a romanis Imperatoribus sacerdotium emebant. Quae omnia etiam Daniel propheta vaticinatur ita dicens: et post hebdomades VII, et LXII, interibit chrisma, et iudicium non erit in eo: et templum et sanctum corrumpet populus duce veniente: et caedantur in cataclysmo belli. Et in consequentibus: et super templum, inquit, abominatio desolationum: et usque ad consummationem temporis consummatio dabitur super desolationem.

	OLYMP.	ABRAHAMIS	AEGYPT. Cleopatra	IUD. Herodes	ROM. Augustus
				a I. HERODES alienigena, deficiente pontificum principatu, annis XXXVII.	
Antonii et Augusti foedus. R. DCCXX.	187	1984	18	1	11

b Herodes Ananelum quendam de Babylone accitum pontificem Iudaeorum constituit: et post exiguum temporis, Aristobulum fratrem uxoris suae, nepotem Hyrcani, successorem ei dedit: quo post annum interfecto, rursum Ananelo reddidit sacerdotium.

Colonias deduxere Romani.		1985	19	2	12
c Augustus triumphavit pedestris certaminis triumpho.		1986	20	3	13

Nicetes et Hybreas (*al.* Tybreas) et Theodorus, et Plutio nobilissimi artis rhetoricae graeci praeceptores habentur.

πτην ὀλυμπιάδα, λήξαντες δὲ ἐπὶ Ὑρκανόν, ἐπὶ τῆς ρπϛ' ὀλυμπιάδος· τὰ δὲ μεταξὺ τούτων γενέσθαι ἔτη υπγ', ὅπόσα δὴ ἡ τοῦ Δανιὴλ προφητεία θεσπίζει λέγουσα· καὶ γνώσῃ καὶ συνήσεις ἀπὸ ἐξόδου λόγου τοῦ ἀποκριθῆναι, καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι Ἱερουσαλήμ, ἕως Χριστοῦ ἡγουμένου ἑβδομάδες ἑπτὰ καὶ ἑβδομάδες ξβ'· αὗται αἱ ἐννέα καὶ ἑξήκοντα ἑβδομάδες συμπληροῦσι χρόνον ἐτῶν υπγ'· ὅπόσα ἔτη τυγχάνει τῆς ἀρχῆς τῶν χριστῶν ἡγουμένων ὧν τελευταίου Ὑρκανοῦ ὑπὸ Πάρθων αἰχμαλώτου ληφθέντος, ὁ Ἡρώδης τοῦ Ἀντιπάτρου μηδὲν προσήκουσαν αὐτῷ τὴν τῶν Ἰουδαίων βασιλείαν ὑπὸ Αὐγούστου καὶ συγκλήτου Ῥωμαίων παραλαμβάνει· κἄπειτα οἱ τούτου παῖδες μέχρι τῆς ὑστάτης Ἱεροσολύμων πολιορκίας· οὐκ ἔτι οἱ ἐκ διαδοχῆς τοῦ ἱερατικοῦ γένους ἱερῶντο τῷ Θεῷ, οὐδὲ διὰ βίου κατὰ τὸν Μωϋσέως νόμον· ἄσημοι δέ τινες ἄλλοτε ἄλλοι· καὶ οἱ μὲν ἐνιαύσιοι, οἱ δὲ ἔτι ὀλίγῳ πλέον, παρὰ τῶν ῥωμαϊκῶν ἡγουμένων τὴν ἀρχιερωσύνην ἐξωνοῦντο.

Ἡρώδης Ἀντιπάτρου τοῦ ἀσκαλωνίτου καὶ μητρὸς Κύπριδος ἀραβίσσης οὐδὲν αὐτῷ προσήκουσαν τὴν Ἰουδαίων βασιλείαν ὑπὸ Ῥωμαίων ἐγχειρίζεται, καθ' ὃν τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως πλησιαζούσης, ἡ ἐκ προγόνου διαδοχὴ, ἀρχιερωσύνη τε καὶ ἀρχὴ τῶν Ἰουδαίων κατελύθη, συμπληρουμένης τῆς παρὰ Μωϋσῇ λεγούσης προφητείας· οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἄρχων ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται, καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν. Ἑξῆς δὲ ὁ Δανιὴλ προφητεύει λέγων· καὶ μετὰ τὰς ζ' καὶ ξβ' ἑβδομάδας ἐξολοθρευθήσεται, καὶ χρίσμα οὐκ ἔσται ἐν αὐτῷ, καὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὸ ἅγιον διαφθερεῖ λαὸς ἡγουμένου ἐρχομένου; καὶ κοπήσονται ἐν κατακλυσμῷ πολέμου· καὶ ἑξῆς φησί· καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν βδέλυγμα τῶν ἐρημώσεων, καὶ ἕως συντελείας καιροῦ συντέλεια δοθήσεται ἐπὶ τὴν ἐρήμωσιν. *Sync. p.* 309-310.

a Τῶν παρὰ Ἰουδαίοις ἀρχιερέων ἐκλειπόντων, Ἡρώδης ἀλλόφυλος βασιλεύει. *Chron. pasch. p.* 189. *A.*

b Ἡρώδης Ἀνάνηλόν τινα μεταπεμψάμενος ἀπὸ Βαβυλῶνος, Ἰουδαίων ἀρχιερέα καθίστησι. Μετ' οὐ πολὺ δὲ, τοῦτον παύσας, Ἀριστόβουλον τὸν ἀδελφὸν τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς, υἱὸν ὄντα Ὑρκανοῦ, ἐπὶ τὴν τιμὴν προάγει. Ἐνιαυτοῦ δὲ διαγενομένου, πάλιν τῷ Ἀνανήλῳ ἀποδίδωσι, τὸν Ἀριστόβουλον ἀνελών. *Idem p.* 190. *B*, *et Sync. p.* 311. *D.*

c Αὔγουστος πεζὸν ἐθριάμβευσεν θρίαμβον. *Sync. p.* 305. *D.*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	AEGYPT.	IUD.	ROM.	
			Cleopatra	Herodes	Augustus	*b* Augusti et Antonii tertiae dissensionis exordium, quod repudiata sorore Caesaris Cleopatram duxisset uxorem.
a Antonius Cleopatrae tradit Arabiam.		1987	21	4	14	
c Usque ad Cleopatram Ptolemaei, qui vocabantur Lagidae, in Aegypto regnaverunt annis CCXC. (*al.* CCXCV.)	188	1988	22	5	15	Artorius medicus Augusti post actiacam victoriam naufragio perit.

Aegypti regnum, quod fuit in Alexandria, destructum est, et Romanis paruit.

d Cleopatra et Antonius semet interficiunt, et Aegyptus fit romana provincia: quam primus tenuit Gaius Cornelius Gallus, de quo Virgilius scribit in bucolicis.

a Gesta sunt ab Augusto bella, mutinense quo per illum ab obsidione Antonii Brutus liberatus est: apud Perusiam Tusciae civitatem adversum L. Antonium Antonii fratrem consulem: pharsalicum apud Philippos Macedoniae urbem adversum Brutum et Cassium interfectores Caesaris: siculum adversum Sextum Pompeium Pompeii filium, actiacum adversum Antonium et Cleopatram; qui locus in Epiro est.

OLYMP.	ABRAHAMUS	IUD.	ROM.
		Herodes	Augustus
	1989	6	16

e Caesar appellatus Augustus, a quo aextilis mensis augusti nomen accepit.

Nicopolis iuxta Actium condita, et agon actios ex eo constitutus.

f Quidam ab hoc loco primum annum Augusti monarchiae supputant.

Anaxilaus larissaeus pythagoricus et magus ab Augusto Urbe Italiaque pellitur.

1990	7	17

g Cum ingenti triumpho et pompa Augustus Romam ingressus, et Cleopatrae liberi Sol et Luna ante currum eius ducti.

Cornelius Gallus foroiuliensis poëta, a quo primum Aegyptum rectam supra diximus, XLIII. (*al.* LXIII.) aetatis suae anno propria se manu interficit.

h Augustus Romae plurimas leges statuit.		1991	8	18	Indi per legatos ab Augusto amicitiam postulant.

Messala Corvinus primus praefectus Urbi factus, sexto die magistratu se abdicavit, incivilem potestatem se esse contestans.

i Censu Romae agitato, inventa sunt civium romanorum quadragies semel (*al.* quindecies) centena et LXIIII milia.

Coloniae deductae.	189	1992	9	19	Thebae civitas Aegypti usque ad solum erutae.

Tralles civitas terrae motu conciderunt.

Marcus Terentius Varro philosophus prope nonagenarius moritur.

Munatius Plancus Ciceronis discipulus, orator habetur insignis: qui cum Galliam regeret comatam, Lugdunum condidit.

a Ἀντώνιος Ἀραβίαν Κλεοπάτρᾳ παρέδωκε. *Sync. p.* 308. *A.*

b Πρὸς Ἀντώνιον ἀνίσταται πόλεμος Αὐγούστου. *Idem p.* 311. *A.*

c Μέχρι τοῦδε οἱ Λαγίδαι. *Idem p.* 308. *C.*

d Ἀντώνιος καὶ Κλεοπάτρα παραχρῶνται ἑαυτούς. *Idem p.* 311. *A.* Αὔγουστος ἐλθὼν εἰς Αἴγυπτον, κρατεῖ τῆς Αἰγύπτου, τὴν τῶν Πτολεμαίων καθελὼν βασιλείαν, διαρκέσασαν ἔτεσι σϥζ. *Chron. pasch. p.* 192. *B.*

e Ὀκτάβιος Αὔγουστος προσηγορεύθη· καὶ ὁ σεξτίλιος μὴν ὁμοίως αὐτὸς ἀνηγορεύθη. *Ibidem.* Νικόπολις ἡ κατὰ Ἄκτιον ἐκτίσθη. *Idem p.* 308. *C.*

f Εντεῦθέν τινες ἀριθμοῦσι τὸ πρῶτον ἔτος Αὐγούστου μοναρχίας. *Ibidem.* Οἱ δὲ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀπὸ τοῦ ιβ' ἔτους ἀριθμοῦσι τοὺς Αὐγούστου χρόνους. *Idem p.* 311. *C.*

g Κλεοπάτρας παῖδας Ἥλιον καὶ Σελήνην κατῆξεν εἰς Ῥώμην Αὔγουστος, θρίαμβον ἐπ' αὐτοῖς ἥδιστον Ῥωμαίοις ἐνδειξάμενος. *Idem p.* 311. *B.*

h Αὔγουστος Ῥωμαίοις ἐνομοθέτησεν. *Idem p.* 313. *C.*

i Τιμήσεως γενομένης ἐν Ῥώμῃ ἀπεγράφησαν Ῥωμαίων μυριάδες υϛ' καὶ δ'. *Ibidem D.*

	OLYMP.	ABRAHAMUS	IUD. Herodes	ROM. Augustus	
b Augustus Calabriam et Gallos vectigales facit.		1993	10	20	*a* Marcus Lollius Galatiam romanam provinciam facit.

Quintilius cremonensis Virgilii et Horatii amicus moritur.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	IUD. Herodes	ROM. Augustus	
R. DCCXXX.		1994	11	21	*c* Augustus, cum ei monarchia deferretur renuit.
e Augustus Cyzicenos libertate privavit.		1995	12	22	*d* Tiberius ab Augusto missus occupavit Armeniam.

Pylades cilix pantomimus, cum veteres ipsi canerent atque saltarent, primus Romae chorum et fistulam sibi praecinere fecit.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	IUD. Herodes	ROM. Augustus	
g Cantabri res novas molientes opprimuntur.	190	1996	13	23	*f* Herodes apud Hierosolymam multas et magnas aedes publicas construit.

Atratinus, qui septemdecim annos natus Caelium accusaverat, clarus inter oratores habetur. Ad extremum morborum taedio in balneo voluntate exanimatus heredem reliquit Augustum.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	IUD. Herodes	ROM. Augustus	
h Augustus Samiis libertatem dedit.		1997	14	24	
i In Cypro plurimae civitatum partes terrae motu conciderunt.		1998	15	25	*k* Germanos in arma versos Marcus Lollius superat.

Virgilius Brundusii moritur, Sentio Saturnino, et Lucretio Cinna consulibus. Ossa eius Neapolim translata in secundo ab urbe miliario sepeliuntur, titulo huiusmodi suprascripto, quem ipse moriens dictaverat.

Mantua me genuit, Calabri rapuere, tenet nunc
Parthenope: cecini pascua, rura, duces.

Herodes Samariam olim iam in cineribus sedentem a fundamentis suscitans, in honorem Augusti Augustam, id est Sebastiam, appellavit: et in Paneade, id, quod Panion vocatur, extruxit: et in civitate Paniotarum Silvano templum aedificavit.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	IUD. Herodes	ROM. Augustus	
l Tiberius Caesar appellatus est.	191	1999	16	26	
		2000	17	27	

Varius et Tucca Virgilii et Horatii contubernales poëtae habentur illustres: qui aeneidos postea libros emendaverunt, sub ea lege ut nihil adderent.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	IUD. Herodes	ROM. Augustus	
m Augustus Gaium Agrippam adoptavit in filium.		2001	18	28	*n* Coloniae Berytum et Patras (*al.* Pataras) deductae.
Aemilius Macer veronensis poëta in Asia nascitur et moritur.		2002	19	29	*o* Bosphorum Agrippa capit.
		2003	20	30	*p* Tiberius Vindelicos, et eos, qui Thraciarum confines erant, romanas provincias facit.
Cestius smyrnaeus latinam Romae rhetoricam docuit. R. DCCXL.	192	2004	21	31	*q* Augustus a senatu pontifex maximus appellatur.

a Λόλλιος Μάρκος Ῥωμαίοις Γαλατίαν ὑπηκόωσατο. *Sync. p.* 313. *C.*

b Αὔγουστος Καῖσαρ Καλαβρίαν καὶ Γαλάτας ὑποφόρους ἐποίησεν. *Chron. pasch. p.* 193.

c Αὔγουστος μοναρχίαν ἐγχειριζομένην ἀπώσατο. *Sync. p.* 313. *C.*

d Τιβέριος Ἀρμενίαν Αὐγούστῳ παρεστήσατο. *Ibidem.*

e Αὔγουστος Κυζικηνῶν ἐλευθερίαν ἀφείλατο. *Ibidem.*

f Ἡρώδης ἐν Ἱεροσολύμοις πλεῖστα καὶ μεγάλα ἔκτισεν· ὁ αὐτὸς δὲ καὶ τὴν πάλαι Σαμάρειαν καταριπωμένην ἐκ θεμελίων ἐγείρας, εἰς τιμὴν τοῦ Σεβαστοῦ Αὐγούστου Σεβαστὴν ὠνόμασεν· ἐν Πανιάδι δὲ τὸ Πάνιον κατεσκεύασεν. *Chron. pasch. p.* 193. *B.*

g Κάνταβροι στασιάσαντες διεφθάρησαν. *Sync. p.* 313. *C.*

h Αὔγουστος Σαμίοις ἐλευθερίαν παρέσχεν. *Idem p.* 313. *C.*

i Σεισμὸς Κύπρου πολλὰ μέρη κατέπτωσε. *Ibidem.*

k Γερμανοὺς κατεστρέψατο Λόλλιος Μάρκος νεωτερίσαντας. *Idem p.* 314. *A.*

l Τιβέριος Καῖσαρ ἀνηγορεύθη. *Idem p.* 313. *D.*

m Αὔγουστος Γάϊον Ἀγρίππαν υἱοθετήσατο. *Ibidem.*

n Ἀποικίας εἰς Πάτρας καὶ Βήρυτον Ῥωμαῖοι ἐξέπεμψαν. *Idem p.* 314. *A.*

o Ἀγρίππας Βόσπορον ἐχειρώσατο. *Ibidem B.*

p Τιβέριος Καῖσαρ Οὐινδικοὺς καὶ τοὺς λοιποὺς παρακειμένους τῇ Θρᾴκῃ ὑπέταξεν. *Idem p.* 313. *D.*

q Αὔγουστος μέγας ἀρχιερεὺς ἐψηφίσθη. *Idem p.* 314. *B.*

a Herodes Antedonam civitatem reformavit. Et Antipatridam atque Herodionem in honorem patris Antipatri et suum extruxit. Innumerabilia quoque opera in singulis Syriarum urbibus, quas regebat, sollertissime aedificavit.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	IUD. Herodes	ROM. Augustus	
b Herodes in Palaestina Caesaream in nomine Caesaris condidit,		2005	22	32	
quae prius Turris Stratonis vocabatur.		2006	23	33	Horatius quinquagesimo septimo aetatis suae anno Romae moritur.
Passienus pater declamator insignis diem obiit.		2007	24	34	*c* Tiberius vastata Germania imperator appellatur.
Gaius Iulius Hyginus, cognomento Polyhistor, grammaticus habetur insignis.	193	2008	25	35	

d Herodes Hyrcanum, qui olim sacerdos Iudaeorum fuerat, de captivitate parthica regressum, et filium eius, qui sacerdotio patris successerat, interficit: sororem quoque eius uxorem suam cum duobus filiis propriis iam adolescentibus, et matrem uxoris occisae socrem suam crudelissime necat.

Herodes ad ea, quae supra crudelissime gesserat, etiam hoc addidit: virum sororis suae Salomae interficit: et cum eam alii tradidisset uxorem, etiam hunc necat. Scribas quoque et interpretes divinae legis simili scelere occidit.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	IUD. Herodes	ROM. Augustus	
e Tiberius Caesar de captis Pannoniis triumphavit.		2009	26	36	
		2010	27	37	
f Tiberius de Rhaetis, Vindelicis, Armeniis, et Pannoniis triumphavit.		2011	28	38	Albucius Silo novariensis clarus rhetor agnoscitur.
In insula Coo terrae motu plurima aedificia ceciderunt.	194	2012	29	39	

Marcus Tullius Tiro Ciceronis libertus, qui primus notas commentatus est, in puteolano praedio suo usque ad centesimum annum consenescit.

	OLYMP.	ABRAHAMUS	IUD. Herodes	ROM. Augustus	
g Augustus Iuliam filiam suam in adulterio deprehensam dampnat exilio.		2013	30	40	Melissus spoletinus grammaticus agnoscitur. M. Porcius Latro latinus declamator taedio duplicis quartanae semet ipsum interfecit.
R. DCCL.		2014	31	41	
h Augustus gladiatorium ludum et navale certamen exhibuit.		2015	32	42	*i* Cyrinus ex consilio senatus in Iudaeam missus censum hominum possessionumque describit.

Colliguntur omnes ab Abraham, usque ad nativitatem Christi, anni duo milia quindecim. Ab Adam usque ad Christum, quinque milia ducenti duo minus.

Tertullianus in eo libro, quem contra Iudaeos scripsit, affirmat Christum XLI. anno Augusti natum, et XV. Tiberii esse passum.

a Ἡρώδης Ἀνθηδόνα ἐπέκτισεν Ἀγριππίναν μετονομάσας. Ἔτι δὲ Παρασκαβὰν εἰς τιμὴν Ἀντιπάτρου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, Ἀντιπατρίδα ὠνόμασεν· καὶ ἄλλην εἰς οἰκεῖον ἐκάλεσεν ὄνομα, πόλιν ἐγείρας Ἡρώδιον. *Ibidem C-D, et Chron. pasch. p.* 193. *D.*

b Ἡρώδης Καισάρειαν εἰς ὄνομα Καίσαρος ἔκτισεν, Στράτωνος πύργον τὸ πρὶν καλουμένην. *Chron. pasch. p.* 193. *D.* Ὁ αὐτὸς κατὰ πᾶσας πόλεις Συρίας καὶ Γαλιλαίας ἐπέκτισεν. *Sync. p.* 314. *D.*

c Τιβέριος Καῖσαρ καταπολεμήσας Γερμανοὺς αὐτοκράτωρ ἀνηγορεύθη. *Ibidem A.*

d Ὑρκανὸν ἐκ Παρθικῆς ἐπανελθόντα γηραιὸν φόβῳ τῆς συγγενείας Ἡρώδης ἀνεῖλεν· ὁμοίως καὶ Ἀριστόβουλον υἱὸν αὐτοῦ ἀρχιερέα. Ὁ αὐτὸς Μαριάμμην ἰδίαν γαμετὴν θυγατέρα Ὑρκανοῦ σὺν δύο παισὶν αὐτοῦ ἐξ αὐτῆς, ἀνδρωθεῖσιν ἤδη, φονεύει, καὶ τὴν Μαριάμμης μητέρα, οἰκείαν δὲ πενθερὰν ὁ μιαιφόνος. *Ibidem B.* Πρὸς δὲ ταῖς ἑτέραις αὐτοῦ μιαιφονίαις, Σαλώμης τῆς ἰδίας ἀδελφῆς ἀναιρεῖ τὸν ἄνδρα· γήμαντος δὲ αὐτὴν ἑτέρου, καὶ τοῦτον ἐπιπροστίθησιν· καὶ ἔτι πρὸς τούτοις τοὺς ὑφηγητὰς τῶν ἱερῶν νόμων καὶ τοὺς τῶν πατρίων ζηλωτὰς κτείνουσι. *Chron. pasch. p.* 202. *D.*

e Τιβέριος ἐπὶ νίκῃ Παννονίων ἐθριάμβευσεν. *Ibidem.*

f Ὁ αὐτὸς ἐπὶ νίκῃ Ῥαιτῶν καὶ Ἀρμενίων καὶ Οὐινδικῶν καὶ Παννονίων ἐθριάμβευσεν. *Ibidem.*

g Αὔγουστος Ἰουλίαν τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα ἐφυγάδευσεν καταγνοὺς αὐτῆς μοιχείαν. *Chron. pasch. p.* 194. *B.*

h Αὔγουστος παρέσχεν ναυμαχίαν καὶ μονομαχίαν. *Sync. p.* 314. *A.*

i Ὑπὸ τῆς συγκλήτου βουλῆς Κυρίνος ἐπιμελητὴς ἐξεπέμφθη, οὐσιῶν καὶ σωμάτων ἀπογραφὰς ποιούμενος. *Idem p.* 316. *B.*

	OLYMP.	CHRISTUS.	IUD. Herodes	ROM. Augustus	

a **IESUS CHRISTUS FILIUS DEI IN BETHLEEM IUDAE NASCITUR.**

Gaius Caesar amicitiam cum Parthis facit.	195	1	33	43	*b* Xystus pythagoricus philosophus agnoscitur.
		2	34	44	Augustus Tiberium et Agrippam in filios adoptat.
c Herodes, cum Christi nativitatem Magorum indicio cognovisset, universos Bethleem parvulos iussit occidi.		3	35	45	*d* Iudas galilaeus ad rebellandum Iudaeos cohortatur.
	196	4	36	46	
Asinius Pollio orator et consularis, qui de Dalmatis triumphaverat, in villa Tusculana anno LXXX aetatis suae moritur.		5	37	47	*e* Herodes morbo intercutis aquae, et scaturientibus toto corpore vermibus, miserabiliter sed digne moritur.

f II. ARCHELAUS annis IX.

g In Herodis loco Archelaus filius eius ab Augusto rex constituitur, et tetrarchae fiunt quatuor fratres eius, Herodes, Antipater, Lysias, et Philippus.

		6	1	48	
Tiberius Caesar Dalmatas Sarmatasque in romanam redegit potestatem.		7	2	49	
h Athenodorus tarseus stoicus philosophus, **R. DCCLX.** et Marcus Verrius Flaccus grammaticus clari habentur.	197	8	3	50	Philistion mimographus natione magnesius asianus clarus habetur Romae.
		9	4	51	
i Fames Romae ita ingens facta, ut quinque modii tritici venderentur denariis XXVIII. semis.		10	5	52	
		11	6	53	
	198	12	7	54	

Messala Corvinus orator ante biennium, quam moreretur, ita memoriam et sensum amisit, ut vix pauca verba coniungeret, et ad extremum ulcere sibi (*al.* illi) circa sacram spinam nato, inedia se confecit, anno aetatis LXXII. (*Al.* LXX.)

k Sotio philosophus alexandrinus praeceptor Senecae clarus habetur.		13	8	55	
l Athenienses res novas contra Romanos molientes opprimuntur, auctoribus seditionis occisis.		14	9	56	

m Archelaus nono anno regni sui in Viennam urbem Galliae relegatur: postque eum Iudaeorum tetrarcha constitutus est Herodes frater eius.

n Augustus cum Tiberio filio suo censum Romae agitans invenit hominum nonagies tercentena et LXX. (*al.* LX.) milia.

o Defectio solis facta: et Augustus LXXVI aetatis suae anno Atellae in Campania moritur, sepeliturque Romae in campo martio.

a Ἐγεννήθη ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ μονογενὴς τοῦ Θεοῦ υἱὸς, ἐν Βηθλεὲμ πόλει τῆς Ἰουδαίας. *Sync. p.* 315. *D.*

b Σέξτος φιλόσοφος πυθαγορικὸς ἤκμαζεν. *Sync. p.* 316. *C.*

c Ἡρώδης κατὰ τὴν Βηθλεὲμ ἀναιρεῖ νήπια, τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν πυθόμενος γέννησιν. *Idem p.* 317. *B.*

d Ἰούδας τις γαλιλαῖος κατὰ Ῥωμαίων ἀποστατεῖν Ἰουδαίους προέτρεπεν. *Idem p.* 316. *C.*

e Ἡρώδης ὕδρωπι συσχεθεὶς, σκώληκας ἀπὸ τοῦ στόματος (σώματος) ἐξέβρασεν, καὶ οὕτω δεινῶς ὀδυρόμενος τέθνηκεν. *Idem p.* 317. *B.*

f Ἰουδαίων ἐβασίλευσεν Ἀρχέλαος ἔτη θ'. *Ibidem C.*

g Αὔγουστος Ἀρχέλαον μὲν υἱὸν Ἡρώδου Ἰουδαίων ἐθνάρχην κατέστησεν· τοὺς δὲ ἄλλους ἀδελφοὺς αὐτοῦ τέσσαρας ὄντας, Ἡρώδην, καὶ Ἀντίπατρον, Λυσανίαν τε, καὶ Φίλιππον, τετράρχας ἀνέδειξεν. *Ibidem D.*

h Ἀθηνόδωρος ταρσεὺς ἤκμαζεν. *Idem p.* 318. *C.*

i Λιμὸς κατέσχε τὴν Ῥωμαίων ἰσχυρὸς, ὡς πολλῶν δηναρίων τὸν μόδιον τοῦ σίτου πραθῆναι. *Ibidem.*

k Σοτίων ἀλεξανδρεὺς φιλόσοφος ἤκμαζεν. *Ibidem.*

l Ἀθηναῖοι στασιάζειν ἀρξάμενοι, κολασθέντες ἐπαύσαντο. *Ibidem.*

m Αὔγουστος τοὺς οἰκήτορας Ῥώμης κατὰ πρόσωπον ἀριθμήσας, εὗρεν οἰκοῦντας αὐτὴν ἀνδρῶν μυριάδας ιγ' καὶ φ. ζ'. *Ibidem.*

n Ἀρχέλαος Ἰουδαίων βασιλεὺς μετὰ θ' ἔτη τῆς ἀρχῆς εἰς Βίενναν πόλιν Γαλατίας ὑπὸ Ῥωμαίων ἐξορίζεται. *Ibidem.*

o Αὐγούστου τελευτῇ τοῦ βίου κατὰ τὸν χρόνον ἔκλειψις ἡλίου γέγονε. *Ibidem.*

	OLYMP.	CHRISTUS	IUD. Herodes	ROM. Tiberius	
Gaius Asinius Gallus orator Asinii Pollionis filius, cuius etiam Virgilius meminit, diris a Tiberio suppliciis necatur.					*a* III. TIBERIUS imperator annis XXIII. *b* III. HERODES tetrarcha annis XXIV.
		15	1	1	
		16	2	2	
	199	17	3	3	
Livius historiographus Patavii moritur.		18	4	4	Germanicus Caesar de Parthis triumphat.

c Quatuordecim (1) urbes terrae motu corruerunt, Ephesus, Magnesia, Sardis, Mosthene, Aegae, Hierocaesarea, Philadelphia, Tmolus, Temnus, Cyme, Smyrna, Apollonia, Dia, Hyrcania.

Ovidius poëta in exilio perit, et iuxta oppidum Tomos sepelitur.

	OLYMP.	CHRISTUS	IUD.	ROM.	
R.DCCLXX.		19	5	5	
Fenestella historiarum scriptor et carminum septuagesimo anno moritur, sepeliturque Cumis.		20	6	6	
	200	21	7	7	

Tiberius multos reges ad se per blandicias evocatos numquam remisit: in quibus et Archelaum cappadocem: cuius regno in provinciam verso, Mazacam nobilissimam civitatem Caesaream appellari iussit.

	OLYMP.	CHRISTUS	IUD.	ROM.	
		22	8	8	*d* Pompeii theatrum incensum.
e Tiberius Drusum consortem regni facit.		23	9	9	
Drusus Caesar veneno perit.		24	10	10	

f Philippus tetrarcha in Syria Phoenice civitatem condidit, quae nunc dicitur Paneades, in qua plurimas aedes construxerat, quam tunc Caesaream Philippi vocavit. Et Iuliadem idem Philippus tetrarcha aliam civitatem condidit.

	OLYMP.	CHRISTUS	IUD.	ROM.	
Q. Haterius promptus et popularis orator usque ad nonagesimum prope annum in summo honore consenescit.	201	25	11	11	Servius Plautus corrupti filii reus semet in iudicio interficit.
		26	12	12	*g* Pilatus procurator Iudaeae a Tiberio mittitur.
		27	13	13	
Voticnus Montanus narbonensis orator in Balearibus insulis moritur a Tiberio illic relegatus.		28	14	14	*h* Herodes civitatem Tiberiadem condidit, quam ob honorem Tiberii nominavit, et Liviadem aliam condidit civitatem.
R.DCCLXXX.	202	29	15	15	

i Iohannes filius Zachariae in deserto iuxta Iordanem fluvium praedicans, Christum filium Dei in medio eorum adesse testatur. Ipse quoque dominus Iesus Christus hinc in populos salutarem viam annunciat, signis atque virtutibus vera comprobans esse, qua diceret. Computantur in praesentem annum, id est XV Tiberii Caesaris, a secundo anno instaurationis templi, quae facta est sub altero anno Darii regis Persarum, anni DXLVIII. A Salomone autem, et prima aedificatione templi, anni mille LX. (*al.* XL.) A Moyse et regressu Israelis ex Aegypto, anni MDXXXIX. Ab Abraham et regno Nini et Semiramidis, anni MMXLIV. A diluvio usque ad Abraham, anni DCCCXLII. Ab Adam usque ad diluvium, anni MMCCXLII.

a Ῥωμαίων γʹ μόναρχος Τιβέριος ἔτη κγʹ. *Sync. p.* 319. *A.*

b Ἰουδαίων γʹ Ἡρώδης ἔτη κδʹ. . *Ibidem.*

c ΙΔʹ πόλεις κατεπτώθησαν Ἔφεσος, Μαγνησία, Σάρδεις, Μοστηνή, Αἰγαί, Ἱεροκαισάρεια, Φιλαδέλφεια, Τμῶλος, Τῆμνος, Μυρίνα, Κύμη, Ἀπολλωνία, Δία, Ὑρκανία. *Ibidem B.*

d Πομπηΐου θέατρον ἐνεπρήσθη. *Idem p.* 320. *B.*

e Τιβέριος Δροῦσον τῆς ἀρχῆς κοινωνὸν προσλαβόμενος, κατὰ μικρὸν ὡς φαρμάκῳ ἀνεῖλεν. *Ibidem.*

f Φίλιππος τετράρχης Πανεάδα ἀνακτίσας, Καισάρειαν Φιλίππου προσωνόμασεν. Ὁ αὐτὸς Ἰουλιάδα ἀνήγειρεν. *Ibidem.*

g Τιβέριος Πόντιον Πιλᾶτον ἡγεμόνα τῆς Ἰουδαίας ἐξέπεμψεν. *Ibidem.*

h Ἡρώδης ἔκτισεν Τιβεριάδα εἰς ὄνομα Τιβερίου Καίσαρος. *Ibidem.*

i Ἰωάννης Ζαχαρίου υἱὸς ἐν τῇ ἐρήμῳ παρὰ τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ἦλθεν εὐαγγελιζόμενος ἐν μέσοις αὐτοῖς ἤδη παρεῖναι τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς κ. τ. λ. *Chron. pasch. p.* 209. *B.*

(1) Ita antiquus codex vat. *quatuordecim*, non ut vulgo *tredecim*.

OLYMP.	CHRISTUS	IUD. Herodes	ROM. Tiberius
	30	16	16

a Iesus Christus filius Dei salutarem cunctis praedicans viam, miracula, quae in evangeliis scripta sunt, facit.

	31	17	17

Iesus Christus filius Dei discipulos suos divinis imbuens sacramentis, ut universis gentibus conversionem ad Deum nuntient, imperat.

	32	18	18
203	33	19	19

b Iesus Christus secundum prophetias, quae de eo fuerant praelocutae, ad passionem venit anno Tiberii XVIIII: quo tempore etiam in aliis ethnicorum commentariis haec ad verbum scripta repperimus: solis facta defectio: Bithynia terrae motu concussa, et in urbe nicaena aedes plurimae corruerunt. Quae omnia his congruunt, quae in passione Domini acciderunt. Scribit vero super his et Phlegon, qui olympiadum egregius supputator est, in tertiodecimo libro ita dicens: quarto autem anno CCII olympiadis magna et excellens inter omnes, quae ante eam acciderant, defectio solis est facta: dies, hora sexta ita in tenebrosam noctem versus, ut stellae in caelo visae sint: terraeque motus in Bithynia Nicaenae urbis multas aedes subvertit. Haec supradictus vir.

Argumentum autem huius rei, quod Salvator isto anno passus sit, affert evangelium Iohannis: in quo scribitur, post XV. annum Tiberii Caesaris tribus annis Dominum praedicasse. Iosephus etiam vernaculus Iudaeorum scriptor circa haec tempora die pentecostes sacerdotes primum commotionem locorum et quosdam sonitus sensisse testatur: deinde ex abdito templi repentinam erupisse vocem dicentium, transmigremus ex his sedibus. Scribit autem supradictus vir, quod eodem anno Pilatus praeses secreto noctis imagines Caesaris in templo statuerit; et haec prima seditionis et turbarum Iudaei causa extiterit. Ex hoc loco considerandum, quantae calamitates deinceps Iudaeorum gentem oppresserint.

c Ecclesiae Hierosolymorum primus episcopus ab apostolis ordinatus Iacobus, qui et habitus est frater Domini.	34	20	20

Cassius Severus orator egregius, qui quintianum (*al.* quintilianum) illud proverbium (1) luserat, XXV exilii sui anno in summa inopia moritur, vix panno verenda contectus.

a Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς κηρύσσει τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας. *Chron. pasch. p.* 210 *D.*

b Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ κύριος ἡμῶν κατὰ τὰς περὶ αὐτοῦ προφητείας ἐπὶ τὸ πάθος προῄει ἔτους ιθʹ τῆς Τιβερίου βασιλείας· καθ' ὃν καιρὸν καὶ ἐν ἄλλοις μὲν ἑλληνικοῖς ὑπομνήμασιν εὕρομεν ἱστορούμενα κατὰ λέξιν ταῦτα· ὁ ἥλιος ἐξέλιπεν, Βιθυνία ἐσείσθη, Νικαίας τὰ πολλὰ ἔπεσεν· ἃ καὶ συνᾴδει τοῖς περὶ τὸ πάθος τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν συμβεβηκόσιν. Γράφει δὲ καὶ Φλέγων ὁ τὰς ὀλυμπιάδας (συνάγων) περὶ τῶν αὐτῶν ἐν τῷ ιγʹ ῥήμασιν αὐτοῖς τάδε· τῷ δʹ ἔτει τῆς σβʹ ὀλυμπιάδος ἐγένετο ἔκλειψις ἡλίου μεγίστη τῶν ἐγνωσμένων πρότερον· καὶ νὺξ ὥρᾳ ἕκτῃ τῆς ἡμέρας ἐγένετο, ὥστε καὶ ἀστέρας ἐν οὐρανῷ φανῆναι· σεισμός τε μέγας κατὰ Βιθυνίαν τὰ πολλὰ Νικαίας κατεστρέψατο· καὶ ταῦτα μὲν ὁ δηλωθεὶς ἀνήρ. Τεκμήριον δ' ἂν γένοιτο τοῦ κατὰ τόδε τὸ ἔτος πεπονθέναι τὸν Σωτῆρα ἡ τοῦ Κυρίου κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου μαρτυρία, ἥτις μετὰ τὸ ιεʹ ἔτος Τιβερίου τριττῷ χρόνῳ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ διαγενέσθαι μαρτυρεῖ. Κατὰ τοὺς αὐτοὺς δὲ χρόνους καὶ Ἰώσηππος ἱστορεῖ ἐν ἡμέρᾳ πεντηκοστῆς κινήσεως καὶ κτύπου ἱερεῖς ἀντιλαβέσθαι πρῶτον, ἔπειτα φωνῆς ἀθρόας ἔνδοθεν ἀκοῦσαι, ἀπὸ τοῦ ἐσωτάτου ἱεροῦ αὐτοῖς εἰπούσης, μεταβαίνωμεν ἐντεῦθεν· καὶ ἄλλο δέ τι ὁ αὐτὸς ἀναγράφει Ἰώσηππος ὡς Πιλάτου τοῦ ἡγεμόνος κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον Καίσαρος τὰς εἰκόνας νύκτωρ εἰς τὸ ἱερὸν, ὡς περ οὐκ ἦν θέμις, ἀναθέντος, μεγίστου θορύβου καὶ στάσεως ἀρχηνἐμβεβληκότος Ἰουδαίοις· ἔνθεν ἐπιστάσεις πᾶσαι τὸ Ἰουδαίων ἔθνος διεδέξαντο συμφοραί. *Eusebius apud Sync. p.* 324-325.

c Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος πρῶτος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καθίσταται. *Sync. p.* 328. *B.*

(1) Ita etiam codd. vat. Scaliger autem legendum suspicabatur *quintianum proverbium*, intelligendamque *villam suburbanam in pratis quintianis, quam in ludo aleae perditissimus nepos Cassius Severus luserit.* Certe hic Severus a Tacito, ut observat Scaliger, maleficae vitae homo dicitur.

	OLYMP.	CHRISTUS	IUD. Herodes	ROM. Tiberius	

a Pilatus post supradictam seditionem, quae ob Caesaris imagines fuerat concitata, sacrum thesaurum, quem corbonem Iudaei vocant, in aquaeductum Hierosolymorum expendens, secundae seditionis praebuit semina.

	OLYMP.	CHRISTUS	IUD.	ROM.	
Persius Flaccus satyricus poeta Volterris nascitur.		35	21	21	Philo alexandrinus vir doctissimus cognoscebatur.

b Seianus praefectus Tiberii, qui apud eum plurimum poterat, instantissime cohortatur, ut gentem Iudaeorum deleat. Philo meminit in secundo libro legationis.

	OLYMP.	CHRISTUS	IUD.	ROM.	
c Agrippa Herodis regis filius, accusator Herodis tetrarchae Romam profectus, a Tiberio in vincula conicitur.		36	22	22	Multi senatorum et equitum interfecti.

d Pilato de Christianorum dogmate ad Tiberium referente, Tiberius rettulit ad senatum, ut inter cetera sacra reciperetur. Verum cum ex consulto patrum Christianos eliminari Urbe placuisset, Tiberius per edictum accusatoribus Christianorum comminatus est mortem. Scribit Tertullianus in apologetico.

	OLYMP.	CHRISTUS	IUD.	ROM.	
Tiberius imperator in Campania moritur.	204	37	23	23	*g* Gaius Memmii Reguli uxorem duxit, impellens eum ut uxoris suae patrem esse se scriberet.
f Gaius semetipsum in deos refert.				*e* IV. CAIUS annis III. mensibusque X.	*i* Gaius Caesar cognomento Caligula Agrippam vinculis liberatum regem Iudaeae facit.
h Pontius Pilatus in multas incidens calamitates, propria se manu interemit. Scribunt Romanorum historiae.		38	24	1	*l* Plurimi nobilium interfecti a Gaio.
Passienus filius fraude heredis suae necatur.	R. DCCXC.		*k* AGRIPPA an. VII.		Gaius sorores suas, quibus stuprum intulerat, insularum exilio condemnavit.
		39	1	2	

m Flaccus Avilius praefectus Aegypti multis Iudaeos calamitatibus premit, consentiente Alexandriae populo, et crebris adversus eos clamoribus personante. Synagogas quoque eorum imaginibus, statuis, aris polluit et victimis. Refert Philo in eo libro, qui Flaccus inscribitur, haec omnia se praesente gesta: ob quae etiam legationem ad Gaium Caesarem ipse susceperit.

a Πιλᾶτος μετὰ τὴν στάσιν Ἰουδαίων διὰ τὰς Καίσαρος εἰκόνας, τὸν λεγόμενον κορβωνᾶν, ἤτοι θεῖον θησαυρὸν, εἰς ὑδάτων καταγωγὴν ἐδαπάνησεν καὶ αὖθις στασιάζειν ἠνάγκασεν. *Ibidem B-D.*

b Σηϊανὸς ἔπαρχος Τιβερίου Καίσαρος περὶ τελείας ἀπωλείας τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων πολλὰ συνεβούλευσεν τῷ Καίσαρι, ὡς Φίλων ἱστορεῖ ἐν τῷ β'. *Idem p.* 328-339.

c Ἀγρίππας υἱὸς Ἡρώδου τοῦ βασιλέως κατήγορος Ἡρώδου τοῦ τετράρχου ἀφικόμενος ἐν Ῥώμῃ, δεσμεῖται ὑπὸ Τιβερίου. *Ibidem C.*

d Πόντιος Πιλᾶτος περὶ τοῦ Χριστιανῶν δόγματος ἐκοινώσατο τῷ Τιβερίῳ Καίσαρι, κἀκεῖνος τῇ συγκλήτῳ Ῥώμης· τῆς δὲ μὴ προσιεμένης, Τιβέριος θάνατον ἠπείλησεν τοῖς χριστιανοκατηγόροις, ὡς ἱστορεῖ Τερτυλλιανὸς ὁ ῥωμαῖος. *Chron. pasch. p.* 229. *D.*

e Ῥωμαίων βασιλεὺς δ' Γάϊος ἔτη γ'. *Sync. p.* 330. *B.*

f Γάϊος ἑαυτὸν ἀποθεοῖ *Idem p.* 329. *A.*

g Ὁ αὐτὸς τὴν γυναῖκα Ῥηγούλου λαβὼν, πατέρα ταύτης τὸν ἴδιον ἄνδρα Μέμμιον λέγειν εἶναι ἠνάγκασεν. *Ibidem.*

h Πόντιος Πιλᾶτος ἐπὶ Γαΐου Καίσαρος ποικίλαις περιπεσὼν συμφοραῖς, ὥς φασιν οἱ τὰ Ῥωμαίων συγγραψάμενοι, αὐτοφονευτὴς ἑαυτοῦ ἐγένετο. *Idem p.* 330. *C.*

i Γάϊος Ἀγρίππαν λύσας τῶν δεσμῶν, βασιλέα τῶν Ἰουδαίων κατέστησεν. *Chron. pasch. p.* [illegible] *B.*

k Ἰουδαίων Ἀγρίππας ἔτη ζ'. *Sync. p.* 330. *D.*

l Γάϊος πολλοὺς ἀναιτίους τῆς γερουσίας ἀνελών. Ὁ αὐτὸς τὰς ἰδίας ἀδελφὰς κατὰ νήσους φυγαδεύσας. *Idem p.* 330. *C.*

m Φλάκκος Ἀουίλλιος Αἰγύπτου ἔπαρχος παντοίαις συμφοραῖς τὸ Ἰουδαίων ἔθνος καθυπέβαλεν. *Idem p.* 331. *B.* Φίλων ἱστορεῖ ἐν τῷ ἐπιγεγραμμένῳ λόγῳ Φλάκκῳ, ὅτι πρεσβείαν ὡς περὶ Ἰουδαίων πρὸς Γάϊον ἐποιήσατο· ὑπὲρ ὧν Φλάκκος Ἰουδαίοις ἐπιβουλεύων, εἰκόνων καὶ ἀνδριάντων καὶ βωμῶν ἀναθέσεσι τὰς συναγωγὰς ἐμίανεν· τότε ὁ τῶν Ἀλεξανδρέων δῆμος συνεπιθέμενος πολλοὺς Ἰουδαίους ἐκόλασεν. *Sync. p.* 325. *B.*

	OLYMP.	CHRISTI	IUD.	ROM.	
a Gaius omnes exules iussit interfici.			Agrippa	Caius	
c Gaius Petronio praefecto Syriae praecipit, ut in Hierosolymis statuam suam sub nomine Iovis optimi maximi poneret.		40	2	3	*b* Toto orbe romano, sicuti Philo scribit, et Iosephus, in synagogis Iudaeorum statuae et imagines et arae Gaii Caesaris consecratae.

d Petrus apostolus, cum primum antiochenam ecclesiam fundasset, Romam mittitur, ibique evangelium praedicans XXV annis eiusdem urbis episcopus perseverat.

	OLYMP.	CHRISTI	IUD.	ROM.	
e Gaius a protectoribus suis occiditur in Palatio, anno aetatis trigesimo quarto (*al.* XXIX.)	205	41	3	4	

f V. CLAUDIUS annis XIV, mensibus VII, diebus XXVIII.

	OLYMP.	CHRISTI	IUD.	ROM.	
g Marcus evangelista interpres Petri Aegypto et Alexandriae episcopus Christum annuntiat.		42	4	1	Iste est Claudius patruus Drusi, qui apud Magontiam monumentum habet. (*Al.* avunculus, quia frater matris Gaii fuit.)
i Primus Antiochiae ordinatur episcopus Evodius.		43	5	2	*h* Prophetia Agabi, quae in actis apostolorum famem in toto orbe futuram dixerat, sub Claudio expletur.
		44	6	3	
k Claudius de Britannis triumphavit, et Orcadas insulas romano adiunxit imperio.	206	45	7	4	Claudius Quirinalis rhetor arelatensis Romae insignissime docet.

Domitius Afer nemausensis clarus orator habetur, qui postea Nerone regnante ex cibi abundantia in coena moritur.

l Agrippa rex Iudaeorum annis septem imperans moritur. Post quem filius eius Agrippa substituitur a Claudio in regnum.

m V. AGRIPPA annis XXVI.

	OLYMP.	CHRISTI	IUD.	ROM.	
n Descriptione Romae facta sub Claudio, inventa sunt civium romanorum sexagies novies centena XLIII. millia.		46	1	5	*o* Inter Therasiam et Theram orta est insula habens stadia XXXII.
p Thracia hucusque regnata in provinciam redigitur.		47	2	6	

a Ὁ αὐτὸς τοὺς ἐν ἐξορίαις ἀνελών. *Sync. p.* 330. *B.*

b Ἰώσηππος καὶ Φίλων ἱστοροῦσιν ἐν ταῖς ἁπανταχοῦ συναγωγαῖς Ἰουδαίων ἀνδριάντας καὶ εἰκόνας Γαΐου καὶ βωμοὺς ἀνατεθῆναι. *Ibidem B-C.*

c Γάϊος ἀνδριάντα Διὸς ἐπιφανοῦς καλουμένου ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἀναθεῖναι Πετρωνίῳ τῷ Συρίας ἐπάρχῳ προσέταξεν. *Idem p.* 331. *B.*

d Πέτρος ὁ κορυφαῖος πρώτην ἐν Ἀντιοχείᾳ θεμελιώσας ἐκκλησίαν, εἰς Ῥώμην ἄπεισι κηρύττων τὸ εὐαγγέλιον· ὁ δ᾽ αὐτὸς μετὰ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐκκλησίας, καὶ τῆς ἐν Ῥώμῃ πρῶτος προέστη ἕως τελειώσεως αὐτοῦ. *Ibidem D.*

e Γ[illegible] ἐσφάγη ὑπὸ τῶν ἰδίων σπαθαρίων τῶν κουβικουλαρίων. *Chron. pasch. p.* 230-231.

f Ῥ[illegible] ὁ Κλαύδιος ἔτη ιδ΄. *Sync. p.* 332. *B.*

g [illegible]κος ὁ εὐαγγελιστὴς ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ τὸν σωτήριον λόγον εὐηγγελίζετο. *Ibidem.*

h Ἡ ἐν ταῖς πράξεσιν Ἀγάβου προφητεία συνέβη, λιμοῦ μεγάλου κατασχόντος τὴν οἰκουμένην ἐπὶ Κλαυδίου. *Ibidem C.*

i Τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας πρῶτος ἐπίσκοπος Εὔοδιος ἐχρημάτισεν. *Ibidem B.*

k Κλαύδιος κατὰ Βρεττανῶν ἐθριάμβευσεν. *Ibidem C.*

l Ἀγρίππα τοῦ βασιλέως Ἰουδαίων τελευτήσαντος, Ἀγρίππας υἱὸς αὐτοῦ ὑπὸ Κλαυδίου τὴν ἀρχὴν ἐγχειρίζεται Ἰουδαίων. *Idem p.* 333. *A.*

m Ἰουδαίων Ἀγρίππας ἔτη κϛ΄. *Ibidem.*

n Κλαύδιος τοὺς πολίτας Ῥώμης ἀπογραψάμενος μυριάδας εὗρεν χϟδ΄ καὶ α΄. *Idem p.* 332. *C.*

o Νῆσος μεταξὺ Θήρας καὶ Θηρασίας σταδίων λ΄ ἐφάνη. *Idem p.* 333. *B.*

p Θρᾴκη ἀπὸ τοῦδε τοῦ χρόνου ἐπαρχία ἐχρημάτισεν, βασιλεύουσα πρίν. *Ibidem.*

	OLYMP.	CHRISTUS	IUD. Agrippa	ROM. Claudius	
a Sub procuratore Iudaeae Cumano in diebus azymorum tanta est Hierosolymis orta seditio, ut in portarum exitu populo corruente triginta (*al.* viginti) Iudaeorum milia perierint.		48	3	7	
Marcus Antonius Liberalis latinus rhetor magnas inimicitias cum Palaemone exercet. R. DCCC.	207	49	4	8	*b* Fame facta in Graecia, tritici modius sex drachmis veunndatus est.

Palaemon vicetinus insignis grammaticus Romae habetur: qui quondam interrogatus, quid inter stillam et guttam interesset; gutta, inquit, stat; stilla cadit.

Magna fames facta est Romae.		50	5	9
		51	6	10
c Claudius Felicem procuratorem Iudaeae mittit, apud quem Paulus apostolus accusatus in defensionem sui perorat.		52	7	11

d Sub Felice procuratore Iudaeae multi extiterunt, qui populum sua persuasione deciperent: in quis et aegyptius quidam pseudoprophetes fuit: qui plurimos sibi associans, in ipso magnarum rerum conatu per exercitum Felicis opprimitur. Scribit Iosephus consentanea apostolorum actibus, in quibus Paulo dicitur a tribuno: nonne tu es aegyptius, qui ante hos dies concitasti et eduxisti in desertum quatuor milia virorum?

	208	53	8	12	
e Felice secedente a Iudaea, seditio in Caesarea Stratonis exorta magnam Iudaeorum multitudinem perdidit.		54	9	13	
f Festus succedit Felici, apud quem, praesente Agrippa rege, Paulus apostolus religionis suae rationem exponens, Romam vinctus mittitur.		55	10	14	Claudius moritur in Palatio anno aetatis suae LXIV. (*al.* XLIV.) *g* VI NERO annis XIII, mensibus VII, diebus XXVIII. Huius avunculus fuit Gaius Caligula.
Probus berytius eruditissimus grammaticus Romae agnoscitur.		56	11	1	*h* Nero Agrippinam matrem suam et sororem patris interficit.
	209	57	12	2	
		58	13	3	Statius Surculus tolosanus celeberrime in Gallia rhetoricam docet.
R. DCCCX.		59	14	4	
		60	15	5	
i Nero Romae cithara contendens superat.	210	61	16	6	*k* Festo magistratui Iudaeae successit Albinus.

Nero tantae luxuriae fuit, ut frigidis et calidis lavaretur unguentis, retibusque aureis piscaretur, quae purpureis funibus extrahebat.

a Ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν ἀζύμων στάσεως γενομένης ἐν Ἱερουσαλὴμ, συμπατηθέντες περὶ τὰς τῶν πυλῶν ἐξόδους Ἰουδαῖοι ὤλοντο περὶ τὰς τρεῖς μυριάδας, Κουμανοῦ Ῥωμαίων στρατηγοῦ καὶ τῆς ὅλης Ἰουδαίας ἡγεμονεύοντος. *Sync. p.* 333. *B.*

b Λιμοῦ κατὰ τὴν Ἑλλάδα γεγονότος μεγάλου, ὁ τοῦ σίτου μόδιος ἓξ διδράχμων ἐπράθη. *Ibidem C.*

c Κλαύδιος Φήλικα τῆς Ἰουδαίας ἡγεμόνα ἐξέπεμψεν· ὑπ' αὐτοῦ Παῦλος ὑπὸ Ἰουδαίων κατηγορηθεὶς τὴν ἀπολογίαν πεποίηται. *Idem p.* 332. *C. et* 334. *C.*

d Φῆλιξ Ἰουδαίας ἡγεμονεύειν σταλεὶς, πολλῶν καὶ ἄλλων Ἰουδαίων ἀπατώντων, ἐν οἷς καὶ αἰγύπτιος ψευδοπροφήτης, ἅμα τρισμυρίοις μείζοσιν ἐπιχειρῶν πράγμασι, τῇ Φήλικος κατελύθη στρατηγίᾳ. Συμφωνεῖ Ἰώσηππος ἐν τούτῳ ταῖς πράξεσι τῶν ἀποστόλων, ἔνθα τῷ θείῳ Παύλῳ ὑπὸ τοῦ χιλιάρχου λέλεκται· οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ αἰγύπτιος, ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας, καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας; *Idem p.* 334. *C.*

e Ἐπὶ αὐτοῦ στάσις Ἰουδαίων γέγονε ἐν Καισαρείᾳ Στράτωνος, καὶ πολλοὶ διεφθάρησαν. *Ibidem D.*

f Φῆστος διάδοχος, ἐφ' οὗ ὁ θεῖος Παῦλος, παρόντος καὶ Ἀγρίππα τοῦ βασιλέως Ἰουδαίων, ἀπολογησάμενος, δέσμιος εἰς Ῥώμην ἐκπέμπεται. *Idem p.* 336. *D.*

g Ῥωμαίων ϛ' ἐβασίλευσεν Νέρων ἔτη ιγ'. *Ibidem C.*

h Νέρων ἀνεῖλεν τὴν μητέρα Ἀγριππῖναν, καὶ τὴν τοῦ πατρὸς ἀδελφήν. *Ibidem.*

i Νέρων ἐπὶ Ῥώμης κιθαρίζων ἐνίκησεν. *Ibidem.*

k Φῆστον Ἀλβῖνος διεδέξατο. *Ibidem D.*

	OLYMP.	CHRISTUS	IUD.	ROM.	
			Agrippa	Nero	
a Terrae motus Romae, et solis defectio.		61	17	7	

b Iacobus frater Domini, quem omnes iustum appellabant, a Iudaeis lapidibus opprimitur, in cuius thronum Simeon, qui et Simon, secundus assumitur.

c Post Marcum evangelistam primus alexandrinae ecclesiae ordinatur episcopus Anianus, qui praefuit annis XXII. (arm. XXVI.)

Persius moritur anno aetatis suae XXIX.		63	18	8	Thermae a Nerone aedificatae, quas neronianas appellavit.
e Nero Romae in cithararum agone contendens cunctos superat.		64	19	9	*d* Ante mensam Neronis fulmen cecidit.

f Albino praeses Florus successit: sub quo Iudaei contra Romanos rebellarunt.

g In Asia tres urbes terrae terrae motu ciciderunt, Laodicia, Hierapolis, Colossae.	211	65	20	10	Iunius Gallio frater Senecae egregius declamator propria se manu interfecit.

M. Annaeus Lucanus cordubensis poëta in pisoniana coniuratione deprehensus brachium ad secandas venas medico praebuit.

Nero, ut similitudinem Troiae ardentis cerneret, plurimam partem romanae urbis incendit.

h Nero cum ceteris viris insignibus et Octaviam uxorem suam interficit, Cornutumque philosophum praeceptorem Persii in exilium fugat.

Multi nobilium a Nerone Romae interfecti. Nero in olympiade, coronatur ceryces, citharistas, tragoedos, aurigas, variis certamine superans.		66	21	11	Duae tantum provinciae sub Nerone factae, Pontus Polemoniacus, et Alpes Cottiae, Cottio rege defuncto.

i Post Petrum primus romanam ecclesiam tenuit Linus annis duodecim.

L. Annaeus Seneca cordubensis praeceptor Neronis, et patruus Lucani poëtae, incisione venarum et veneno hausto periit.

k Musonius et Plutarchus philosophi insignes habentur.

		67	22	12

l Rursum Nero Isthmia, Pythia, Actia celebrans inter ceryces, tragoedos, et citharistas coronatur. Quidam codices habent, quod CCXI olympias acta non est, Nerone in suam praesentiam differente.

Neroni in macelli expensas centies centena milia decreto senatus annua subministrantur.		68	23	13	*m* Primus Nero super omnia scelera sua etiam persecutionem in Christianos facit, in qua Petrus et Paulus gloriose Romae occubuerunt.

PRIMA PERSECUTIO.

a Ἐν Ῥώμῃ σεισμὸς μέγας ἐγένετο. *Sync. p.* 336. *C.*

b Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Κυρίου Ἰάκωβος, ὁ ὀνομασθεὶς ὑπὸ πάντων δίκαιος, λίθοις ὑπὸ Ἰουδαίων ἀναιρεῖται. *Eusebius apud Sync. p.* 335. *C*, *et p.* 337. *C.* Καὶ παρέλαβε τὸ σχῆμα τῆς ἐπισκοπῆς Ἱεροσολύμων Συμεών, ὁ καὶ Σίμων. *Chron pasch. p.* 246. *B.*

c Τῆς Ἀλεξανδρείας ἐκκλησίας μετὰ Μάρκον τὸν εὐαγγελιστὴν πρῶτος ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Ἀνιανός, ὃς προέστη ἔτη κβ΄. *Sync. p.* 336. *B.*

d Κατὰ τῆς Νέρωνος τραπέζης κεραυνὸς ἔπεσεν. *Idem p.* 336. *C.*

e Νέρων κιθαρῳδίας κατὰ Ῥώμην πομπεύων. *Idem p.* 340. *A.*

f Φλῶρος Ἀλβῖνον διεδέξατο. *Ibidem D.*

g Πόλεις τῆς Ἀσίας κατέπεσον τρεῖς, Λαοδίκεια, Ἱεράπολις καὶ Κολοσσαί. *Idem p.* 336. *C.*

h Νέρων πλείστους ἐν Ῥώμῃ ἐπισήμους καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἀνεῖλε. *Cedrenus p.* 205 *C*, *et* 215. *C.*

i Τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας πρῶτος ἐπίσκοπος μετὰ Πέτρον τὸν κορυφαῖον Λῖνος ἔτη ιβ΄. *Sync. p.* 341. *B.*

k Μουσώνιος καὶ Πλούταρχος φιλόσοφοι ἐγνωρίζοντο. *Chron. pasch. p.* 250. *D.*

l Νέρων κιθαρῳδίαις καὶ τραγῳδίαις πομπεύων Ἰσθμίοις καὶ Πυθίοις καὶ Ἀκτίοις ἐστεφανοῦτο κήρυξιν, ἅρματι πωλικῷ καὶ τῷ τελείῳ καὶ δεκαπώλῳ. *Sync. p.* 340. *A.* Νέρων μεταθέμενος τὴν ὀλυμπιάδα. *Ibidem.*

m Νέρων ἐπὶ πᾶσιν αὐτοῦ τοῖς ἀδικήμασιν, καὶ τὸν πρῶτον κατὰ Χριστιανῶν ἐνεδείξατο διωγμόν, ἡνίκα Πέτρος καὶ Παῦλος οἱ θειότατοι ἀπόστολοι τῷ ὑπὲρ Χριστοῦ μαρτυρήσαντες ἀγῶνι. *Idem p.* 340. *C.*

	OLYMP.	CHRISTUS	IUD.	ROM.
			Agrippa	Nero
R. DCCCXX.	212	69	24	14

L. Annaeus Melas, Senecae frater et Gallionis, bona Lucani poëtae filii sui a Nerone promeretur.

a Contra Iudaeos, qui Cestii Flori avaritiam non ferentes rebellabant, Vespasianus magister militiae a Nerone transmittitur, qui plurimas Iudaeae urbes capit.

b Flavius Iosephus scriptor historicus dux belli Iudaeorum, cum a Romanis interficiendus esset, Vespasiano praenunciat de morte Neronis, et eius imperio.

c Nero, cum a senatu quaereretur ad poenam, e Palatio fugiens, ad quartum Urbis miliarium in suburbano liberti sui inter salariam et nomentanam viam semet ipsum interficit, anno aetatis suae XXXII, atque in eo omnis Augusti familia consummata est.

d Post Neronem Galba in Hiberia, Vitellius in Germania, Otho Romae, imperium arripuerunt.

Marcus Fabius Quintilianus Romam a Galba perducitur.

e Vespasianus duobus proeliis superatos Iudaeos ad muros compulit.

Galba septimo mense imperii sui in medio romanae urbis foro capite truncatur.

Otho tertio regni sui mense apud Vetriacum (al. Bebriacum) propria manu occubuit.

Vitellius a Vespasiani ducibus occisus in Tiberim proicitur, octavo mense imperii sui, et die uno.

Galba, Otho, Vitellius, regnaverunt anno uno, mensibus sex.

f Antiochiae secundus episcopus ordinatur Ignatius.

g VIII. VESPASIANUS annis IX, mensibus XI, diebus XXII.

70	25	1

h Vespasianus apud Iudaeam imperator ab exercitu appellatus, et bellum Tito filio commendans, Romam per Alexandriam proficiscitur.

Capitolium Romae incensum.	71	26	2

i Titus Iudaea capta et Hierosolymis subversis, DC milia virorum interficit. Iosephus vero scribit undecies centena milia fame et gladio perisse, et alia centum milia captivorum publice venundata. Ut autem tanta multitudo Hierosolymis repperiretur, causam azymorum fuisse refert: ob quae ex omni gente Iudaei ad templum confluentes, urbe quasi carcere sunt reclusi. Oportuit enim in his diebus paschae eos interfici, in quibus Salvatorem crucifixerant.

a Ἰουδαῖοι Ῥωμαίων ἀπέστησαν ἐπὶ Γεσσίου Φλώρου διὰ πλεονεξίαν αὐτοῦ ἄμετρον· ἐφ' οὓς ὁ Νέρων Οὐεσπασιανὸν στρατοπεδάρχην ἐξέπεμψεν. *Idem p.* 336. *D.*

b Φλάβιος Ἰώσηππος συγγραφεὺς στρατηγήσας ὑπὲρ Ἰουδαίων, καὶ μέλλων εἰς τὸν πόλεμον ἀναιρεῖσθαι, θεσπίζει Οὐεσπασιανῷ περὶ τῆς Νέρωνος τελευτῆς, καὶ τῆς αὐτοῦ Οὐεσπασιανοῦ βασιλείας. *Chron. pasch. p.* 230. *D.*

c Νέρων ἑαυτὸν ἀνεῖλεν. *Cedrenus p.* 215. *D.*

d Μετὰ Νέρωνος Γάλβας ἐβασίλευσεν ἐν Ἰβηρίᾳ, Οὐιτέλλιος ἐν Γερμανίᾳ· Ὄθων ἐπὶ Ῥώμης· ἕκαστος αὐτῶν ἰδίᾳ ἐπέβη τῇ ἀρχῇ. *Chron. pasch. p.* 245-246.

e Οὐεσπασιανὸς δυσὶ πολέμοις Ἰουδαίους τρεψάμενος ἀπέκλεισεν. *Sync. p.* 340. *B.* Γάλβας ἐβασίλευσεν μῆνας ζ', καὶ ἐν μέσῃ τῇ Ῥωμαίων ἀγορᾷ τὴν κεφαλὴν ἀπετμήθη. Ὄθων βασιλεύσας μῆνας γ', διεχειρίσατο ἑαυτόν. *Chron. pasch. p.* 245-246. *A.*

f Ἀντιοχείας ἐπίσκοπος Ἰγνάτιος. *Sync. p.* 342. *B.*

g Ῥωμαίων ζ' ἐβασίλευσεν Οὐεσπασιανὸς ἔτη θ'. *Chron. pasch. p.* 246. *A.*

h Οὐεσπασιανὸς αὐτοκράτωρ, στέψαντος αὐτὸν τοῦ στρατοῦ, τὸν κατὰ Ἰουδαίων ἐγχειρίσας πόλεμον Τίτῳ, αὐτὸς δι' Ἀλεξανδρείας εἰς τὴν Ῥωμαίων ἀφίκετο πόλιν. *Idem p.* 246. *A-C.*

i Τίτος Ἰουδαίους πολιορκήσας, καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα κατασκάψας, καὶ μυριάδας ἀνδρῶν ἐφόνευσεν. Φησὶ δὲ καὶ Ἰώσηππος λιμῷ καὶ μαχαίρᾳ μυριάδας ρι' ἀπολέσθαι, καὶ ἄλλας τρεῖς μυριάδας διαπεπρᾶσθαι αἰχμαλώτων· αἴτιον δὲ τὸ τοσοῦτο πλῆθος κατὰ τὴν πόλιν εὑρῆσθαι φησὶν τὴν τοῦ πάσχα ἑορτήν, ἐν ᾗ πάντες οἱ τοῦ ἔθνους συνεληλυθότες, ὡς ἐν εἱρκτῇ συνεκλείσθησαν· ἔδει γὰρ τοὺς ἐν ἡμέρᾳ τοῦ πάσχα τῷ Σωτῆρι ἐπιβουλεύσαντας, μὴ ἄλλοτε τὰ ἐπίχειρα, ὧν ἐτόλμησαν, παθεῖν. *Eusebius apud Sync. p.* 342. *A, et apud Chron. pasch. p.* 247. *A-B.*

a Colligitur omne tempus in secundum annum Vespasiani, et novissimam Hierosolymorum eversionem, a quinto decimo anno Tiberii Caesaris, et ab exordio evangelicae praedicationis, anni XLIII. A captivitate autem, quam ab Antiocho perpessi sunt, anni CCXXXIX. Porro a secundo Darii anno, sub quo rursum templum aedificatum est, anni DXCI. A prima autem aedificatione templi sub Salomone, usque ad novissimam eius ruinam, quae sub Vespasiano facta est, anni MCIII.

	OLYMP.	CHRISTUS	ROM. Vespasianus	
	213	72	3	
		73	4	*b* Vespasianus Capitolium aedificare orsus (1).
Achaia, Lycia, Rhodus, Byzantium, Samus, Thracia, Cilicia, Commagene, quae antea liberae et sub regibus amicis erant, in provinciam redactae.		74	5	
		75	6	*c* In Alexandria orta seditio.
e Tres civitates Cypri terrae motu corruerunt.		76	7	*d* Colossus erectus habens altitudinis pedes CVII. (*arm.* CXXVIII.)

Q Asconius Paedianus scriptor historicus clarus habetur: qui LXXIII aetatis suae anno captus luminibus, XII. postea vixit annos in summo honore omnium consenescens.

Gabinius (*al.* Gabianus *vel* Gabinianus) celeberrimi nominis rhetor in Galliis docuit.	214	77	8	
		78	9	

f Lues ingens Romae facta: ita ut per multos dies in ephemeridem decem milia ferme mortuorum hominum referrentur. Nobilitatis romanae morbo pars maxima periit.

R. DCCCXXX.		79	10	*g* Romanae ecclesiae secundus constituitur episcopus Anacletus an. XII. (*arm.* VIII.)
h Vespasianus colonias deduxit, et mortuus est profluvio ventris in villa propria circa Sabinos, anno aetatis suae sexagesimo nono.			*i* VIII. TITUS annis II, mensibus II.	
		80	1	

k Mons Vesuvius ruptus in vertice tantum ex se eiecit incendium, ut vicinas regiones, et urbes cum hominibus exureret.

Titus Vespasiani filius in utraque lingua disertissimus fuit, et tantae bonitatis, ut, cum quadam die recordatus fuisset in coena, nihil se in illa die cuiquam praestitisse, dixerit, amici, hodie diem perdidi.

Titus Musonium Rufum philosophum de exilio revocat. *l* Romae plurimae aedes incendio concrematae.	215	81	2	Titus amphitheatrum Romae aedificat: et in dedicatione eius quinque milia ferarum occidit.

n Titus morbo perit in ea villa, qua pater eius, anno aetatis XLII.

a Συνάγεται ὁ πᾶς χρόνος ἐπὶ τὸ δεύτερον ἔτος Οὐεσπασιανοῦ καὶ τὴν ὑστάτην Ἱεροσολύμων, ἀπὸ μὲν πέντε καὶ δέκα ἔτους καὶ αὐτοῦ Τιβερίου Καίσαρος καὶ τοῦ σωτηρίου κηρύγματος ἀρχῆς, εἰς ἔτη τεσσαράκοντα δύο· ἀπὸ δὲ τῆς Ἀντιόχου πολιορκίας ἔτη (σλθ´)· ἀπὸ δὲ δευτέρου ἔτους Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου, καθ᾽ ὃν δευτέρας οἰκοδομῆς ἔτυχεν ὁ ναὸς, εἰς ἔτη φϞα´. ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης ἐπισκευῆς αὐτοῦ τῆς ἐπὶ Σολομῶνος γενομένης, εἰς ἔτη ͵αργ´. *Chron. pasch.* p. 247-248, et *Sync.* p. 342-343.

b Οὐεσπασιανὸς τὸ Καπιτώλιον ἐμπρησθὲν ἀνῳκοδόμησεν. *Sync.* p. 342. *B.*

c Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ στάσις. *Ibidem.*

d Κολοσσὸς ἀνεστάθη μῆκος ποδῶν ρκζ´ ἐκ χαλκοῦ. *Ibidem.*

e Ἐν Κύπρῳ τρεῖς πόλεις σεισμῷ κατεπτώθησαν. *Ibidem.*

f Λοιμὸς κατὰ Ῥώμην μέγας· ὡς καθ᾽ ἡμέραν ὑπὲρ μυρίους θνήσκειν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. *Ibidem.*

g Τῇ Ῥωμαίων ἐκκλησίᾳ ἐπίσκοπος γέγονε β´ μετὰ Πέτρον τὸν κορυφαῖον Ἀνέγκλητος ἔτη δύο. *Idem* p. 344. *B.*

h Οὐεσπασιανὸς ἀποικίας ἐκπέμψας τελευτᾷ νόσῳ. *Ibidem.*

i Βασιλεὺς Ῥωμαίων η´ Τίτος ἔτη β´. *Idem* p. 343. *A.*

k Τὸ Βέσβιον ὄρος κατὰ κορυφῆς ῥαγὲν, πῦρ ἀνέβλυσεν τοσοῦτον, ὡς καταφλέξαι τὴν παρακειμένην χώραν σὺν ταῖς πόλεσιν. *Idem* p. 343. *B.*

l Ὁ μέγας κατὰ τὴν Ῥώμην ἐμπρησμός. *Ibidem.*

m Πάθει δεινῷ βληθεὶς Τίτος ἀπέθανεν. *Chron. pasch.* p. 249. *A.*

(1) Ita constanter codices; non *aedificat rursus*, ut edd.

	OLYMP.	CHRISTUS	EUM.	
			Domitianus	
				a IX. DOMITIANUS, Titi frater iunior, annis XV, mensibus V.
b Decreto senatus Titus inter deos refertur.		82	1	c Domitiani uxor Augusta appellatur.
d Domitianus eunuchos fieri prohibuit.		83	2	e Tres virgines Vestae ob stuprum damnatae.
g Secundus alexandrinae ecclesiae constituitur episcopus Abilius, qui praefuit annis XIII.		84	3	f Plurimos senatorum Domitianus in exilium mittit.
	216	85	4	
i Nasamones et Daci dimicantes adversum Romanos sunt victi.		86	5	h Domitianus sine lignorum admixtione templum construxit.

k Domitianus plurimos nobilium in exilium mittit, et occidit.

	OLYMP.	CHRISTUS	EUM.	
l Duo menses aliter appellati, september Germanicus, october Domitianus.		87	6	Primus Domitianus dominum se
		88	7	et Deum appellari iussit.
R. DCCCXL.	217	89	8	Quintilianus ex Hispania calagurritanus primus Romae publicam scholam, et salarium e fisco accepit, et claruit.

Hoc tempore ad collocandum in Galliis novae fidei fundamentum pictas superna magnificos atque industrios viros destinavit, Parisiensibus videlicet Dionysium, Silvanectensibus Regulum, Rhotomagensibus Nicasium, Ebroicensibus Taurinum, Arelatensibus Trophimum, Narbonae Paulum, Tolosae Saturninum, Arvernis Astremonium, Lemovicis Martialem, Turonicis Gratianum, Cenomanicis Iulianum, Beluacensibus Lucianum, Ambianensibus Firmum, Lugdunensibus Photinum. (1)

	OLYMP.	CHRISTUS	EUM.	
Domitianus mathematicos et philosophos romana urbe pepulit.		90	9	

Multa opera Romae facta, in quis Capitolium, forum transitorium, Divorum (*al.* eburum) porticus, Isium, ac Serapium, stadium, (*al.* serapicum stadium) horrea, piperataria, (*al.* horrea piperatoria), Vespasiani templum, Minerva chalcidica, odium, forum Traiani, thermae traianae et titianae, senatus, ludus matutinus, mica aurea, meta sudans, ac Pantheum.

	OLYMP.	CHRISTUS	EUM.	
n Domitianus de Dacis et Germanis triumphavit.		91	10	m Maxima virginum vestalium Cornelia convicta stupri iuxta legem vivo defossa est.
o Tertius romanae ecclesiae episcopus praefuit Clemens annis novem.		92	11	Domitianus tantae superbiae fuit, ut aureas et argenteas statuas sibi in Capitolio poni iusserit.
Flavius Iosephus heic finem facit secundae priscorum historiae.	218	93	12	p Domitianus prohibuit vites in urbibus seri.
Domitianus multos nobilium perdidit: quosdam vero in exilium misit.		94	13	q Domitianus rursum philosophos et mathematicos urbe romana per edictum extrudit.

a Ῥωμαίων θ' ἐβασίλευσεν Δομετιανὸς ἔτη ιϛ'. *Chron. pasch.* 249. *A.*

b Τῆς συγκλήτου πρεσβευσαμένης, Τίτος θεὸς ἀνηγορεύθη. *Sync. p.* 343. *A.*

c Δομετιανὸς σεβαστὴν ἀνηγόρευσεν τὴν ἰδίαν γαμετήν. *Ibidem C.*

d Δομετιανὸς εὐνουχίζειν ἄνδρας ἐκώλυσεν. *Ibidem.*

e Τῆς Ἑστίας τρεῖς παρθένοι ἱέρειαι κατεδικάσθησαν ἁλοῦσαι φθορᾷ. *Ibidem D.*

f Δομετιανὸς εὐπατρίδας πολλοὺς μετέστησεν Ῥώμης. *Ibidem C.*

g Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος Αἰμίλιος ἔτη ιβ'. *Idem p.* 344. *D.*

h Δομετιανὸς τὸν ἄξυλον ναὸν κατεσκεύασεν. *Chron. pasch. p.* 249. *C.*

i Δάκες καὶ Νασαμῶνες ἐπαναστήσαντες Ῥωμαίοις διεφθάρησαν. *Sync. p.* 343. *D.*

k Δομετιανὸς πολλοὺς τῶν εὐπατριδῶν ἀνεῖλεν. *Ibidem.*

l Δύο μῆνες μετωνομάσθησαν, σεπτέμβριος γερμανικός, καὶ ὀκτώβριος δομετιανός. *Chron. pasch. p.* 249. *C.*

m Ἡ πρώτη τῶν τῆς Ἑστίας παρθένων Κορνηλία ἐπὶ φθορᾷ κατηγορηθῆ, καὶ ζῶσα κατωρύχθη, κατὰ τὸν νόμον. *Chron. pasch. p.* 249. *D.*

n Δομετιανὸς ἐθριάμβευσεν κατὰ τῶν Δακῶν καὶ Γερμανῶν. *Sync. p.* 343. *D.*

o Τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἡγήσατο Κλήμης ἔτη θ'. *Sync. p.* 344. *C.*

p Ὁ αὐτὸς ἐν ταῖς πόλεσιν ἄμπελον φυτεύεσθαι ἐκώλυσεν. *Ibidem.*

q Δομετιανὸς τοὺς μαθηματικοὺς δεύτερον ἀπήλασεν καὶ φιλοσόφους τῆς Ῥώμης. *Ibidem.*

(1) Haec et alia deinceps pauca, quae inclinatis scripsi litteris, legebam in pervetere chronici eusebiani codice in Gallia scripto; quae mihi interpolationes visae sunt.

OLYMP. CHRISTUS ROM.

Domitianus — *a* Secundus post Neronem Domitianus Christianos persequitur: et sub eo apostolus Iohannes in Patmum insulam relegatus apocalypsim vidit, uti narrat Irenaeus.

SECUNDA PERSECUTIO.

95 14 *b* Apollonius tyaneus et Euphrates insignes philosophi habentur.

c Domitianus eos, qui de genere David erant, interfici praecepit, ut nullus Iudaeorum regni reliquus foret.

Scribit Bruttius plurimos Christianorum sub Domitiano fecisse martyrium: inter quos et Flaviam Domitillam Flavii Clementis consulis ex sorore neptem in insulam Pontiam relegatam, quia se christianam esse testata est.

Hoc anno beatus Dionysius atque Nicasius cum sociis suis per coronam martyrii pervenerunt ad Christum.

219

96 15 *d* Multa signa atque portenta Romae et in toto orbe facta.

97 16

Domitianus occisus in Palatio, per vespillones ignobiliter exportatur anno aetatis XXXV. (*al.* XLV.)

e X. NERVA anno I, mensibus IIII.

f Alexandriae ecclesiae tertius episcopus praefuit Cerdo annis undecim.

98 1 *g* Iustus a Tiberiade Iudaeorum scriptor agnoscitur.

Nerva morbo perit in hortis sallustianis anno aetatis LXXII, cum iam Traianum adoptasset in filium.

Traianus Agrippinae in Galliis imperator factus, natus Italicae in Hispania.

h Senatus decrevit, ut omnia, quae Domitianus statuerat, in irritum ducerentur. Itaque multi, quos iniuste eiecerat, de exilio reversi nonnulli bona propria receperunt. Aiunt et apostolum Iohannem hoc tempore exilio resolutum Ephesum venisse: in qua urbe et hospitium et amicos amantissimos sui habebat.

i XI. TRAIANUS annis XIX, mensibus VI.

k Iohannem apostolum, usque ad Traiani tempora Irenaeus episcopus permansisse scribit: post quem auditores eius insignes fuerunt Papias hierapolitanus episcopus, et Polycarpus smyrnaeus, et Ignatius antiochenus.

R. DCCCL.

99 1 Decreto senatus Nerva inter deos relatus.

100 2 *l* Romanae ecclesiae episcopatum quartus suscepit Evaristus annis novem.

220

101 3

102 4 *m* Traianus de Dacis et Scythis triumphat.

103 5

n Traianus, victo rege Decibalo, Daciam fecit provinciam: Iberos, Sarmatas, Osroenos, Arabas, Bosphoranos, Colchos, in fidem accepit: Seleuciam, Ctesiphontem, Babylonem occupavit et tenuit. In mari rubro classem instituit, ut per eam Indiae fines vastaret.

a Δεύτερος μετὰ τὸν Νέρωνα Δομετιανὸς Χριστιανοὺς ἐδίωξεν· ἐπ' αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ ἀπόστολος Ἰωάννης εἰς Πάτμον ἐξορίζεται τὴν νῆσον, ἔνθα τὴν ἀποκάλυψιν ἑωρακέναι λέγεται, ὡς δηλοῖ Εἰρηναῖος. *Chron. pasch. p.* 250. *C.*

b Ἀπολλώνιος ὁ τυανεὺς καὶ Εὐφράτης φιλόσοφοι ἤκμαζον. *Idem p.* 345. *C.*

c Δομετιανὸς τοὺς ἀπὸ γένους Δαβὶδ ἀναιρεῖσθαι προσέταξεν, ἵνα μή τις Ἰουδαίων βασιλικοῦ γένους ἀπολειφθῇ. Πολλοὶ δὲ Χριστιανῶν ἐμαρτύρησαν κατὰ Δομετιανόν, ὡς ὁ Βρέττιος ἱστορεῖ, ἐν οἷς καὶ Φλαυία Δομετίλλα ἐξαδέλφη Κλήμεντος Φλαυίου ὑπατικοῦ, ὡς χριστιανὴ εἰς νῆσον Ποντίαν φυγαδεύεται. *Idem p.* 344. *A.*

d Ἐν Ῥώμῃ θεοσημεῖαι πολλαὶ καὶ καθόλης τῆς οἰκουμένης γεγόνασι. *Ibidem.*

e Ῥωμαίων βασιλεὺς ια' Νερούας ἐβασίλευσεν ἔτος ἕν. *Idem p.* 346. *C.*

f Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος Κέρδων ἔτη ι'. *Idem p.* 347. *B.*

g Ἰοῦστος τιβεριεὺς ἰουδαῖος συγγραφεὺς ἐγνωρίζετο. *Ibidem D.*

h Δομετιανοῦ αἱ τιμαὶ καθῃρέθησαν ὑπὸ τῆς συγκλήτου καὶ οἱ ἀδίκως ἀπελασθέντες ἐπανῆλθον· ἔνιοι ἀπέλαβον καὶ τὰς οὐσίας. *Idem p.* 245. *C.* Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ὁ βασιλεὺς Νερούας ἀνεκαλέσατο τὸν ἀπόστολον Ἰωάννην ἀπὸ Πάτμου τῆς νήσου, καὶ ἦλθεν πάλιν εἰς Ἔφεσον. *Chron. pasch. p.* 251. *B.*

i Ῥωμαίων ια' ἐβασίλευσεν Τραϊανὸς ἔτη ιθ'. *Sync. p.* 346. *D.*

k Ἰωάννην ἀπόστολον Εἰρηναῖος καὶ ἄλλοι ἱστοροῦσι παραμεῖναι τῷ βίῳ ἕως τῶν χρόνων Τραϊανοῦ· μεθ' ὃν Παππίας ἱεραπολίτης καὶ Πολύκαρπος Σμύρνης ἐπίσκοπος ἀκουσταὶ αὐτοῦ ἐγνωρίζοντο. *Idem p.* 347. *C.*

l Ῥωμαίων ἐπίσκοπος Εὐάρεστος ἔτη θ'. *Sync. p.* 344. *A.*

m Τραϊανὸς Δάκας καὶ Σκύθας ὑπέταξε καὶ ἐθριάμβευσεν. *Ibidem.*

n Τραϊανὸς ἐπαρχίαν ἐποίησε τὴν Δακίαν. *Ibidem A.*

	OLYMP.	CHRISTUS	SUM. Traianus	
		104	6	
	221	105	7	*a* Romae aurea domus conflagravit incendio.
b Terrae motu quatuor urbes Asiae subversae, Elea, Smyrna, Pytane, Cyme: et egregiae duae, Opuntiorum et Oritorum, in Graecia.		106	8	
		107	9	Plinius Secundus novocomensis orator et historicus insignis habetur, cuius plurima ingenii opera extant. Periit, dum visit Vesuvium.
		108	10	

c Traiano adversus Christianos persecutionem movente, Simon filius Cleophae, qui Hierosolymis episcopatum tenuerat, crucifigitur, cui successit Iustus. Ignatius quoque antiochenae ecclesiae episcopus Romam perductus bestiis traditur. Post quem tertius constituitur episcopus Heron.

TERTIA PERSECUTIO.

d Plinius Secundus, cum quandam provinciam regeret, et in magistratu suo plurimos Christianorum interfecisset, multitudine eorum perterritus quaesivit a Traiano quid facto opus esset, nuntians ei, praeter obstinationem non sacrificandi, et antelucanos coetus ad canendum cuidam Christo ut Deo, nihil apud eos reperiri: praeterea ad confoederandam disciplinam vetari ab iis homicidia, furta, adulteria, latrocinia, et his similia. Ad quae commotus Traianus rescripsit, hoc genus quidem inquirendum non esse, oblatos vero puniri oportere. Tertullianus refert in apologetico suo.

R. DCCCLX. *f* Pantheum Romae fulmine concrematum.	222	109	11	*e* Alexandrinae ecclesiae quartus ordinatur episcopus nomine Primus annis XII.
h Quintus romanae ecclesiae episcopatum tenet Alexander annis decem.		110	12	*g* Tres Galatiae civitates terrae motu erutae.
		111	13	

i Post Iustum, ecclesiae hierosolymitanae episcopatum quartus suscipit Zachaeus. Post quem quintus Tobias. Cui succedit sextus Beniamin: ac deinde septimus Iohannes: octavus Mathias: in cuius locum nonus constituitur Philippus.

	223	112	14	
Traianus Armeniam, Assyriam, Mesopotamiam, fecit provincias.		113	15	
		114	16	
		115	17	*k* Terrae motus Antiochiam paene totam subruit civitatem.
		116	18	

l Iudaei, qui in Libya erant, adversum cohabitatores suos alienigenas dimicant. Similiter in Aegypto et in Alexandria. Apud Cyrenem quoque et in Thebaide magna seditione contendunt. Verum gentilium pars superat in Alexandria.

Iudaeis in Mesopotamia rebellantibus, praecepit imperator Traianus Lysiae Quieto, ut eos provincia exterminaret. Adversum quos Quietus aciem instruens infinita milia eorum interficit: et ob hoc procurator Iudaeae ab imperatore decernitur.

a Ἐν Ῥώμῃ ἐνεπρήσθη ἡ χρυσῆ οἰκία. *Sync. p.* 347. *A.*

b Ἀσίας δ' πόλεις κατεπτώθησαν Ἐλαία, Μύρινα, Πιτάνη, καὶ Κύμη· Ἑλλάδος δὲ Ὀπουντία καὶ Ὠριτος. *Ibidem.*

c Τραϊανοῦ κατὰ Χριστιανῶν διωγμὸν κινήσαντος, Σίμων, ὁ τοῦ Κλωπᾶ, τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις ἐκκλησίας ἐπίσκοπος γενόμενος, ἐμαρτύρησεν. Ὁμοίως δὲ καὶ Ἰγνάτιος Ἀντιοχέων ἐπίσκοπος ἐν Ῥώμῃ ἐμαρτύρησεν. *Chron. pasch. p.* 252. *C-D.* Ἱεροσολύμων ἐπίσκοπος Ἰοῦστος. Ἀντιοχείας ἐπίσκοπος Ἥρων. *Sync. p.* 347. *B-C.*

d Τερτυλλιανὸς ἱστορεῖ Πλίνιον Σεκοῦνδον ἡγούμενον ἐπαρχίας πλήθη Χριστιανῶν κατακρίναι θανάτῳ· περὶ ὧν ἀπορῶν τί πράξει, κοινοῦται Τραϊανῷ, μηδὲν ἄξιον θανάτου πράττειν αὐτούς, πλὴν τοῦ μὴ θύειν εἰδώλοις, καὶ ὅτι Χριστὸν ὡς θεὸν ἕωθεν ὑμνοῦσιν ἀνιστάμενοι, ἀπεχόμενοι πάντων κακῶν· πρὸς ὃν ἀντέγραψε Τραϊανός, μὴ ἐκζητεῖσθαι Χριστιανούς. *Idem p.* 346 347.

e Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος Πρίμος ἔτη ιβ'. *Sync. p.* 348. *B.*

f Τὸ Πάνθεον ὑπὸ κεραυνοῦ διεφθάρη. *Idem p.* 347. *B.*

g Γαλατίας γ' πόλεις σεισμῷ κατεπτώθησαν. *Idem p.* 347. *B.*

h Ῥώμης ἐπίσκοπος Ἀλέξανδρος ἔτη ιβ'. *Ibidem B.*

i Ἱεροσολύμων ἐπίσκοπος τέταρτος Ζακχαῖος· πέμπτος Τωβίας. ἕκτος Βενιαμίν· ἕβδομος Ἰωάννης· ὄγδοος Ματθίας· ἔνατος Φίλιππος. *Idem p.* 347-349.

k Ἀντιόχεια κατεπτώθη. *Idem p.* 348. *A.*

l Ἰουδαῖοι κατὰ Λιβύην καὶ Κυρήνην καὶ Αἴγυπτον καὶ Ἀλεξάνδρειαν καὶ Θηβαΐδα πολεμήσαντες πρὸς τοὺς συνοικοῦντας Ἕλληνας, διεφθάρησαν. Τραϊανὸς Λυσίᾳ Κυΐντῳ τῆς Μεσοποταμίας ἐξᾶραι τοὺς στασιάσαντας ἐκέλευσεν· ὁ δὲ πολλὰς Ἰουδαίων μυριάδας ἀνελών, ἡγεμών, τῆς Ἰουδαίας διὰ τοῦτο καθίσταται. *Idem p.* 347 348.

OLIMP. CHRISTUS ROM.

Traianus

224 117 19 *a* Salaminam urbem Cypri, interfectis in ea gentilibus, subvertere Iudaei.

b Traianus morbo in civitate Selinunte perit, sive, ut alibi scriptum repperimus, apud Seleuciam urbem Isauriae, profluvio ventris extinctus est anno aetatis LXIII. (*al.* LXXIII.) mense nono, die quarto. Ossa eius in urnam auream collata, (*al.* collecta) et in foro sub columna posita: solusque omnium imperator intra Urbem sepultus.

c XII. HADRIANUS annis XXI.

His Hadrianus Italicae in Hispania natus consobrinae Traiani filius fuit.

Hadrianus Alexandriam abs Iudaeis subversam (*al.* laborantem) publicis instauravit expensis.

118 1 Hadrianus eruditissimus in utraque lingua: sed in puerorum amore parum continens fuit.

d Hadrianus Iudaeos capit secundo contra Romanos rebellantes.

e Hadrianus Traiani invidens gloriae de Assyria, Mesopotamia, Armenia, quas ille provincias fecerat, removit exercitus.

Hadrianus reliqua tributorum urbibus relaxavit, chartis publice incensis. Plurimos etiam ipsis tributis liberos praestitit.

R. DCCCLXX. 119 2 *f* Senatus Traianum in deos refert.

120 3 *g* Plutarchus chaeronaeus, et Sextus, et Agathobulus, et Oenomaus, philosophi insignes habentur.

h Alexandriae ecclesiae quintus constituitur episcopus Iustus annis undecim.

i Romanae ecclesiae sextus episcopatum Xystus annis decem tenet.

225 121 4 *k* Bellum contra Sauromatas gestum est hoc tempore.

l Hadrianus in Lybiam, quae a Iudaeis vastata fuerat, colonias misit.

Euphrates stoicus philosophus moritur.

122 5 *m* Hadrianus Atheniensibus leges petentibus ex Draconis et Solonis reliquorumque libris iura composuit.

123 6 Cephisus fluvius Eleusinam inundavit: quem Hadrianus ponte coniungens. Athenis hiemem exegit.

n Terrae motu apud Bithyniam Nicomedia ruit: et nicaenae urbis plurima eversa sunt aedificia. Ad quarum instaurationem Hadrianus de publico largitus est impensas.

124 7

o Hierosolymis decimus post Philippum constituitur episcopus Seneca. Post quem undecimus Iustus: cui succedit duodecimus Levi. Post quem tertiusdecimus Ephres. Quartusdecimus Ioses. Quintusdecimus Iudas. Hi omnes usque ad eversionem, quam ab Hadriano perpessa est Hierusalem, ex circumcisione episcopi praefuerunt.

a Τοὺς ἐν Σαλαμῖνι τῆς Κύπρου Ἕλληνας Ἰουδαῖοι ἀνελόντες, τὴν πόλιν κατέσκαψαν. *Sync. p.* 348. *A.*

b Τραϊανὸς νόσῳ τελευτᾷ. *Ibidem.*

c Ῥωμαίων ιβ' ἐβασίλευσεν Ἀδριανὸς Αἴλιος ἔτη κα'. *Ibidem. C.*

d Ἀδριανὸς Ἰουδαίους κατὰ Ἀλεξάνδρειαν στασιάζοντας ἐκόλασεν. *Ibidem D.*

e Ἀδριανὸς χρεῶν ὀφειλὰς τῶν ὑπ' αὐτὸν πόλεων ἀνηκούσας τῷ δημοσίῳ λόγῳ ἀπέκοψε, καύσας τὰς χάρτας. Ὁ αὐτὸς Ῥωμαίοις φόρους πολλοὺς ἐχαρίσατο. *Ibidem.*

f Ἡ σύγκλητος θεὸν Τραϊανὸν ἐψηφίσατο. *Sync. p.* 349. *A.*

g Πλούταρχος χαιρωνεὺς καὶ Σέξτος καὶ Ἀγαθόβουλος καὶ Οἰνόμαος φιλόσοφοι ἐγνωρίζοντο. *Ibidem B.*

h Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος Ἰοῦστος ἔτη ι'. *Ibidem B.*

i Ῥωμαίων ἐπίσκοπος γέγονε Ξύστος ἔτη θ'. *Ibidem B.*

k Σαυρομάται κατεπολεμήθησαν. *Ibidem.*

l Ἀποικίαν εἰς Λιβύην ἐρημωθεῖσαν Ἀδριανὸς ἔπεμψεν. *Ibidem.*

m Ὁ αὐτὸς Ἀθηναίοις ἀξιώσασιν ἐκ τῶν Δράκοντος καὶ Σόλωνος νόμους ἐπισυνέταξεν, χειμάσας εἰς Ἀθήνας; καὶ μυηθεὶς τὰ Ἐλευσίνια, καὶ γεφυρώσας Ἐλευσῖνα κατακλυσθεῖσαν ὑπὸ Κηφίσου ποταμοῦ. *Ibidem.*

n Ἀδριανὸς Νικομήδειαν σεισμῷ καταπτωθεῖσαν καὶ Νίκαιαν πόλεις Βιθυνίας χρήμασιν ἀνεστήσατο. *Ibidem A.*

o Ἱεροσολύμων δέκατος ἐπίσκοπος Σενέκας· ἐνδέκατος Ἰοῦστος. δωδέκατος Λευΐς· τρισκαιδέκατος Ἐφραίμ. τεσσαρεσκαιδέκατος Ἰωσήφ· πεντεκαιδέκατος Ἰούδας. καθ' ὃν ἐπὶ Ἀδριανοῦ τελεία καὶ ἐσχάτη γέγονε τῆς πόλεως ἅλωσις. *Idem. p.* 349-350.

	OLYMP.	CHRISTUS	ANN. Hadrianus	
Floruit sanctus Taurinus ebroicensis episcopus primus.	226	125	8	*a* Hadrianus sacris Eleusinae initiatus multa Atheniensibus dona largitus.

b Quadratus discipulus apostolorum, et Aristides atheniensis philosophus noster, libros pro christiana religione Hadriano dedere compositos: et Serenus Granius legatus vir adprime nobilis literas ad imperatorem misit, iniquissimum esse dicens clamoribus vulgi innocentium hominum sanguinem concedi; et sine ullo crimine, nominis tantum et sectae reos fieri. Quibus commotus Hadrianus Minutio Fundano proconsuli Asiae scripsit, sine obiectu criminum Christianos non condemnandos, cuius epistolae usque ad nostram memoriam durat exemplum.

c Imperator Hadrianus pater patriae appellatur, et uxor eius Augusta.		126 127	9 10	
Antinous puer regius eximiae pulchritudinis in Aegypto moritur: quem Hadrianus diligenter sepeliens (nam in deliciis eum habuerat) in deos refert: ex cuius nomine etiam urbs Antinoum appellata est.		128	11	*d* Nicopolis et Caesarea terrae motu conciderunt.
R. DCCCLXXX.	227	129	12	*e* Antiochiae constituitur quartus episcopus Cornelius. *f* Romanae ecclesiae episcopatum suscipit septimus Telesphorus an. undecim.
Hadrianus cum insignes plurimas aedes Athenis fecisset, agonem edidit, bibliothecam miri operis construxit.		130	13	*g* Hadrianus Athenis hiemem exigens Eleusinam invisit.
		131	14	Templum Romae Veneris (1) sub Hadriano in Urbe factum.
Salvius Iulianus perpetuum composuit edictum.		132	15	
h Alexandrinae ecclesiae sextus episcopus praefuit Hymenaeus (*al.* Eumenes *cum gr.*) annis XIII.	228	133	16	*i* Phavorinus et Polemon rhetores insignes habentur.

k Iudaei in arma versi Palaestinam depopulati sunt, tenente provinciam Tinio (*al* Thyonio) Rufo, cui ad opprimendos rebelles Hadrianus misit exercitum.

l Cochebas iudaicae dux factionis nolentes sibi Christianos adversum romanum militem ferre subsidium omnimodis cruciatibus necat.		134 135 136	17 18 19	Basilides haeresiarches in Alexandria commoratur: a quo Gnostici.

m Bellum iudaicum, quod in Palaestina gerebatur, finem accepit, Iudaeorum rebus penitus oppressis: ex quo tempore etiam introëundi eis Hierosolymam licentia ablata est, primum nutu Dei, sicut prophetae vaticinati sunt, deinde romanis interdictionibus.

a Ἀδριανὸς ἐν Ἀθήναις τὰ ἐλευσίνια. *Ibidem D.*

b Κοδρᾶτος ὁ ἱερὸς τῶν ἀποστόλων ἀκουστὴς Ἀδριανῷ λόγους ἀπολογίας ὑπὲρ Χριστιανῶν ἐπέδωκεν, ἅπερ δεξάμενος ὁ Καῖσαρ σὺν τοῖς παρὰ Σερηνίου λαμπροτάτου ἡγουμένου, ὡς ἄδικον εἴη κτείνειν γράψαντος Χριστιανοὺς ἀκρίτως ἐπὶ μηδενὶ τῶν ἐγκλημάτων, γράφει Μινουκίῳ Φουνδάνῳ ἀνθυπάτῳ τῆς Ἀσίας Ἀδριανὸς μηδένα κτείνειν ἄνευ ἐγκλημάτων καὶ κατηγορίας. *Idem p.* 348. *C-D.*

c Ὁ αὐτοκράτωρ πατὴρ πατρίδος ἀνηγορεύθη, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Σεβαστή. *Chron. pasch. p.* 254. *D.*

d Νικόπολις καὶ Καισάρεια σεισμῷ κατεπτώθησαν. *Sync. p.* 349. *C.*

e Ἀντιοχείας τέταρτος ἐπίσκοπος Κορνήλιος. *Ibidem.*

g Ἀδριανὸς παραχειμάζων ἐν Ἀθήναις καὶ ἦξεν ἀγῶνα, ἐπισκευάσας πολλὰ τῷ τόπῳ, καὶ βιβλιοθήκας συστησάμενος. *Ibidem D.*

f Ῥωμαίων ἐπίσκοπος Τελεσφόρος ἔτη ι. *Sync. p.* 349. *B.*

h Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος Εὐμενὴς ἔτη ιγ'. *Idem p.* 350. *B.*

i Φαβωρῖνος καὶ Πολέμων οἱ ῥήτορες ἐγνωρίζοντο. *Idem p.* 350. *B.*

k Ἀδριανὸς κατὰ Ἰουδαίων ἀποστάντων στράτευμα ἐξέπεμψεν, καταδραμόντων τῶν Ἰουδαίων ἀπ' Αἰγύπτου καὶ Λιβύης μετὰ πολλοὺς πολέμους· ἡγεῖτο δὲ τῆς Ἰουδαίας Τίννιος Ῥοῦφος. *Idem. p.* 349-350.

l Τῆς Ἰουδαίων ἀποστάσεως Χοχεβὰς τις ἡγεῖτο· οὗτος Χριστιανοὺς ποικίλως ἐτιμωρήσατο μὴ βουλομένους κατὰ Ῥωμαίων συμμαχεῖν. *Idem p.* 350. *D.*

m Ἰουδαῖοι κακῶς ἀπήλλαξαν, καὶ ὁ πρὸς αὐτοὺς πόλεμος πέρας ἔσχεν· ἔνθεν εἴργονται πάντη τῆς πόλεως ἐπιβαίνειν προστάξει θεοῦ καὶ Ῥωμαίων κράτει. *Ibidem A.*

(1) Ita plerique codd. vett., non *Romae et Veneris*, ut vulgo dicitur. Immo alius codex habet: *templum Veneris sub Hadriano in Urbe factum.*

	OLYMP.	CHRISTUS	ROM. Adrianus	
a Hierosolymae primus ex gentibus constituitur episcopus Marcus annis XVI, cessantibus his qui ex circumcisione fuerant.	229	137	20	

Aelia ab Aelio Hadriano condita: et in fronte eius portae, qua Bethleem egredimur, sus scalptus (1) in marmore prominens, significans Romanis subiacere Iudaeos. Iudaeorum nonnulli a Tito Aelio filio Vespasiani extructam arbitrantur.

b Romanae ecclesiae episcopatum octavus suscipit Hyginus annis quatuor.		138	21	*c* Hadrianus morbo intercutis aquae apud Baias moritur sexagenarius.
d Sub Hygino romanae urbis episcopo Valentinus haeresiarches et Cerdo magister Marcionis Romam venerunt.				*e* XIII. TITUS ANTONINUS cognomento Pius cum liberis suis Aurelio et Lucio annis XXIII mensibus III.
R. DCCCXC.		139	1	*f* Antoninus pater patriae appellatur.
g Romae nonus ordinatur episcopus Pius annis duodecim.		140	2	
	230	141	3	
h Iustinus philosophus librum pro nostra religione conscriptum Antonino tradidit.		142	4	
		143	5	*i* Antiochiae quintus constituitur episcopus Herus annis XXIV.
Alexandriae episcopatum septimus suscipit Marcus annis decem.		144	6	Valentinus haereticus agnoscitur, et permanet usque ad Anicetum.
	231	145	7	
k Mesomedes cretensis citharicorum carminum musicus poeta cognoscitur.		146	8	
Taurus berytius platonicae sectae philosophus clarus habetur.		147	9	
		148	10	
l Arrianus philosophus nicomediensis agnoscitur, et Maximus tyrius. R. CM.	232	149	11	Apollonius stoicus natione chalcidicus (*al.* chalcedonius) et Basilides scythopolitanus, philosophi illustres habentur: qui Verissimi quoque Caesaris praeceptores fuerunt.
		150	12	
		151	13	
		152	14	
	233	153	15	
m Romanae ecclesiae decimus episcopatum tenet Anicetus annis decem. Sub quo smyrnaeus Polycarpus Romam veniens multos ab haeretica errore correxit Valentini et Marcionis.		154	16	
		155	17	*n* Alexandrinae ecclesiae octavus episcopus praefuit Celadion annis XIV.
		156	18	*o* Crescens cynicus agnoscitur: qui in Iustinum nostri dogmatis philosophum, quia se gulosum, et praevaricatorem philosophiae arguebat, persecutionem suscitat, in qua ille gloriose pro Christo sanguinem fudit.
	234	157	19	
		158	20	
R. CMX.		159	21	
		160	22	

a Ἱεροσολύμων ἐπίσκοπος πρῶτος ἐξ ἐθνῶν Μάρκος ἔτη ιϛ΄. *Sync. p.* 350. *C.*

b Ῥώμης ἐπίσκοπος Ὑγῖνος ἔτη δ΄. *Ibidem B.*

c Ἀδριανὸς ὕδρωπι τελευτᾷ ἐν Βαΐαις. *Idem p.* 351. *A.*

d Κατὰ τοὺς χρόνους Ὑγίνου καὶ Πίου ἐπισκόπων Ῥώμης ἕως Ἀνικήτου Οὐαλεντιανὸς καὶ Κέρδων ἀρχηγοὶ τῆς Μαρκίωνος αἱρέσεως ἐπὶ Ῥώμης ἐγνωρίζοντο. *Idem p.* 350. *A.*

e Ῥωμαίων ιγ΄ Τίτος Ἀντωνῖνος, ὁ ἐπικληθεὶς εὐσεβής, σὺν τοῖς παισὶν Αὐρηλίῳ καὶ Λουκίῳ ἔτη κγ΄. *Idem p.* 351. *D.*

f Ἀντωνῖνος πατὴρ πατρίδος προσηγορεύθη. *Ibidem.*

g Ῥώμης ἐπίσκοπος Πίος ἔτη ιε΄. *Ibidem C.*

h Ἰουστῖνος φιλόσοφος ὑπὲρ τοῦ καθ᾽ ἡμᾶς ὀρθοῦ λόγου βίβλον ἀπολογίας Ἀντωνίνῳ ἐπέδωκεν. *Idem p.* 350. *D.*

i Ἀντιοχείας ἐπίσκοπος Ἔρως. *Ibidem B.*

k Μεσομήδης κρὴς ποιητὴς νόμων κιθαρῳδικῶν ἐγνωρίζετο. *Idem p.* 351. *A.*

l Ἀῤῥιανὸς φιλόσοφος νικομηδεύς, καὶ Μάξιμος τύριος, καὶ Ἀπολλώνιος στωϊκὸς χαλκηδόνιος, καὶ Βασιλείδης σκυθοπολίτης ἐγνωρίζοντο· οὗτοι καὶ διδάσκαλοι Οὐηρισσίμου Καίσαρος γεγόνασι. *Ibidem A-B.*

m Ῥώμης ἐπίσκοπος Ἀνίκητος ἔτη ια΄. Ἐπὶ τούτου Πολύκαρπος ἐν Ῥώμῃ πολλοὺς ἐξ αἱρέσεων μετήγαγεν. *Ibidem D.*

n Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος Κελαδίων ἔτη ιδ΄. *Ibidem D.*

o Κρήσκης κυνικὸς φιλόσοφος Ἰουστίνῳ τῷ καθ᾽ ἡμᾶς θείῳ φιλοσόφῳ τὸν μαρτυρικὸν συνεσκεύασε θάνατον ἐλεγχόμενος ὑπ᾽ αὐτοῦ λιχνότητα κυνικήν. *Idem B.*

(1) Codex unus *calcatus*, omisso *prominens*.

	OLYMP.	CHRISTUS	ROM. Titus Antoninus	
Antoninus Pius apud Lorium villam suam duodecimo ab Urbe miliario moritur anno vitae suae LXXVII.	235	161	23	

a Hierosolymae episcopatum post Marcum septimusdecimus suscipit Cassianus. Post quem octavusdecimus Publius. Cui succedit nonusdecimus Maximus (*arm.* Maximianus *vel* Maximinus) Vicesimus Iulianus. Vicesimus primus Gaianus. Vicesimus secundus Symmachus. Vicesimus tertius Gaius. Vicesimus quartus Iulianus. Vicesimus quintus Capito (*gr.* et *arm.* Apion.)

b XIV. MARCUS ANTONINUS, qui et Verus, et LUCIUS AURELIUS COMMODUS, an. XIX, mense I

	OLYMP.	CHRISTUS	ROM.	
c Lucio Caesari Athenis sacrificanti ignis in caelo ab occidente in orientem ferri visus.		162	1	Hi primum aequo iure imperium administraverunt: cum usque ad hoc tempus singuli Augusti fuerint.
d Vologaesus rex Parthorum vicinas sibi romanas provincias depopulatus est.		163	2	
		164	3	*Photinus Lugduni martyrizavit.* Fronto orator insignis habetur, qui Marcum Antoninum Verum latinis litteris erudivit.
	236	165	4	Seleucia Assyriae (*al.* Isauriae) urbs cum trecentis milibus hominum a Romanis capta.
e Romanae ecclesiae episcopatum suscipit undecimus Soter annis VIII.		166	5	*f* Apud Pisas Peregrinus philosophus rogo, quem ex lignis composuerat, incenso, semet superiecit.
g Lucius Caesar de Parthis cum fratre triumphavit.		167	6	
h Persecutione orta in Asia, Polycarpus et Pionius fecere martyrium: quorum scriptae quoque passiones feruntur.		168	7	*i* Plurimi in Gallia gloriose ob Christi nomen interfecti: quorum usque in praesentem diem condita libris certamina perseverant.

QUARTA PERSECUTIO.

	OLYMP.	CHRISTUS	ROM.	
k Lues multas provincias occupavit, Roma ex parte vexata. R.CMXX.	237	169	8	*l* Romani contra Germanos, Marcomannos, Quados, Sarmatas, Dacos, dimicant.

Tanta per totum orbem pestilentia fuit, ut paene usque ad internecionem romanos exercitus deletus sit.

	OLYMP.	CHRISTUS	ROM.	
Alexandrinae ecclesiae nonus episcopatui praefuit Agrippinus annis XII.		170	9	*m* Antiochiae sextus episcopus ordinatur Theophilus: cuius plurima ingenii opera extant.
n Lucius imperator anno regni nono, sive, ut quidam putant, undecimo, inter Concordiam et Altinum apoplexi extinctus est, sedens cum fratre in vehiculo.		171	10	*o* Antonino imperatori Melito asianus sardensis episcopus apologeticum pro Christianis tradidit.

a Ἱεροσολύμων ἑπτακαιδέκατος ἐπίσκοπος Κασσιανός· ὀκτωκαιδέκατος Πούπλιος· ἐννεακαιδέκατος Μάξιμος· εἰκοστὸς Ἰουλιανός· εἰκοστὸς πρῶτος Γάϊος· εἰκοστὸς δεύτερος Σύμμαχος· εἰκοστὸς τρίτος Γάϊος· εἰκοστὸς τέταρτος Ἰουλιανός· εἰκοστὸς πέμπτος Ἀπίων. *Sync. p.* 351-353. *et Eusebius hist. eccl. V.* 12.

b Ῥωμαίων ιδʹ ἐβασίλευσεν Μάρκος Αὐρήλιος, ὁ καὶ Οὐῆρος, Λούκιός τε Αὐρήλιος, ὁ καὶ Κόμμοδος, ἔτη ιθʹ. *Idem p.* 352. *A.*

c Λούκιος Καῖσαρ ἱερουργῶν ἐν Ἀθήναις, εἶδεν πῦρ ἀπὸ δυσμῶν εἰς ἀνατολὴν κατ' οὐρανοῦ φαινόμενον. *Ibidem.*

d Οὐολόγεσσος Πάρθων βασιλεὺς τὴν Ῥωμαίων χώραν κατέδραμεν. *Ibidem.*

e Ῥωμαίων ἐπίσκοπος Σωτήριχος ἔτη θʹ. *Ibidem D.*

f Περεγρῖνος ὁ φιλόσοφος ἐν πανηγύρει πῦρ ἀνάψας ἑαυτὸν ἐνέπρησε. *Ibidem B.*

g Λούκιος Καῖσαρ Πάρθους ὑποτάξας κατ' αὐτῶν ἐθριάμβευσεν. *Ibidem A.*

h Πολύκαρπος τῷ ὑπὲρ Χριστοῦ μαρτυρίῳ ἐτελειώθη, διωγμοῦ κατὰ (ἐκκλησίας) γεγονότος. *Ibidem B.*

i Πολλοὶ κατὰ Γαλλίας νομίμως ὑπὲρ Χριστοῦ ἤθλησαν, ὧν τὰ μαρτύρια ἀναγέγραπται εἰς μνήμην τοῖς μετέπειτα. *Ibidem*

k Λοιμώδης νόσος ἐπικρατήσασα μέχρι Ῥώμης ἔφθασεν. *Sync. p.* 352. *C.*

l Ῥωμαῖοι Γερμανοὺς καὶ Σαυρομάτας καὶ Δάκας καὶ Κουάδους κατεπάλαισαν. *Ibidem B.*

m Ἀντιοχείας ἕκτος ἐπίσκοπος Θεόφιλος ἔτη ιγʹ. Θεοφίλου τούτου συγγράμματα διάφορα εἰσὶ καὶ φέρονται. *Ibidem D.*

n Λούκιος αὐτοκράτωρ ἐννάτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔτει ἐτελεύτησεν. *Ibidem C.*

o Μελίτων Σαρδιανῶν ἐπίσκοπος τῆς Λυδίας βίβλον ἀπολογίας Ἀντωνίνῳ ὑπὲρ Χριστιανῶν ἐπέδωκε. *Ibidem.*

	OLYMP.	CHRISTUS	ROM.	
			M. Aur. Antoninus	*a* Oppianus cilix poëta cognoscitur, qui halieuticam miro splendore conscripsit.
b Dionysius Corinthiorum episcopus clarus habetur, et Pinytus (*al.* Pytinus) creteusis vir eloquentissimus.		172	11	*c* Apollinaris asianus hieropolitanus episcopus insignis habetur.
Tatianus haereticus agnoscitur, a quo Encratitae.	238	173	12	Bardasanes alterius haereseos princeps notus efficitur.

d Pseudoprophetia, quae Kataphrygas nominatur, accepit exordium auctore Montano, et Priscilla, Maximillaque, insanis vatibus.

e Imperator Antoninus multis adversum se nascentibus bellis saepe ipse intererat, saepe duces nobilissimos destinabat, in quis semel Pertinaci, et exercitui, qui cum eo in Quadorum regione pugnabat, siti oppressis, pluvia divinitus demissa est: cum e contrario Germanos et Sarmatas fulmina persequerentur, et plurimos eorum interficerent. Extant litterae M. Aurelii gravissimi imperatoris, quibus illam germanicam sitim christianorum forte militum precationibus impetrato imbre discussam contestatur.

		174	13	
		175	14	*f* Romanae ecclesiae duodecimus episcopatum suscipit Eleutherius annis XV.
g Atticus platonicae sectae philosophus agnoscitur.	239	176	15	
		177	16	
i Antiochiae septimus episcopus constituitur Maximus.		178	17	*h* Marcus Antoninus Commodum filium suum consortem regni facit.
R. CMXXX.		179	18	

k Antoninus cum filio suo de hostibus triumphavit, quos per triennium apud Carnuntum habens stativa castra, vastaverat.

l Imperatores multis multa largiti sunt: et pecuniam, quae fisco debebatur, provinciis concedentes, tabulas debitorum in medio romanae urbis foro incendi praeceperunt: ac ne quid bonitati deesset, severiores quasque leges novis constitutionibus temperaverunt.

Antoninus post victoriam adeo in editione munerum magnificus fuit, ut centum simul leones exhibuerit. *o* Smyrna urbs Asiae terrae motu ruit: ad cuius instaurationem decennalis tributorum immunitas data est.		180	19	*m* Antoninus in Pannonia febri perit. *n* Commodus a senatu Augustus appellatur.
			p XV. COMMODUS annis XIII.	
Commodus de Germanis hoc solum feliciter triumphavit.	240	181	1	*q* Templum Serapidis Alexandriae incensum.

a Ὀππιανὸς ἁλιευτικῶν ποιητὴς ἤκμαζεν, Κίλιξ τῷ γένει. *Sync. p.* 352. *C.*

b Διονύσιος ἐπίσκοπος Κορίνθου ἱερὸς ἀνὴρ ἐγνωρίζετο. *Ibidem.*

c Ἀπολλινάριος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως τῆς ἐν Ἀσίᾳ ἱερὸς ἀνὴρ ἤκμαζεν. *Ibidem.*

d Κατὰ Φρύγας συνίστη ψευδοπροφητεία. *Idem p.* 353. *A.*

e Ἀντωνῖνος αὐτοκράτωρ πυκνῶς τοῖς πολεμίοις ἐπέθετο, αὐτός τε παρὼν, καὶ τοὺς πολεμάρχας ὑποστέλλων· καὶ Περτίνακι καὶ τοῖς ἄλλοις σὺν αὐτῷ δίψει πιεζομένοις, ὄμβρος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐγένετο, καὶ τοῖς ἀντιτασσομένοις Γερμανικοῖς καὶ Σαρμάταις σκηπτὸς ἔπεσεν, πολλούς τε αὐτῶν διέφθειρεν· λέγεται δὲ ὡς καὶ ἐπιστολαὶ φέρονται Μάρκου τοῦ βασιλέως, ἐν αἷς μαρτυρεῖ μέλλοντα τὸν στρατὸν αὐτοῦ διαφθείρεσθαι, ταῖς τῶν Χριστιανῶν εὐχαῖς διασεσῶσθαι. *Chron. pasch. p.* 260-261.

f Ῥωμαίων ἐννεακαιδέκατος ἐπίσκοπος Ἐλευθέριος ἔτη ιέ. *Sync. p.* 353. *D.*

g Ἀττικὸς πλατωνικὸς φιλόσοφος. *Ibidem B.*

h Ἀντωνῖνος κοινωνὸν τῆς βασιλείας Κόμμοδον ἴδιον παῖδα ἀνέδειξεν. *Ibidem C.*

i Ἀντιοχείας ἕβδομος ἐπίσκοπος Μάξιμος. *Ibidem D.*

k Ἀντωνῖνος κατὰ τῶν πολεμίων σὺν ἑαυτοῦ παιδὶ ἐθριάμβευσεν. *Ibidem.*

l Οἱ αὐτοκράτορες διανομὰς καὶ δόσεις παντοίας παρέσχον, τά τε δημόσια ἀνῆκαν, καὶ τοὺς τῶν χρεῶν χάρτας ἐπὶ τῆς ῥωμαϊκῆς ἀγορᾶς κατέφλεξαν· νόμους καὶ διατάξεις εὖ συνιδόντες ἀνενεώσαντο. *Sync. p.* 353. *C.*

m Ἀντωνῖνος ἐν Παννονίαις νόσῳ τελευτᾷ. *Ibidem.*

n Κόμμοδος ὑπὸ τῆς συγκλήτου Σεβαστὸς ἀνερρήθη. *Ibidem.*

o Σμύρνα πόλις Ἀσίας σεισμῷ κατεπτώθη, καὶ πρὸς οἰκοδομὴν ἀνείθη τῶν φόρων ἔτη ί. *Idem p.* 353. *D.*

p Ῥωμαίων ιέ ἐβασίλευσεν Κόμμοδος ἔτη ιγ'. *Idem p.* 354. *A.*

q Τὸ Σεραπεῖον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατεφλέχθη. *Idem p.* 354. *A.*

	OLYMP.	CHRISTI	ROM. Commodus	
a Alexandrinae ecclesiae decimus episcopatum sortitur Iulianus annis decem.		182	2	
		183	3	*b* Irenaeus episcopus lugdunensis insignis habetur.
Thermae commodianae Romae factae.		184	4	Origines nascitor.
Commodus septembrem mensem nomine suo appellavit.	241	185	5	

c Hierosolymis vicesimus sextus ordinatur episcopus Maximus. Post quem vicesimus septimus Antoninus. Vicesimus octavus Valens. Vicesimus nonus Dulichianus. Tricesimus Narcissus. Tricesimus primus Dius. Tricesimus secundus Germanio. Tricesimus tertius Gordianus. Tricesimus quartus rursum Narcissus. Tantis apud Hierosolymam episcopis constitutis, non potuimus discernere tempora singulorum, eo quod usque in praesentem diem episcopatus eorum anni minime inveniuntur.

	OLYMP.	CHRISTI	ROM.	
		186	6	
		187	7	*d* In Capitolium fulmen ruit Romae, et magna inflammatione facta, bibliothecae et vicinae quoque sedes concrematae.
		188	8	
f Romae episcopatum suscepit tertius decimus Victor annis decem (*arm.* XII) cuius mediocria extant de religione volumina. R. CMXL.	242	189	9	*e* Commodus imperator colossi capite sublato, suae imaginis caput iussit ei imponi.
		190	10	
h Alexandriae undecimus constituitur episcopus Demetrius annis quadraginta quatuor.		191	11	*g* Serapio octavus Antiochiae ordinatur episcopus.
k Incendio Romae facto, Palatium et aedes Vestae, plurimaque Urbis pars solo coaequantur.		192	12	*i* Commodus multos nobilium interficit, et spectacula romano populo praebet insignia ad abalienationem populi.
l Commodus strangulatur in domo Vestiliani.	243	193	13	
Pertinax septuagenario maior, cum praefecturam Urbis ageret, ex senatus consulto imperare iussus est.		*m* XVI. AELIUS PERTINAX mensibus sex.		
		194	1	

n Pertinax obsecrante senatu, ut uxorem suam Augustam, et filium Caesarem appellaret, contradixit, sufficere testatus, quod ipse regnaret invitus.

o Pertinax occiditur in Palatio Iuliani iurisperiti scelere, quem postea Severus apud Mulvium pontem interfecit post menses septem quam imperium invaserat.

p Clemens alexandrinae ecclesiae presbyter, et Pantaenus stoicus philosophus, in disputatione dogmatis nostri disertissimi habentur.

a Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος Ἰούλιος. *Sync. p.* 352. *D.*

b Εἰρηναῖος ἐπίσκοπος Λουγδούνων πόλεως Γαλλίας θείοις λόγοις καὶ πράξεσι διέλαμπε. *Idem p.* 354. *A.*

c Ἱεροσολύμων ἐπίσκοπος εἰκοστὸς ἕκτος Μάξιμος· εἰκοστὸς ἕβδομος Ἀντωνῖνος· εἰκοστὸς ὄγδοος Οὐάλης· εἰκοστὸς ἔνατος Δολιχιανός· τριακοστὸς Νάρκισσος· τριακοστὸς πρῶτος Δῖος· τριακοστὸς δεύτερος. Γερμανίων· τριακοστὸς τρίτος Γορδιανός· τριακοστὸς τέταρτος Νάρκισσος πάλιν. *Sync. p.* 354-359. Τῶν γε μὴν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπισκόπων τοὺς χρόνους γραφῇ σωζομένους οὐδαμῶς εὗρον. *Eusebius hist. eccl. IV.* 5.

d Ἐν τῷ Καπετωλίῳ σκηπτὸς ἔπεσε, καὶ τὰς βιβλιοθήκας καὶ ἄλλα τούτου μέρη σκηπτὸς κατέφλεξεν. *Sync. p.* 354. *B. et Chron. pasch. p.* 263. *D.*

e Τοῦ κολοσσοῦ τὴν κεφαλὴν ἀφελὼν Κόμμοδος, ἰδίαν ἐπέθηκεν εἰκόνα. *Chron. pasch. p.* 263. *D.*

f Ῥωμαίων ἐπίσκοπος ιγ' Βίκτωρ ἔτη ιβ'. *Ibidem.*

g Ἀντιοχείας ἐπίσκοπος Σαραπίων. *Sync. p.* 355. *D.*

h Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος Δημήτριος ἔτη μγ'. *Ibidem.*

i Κόμμοδος τους ἐν γερουσίᾳ τιμίους ἀνεῖλεν. *Idem p.* 354. *B.*

k Ἐμπρησμὸς μέγας τὸ Παλάτιον Ῥώμης, καὶ τὴν οἰκίαν τῶν παρθένων καὶ ἄλλα πλεῖστα ἐνέπρησε. *Ibidem.*

l Κόμμοδος αἰφνίδιον ἐτελεύτησεν ἀποπνιγεὶς ἐν οἰκίᾳ Βεστιανοῦ. *Idem p.* 264. *B.*

m Ῥωμαίων ἑκκαιδέκατος ἐβασίλευσεν Ἐλούιος Περτίναξ μῆνας ἕξ. *Sync. p.* 354. *D.*

n Περτίναξ ἀξιωθεὶς τῇ συγκλήτῳ Ῥωμαίων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Σεβαστὴν ὀνομάσαι καὶ τὸν υἱὸν Καίσαρα ἀποδεῖξαι, ἀντεῖπε φάσκων, ἱκανὸν ὅτι βεβιασμένος πάρειμι ἐπὶ τὴν ἀρχήν. *Chron. pasch. p.* 264. *B.*

o Περτίναξ ἐσφάγη ὡς ἐξέρχεται ἀπὸ τοῦ Παλατίου. *Ibidem.*

p Κλήμης πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας, καὶ Πάνταινος φιλόσοφος ἀπὸ στωϊκῶν ἐν τῷ θείῳ λόγῳ διέλαμπον. *Sync. p.* 355. *A-B.*

	OLYMP.	CHRISTUS	SOM. Severus	
			a XVII. SEVERUS annis XIX.	
b Narcissus Hierosolymorum XXXV. episcopus et Theophilus caesariensis, Polycrates quoque, et asianae provinciae episcopi insignes habentur.		195	1	

Severus provincia tripolitana, oppido Lepti solus ex Africa, usque in praesentem diem, romanus imperator fuit: et in honorem Pertinacis, quem Iulianus occiderat, Pertinacem se cognominari iussit. Ideo autem hic duo anni positi sunt, quia superiore anno sex menses regnavit Severus.

		196	2	
Iudaicum et samariticum (*al.* sarmaticum) bellum ortum.	244	197	3	

Quaestione orta, in Asia inter episcopos, an secundum legem Moysi quartodecimo die mensis pascha observandum esset, Victor romanae urbis episcopus, et Narcissus Hierosolymorum, Polycrates quoque Ephesiorum, et Irenaeus Lugdunensis, et Bacchylus Corinthiorum, plurimique ecclesiarum pastores, quid eis probabile visum fuerit, litteris ediderunt: quarum memoria ad nos usque perdurat.

R. CML.		198	4	
		199	5	
Severo imperante, thermae severianae apud Antiochiam et Romae factae, et Septizonium extructum.		200	6	

c Severus Parthos, et Adiabenos superavit: Arabas quoque interiores ita cecidit, ut regionem eorum romanam provinciam fecerit. Ob quae parthicus, arabicus, adiabenicus, cognominatus est.

d Romae quartusdecimus episcopatum suscipit Zephyrinus annis XVIII.	245	201	7	*e* Persecutione in Christianos facta, Leonides Origenis pater gloriosa martyrii morte translatus est.
		202	8	
		203	9	

QUINTA PERSECUTIO.

Alexander ob confessionem dominici nominis insignis habetur. (1)		204	10	Clemens multa et varia conscribit.
f Musianus nostrae philosophiae scriptor agnoscitur.	246	205	11	
		206	12	Origenes Alexandriae studiis eruditus, divinis totus incumbit voluminibus.

In hoc anno iubeleum a maioribus invenimus observatum, id est XII. (*al.* XIII.) anno Severi, et CCLII. antiochenae urbis.

		207	13	

g Clodio Albino, qui se in Gallia Caesarem fecerat, apud Lugdunum interfecto, Severus in Britannos bellum transfert, ubi, ut receptas provincias ab incursione barbarica faceret securiores, vallum per CXXII. (*al.* CXXXII.) milia passuum a mari ad mare perduxit. Pictorum cecidit ingens multitudo.

Tertullianus afer, centurionis proconsularis filius, omnium ecclesiarum sermone celebratur. R. CMLX.	247	208	14	
		209	15	
		210	16	
		211	17	
h Severus moritur Eboraci in Britannia.		212	18	*Severus Eboraci in Britannia moritur.*

Geta Severi filius cum Bassiano fratre successor relictus, et post hostis publicus indicatus, confestim periit.

a Ῥωμαίων ἑπτακαιδέκατος βασιλεὺς Σευῆρος ἔτη ιθ'. *Sync. p.* 356. *A.*

b Καισαρείας ἐν Παλαιστίνῃ καθηγεῖτο Θεόφιλος· καὶ Νάρκισσος τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις ἐκκλησίας τὴν λειτουργίαν εἶχεν· Κορίνθου δὲ τῆς καθ' Ἑλλάδα Βακχύλλος, καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ παροικίας Πολυκράτης. *Eusebius hist. eccl. E'.* 22.

c Σευῆρος Ἀδιαβηνοὺς καὶ Ἄραβας συμμαχήσαντας τῷ Νίγρῳ καθυπέταξεν. *Sync. p.* 356. *A.*

d Ῥώμης ιδ' ἐπίσκοπος Ζεφυρῖνος ἔτη δώδεκα. *Euseb. apud. Sync. p.* 355. *C.*

e Λεωνίδης Ὠριγένους πατὴρ ἐμαρτύρησεν, διωγμοῦ γεγονότος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. *Ibidem p.* 355. *B.*

f Μουσιανὸς ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς ἐγνωρίζετο. *Ibidem.*

g Σευῆρος εἰς Ῥώμην ἐλθὼν Ἀλβῖνον τυραννήσαντα κατὰ Λουγδοῦνον πόλιν ἀνεῖλε. *Idem p.* 356. *B.*

h Σευῆρος εἰς Βρεττανίαν ἐλθὼν τελευτᾷ. *Ibidem.*

(1) Alexandri martyris sub Antonino imp. extat insigne epitaphium in collectione a me edita script. vet. T. V. p. 361.

OLYMP. CHRISTUS ROM.

Antoninus Caracalla

a XVIII. ANTONINUS, cognomento CARACALLA, Severi filius, annis VII.

248 213 1 *b* Antiochiae nonus episcopus constituitur Asclepiades.

214 2

Antoninus Caracalla cognominatus propter genus vestis, quod Romae erogaverat: et e contrario Caracallae ex eius nomine antoninianae (*al.* antoninae, *al.* antonianae) dictae.

215 3 Antoninus Romae thermas sui nominis

216 4 aedificavit. Nihil praeterea memorabile fecit.

c Alexander tricesimus Hierosolymorum episcopus ordinatur adhuc vivente Narcisso, et cum eo pariter ecclesiam regit.

249 217 5 Antoninus tam impatiens libidinis fuit, ut novercam suam Iuliam

218 6 duxerit uxorem.

d Antiochiae episcopus decimus constituitur Philippus.

e Romae ecclesiae episcopatum suscipit quintusdecimus Callistus annis quatuor.

R. CMLXX. 219 7 Antoninus interficitur inter Edessam et Carras Syriae mesopotamiae civitatis anno aetatis quadragesimo secundo.

f MACRINUS anno I.

220 1 Macrinus praefecturam praetorii regens imperator factus.

i Macrinus occiditur in Archelaide.

g Circensibus Vulcanaliorum Romae amphitheatrum incensum.

h Abgarus vir sanctus regnavit Edessae, ut vult Africanus.

k ANTONINUS alter, id est M. Aur. Antoninus, qui et Aurelianus, annis IV.

Marcus Aurelius Antoninus, Antonini Caracallae ut putabatur filius, et sacerdos Heliogabali templi, adeo impudice in imperio suo vixit, ut nullum genus obscenitatis omiserit.

Divion construitur.

Sanctus Benignus martyrio coronatur.

l Romanae ecclesiae sextusdecimus ordinatur episcopus Urbanus an. novem.

250 221 1 Heliogabalum templum Romae aedificatum.

222 2

m In Palaestina Nicopolis, quae prius Emmaus vocabatur, urbs condita est, legationis industriam pro ea suscipiente Iulio Africano scriptore temporum.

223 3

224 4

n Antoninus Romae occiditur tumultu militari cum matre Symiasera. (Soema Syra.)

o ALEXANDER MAMMAEAE filius an. XIII.

251 225 1

Alexander Xerxem regem Persarum gloriosissime vicit, et disciplinae militaris tam severus corrector fuit, ut quasdam tumultuantes legiones integras exauctoraverit.

a Ῥωμαίων ιη΄ ἐβασίλευσεν Ἀντωνῖνος ὁ ἐπικληθεὶς Καράκαλλος, υἱὸς ὢν Σευήρου ἔτη ζ΄. *Sync. p.* 356. *C.*

b Ἀντιοχείας ἔνατος ἐπίσκοπος Ἀσκληπιάδης ἔτη θ΄. *Ibidem.*

c Ἱεροσολύμων ἐπίσκοπος Ἀλέξανδρος. *Idem p.* 361. *C.*

d Ἀντιοχείας ἐπίσκοπος ι΄ Φίλιππος. *Idem p.* 359. *A.*

e Ῥωμαίων ιε΄ ἐπίσκοπος Κάλλιστος ἔτη δ΄. *Idem p.* 358. *A.*

f Ῥωμαίων ιθ΄ ἐβασίλευσεν Μακρῖνος ἔτος ἕν. *Idem p.* 357. *C.*

g Κιρκησίοις ἡφαιστίοις ἐκάη τὸ ἀμφιθέατρον ἐν Ῥώμῃ. *Ibidem B.*

h Ἀφρικανὸς Ἄβγαρον φησὶν ἱερὸν ἄνδρα βασιλεύειν Ἐδέσσης κατὰ τούτους τοὺς χρόνους. *Idem p.* 359. *B.*

i Μακρῖνος ἐσφάγη ἐν Ἀρχελαΐδι. *Ibidem.*

k Ῥωμαίων ιθ΄ ἐβασίλευσεν Ἀντωνῖνος Αὐρήλιος ἔτη δ΄. *Sync. p.* 357. *C.*

l Ῥώμης ἐπίσκοπος Οὐρβανὸς ἔτη ζ΄ *Idem p.* 359. *A.*

m Παλαιστίνης Νικόπολις, ἡ πρότερον Ἐμμαοῦς, ἐκτίσθη πόλις, πρεσβεύοντος ὑπὲρ αὐτῆς καὶ προϊσταμένου Ἰουλίου Ἀφρικανοῦ τοῦ τὰ χρονικὰ συγγραψαμένου. *Chron. pasch. p.* 267. *D.*

n Ἐσφάγη Ἀντωνῖνος ἐν Ῥώμῃ. *Idem p.* 268. *A.*

o Ῥωμαίων κ΄ ἐβασίλευσεν Ἀλέξανδρος ὁ Μαμμαίας υἱὸς ἔτη ιγ΄. *Sync. p.* 358. *B.*

	OLYMP.	CHRISTUS	ROM. Alexander	
Ulpianus iurisconsultus assessor Alexandri insignissimus habetur.		226	2	
		227	3	Thermae alexandrinae Romae aedificatae, quae ante neronianae.
Geminus (*al.* Germanus) presbyter antiochenus, et Hippolytus, et Beryllus episcopus Arabiae bostrenus, clari scriptores habentur. R.CMLXXX.	252	228	4	
		229	5	
		230	6	*a* Antiochiae undecimus constituitur episcopus Zebennus.
b Romanae ecclesiae decimus septimus episcopatum suscipit Pontianus annis quinque.		231	7	
Alexander in matrem Mamaeam unice pius fuit, et ob id omnibus amabilis.		232	8	Origenes in Alexandria clarus habetur.
	253	233	9	
		234	10	
c Alexandrinae ecclesiae duodecimus episcopus ordinatur Heraclas an. XVI.		235	11	
		236	12	

d Romae octavus decimus ordinatur episcopus Antheros mense uno. Post quem decimus nonus Fabianus an. XIII.

e Alexander occiditur Maguntiaci tumultu militari.	254	237	13	*f* Origenes de Alexandria ad Caesaream Palaestinae transit.

g XXII. MAXIMINUS annis III, et diebus paucis.

Maximinus primus ex corpore militari sine senatus auctoritate ab exercitu imperator electus est. R. CMXC.		238	1	
		239	2	*h* Maximinus adversum ecclesiarum sacerdotes persecutionem facit.

SEXTA PERSECUTIO.

Gordiano Romam ingresso Pupienus et Albinus, qui imperium arripuerant, in Palatio occisi.		240	3	*i* Maximinus Aquileiae a Pupieno occiditur.

k XXIII. GORDIANUS annis VI.

	255	241	1	
		242	2	
		243	3	
		244	4	
	256	245	5	
		246	6	

l Gordianus admodum adolescens, Parthorum natione superata, cum victor reverteretur ad patriam, fraude Philippi praefecti praetorio haud longe a romano solo interfectus est. Gordiano milites tumulum aedificant, qui Euphrati imminet, ossibus eius Romam revectis.

Philippus Philippum filium suum consortem regni facit: primusque omnium ex romanis imperatoribus christianus fuit.

m XXIV. PHILIPPUS annis VII.

Quadraginta missus natali romanae urbis cucurrerunt: et agon mille annorum actus.		247	1	

a Ἀντιοχείας ἑνδέκατος ἐπίσκοπος Ζέβεννος. *Sync. p.* 359. *A.*

b Ῥώμης ἐπίσκοπος ἑπτακαιδέκατος Ποντιανός. *Idem p.* 361. *C.*

c Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος (δωδέκατος) Ἡρακλᾶς. *Ibidem.*

d Ῥώμης ἐπίσκοπος ιη' Ἀντέρως μῆνα ἕνα· (μεθ' ὃν ιθ') Φαβιανὸς ἔτη ιγ' *Idem p.* 361-362.

e Ἐσφάγη Ἀλέξανδρος ἐν Μογοντιακῷ. *Chron. p.* 268. *C.*

f Ὠριγένης ἀπὸ Ἀλεξανδρείας εἰς Καισάρειαν Παλαιστίνης μετέστη. *Ibidem C.*

g Ῥωμαίων κβ' ἐβασίλευσεν Μαξιμῖνος ἔτη γ' *Sync. p.* 361. *A.*

h Μαξιμῖνος κατὰ Χριστιανῶν διωγμὸν ἐκίνησεν. *Ibidem.*

i Μαξιμῖνος ἀνῃρέθη ἐν Ἀκυληΐᾳ. *Idem p.* 361. *B.*

k Ῥωμαίων κγ' ἐβασίλευσεν Γορδιανὸς ἔτη ϛ' *Sync. p.* 361. *D.*

l Γορδιανὸς εἰς Πάρθους ἐλθὼν ἀναιρεῖται ὑπὸ τῶν οἰκείων στρατιωτῶν, ὑπάρχου Φιλίππου γνώμῃ τοῦ μετ' αὐτὸν βασιλεύσαντος. *Ibidem.*

m Ῥωμαίων κγ' ἐβασίλευσεν Φίλιππος ἔτη ζ. *Idem p.* 352. *B.*

OLYMP. CHRISTUS ROM.

Philippus

248 2

R. M. 257 249 3

Reguantibus Philippis millesimus romanae urbis expletus est annus: ob quam sollempnitatem innumerabiles bestiae in circo magno interfectae: ludique in campo martio theatrales tribus diebus ac noctibus populo pervigilante celebrati.

Theatrum Pompeii incensum, et Hecatostylon.

250 4 Philippus urbem cognominem sui in Thracia construxit.

251 5 *a* Alexandrinae ecclesiae tertius decimus episcopatum tenuit Dionysius annis XVIII. Hic autem Dionysius vir sui temporis eloquentissimus summa gloria floruit.

252 6

b Philippus senior Veronae, Romae iunior occiditur.

258 253 7

d Decius e Pannonia inferioribus Dalmatiis natus fuit; qui cum Philippos patrem et filium interfecisset, ob odium eorum persecutionem in Christianos movet, qua diaconus Laurentius Romae martyrium duxit.

c XXV. DECIUS anno I, mensibus III.

254 1 Romae amphitheatrum incensum. Iubelaeus iuxta maiores nostros.

SEPTIMA PERSECUTIO.

Antonius monachus in Aegypto nascitur.

e Romanae ecclesiae episcopatum post Fabiani gloriosam mortem vicesimus suscipit Cornelius, quem tenuit annis tribus, diebus tribus, qui et ipse martyrio coronatus est. Extant ad eum Cypriani octo epistolae.

f Cyprianus primum rhetor, deinde presbyter, ad extremum carthaginiensis episcopus martyrio coronatur.

Pestilens morbus multas totius orbis provincias occupavit, maximeque Alexandriam et Aegyptum, ut scribit Dionysius, et Cypriani de mortalitate testis est liber.

g Alexandro Hierosolymorum episcopo apud Caesaream Palaestinae ob martyrium interfecto, et Antiochiae Babyla, Mazabanus et Fabius episcopi constituuntur.

h Decius cum filio in Abrito (*al.* Aprutio) occiditur.

i XXVI. GALLUS, et VOLUSIANUS, Galli filius, annis II, mensibus IIII.

255 1 *k* Origenes moritur.

l Romanae ecclesiae episcopatum tenet vicesimus primus Lucius annis tribus, mensibus tribus. (*al.* Lucius mensibus octo.) Post quem vicesimus secundus Stephanus annis quatuor. Extant ad utrumque Cypriani epistolae.

a Ἀλεξανδρείας (ιγ΄) ἐπίσκοπος Διονύσιος. *Sync. p.* 363. *C.*

b Φίλιππος ἀνῃρέθη ἅμα τῷ υἱῷ. *Cedrenus p.* 257. *C.*

c Ῥωμαίων (κε΄) ἐβασίλευσεν Δέκιος ἔτος α΄. *Chron pasch. p.* 271. *A.*

d Δέκιος Φίλιππον ἀνεῖλεν ἅμα τοῖς παισὶν, καὶ διὰ τὸ πρὸς Φίλιππον ἔχθος, πικρὸν ἤγειρε κατὰ Χριστιανῶν διωγμὸν, ἐν ᾧ Φαβιανὸς ἐπὶ τῆς Ῥώμης ὁ ταύτης ἐπίσκοπος τὸν μαρτυρικὸν ἀνεδήσατο στέφανον, Βαβυλᾶς τε κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν ἐπισκοπῶν, καὶ Ἱεροσολύμων Ἀλέξανδρος. *Sync.* 363. *A.*

e Ῥώμης ἐπίσκοπος (κα΄) Κορνήλιος ἔτη γ΄. *Ibidem. B.*

f Κυπριανὸς διαπρέπων ἔργοις καὶ λόγοις θεοσεβείας, ὁ μέγας Καρθαγένης ἐπίσκοπος, τῷ ὑπὲρ Χριστοῦ μαρτυρίῳ τελειοῦται. *Idem p.* 363. *A.*

g Ἀντιοχείας ιβ΄ ἐπίσκοπος Βαβυλᾶς (εἶτα) Φλαβιανός. *Ibidem*, et 385. *C.* Ἱεροσολύμων ἐπίσκοπος Μαζαβάνης. *Ibidem et p.* 385. *C.*

h Δέκιος ἐσφάγη μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐν Ἀβύρτῳ. *Chron. pasch. p.* 272. *A.*

i Ῥωμαίων κϛ΄ ἐβασίλευσεν Γάλλος καὶ Βολλουσιανὸς ἔτος ἕν, μῆνας δ΄. *Niceph. p.* 401. *C.*

k Κατὰ τὸν Γάλλου χρόνον λέγει τεθνάναι τὸν Ὠριγένην Εὐσέβιος. *Sync. p.* 377. *A.*

l Ῥωμαίων (κα΄) ἐπίσκοπος Λούκιος ἔτη β΄. Στέφανος ἔτη β΄. *Idem p.* 375-381.

a Novatus presbyter Cypriani Romam veniens Novatianum et ceteros confessores sibi sociat, eo quod Cornelios paenitentes apostatas recepisset. Novatianum prolixis scriptis Dionysios coarguit. (1)

OLYMP.	CHRISTUS	ROM.
		Gallus et Volusianus
	256	2

b Gallus et Volusianus, cum adversus Aemilianum, qui in Moesia res novas machinabatur, ex Urbe profecti essent, in foro Flaminii, sive, et alii putant, Interamnae interfecti sunt. Aemilianus tertio mense invasae tyrannidis extinctus est.

Valerianus in Rhetia ab exercitu Augustus, Gallienus Romae a senatu Caesar appellatus.

c XXVII. VALERIANUS et GALLIENUS annis XV.

d Antiochiae quartusdecimus constituitur episcopus Demetrianus. 259 — 257 — 1; 258 — 2

e Romanae ecclesiae pontificatum suscepit vicesimus tertius Xystus, et tenuit annis duobus, mensibus undecim, diebus sex; (*al.* annis undecim) cum quo Laurentius martyrium suscepit.

R. MX. — 259 — 3

OCTAVA PERSECUTIO.

Valerianus in Christianos persecutione commota, statim a Sapore Persarum rege capitur, ibique servitute miserabili consenescit.

260 — 4; 261 — 5; 262 — 6 (Olymp. 260)

Valeriano in Persas ducto, Gallienus nostris pacem reddidit.

f Sapor rex Persarum Syriam, Ciliciam, et Cappadociam depopulatur.

g Antiochiae quintusdecimus Paulus samosatenus constituitur episcopus. 263 — 7

Gallieno in omnem lasciviam dissoluto, Germani Ravennam usque venerunt. 261 — 264 — 8; 265 — 9

Alamanni vastatis Galliis in Italiam transiere. Graecia, Macedonia, Pontus, Asiae depopulatae per Gothos. Quadi et Sarmatae Pannonias occupaverunt.

Germanis Hispanias obtinentibus Tarracon expugnata est. 266 — 10 — Parthi Mesopotamiam tenentes Syriam incursarunt.

h Romanae ecclesiae vicesimus quartus episcopus constituitur Dionysius annis duobus, mensibus tribus, diebus septem. (*al.* annis novem)

i Alexandrinae ecclesiae quartusdecimus ordinatur episcopus Maximus annis XVIII. 267 — 11; 268 — 12

k Odenathus decurio palmyrenus collecta agrestium manu ita Persas cecidit, ut ad Ctesiphontem castra poneret.

l Hierosolymorum episcopatum tenet Hymenaeus. R. MXX. 262 — 269 — 13

a Ναυάτος αἱρεσιάρχης πρεσβύτερος Ῥώμης ἐγνωρίζετο. *Sync. p.* 375. *D.*

b Γάλλος καὶ Βολλουσιανὸς ἐσφάγησαν ἐν ἀγορᾷ Φλαμινίου. *Idem p.* 376. *B.*

c Ῥωμαίων ἐβασίλευσεν Οὐαλεριανὸς καὶ Γαλιηνὸς ἔτη ιε. *Niceph. p.* 401. *C.*

d Ἀντιοχείας τεσσαρεσκαιδέκατος ἐπίσκοπος Δημητριανός. *Idem p.* 381. *A.*

e Ῥώμης (κγ') ἐπίσκοπος Ξύστος ἔτη θ'. *Sync. p.* 381. *A.*

f Σαπώρης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς καταδραμὼν Συρίαν ἦλθεν εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ πᾶσαν Καππαδοκίαν ἐδῄωσε. *Ibidem C.*

g Ἀντιοχείας ιε' ἐπίσκοπος Παῦλος ὁ σαμοσατεύς. *Ibidem.*

h Ῥώμης ἐπίσκοπος (κδ') Διονύσιος ἔτη θ'. *Ibidem.*

i Ἀλεξανδρείας (ιδ') ἐπίσκοπος Μάξιμος ἔτη (ιη'). *Ibidem B.*

k Ὠδέναθος παλμυρηνὸς ἀνὴρ στρατηγικὸς κατὰ Περσῶν ἀριστεύσας Κτησιφῶντα πολιορκίᾳ παρεστήσατο. *Idem p.* 382. *C.*

l Ἱεροσολύμων (λδ') ἐπίσκοπος Ὑμέναιος. *Idem p.* 387. *B.*

(1) Apud Syncellum p. 379. D.

OLYMP.	CHRISTUS	ROM. Valerianus et Gallianus	
	270	14	Galliae per Posthumum et Victorium et Tetricum receptae.

a Paulus samosatenus a cunctorum praedicatione desciscens, Artemonis haeresim suscitavit. In cuius locum antiochenae ecclesiae sextusdecimus ordinatur episcopus Domnus.

b Gallienus Mediolani occiditur. 271 15

c XXVIII. CLAUDIUS anno I, mensibus IX.

272 1

In Alexandria una pars, quae appellatur Bruchium, quae per multos annos fuerat obsessa, quia rebellabat, tandem destruitur.

Claudius Gothos, Illyricum, et Macedoniam vastantes superat. Ob quae in curia clipeus ei aureus, et in Capitolio statua aurea collocata est.

d Claudius Sirmii moritur. 263 273 2

Quintilius Claudii frater a senatu Augustus appellatus, decimoseptimo (*al.* nonodecimo) imperii die Aquileiae occiditur.

e XXIX. AURELIANUS annis V, mensibus VI.

Aurelianus, Tetrico apud Catalaunos prodente exercitum suum, Gallias recepit. 274 1 Antiochenae ecclesiae septimus decimus ordinatur episcopus Timotheus.

275 2

f Zenobia apud Immas haud longe ab Antiochia vincitur: quae occiso Odenatho marito orientis tenebat imperium: in qua pugna strenuissime adversus eam dimicavit Pompeianus dux cognomento Francus, (*al.* Staticus) cuius familia hodieque apud Antiochiam perseverat, ex cuius Evagrius karissimus nobis presbyter stirpe descendit.

Eusebius laodicensis insignis habetur. 264 276 3

Aurelianum Romae triumphantem Tetricus et Zenobia praecesserunt. E quibus Tetricus corrector postea Lucaniae fuit: at Zenobia in Urbe summo honore consenuit: a quo hodieque Romae Zenobia familia nuncupatur.

g Aurelianus templum soli aedificat, et Romam firmioribus muris vallat. 277 4

278 5 Primus agon solis ab Aureliano institutus.

h Romanae ecclesiae episcopatum vicesimus quintus suscepit Felix annis V. R. MXXX. 279 6

NONA PERSECUTIO.

i Aurelianus cum adversum nos persecutionem movisset, fulmen iuxta eum comitesque eius ruit: ac non multo post inter Constantinopolim et Heracliam in Caenophrurio viae veteris occiditur.

a Παῦλος σαμοσατεὺς τὴν Ἀρτέμωνος ἀνανεωσάμενος αἵρεσιν, ἐξώσθη. Ἀντιοχείας ἑκκαιδέκατος ἐπίσκοπος Δομνῖνος. *Sync. p.* 381. *A-B.*

b Γαλιηνὸς ἐσφάγη ἐν Μεδιολάνῳ. *Niceph. p.* 401. *C.*

c Ῥώμης κη' ἐβασίλευσεν Κλαύδιος ἔτος ἕν, μῆνας θ'. *Sync. p.* 384. *B.* et *Niceph. p.* 401. *C.*

d Κλαύδιος τελευτᾷ τὸν βίον μεθ' ὃν Κυντίλλιος κατέσχεν ὅλας ἡμέρας ιζ', καὶ ἀπέθανε. *Sync. p.* 384. *C.*

e Ῥώμης κθ' ἐβασίλευσεν Αὐρηλιανὸς ἔτη ε', μῆνας ς'. *Sync. p.* 385. *C.* et *Niceph. loc. praedic.*

f Αὐρηλιανὸς τοὺς Παλμυρηνοὺς ἐχειρώσατο καὶ Γαλλίαν ὑπέταξεν. *Sync. p.* 384. *D.* Ἐν Ἴμμαις καλουμένῳ χωρίῳ τοὺς μὲν Παλμυρηνοὺς διαφθείρων, Ζηνοβίαν δὲ χειρωσάμενος εἰς Ῥώμην ἤγαγε. καὶ φιλανθρωπίᾳ χρησάμενος πολλῇ συνάπτει ταύτην ἐνδόξως ἀνδρὶ τῶν ἐν γερουσίᾳ. *Ibidem.*

g Αὐρηλιανὸς ἡλίου ναὸν ἐν Ῥώμῃ κατεσκεύασε. *Idem p.* 385. *A.*

h Ῥωμαίων ἐπίσκοπος Φῆλιξ ἔτη ε'. *Idem p.* 386. *B.*

i Τῷ ς' αὐτοῦ ἔτει Αὐρηλιανὸς μέλλων διωγμὸν κινεῖν κατὰ Χριστιανῶν θείῳ κεραυνῷ διακωλύεται· συσκευῆς δὲ γενομένης περὶ αὐτὸν ὑπὸ τῶν κατ' αὐτὸν ἐδολοφονήθη ἐν καινῷ φρουρίῳ. *Idem p.* 385. *C.*

OLYMP.	CHRISTUS	ROM.
		Probus

a XXX. TACITUS mensibus quinque. Quo apud Pontum occiso, optinuit imperium
XXXI. FLORIANUS diebus LXXXIX. Hoc quoque apud Tarsum interfecto Ciliciae civitatem, regnavit
XXXII. PROBUS annis VI, mensibus IIII.

Probus Gallias a barbaris occupatas ingenti virtute restituit.

280 — 1

b Anatolius laodicensis episcopus philosophorum disciplinis eruditus plurimo sermone celebratur.

265 — 281 — 2

c Secundo anno Probi, iuxta Antiochenos CCCXXV anno, inxa Tyrios CCCCII, iuxta Laodicenos CCCXXIIII, iuxta Edessenos DLXXXVIII, iuxta Ascalonitas CCCLXXX, insana Manichaeorum haeresis in commune humani generis malum exorta.

282 — 3

283 — 4

d Antiochiae decimus octavus constituitur episcopus Cyrillus.

e Saturninus magister exercitus novam Antiochiam exorsus est condere: qui postea imperium molitus invadere, Apamiae occiditur.

Probus Gallos et Pannonios vineas habere permisit, Almeamque et aureum montem militari manu consitos provincialibus colendos dedit.

f Romanae ecclesiae episcopatum suscepit vicesimus sextus Eutychianus mensibus VIII. Post quem vicesimus septimus Gaianus annis quinque (*al. et gr.* Gaius annis XV.)

266 — 284 — 5

285 — 6

g Probus tumultu militari apud Sirmium in turri, quae vocatur ferrea, occiditur.

286 — 7

h Alexandrinae ecclesiae quintusdecimus episcopus praefuit Theonas annis XIX.

i XXXIII. CARUS cum filiis suis CARINO et NUMERIANO annis II.

287 — 1

k Carus narbonensis, cum omni Parthorum regione vastata Cochem et Ctesiphontem nobilissimas hostium urbes cepisset, super Tigrim castra ponens fulmine ictus periit.

l Numerianus, cum ob oculorum dolorem lecticula veheretur in Thracia, insidiis Apri soceri sui occisus est, vix foetore cadaveris post aliquot dies scelere comperto.

Carinus proelio victus apud Margum occiditur.

288 — 2

a Βασιλεύει Τάκιτος μῆνας ϛ', οὗ σφαγέντος ἐν Πόντῳ, βασιλεύς Φλωριανὸς ἡμέρας πθ' οὗ σφαγέντος ἐν Ταρσῷ, βασιλεύει Πρόβος ἔτη ϛ', μῆνας δ'. *Sync. p.* 385. *D.*

b Ἀνατόλιος ὁ Λαοδικείας ἐπίσκοπος φιλοσόφοις μαθήμασι διαπρέπων ἐγνωρίζετο. *Idem p.* 386. *A*

c Ἡ τῶν μανέντων Μανιχαίων πανώλεθρος ἀπώλεια τῷ τῶν ἀνθρώπων παρεισήχθη βίῳ. *Ibidem A.*

d Ἀντιοχείας ἐπίσκοπος (ιη) Κύριλλος ἔτη ιε'. *Idem p.* 386. *C.*

e Σατορνῖνος στρατοπεδάρχης τὴν καινὴν Ἀντιόχειαν ἤρξατο κτίζειν· ὃς ὕστερον ἐπαναστὰς τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ ἐσφάγη ἐν Ἀπαμείᾳ ὑπὸ τῶν ἰδίων. *Idem p.* 386. *A.*

f Τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας γέγονεν ἐπίσκοπος (κϛ') Εὐτυχιανὸς μῆνας η' μεθ' ὃν Γαΐος (κζ) ἐπίσκοπος ἔτη ιε'. *Idem p.* 386. *C.*

g Πρόβος ἐσφάγη ἐν Σιρμίῳ. *Ibidem A.*

h Ἀλεξανδρείας (ιε') ἐπίσκοπος Θεωνᾶς ἔτη ιθ'. *Ibidem C.*

i Ῥωμαίων βασιλεὺς (λγ') Κάρος σὺν τοῖς παισὶν Καρίνῳ καὶ Νουμεριανῷ ἔτη β'. *Ibidem.*

k Κᾶρος ἀνὴρ γαλάτης πολεμήσας Πέρσαις παρέλαβε Κτησιφῶντα, ὃς παρὰ ποταμῷ Τίγριδι διαστρατοπεδευόμενος κεραυνοῦ κατασκήψαντος ἀθρόως ἅμα τῇ σκηνῇ διαφθείρεται. *Ibidem D.*

l Ὁ Νουμεριανὸς ἐπανιὼν ἐκ Περσῶν, καὶ ὀφθαλμιάσας, ὑπὸ τοῦ ἰδίου πενθεροῦ φονεύεται τὴν προσηγορίαν Ἄπερος. *Ibidem.*

OLYMP. CHRISTUS ROM.

Diocletianus

R. MXL. 267 289 1 *a* XXXIV. DIOCLETIANUS annis XX.

b Diocletianus dalmata scribae filius imperator electus, statim Aprum in militum concione percussit, iurans sine suo scelere Numerianum interfectum.

290 2

Diocletianus in consortium regni Herculium Maximianum assumit: qui rusticorum multitudine oppressa, quae factioni suae Bacaudarum (*al.* Bagaridarum) nomen indiderat, pacem Gallis reddit.

291 3

Carausius (*al.* Causurius) sumpta purpura Britannias occupavit. | 268 | 292 4 | Quinquegentiani (*al.* Quiquegentiani) Africam infestaverunt.

Narseus orienti bellum intulit. | 293 5 | Carporum et Basternarum gentes in romanum solum translatae sunt.

Tenebrae fuerunt interdiu.

c Aegyptum Achilleus obtinuit. Ob quae Constantius et Galerius Maximianus Caesares assumuntur in regnum. Quorum Constantius Claudii ex filia nepos fuit: Galerius in Dacia haud longe a Serdica natus. Atque ut eos Diocletianus etiam affinitate coniungeret, Constantius privignam Herculii Theodoram accepit: ex qua postea sex liberos Constantini fratres habuit. Galerius filiam Diocletiani duxit Valeriam. Ambo uxores, quas habuerant, repudiare compulsi.

294 6

295 7

d Busiris et Coptus civitates provinciae Thebaidos contra Romanos rebellantes, ad solum usque subversae sunt. | 269 | 296 8

297 9

298 10

R. ML. 299 11

Primus Diocletianus adorari ut Deum se iussit, et gemmas vestibus calciamentisque inseri: cum ante eum omnes imperatores in modum iudicum salutarentur, et chlamydem tantum purpuream a privato habitu plus haberent.

e Romanae ecclesiae vicesimus octavus episcopatum suscipit Marcellinus annis IX. | 270 | 300 12

301 13

f Alexandria cum omni Aegypto per Achilleum ducem a romana potestate desciscens, octavo obsidionis mense a Diocletiano capta est. Itaque plurimi per totam Aegyptum gravibus proscriptionibus exiliisque vexati, interfectis his, qui auctores perduellionis extiterant.

302 14

g Ecclesiae Hierosolymorum vicesimus septimus ordinatur episcopus Zabdas. | 303 15 | Post decem annos per Asclepiodotum praefectum praetorio Britanniae receptae.

Iuxta Lingonas a Constantio Caesare LX milia Alamannorum caesa.

Veturius magister militiae christianus persequitur milites: paulatim ex illo tempore iam persecutione adversum nos incipiente. | 304 16 | Galerius Maximianus victus a Narseo ante carpentum Diocletiani purpuratus cucurrit.

DECIMA PERSECUTIO.

Iubelaeus secundum maiores. Persecutionis anni decem.

Secundo anno persecutionis Diocletianus Nicomediae, Maximianus Mediolani purpuram deposuerunt. Volente Diocletiano, Galerio et Constantio ex Caesaribus Augustis factis.

a Διοκλητιανὸς (λδ′) ἔτη κ′. *Niceph. p.* 401. *D.*

b Διοκλητιανὸς δαλμάτης τὸ γένος παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν τὸν Ἄπρον τὸν τοῦ Νουμεριανοῦ σφαγέα φονεύει. *Sync. p.* 387. *A.*

c Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς Κωνστάντιον καὶ Μαξιμιανὸν Καίσαρας ἐποίησαν. *Cedrenus p.* 268. *A.*

d Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς τὴν Βούσιριν καὶ τὴν Κοπτὸν πόλεις ἐν Θήβαις τῆς Αἰγύπτου ἀποστατησάσας τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς, εἰς ἔδαφος κατέσκαψαν. *Idem p.* 266. *D.*

e Ῥώμης ἐπίσκοπος (κη) Μαρκελλιανὸς ἔτη β′. *Niceph. p.* 411. *C.*

f Τῆς Ἀλεξανδρείας σὺν τῇ Αἰγύπτῳ ἀποστατησάσης, τῇ προσβολῇ τῶν Ῥωμαίων πλεῖστοι ἀνῃρέθησαν. *Ibidem.*

g Ἱεροσολύμων (λη) ἐπίσκοπος Ζαβδᾶς. *Niceph. p.* 410. *B.*

	OLYMP.	CHRISTUS	ROM. Diocletianus	
Thermae Romae diocletianae factae, et maximinianae Carthagini.	271	305	17	Galerius Maximianus, superato Narseo, et uxoribus ac liberis, sororibusque eius captis, a Diocletiano ingenti honore suscipitur.
a Ecclesiae Hierosolymorum vicesimus octavus praefuit Hermon annis XXXVIII.		306	18	*b* Antiochiae decimus nonus constituitur episcopus Tyrannus.
Terrae motu horribili apud Tyrum et Sidonem multa opera conciderant, et populus innumerabilis oppressus est.		307	19	

c Alexandrinae ecclesiae sextusdecimus post Theonam ordinatur episcopus Petrus, qui postea nono persecutionis anno gloriose martyrium perpetravit.

Diocletianus et Maximianus Augusti insigni pompa Romae triumpharunt, antecedentibus currum eorum Narsei coniuge, sororibus, liberis, et omni praeda, qua Parthos spoliaverant.

d Nonodecimo Diocletiani anno, mense martio, in diebus paschae, ecclesiae subversae sunt.

e Romae vicesimus nonus episcopus constituitur Eusebius mensibus sex. Post quem tricesimus ecclesiam tenet Miltiades annis IV.		308	20	*Ordinatus est sanctus Mallonus archiepiscopus rothomagensis II.* XXXV. GALERIUS solus biennio Augustus imperium tenuit.
R. MLX.	272	309	1	*f* Maximus et Severus a Galerio Maximiano Caesares facti.
g Galerius Maximianus vicesimo primo imperii sui anno moritur.		310	2	

h Constantius sextodecimo imperii anno diem obiit in Britannia Eboraci. Post quem filius eius Constantinus ex concubina Helena procreatus regnum invadit. Quarto autem persecutionis anno Constantinus regnare orsus.

i Severus Caesar a Galerio Maximiano contra Maxentium missus, Ravennae secundo anno imperii sui interficitur.

k Licinius a Galerio Carnunti in Pannoniis imperator factus.

l XXXVI. CONSTANTINUS annis XXX, mensibus X.

m Maxentius Herculii Maximiani filius a praetorianis militibus Romae Augustus appellatur.		311	1	

a Ἱεροσολύμων (λθ΄) ἐπίσκοπος Ἑρμῶν. *Niceph. p. 410. B.*

b Ἀντιοχείας ἐπίσκοπος (ιθ΄) Τύραννος ἔτη ιγ΄. *Idem p. 417. D.*

c Μετὰ Θεωνᾶν διαδέχεται τὴν ἐπισκοπὴν τῶν ιϛ΄ Ἀλεξανδρείας Πέτρος, ὃς ἐννάτῳ ἔτει τοῦ διωγμοῦ τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθεὶς, τῷ τοῦ μαρτυρίου κατακοσμηθῇ στεφάνῳ. *Eusebius hist. eccl. VII. 32, et Chron. pasch. p. 276. C.*

d Ἔτους ιθ΄ τῆς Διοκλητιανοῦ βασιλείας μηνὶ δύστρῳ, ἐν ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, ἤπλωτο πανταχοῦ βασιλικὰ γράμματα, τὰς ἐκκλησίας εἰς ἔδαφος φέρειν. *Chron. pasch. p. 276-277.*

e Ῥώμης ἐπίσκοπος (κθ΄) Εὐσέβιος ἔτη ϛ΄. Μιλτιάδης ἔτη δ΄. *Niceph. p. 411. D.*

f Γαλέριος δύο Καίσαρας ἐποίησεν Μαξιμῖνον καὶ Σευῆρον. *Chron. pasch. p. 278. B.*

g Βασιλεύσας ἔτη ιϛ΄ Γαλέριος ἐτελεύτησεν. *Ibidem.*

h Βασιλεύσας Κωνστάντιος ἐπὶ ἔτη ιγ΄ ἀπέθανεν καὶ διεδέξατο αὐτὸν ὁ παῖς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος, ὁ νόθος ἐξ Ἑλένης αὐτῷ γενόμενος. *Ibidem.*

i Ὁ Γαλέριος Μαξιμιανὸς Σευῆρον ἀπέστειλεν τὸν Καίσαρα, ἵνα Μαξέντιον ἀνέλῃ, καὶ ἀνῃρέθη Σευῆρος ἐν πολέμῳ. *Ibidem.*

k Λικίνιος ἀνηγορεύθη εἰς Καρνοῦντα. *Idem p. 279. p. B.*

l Ῥωμαίων λϛ΄ ἐβασίλευσεν Κωνσταντῖνος ἔτη λα (λ΄) καὶ μῆνας ι΄. *Ibidem D.*

m Οἱ ἐν Ῥώμῃ στρατιῶται ἀνηγόρευσαν Μαξέντιον, τὸν υἱὸν Μαξιμιανοῦ τοῦ Ἑρκουλίου, βασιλέα. *Cedrenus p. 270. A.*

OLYMP.	CHRISTUS	ROM.
		Constantinus
	312	2

Herculius Maximianus a filia Fausta detectus, quod dolum Constantino viro suo pararet, Massiliae fugiens occiditur.

Quirinus episcopus siscianus gloriose pro Christo interficitur. Nam manuali (*al.* navali) mola ad collum ligata e ponte praecipitatus in flumen diutissime supernatavit, et cum spectantibus collocutus, ne sui terrerentur exemplo, vix, orans ut mergeretur, optinuit.

a Romanae ecclesiae Silvester tricesimus primus ordinatur episcopus annis XXII. (*al.* XXI.) — 273 — 313, 3; 314, 4 — *Subrogatus Mutianus archiepiscopus rothomagensis III, qui interfuit concilio arelatensi I.*

b Maximianus (*al. et gr.* Maximinus) persecutione in Christianos facta, cum iam a Licinio poenicodus esset, apud Tarsum moritur.

315, 5

d Alexandrinae ecclesiae decimus septimus ordinatur episcopus Achillas. — 316, 6 — *c* Maxentius iuxta pontem Milvium a Constantino superatus occiditur.

274 — 317, 7 — Bellum Cibalense adversus Licinium.

e Hierosolymorum tricesimus nonus constituitur episcopus Macarius. R. MLXX. — 318, 8; 319, 9

f Diocletianus haud procul a Salonis in villae suae palatio moritur, et solus omnium privatus inter deos refertur.

g PAX NOSTRIS A CONSTANTINO REDDITUR.

275 — 320, 10; 321, 11

h Crispus et Constantinus filii Constantini, et Licinius adolescens Licinii Augusti filius, Constantini ex sorore nepos, Caesares appellantur. Quorum Crispum Lactantius latinis litteris erudivit, vir omnium suo tempore eloquentissimus, sed adeo in hac vita pauper, ut plerumque etiam necessariis indiguerit, nedum deliciis.

276 — 322, 12; 323, 13; 324, 14; 325, 15

i Alexandrinae ecclesiae decimus octavus episcopus ordinatur Alexander, a quo Arrius presbyter de ecclesia eiectus multos suae impietati sociat: ad quorum perfidiam coarguendam synodus trecentorum decem et octo episcoporum in Nicaeam urbem Bithyniae congregata omnes haereticorum machinas homousii oppositione delevit.

k Licinius de palatio suo Christianos pellit. — 326, 16 — Basileus Amasiae ponticae episcopus sub Licinio martyrio coronatur.

a Ῥώμης (λα') ἐπίσκοπος Σίλβεστρος ἔτη κβ'. *Niceph. p.* 412. *D.*

b Μαξιμῖνος κατὰ Χριστιανῶν ἀπονοήσας, ἡττηθεὶς ὑπὸ Λικινίου ἐν Κιλικίᾳ φυγὰς ὤλετο. *Cedrenus p.* 272. *C. et Chron. pasch. p.* 280. *B.*

c Τὸν Μαξέντιον ἀνεῖλε Κωνσταντῖνος πολέμῳ, ὃς πνιγεὶς εἰς τὸν Τίβεριν ποταμὸν, εἰς τὴν γέφυραν Μουλβίου, βασιλεύσας ἔτη ς' *Chron. pasch. p.* 278. *C. et* 280. *B.*

d Ἀλεξανδρείας (ιζ') ἐπίσκοπος Ἀχιλλᾶς ἔτος ἕν. *Niceph. p.* 416. *C.*

e Ἱεροσολύμων (λθ') ἐπίσκοπος Μακάριος. *Idem p.* 410. *B.*

f Διοκλητιανὸς ἰδιωτεύσας τὸ πνεῦμα ἀπέῤῥηξεν. *Cedrenus p.* 269. *B.*

g Ὁ Χριστιανῶν πέπαυται διωγμός. *Idem p.* 272. *C.*

h Κωνσταντῖνος Αὔγουστος Κωνστάντιον καὶ Κρίσπον τοὺς ἑαυτοῦ υἱοὺς Καίσαρας ἀνηγόρευσε. *Chron. pasch. p.* 281. *C.*

i Ἀλεξανδρείας (ιη') ἐπίσκοπος Ἀλέξανδρος, ὁ καὶ ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ. *Niceph. p.* 416. *C.*

k Λικίνιος ἤρξατο κατὰ Χριστιανῶν διωγμὸν κινεῖν. *Cedrenus p.* 282. *D.*

	OLYMP.	CHRISTUS	ROM. Constantinus	
Constaotinus filias Constantini Caesar factus.		327	17	*a* Licinius Thessalonicae contra ius sacramenti privatus occiditur.
Nazarius rhetor insignis habetur.		328	18	
Constantinus cum liberis suis honorificas ad Antonium litteras dirigit. R. MLXXX.	277	329	19	*Subrogatus Severus archiepiscopus rothomagensis IIII.*

b Crispus Constantini filius, et Licinius iunior Constantiae Constantini sororis et Licinii filius crudelissime interficiuntur anno imperii suo nono.

	330	20	

c Vicennalia Constantini Nicomediae acta, et sequenti anno Romae edita.

HUC USQUE HISTORIAM SCRIBIT EUSEBIUS PAMPHILI MARTYRIS CONTUBERNALIS.

CUI NOS ISTA SUBIECIMUS.

	331	21	

Arnobius rhetor in Africa clarus habetur: qui cum in civitate Siccae ad declamandum iuvenes erudiret, et adhuc ethnicus ad credulitatem somniis impelleretur, neque ab episcopo impetraret fidem, quam semper impugnaverat, elucubravit adversus pristinam religionem luculentissimos libros: et tandem velut quibusdam obsidibus pietatis foedus impetravit.

Drepanam Bithyniae civitatem in honorem martyris Luciani ibi conditi Constantinus instaurans, ex vocabulo matris suae Helenopolim nuncupavit.

In Antiochia Dominicum, quod vocatur aureum, aedificari coeptum.		332	22	Constantinus uxorem suam Faustam interfecit.

Donatus agnoscitur a quo per Africam Donatiani.

Antiochiae post Tyrannum vicesimus ordinatur episcopus Vitalis. Post quem vicesimus primus Philogonos. Cui successit vicesimus secundus Paulinus. Post quem vicesimus tertius Eustachius. Quo in exilium ob fidem truso, usque in praesentem diem, Arriani ecclesiam occupaverunt, id est Eulalius, Eusebius, Euphronius, Placillus, Stephanus, Leontius, Eudoxius, Meletius, Euzoius, Dorotheus, rursum Meletius. Quorum iccirco tempora non digessi, quod eos hostes potius Christi, quam episcopos, iudicem.

	278	333	23	Porphyrius misso ad Constantinum insigni volumine exilio liberatur.

Iuvencus presbyter natione hispanus evangelia heroicis versibus explicat.

Alexandrinae ecclesiae decimusnonus ordinatur episcopus Athanasius. Metrodorus philosophus agnoscitur.		334	24	Dedicatur Constantinopolis paene omnium urbium nuditate, quae ante Bysantium dicta.
Edicto Constantini gentilium templa subversa sunt.		335	25	

Romae tricesimus secundus ecclesiam tenuit Marcus mensibus octo. Post quem tricesimus tertius ordinatus est Iulius annis sedecim, mensibus quatuor.

		336	26	Romani Gothos in Sarmatarum regione vicerunt.
Constantius filius Constantini provehitur ad regnum.	279	337	27	Pestilentia et fame innumerabilis multitudo in Syria Ciliciaque perit.
Sarmatae et Limigantes dominos suos, qui nunc Archaragantes vocantur, facta manu, in romanum solum expulerunt. R. MXC.		338	28	Calocaerus in Cypro res novas molitus opprimitur.
		339	29	

a Λικίνιος τέλος σφαγείς. *Chron. pasch. p.* 282. *B.*

b Κωνσταντῖνος Κρίσπον τὸν ἴδιον υἱὸν Καίσαρα ὄντα καὶ διαβληθέντα αὐτῷ ἀνεῖλεν. *Ibidem D.*

c Κωνσταντῖνος εἰκοσαετηρίδα τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἦξεν, καὶ ἔδωκεν ἐν τῇ Ῥώμῃ βικεννάλια. *Ibidem C.*

	OLYMP.	CHRISTUS	ROM. Constantinus	
Tricennalibus Constantini Dalmatius Caesar appellatur.		34n	30	Pater rhetor Romae gloriosissime docet.

Nazaris rhetoris filia in eloquentia patri consequatur, cui nomen Eunomia fuit.

Eustachius constantinopolitanus presbyter agnoscitur: cuius industria in Hierosolymis martyrium constructum est.

Tiberianus vir disertus praefectus praetorio Gallias regit.

	280	341	31	

Constantinus extremo vitae suae tempore ab Eusebio nicomediensi episcopo baptizatus, in arrianum dogma declinat: a quo usque in praesens tempus ecclesiarum rapinae, et totius orbis est secuta discordia.

Constantinus, cum bellum pararet in Persas, in Acyrone (*al.* Acinore) villa publica juxta Nicomediam moritur, anno aetatis LXIII (*al.* LXVI.): post quem tres liberi eius ex Caesaribus Augusti appellantur.

XXXVII. CONSTANTIUS. CONSTANTINUS. et CONSTANS, annis XXIV, mensibus V, diebus XII.

Sapor rex Persarum, Mesopotamia vastata, duobus ferme mensibus Nisibin obsedit.		342	1	Ablavius praefectus praetorio, et multi nobilium interfecti. Iacob nisibenus episcopus agnoscitur: ad cuius preces saepe urbs discrimine liberata est.
		343	2	

Dalmatius Caesar, quem patruus Constantinus consortem regni filiis reliquerat, factione Constantini patruelis et tumultu militari, anno imperii sui tertio, occiditur.

		344	3	

Ex hoc loco impietas arriana Constantii regis fulta praesidio exiliis, carceribus, et variis afflictionum modis primum Athanasium, deinde omnes non suae partis episcopos persecuta est.

Subrogatus Eusebius archiepiscopus rothomagensis V.

Vario eventu adversum Francos a Constante pugnatur.		345	4	Constantinus bellum fratri inferens juxta Aquileiam Alsae occiditur.
Multae orientis urbes terrae motu horribili conciderunt.	281	346	5	Audaeus in Syria Coele clarus habetur, a quo haeresis audeana.
Antiochiae Dominicum aureum dedicatur. Macedonius artis plumariae in locum Pauli ab arrianis episcopis subrogatur: a quo nunc haeresis macedoniana.		347	6	Paulus crudelitate Philippi praefecti (nam fautor Macedonii partium erat) et Arrianorum insidiis strangulatur.

Hermogenes magister militiae Constantinopoli tractus a populo ob episcopum Paulum, quem regis imperio et Arrianorum factione pellebat.

Franci a Constante perdomiti, et pax cum eis facta.

		348	7	

Maximus Trevirorum episcopus clarus habetur: a quo Athanasius Alexandriae episcopus, cum a Constantio quaereretur ad poenam, honorifice susceptus est.

Neocaesarea in Ponto subversa, excepta ecclesia, et episcopo, ceterisque, qui ibi reperti sunt.	R. MC. 282	349	8	Titianus vir eloquentissimus praefecturam praetoriam apud Gallias administrat. Sapor rex Persarum Christianos persequitur.
Athanasius ad Constantis (*al.* Constantii) litteras Alexandriam regreditur.		350	9	
Magnis rei publicae expensis in Seleucia Syriae portus effectus. Eusebius episcopus emisenus arrianae signifer factionis multa et varia conscribit.		351	10	Dyrrachium corruit terrae motu: et tribus diebus ac noctibus Roma nutavit: plurimaeque Campaniae urbes versatae. Rursum Sapor tribus mensibus obsedit Nisibin.
Solis facta defectio.		352	11	

OLYMP. CHRISTUS ROM.

Constantius

283 353 12

Bellum persicum nocturnum apud Singaram, in quo haud dubiam victoriam militum stoliditate perdidimus. Neque vero ullum Constantio ex novem gravissimis proeliis contra Persas gravius bellum fuit. Nam, ut alia omittam, Nisibi obsessa, Bizabdae et Amida captae sunt.

Quadragesimus Maximus post Macarium Hierosolymorum episcopus moritur. Post quem ecclesiam Arriani invadunt: id est Cyrillus, Eutychius, rursum Cyrillus, Irenaeus, tertio Cyrillus, Hilarius, quarto Cyrillus; quorum Cyrillus, cum a Maximo fuisset presbyter ordinatus, et post mortem eius ita ei ab Acacio episcopo caesariensi, et ceteris episcopis arrianis episcopatus promitteretur, si ordinationem Maximi repudiasset, diaconus in ecclesia ministravit: ob quam impietatem sacerdotii mercede pensatus, Heraclium, quem moriens Maximus in suum locum substituerat, varia fraude sollicitans, de episcopo in presbyterum regradavit.

354 13

Romanae ecclesiae tricesimus quartus ordinatur episcopus Liberius. Quo in exilium ob fidem truso, omnes clerici iuraverunt, quod nullum alium susciperent. Verum cum Felix ab Arrianis fuisset in sacerdotium substitutus, plurimi peieraverunt: et post annum cum Felice eiecti sunt; quia Liberius taedio victus exilii, et in haeretica pravitate subscribens, Romam quasi victor intraverat.

Romae populus adversus Magnentianos rebellans ab Heraclida senatore proditur.

Vetranioni apud Naissum a Constantio regium insigne detractum.

Magnentio apud Augustodunum arripiente imperium, Constans haud longe ab Hispania, anno aetatis suae tricesimo, imperii sui tertiodecimo, in castello, cui nomen est Helene, interficitur. Quam ob rem turbata re publica Vetranio Mursae, Nepotianus Romae imperatores facti.

Nepotiani caput pilo per Urbem circumlatum, multaeque proscriptiones nobilium et caedes factae.

355 14

Nonnulli nobilium Antiochiae a Gallo interfecti. — 356 15 — Gallus Constantii patruelis Caesar factus.

Magnentius Mursae victus: in quo proelio romanae vires conciderunt.

Gallus Iudaeos, qui interfectis per noctem militibus arma ad rebellandum invaserant, oppressit, caesis multis hominum milibus, usque ad innoxiam aetatem: et civitates eorum Diocaesaream, Tiberiadem, et Diospolim, plurimaque oppida igni tradidit.

284 357 16

Gennadius foroiuliensis orator Romae insignis habetur. — 358 17 — Minervius burdigalensis rhetor Romae florentissime docet.

Magnentius Lugduni in palatio propria se manu interficit: et Decentius frater eius, quem ad tuendas Gallias Caesarem miserat, apud Senonas laqueo vitam explet.

R. M.CR. 359 18

Silvanus in Gallia res novas molitus vicesimo octavo die extinctus est.

Gallus Caesar sollicitatus a Constantio patrueli, cui in suspicionem ob regiam indolem venerat, Istriae (*al.* Histone) occiditur.

Victorinus rhetor et Donatus grammaticus praeceptor meus Romae insignes habentur: e quibus Victorinus etiam statuam in foro Traiani (*al.* romano) meruit.

Alcimus et Delphidius rhetores in Aquitania florentissime docent. — 360 19 — Paulinus et Rhodanus Galliarum episcopi in exilium ob fidem trusi.

Petrus Caesaraugustae orator insignis docet.

Donatus, a quo supra Donatianos dici in Africa memoravimus, Charthagine pellitur. Quidam sectatores eius etiam Montenses vocant, eo quod ecclesiam Romae primum in monte habere coeperunt.

Eusebius vercellensis episcopus, et Lucifer, ac Dionysius caralitanae, et mediolanensis ecclesiae episcopi, Pancratius quoque romanus presbyter, et Hilarus diaconus distantibus inter se ab Arrianis et a Constantio dampnantur exiliis.

285 361 20

Iulianus frater Galli Mediolani Caesar appellatur.

Reliquiae apostoli Timothei Constantinopolim invectae.

Sarmatha, Amathas, et Macarius discipuli Antonii insignes habentur.

Liberius episcopus romanus in exilium mittitur.

OLYMP. CHRISTUS ROM.

Constantius

Antonius monachus centesimo quinto anno aetatis in eremo moritur, solitus multis ad se venientibus de Paulo quodam thebaeo mirae beatitudinis viro referre complura: cuius nos exitum brevi libello explicuimus.

Hilarius episcopus pictaviensis factione Saturnini arelatensis episcopi, reliquorumque, qui cum eo erant, arrianorum, ante triennium in Phrygiam pulsus libros de nostra religione componit.

Sarraceni in monasterium beati Antonii irruentes Sarmatham interficiunt.

Magnae Alamannorum copiae apud Argentoratum (*al.* Argentarium, *infra* Argentariam) oppidum Galliarum a Caesare Iuliano oppressae.

Evanthius eruditissimus grammaticorum Constantinopoli diem obiit: in cuius locum ex Africa Chrestus assumitur.

362 21

Constantio Romam ingresso, ossa Andreae apostoli, et Lucae evangelistae a Constantinopolitanis miro favore suscepta.

Paulinus Trevirorum episcopus in Phrygia (*al.* Pythia) exulans moritur.

Nicomedia terrae motu funditus eversa, vicinis urbibus ex parte versatis.

363 22

Synodus apud Ariminum et Seleuciam Isauriae facta: in qua antiqua patrum fides, decem primum legatorum, dehinc omnium proditione dampnata est.

Hilarius, cum apud Constantinopolim librum pro se Constantio porrexisset, ad Gallias rediit.

Macedonius Constantinopoli pellitur.

364 23

Honoratus ex praefecto praetorio Galliarum primus Constantinopoli praefectus urbi factus.

Gratianus, qui nunc imperator est, nascitur.

Omnes paene toto orbe ecclesiae sub nomine pacis et regis Arrianorum consortio polluuntur.

Constantius Mopsocrenis inter Ciliciam Cappadociamque moritur, anno aetatis XLV. (*al.* XLII.)

286 365 24

Constantinopoli maxima ecclesia dedicatur.

Gallia per Hilarium ariminensis (*al.* arrianae) perfidiae dolos dampnat.

Meletius Sebastiae Armeniorum episcopus ab Acacio, et Georgio episcopis arrianis Antiochiam transfertur: et post non grande temporis intervallum, cum presbyteros, qui ab Eudoxio antecessore suo depositi fuerant, suscepisset, exilii iustissimam causam subita fidei demutatione delusit.

Georgio per seditionem populi incenso, qui in locum Athanasii ab Arrianis fuerat ordinatus, Athanasius Alexandriam revertitur.

XXXVIII. IULIANUS anno uno, mensibus octo.

366 1

Iuliano ad idolorum cultum converso, blanda persecutio fuit illiciens magis, quam impellens ad sacrificandum: in qua multi ex nostris voluntate propria corruerunt.

Eusebius et Lucifer de exilio revertuntur: e quibus Lucifer adscitis aliis duobus confessoribus, Paulinum Eustachii episcopi presbyterum, qui se nunquam haereticorum communione polluerat, in parte catholica Antiochiae episcopum facit.

367 2

Aemilianus ob ararum subversionem Dorostori a vicario incenditur.

Prohaeresius sophista atheniensis, lege data, ne Christiani liberalium artium doctores essent, cum sibi specialiter Iulianus concederet, ut Christianos doceret, scholam sponte deseruit.

Ecclesia Antiochiae clausa, et gravissima imminentis persecutionis procella Dei voluntate sopita est. Nam Iulianus in Persas profectus nostrum post victoriam diis sanguinem voverat: ubi a quodam simulato perfuga ad deserta perductus, cum fame et siti Apostata perdidisset exercitum, et inconsultius a suorum erraret agminibus, ab obvio forte hostium equite conto ilia perfossus interiit, anno aetatis XXXI. (*al.* XXXII.) Post quem sequenti die Iovianus ex primicerio domesticorum imperator factus est.

XXXIX. IOVIANUS mensibus octo.

Iovianus rerum necessitate compulsus Nisibin et magnam Mesopotamiae partem Sapori regi Persarum tradidit.

368 1

Subrogatus Marcellinus archiepiscopus rothomagensis VII.

Synodus Antiochiae a Meletio et suis facta, in qua homousio enomoeoque reiecto, medium inter haec homoeusion macedonianum dogma vindicaverunt.

Iovianus eruditate, sive odore prunarum, quas nimias adoleri iusserat, Dadastanae moritur, anno aetatis XXXIIII. Post quem Valentinianus tribunus scutariorum e Pannonia cibalensis apud Nicaeam Augustus appellatus, fratrem Valentem Constantinopoli in consortium regni assumit.

	OLYMP.	CHRISTUS	AUM. Valentinianus et Valens	
Apollinaris laodicensis episcopus multimoda nostrae religionis scripta componit. R. MCXX.	287	369	1	XXXIX. VALENTINIANUS, et VALENS annis XIII, mensibus V.

Valentinianus egregius alias imperator et Aureliano moribus similis, nisi quod severitatem eius nimiam et parcitatem quidam crudelitatem et avaritiam interpretabantur.

Terrae motu per totum orbem facto, mare litus egreditur, et Siciliae multarumque insularum innumerabiles populos opprimit.

Valens ab Eudoxio Arrianorum episcopo baptizatus nostros persequitur.		370	2	

Procopius, qui apud Constantinopolim tyrannidem invaserat, apud Phrygiam salotarem extinctus est: et plurimi procopianae partis caesi atque proscripti.

Romanae ecclesiae tricesimus quintus ordinatur episcopus Damasus. Et post non multum temporis intervallum Ursinus (*al.* Ursicinus) a quibusdam episcopus constitutus Sicininum cum suis invadit: quo damasianae partis populo confluente, crudelissimae interfectiones diversi sexus perpetratae.

Gratianus Valentiniani filius Ambianis imperator factus.		371	3	Apud Atrebatas lana e caelo pluviae mixta defluit. Hilarius pictaviensis episcopus moritur.

Tanta Constantinopoli est orta tempestas, ut mirae magnitudinis decidens grando nonnullos hominum interfecerit.

Libanius antiochenus rhetor agnoscitur.		372	4	Nicaea, quae saepe ante corruerat, terrae motu funditus eversa.
Agon Constantinopoli a Valente redditus.	288	373	5	Eusebius vercellensis episcopus moritur.

Athanaricus rex Gothorum in Christianos persecutione mota plurimos interficit: et de propriis sedibus in romanum solum expellit.

Magna fames in Phrygia.		374	6	Constantinopoli apostolorum martyrium dedicatur.

Lucifer caralitanus episcopus moritur, qui cum Gregorio episcopo Hispaniarum, et Philone Libyae nunquam se arrianae miscuit pravitati.

Maximinus praefectus annonae maleficos ab imperatore investigare iussus plurimos Romae nobilium occidit.

Valentinus in Britannia, antequam tyrannidem invaderet, oppressus est.		375	7	Presbyter Sirinus (*al.* Sirmii) nequissime decollatur, quod Octavianum ex proconsule apud se latitantem prodere noluisset.

Lex datur, nobilitate deleta, ut quique quarto gradui iungantur.

Didymus alexandrinus multa de nostro dogmate per notarios commentatur: qui post quintum nativitatis suae annum luminibus orbatus elementorum quoque ignarus fuit.

Probus praefectus Illyrici iniquissimis tributorum exactionibus ante provincias, quas regebat, quam a barbaris vastarentur, erasit.

Eunomius discipulus Aëtii Constantinopoli agnoscitur, a quo haeresis eunomiana.

		376	8	
Saxones caesi Deusone in Francorum regione.	189	377	9	Burgundionum octoginta ferme milia, quod nunquam antea, ad Rhenum descenderunt.

Clearchus praefectus urbis Constantinopoli agnoscitur: a quo necessaria et diu expectata votis aqua inducitur civitati.

Alexandriae vicesimus ordinatur episcopus Petrus: qui post Valentis interitum tam facilis in recipiendis haereticis fuit, ut nonnullis suspicionem acceptae pecuniae intulerit.

Melania nobilissima mulierum romanarum et Marcellini quondam consulis filia, unico praetore tunc urbano filio derelicto, Hierosolymam navigavit: ubi tanto virtutum praecipueque humilitatis miraculo fuit, ut Theclae nomen acciperet.

	OLYMP.	CHRISTUS	ROM. Valentinianus et Valens	
		378	10	
Aquileienses clerici, quasi chorus beatorum habentur. R. MCXXX.		379	11	Multi monachorum Nitriae per tribunos et milites caesi.
Valens lege data, ut monachi militarent, nolentes fustibus iussit interfici. (*al.* fluctibus necari.)				Quia superiori anno Sarmatae Pannonias vastaverunt, iidem consules permansere.

Post Auxentii seram mortem, Mediolani Ambrosio episcopo constituto, omnis ad fidem rectam Italia convertitur.

Theodulus miserabilis presbyter, dum adversus conscientiam furoris sui sacrificia Deo offerre auderet, in mediis precibus eliditur.

Valentinianus subita sanguinis eruptione, quod graece apoplexis vocatur, Brigitione moritur. Post quem Gratianus assumpto in imperium Valentiniano fratre, cum patruo Valente regnat.

Apollinarius laodicensis iactatione ingenii quosdam errores pertinaciter asseverans, haeresim sui nominis suscitavit, quam Damasus habito Romae concilio damnavit.

Theodosius Theodosii postea imperatoris pater, et plurimi nobilium occisi.

Photinus in Galatia moritur, a quo Photinianorum dogma iudaicum (1): qui multa continentiae et ingenii bona uno superbiae malo perdidit. (*al.* decoloravit.)

Alamanorum triginta circiter milia apud Argentariam oppidum Galliarum ab exercitu Gratiani strata.		380	12	Basilius caesariensis episcopus Cappadociae clarus habetur.

Florentinus et Bonosus (*al.* Bosonius) et Rufinus insignes monachi habentur: e quibus Florentinus tam misericors in egentes fuit, ut vulgo pater pauperum vocatus sit.

Superatis in congressione Romanis, Gothi funduntur in Thraciam.	290	381	13	

Gens Hunorum Gothos vastat: qui a Romanis sine armorum depositione suscepti, per avaritiam Maximi ducis ad rebellandum fame coacti sunt.

		382	14	Valens de Antiochia exire compulsus sera paenitentia nostros de exiliis revocat.

Lacrymabile bellum in Thracia: in quo, deserente equitum praesidio, romanae legiones a Gothis cinctae usque ad internecionem caesae sunt. Ipse imperator Valens, cum sagitta saucius fugeret, et ob dolorem nimium saepe equo laberetur, ad cuiusdam villae casam deportatus est. Quo persequentibus barbaris, et incensa domo, sepultura quoque caruit.

Ab Urbe condita, usque ad extremum huius operis annum, fiunt anni M. CXXXI hoc modo. Sub Regibus anni CCXL. Sub Consulibus anni CDLXIIII. Sub Augustis et Caesaribus anni CDXXVII.

Colliguntur omnes anni usque in consulatum Valentis sexies, et Valentiniani iunioris iterum Augusti, a quinto decimo Tiberii anno et praedicatione domini Iesu Christi anni CCCLI.

A secunda anno Darii regis Persarum, quo tempore templum Hierosolymis instauratum est, anni DCCCXCIX.

Ab olympiade prima, qua aetate apud Hebraeos Isaias prophetabat, anni MCLVI.

A Salomone et prima aedificatione templi, anni MCCCCXI.

A captivitate Troiae, quo tempore Samson apud Hebraeos erat, anni MDLXI.

(1) Recte *iudaicum* pro *inductum*. Nam iudaizantem Photinum ecclesiastica narrat historia. Porro sequentem de Photini superbia pericopen stulti aliquot amanuenses ad proximam S. Basilii magni pericopen transtulerunt; quod mendum non agnovit in adn. Scaliger, sed Pontacum non fugit, codices etiam vaticani coarguunt, et Basilium sanctissimum ab iniqua criminatione defendunt.

A Moyse et Cecrope primo rege Atticae, anni MDCCCXC. (*al.* MDCCCXCIII.) (*al.* MDCCCCXC)
Ab Abraham et regno Nini et Semiramidis, anni MMCCCXCV.
Continet omnis canon ab Abraham usque ad tempus suprascriptum annos MMCCCXCV.
A diluvio usque ad Abraham supputantur anni DCCCXCII. (*al.* DCCCCXLII).
Et ab Adam usque ad diluvium, anni MMCCXLII.
Fiunt ab Abraham usque ad quintum decimum Valentis annum, id est usque post consulatum eius sextum, et Valentiniani iterum Augusti, omnes anni VMDXXIX. (*al.* VMDLXXIX.)

HUC USQUE HIERONYMUS PRESBYTER
ORDINEM PRAECEDENTIUM DIGESSIT ANNORUM.

EMENDATIONES.

Pag. 6. *gr. v.* 10. *lege* ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

Pag. 9. *gr. v.* 13. *lege* ὁμοροῦντα.

Ibidem lege ἀφραίνον, *quod vocabulum occurrit apud Nyssenum in oratione contra Macedonianos ff.* 1. *a me nuper edita.*

P. 12. *n.* 4. σῶμα. *Immo vero id mendum est editionis goarianae pro* αἷμα.

P. 14. *gr. v.* 3. *lege* ἀναγεγράφθαι

P. 15. *gr. v.* 1. *lege* τελευταῖς.

P. 17. *gr. v.* 1. *lege* ἀπὸ τοῦ πλοίου κομίζειν.

Ibidem v. 8. *lege* τοῦ δὲ θεοῦ ἐμφυσήσαντος.

P. 18. *gr. v.* 3. *lege* τῶν πϛ' δύο μὲν χαλδαίων βασιλέων Εὐηχίου καὶ Χωμασβήλου. *Et mox* ϙη' *pro* ϙϛ' *Et v.* 23. ἄραβες βασιλεῖς θ.

P. 21. *gr. v. lege* Ἀμύντην.

P. 23. *gr. v.* 3. *lege* ἐχόμενον.

P. 25. *cap. IX.* templum Athenarum *error est armenii interpretis, qui legit* Ἀθηνῶν *pro* Ἀθηνᾶς. *Scribe igitur* templum Minervae.

P. 136. *et* 198 *lege* Theophemus *pro* Theophimus.

P. 145. *n.* 1. *Auctor catalogi olympiadum credendus est potius Longinus vel Phlegon. Confer cap. XLI.*

P. 165. *v.* 5. *lege* Magnes. *Et n.* 1. *v.* 8. ceteroquin et ποίαλον.

P. 183. *v.* 16. Pyrrhus. *Ita est etiam in veneta editione. Sed tamen scribendus omnino est* Alexander *Pyrrhi filius.*

P. 186. *v.* 4. exercitibus. *Graece* dynastis, *quam lectionem confirmant exerpta mea vaticana Diodori p.* 42.

P. 188. *n.* 4. *Immo Achaeus, de quo loquitur Porphyrius, senior est. Qui autem se regem dixit, iunior.*

P. 279-280. *Graecus textus fere invenitur in S. Nicephori epitome chronographica.*

P. 280. *lege* Constantius obiit Eboraci in B.

P. 298. *an.* 555. *lege* Lapis *pro* lapis. *Et scribe graeca verba ex Sync. p.* 157. Κρήτης ἐβασίλευσε Λάπης.

P. 306. *gr. v.* 7. *lege* ἀπεστάλη.

P. 392. *Pericope* quadraginta missus etc. *pertinet ad an.* 249. *Ibidem lege* cucurrerunt.

SANCTORUM

GREGORII NYSSENI

ET

CYRILLI ALEXANDRINI

NOVA SCRIPTA

EX CODICIBUS VATICANIS.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΥΣΣΗΣ

ΛΟΓΟΣ

ΚΑΤΑ ΑΡΕΙΟΥ ΚΑΙ ΣΑΒΕΛΛΙΟΥ.

Ἐξηρεύξατο ἡ καρδία μου λόγον ἀγαθὸν, ἀρτίως ὁ ψαλμῳδὸς ἔλεγε· τοῦτον τὸν ἀγαθὸν λόγον τοῦ θεοῦ οἱ μὲν κατὰ Ἄρειον καὶ Ἀχιλλιάν τε ἀσεβεστάτην φωνὴν προϊέμενοι, ἐτόλμησαν κτίσμα καὶ ποίημα διακηρύξαι, καὶ πολλοὺς τῇ ἑαυτῶν ἐφείλκυσαν πλάνῃ· οἱ δὲ κατὰ Σαβέλλιον τἀναντία τούτων φρονοῦντες, ἀναιρεῖν μὲν πειρῶνται τὴν ὑπόστασιν τοῦ υἱοῦ, αὐτὸν δὲ τὸν πατέρα ἕνα ὄντα δυσὶν ὀνόμασι γεραίροντα οἰόμενοι, υἱοπάτορα προσαγορεύουσιν· αἱ δ' ἑκάτεραι δόξαι αὗται ὥσπερ παγίδες δύο τέθεινται ὑπὸ τῶν προηγορευομένων· διέισι δὲ μέση τὶς ὁδὸς στενὴ καὶ τεθλιμμένη ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν κατὰ τὸ εὐαγγέλιον· ταύτης οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐκκλίνοντες, τῆς ἑτέρας θήραμα γίνονται· σὺ δέ μοι δοκεῖς δεδοικέναι τὰς ἑκατέρων ἐμπτώσεις, καὶ αὐτὴν ἀποφεύγειν τῆς ἀληθείας ὁδὸν, οἰόμενος μὴ δεῖν περὶ θεοῦ λόγον προχειρίζεσθαι· ὅρα τοίνυν μὴ τῇ τῶν δυοῖν πλάνῃ εὐλαβούμενος, ἀσεβείας τιμωρίαν ὀφλήσεις· αὐτὸς ὁ σωτὴρ πρὸ τῆς ἀληθοῦς ὁδοῦ ἑστηκὼς κέκραγε λέγων· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια, μὴ ἐκκλίνῃς εἰς τὰ δεξιὰ ἢ εἰς τὰ ἀριστερὰ, ὅπως μηδετέρᾳ αὐτῶν προστύχῃς· καὶ πάλιν· ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων· ὁ μὴ εἰσιὼν δι' ἐμοῦ ἀλλὰ ἀλλαχόθεν ἀναβαίνων, κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστὴς ὃς καὶ ὑπὸ παγίδος ἁλοὺς ἀπολεῖται· ἀκουέτωσαν τοίνυν οἱ πρὸς τὴν τῶν ἑκατέρων πλάνην ἐπιστρέψαντες τὸν νοῦν, ὡς κατὰ φύσιν ὁ σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς υἱὸς θεοῦ ἐστί τε καὶ προσαγορεύεται, καὶ οὐ ποίημα ὢν κατὰ χρῆσιν ὀνομάζεται, ὥσπερ ἡμεῖς, υἱὸς· καὶ ὅτι οὐκ ἔχων ἀρχὴν ἀλλὰ ἀΐδιος, διὰ τοῦτο καὶ ἐν ἀτελευτήτοις αἰῶσι κατ' ἰδίαν ὑπόστασιν συμβασιλεύσει τῷ πατρί.

Ἀλλ' ἴσως εἴποι τις ἄν· πᾶν τὸ ἄναρχον, καὶ ἀγέννητον ἂν εἴη· πῶς ὁ υἱὸς εἰκότως ἂν προσαγορεύοιτο ἄναρχος, οὗ καὶ τ' οὔνομα ἔμφασιν ἀρχῆς ἔχει; υἱὸς γὰρ ἐκ τοῦ γεγεννῆσθαι ὠνόμασται· γένεσις δὲ ὅτι ὑπ' ἀρχὴν ὑποπέπτωκεν, οὐκ ἄν τις ἀρνήσαιτο. Εἰ οὖν υἱὸς τυγχάνει, δηλοῦται ἡμῖν ἐκ τῆς γεννήσεως ἀρχὴν εἰληφώς· ἴσως δὲ καὶ τέλος ἕξει, εἴποι τὶς ἂν κατὰ τὸν φιλόσοφον λόγον· καὶ ὁ ἀπόστολος δέ φησι ὑποταγήσεσθαι αὐτὸν τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα καὶ παραδώσειν αὐτὸν τὴν βασιλείαν τῷ πατρὶ καὶ θεῷ· ὡς ὑπειλῆφθαι αὐτὸν οὐκ ὄντα πρὸ τοῦ γεννᾶσθαι, πάλιν εἰς τὸ μὴ εἶναι χωρήσειν. Ἀνάβηθί μοι ἐπὶ τῆς ἀσ-

φαύλους πίστεως μὴ συναρπασθῇς ὥσπερ βιαίᾳ πνοῇ τῇ τῶν τοιούτων λογισμῶν ἀπάτῃ, ὡς χνοῦς ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος ἐκ τῆς στενῆς καὶ εὐθείας ὁδοῦ ἐπὶ βάραθρα τῆς ἀπωλείας· εἰ γὰρ ὁ πατὴρ τῶν ὅλων ἀγέννητος καὶ ἀΐδιος σοφός τε καὶ δυνατὸς, ὁ δ' ἀπόστολος τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν εὐαγγελιζόμενος διακηρύττει πᾶσι Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν, πῶς ἂν τολμῶσιν ὑπὸ χρόνον ἄγειν αὐτοῦ τὴν γέννησιν, καὶ οὐκ ἀΐδιον οὐδὲ ἄναρχον ὑπολαμβάνειν; εἰ γὰρ κατὰ τὴν τινῶν ὑπόληψιν ὑπὸ χρόνου μοῖραν πέπτωκεν ἡ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν γένεσις, ἠτίμασται ἔτι οὐ μόνον ὁ υἱὸς, ἀλλὰ καὶ ὁ πατὴρ κατὰ τὴν τοῦ υἱοῦ φωνὴν, οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα· ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα· ὃς μὲν, ὡς οὐκ ὢν πρὸ τοῦ γενέσθαι· ὃς δὲ, ὡς μὴ ἔχων δύναμιν καὶ σοφίαν πρὸ τοῦ εἶναι τὸν υἱόν· ἀκολούθως δ' ἂν ὑπολαμβάνοιεν οἱ τοιοῦτοι μηδὲ Θεὸν εἶναι τὸν πατέρα ποτὲ πρὶν γενέσθαι τοῦ υἱοῦ· πῶς γὰρ ἂν Θεὸς, εἰ μὴ δύναμιν καὶ σοφίαν ἐκέκτητο; εἰ δὲ ἀεὶ ὢν Θεὸς ὑπὸ τῶν θείων ἡμῖν γραφῶν τεθέσπισται, ἀεὶ ἄρα σοφίαν καὶ δύναμιν, τουτέστι τὸν Χριστὸν, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ πιστευτέον.

Μέμνημαι δὲ ὑποσχόμενος ἔμπροσθεν ὥσπερ δι' ἐσόπτρου δείξειν ὑμῖν τὴν εἰκόνα τῆς περὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν· ἐπείπερ ἀνθρωπίνῳ λόγῳ τὰ κατὰ τὴν θείαν φύσιν οὐχ ὑποτέτακται· ὁπότε γὰρ αὐτὸς ὁ Θεὸς οὐ κατὰ τὴν ἰδίαν τοῦ μεγέθους δύναμιν διείλεκται ἡμῖν, ἀλλὰ συμμετρεῖ ταῖς ἀνθρωπείναις ἀκοαῖς τὴν ἑαυτοῦ φωνὴν, ὅπως οἷοί τε ὦμεν ταῖς ἀκοαῖς τὴν θείαν φωνὴν ὑποδέξασθαι. Καὶ γάρ τοι καὶ τὸ ἀνύποιστον καὶ ἀπερίληπτον μέγεθος αὐτοῦ συμμετρεῖ ταῖς τῶν ἀνθρώπων ὄψεσι· καὶ Θεὸς ὢν, ἄνθρωπος πέφηνε· ἐκένωσε γὰρ ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβὼν, ἵνα δυνηθῶμεν οἱ ἄνθρωποι θεάσασθαι Θεόν· ὥσπερ οὖν πεπείσμεθα ὅτι οὐκ ὢν ἄνθρωπος, πέφηνε μὲν ἄνθρωπος, κατὰ φύσιν δὲ Θεὸς ἦν τε καὶ ἔστι, τὸ ἀπερίληπτον μέγεθος αὐτοῦ σώματι περιγράψας, καὶ δι' ἑαυτοῦ, ὥσπερ δι' ἐσόπτρου, τὸ ὅλον ἡμῖν μέγεθος τοῦ Θεοῦ πεφήνας, ἵν' ὥσπερ διόπτρᾳ τούτῳ χρησάμενοι, καὶ τοῦ πατρὸς θεαταὶ γενώμεθα· εἰκὼν γὰρ τοῦ ἀοράτου Θεοῦ κατὰ τὸν ἀπόστολον τυγχάνων εἴρηκεν, ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα· οὕτως καὶ διὰ τῶν ἐν ταῖς γραφαῖς κατὰ τὸ μέτρον τῶν ἀκοῶν ἡμῶν εἰρημένων, μὴ ἁρμοζόντων δὲ πολλαχῶς τῇ θεότητι δι' ἀσθένειαν λόγου, ἀναλόγως θεωρῶμεν αὐτὸν τῇ διανοίᾳ· ὥσπερ γὰρ Θεὸς σώματι περίγραπτος ἡμῖν ὦπται διὰ τὰς ὄψεις, οὕτως καὶ ὁ λόγος μικρότερος, ἢ κατὰ Θεὸν, κεκήρυκται διὰ τὰς ἀκοάς.

Δέδεικται δὲ, ὥσπερ προέφημεν, διὰ ταύτης τῆς γραφῆς ὡς ἀνθρώπινος λόγος θεόν τε καὶ τὰ κατ' αὐτὸν οὐκ ἂν ἐνδέξαιτο· ἐπειδὴ γὰρ οὐχ ὑπολέλειπτο μέρος λόγου τὸ μηνύον τὴν ἀϊδιότητα τοῦ υἱοῦ, τῇ προθέσει ὥσπερ αἰνίγματι σημαίνει σύγχρονον εἶναι τῷ πατρὶ ἡ γραφὴ λέγουσα, πρὸ ἑωσφόρου ἐγέννησά σε· καὶ πρὸ πάντων τῶν βουνῶν γεννᾷ με καὶ ἑκάστου δημιουργήματος· τοῦτο τὸ μέρος τοῦ λόγου προτιθεῖσα ἡ γραφὴ ἄναρχον αὐτὸν ἀποφαίνει· τὸ γὰρ πρὸς ὑπερβατικὸν πάντων ὂν, καὶ μάλιστα ὅτε πρὸ τῶν αἰώνων λέγει, εἰς τὸ ἀΐδιον καὶ ἄναρχον τρέπει

ἡμῶν τὸν νοῦν· πῶς οὖν τῷ πατρὶ συνάει . . ζώμενον τὸν υἱὸν εἶναι καὶ γεγεννῆσθαι ἐπιγέγραπται, εἰκόνα σοι τούτων προτείνω, ἐπείπερ τὴν κατὰ φύσιν οὐ καθικνεῖται ὁ λόγος, τὴν ἀκτῖνα ὑπὸ τοῦ ἡλίου· πῶς οὐκ ἂν φήσειας τετέχθαι καὶ τὸ φῶς ὑπὸ τοῦ λύχνου; ἀλλ' ὥσπερ οὐ πρότερον ὁ ἥλιος, ἔπειτα ἡ ἀκτὶς, ἀλλ' ἅμα τῷ εἶναι ἢ γεγονέναι τὸν ἥλιον, ἔστι τε καὶ γέγονεν ἡ ἀκτίς· καὶ ἅμα τῷ ὑπάρξαι τὸν λύχνον, ὑπῆρξε καὶ τὸ φῶς· καὶ τὸ γεννώμενον ὑπὸ τοῦ λύχνου, οὐ μετά τινα χρόνον ἀλλὰ σὺν αὐτῷ γεννώμενον φαίνεται· οὕτως οὐ πρῶτος θεὸς, μετέπειτα δὲ ἡ σοφία αὐτοῦ, ἀλλ' ἅμα τῷ εἶναι τὸν θεὸν τῶν ὅλων, ἦν δὲ πάντοτε, ἦν ἄρα καὶ ἡ σοφία τουτέστιν ὁ Χριστός· καί τοι γεννωμένη ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καὶ γέννημα εἰκότως προσαγορεύεται ἡ σοφία τοῦ διαδεικνυμένου αὐτήν· τὸ δὲ πρὸ πάντων βουνῶν γεννᾷ με, ἐμφαίνει πάντοτε γεννώμενον τοῖς ἀνθρώποις ὑπὸ τοῦ πατρὸς τὸν σωτῆρα· καὶ τὸ σήμερον γεγέννηκά σε, καί τοι προγεγεννημένον καὶ ἀεὶ συνόντα, ὑπὸ χρόνου μέρει τὸ σήμερον ἄγουσα ἡ γραφὴ σημαίνει, ἀεὶ τοῖς καθεξῆς προϊοῦσιν αὐτῷ γεννᾶσθαι, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται· εἴ ποτε δὲ τὸ σήμερον τῷ κόσμῳ τούτῳ συμπεριορισθῇ τοῖς τέλεσιν, οὐκέτι γεννᾶται, ἀλλ' ἅπαξ τοῖς ἅπασι γεγεννημένος, καὶ πάντων κριτὴς καὶ δικαστὴς καθεσθεὶς ζώντων καὶ νεκρῶν εἰς αἰῶνα βασιλεύσει σὺν τῷ πατρί.

Ἵνα δὲ μὴ καὶ τὸ κύριος ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ εἰς ἔργα αὐτοῦ, ἐμποιῇ λογισμοὺς τοῖς διεφθορόσι τὴν διάνοιαν, οὐδὲ τοῦτο παριτέον· οἱ γὰρ ἑρμηνεῖς βραχύ τι τῆς ἑβραΐδος ἀκριβείας τῶν γραφῶν εἰς τὴν ἑλληνίδα παρεξαπέντες εἶπον μὲν ἔκτισέ με· εὕροις δ' ἂν ἐρευνήσας, ἐποίησέ με· ὅμως δὲ καὶ τὸ ἔκτισέ με ἀκριβῶς νοούμενον, οὐδὲν ἀπᾷδον τοῦ ἐποίησέ με δείκνυται· εἰ γὰρ κύριος ἔκτισέ με εἰρήκει μόνον, ζήτημά τισι καταλέλοιπεν· ἐπεὶ δὲ προσέθηκεν ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ εἰς ἔργα αὐτοῦ, σαφῶς ἂν νοοῖτο εἰρηκυῖα, κύριος ἐποίησέ με ἐπιτάττειν τῶν ἔργων αὐτοῦ, καὶ ἀρχὴν τῶν ὁδῶν αὐτοῦ ἐνεχείρισέ μοι· πότε γὰρ ἔσχεν ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ ὁ πατήρ; ἢ πότε οὐκ ἦν ἐνεργής; ἢ παρὰ τίνος τὸ δύνασθαι καὶ τὸ ἐνεργεῖν εἴληφε; τὸ γὰρ μὴ ἀεὶ τὰ πάντα ἔχειν παρ' ἑαυτῷ, ἐμφαντικόν ἐστι τοῦ παρ' ἄλλου τινὸς εἰληφέναι, ὡς ἕτερόν τινα θεὸν πρεσβύτερον αὐτοῦ νοεῖσθαι· τίς δὲ προέδωκε καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ, φησὶν ἡ γραφή; εἰ δὲ παρ' αὐτοῦ τὰ πάντα, οὐδέ ποτε ἄρα ἀρχὴ ὁδῶν αὐτοῦ καὶ ἔργων αὐτοῦ εὑρεθήσεται, ἀλλ' ἀεὶ ἐνεργής· εἰ δὲ πάντα διὰ τοῦ υἱοῦ γέγονε, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν, ἀεὶ ἄρα τὴν ἐργαζομένην σοφίαν παρ' ἑαυτῷ ἔχειν ἀναφανδὸν δείκνυται· εἰ δὲ ἀεὶ ἐργάζεται ὁ πατὴρ, χωρὶς δὲ τοῦ υἱοῦ οὐδὲν εἴργασται, μήπως τὸ ἐκτίσθαι ὑπειλήφασιν, ὕστερόν ποτε δεδημιουργῆσθαι ἵνα ἐργάζηται· ἀλλὰ τὸ ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ, σημαίνει ὅτι ἐνεχείρισέ μοι τὰς ὁδοὺς, ἵν' ὦσιν ὑπὸ τὴν ἐμὴν ἀρχήν· ἀρχὴν γὰρ οὐ χρονικὴν λέγει, ἀλλὰ τὴν κρατητικήν· καὶ γὰρ καὶ οἱ ἀπόστολοί φασι ὅτι καὶ κύριον καὶ Χριστὸν αὐτὸν ἐποίησεν· εἰ δὲ τὸ ἐποίησε, ποίημα καὶ κτίσμα ὀνομάζοιτο, δύο ἂν εἶεν τινὲς οὓς ἐποίησεν, ἕτερον μὲν κύριον,

ἕτερον ἢ Χριστόν· Χριστὸς ἢ ὅτι βασιλεὺς προσαγορεύεται, οὐδενὶ τοῦτο ἄγνωστον· ἀλλὰ τὸ ἐποίησε σημαίνει δύο ἀρχὰς ἐγκεχειρίσθαι αὐτῷ παρὰ τοῦ πατρὸς, τὴν μὲν κυριακὴν, τὴν δὲ βασιλικήν· μᾶλλον δὲ μίαν ἀρχὴν δυσὶ προσηγορίαις γεραιρομένην πλείοσιν. Ἑκάτεροι τοίνυν πεπείσθωσαν οἱ ταῖς ἑκατέραις ἐνειλημμένοι πλάναις, ὡς ἀεὶ σὺν τῷ πατρὶ ὁ υἱὸς γεννητὸς, ἅμα καὶ ἀνάρχός ἐστιν· ἄναρχος μὲν τῷ ἀεὶ συνεῖναι τῷ πατρὶ, γεννητὸς δὲ τῷ τὸν πατέρα ἐσχηκέναι τοῦ εἶναι, ὡς ἔφημεν ἐπὶ τοῦ λύχνου εἰπόντες ὅτι αἴτιος μὲν αὐτὸς τοῦ φέγγους, οὐ μέντοι πρότερον τοῦ φέγγους, ἀλλ' ὁμόχρονος τυγχάνει· οὕτως καὶ εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται, καὶ οὐδέποτε παύσεται βασιλεύων· ἐπειδήπερ οὐδὲ ἤρξατο, ἀλλ' ἀεὶ συνηργηκὼς τῷ πατρὶ ἑαυτὸν συνεμφαίνει, διὰ τοῦ εἰρηκέναι, ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι· ἐπιζητεῖ δὲ τὸ ἕως ἄρτι, τὸ ἀφ' οὗ· ἐπειδὴ τὸ ἀφ' οὗ, ἐν χρόνῳ τυγχάνει, πάντως τὸ ἀφ' οὗ, τὸ ἕως ἄρτι μόνον εἰπὼν, ἐνέφηνεν ἀεὶ τὰ πάντα αὐτῷ συνηργηκέναι· ἐργάζεται γὰρ ἕως ἄρτι φύων, ζωογονῶν, αὔξων, πάντα ἡνιοχῶν· καὶ οὐδέ ποτε παύσεται· οὐ γὰρ ἁρμόσει θεῷ τὸ ἀργεῖν, οὐδ' ἀποκαμεῖται ἐργαζόμενος ἵνα παύσηται.

Οἶμαι μὲν οὖν τοὺς ἀρειοπλανεῖς ὥσπερ συνηγορίᾳ κεχρῆσθαι τῇ εὐαγγελικῇ φωνῇ λεγούσῃ· ὁ πέμψας με μείζων μου ἐστὶ, ἀφ' οὗ κτίσμα καὶ ποίημα αὐτὸν ὑπειλήφασι· καὶ τὸ ἀντειπεῖν τῷ προσαγορεύσαντι διδάσκαλον ἀγαθὸν, οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ Θεὸς, ὑπόνοιαν ἐμπεποιηκέναι αὐτοῖς ἄνθρωπον ὄντα, καταχρηστικὴν προσηγορίαν ἐσχηκέναι τὸν υἱόν. Καὶ τὸ, οὐδεὶς οἶδε τὴν συντελεστικὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν, οὐδ' οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, οὐδὲ ὁ υἱός, ἐν τοῖς κατὰ Μάρκον εἰρημένοις, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνος, ἀλλότριον τῆς πατρικῆς οὐσίας γεγονέναι τὸν υἱὸν ὑπόνοιαν αὐτοῖς ἐμποιεῖν οἴομαι. Οἱ δὲ κατὰ Σαβέλλιον, ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν· καὶ ὁ ἐμὲ ἑωρακὼς, ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ τὸ, ὅτε παραδιδῷ τὴν βασιλείαν τῷ πατρὶ καὶ θεῷ, οὐ μετ' ἀκριβείας κρίσεως ἀνεγνωκότες, εἰς τὴν μεγίστην τῆς ἀσεβείας ἐκπεπτώκασι πλάνην, οἰόμενοι διὰ μὲν λειποταξίαν ἀνθρωπείνην προεληλυθέναι τὸν υἱὸν ἐκ τοῦ πατρὸς προσκαίρως· αὖθις δὲ μετὰ τὴν διόρθωσιν τῶν ἀνθρωπίνων πλημμελημάτων ἀναλελυκότα ἐνδύναι τε καὶ ἀναμεμίχθαι τῷ πατρί. Οὐκ ἀνέγνωκας, ὦ σαβελλιόφρων, καὶ τόδε τὸ χωρίον τῆς ἀποστολικῆς γραφῆς ὃ ἀντιστατεῖ σου τῇ δοκήσει; φησὶ γὰρ μεθ' ἕτερα· κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν ἐνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ καθίσας ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνομαζομένου, οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Οὐδ' ἡ εὐαγγελικὴ φωνή σε πείθει οὐ πρόσκαιρον εἶναι τὸν υἱὸν, ἀλλ' ὅτι καὶ ἡ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι κατὰ πάντων δίκη ἐγκεχείρισται τῷ υἱῷ; ὁ γὰρ πατὴρ, φησὶ, κρίνει οὐδένα· τὴν δὲ κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ, ἵνα τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα· καὶ ἑτέρωθί που ὁ ἀπόστολος ἐν τῇ ἀποκαλύ-

ψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ φησί· ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ, ἐν φλογὶ πυρὸς, διδοὺς ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅρα πῶς οἱ μὴ ὑπακούοντες δίκην τίσουσι, φησὶ, ὄλεθρον αἰώνιον, ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ· τίσουσι δὲ τῷ υἱῷ, ὃν σὺ μηκέτι εἶναι ὑπείληφας.

Εἰ δὲ βούλει γνῶναι ὅτι ποτέ ἐστι τὸ ὅταν παραδιδῷ τὴν βασιλείαν τῷ πατρὶ καὶ θεῷ, οὐκ ἀποκρυπτέον σοι, εἰ καὶ δυσεπίδεκτος τῆς ἀληθείας τετύχηκας· καί μοι δοκεῖ ἀνθιστάναι τῷ παρὰ τοῦ Χριστοῦ προστάγματι, μὴ βάλετε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων· ἀλλὰ θεὸν μιμησάμενος, ἐλπίδων μεθέξω καλῶν, οὐδὲ τοῖς δυσσεβέσιν ἀποκρύψας τὴν ἀλήθειαν· βρέχει γὰρ ὁμοίως, καὶ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἴσον ἐκτέταται δικαίοις καὶ ἀδίκοις· εἶθ' οὕτω φιλανθρωπούμενος οὐ πεύσῃ τῆς ἀληθείας; οὐχ ὑφέξεις τὰς τοῦ νοῦ ἀκοὰς, ἵνα πεισθῇς μηδοτιοῦν πρὸς ἕτερόν τι τῶν ἐν ταῖς γραφαῖς εἰρημένων ἐναντίωσιν εἶναι, ἀλλὰ συνῳδὸν καὶ σύμφωνον τὸ πᾶν τῷ παντὶ τυγχάνειν; διόπερ οὐ νοητέον κατὰ τὴν σὴν ὑπόληψιν τὸ τότε ὑποταγήσεται αὐτὸς τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα· καὶ ὅταν παραδιδῷ τὴν βασιλείαν τῷ πατρὶ καὶ θεῷ· εἰ γὰρ κατὰ πάντα ὡμοίωτο τῇ ἀνθρωπότητι, καὶ συνεπάθησε κατὰ τὸν προφήτην, αὐτὸς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει, καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε καὶ τὰς νόσους ἐβάστασε, ἐπεὶ καὶ τὴν δεκτικὴν τούτων σάρκα περιβέβληται, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν φησὶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν οὐ πεποικὼς ἀλλ' ὡς πεποιηκὼς, ἵν' ἡμεῖς δικαιωθῶμεν· καὶ γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ἵνα τῆς κατάρας ἡμᾶς ἐξαγοράσῃ· καὶ ἐπικατάρατος ὠνόμασται, τῇ συμπαθείᾳ συνωνυμῆσαι ἡμῖν ἑλόμενος. Εἰ ἐν πᾶσι τούτοις γενόμενος ὡμοιώθη τῇ ἀνθρωπότητι, αὐτὴν τὴν μορφὴν τοῦ δούλου ἀναλαβὼν, ὡς αὐτὸς ἠνομηκὼς, ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος τὸ ἴδιον πρόσωπον προβαλλόμενος ἐνέτρεπε, τὸν πατέρα πρὸς ἔλεος ἐπικαλῶν· καὶ ὡς οὐχ ὑποτέτακτο τῷ υἱῷ πᾶσα ἡ ἀνθρωπότης, καὶ αὐτὸς ὢν μὲν ὑποτεταγμένος ἐδόκει τε καὶ διείληπτο, τὴν ἀνυποταξίαν τοῦ λαοῦ ἐν ὄψει τοῦ πατρὸς ἐπιγραφόμενος· εἰ δέ ποτε πάνθ' ὑποταχθείη τῷ υἱῷ, νῦν γὰρ οὐδέπως ὁρῶμεν πάνθ' ὑποτεταγμένα αὐτῷ, ἐρεῖ πάνθ' ὑποτέτακταί μοι· πάντων δὲ αὐτῷ ὑποταγέντων, τότε αὐτὸς φανήσεται ὑποτεταγμένος τῷ ὑποταχότι αὐτῷ τὰ πάντα· εἰ γὰρ πάντες ἡμεῖς εἴημεν Χριστοῦ καὶ Χριστὸς θεοῦ ἂν ᾖ τε καὶ ὑποταχθείη· εἰ δ' ἡμεῖς μήπω Χριστοῦ, οὐδέπω καὶ Χριστὸς θεοῦ, ὁ δι' ἡμᾶς ὀδυνώμενος· ὅταν οὖν πάντες Χριστοῦ γενώμεθα, τότε ἔσται καὶ Χριστὸς θεοῦ, δι' ἑαυτοῦ τοὺς πάντας ὑποτάττων τῷ πατρὶ οὓς πρότερον παρ' αὐτοῦ εἰλήφει, ἵνα ᾖ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν· ἐπεὶ δὲ δοκεῖ πως μὴ ὑποτετάχθαι τῷ πατρὶ τῶν ἐγγυημένων ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ὧν τὴν εἰκόνα φέρει μηδέπω ὑποτεταγμένων αὐτῷ, ὁπότε δὲ ὑποταχθείη αὐτῷ τὰ πάντα, τότε φανήσεται παραδιδοὺς τὴν βασιλείαν τῷ πατρὶ καὶ θεῷ· βασιλείαν δὲ νοητέον οὐ τὸ ἀξίωμα τῆς σκηπτουχίας, οὐδὲ γὰρ ἔτι δεῖται ἀξιώματος βασιλικοῦ

ὁ πατὴρ ἵνα παραλάβῃ τὴν υἱοῦ ὁ πρότερον ὡς εἰς χρῆσιν αὐτῷ συγκεχωρηκὼς ἐτύγχανε τοῦτο ἀνακαλούμενος· τοιοῦτο γὰρ αἰνίττεσθαί μοι δοκεῖς· ἔτι μὲν ἀσεβεῖς οὐ μόνον εἰς τὸν υἱὸν ἀναιρῶν αὐτοῦ τὴν ὑπόστασιν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν πατέρα ἀποφαίνων αὐτὸν οὐκ ὄντα βασιλέα ποτὲ συγκεχωρηκότα τῷ υἱῷ τὴν βασιλείαν, εἶτα ἀποληψόμενον παρ' αὐτοῦ ὡς δεόμενον τοῦ ἀξιώματος· παραδώσει γὰρ αὐτῷ οὐ τὸ ἀξίωμα, ως προέφημεν, τῆς βασιλείας ἀλλὰ τοὺς βασιλευθέντας ἀπ' αὐτοῦ καὶ ὑποταγέντας αὐτῷ· ταύτην τὴν βασιλείαν προσενηνοχὼς καὶ παραδεδωκώς, ἐρεῖ· τοῦτο βασίλειον, τοῦτο ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησίν μοι· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεός· αὐτὸς γὰρ ἔδωκεν αὐτῷ, ὑποτάξας αὐτῷ πάντα τὰ ἔθνη· δώσω γάρ σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σοι καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς.

Ἴσθι δὲ καὶ τό, ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν, μὴ ἀναιρεῖν τὴν ὑπόστασιν τοῦ υἱοῦ· ἓν γάρ εἰσι τὴν οὐσίαν, ἓν τὸ ἀξίωμα, ἓν εἰσι τὴν γνώμην, ἓν εἰσι τὴν φρόνησιν, οὐχ ἓν δὲ τὴν ὑπόστασιν· δειχθήσεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἀποστόλου ὅτι τὸ ἓν οὐκ ἔστι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ὑποστάσεως, ὡς πολλάκις τάττεται, ὡς ἐπὶ τοῦ φυτεύοντος καὶ τοῦ ποτίζοντος· τὸ δ' ἐπιμεριζόμενον ὄνομα διαιρεῖ τὴν ὑπόστασιν· ἕκαστος γὰρ τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον· οὕτως τὸ ἓν οὐκ ἀναιρετικὸν τῆς ἑτέρας ὑποστάσεως ὑπάρχον νενοήσθω· μηδετέρως τοίνυν τούτων ἀπᾴδειν ἀλλήλοις ἀποδεδειγμένων, ἀλλὰ συμπεφωνηκότων πρὸς τὴν εὐθεῖαν πίστιν, πέπαυσο τὰ Σαβελλίου φρονῶν· ἔκκλινον ἀπὸ κακοφροσύνης, καὶ ποίησον ἀγαθὸν τῇ ἀληθείᾳ πειθόμενος· ἱκανά σοι καὶ ταῦτα μόνα πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ φαῦλα φρονεῖν.

Ἴσθι μοι καὶ σὺ ἀρειομανίτην Ἀχίλλιαν, πίστιν δὲ δυστυχηκώς τί ποτε καταλιπὼν τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν κατὰ τῶν τῆς ἀτιμίας τοῦ υἱοῦ βαράθρων ἐλήλακας, ποίημα αὐτὸν καὶ ἀλλότριον τῆς τοῦ θεοῦ οὐσίας ὑποτοπήσας; οὐχ ἱκανά σοι πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ γεγεννῆσθαι ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ μόνα τὰ ὀνόματα ὅτι σοφία καὶ δύναμις θεοῦ προσηγόρευται; σοφία καὶ δύναμις ὅτι ἀχειροποίητοι μὲν καὶ ἀκατασκεύαστοι οὖσαι. ἀρεταὶ δὲ ψυχῆς καὶ ὥσπερ ἀποφοραὶ νοῦ ὑπερριζωμένου τῇ τῆς σοφίας βλάστῃ. πάντως ἂν συνεπινεύσειας· εἰ δ' ἔκτισαι καὶ κατεσκεύασαι ἡ σοφία, ἐν τίνι χρόνῳ, ὡς ἔφης. ἡ παντὸς χρόνου καὶ δημιουργήματος πρεσβυτάτη, τουτέστιν ὁ υἱός; ὅρα μή μοι δοκοίης ἀπᾴδον σου τῆς οἰήσεως ἀποφαίνων τό, χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν· ἢ εἰ ταύτην ἐκτίσθαι φαίης, καὶ τοῦτο ἡμῖν ἀναφανδὸν δεῖξαι πεπείρασο ὡς ἑτέρα τις ἂν εἴη σοφία ταύτης πρεσβυτέρα, δι' ἧς ἡ δευτέρα κατεσκεύασται· ἄνευ γὰρ σοφίας ἀδύνατον κατασκευασθῆναί τι· διὰ τοῦτο παρὰ τῷ πατρὶ ἡ σοφία καὶ πρωτότοκος πάσης κτίσεως, ἵνα δι' αὐτῆς τὰ πάντα κατασκευασθῇ· καὶ λόγος δὲ προσηγόρευται ὁ υἱὸς ἵνα γεννητὸς ἀποδειχθῇ, καὶ μὴ κτιστὸς ὑποληφθῇ. λόγος γὰρ τίκτεται, ἀλλ' οὐ κτίζεται, διὰ στόματος μὲν προφερόμενος, ἐκ καρ-

δίας δὲ κινούμενος· ὁ πατὴρ μαρτυρεῖ μοι λέγων· ἐξηρεύξατο ἡ καρδία μου λόγον ἀγαθόν· συνομολογεῖ καὶ ὁ υἱός· ἐγὼ ἐκ στόματος ὑψίστου ἐξῆλθον· πῶς ἤνεγκέ σου ἡ διάνοια τὸ τηλικοῦτον ἄχθος τοῦ τολμήματος, ποίημα αὐτὸν ὑπειληφυῖα;

Ἀκήκοας τῶν προειληφότων περὶ τοῦ υἱοῦ· ἄκουε δὴ καὶ τοῦ νῦν ἐπελθόντος· ὡς τὸ μὲν ἐν παρατατικῷ χρόνῳ κείμενον ἀϊδιότητος ἔχει τὴν σημασίαν· ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος· ἀρχὴ δὲ θεοῦ ἀνθρωπείνῳ λόγῳ οὐ κατείληπται· διὰ τοῦτο δὴ ὡς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἰρήκαμεν, ὅ δή ποτε μέρος λόγου τέθεικεν ἡ γραφή· τὸ ἐν ἀρχῇ, νόει μοι ἀρχὴν θεϊκὴν ἀΐδιον οὖσαν· ταυτοῦ δή ποθεν σημαντικὴν καὶ τὸ ἦν· τὸ δὲ ὁ λόγος τὴν ὁμοούσιον ὑπόστασιν πρὸς τὸν πατέρα δείκνυσι· ἵνα δὲ μὴ δοκῶμεν τὸν υἱὸν εἶναί ποτε ὅτε ἀφανὴς ἦν ἐν τῷ πατρὶ κρυπτόμενος, καὶ ἵνα μὴ προφορικὸν λόγον καὶ ἐνδιάθετον ὑπολαμβάνωμεν· τὸν γὰρ τοῦτον λόγον ἔν τινι εἶναι χρὴ ἐννοίᾳ ἢ ἐν γράμματι καθ' ἑαυτὸν ὑπόστασιν οὐκ ἔχοντα; διὰ ταῦτα εἴρηκε καὶ ὁ Ἰωάννης, καὶ ὁ λόγος ἦν οὐκ ἐν τῷ θεῷ ἀλλὰ πρὸς τὸν θεόν, ἰδίαν ὑπόστασιν ἐπιγράφων τῷ λέγω ἐκ πατρικῆς οὐσίας ὑφεστῶσαν· κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἵνα μὴ νοοῖτο σοφία ἡ τεχνιτευτική, ἡ τὸ εἶναι ἔν τινι ἔχουσα ἢ ἐν ἀνδρὶ ἢ ἐν κατασκευάσματι, εἴρηκεν ἦν πρὸς τὸν θεόν, ἵνα νοηθῇ θεὸς ἐκ θεοῦ ὑπάρχων· πρὸς δέ, καὶ τὴν προσηγορίαν εἴληχε· καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος· θεὸς δὲ ὅτι ἀρχὴν οὐκ ἂν ἔχοι, ἐπεὶ οὐκ ἂν εἴη θεός, ὅπερ οὐ μόνον ἡμεῖς ἀλλὰ καὶ φιλοσόφων παῖδες θεσπίζουσιν, ὧν οὐ προσῆκέ σε ἥττονα τὴν περὶ θεοῦ κεκτῆσθαι γνῶσιν. Ἵνα δὲ πιστεύωμεν αὐτὸν ὑφεστάναι θεόν, αὐτὸν ὄντα ἐξ ἑαυτοῦ, ἐμόρφωσεν αὐτὸν ἀνθρωπίνως ὁ πατήρ, σαρκὶ αὐτὸν περιγράψας, ἵνα ἀνθρωπίναις ὄψεσιν ἐμφανίσῃ υἱόν, καὶ θεὸν ὄντα εἰδὼς ὑφεστάναι.

Μή μοι φαντασθῇς εὐτελέστερον ἢ μικρότερον τὸν υἱὸν τῷ εἰρηκέναι, ὁ πέμψας με πατὴρ μείζων μου ἐστίν· ἔδει γὰρ αὐτὸν ἐνανθρωποῦντα ταπεινόφροσι λόγοις ἐμφαίνειν τὸ ἑαυτοῦ μέγεθος· αὐτὸς εἴρηκε· ἐπαινείτω σε ὁ πέλας καὶ μὴ τὸ σὸν στόμα· τί γὰρ οὐκ ἔδει ταπεινοφρονοῦντα ἥττονα τοῦ πατρὸς ἑαυτὸν ἀποδεικνύναι τοῦ ἀπεριγράπτου καὶ τὰ πάντα πληροῦντος, τὸν τέως σαρκὶ περιγραφόμενον καὶ ὄψεσιν ἀνθρωπίναις μετρούμενον; οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ τὸν αἴτιον τοῦ εἶναι μείζονα ἑαυτοῦ ἀποκαλεῖν, οὐκ ἀλλότριον ἀληθείας· εἰ μὴ γὰρ θεός, ποῦ ἡ σοφία; καὶ εἰ μὴ ὁ πατήρ, ποῦ ὁ υἱός; ὅρα δή μοι πάντη καὶ πάντως τὸν υἱὸν ταπεινοφρονοῦντα, καὶ τὸ θεϊκὸν μέγεθος ἅμα ἐνδεικνύμενον πρῶτον, ὅταν λέγῃ πρὸς τὸν νεανίσκον ἀγαθὸν αὐτὸν προσαγορεύσαντα· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός· καὶ εἰκότως γε τοῦτο ἀπεφήνατο· ὡς γὰρ ἄνθρωπός σοι πέφηνα εἴποι ἄν, ὦ νεανία, σὺ δὲ ὡς ἕνα τῶν γραμματέων διδάσκαλόν με προσειπών, προσέθηκας τὸ ἀγαθόν· οὐδεὶς δὲ ἀνθρώπων ἀγαθός, μόνῳ δὲ θεῷ οἰκειοῦται ἡ προσηγορία· μάτην ἄρα ὠνόμα-

σαι ἀγαθὸν τὸν τέως ἄνθρωπόν σοι πεφηνότα· οὕτω γοῦν ἀποφηνάμενος, τὴν μὲν ταπεινοφροσύνην τῷ ἀνδρὶ ἐνεδείξατο εἰπών· οὐδεὶς ἀγαθὸς ὃν ὑπείληφας σύ· τὸ δὲ εἰ μὴ εἷς ὁ Θεὸς προσθεὶς, αὐτὸς δὲ καὶ πατὴρ ἓν εἰσι, μυστικῶς ἄρα μετὰ ταπεινοφροσύνης τὴν ἀλήθειαν διεξεληλυθὼς, συμμέτοχον τῷ πατρὶ τῆς ἀγαθότητος ἀπεδείκνυε· τὸ οὖν ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν, καὶ τὸ ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ, ἴσον ἀποδείκνυσι τῷ πατρί· δεῖ γὰρ εἶναι τέλειον ἐκ τοῦ τελείου πατρὸς τὸν υἱόν.

Ἀλλ' ἴσως καὶ τοῦτ' ἂν εἴποις· εἰ ὁ πατὴρ τέλειος ὢν τὰ πάντα πληροῖ, ποῖον ὑπολείπεται τῷ υἱῷ τελείῳ ὄντι εἰς τὸ χωρῆσαι; ἀλλὰ ἀλλήλων φημὶ γεγονέναι δεκτικοὺς καὶ χωρητικούς· ἐγὼ γάρ φησιν ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν· οἱ δὲ ἀλλήλους χωροῦντες, ἴσοι ἂν εἶεν ἀλλήλοις τὸ μέγεθος, πῶς οὖν ἐν ἀλλήλοις γένοιντ' ἂν πάντως ἀκοῦσαι προήρησαι· δεῖ γὰρ τὸ ἕτερον περιέχεσθαι ὑπὸ τοῦ ἑτέρου· τὸ γοῦν περιεχόμενον ἐν τῷ περιέχοντι· τὸ δὲ περιέχον οὐκ ἂν περιέχοιτο πάλιν ὑπὸ τοῦ περιεχομένου· μὴ οἷον κατὰ θεὸν κένωμά τε ἔχειν ἐν ἑαυτῷ ᾧ ὑποδέδεκται τὸ περιεχόμενον. Ἐπὶ γὰρ ἀνθρώπων τοῦτο νομιστέον· οὔτε γὰρ ἑτέρων χωρητικοὶ τυγχάνομεν, οὐδ' αὖ χωροῦμεν εἰς ἕτερον· εἰ δὲ καὶ χωροίημεν, κενώματι περιέξομέν τε καὶ περιληφθησόμεθα· ἐπὶ Θεοῦ δὲ τοιόνδε τι νοητέον· ὥσπερ ἀνθρώπου ψυχῇ δύο ἐπιστῆμαι ἢ πλείους συνελθοῦσαι ὁμοῦ τυγχάνοι, ἰατρικὴ καὶ φιλοσοφικὴ καὶ ὅσαι ἄλλαι ὑπ' ἀλλήλων οὐ στενοχωροῦνται ἐν τῷ καὶ ψυχῆς χώρῳ, αἱ πολλαὶ κατὰ ἀριθμὸν εὐρυχωρούμεναι καὶ ἀλλήλαις ἐνδιδοῖαι τὸ πᾶν, καίτοιγε πληροῦσαι τὴν ψυχὴν καὶ μὴ ὑπεξιοῦσαι ἑτέρα τῆς ἑτέρας, ὡς μίαν οὐσίας φαντασίαν παρέχειν τοῖς σκεπτικωτάτοις τῶν ἀνδρῶν, ἐπεὶ καθ' ἑνὸς καὶ ταυτοῦ ἵδρυνται νοῦ, διενηνόχασιν ἀλλήλων, καθότι ἄλλον μὲν ἰατρική. ἕτερον δὲ φιλοσοφική, οὕτω δὴ καὶ ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς κατὰ τὸν αὐτοῦ κεχωρηκότες τόπον, καὶ ἀλλήλων δεκτικοὶ γεγονότες, καὶ ἓν ὄντες, ὡς μικροῦ πρόσθεν ἔφημεν. μόνῃ ὑποστάσει καὶ προσηγορίᾳ θάτερος θατέρου διενήνοχεν. ἐν ἀλλήλοις δὲ τυγχάνουσιν ὄντες· καὶ ὥσπερ μύρου ὀδωδὴ ἀέρι ἐνδιαχυθεῖσα κατὰ τοῦ αὐτοῦ χωρίου τ' ἀμφότερα τυγχάνοντα τῷ δοκεῖν μὲν συνδιακέχυται, κατ' ἀλήθειαν δ' εὑρήσεις ἕτερον μὲν τὸν ἀέρα, ἄλλο δὲ τὴν ὀδωδήν· ἤδη δὲ καὶ φῶς τὸ ἐξ ἡλίου. καὶ πνοαὶ τῶν ἀνέμων. ἀλλήλων διαπεφυκότα, καὶ τῷ δοκεῖν ἀναμεμιγμένα, πολλὴν ἔχουσι τὴν διαφοράν· φῶς γὰρ καὶ ἄνεμοι οὐχ ἥκιστα διεστήκασιν ἀλλήλων· τούτοις ἀπείκασε τὴν θεότητα καὶ μεῖζόν τι τῆς διὰ λόγου ἀποδείξεως διανοηθεὶς, εὕροις ἂν ὄντας ἑκατέρους ἓν κατ' οὐσίαν καὶ ὁμοφροσύνην καὶ τὸ ἓν εἰς πατέρα καὶ υἱὸν, καθάπερ προείρημεν, ὑποστάσει καὶ προσηγορίᾳ διαπ . . μένον.

Πάντως ἄρα κινήσεις μοι καὶ τοῦτο· εἰ τὰ πάντα πεπλήρωκεν ὁ πατὴρ, αὖθις δὲ καὶ ὁ υἱὸς, ποῖος ὑπολείπεται τόπος τῇ ἀντικειμένῃ δυνάμει; μεθ' ἑαυτοῦ γὰρ ἔχειν τὸ ἐναντίον, οὐκ ἂν ἁρμόζοι θεῷ· εἰ δ' ὅπῃ τυγχάνοι καὶ ὁ τῆς κακίας ἄρχων,

μὴ καὶ Θεὸς εἴη ἐνταυθοῖ περιγραπτὸς, ἄρα καὶ μερικὸς ἀποδειχθήσεται ὁ Θεός. Ἀλλὰ φημὶ ἔγω γε πανταχοῦ εἶναι, καὶ μὴ εἶναι ὅπου οὐκ ἔστι Θεὸς, εἰ καὶ ὁ τῆς κακίας ἄρχων τυγχάνοι που ὤν· οὐδὲ γὰρ αἱ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες κατὰ βορβόρων καὶ λύθρων φερόμεναι μολύνονται, ἀλλὰ μᾶλλον ἀφανιστικαὶ τυγχάνουσι καταξηραίνουσαι τῷ καύματι· οὕτω καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκων προσαγορεύεται, καὶ πῦρ ἐναντίον αὐτοῦ καυθήσεται· ἵνα τοῖς μὲν προσφιλέσι λύχνος καὶ φῶς ᾖ, τοῖς δὲ ἐχθροῖς πῦρ καταναλίσκον· φλογιεῖ γάρ φησι κύκλῳ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ· διὸ δὴ καὶ ὁ τῆς κακίας ἄρχων βουλόμενος διαφεύγειν τὰς πυρφόρους τοῦ θεοῦ βολὰς, πάντα τόπον διαθεῖ· πανταχοῦ δ' εὑρίσκων τὸν θεὸν, δίεισι πάσης ἀνθρωπότητος· εἶθ' εὑρίσκει τινὰς τῷ πνεύματι ζέοντας, ἀποφεύγει καὶ τὸ παρ' αὐτῶν καύσωνα· κατάδυσιν δ' εὑρὼν ἔν τινι μὴ ἔχοντι πνεῦμα θεοῦ, σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον ἐπ' ὀλίγον ἀναπαεὶς συναναλωθήσεται τῷ ὑποδεδεγμένῳ· ὅμως γὰρ ἐχθρὸς ὀφθήσεται καὶ ὁ ὑποδεδεγμένος τὸν ἀνταίροντα τῷ Θεῷ φίλον ποιούμενος.

Ἱκανῶς οἶμαι πρὸς ἀπόδειξιν καὶ τούτοις ἐπεξιέναι· μὴ δὲ τοῦθ' ὑπολελείφθω μοι λεληθότι, ἢ καὶ τῇ πρὸς τὰ ἄλλα ὁρμῇ παρεκπλεύσαντι ὥσπερ βιαίᾳ συνωσθέντι πνοῇ· πῶς σὺν τοῖς ἅπασιν οὐδ' ὁ υἱὸς οἶδε τὴν ἡμέραν, ὁ ἐν ἑαυτῷ ἔχων τὸν πατέρα, καὶ αὐτὸς ὢν ἐν τῷ πατρί; Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ταπεινοφροσύνης ὑπερβολὴν ἔμφασιν ἔχει· ἔδει γὰρ ὑπερβαλλόντως τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ταπεινοῦν ἑαυτὸν, ἐπεὶ καὶ τὴν ἄλλην πολιτείαν καθ' ὑπερβολὴν κάλλιστα διεδέξατο· εἰπὼν δὲ μὴ ἐγνωκέναι, τὸ μὲν ταπεινοφρονεῖν τοῖς ἀκροωμένοις ἐνέφηνεν· ἵνα δὲ μὴ δοκῇ ψευδὴς εἶναι, εἶπεν· εἰ μὴ ὁ πατὴρ οἶδε μόνος, τῷ μὲν λόγῳ ἀρνησάμενος εἰδέναι, τῇ δὲ δυνάμει τοῦ αἰνίγματος ὁμολογήσας· εἰδότος γὰρ μόνου τοῦ πατρὸς, οἶδεν ἄρα καὶ ὁ υἱὸς ἓν ὢν αὐτὸς καὶ ὁ πατήρ· δύο δὴ ἐκ τούτου κατορθώματα συμβέβηκε τῇ ἀνθρωπότητι, ὑπόθεσίς τε ταπεινοφροσύνης καὶ συντελείας ἄγνοια, δι' ἣν ὁ βίος συγκεκρότηται· τί δ' ἂν εἴη δυσεπιγνωστότερον ἢ ἡμέρα τῆς συντελείας, ἢ αὐτὸς ὁ Θεὸς καὶ πατήρ; εἰ δὲ τὸν πατέρα ἔγνω εἰπὼν, ἵνα γινώσκητέ με, καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ, κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, πῶς οὐκ ἂν ἔγνω τὴν ἡμέραν ἧσπερ καὶ δημιουργὸς αὐτὸς γέγονε; χωρὶς γὰρ αὐτοῦ ἐγένετο οὐδέν. Καὶ τοῦτο τοῖς βραχέσι τούτοις ἀποδεδειγμένος ὁ λόγος ὅπως ἔχει, μὴ ἐμποδών τινι γίγνοιτο πρὸς τὴν εὐθεῖαν πίστιν· ὑμεῖς οὖν οἱ κατὰ Σαβέλλιον τε καὶ Ἄρειον, οἱ ἐν τηλικαύτῃ διαφορᾷ γεγονότες πᾶσαν ἐπεγνωκότες ἐκ τῶν εἰρημένων τὴν ἀλήθειαν, συνίτε μοι πρὸς φιλίαν· καὶ εἰς τὸ μεταξὺ τοῖν ἀμφοῖν ἐληλυθότες παγίδοιν, εὑρήσετε τὴν τῆς ἀληθείας ὁδὸν· ἣν πορευθέντες, ὄψεσθε τὴν αἰώνιον ζωήν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ

ΛΟΓΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

ΚΑΤΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝΩΝ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΟΜΑΧΩΝ.

Τάχα οὐδὲ ἀποκρίνασθαι προσήκει τοῖς ματαίοις τῶν λόγων· τὸ γὰρ σοφὸν τοῦ Σολομῶντος παράγγελμα πρὸς τοῦτο ἔοικε φέρειν τὸ διακελευόμενον μὴ ἀποκρίνεσθαι ἄφρονι κατὰ τὴν ἀφροσύνην αὐτοῦ· ἀλλ' ἐπειδὴ κίνδυνός ἐστι μὴ διὰ τῆς ἡμετέρας σιγῆς κατισχύσῃ τῆς ἀληθείας τὸ ψεῦδος, καὶ πολλὴν ἡ σηπεδονώδης αὕτη τῆς αἱρέσεως γάγγραινα νομὴν κατὰ τῆς ἀληθείας λαβοῦσα, τὸν ὑγιαίνοντα τῆς πίστεως λόγον διαλωβήσηται, ἀναγκαῖον ἐφάνη μοι μὴ κατὰ τὴν ἀφροσύνην αὐτῶν ἀποκρίνασθαι τῶν τὰ τοιαῦτα κατὰ τῆς εὐσεβείας προτεινομένων, ἀλλ' ἐπὶ διορθώσει τῶν μοχθηρῶν ὑπολήψεων· καὶ γὰρ τὸ παροιμιῶδες παράγγελμα δοκεῖ μοι μὴ σιγὰν ἀλλὰ διόρθωσιν τῶν ἀφραινόντων παρεγγυᾷν· ὡς δεῖν τὰς ἀποκρίσεις μὴ συνδρέχειν τῇ ἀφροσύνῃ τῶν ὑπολήψεων· ἀνατρέπειν δὲ μᾶλλον τὰς ἀνοήτους αὐτῶν καὶ ἠπατημένας περὶ τῶν δογμάτων δόξας.

Τί οὖν ἐστιν ὃ προφέρουσιν ἡμῖν; ἀσεβεῖν αἰτιῶνται καὶ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος μεγαλοπρεπεῖς ἔχοντας ὑπολήψεις· καὶ ὅσα τοῖς τῶν πατέρων ἑπόμενοι δόγμασιν ὁμολογοῦμεν περὶ τοῦ πνεύματος. ταῦτα πρὸς τὸ δοκοῦν ἐκλαμβάνοντες, ἀφορμὴν ἑαυτοῖς παρέχουσι καθ' ἡμῶν εἰς ἀσέβειαν γραφήν· ἡμῶν γὰρ συντετάχθαι τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὁμολογούντων, ὡς μηδεμίαν εἶναι παραλλαγὴν ἐν μηδενὶ τῶν εὐσεβῶς περὶ τὴν θείαν φύσιν νοουμένων τε καὶ ὀνομαζομένων, ἐκτὸς τοῦ καθ' ὑπόστασιν ἰδιάζοντος θεωρεῖσθαι, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστι, καὶ τοῦ Χριστοῦ ἐστι, καθὼς γέγραπται, οὔτε κατὰ τὸ ἀγέννητον τῷ πατρί, οὔτε κατὰ τὸ μονογενὲς τῷ υἱῷ συναναχεόμενον, ἀλλά τισιν ἐξαιρέτοις ἰδιώμασιν ἐφ' ἑαυτοῦ θεωρούμενον ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι καθάπερ ἔφην τὸ . . . μένον καὶ ἀπαράλλακτον ἔχειν ὁμολογούντων, οἱ ὑπεναντίοι φασὶν ἀποξενοῦσθαι μὲν αὐτὸν πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν τῆς φυσικῆς κοινωνίας, καὶ διὰ τὸ τῆς φύσεως διαλλάττον ὑποβεβηκέναι, καὶ ἠλαττῶσθαι τοῖς πᾶσιν ἐν δυνάμει καὶ δόξῃ καὶ ἀξιώματι καὶ πᾶσιν ἅπαξ τοῖς θεοπρεπῶς λεγομένοις ὀνόμασί τε καὶ νοήμασι· καὶ διὰ τοῦτο δόξης μὲν ἀμέτοχον, ἀνάξιον εἶναι τῆς πρὸς τὸν πατέρα καὶ υἱὸν ὁμοτιμίας φασί· δυνάμεως δὲ τοσοῦτον μετέχειν ὅσον ἐπαρκεῖ αὐτῷ πρὸς ἀποτεταγμένας τινὰς καὶ μερικὰς ἐνεργείας, τῆς δὲ δημιουργικῆς ἰσχύος ἔξω παντάπασι καθεστάναι.

Ταύτης δὲ κρατούσης παρ' αὐτοῖς τῆς ὑπολήψεως, ἐκ τοῦ ἀκολούθου κατασκευάζεται παρ' αὐτῶν τὸ μηδὲν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ τὸ πνεῦμα τῶν περὶ τῆς θείας φύσεως εὐσεβῶς λεγομένων τε καὶ νοουμένων· τί οὖν ὁ ἡμέτερος λόγος; οὐδὲν καινὸν ἡμεῖς οὐδὲ παρ' ἡμῶν αὐτῶν τοῖς τὰ τοιαῦτα προκαλουμένοις ἀποκρινούμεθα, ἀλλὰ ἀποχρησόμεθα τῇ τῆς θείας γραφῆς περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος μαρτυρίᾳ, δι' ἧς θεῖον τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον εἶναί τε καὶ λέγεσθαι μεμαθήκαμεν· εἰ οὖν συντίθενται καὶ αὐτοὶ τούτῳ καὶ μὴ ἀντιβαίνουσι ταῖς θεοπνεύστοις φωναῖς, εἰπάτωσαν οἱ πρὸς τὸν καθ' ἡμῶν πόλεμον ἕτοιμοι, τίνος ἕνεκα οὐ πρὸς τὴν γραφὴν ἀλλὰ πρὸς ἡμᾶς διαμάχονται; οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ἄλλο τι παρὰ τοῦτο φαμέν· θείας δὲ φύσεως ὁμολογοῦντες οὐδεμίαν ἐπιγινώσκομεν οὔτε ἐκ τῆς τῶν γραφῶν διδασκαλίας οὔτε ἐκ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν κατ' αὐτὸ τοῦτο διαφοράν· ὥστε μεμερίσθαι πρὸς ἑαυτὴν τὴν θείαν τε καὶ ὑπερέχουσαν φύσιν διά τινος ἐπιτάσεως ἢ ὑφέσεως. παρὰ τὸ πλεῖόν τε καὶ ἔλαττον αὐτὴν πρὸς ἑαυτὴν διαλλάττουσαν· ἐπειδὴ γὰρ ἁπλῆ καὶ μονοειδὴς καὶ ἀσύνθετος εἶναι πεπίστευται. καὶ οὐδεμία πλοκὴ καὶ σύνθεσις ἐξ ἀνομοίων περὶ αὐτὴν θεωρεῖται, διὰ τοῦτο ἐπειδὰν ἅπαξ θείαν φύσιν τῇ ψυχῇ ἐννοήσωμεν, τὸ ἐν παντὶ θεοπρεπεῖ νοήματι τέλειον διὰ τοῦ ὀνόματος τούτου συμπαραδεξάμεθα· τὸ γὰρ θεῖον ἐν παντὶ τῷ κατὰ τὸ ἀγαθὸν λόγῳ τὸ τέλειον ἔχει· εἰ δὲ ἐλλείποι τινὶ καὶ ὑστερεῖται κατά τι τῆς τελειότητος, κατὰ τὸ ἐλλεῖπον χωλεύσει καὶ ὁ τῆς θεότητος λόγος· ὡς μηκέτι θεῖον ἐν ἐκείνῳ τῷ μέρει ἢ εἶναι ἢ λέγεσθαι· πῶς γὰρ ἄν τις τῷ ἀτελεῖ καὶ ἐλλείποντι καὶ τῆς ἑτέρωθεν προσθήκης προσδεομένῳ τὴν προσηγορίαν ταύτην ἁρμόσειεν;

Καθάπερ καὶ διὰ τῶν σωματικῶν ὑποδειγμάτων ἔστι τὸν λόγον πιστώσασθαι· ἡ γὰρ τοῦ πυρὸς φύσις ἐπίσης πᾶσι τοῖς συμπληροῦσιν αὐτὴν μορίαν τὴν θερμαντικὴν αἴσθησιν τοῖς ἁπτομένοις παρέχεται· καὶ οὐ τὸ μέν τι τῆς φλογὸς ὑπερτεταμένην, τὸ δὲ ὑφειμένην ἔχει τὴν θερμασίαν· ἀλλ' ἕως ἂν ᾖ πῦρ, ὅλον διόλου τῇ ταυτότητι τῆς ἐνεργείας ἀδιάστατον πρὸς ἑαυτὸ τὴν ἕνωσιν ἔχει· εἰ δέ τι κατά τι μέρος καταψυχθείη, οὐκέτι πῦρ κατὰ τὸ κατεψυγμένον ὀνομασθήσεται, τῇ πρὸς τὸ ἐναντίον ὑπαλλαγῇ τῆς θερμαντικῆς ἐνεργείας συμμεταποιουμένου καὶ τοῦ ὀνόματος· ὡσαύτως καὶ τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος καὶ πάντων τῶν στοιχειωδῶς ὑποβεβλημένων εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ἐφ' ἑκάστου λόγος οὐ παραδεχόμενος πλεονασμὸν ἢ ἐλάττωσιν· οὔτε γὰρ τὸ ὕδωρ μᾶλλον ἢ ἔλαττον δύναται λέγεσθαι· ἕως γὰρ ἂν ἐπίσης ὑγρὸν ᾖ. καὶ ἡ προσηγορία τοῦ ὕδατος ἐπ' αὐτοῦ ἀληθεύεται· εἰ δὲ μεταποιηθείη πρὸς τὴν ἐναντίαν ποιότητα, συνηλλοιώθη πάντως ἐπ' αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα· καὶ τοῦ ἀέρος τὸ μαλακόν τε καὶ ἀνωφερὲς καὶ κοῦφον ἐπίσης πᾶσι τοῖς μορίοις ἐνθεωρεῖται· τὸ δὲ πυκνὸν καὶ ἐμβριθὲς καὶ εἰς γῆν ῥέον διαφεύγει τὸ καὶ ἀὴρ ὀνομάζεσθαι· οὕτως καὶ ἡ θεία φύσις ἕως μὲν ἂν διὰ παντὸς τοῦ περὶ αὐτὴν ἀσεβῶς θεωρουμένου νοήματος τὸ τέλειον ἔχῃ, ἐπαληθεύει τὴν προσηγορίαν τῇ τοῦ ἀγαθοῦ τελειότητι· εἰ δὲ ὑποσπασθείη τί τῶν συντεινόντων εἰς τὸ τῆς

τελειότητος λόγον, ψεύσεται κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος τὸ τῆς θεότητος ὄνομα, καὶ οὐκ ἐφαρμόσει τῷ ὑποκειμένῳ· ἴσον γάρ, ἢ καὶ μᾶλλον ἐστὶ τὸ ἀδύνατον, ξηρῷ σώματι τὴν τοῦ ὕδατος ἐπωνυμίαν ἁρμόσαι· καὶ πῦρ προσαγορεῦσαι τὸ κατεψυγμένον ἐν τῇ ποιότητι· καὶ τὸ στερρὸν καὶ ἀντίτυπον ἀέρα εἰπεῖν, καὶ θεῖον ὀνομάσαι, ᾧ μὴ συνυπακούεται ἡ τῆς τελειότητος ἔννοια.

Εἰ οὖν ἀληθῶς καὶ οὐ μέχρις ὀνόματος θεῖον τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὑπὸ τῆς γραφῆς καὶ ὑπὸ τῶν πατέρων ἡμῶν προσηγόρευται, τίς ἔτι λόγος ἐστὶ τοῖς ἀντιστατοῦσι τῇ δόξῃ τοῦ πνεύματος; εἰ γὰρ θεῖον καὶ ἀγαθὸν πάντως καὶ δυνατὸν καὶ σοφὸν ἔνδοξόν τε καὶ ἀΐδιον, καὶ πάντα ὅσα τοῦ τοιούτου γένους ἐστὶν ὀνόματα πρὸς τὸ μεγαλοπρεπὲς τὰς ὑπολήψεις ἡμῶν ἐπαίροντα· ταῦτα οὐκ ἐκ μετουσίας ἔχειν ἡ ἁπλότης τοῦ ὑποκειμένου διαμαρτύρεται; ὡς ἄλλο μέν τι τῇ ἑαυτοῦ φύσει ὑπονοεῖν εἶναι, ἕτερον δέ τι γενέσθαι τῇ παρουσίᾳ τῶν εἰρημένων· ἴδια γὰρ ταῦτα τῶν σύνθετον εἰληχότων τὴν φύσιν· ἁπλοῦν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον παρὰ πάντων ἐπίσης συνωμολόγηται· καὶ ὁ ἀντιλέγων οὐκ ἔστιν. Εἰ οὖν ἁπλοῦς ὁ τῆς φύσεως αὐτοῦ λόγος, οὐκ ἐπίκτητον ἔχει τὸ ἀγαθόν, ἀλλ' αὐτὸ ὅ τί ποτέ ἐστι, ἀγαθότης ἐστί, σοφία, δύναμις, ἁγιασμός, δικαιοσύνη, ἀϊδιότης, ἀφθαρσία, πάντα τὰ ὑψηλὰ τῶν ὀνομάτων καὶ ὑπεραίροντα· τὸ οὖν τοιοῦτο ἐκ ποίας διανοίας ἄδοξον εἶναι κατασκευάζουσιν οἱ μὴ φοβούμενοι τὸ χαλεπὸν τὸ κατὰ τοῦ πνεύματος βλασφημίας κατάκριμα; σαφῶς γὰρ τοῦτο προτείνουσι, τὸ μὴ δεῖν αὐτὸ δοξαστὸν εἶναι πιστεύειν· οὐκ οἶδα τὸ τῇ φύσει ἔνδοξον τίνι λογισμῷ μὴ ὁμολογεῖν ὅ ἐστι, λυσιτελὲς εἶναι κρίνοντες.

Οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνο αὔταρκες εἰς ἀπολογίαν αὐτῶν, ὅτι ἐπειδὴ κατὰ τὴν τάξιν τρίτην ὑπὸ κυρίου τοῖς μαθηταῖς παραδίδοται, διὰ τοῦτο τῆς θεοπρεποῦς ἐννοίας ἀπηλλοτρίωται· ἐφ' ὧν γὰρ ἡ κατὰ τὸ ἀγαθὸν ἐνέργεια οὐδεμίαν ἐλάττωσιν ἢ παραλλαγὴν ἔχει, πῶς ἐστιν ἄλογον τὴν κατὰ τὸν ἀριθμὸν τάξιν ἐλαττώσεώς τινος τῆς κατὰ φύσιν παραλλαγῆς οἴεσθαι σημεῖον εἶναι; ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐν τρισὶ λαμπάσι διῃρημένην βλέπων τὴν φλόγα, αἰτίαν δὲ τοῦ τρίτου φωτὸς ὑποθώμεθα εἶναι τὴν πρώτην φλόγα ἐκ διαδόσεως διὰ τοῦ μέσου τὸ ἄκρον ἐξάψασαν· ἔπειτα κατασκευάζοι πλεονάζειν ἐν τῇ πρώτῃ φλογὶ θερμασίαν· τὴν δὲ ἐφεξῆς ὑποβεβηκέναι καὶ πρὸς τὸ ἔλαττον ἔχειν τὴν παραλλαγήν· τὴν δὲ τρίτην μηδὲ πῦρ ἔτι λέγεσθαι, κἂν παραπλησίως καίῃ καὶ φαίνῃ καὶ πάντα τὰ τοῦ πυρὸς κατεργάζηται· εἰ δὲ κωλύει οὐδὲν πῦρ εἶναι τὴν τρίτην λαμπάδα, κἂν ἐκ προλαβούσης ἀναλάμψῃ φλογός, τίς ἡ σοφία τῶν διὰ ταῦτα τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀξίαν ἀθετεῖν ἀσεβῶς νομιζόντων, ἐπειδήπερ μετὰ πατέρα καὶ υἱὸν ἠριθμήθη παρὰ τῆς θείας φωνῆς; εἰ μὲν γὰρ λείπει τι τῶν θεοπρεπῶν νοημάτων ἐν τοῖς ἐπιθεωρουμένοις τῇ φύσει τοῦ πνεύματος, καλῶς αὐτῷ προσμαρτυροῦσι τὸ ἄδοξον· εἰ δὲ διὰ πάντων τὸ μεγαλεῖον τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀξίας κατανοεῖται, τί μικρολογοῦσι περὶ τὴν ὁμολογίαν τῆς δόξης; ὥσπερ ἂν εἴ τις ἄν–

θρωπόν τινα λέγων εἶναι, μηκέτι ἀσφαλὲς ἡγοῖτο συνομολογεῖν ἐπὶ τούτου τὸ λογικὸν ἢ θνητὸν ἢ εἴ τι ἄλλο περὶ τὸν ἄνθρωπον λέγεται, καὶ διὰ τοῦτο ἀνατρέποι πάλιν ὃ ἔδωκεν· εἰ γὰρ οὐ λογικὸς, οὐδὲ ἄνθρωπος πάντως· εἰ δὲ τοῦτο δέδοται, πῶς τὸ συνημμένον μετὰ τοῦ ἀνθρώπου νοούμενον ἀμφιβάλλεται; οὕτω τοίνυν εἰ ἀληθεύει περὶ τοῦ πνεύματος ὁ θεῖον λέγων, οὐδὲ ὁ τίμιόν τε καὶ ἔνδοξον ἀγαθόν τε καὶ δυνατὸν εἶναι τοῦτο διοριζόμενος ψεύδεται· τῇ γὰρ τῆς θειότητος ἐννοίᾳ πάντα τὰ τοιαῦτα νοήματα συνεισέρχεται· ὥστε ἀναγκαῖον εἶναι τῶν δύο τὸ ἕτερον, ἢ μηδὲ θεῖον λέγειν, ἢ μηδὲν τῶν θεοπρεπῶν νοημάτων ὑποσπᾶν τῆς θειότητος· διὰ τοῦτο δεῖ πάντως μετ' ἀλλήλων τὰ δύο καταλαμβάνεσθαι, καὶ τὴν θείαν φύσιν μετὰ τῆς προσφυοῦς ὑπολήψεως, καὶ τὰς εὐσεβεῖς ἐννοίας περὶ τὴν θείαν τε καὶ ὑπερέχουσαν φύσιν.

Ἐπεὶ οὖν εἴρηται τῆς θείας φύσεως εἶναι τὸ πνεῦμα, καὶ καλῶς εἴρηται, πᾶσα δὲ μεγαλοπρεπὴς ἔννοια τῷ ὀνόματι τούτῳ καθὼς εἴρηται συνεμφαίνεται, ὁ ἐκεῖνο δοὺς τῇ δυνάμει, συνωμολόγησε τὰ λειπόμενα τὸ καὶ ἔνδοξον εἶναι καὶ δυνατὸν καὶ εἴ τι πρὸς τὸ κρεῖττον φέρει τὴν σημασίαν· οὐδὲ γὰρ φύσιν ἔχει μὴ ὁμολογεῖσθαι ταῦτα περὶ τοῦ πνεύματος διὰ τὸ ἀπεμφαῖνον τῶν ἀντιδιαστελλομένων τοῖς τοιούτοις ὀνόματα· ὁ γὰρ ἔνδοξον μὴ διδοὺς, ἄδοξον δώσει· καὶ ὁ τὸ δυνατὸν ἀθετῶν ἐπ' αὐτοῦ, τῷ ἐναντίῳ συνθήσεται· ὡσαύτως καὶ περὶ τοῦ τιμίου καὶ ἀγαθοῦ, καὶ τὰ πρὸς τὰ κρείττονα εἰ μὴ παραδέχοιτο, τὰ ἐναντία πάντως ὁμολογήσει· εἰ δὲ φρικτὸν τοῦτο, καὶ πάσης ἀτοπίας καὶ βλασφημίας ἐπέκεινα, δῆλον ὅτι τοῖς εὐσημοτέροις ὀνόμασι τέ καὶ νοήμασι περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος οἱ εὐσεβοῦντες συνθήσονται, καὶ ἐροῦσιν εἶναι ταῦτα ἃ δὴ πολλάκις εἰρήκαμεν, τίμιον, δυνατὸν, ἔνδοξον, ἀγαθόν, καὶ εἴ τι ἄλλο τῶν πρὸς εὐσέβειαν συντεινόντων λέγεται. Ταῦτα δὲ οὐκ ἀτελῶς προσεῖναι τῷ πνεύματι οὐδὲ περιωρισμένην ἔχοντα τοῦ καλοῦ τὴν ποσότητα, ἀλλ' ἐπὶ τὸ ἄπειρον ταῖς κλήσεσι συμβαίνοντα· οὐ γὰρ μέχρι τινὸς τίμιον, εἶτα ἄλλο τί νοεῖται παρὰ τὸ τίμιον, ἀλλ' ἀεὶ τοιοῦτον· καὶ εἰ κατόπιν τῶν αἰώνων λογίζοιο, καὶ εἰ πρὸς τὸ ἀφεξῆς ἀποβλέπῃς, ἐν οὐδενὶ τὸ λεῖπον εἰς τιμὴν ἢ δόξαν ἢ δύναμιν ἐξευρήσεις, ὡς ἢ κατὰ προσθήκην αὔξεσθαι, ἢ ἐλαττοῦσθαι δι' ὑφαιρέσεως· οὐκοῦν εἰ ὅλον δι' ὅλου τέλειον, ἐν οὐδενὶ δέχεται τὴν ἐλάττωσιν· καθ' ὃ γὰρ ἂν μειωθῇ περὶ τὴν τοιαύτην ὑπόνοιαν ἡ τελειότης, κατ' ἐκεῖνο δώσει χώραν ταῖς ἀτιμοτέραις τῶν ὑπολήψεων· τὸ γὰρ μὴ τελείως τίμιον, μέρει τινὶ τοῦ ἐναντίου μετέχειν ὑπονοεῖται· εἰ δὲ τοῦτο καὶ μέχρις ἐννοίας λαβεῖν, τῆς ἐσχάτης παραπληξίας ἐστὶ, καλῶς ἔχει πάντως ἀόριστον αὐτῷ καὶ ἀπερίγραπτον καὶ κατ' οὐδὲν μέρος ἠλαττωμένην προσμαρτυρεῖν τὴν ἐν τοῖς ἀγαθοῖς τελειότητα.

Εἰ δὴ τοιοῦτος ἐστὶν ἐφεξῆς ὁ λόγος, καὶ περὶ τοῦ υἱοῦ τὸ ἴσον διασκεψάσθω, καὶ περὶ τοῦ πατρὸς ὡσαύτως· ἆρ' οὐχὶ τὸ τέλειον ὁμολογεῖ τῆς τιμῆς καὶ ἐπὶ τούτου καὶ ἐπ' ἐκείνου; πάντας οἶμαι τὸν νοῦν

ἔχοντας τοῖς εἰρημένοις συνθήσεσι· εἰ οὖν τελεία τοῦ πατρὸς ἡ τιμὴ, τελεία δὲ καὶ τοῦ υἱοῦ, προσεμαρτυρήθη δὲ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι τὸ τῆς τιμῆς τὸ τέλειον, διὰ τί νομοθετοῦσιν ἡμῖν οἱ καινοὶ δογματισταὶ μὴ δεῖν ὁμολογεῖν ἐπ' αὐτοῦ πρὸς πατέρα καὶ υἱὸν τὸ ὁμότιμον; ἡμεῖς μὲν γὰρ τοῖς ἐξητασμένοις ἑπόμενοι, τὸ μηδεμιᾶς προσθήκης εἰς τελείωσιν προσδεόμενον, ἀτιμότερον ἑτέρου τινὸς οὔτε λέγειν οὔτε νοεῖν δυνάμεθα· οὐ γὰρ τὸ πλεονάζον οὐκ ἐξευρίσκει ὁ λόγος διὰ τὸ ἀνελλιπές τε καὶ τέλειον, ἐν τίνι καταλήψεται αὐτοῦ τὴν ἐλάττωσιν οὐχ ὁρῶ· οἱ δὲ ἀπαγορεύοντες τὸ ὁμότιμον, δογματίζουσι πάντως τὸ ἀτιμότερον καὶ π . . καὶ ὡσαύτως κατὰ τὴν αὐτὴν ἀκολουθίαν διὰ τῆς κατὰ τὴν σύγκρισιν ἐλαττώσεως, ἐπὶ τὸ ἐναντίον τὰς εὐσεβεῖς ὑπολήψεις περὶ τοῦ πνεύματος παρατρέψουσι, μὴ ἐν ἀγαθότητι, μηδὲ ἐν δυνάμει, μὴ ἐν ἄλλῳ τινὶ τῶν εὐσεβῶς περὶ αὐτοῦ λεγομένων συμμαρτυροῦντες τὸ τέλειον. Εἰ δὲ τὸ πρόδηλον τῆς ἀσεβείας ἐκκλίνοντες, τὸ ἐν παντὶ τῷ κατὰ τὸ ἀγαθὸν λεγομένῳ νοήματι τέλειον ὁμολογοῦσιν, εἰπάτωσαν οἱ σοφοὶ πῶς τελείου τέλειον ἢ τελειότερόν ἐστιν ἢ ἀ . . διώτερον . . ως γὰρ ἂν ὁ τῆς τελειότητος ἐφαρμόζηται λόγος, οὔτε τὸ πλέον οὔτε τὸ ἔλαττον ἐν τῇ τοῦ τελείου ἐννοίᾳ ὁλ . . παραδέχεται.

Εἰ οὖν διὰ πάντων τέλειον τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον εἶναι συντίθενται, ὡμολόγηται δὲ πρὸς τούτοις εὐσεβὲς εἶναι καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ τὸ ἐν παντὶ ἀγαθῷ τέλειον, τίς ὁ λόγος καθ' ὃν εὔλογον κρίνουσι πατέρα ἀναιρεῖν, δεδώκασι· τὸ γὰρ ἀναιρεῖν τὸ ὁμότιμον, ἀπόδειξίς ἐστι τοῦ μὴ νομίζειν μετέχειν τῆς τελειότητος· αὐτὸ δὲ τοῦτο τὴν τιμὴν ἐπὶ τῆς θείας φύσεως τί ποτε ἄρα νομίζουσιν, ἧς ἄμοιρον εἶναι τὸ πνεῦμα βούλονται; πότερον ταύτην φασὶν ἣν καὶ ἄνθρωποι ἀνθρώποις χαρίζονται λόγῳ τε θεραπεύοντες καὶ σχήματι; τὸ ὑπήκοον ἐνδεικνύμενοι κατὰ τὴν πρόοδον καὶ ὅσα τοιαῦτα τῇ ματαίᾳ τοῦ βίου συνηθείᾳ τῷ τῆς τιμῆς γίνεται λόγῳ, ἅπερ πάντα τῇ προαιρέσει τῶν ταῦτα ἐργαζομένων συνέστηκεν· ὧν καθ' ὑπόθεσιν μὴ προελομένων, οὐδεμίαν ἐκ φύσεως ἀφορμὴν ἔχει τῶν ἀνθρώπων οὐδεὶς εἰς τὸ εἶναι τῶν λοιπῶν τιμιώτερος, πάντων ὁμοίως κατὰ τὰ αὐτὰ μέτρα τῆς φύσεως γνωριζομένων· σαφὴς δὲ ὁ λόγος καὶ οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἔχων· τὸν γὰρ σήμερον διὰ τὴν ἀρχὴν, ἧς προέστηκε, τίμιον τοῖς πολλοῖς εἶναι δοκοῦντα εὑρήσομεν ἐφεξῆς ἕνα τῶν τιμώντων καὶ αὐτὸν γινόμενον, τῆς ἀρχῆς εἰς ἕτερον μετενεχθείσης· ἆρ' οὖν τοιοῦτόν τι τῆς τιμῆς εἶδος καὶ ἐπὶ τῆς θείας φύσεως ἐπινοοῦσιν; ὥστε βουλομένων μὲν ἡμῶν τὸ τίμιον ἔχειν. παυσαμένων δὲ τοῦ τιμᾷν τῇ ἡμετέρᾳ προαιρέσει συγκαταλήγειν τὴν θείαν τιμήν. ἢ καταγέλαστόν ἐστι καὶ ἀσεβὲς ἅμα τὰ τοιαῦτα νοεῖν· οὐ γὰρ δι' ἡμᾶς τὸ θεῖον ἑαυτοῦ τιμιώτερον γίνεται, ἀλλ' ἀεὶ ὡσαύτως ἔχει, οὔτε πρὸς τὸ χεῖρον οὔτε πρὸς τὸ κρεῖττον μεταβῆναι δυνάμενον· τὸ μὲν γὰρ οὐ δέχεται, τὸ δὲ οὐκ ἔχει.

Τίνι τοίνυν τρόπῳ τιμήσεις τὸ θεῖον; πῶς ὑψώσεις τὸ ὕψιστον; πῶς δοξάσεις τὸ ὑπὲρ πᾶσαν δόξαν; πῶς ἐπαινέσεις τὸ ἀκατάληπτον; εἰ πάντα τὰ ἔθνη ὡς σταθμὸς.

ἀπὸ κάδου, καθώς φησιν Ἡσαΐας, ἐὰν πᾶσα ἡ τῶν ἀνθρώπων ζωὴ συναρμοσθεῖσα ὁμόφωνον ἀναπέμψῃ τὴν δόξαν, τίς ἔσται προσθήκη τῷ κατὰ τὴν φύσιν ἐνδόξῳ τῆς σεγόνος ἡ χάρις; οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ, καὶ μικροὶ κήρυκες τῆς ἀξίας νομίζονται· ὅτι ἐπήρθη ἡ μεγαλοπρέπεια αὐτοῦ, οὐ μέχρι τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, τῷ μικρῷ μέρει τῆς θεότητος τῇ σπιθαμῇ τροπικῶς ὀνομαζομένῃ περιειλημμένων· καὶ ἄνθρωπος τὸ ἐπίκηρον τοῦτο καὶ ὠκύμορον ζῶον, καλῶς τῷ χόρτῳ προσεικασμένος, σήμερον ὢν καὶ αὔριον οὐκ ἐσόμενος, ἀξίως τιμῆσαι τὴν θείαν φύσιν πεπίστευκεν; ὅμοιον ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐξάψας λεπτὴν ἶνα ἀπὸ στιππύου, προσθήκην τινὰ τῶν τοῦ ἡλίου μαρμαρυγαῖς διὰ τοῦ σπινθῆρος ὑπολαμβάνοι χαρίζεσθαι· τί λέγων εἰπέ μοι τιμήσεις, ἐάν περ ὅλως τιμῆσαι θελήσῃς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὅτι ἀθάνατον ἐστὶ πάντως, ὅτι ἄτρεπτόν τε καὶ ἀναλλοίωτον, καὶ ἀεὶ καλὸν, καὶ ἀπροσδεὲς τῆς ἑτέρων χάριτος; ὅτι πάντα ἐν πᾶσιν ἐνεργεῖ καθὼς βούλεται, ἅγιον, ἡγεμονικὸν, εὐθὲς, δίκαιον, ἀληθινὸν, τὰ βάθη ἐρευνοῦν τοῦ θεοῦ, ἐκ πατρὸς ἐκπορευόμενον, ἐκ τοῦ υἱοῦ λαμβανόμενον, καὶ εἴ τι τοιοῦτο; τί οὖν διὰ τούτων καὶ τῶν τοιούτων χαρίζῃ; τὰ προσόντα λέγεις, ἢ διὰ τῶν μὴ προσόντων τιμᾷς; εἰ μὲν γὰρ τὰ μὴ προσόντα προσμαρτυρεῖς, ματαία ἡ χάρις, καὶ εἰς οὐδὲν φέρουσα πλέον· ὁ γὰρ τὸ πικρὸν γλυκὺ λέγων, αὐτὸς μὲν ἐψεύσατο, τὸ δὲ ψευκτὸν οὐκ ἐπῄνεσεν· εἰ δὲ τὰ ὄντα λέγεις, τῇ φύσει τοιοῦτον ἐστὶ πάντως καὶ ὁμολογοῦντος καὶ μή· φησὶ γὰρ ὁ ἀπόστολος ὅτι εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει.

Τί οὖν βούλεται ἡ ὑποστολὴ τῆς ψυχῆς καὶ ἡ μεγαλοψυχία ἐπὶ μὲν τοῦ πατρὸς φιλοτιμουμένων, καὶ τῷ υἱῷ τυχεῖν (πατρὶ) ἴσα χαριζομένων, ἐπὶ δὲ τοῦ πνεύματος σμικρολογούντων τὴν χάριν; εἴπερ δέδεικται οὐκ ἐκ τῆς προαιρέσεως ἡμῶν πληρουμένη ἡ ἰδίως προσοῦσα τῇ θείᾳ φύσει τιμὴ, ἀλλὰ προσφυῶς συνυπάρχουσα· ἡ μὲν γὰρ ἀγνωμοσύνη τῶν ἀχαρίστων διὰ τῆς τοιαύτης αὐτῶν γνώμης ἐλέγχεται, τὸ δὲ πνεῦμα τῇ ἑαυτοῦ φύσει τίμιον ἔνδοξον δυνατὸν, πάντα τὰ ὑψηλὰ τῶν νοημάτων ἐστὶ, κἂν οὗτοι μὴ βούλωνται. Ναί φησιν· ἀλλὰ τὸν πατέρα μὲν δημιουργὸν εἶναι παρὰ τῆς γραφῆς ἐδιδάχθημεν· ὡσαύτως καὶ διὰ τοῦ υἱοῦ τὰ πάντα γεγενῆσθαι ἐμάθομεν, οὐδὲν δὲ τοιοῦτο περὶ τοῦ πνεύματος ἡμᾶς ὁ λόγος ἐδίδαξεν· καὶ πῶς ἐστιν εἰκὸς εἰς ἰσοτιμίαν ἄγειν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τῷ διὰ τῆς δημιουργίας τοσοῦτο μέγεθος δυνάμεως ἐπιδειξαμένῳ; Τί οὖν ἡμεῖς πρὸς τοῦτο ἀποκρινούμεθα; ὅτι μάταια ἐλάλησαν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν οἱ νομίζοντες μὴ ἀεὶ μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ τὸ πνεῦμα εἶναι, ἀλλὰ κατὰ καιρούς τινας ποτὲ μὲν ἐφ' ἑαυτοῦ θεωρεῖσθαι, ποτὲ δὲ συνημμένως καταλαμβάνεσθαι· εἰ γὰρ χωρὶς τοῦ πνεύματος γέγονεν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ καὶ πᾶσα ἡ κτίσις διὰ τοῦ υἱοῦ μόνου ἐκ τοῦ πατρὸς, εἰπάτωσαν οἱ ταῦτα λέγοντες, τί ἐποίει τότε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὅτε ὁ πατὴρ μετὰ τοῦ υἱοῦ τὴν κτίσιν ἐνήργει; ἄλλοις τισὶν ἔργοις προσησχολεῖτο; καὶ διὰ τοῦτο τῆς κτίσεως τῆς

πάντων οὐ συνεφήπτετο; καὶ τί ἔχουσι δεῖξαι ἰδιάζον ἔργον τοῦ πνεύματος ὅτε ἡ κτίσις συνίστατο; ἢ μωρόν ἐστι καὶ ἀνόητον τὸ εἰς ἄλλην κτίσιν παρὰ τὴν ἐκ τοῦ πατρὸς διὰ τοῦ υἱοῦ ὑφεστῶσαν ἐπινοεῖν· ἀλλ' οὐκ ἠσχολεῖτο μέν, ῥᾳθυμίᾳ δέ τινι καὶ ῥᾳστώνῃ καὶ τῷ περὶ τοὺς πόνους ὄκνῳ τῆς περὶ τὴν κτίσιν σπουδῆς ἐχωρίζετο;

Ἀλλ' ἵλεως εἴη ἡμῖν ἐπὶ τῇ ματαιότητι ταύτῃ τῶν λόγων αὐτὴ ἡ τοῦ πνεύματος χάρις· τῇ γὰρ ἀτοπίᾳ τῶν τὰ τοιαῦτα δογματιζόντων κατ' ἴχνος ἑπόμενοι ἀβουλήτως ταῖς ἐννοίαις αὐτῶν οἷόν τινι βορβόρῳ τὸν λόγον κατερρυπωσάμεθα· ἡ εὐσεβὴς διάνοια τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον· οὔτε πατὴρ χωρὶς υἱοῦ ποτὲ ἐννοεῖται, οὔτε υἱὸς δίχα τοῦ ἁγίου πνεύματος καταλαμβάνεται· ὡς γὰρ ἀμήχανόν ἐστιν ἀνελθεῖν πρὸς τὸν πατέρα μὴ διὰ τοῦ υἱοῦ ὑψωθέντα, οὕτως ἀδύνατόν ἐστι κύριον Ἰησοῦν εἰπεῖν μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ· οὐκοῦν ἀκολούθως τε καὶ συνημμένως ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀεὶ μετ' ἀλλήλων ἐν τελείᾳ τῇ τριάδι γνωρίζονται καὶ πρὸ πάσης κτίσεως καὶ πρὸ πάντων αἰώνων καὶ πρὸ πάσης καταληπτῆς ἐπινοίας· ἀεὶ πατὴρ ὁ πατήρ ἐστι. καὶ ἐν τῷ πατρὶ ὁ υἱός, καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· εἰ οὖν ἀχωρίστως ταῦτα μετ' ἀλλήλων ἐστί, τίς ἡ ματαιότης τῶν ἐν καιρῷ τινι διαχωρίζειν ἐπιχειρούντων τὸ ἄτμητον, καὶ διαιρεῖν τὸ ἀχώριστον, ὥστε τολμᾶν λέγειν, μόνος ἐποίησεν ὁ πατὴρ διὰ μόνου τοῦ υἱοῦ τὰ πάντα· τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐν τῷ καιρῷ τῆς δημιουργίας ἢ μὴ παρόντος, ἢ μὴ ἐνεργοῦντος· εἰ μὲν γὰρ οὐ παρῆν, εἰπάτωσαν ποῦ ἦν; πάντα τοῦ θεοῦ διειληφότος, εἴ τινα ἰδιάζουσαν τῷ πνεύματι στάσιν ἐπινοοῦσιν; ὥστε ἐφ' ἑαυτοῦ κεχωρισμένως εἶναι κατὰ τὸν τῆς κτίσεως χρόνον· εἰ δὲ παρῆν, πῶς ἀνενέργητον ἦν; τῷ μὴ δύνασθαί τι ποιεῖν, ἢ τῷ μὴ βούλεσθαι; ἑκουσίως ἀπολειπόμενον, ἢ ὑπό τινος βιαιοτέρας ἀνάγκης ἐλαυνόμενον; εἰ μὲν γὰρ ἐκ προαιρέσεως τὴν ἀργίαν ἠσπάζετο, οὐδὲ ἐν ἄλλῳ τινὶ πάντως τὸ ἐνεργεῖν καταδέχεται· καὶ ψευδὴς κατ' αὐτοὺς ὁ λέγων, ὅτι πάντα ἐν πᾶσιν ἐνεργεῖ καθὼς βούλεται.

Εἰ δὲ τούτῳ μὲν ἐστὶν ἡ πρὸς τὸ ἐνεργεῖν ὁρμή· ὑπερκειμένη δέ τις ἐξουσία κωλύει τὴν πρόθεσιν, εἰπάτωσαν τὴν αἰτίαν τοῦ ταῦτα κωλύοντος· φθόνῳ τῆς ἐκ τῶν ἔργων δόξης, ὡς ἂν μὴ καὶ εἰς ἄλλον διαβαίνῃ τῶν κατορθωμάτων τὸ θαῦμα; ἢ τῷ μὴ καταπιστεύειν τῇ συνεργίᾳ, ὡς ἐπὶ λύμῃ τοῦ παρόντος ἐσομένης αὐτοῦ τῆς ἐργασίας; πάντως γὰρ τῶν τοιούτων ὑπολήψεων καὶ τὰς αἰτίας ἡμῖν οἱ σοφοὶ οὗτοι διασαφήσουσιν· εἰ δὲ οὔτε φθόνος τῆς θείας ἅπτεται φύσεως, οὔτε τι σφάλμα περὶ τὴν ἄπταιστον φύσιν ἐπινοεῖται, τί βούλεται αὐτοῖς ἡ μικροπρέπεια τῶν νοημάτων, ἡ τῆς δημιουργικῆς αἰτίας ἀφορίζουσα τὴν τοῦ πνεύματος δύναμιν; δέον ταῖς ὑψηλοτέραις τῶν ἐννοιῶν ἀφιέναι μὲν τὰ ταπεινὰ καὶ ἀνθρώπινα τῶν νοημάτων, λογισμὸν δὲ λαβεῖν τοῦ ὕψους τῶν ζητουμένων ἐπάξιον· ὅτι οὔτε ὁ ἐπὶ πάντων θεὸς συνεργίας τινὸς

χρήζων διὰ τοῦ υἱοῦ τὰ πάντα ἐποίησεν, οὔτε ὁ μονογενὴς Θεὸς ἐλάττονα τῆς προθέσεως τὴν δύναμιν ἔχων ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι τὰ πάντα ἐργάζεται· ἀλλὰ πηγὴ μὲν δυνάμεώς ἐστιν ὁ πατήρ, δύναμις δὲ τοῦ πατρὸς ὁ υἱός, δυνάμεως δὲ πνεῦμα τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἡ δὲ κτίσις πᾶσα ὅση τε αἰσθητὴ καὶ ὅση ἀσώματος, τῆς θείας δυνάμεώς ἐστιν ἀποτέλεσμα· καὶ ἐπειδὴ πόνος οὐδεὶς ἐν τῇ συστάσει τῶν περὶ τὴν θείαν φύσιν ὑπονοεῖται, ὁμοῦ γὰρ τῷ προελέσθαι, τὸ γενέσθαι δέον, εὐθὺς οὐσία ἡ πρόθεσις γίνεται, πᾶσαν τὴν διὰ τῆς κτίσεως ὑποστᾶσαν φύσιν, θελήματος κίνησιν, καὶ προθέσεως ὁρμήν, καὶ δυνάμεως διάδοσιν, εἰκότως ἄν τις προσαγορεύσειεν ἐκ πατρὸς ἀρχομένην, καὶ δι' υἱοῦ προϊοῦσαν, καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ τελειουμένην.

Ταῦτα ἡμεῖς ἰδιωτικῶς καὶ κατὰ τὸν συνήθη τρόπον ἡμῖν ἐννοοῦντες, τὰ σοφὰ ταῦτα τῶν ἀνθυποφερόντων οὐ προσιέμεθα, πιστεύοντες καὶ ὁμολογοῦντες ἐν παντὶ πράγματι καὶ νοήματι ἐγκοσμίῳ τε καὶ ὑπερκοσμίῳ καὶ τοῖς ἐν χρόνῳ καὶ τοῖς προαιωνίοις μετὰ πατρὸς καὶ υἱοῦ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καταλαμβάνεσθαι, μήτε βουλήματος μήτε ἐνεργείας μήτε ἄλλου τινὸς τῶν κατὰ τὸ ἀγαθὸν εὐσεβῶς νοουμένων ἀπολιμπανόμενον· καὶ διὰ τοῦτο, ἐκτὸς τῆς κατὰ τάξιν καὶ ὑπόστασιν διαφορᾶς, ἐν οὐδενὶ τὸ παρηλλαγμένον καταλαμβάνομεν, ἀλλὰ τρίτην μὲν τῇ ἀκολουθίᾳ φαμὲν μετὰ πατέρα καὶ υἱὸν ἀριθμεῖσθαι· τρίτην δὲ καὶ τῇ τάξει τῆς παραδόσεως· ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν ἀχώριστον τὴν συνάφειαν ὁμολογοῦντες ἐν φύσει καὶ ἐν τιμῇ καὶ ἐν θεότητι καὶ δόξῃ καὶ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ τῇ ἐπὶ πάντων ἐξουσίᾳ· καὶ τῇ εὐσεβεῖ ὁμολογίᾳ.

Περὶ δὲ λατρείας καὶ προσκυνήσεως καὶ ὅσα τοιαῦτα μικρολογοῦντες προφέρουσιν οἱ σοφοὶ παρ' ἑαυτοῖς, ἐκεῖνα λέγομεν, ὅτι πάντων τῶν παρ' ἡμῖν γινομένων ἐκ προαιρέσεως ἀνθρωπίνης ὑψηλότερον ἐστὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· καὶ ἡ προσκύνησις ἡμῶν ταπεινοτέρα ἐστὶ τῆς χρεωστουμένης τιμῆς· καὶ εἴ τι ἄλλο ἡ ἀνθρωπίνη συνήθεια τίμιον ἔχει, κάτω που τῆς ἀξίας ἐστὶ τοῦ πνεύματος· τὸ γὰρ τῇ φύσει ἀμέτρητον, μεῖζον ἐστὶ τῶν ἀπὸ μικρᾶς καὶ περιγεγραμμένης καὶ εὐτελοῦς δυνάμεως τὰ κατὰ δύναμιν αὐτῷ δωροφορούντων· ταῦτα μὲν οὖν φαμὲν πρὸς τοὺς συντιθεμένους τῇ εὐσεβεστέρᾳ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ὑπολήψει, ὅτι τε θεῖον ἐστὶ καὶ φύσεως θείας. Εἰ δέ τις ἀθετοίη τὴν φωνὴν ταύτην καὶ τὴν διάνοιαν τὴν τῷ ὀνόματι τῆς θεότητος συνεμφαινομένην, λέγοι δὲ τὸ παρὰ τῶν πολλῶν ἐπὶ καθαιρέσεως τῆς τοῦ πνεύματος μεγαλωσύνης περιφερομένων, ὅτι οὐχὶ τῶν ποιούντων, ἀλλὰ τῶν ποιηθέντων ἐστί, καὶ οὐχὶ τῆς θείας, ἀλλὰ τῆς κτιστῆς φύσεως εἶναι προσήκει νομίζειν, τοῦτον τὸν λόγον ἀποκρινούμεθα, ὅτι τοὺς οὕτως ἔχοντας ἐν χριστιανοῖς ἀριθμεῖν οὐκ ἐμάθομεν· ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπον οὐκ ἄν τις προσείποι τὸ ἀτελεσφόρητον ἔμβρυον, ἀλλὰ δύναμιν εἴπερ ἐτελεσφορήθη εἰς ἀνθρώπου γένεσιν προελθεῖν, ἕως δ' ἂν ἐν τῷ ἀτελεῖ ᾖ, ἄλλο τί ἐστι καὶ οὐκ ἄνθρωπος· οὕτως ὁ μὴ δι' ὅλου τοῦ μυστηρίου τὴν ἀληθῆ μόρφωσιν τῆς εὐσεβείας δεξάμενον, χριστιανὸν οὐκ

οἶδεν ὁ λόγος· ἔστι γὰρ καὶ ἰουδαίων ἀκούειν θεὸν ὁμολογούντων καὶ θεὸν τὸν ἡμέτερον· ἐντίθεται αὐτοῖς ἐν τῷ εὐαγγελίῳ καὶ ὁ κύριος, ὅτι οὐκ ἄλλον νομίζουσι θεὸν ἢ τὸν πατέρα τοῦ μονογενοῦς ὃν ὑμεῖς φησὶ λέγετε ὅτι θεὸς ἡμῶν ἐστιν· ἆρ᾽ οὖν χριστιανοὺς ὀνομαστέον τοὺς ἰουδαίους, ὅτι τὸ παρ᾽ ἡμῶν προσκυνούμενον, καὶ αὐτοὶ σέβειν ὁμολογοῦσιν; οἶδα καὶ μανιχαίους τὸ ὄνομα τοῦ χριστοῦ περιφέροντας· τί οὖν; ἐπειδὴ σεβάσμιον παρὰ τούτοις τὸ παρ᾽ ἡμῶν προσκυνούμενον ὄνομα, διὰ τοῦτο καὶ αὐτοὺς ἐν χριστιανοῖς ἀριθμήσομεν; οὕτως καὶ ὁ τὸν πατέρα μὲν ὁμολογῶν, καὶ τὸν υἱὸν παραδεχόμενος, ἀθετῶν δὲ τὴν μεγαλωσύνην τοῦ πνεύματος, ἤρνηται τὴν πίστιν, καὶ ἐστὶν ἀπίστου χείρων, καὶ τῆς ἐπωνυμίας τοῦ χριστιανοῦ καταψεύδεται· ἄρτιον εἶναι κελεύσει τὸν τοῦ θεοῦ ἄνθρωπον ὁ ἀπόστολος· ἄρτιον δ᾽ ἂν εἴη ἐπὶ μόνου τοῦ κοινοῦ ἀνθρώπου τὸ παντὶ λόγῳ συμπεπληρωμένον τῆς φύσεως· λογικόν τε γὰρ εἶναι χρὴ, νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικὸν, ζωῆς μετέχον, ὄρθιον τῷ σχήματι, γελαστικὸν, πλατυώνυχον· εἰ δὲ ὀνομάζοι μέν τις ἄνθρωπον, τὰ δὲ εἰρημένα σημεῖα τῆς φύσεως μὴ ἔχοι ἐπὶ τούτου παρέχεσθαι, μάτην ἐτίμησε τῷ προσρήματι. Οὕτως καὶ ὁ χριστιανὸς τῇ εἰς πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα πίστει χαρακτηρίζεται· αὕτη ἐστὶν ἡ μορφὴ τοῦ κατὰ τὸ μυστήριον τῆς ἀληθείας μεμορφωμένου· εἰ δὲ ἑτέρως ἡ μορφὴ διαπεπλασμένη τύχῃ, οὐκ ἐπιγνώσομαι τὴν ἀμόρφου τὴν φύσιν· σύγχυσις ἐστὶ τοῦ χαρακτῆρος, καὶ τῆς κατὰ φύσιν μορφῆς ἀλλοτρίωσις, καὶ παραλλαγὴ τῶν γνωριστικῶν σημείων τῆς ἀνθρωπότητος, ὅταν μὴ συμπαραληφθῇ τῇ πίστει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀληθεύει γὰρ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὁ λόγος· ὅτι οὗτος οὐχὶ ζῶν ἐστιν ἄνθρωπος ἀλλὰ ὀστᾶ, καθὼς ἐκεῖνος, φησὶν ἐν τῇ γαστρὶ τῆς κυοφορούσης· πῶς γὰρ ὁμολογήσει Χριστὸν ὁ μὴ συνεπινοῶν τῷ χρισθέντι τὸ χρίσμα; τοῦτον ἔχρισε, φησὶν, ὁ θεὸς ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

Εἰπάτωσαν οὖν ἡμῖν οἱ καθαιροῦντες τὴν τοῦ πνεύματος δόξαν, καὶ τῇ ὑποχειρίῳ φύσει συγκατατάσσοντες, τίνος σύμβολόν ἐστιν ἡ χρίσις; οὐχὶ τῆς βασιλείας; τί δὲ οὐχὶ φύσει βασιλέα τὸν μονογενῆ πεπιστεύκασιν; οὐκ ἀντεροῦσι πάντως οἵ γε μὴ καθάπαξ τῷ ἰουδαϊκῷ καλύμματι τὴν καρδίαν περιεχόμενοι· εἰ οὖν τῇ φύσει βασιλεὺς ὁ υἱὸς, βασιλείας δὲ σύμβολόν ἐστι τὸ χρίσμα, τί σοι διὰ τῆς ἀκολουθίας ὁ λόγος ἐνδείκνυται; ὅτι οὐκ ἀλλότριον τί ἐστι τοῦ κατὰ φύσιν βασιλέως τὸ χρίσμα, οὐδὲ ὡς ξένον τι καὶ ἀλλόφυλον τῇ ἁγίᾳ τριάδι τὸ πνεῦμα συντέτακται· βασιλεὺς μὲν γὰρ ὁ υἱός· βασιλεία δὲ ζῶσα καὶ οὐσιώδης καὶ ἐνυπόστατος τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ᾗ χρισθεὶς ὁ μονογενὴς, Χριστὸς ἐστὶ καὶ βασιλεὺς τῶν ὄντων· εἰ οὖν βασιλεὺς ὁ πατὴρ, βασιλεὺς δὲ ὁ μονογενὴς, βασιλεία δὲ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, εἷς πάντως τῆς βασιλείας ἐπὶ τῆς τριάδος ὁ λόγος· ἡ δὲ τῆς χρίσεως ἔννοια τὸ μηδὲν εἶναι διάστημα μεταξὺ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος δι᾽ ἀπορρήτων αἰνίσσεται· ὡς γὰρ μεταξὺ τῆς τοῦ σώματος ἐπιφανείας, καὶ τῆς τοῦ ἐλαίου χρίσεως οὐδὲν ἐπινοεῖ μέσον

οὔτε ὁ λόγος οὔτε ἡ αἴσθησις, οὕτως ἀδιάστατός ἐστι πρὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τῷ υἱῷ ἡ συνάφεια· ὥστε τῷ μέλλοντι αὐτοῦ διὰ τῆς πίστεως ἅπτεσθαι, ἀναγκαῖον εἶναι προεντυγχάνειν διὰ τῆς ἀφῆς τῷ μύρῳ. οὐ γάρ ἐστί τι μέρος ὃ γυμνόν ἐστι τοῦ ἁγίου πνεύματος· διὰ τοῦτο ἡ ὁμολογία τῆς τοῦ υἱοῦ κυριότητος, ἐν πνεύματι ἁγίῳ τοῖς καταλαμβάνουσι γίνεται, πάντοθεν τοῖς διὰ πίστεως προσεγγίζουσι προαπαντῶντος τοῦ πνεύματος· εἰ οὖν τῇ φύσει βασιλεὺς ὁ υἱὸς, ἀξίωμα δὲ βασιλείας τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ᾧ ὁ υἱὸς χρίεται, τίς ἐπινοεῖται τῆς βασιλείας ἡ κατὰ τὴν φύσιν πρὸς ἑαυτὴν ἀλλοτρίωσις;

Ἔπειτα καὶ τοῦτο σκοπήσομεν· ἡ βασιλεία ἐν τῇ τῶν ὑποχειρίων ἀρχῇ πάντως γνωρίζεται· τί οὖν τῆς βασιλευούσης φύσεως ἐστὶ τὸ ὑπήκοον; τοὺς αἰῶνας πάντως καὶ τὰ ἐν τούτοις ὁ λόγος καταλαμβάνει· ἡ γὰρ βασιλεία σου, φησὶν, βασιλεία αἰώνων· αἰῶνας δὲ λέγων, πᾶσαν ἐκ τοῦ περιέχοντος τὴν ἐν αὐτοῖς συστάσεως κτίσιν περιλαμβάνει τήν τε ὁρατὴν καὶ ἀόρατον· ἐν αὐτοῖς γὰρ ἐκτίσθη τὰ πάντα διὰ τοῦ ποιητοῦ τῶν αἰώνων· εἰ οὖν ἡ βασιλεία πάντοτε μετὰ τοῦ βασιλέως νοεῖται, ἡ δὲ ὑποχείριος φύσις ἄλλό τι παρὰ τὴν ἄρχουσαν ὁμολογεῖται, τίς ἡ ἀτοπία τῶν ἑαυτοῖς μαχομένων, τῶν προστιθέντων μὲν τὸ χρίσμα τῷ κατὰ φύσιν βασιλεῖ ὡς ἀξίωμα, καταγόντων δὲ αὐτὸ τοῦτο εἰς τὴν ὑποχείριον τάξιν ὡς τῆς ἀξίας καταδεέστερον; εἰ μὲν γὰρ τῶν ὑπηκόων κατὰ τὴν φύσιν ἐστὶ, πῶς τῷ τῆς βασιλείας ἀξιώματι τοῦ μονογενοῦς συναρμόζεται χρίσμα βασιλείας γινόμενον; εἰ δὲ τὸ ἡγεμονικὸν αὐτοῦ διὰ τοῦ συμπαραληφθῆναι εἰς τὴν τῆς βασιλείας μεγαλοπρέπειαν δείκνυται, τίς ἡ ἀνάγκη καθαιρεῖσθαι πάντα εἰς ἰδιωτικήν τε καὶ δουλικὴν ταπεινότητα τῇ δουλευούσῃ κτίσει συναριθμούμενον; οὐ γὰρ δὴ τὰ δύο περὶ αὐτοῦ λέγοντα δυνατόν ἐστιν ἐκ ἑκατέρῳ τἀληθῆ λέγειν. ὅτι καὶ ἡγεμονικόν ἐστι καὶ ὑποχείριον· εἰ μὲν γὰρ ἡγεῖται, οὐ κυριεύεται· εἰ δὲ δουλεύει, οὐκέτι μετὰ τῆς βασιλευούσης φύσεως καταλαμβάνεται· ὡς γὰρ μετὰ ἀνθρώπων ἄνθρωποι, καὶ μετὰ ἀγγέλων ἄγγελοι, καὶ πάντα μετὰ τῶν ὁμοφύλων ἐπιγινώσκεται, οὕτω μεθ' ἑνὸς ἑκατέρων ὁμολογεῖσθαι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀναγκαῖον ἐστὶ, ἢ μετὰ τῆς κυριευούσης, ἢ μετὰ τῆς ὑποκυπτούσης φύσεως· μέσον γὰρ τούτων ἐπιγινώσκει ὁ λόγος οὐδέν· ὥστε τινὰ φύσεως ἰδιότητα ἐν μεθορίῳ τοῦ τε κτιστοῦ καὶ τοῦ ἀκτίστου καινοτομηθεῖσαν μεταξὺ τούτων εἶναι νομίζεσθαι· ὡς καὶ ἀμφοτέρων μετέχειν καὶ οὐδέτερον τελείως εἶναι· οὐδὲ γὰρ ἐνδέχεται μίξιν τινὰ τῶν ἐναντίων καὶ συμπλοκὴν ἐννοῆσαι τοῦ κτιστοῦ πρὸς τὸ ἄκτιστον συνανακιρναμένων· καὶ δύο τῶν ἐναντίων εἰς μίαν ὑπόστασιν συμμιγνυμένων· ὡς μὴ μόνον σύνθετον εἶναι τὸ διὰ τῆς ἀλλοκότου ταύτης μίξεως ἀναπλασσόμενον, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀνομοίων ἔχον τὴν σύνθεσιν καὶ κατὰ τὸν χρόνον οὐ συμφωνούντων· τοῦ γὰρ ἀκτίστως ὑφεστῶτος, τὸ διὰ κτίσεως τὴν ὑπόστασιν ἔχον, μεταγενέστερον πάντως ἐστίν.

Εἰ οὖν μεμίχθαι τὴν τοῦ πνεύματος φύσιν πρὸς ἑκάτερα λέγουσιν, ἄρα καὶ τοῦ πρεσβυτέρου πρὸς τὸ νεώτερον μίξιν τινὰ ἐννοήσουσι· καὶ ἔσται κατ' αὐτοὺς ἑαυτοῦ τι πρεσ-

βύτερον, καὶ ἑαυτοῦ τι πάλιν μεταγενέστερον· ὡς καὶ τῷ ἀκτίστῳ τὸ ἀρχαιότερον ἔχειν, καὶ τῷ κτιστῷ τὸ νεώτερον· ἐπεὶ οὖν τοῦτο φύσιν οὐκ ἔχει, ἀνάγκη πάντως τὸ ἕτερον τούτων ἐπὶ τοῦ πνεύματος ἀληθὲς εἶναι λέγειν, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἄκτιστον· καὶ γὰρ κἀκεῖνο ὅσην ἔχει τὴν ἀτοπίαν σκοπήσωμεν· πάντων τῶν ἐν τῇ κτίσει νοουμένων κατ' αὐτὸ τοῦτο τὸ διὰ κτίσεως ἐσχηκέναι τὸ εἶναι τὴν ὁμοτιμίαν ἐχόντων, τίς ἡ αἰτία ἡ τὸ πνεῦμα τῶν λοιπῶν ἀποκρίνουσα εἰς τὸ παρὰ καὶ τῷ υἱῷ συνταχθῆναι; εὑρίσκεται γὰρ ἐκ τῆς ἀκολουθίας τοῦ λόγου, οὐκ ὂν ἐκ τῆς κτίσεως τὸ τῇ ἀκτίστῳ συνθεωρούμενον φύσει· ἢ εἰ ἐντεῦθεν εἴη, μηδὲν πλέον τῆς ὁμοφύλου ἰσχύειν κτίσεως, μηδὲ δύνασθαι τῇ ὑπερκειμένῃ συναρμόζεσθαι φύσει· εἰ δὲ λέγοιεν καὶ κτιστὸν εἶναι καὶ ὑπὲρ τὴν κτίσιν δύνασθαι, πάλιν εὑρίσκεται αὐτὴ πρὸς ἑαυτὴν ἡ κτιστὴ στασιάζουσα φύσις· καὶ μεριζομένη πρὸς τὸ κρατοῦν τε καὶ ὑποχείριον· ὡς τὸ μέν, εὐεργετεῖν· τὸ δέ, εὐεργετεῖσθαι· καὶ τὸ μὲν ἁγιάζειν, τὸ δὲ ἁγιάζεσθαι· καὶ πάντα ὅσα παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος χορηγεῖσθαι τῇ κτίσει πεπίστευται, ἐκείνῳ μὲν παρεῖναι πλουσίως πηγάζοντα καὶ εἰς ἄλλους ὑπερχεόμενα, τὴν δὲ κτίσιν ἐπιδεᾶ τῆς ἐκεῖθεν ἀναδιδομένης εὐεργεσίας καὶ χάριτος καθεστάναι, καὶ ἐκ μετουσίας δέχεσθαι τὴν τῶν ἀγαθῶν κοινωνίαν τῶν ἐκ τοῦ ὁμογενοῦς προσχεομένων· ἀποκληρώσει γὰρ ὅμοιον καὶ προσωποληψίᾳ τὸ τοιοῦτον ἐστὶ μηδεμιᾶς ἐν τῇ φύσει προτιμήσεως οὔσης. μὴ τὰ αὐτὰ δύνασθαι τὰ κατ' οὐδὲν ἀλλήλων ἐν τῷ εἶναι τὴν διαφορὰν ἔχοντα· ἅπερ οὐδένα οἶμαι τῶν εὖ φρονούντων συνομολογεῖν· ἢ γὰρ οὐ παρέχει τοῖς ἄλλοις εἴπερ οὐ φυσικῶς ἔχει· ἢ εἴπερ διδόναι πεπίστευται, τὸ ἔχειν πάντως προωμολόγηται· τοῦτο δὲ μόνης τῆς θείας φύσεως ἴδιόν ἐστι καὶ ἐξαίρετον τὸ παρεκτικὸν ἀγαθῶν εἶναι, αὐτὸ δὲ μηδενὸς ἐπεισάκτου προσδεῖσθαι.

Ἔπειτα καὶ τοῦτο σκοπήσωμεν· τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι τί διὰ τούτου πραγματευόμεθα· ἆρ' οὐχὶ τὸ ζωῆς μετέχειν οὐκέτι θανάτῳ ὑποκειμένης; οὐδένα ἀντειπεῖν οἶμαι τῷ λόγῳ τόν γε καὶ ὁπωσοῦν ἐν χριστιανοῖς ἀριθμούμενον· τί οὖν; ἆρ' ἐν τῷ ὕδατι ἡ ζωοποιός ἐστι δύναμις τῷ συμπαραλαμβανομένῳ πρὸς τὴν τοῦ βαπτίσματος χάριν; ἢ παντὶ δῆλον ὅτι τοῦτο μὲν τῆς σωματικῆς ἕνεκεν διακονίας παρείληπται, οὐδὲν παρ' ἑαυτοῦ πρὸς τὸν ἁγιασμὸν εἰσφερόμενον, εἰ μὴ μεταποιηθείη διὰ τοῦ ἁγιάσματος· τὸ δὲ ζωοποιοῦν τοὺς βαπτιζομένους, τὸ πνεῦμά ἐστι· καθώς φησιν ὁ κύριος περὶ αὐτοῦ τοῦτο λέγων τῇ ἰδίᾳ φωνῇ· ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν· ζωοποιεῖ δὲ οὐκ αὐτὸ μόνον εἰς τὴν τελείωσιν τῆς χάριτος ταύτης διὰ τῆς πίστεως λαμβανόμενον, ἀλλὰ χρὴ τὴν εἰς τὸν κύριον προϋποκεῖσθαι πίστιν, δι' ἧς ἡ ζωτικὴ χάρις τοῖς πιστεύσασι παραγίνεται, καθὼς εἴρηται παρὰ τοῦ κυρίου, ὅτι οὓς θέλει ζωοποιεῖ· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ διὰ τοῦ υἱοῦ διακονουμένη χάρις ἤρτηται τῆς ἀγεννήτου πηγῆς, διὰ τοῦτο προηγεῖσθαι τὴν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς πίστιν ὁ λόγος διδάσκει, τοῦ ζωογονοῦντος τὰ πάντα, καθώς φησιν ὁ ἀπόστολος, ὡς ἂν ἐκεῖθεν ἀφορμηθεῖσαν τὴν ζωοποιὸν χάριν, καθάπερ ἐκ πηγῆς τινος τὴν ζωὴν

πηγαζούσης διὰ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ, ὅς ἐστιν ἡ ἀληθὴς ζωὴ, τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ πνεύματος τελειοῦσθαι τοῖς ἠξιωμένοις· εἰ οὖν ἡ ζωὴ διὰ τοῦ βαπτίσματος, τὸ δὲ βάπτισμα ἐν ὀνόματι πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ πνεύματος ἁγίου τὴν τελείωσιν ἔχει, τί λέγουσιν οἱ τὸ παρεκτικὸν τῆς ζωῆς ἀντ' οὐδενὸς λογιζόμενοι; εἰ γὰρ μικρὰ ἡ χάρις, εἰπάτωσαν τὸ τῆς ζωῆς τιμιώτερον· εἰ δὲ πᾶν ὅ τί περ ἐστὶ τίμιον τῆς ζωῆς ἐστὶ δευτέρας, ἐκείνης λέγω τῆς ὑψηλῆς καὶ τιμίας, ἧ κατ' οὐδὲν ἐπικοινωνεῖ ἡ ἄλογος φύσις, πῶς τολμῶσι τὸ τηλικοῦτον χάρισμα, μᾶλλον δὲ αὐτὸ τὸ παρεκτικὸν τοῦ χαρίσματος κατασμικρύνειν ταῖς ἑαυτῶν ὑπολήψεσι, καὶ κατασπᾷν εἰς τὴν ὑποχείριον φύσιν τῆς θείας τε καὶ ὑψηλῆς διαζεύξαντες; εἶτα καὶ εἰ μικρὸν τὸ τῆς ζωῆς λέγουσι χάρισμα, ὡς μηδὲν διὰ τούτου σεμνόν τε καὶ μέγα τῇ φύσει τοῦ χαριζομένου ἐμφαίνεσθαι, πῶς οὐ λογίζονται τὸ ἀκόλουθον, ὅτι ὁ αὐτὸς ἀναγκάσει λόγος καὶ περὶ τοῦ μονογενοῦς καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ πατρὸς μηδὲν ὑποτίθεσθαι μέγα τῆς αὐτῆς ζωῆς, ἣν διὰ τοῦ πνεύματος ἔχομεν, διὰ τοῦ υἱοῦ παρὰ τοῦ πατρὸς χορηγουμένης;

Ὥστε εἰ μικρὸν ὑπολαμβάνουσι τὸ δῶρον οἱ καὶ τῆς ζωῆς ἑαυτῶν ὑβρισταὶ καὶ πολέμιοι, καὶ διὰ τοῦτο τὸ παρεκτικὸν τῆς χάριτος ταύτης ἀτιμάζειν ἐγνώκασι, μὴ λανθανέτωσαν οὐχ ἑνὶ προσώπῳ τὴν ἀχαριστίαν περιορίζοντες, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπὶ τὴν ἁγίαν τριάδα τὴν βλασφημίαν ἐκτείνοντες· ὥσπερ γὰρ ἡ χάρις ἀδιασπάστως ἀπὸ τοῦ πατρὸς διὰ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ πνεύματος ἐπὶ τῶν ἀξίων ῥέουσα φέρεται, οὕτως καὶ ἡ βλασφημία εἰς τὸ ἔμπαλιν κατὰ διάδοσιν ἀναλύουσα, ἀπὸ τοῦ υἱοῦ ἐπὶ τὸν τῶν ὅλων θεὸν διεξέρχεται· εἰ γὰρ δι' ἀνθρώπου ἀθετηθέντος ὁ ἀποστείλας ἠθέτηται, καίτοι πόσον τὸ μέσον μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἀποστείλαντος, τί χρὴ λέγειν ἡλίκην ὑποσημαίνει κατάκρισιν τοῖς κατατολμῶσι τοῦ πνεύματος; τάχα διὰ τοῦτο ἀσυγχώρητον κρίμα κατὰ τῆς τοιαύτης βλασφημίας κατὰ τοῦ νομοθέτου κεκύρωται· ἐπειδὴ πᾶσα δι' αὐτοῦ ἡ μακαρία τε καὶ θεία φύσις ἐν τῇ προαιρέσει τοῦ βλασφημοῦντος συγκαθυβρίζεται· ὥσπερ γὰρ ὁ εὐσεβῶς τὸ πνεῦμα δεξάμενος εἶδεν ἐν τῷ πνεύματι τοῦ μονογενοῦς τὴν δόξαν, τὸν δὲ υἱὸν ἰδὼν τὴν εἰκόνα εἶδε τοῦ ἀορίστου, καὶ διὰ τῆς εἰκόνος ἐνετυπώσατο τῇ γνώσει ἑαυτοῦ τὸ ἀρχέτυπον, οὕτω δηλαδὴ καὶ ὁ κατα . . . μένος καὶ καταφρονητὴς ἐπειδὰν ἀποθρασύνηται τί κατὰ τῆς δόξης τοῦ πνεύματος, διὰ τῆς αὐτῆς ἀκολουθίας ἐπὶ τὸν πατέρα διὰ τοῦ υἱοῦ τὴν βλασφημίαν ἐξέτεινε· οὐκοῦν φοβητέον τοῖς γε νοῦν ἔχουσι, μὴ κατατολμᾷν τῆς τοιαύτης θρασύτητος ἧς τὸ πέρας παντελής ἐστιν ἀφανισμὸς τοῦ τολμήσαντος· ἀλλ' ὅση δύναμις, ὑψοῦν μὲν τῷ λόγῳ τὸ πνεῦμα, ὑψοῦν δὲ καὶ πρὸ τοῦ λόγου κατὰ διάνοιαν· οὐ γὰρ δυνατόν ἐστι συναναβῆναι τῇ διανοίᾳ τὸν λόγον· καὶ ἐπειδὰν ἐπὶ τὸ ἀκρότατον φθάσῃς τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως, εἰς ὅσον ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἐξικνεῖται ὕψος καὶ μέγεθος νοημάτων, τότε νόμιζε κάτω εἶναι τῆς ἐπιβαλλούσης ἀξίας, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῇ ψαλμῳ-

δίᾳ, ὅτι μετὰ τὸ ὑψῶσαι κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, τότε μόγις προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν αὐτοῦ· τό τε αἴτιον τῆς ἀκαταλήπτου ἀξίας οὐδὲν ἄλλο φησιν, ἢ ὅτι ἅγιός ἐστιν.

Εἰ οὖν πᾶν ὕψωμα δυνάμεως ἀνθρωπίνης κάτω τῆς μεγαλοπρεπείας τοῦ προσκυνουμένου ἐστὶ, τοῦτο γὰρ ὁ λόγος διὰ τοῦ ὑποποδίου τῶν ποδῶν ὑπαινίσσεται, τίς ἡ ματαιότης τῶν οἰομένων ἔχειν τινὰ δύναμιν ἐν ἑαυτοῖς τοσαύτην, ὥστε ἐπ' αὐτοῖς εἶναι τὸ κατ' ἀξίαν τῆς τιμῆς ὁρίζειν τῇ ἀτιμήτῳ φύσει; καὶ διὰ τοῦτο, καί τινων τῶν εἰς τιμὴν ἐπινοουμένων ἀνάξιον κρίνειν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὡς τῆς δυνάμεως αὐτῶν μείζονα δυναμένης, ἢ ὅσον χωρεῖ ἡ ἀξία τοῦ πνεύματος; ὢ τῆς ἐλεεινῆς αὐτῶν καὶ ταλαιπώρου παραπληξίας, τῶν μὴ συνιέντων αὐτοί τε τινές εἰσιν οἱ ταῦτα διαλεγόμενοι, καὶ τί τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ᾧ δι' ὑπερηφανίας ἑαυτοὺς ἀντεξάγουσι· τίς εἴποι τοῖσδε λαοῖς ὅτι ἄνθρωποι εἰσὶ πνεῦμα πορευόμενον καὶ οὐκ ἐπιστρέφον, ἐν μήτρᾳ γυναικὸς διὰ ῥυπαρᾶς συλλήψεως οἰκοδομούμενοι, καὶ εἰς γῆν ῥυπαρὰν πάντες ἀναλυόμενοι, χόρτῳ προσεικασμένην τὴν ζωὴν λαχόντες; οἳ ἐπ' ὀλίγον διὰ τῆς βιωτικῆς ἀπάτης ἀνθήσαντες, πάλιν ἀποξηραίνονται, καὶ τὸ ἄνθος περὶ αὐτοὺς καταῤῥυὲν ἀφανίζεται· οὔτε τί ὄντες πρὸ τῆς γενέσεως, καὶ εἰς ὅ τι μεταχωρήσουσιν, οὐκ ἀκριβῶς ἐπιστάμενοι, τῆς ψυχῆς τὴν ἰδίαν λῆξιν, ἕως ἂν ἐπιμένῃ τῇ σαρκὶ, ἀγνοούσης· ταῦτα οἱ ἄνθρωποι.

Τὸ δὲ πνεῦμα τὸ ἅγιον πρῶτον μὲν ἀπὸ τῶν κατὰ φύσιν ἁγίων ἐκεινό ἐστιν ὅπερ ὁ πατὴρ κατὰ φύσιν ἅγιος, καὶ ὁ μονογενὴς ὡσαύτως, οὕτω καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· καὶ μετὰ τὸ ζωοποιὸν πάλιν, καὶ κατὰ τὸ ἄφθαρτον τὲ καὶ ἀναλλοίωτον καὶ ἀΐδιον δίκαιον σοφὸν εὐθὲς ἡγεμονικὸν ἀγαθὸν δυνατὸν ἀγαθῶν πάντων παρεκτικὸν, καὶ πρό γε ἁπάντων αὐτῆς τῆς ζωῆς· πανταχοῦ ὂν, καὶ ἑκάστῳ παρὸν, καὶ τὴν γῆν πληροῦν, καὶ ἐν οὐρανοῖς μένον, ἐν ταῖς ὑπερκοσμίοις δυνάμεσιν ἐκχεόμενον, πάντα πληροῦν κατὰ τὴν ἀξίαν ἑκάστου, καὶ αὐτὸς πλῆρες μένον, μετὰ πάντων ὂν τῶν ἀξίων, καὶ τῆς ἁγίας τριάδος οὐ χωριζόμενον· ἀεὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ ἐρευνᾷ, ἀεὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ λαμβάνει, καὶ ἀποστέλλεται, καὶ οὐ χωρίζεται, καὶ δοξάζεται, καὶ δόξαν ἔχει· ὁ γὰρ ἄλλῳ δόξαν δίδωσι, δῆλον ὅτι ἐν ὑπερβαλλούσῃ δόξῃ καταλαμβάνεται· πῶς γὰρ δοξάζει τὸ δόξης ἄμοιρον, ἐὰν μή τι φῶς ᾖ, πῶς τὴν τοῦ φωτὸς ἐπιδείξεται χάριν; οὕτως οὐδὲ τὴν δοξαστικὴν δύναμιν ἐπιδείξεται, ὃ ἂν μὴ αὐτὸ ᾖ δόξα καὶ τιμὴ καὶ μεγαλωσύνη καὶ μεγαλοπρέπεια· δοξάζει οὖν τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν τὸ πνεῦμα· ἀλλ' ὁ εἰπὼν ἀψευδής ἐστι, τοὺς δοξάζοντάς με δοξάζω· ἐγώ σε ἐδόξασα, φησὶ πρὸς τὸν πατέρα ὁ κύριος· καὶ πάλιν, δόξασόν με τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον ἀπ' ἀρχῆς παρὰ σοὶ πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι· ἀποκρίνεται ἡ θεία φωνή· καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω· ὁρᾷς τὴν ἐγκύκλιον τῆς δόξης διὰ τῶν ὁμοίων περιφορὰν; δοξάζεται ὁ υἱὸς ὑπὸ τοῦ πνεύματος· δοξάζεται ὑπὸ τοῦ υἱοῦ ὁ πατήρ· πάλιν τὴν δόξαν ἔχει

παρὰ τοῦ πατρὸς ὁ υἱός· καὶ δόξα τοῦ πνεύματος ὁ μονογενὴς γίνεται· τίνι γὰρ ἐνδοξασθήσεται ὁ πατὴρ εἰ μὴ τῇ ἀληθινῇ τοῦ μονογενοῦς δόξῃ; ἐν τίνι δὲ πάλιν ὁ υἱὸς δοξασθήσεται, εἰ μὴ ἐν τῇ μεγαλωσύνῃ τοῦ πνεύματος; οὕτω πάλιν καὶ ἀνακυκλούμενος ὁ λόγος τὸν υἱὸν μὲν δοξάζει διὰ τοῦ πνεύματος, διὰ δὲ τοῦ υἱοῦ τὸν πατέρα.

Εἰ οὖν τοσαύτη τοῦ πνεύματος ἡ μεγαλωσύνη, καὶ εἴ τι καλὸν, καὶ εἴ τι ἀγαθὸν παρὰ τοῦ θεοῦ διὰ τοῦ μονογενοῦς, ἐν τῷ πάντα ἐν πᾶσιν ἐνεργοῦντι πνεύματι τελειοῦται· τί ἐκπολεμοῦσιν ἑαυτῶν τῇ ἰδίᾳ ζωῇ; τί ἀπαλλοτριοῦνται τῆς τῶν σωζομένων ἐλπίδος; τί ἀποκόπτουσιν ἑαυτῶν ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν θεὸν προσκολλήσεως; πῶς γάρ τις προσκολληθήσεται τῷ κυρίῳ, μὴ τοῦ πνεύματος τὴν συνάφειαν ἡμῶν πρὸς αὐτὸν ἐνεργοῦντος; τί ζυγομαχοῦσι πρὸς ἡμᾶς περὶ λατρείας καὶ προσκυνήσεως; τί κατηρωνεύονται διὰ τῆς λατρείας ὀνόματος κατὰ τῆς θείας τε καὶ ἀπροσδεοῦς φύσεως, ἐὰν σωθῆναι θελήσωσι; σὸν κέρδος ἐστὶ τοῦ αἰτοῦντος ἡ δέησις, οὐχὶ τιμὴ τοῦ παρέχοντος· τί οὖν ὡς χαριζόμενος πρόσῃ τῷ εὐεργέτῃ; μᾶλλον δὲ οὐδὲ εὐεργέτην τὸν τῶν ἀγαθῶν παρεκτικὸν ἀξιοῖς ὀνομάζειν; ἀλλὰ τοῦ ζῆν ἀντεχόμενος τὸν ζωοποιὸν ἀτιμάζεις; καὶ τὸν ἁγιασμὸν ζητῶν, παραλογίζῃ τὸν τὴν χάριν τοῦ ἁγιασμοῦ διανέμοντα; καὶ τὸ διδόναι τὰ ἀγαθὰ οὐκ ἀρνούμενος αὐτὸν ἔχειν τὴν δύναμιν, τοῦ αἰτεῖσθαι κρίνεις ἀνάξιον; οὐδὲ τοῦτο λογιζόμενος ὅσῳ μεῖζόν ἐστι τὸ δοῦναι τί ἀγαθὸν, τοῦ αἰτηθῆναι· τῷ μὲν γὰρ αἰτηθέντι, οὐ πάντως προσμαρτυρεῖ τὸ μεγαλεῖον ἡ αἴτησις· δυνατὸν γάρ ἐστιν αἰτηθῆναί τι καὶ τὸν μὴ ἔχοντα· ἐπὶ γὰρ τῇ προαιρέσει τοῦ αἰτοῦντός ἐστι· ὁ δὲ παρασχὼν τί ἀγαθὸν ἀναμφίβολον τῆς προσούσης αὐτῷ δυνάμεως πεποίηται τὴν ἐπίδειξιν· τί οὖν τὸ μεῖζον αὐτῷ προσμαρτυρῶν, λέγω δὲ τὸ δύνασθαι διδοῦναι πᾶν ὅ τι καλὸν, ὡς μεγάλου τινὸς ἀποστερεῖς τῆς αἰτήσεως; καίτοι τοῦτο πολλάκις, καθὼς εἴρηται, καὶ ἐπὶ τῶν οὐδενὸς κυρίων δι' ἀπάτης τοῦ προσιόντος γίνεται· αἰτοῦσι καὶ παρὰ τῶν εἰδώλων οἱ τῆς ματαιότητος δοῦλοι τὰ κατὰ γνώμην αὐτοῖς· ἀλλ' οὐ περὶ τοῦτο δόξαν τινὰ προστίθησι τοῖς εἰδώλοις ἡ αἴτησις· κἀκεῖνο καὶ δι' ἀπάτης αὐτῶν παρέχοντες προσδοκίᾳ τοῦ μετασχεῖν τινος ὧν ἐλπίζουσιν, αἰτοῦντες οὐ διαλείπουσι· σὺ δὲ πεπεισμένος οἵων καὶ ὅσων παρικτικόν ἐστι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὑπερορᾷς τῆς αἰτήσεως; καὶ καταφεύγεις ἐπὶ τὸν νόμον τὸν κελεύοντα κύριον τὸν θεὸν προσκυνεῖν, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύειν;. πῶς οὖν αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις, εἰπέ μοι, ἀποσχίσας αὐτὸν τῆς πρὸς τὸν μονογενῆ καὶ τὸ πνεῦμα ἑαυτοῦ συναφείας; ἀλλ' αὕτη ἰουδαϊκὴ ἡ προσκύνησις.

Ἀλλ' ἐρεῖς ὅτι πατέρα ἐννοῶν, καὶ τὸν υἱὸν τῇ προσηγορίᾳ συμπεριέλαβον· τὸν δὲ υἱὸν, εἰπέ μοι, τῇ διανοίᾳ λαβὼν, ἆρ' οὐ συμπαρεδέξω καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον; οὐκ ἂν ἀντείποις· πῶς γὰρ αὐτὸν ὁμολογήσεις, μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ; πότε οὖν τοῦ υἱοῦ τὸ πνεῦμα χωρίζεται, ὥστε τοῦ πα-

τρὸς προσκυνουμένου, μὴ συμπαραλαμβάνεσθαι μετὰ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ πνεύματος τὴν προσκύνησιν; αὐτὴν δὲ τὴν προσκύνησιν τί ποτε εἶναι λογίζονται; ἣν ὡς ἐξαίρετόν τι γέρας τῷ ἐπὶ πάντων θεῷ χαριζόμενοι, καὶ ἕως τοῦ μονογενοῦς ἐσθ' ὅτε τὴν τιμὴν ταύτην διαβιβάζοντες, ἀπαξιοῦσι τὸ πνεῦμα τοῦ τοιούτου γέρως· ἡ μὲν γὰρ ἀνθρωπίνη συνήθεια τὴν πρὸς τὸ ἔδαφος τῶν ὑποχειρίων ἐπίκλισιν, ἣν ἀσπαζόμενοι τοὺς δυνατωτέρους ἐπιτηδεύουσι, τοῦτο προσαγορεύει προσκύνησιν· καθὼς φαίνεται καὶ ὁ πατριάρχης Ἰακὼβ τοῦ ἀδελφοῦ τὴν ὀργὴν ἱλεούμενος τὸ καταδεέστερον ὑπὸ ταπεινοφροσύνης διὰ τοῦ τοιούτου σχήματος ἐν τῇ ὑπαντήσει πρὸς αὐτὸν ἐπιδείκνυσθαι· προσεκύνησε γάρ φησι τρίτον ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ οἱ τοῦ Ἰωσὴφ ἀδελφοὶ, ἕως αὐτοί τε ἠγνόουν, κἀκεῖνος τὴν ἄγνοιαν πρὸς αὐτοὺς ὑπεκρίνετο, διὰ τὸ ὑπερέχον τοῦ ἀξιώματος, τῇ προσκυνήσει τὴν δυναστείαν ἐτίμησαν· προσκυνεῖ δὲ ὁ μέγας Ἀβραὰμ τοὺς Χετταίους τοὺς ἐγχωρίους ὁ ἔπηλυς· δεικνὺς οἶμαι δι' ὧν ἐποίει, ὅσον οἱ αὐτόχθονες τῶν παροικούντων ἐπικρατέστεροι· καὶ πολλὰ τοιαῦτα λέγειν ἐστὶν ἔκ τε τῶν ἀρχαίων διηγημάτων, καὶ ἐκ τῶν παρόντων τοῦ βίου ὑποδειγμάτων.

Ἆρ' οὖν τοῦτο νοοῦσι καὶ αὐτοὶ τὴν προσκύνησιν; καὶ πῶς οὐ καταγέλαστον τὸ μήτε τούτου οἴεσθαι δεῖν ἀξιοῦν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον οὗ καὶ τοὺς Χαναναίους ὁ πατριάρχης ἠξίωσεν; ἢ ἄλλην τινὰ παρὰ ταύτην νομίζουσι τὴν προσκύνησιν, ὡς τὴν μὲν ἀνθρώποις, τὴν δὲ τῇ ὑπερεχούσῃ φύσει προσήκουσαν; πῶς οὖν καθόλου τὴν προσκύνησιν ἀθετοῦσιν ἐπὶ τοῦ πνεύματος, μηδὲ τὴν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων συγκεχωρημένην αὐτῷ χαριζόμενοι; τίνα δὲ καὶ νομίζουσιν ἰδίως ἀποτετάχθαι τῷ θεῷ προσκυνήσεως τρόπον; τὸ εἰπεῖν τῷ ῥήματι, ἢ τὸ ἐνεργῆσαι τῷ σχήματι; ἢ ταῦτα μὲν καὶ πρὸς ἀνθρώπους ἐστὶ κοινά· καὶ γὰρ λέγεται καὶ ἐπ' ἀνθρώπων τὰ ῥήματα καὶ ἐνεργεῖται τὰ σχήματα· τί οὖν ἐπὶ θεοῦ τὸ ἐξαίρετον; ἢ παντὶ δῆλον τῷ καὶ ὁποσονοῦν διανοίας μετέχοντι, ὅτι θεοῦ μὲν ἄξιον δῶρον ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἔχει οὐδέν· τῶν γὰρ ἀγαθῶν ἡμῶν ὁ ποιητὴς ἡμῶν χρείαν οὐκ ἔχει· ἡμεῖς δὲ οἱ ἄνθρωποι τὰς τιμητικὰς ταύτας καὶ ἀγαπητικὰς ἐνδείξεις, ἃς ἐπ' ἀλλήλων ποιούμεθα, ἕτερον τοῦ ἑτέρου ταπεινότερον εἶναι τῇ ὁμολογίᾳ τῆς τοῦ πέλας ὑπεροχῆς ἐνδεικνύμενοι, ταύτας μετηνέγκαμεν εἰς τὴν θεραπείαν τῆς κρείττονος φύσεως τῶν ἐν ἡμῖν τὰ τίμια, τῇ ἀτιμήτῳ φύσει δωροφοροῦντες· καὶ διὰ τοῦτο ἐπειδὴ προσιόντες βασιλεῦσιν ἢ δυνάσταις οἱ ἄνθρωποι ὑπὲρ ὧν ἂν γενέσθαι τί αὐτοῖς παρὰ τῶν δυναστευόντων θελήσωσι, οὐ ψιλὴν προσάγουσι τοῖς κρατοῦσι τὴν αἴτησιν, ἀλλ' ὡς ἂν μάλιστα πρὸς οἶκτον καὶ εὔνοιαν ἑαυτῶν ἐπαγάγοιντο, ταπεινοῦνται τῷ λόγῳ, καὶ προσκυνοῦσι τῷ σχήματι, καὶ γονάτων ἅπτονται, καὶ εἰς ἔδαφος πίπτουσι, καὶ διὰ πάντων οἰκτιζόμενοι συνήγορον τῆς αἰτήσεως ἑαυτῶν προβάλλονται· δι' ὧν ποιοῦσι τὸν ελ . . . διὰ τοῦτο οἱ τὴν ἀληθῆ δυναστείαν ἐπιγνωκότες· δι' ἧς πάντα διοικεῖται τὰ ὄντα . . . τες ὑπὲρ ὧν ἂν ᾖ φίλον αὐτοῖς· οἱ μὲν ταπεινοὶ τὰς ψυ-

χὰς παρὰ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ . . . ζομένων· οἱ δὲ ὑψηλοὶ τὴν διάνοιαν παρὰ τῶν αἰωνίων καὶ ἀποῤῥήτων ἐλπίδων ἐπειδὴ οὐκ ἔχουσιν πῶς αἰτήσωσιν, οὐδὲ χωρεῖ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἐνδείξασθαί τινα τιμὴν πρὸς τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς δόξης φθάνουσαν, μετήνεγκε τὴν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων νενομισμένην θεραπείαν εἰς τὴν τοῦ θείου τιμήν· καὶ τοῦτο ἐστὶν ἡ προσκύνησις, ἡ μετὰ ἱκεσίας καὶ ταπεινότητος τῶν καταθυμίων τινὸς αἰτήσεως γινομένη· διὸ καὶ Δανιὴλ κάμπτει τῷ κυρίῳ τὰ γόνατα, ἐπὶ τοῦ αἰχμαλώτου λαοῦ τὴν φιλανθρωπίαν αἰτούμενος· καὶ ὁ τὰς ἀσθενείας ἡμῶν βαστάσας, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ἐντυγχάνων, διὰ τοῦ ἀνθρώπου ὃν ἀνέλαβε προσπίπτειν ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἐν καιρῷ προσευχῆς ὑπὸ τοῦ εὐαγγελίου ἱστόρηται· καὶ τούτῳ τῷ σχήματι τὴν εὐχὴν ἐποιεῖτο· νομοθετῶν οἶμαι τῇ ἀνθρωπίνῃ ζωῇ, τὸ μὴ ἀπαυθαδιάζεσθαι ἐπὶ τοῦ καιροῦ τῆς αἰτήσεως, ἀλλὰ διὰ πάντων πρὸς τὸ ἐλεεινὸν μεθαρμόζεσθαι· ἐπειδὴ κύριος ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν· καί πη ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται. Εἰ οὖν ἡ προσκύνησις οἷον ἱκετηρία τίς ἐστι, εἴτε συνηγορία προβεβλημένη τοῦ σκοποῦ τῆς αἰτήσεως, ἡ δὲ αἴτησις πρὸς τὸν τῆς δυνάμεως κύριον γίνεται, τίς ἡ διάνοια τῆς καινῆς ταύτης νομοθεσίας; οὐδὲ . . . παρὰ τοῦ διδόντος αἰτεῖν, μήτε ὑποκύπτειν τῷ ἄρχοντι, μήτε θεραπεύειν τὸν δυναστεύοντα. . . . . .

Reliqua desiderantur.

S. Silvestri I. papae opus incognitum adversus Iudaeos laudat apud nos Leontius hierosol. p. 134, paucis verbis in medium prolatis. Nunc ecce eiusdem operis paulo maiorem sectionem in catena inedita ad Lucae evangelium observavi, eamque heic recitare pretium operae indico.

ΣΙΛΒΕΣΤΡΟΥ.

Εἰ δέ τισιν ἀδύνατον δοκεῖ ἐν ἑνὶ δύο εἶναι τινὰ, καὶ ἅμα μὲν κατέχεσθαι, ἅμα δὲ σταυροῦσθαι, καὶ τὸ ἓν τούτων ὑπομένειν τὴν ὕβριν, ἀνθρωπίνῳ ὑποδείγματι τοῦτο ἀποδεῖξαι πειράσομαι· ἡ βασιλικὴ πορφυρὶς, ἔριον ἦν· τούτῳ μιγὲν τῆς κογχύλης τὸ αἷμα, χροιὰν πορφυρέαν αὐτῷ παρέσχεν· ὅτε οὖν ἐνήθετο τοῖς δακτύλοις, καὶ ἐκυκλώθετο γινόμενον στήμων, ποῖον ἄρα τὴν στρέψιν ὑπέμενε; τὸ ἔριον ἢ ἡ βαφή; δῆλον ὅτι τὸ ἔριον· χρὴ τοίνυν ὁμοιῶσαι τῷ μὲν ἐρίῳ τὸν ἄνθρωπον, τῇ δὲ πορφυρέᾳ χροιᾷ τὸν θεὸν λόγον, ὃς ἥνωτο ἐν τῷ πάθει τῷ σταυρῷ, ἀλλὰ τῷ πάθει παντελῶς οὐχ ὑπέπεσεν. Εἰ δὲ οὐκ ἀρκεῖ τὸ ῥηθὲν ὑπόδειγμα, προσθήσω καὶ ἕτερον. Δυνατόν ἐστι δένδρον ἔχον ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀκτῖνα τοῦ ἡλίου τμηθῆναι· ἐν τῷ οὖν τέμνεσθαι, θεωροῦμεν ὅτι τὴν πληγὴν τοῦ τέμνοντος σιδήρου ἡ ἀκτὶς πρώτη ὑποδέχεται πρὶν ἢ τὸ ξύλον ὑποδέξασθαι· ἀλλ' ἡ λαμπεδὼν, καίτοι ἐκεῖ οὖσα, οὔτε τμηθῆναι οὔτε διακοπῆναι δύναται· οὕτω οὖν καὶ ἡ θεότης οὔτε χωρισθῆναι ἠδύνατο οὔτε τμηθῆναι καὶ παθεῖν· τοῦτο δὲ ὑπέπεσε τῷ πάθει, ὃ καθάπερ ξύλον καὶ δεθῆναι ἠδύνατο καὶ κρατηθῆναι. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ὑποδείγματα εἴρηται εὐτελῆ παρ' εὐτελοῦς καὶ θνητοῦ ἀνθρώπου, ἀμυδράν τινα ἔννοιαν τῆς φρικτῆς οἰκονομίας παραστῆσαι τοῖς πιστοῖς ὀφείλοντα· οὐ μὴν δυνατὸν τοῦ παντὸς ἐφικέσθαι, ὅτι μηδὲ δύναται κτιστὴ φύσις καταλαμβάνειν τὴν ἄκτιστον καὶ ἀκατάληπτον οὐσίαν ἐκείνην τοῦ λόγου, ὃς τούτου ἕνεκεν ἀναλαβεῖν σάρκα ἐκ τοῦ ἡμετέρου φυράματος κατηξίωσεν, ἵνα ἡμᾶς θείας κοινωνοὺς ἀπεργάσηται φύσεως, καὶ ἑνώσῃ ἑαυτῷ τὴν ἡμετέραν φύσιν· ἕνωσιν δέ φημι ἀσύγχυτον καὶ ἄτρεπτον καὶ ἀναλλοίωτον καὶ ἣν ἐπίσταται μόνος αὐτός.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΚΥΡΙΛΛΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΖΩΟΠΟΙΟΥ ΤΡΙΑΔΟΣ. (1)

Ἔδει μὲν πάντας τοὺς τῇ προσηγορίᾳ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ λαμπρυνομένους, καὶ πρόβατα εἶναι σεμνυνομένους τοῦ τὴν ψυχὴν τεθεικότος ποιμένος ὑπὲρ ἡμῶν, τῆς τοῦ ποιμένος ἀκούειν φωνῆς, καὶ τὴν ὑπ' ἐκείνου δεικνυμένην νέμεσθαι πόαν, καὶ τοῖς τῆς εὐαγγελικῆς πίστεως ὅροις καὶ νόμοις ἐμμένειν, καὶ τὴν ἁπλῆν τῶν ἀποστόλων στέργειν διδασκαλίαν· ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ πληγέντες τύφῳ, καὶ δόξης κενῆς ἐρασθέντες, καὶ ἑαυτοὺς ἀγνοήσαντες, τὰ τῆς πεπλανημένης αὐτῶν ἐννοίας κυήματα, τῆς θεοπνεύστου διδασκαλίας προυτίμησαν, καὶ τῆς εὐθείας εἰς τὴν ἄνω πόλιν ἀγούσης ὁδοῦ παρατραπέντες, εἰς πολυσχεδεῖς καὶ θανατηφόρους ἐχώρησαν ἀτραπούς, πάντες μὲν ὁμοίως πλανώμενοι, οὐ τὴν αὐτὴν δὲ τῆς πλάνης ὁμοίως μετιόντες ὁδὸν, ἀλλὰ διαφόρως τῇ τῶν λογισμῶν ἀκολουθοῦντες ἀπάτῃ, ἡγοῦμαι πρέπειν τοῖς τὴν βασιλικὴν καὶ τετριμμένην ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν ὁδεύουσιν, ἐλεεῖν τε τοὺς πλανωμένους, καὶ τὴν ἀπάτην γυμνοῦν, καὶ τὴν εὐσέβειαν ὑποδεικνῦναι, καὶ ἐποδηγεῖν τοὺς ἑπομένους, καὶ τῆς ἑκατέρωσε παρατροπῆς ἀπείργειν, ἕως ἂν τὴν βασιλίδα πόλιν καταλάβωσι.

(1) Hoc opusculum prorsus differt a thesauro eiusdem Cyrilli edito, in quo pariter agitur de S. Trinitate, sed alia ratione et scopo, ut mox dicetur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α.

Ὅτι περὶ πολλοῦ ποιεῖται ὁ θεὸς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίαν.

Τούτου γὰρ χάριν καὶ ὁ τῶν ὅλων σωτὴρ εἰς τὴν οἰκουμένην ἀπέστειλε τῶν ἀποστόλων τὸν ἱερὸν χορὸν, ἵνα ταῖς ἀκτῖσι τῆς θεογνωσίας τοὺς ἐν τῷ σκότει τῆς ἀγνοίας συντεθραμμένους φωτίσωσιν; ἵνα τὰ διασκεδασμένα πρόβατα καὶ τοῖς λύκοις προκείμενα συναγάγωσί τε καὶ ποιμάνωσιν ἐμμελῶς, ἵνα τὴν ἀγριέλαιον εἰς καλλιέλαιον τῇ τοῦ πνεύματος μεταβάλλωσι τέχνῃ, ἵνα τοὺς κρυπτομένους τῷ βυθῷ τῆς ἀσεβείας, τῷ τῆς διδασκαλίας ἁλιεύσωσι λόγῳ· ἐπειδὴ τοίνυν καὶ τῷ ποιητῇ τῶν ἀνθρώπων πάντων ἥδιστον τῶν ἀνθρώπων ἡ σωτηρία, καὶ τῇ φύσει δὲ δοκεῖ τὸ τῷ πέλας ἐπαμύνειν δεομένῳ κηδεμονίας, τὸ δοθὲν ἡμῖν ὑπὸ τοῦ κυρίου τῆς γνώσεως τάλαντον ἐπὶ τοὺς τραπεζίτας καὶ ἡμεῖς καταβάλλωμεν, ἵνα μὴ τῷ ἀργῷ συγκαταδικασθῶμεν οἰκέτῃ· καὶ τῶν θείων δογμάτων τὴν διδασκαλίαν προθήσομεν, τοῖς τε εἰδόσιν εἰς ἀνάμνησιν, καὶ τοῖς ἀγνοοῦσιν εἰς μάθησιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β.

Τίς ὁ χαρακτὴρ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ λόγου.

Κηρυττέτω δὲ τὴν εὐαγγελικὴν ὁ λόγος πίστιν ἁπλοϊκῶς οὕτω καὶ διδασκαλικῶς, μὴ διαλεκτικῶς, μηδ' ἀντιλογικῶς, ἀλλ' ἐκ κλήσεως θεοῦ προσφόρως, κατανυκτικῶς μὴ ἐπιδεικτικῶς, διδακτικῶς μὴ δικανικῶς, τεχνολογίας ἀπηλλαγμένος, θεολογίᾳ κεχρημένος· μὴ πολυπραγμονῶν τὰ ἀνέφικτα, μὴ ἐρευνῶν τὰ ἀπερινόητα, μὴ νῷ καὶ λόγῳ τὰ ἀχώρητα περιγράφων, μὴ τεχνικαῖς τὸν ἀριστοτέχνην ὑποβάλλων μεθόδοις, μὴ

τὴν πίστιν ἐῶν, καὶ τὴν ἀπόδειξιν ἀπατῶν· τοῖς ἁλιεῦσιν ἑπόμενος, τὸν σκυτοτόμον ἰχνηλατῶν, ὑπὸ τοῦ τελώνου ποδηγούμενος, τῷ προφητικῷ καταυγαζόμενος λύχνῳ, τῷ εὐαγγελικῷ φωτιζόμενος ἡλίῳ, μηδὲν τῶν οἰκείων λογισμῶν ἀναμιγνὺς, πάντα δὲ τὰ τοῦ παναγίου πνεύματος ὑφαίνων διδάγματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Ὅτι ὡς πρὸς εὐσεβεῖς ἡ διδασκαλία γενήσεται.

Οὗτος γὰρ τῆς θείας διδασκαλίας ὁ ὅρος· τὰς μὲν οὖν αἱρετικὰς βλασφημίας ἐν ἑτέροις ἤδη συγγράμμασιν διηλέγξαμεν (1), χωρὶς ἑκάστην διαλαβόντες, καὶ τοῦ τῆς ἀπάτης γυμνώσαντες προκαλύμματος, καὶ γυμνὴν δείξαντες τὴν ἀσέβειαν· νῦν δὲ θεοῦ διδόντος τοῖς τροφίμοις τῆς πίστεως τὰ τῆς ἐκκλησίας θεόσδοτα προθήσομεν δόγματα· μήτε τῷ μήκει τοῦ λόγου κόρον τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἐπεισάγοντες, μήτε τῇ βραχυλογίᾳ τὴν ἀκρίβειαν παραφθείροντες, ἀλλ' ἀμφοτέρων τῶν ἄκρων τὴν μέσην αἱρούμενοι· ἵνα μήτε τῷ πλήθει τοὺς ἀκούοντας ἀποκναίσωμεν, καὶ σαφῆ τὴν διδασκαλίαν τῆς θεογνωσίας προσοίσωμεν· ἄρξομαι δὲ ἄνωθεν πρὸς αὐτὴν δραμὼν τῶν ἀγαθῶν τὴν πηγήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ.

Ὁποίας δεῖ διαλήψεις ἔχειν περὶ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός.

Ἡμεῖς, ὦ τῆς τριάδος ἐρασταὶ καὶ προσκυνηταὶ καὶ κήρυκες μεγαλόφωνοί τε καὶ μεγαλόφρονες, πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα ἄναρχον καὶ ἀγέννητον, ἀεὶ ὄντα πατέρα, οὐχ' ὕστερον τοῦτο κτησάμενον, οὐ γὰρ ἦν ὅτε οὐκ ἦν, ἀλλ' ἄνωθεν ἦν πατήρ.

(1) Scilicet in thesauri libris editis, quibus haereticos refutavit. Nunc fidei simplicem spondet orthodoxis expositionem Cyrillus.

οὐδὲ γέγονε πρῶτον υἱὸς, εἶτα πατὴρ κατὰ τὴν τῶν σωμάτων ἀκολουθίαν, ἀλλ' ἀφ' οὗπερ ἐστὶν, ἀεὶ δέ 'στι, πατὴρ κα' ἔστι καὶ καλεῖται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε.

Ὁποῖα δεῖ περὶ τοῦ υἱοῦ φρονεῖν.

Πιστεύομεν εἰς ἕνα υἱὸν συναΐδιον τῷ γεννήσαντι, οὐκ ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαβόντα, ἀλλ' ἀεὶ ὄντα, καὶ σὺν πατρὶ ὄντα· ἀφ' οὗ γὰρ πατὴρ, ἀεὶ δὲ πατὴρ, ἐξ ἐκείνου υἱός· ἀχωρίστως γὰρ ἔχει ταῦτα πρὸς ἄλληλα, τά τε ὀνόματα, καὶ τὰ πράγματα· εἰ οὐκ ἀεὶ δὲ ὁ υἱὸς, ἀλλ' ἦν ὅτε οὐκ ἦν, οὐδὲ ἀεὶ ὁ πατήρ· ἀφ' οὗ γὰρ ἐγέννησε, τοῦτο ἔχει τὸ ὄνομα. εἰ δὲ ἀεὶ ὁ θεὸς, καὶ πατὴρ (βλάσφημον γὰρ τῷ ὄντι, ὑπὸ χρόνους ποιῆσαι τὸν τῶν χρόνων ποιητὴν, καὶ χρονικοῦ διαστήματος ἀποφῆναι δευτέραν τὴν ἄχρονον καὶ ὑπὲρ χρόνον γέννησιν) ἀεὶ ὁ υἱὸς, ἐκ τοῦ πατρὸς μὲν ἀῤῥήτως γεννηθεὶς, μετὰ τοῦ πατρὸς δὲ ἀεὶ ὢν, καὶ σὺν τῷ πατρὶ γνωριζόμενος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϛ.

Ὅτι τὸν υἱὸν τῷ πατρὶ συναΐδιον διδάσκουσιν αἱ γραφαί.

Ἐν ἀρχῇ, φησὶν, ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος· οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν· ὁ δὲ ἐν ἀρχῇ ὢν, πότε οὐκ ἦν; οὔτε γὰρ εἶπεν, ὅτι ἐν ἀρχῇ ἐγένετο, ἀλλ' ἐν ἀρχῇ ἦν· οἷον ἂν φιλονεικήσωμεν τοῖς λογισμοῖς ὑπερβῆναι τὸ ἦν, ἐπέκεινα γενέσθαι τῆς ἀρχῆς οὐκ ἰσχύομεν· πάντα δεύτερα τοῦ ἐν ἀρχῇ ὄντος, καὶ χρόνος, καὶ αἰὼν, καὶ εἴ τι ἂν ἕτερον χρονικὸν ἐπινοηθείη διάστημα· εἰ δὲ οὐκ ἀεὶ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ συνῆν ὁ υἱὸς, ὕστερον δέ ποτε προσεγένετο, ἀνάγκη χρό-

νον καὶ αἰῶνα πατρὶ καὶ υἱῷ μεσιτεύειν· εἰ δὲ τοῦτο δοίη τις, εὑρεθήσεται τὸ ποίημα τοῦ ποιητοῦ προϋπάρχον· πάντα γὰρ, φησὶν ὁ εὐαγγελιστὴς, διὰ τοῦ υἱοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν· ἓν δὲ τῶν πάντων ὁ αἰὼν ἢ ὁ χρόνος· καὶ ὁ μακάριος δὲ Παῦλος ἐπ' ἐσχάτων, φησὶ, τῶν ἡμερῶν, ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν· εἰ δὲ τοῦ υἱοῦ οἱ αἰῶνες ποιήματα, οὐ προϋπάρχουσι τοῦ ποιήσαντος· αἰώνων δὲ μὴ ὑπαρχόντων, εὔδηλον ὡς οὐδὲ ὁ χρόνος, ὃν ἡμέραι τε καὶ νύκτες ποιοῦσι καὶ μετροῦσιν· ἡμέρας δὲ καὶ νύκτας ἡ τοῦ φωτὸς ἀνατολὴ καὶ δύσις ἐργάζεται· τὸ δὲ φῶς μετὰ τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν, καὶ τὸν ἀέρα ἐγένετο· ταῦτα δὲ πάντα, καὶ τὰ ἐν τούτοις, ὁ θεὸς λόγος εὐδοκίᾳ τοῦ πατρὸς ἐδημιούργησε λόγῳ.

Τοίνυν τῶν χρόνων καὶ τῶν αἰώνων μετὰ τῶν ἄλλων ἁπάντων ποιηθέντων ὑπὸ τοῦ λόγου, οὐδὲν ἂν ἦν μεταξὺ πατρὸς καὶ υἱοῦ, ἀλλ' ἀεὶ μὲν πατὴρ ὁ θεὸς, ἀεὶ δὲ ὁ υἱὸς σὺν πατρί· διὸ καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος βοᾷ. Καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος φησί· ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ. Καὶ ἑτέρωθεν· ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ' ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ· καὶ οὔτε ἐκεῖνος τὸ ἦν, οὔτε οὗτος τὸ ὢν καὶ ὑπάρχων, ἐᾷ· ἐπειδὴ τὸν ἀεὶ ὄντα κηρύττουσιν· οὗ χάριν καὶ μετ' ὀλίγα ὁ εὐαγγελιστής· ζωὴ ἦν, φησὶ, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ αὖθις· ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Καὶ πάλιν· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός. Καὶ ἐν τῇ ἐπιστολῇ· ὃ ἦν, φησὶν, ἀπ' ἀρχῆς. Οὕτω θεολογεῖν ὑπὸ τοῦ θείου πνεύματος τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ λόγον ἐδιδάχθησαν οἱ ἐξ ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται τοῦ λόγου γενόμενοι· διὸ οὐ συνηρίθμησαν τῇ κτίσει τὸν κτίσαντα, οὐ συνέταξαν τὸν ποιητὴν τοῖς ποιήμασιν· οὐδαμοῦ κτίσμα τὸ τίμιον τοῦ θεοῦ προσηγόρευσαν γέννημα· οὐδαμοῦ τὸ ἐγένετο συνέζευξαν τῇ θεότητι· ἀλλ' οὗτος μὲν, ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος· οὐκ ἐν ἀρχῇ ὁ λόγος ἐγένετο·

ἐκεῖνος δὲ, ὡς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως· οὐκ, ἐγένετο ἀπαύγασμα καὶ χαρακτήρ. Καὶ πάλιν· ὅς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, οὐ μορφὴ Θεοῦ γενόμενος, ἀλλ' ὑπάρχων ἐν θεοῦ μορφῇ. Καὶ ἑτέρωθι· ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου· οὐκ εἶπεν, ὃς ἐγένετο εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, ἀλλ' ὅς ἐστίν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ.

Ἀπόδειξις ἐκ τῆς παλαιᾶς, ὅτι ἀΐδιος ὁ υἱός.

Οὕτω τῇ θεολογίᾳ πανταχοῦ συνέζευκται τὸ ἦν, καὶ τὸ ὤν, καὶ τὸ ὑπάρχων, καὶ τὸ ἐστίν· οὕτω τῷ μεγάλῳ Μωϋσῇ ἑαυτὸν διαλεγόμενος προσηγόρευσεν· ἐγώ εἰμι ὁ ὤν. Καὶ πάλιν· τάδε ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ὁ ὢν ἀπέσταλκέ με πρὸς ὑμᾶς. Ὅτι δὲ τοῦ υἱοῦ ταῦτα τὰ ῥήματα, καὶ αὐτοὶ μὲν μαρτυροῦσι τῆς βλασφημίας οἱ πρόμαχοι, ἀχώρητον μὲν τὸν πατέρα λέγοντες, μεσίτην δὲ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς κτίσεως τὸν υἱὸν ἀποκαλοῦντες, καὶ φάσκοντες αὐτὸν τοῖς πατριάρχαις καὶ τοῖς προφήταις ὀφθῆναι τὲ καὶ διαλεχθῆναι· σαφῶς δὲ ἡμᾶς αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος διδάσκει διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγων· ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ, καὶ τῷ οἴκῳ Ἰούδα διαθήκην καινὴν, οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν διεθέμην τοῖς πατρᾶσιν αὐτῶν ἐν ἡμέραις ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ τῆς Αἰγύπτου. Ζητήσωμεν τοίνυν τίς τὴν καινὴν ἔδωκε διαθήκην· ἢ δῆλον ἅπασιν ὡς ὁ δεσπότης Χριστὸς ταύτης ἐστὶ χορηγός· αὐτὸς γὰρ ἐν τοῖς ἱεροῖς εὐαγγελίοις βοᾷ· ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ φονεύσεις, ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῆ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις οὐκ ἐπιορκήσεις, ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὀμόσαι ὅλως· καὶ τὰ ἄλλα δὲ ὁμοίως τίθησιν, ὅτι ἐῤῥέθη μὲν τόδε, ἐγὼ δὲ τοῦτο τοιῶσδε νομοθετῶ, οὐκ ἀναρέπων τὸν κεί-

μενον νόμον, ἀλλὰ τὴν νομοθεσίαν ἀκριβεστέραν ποιῶν, καὶ τῆς φυλακῆς τὸν τρόπον διδάσκων· τὴν νέαν τοίνυν διαθήκην ὁ δεσπότης ἡμῖν δέδωκε Χριστός· ὁ δὲ ταύτην παρεσχηκὼς, καὶ τὴν παλαιὰν μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς Αἰγύπτου δέδωκε τῷ Ἰσραήλ· ὁ δὲ ἐκείνην δεδωκὼς, καὶ τῆς αἰγυπτιακῆς δουλείας ἀπαλλάξας, αὐτὸς ἀπέστειλε δηλονότι πρὸς Φαραὼ τὸν Μωϋσέα· αὐτὸς εἶπε· τάδε ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· ὁ ὢν ἀπέσταλκέ με πρὸς ὑμᾶς· τοῦτο δὲ καὶ ἑτέρωθι ὁ αὐτὸς προφήτης σαφὲς ποιεῖ· οὗτος γὰρ, φησὶν, ὁ θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν· ἐξεῦρε πᾶσαν ὁδὸν ἐπιστήμης, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακὼβ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, καὶ Ἰσραὴλ τῷ ἠγαπημένῳ ὑπ' αὐτοῦ· μετὰ ταῦτα ἐπὶ γῆς ὤφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη.

Κάτωθεν τοίνυν ἀρξάμενοι τὴν προφητικὴν ἐρευνήσωμεν ἔννοιαν· τίς ὁ ἐπὶ τῆς γῆς ὀφθεὶς, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναναστραφείς; εὔδηλον, ὡς οἶμαι, πᾶσι τοῖς γε νοῦν ἔχουσιν ὡς ὁ θεὸς λόγος τὴν ἡμετέραν φύσιν ἀναλαβὼν, ὁ μὴ ἁρπαγμὸν ἡγησάμενος τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν κενώσας, καὶ μορφὴν δούλου λαβών· οὗτος τοίνυν τὴν ὁδὸν τῆς ἐπιστήμης ἔδωκεν Ἰακὼβ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, καὶ Ἰσραὴλ τῷ ἠγαπημένῳ ὑπ' αὐτοῦ, τὸν παλαιὸν διαγορεύσας ἐν τῇ ἐρήμῳ διὰ Μωϋσέως νόμον· ὁ δὲ τὸν νόμον ἐκεῖνον δεδωκὼς, πρὸ τοῦ δοῦναι τὸν νόμον τῷ Μωϋσῇ διαλεγόμενος ἔφη· τάδε ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· ὁ ὢν ἀπέσταλκέ με πρὸς ὑμᾶς. Διὸ ὁ προφήτης ἐβόα· οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν· μαρτυρῶν αὐτῷ, οὐ τὸ ἔλαττον, ἀλλὰ τὸ ἀσύγκριτον. Ὁρᾶτε πῶς ἔοικε τοῖς εὐαγγελικοῖς διδάγμασιν τὰ προφητικὰ κηρύγματα; Μωϋσῆς κηρύττει τὸ ὤν· μᾶλλον δὲ αὐτὸς ὁ θεὸς λόγος περὶ ἑαυτοῦ λέγει τὸ ὤν· Παῦλος δὲ πολλάκις λέγει τὸ ὤν, προστίθησι δὲ καὶ τὸ ὑπάρχων, ταυτὸν δυνάμενον τῷ ὤν· λέγει καὶ τὸ ἐστὶν, ἰσοδυναμοῦν ἐκείνοις κατὰ τὴν ἔννοιαν· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ θεολόγος Ἰωάννης πολλαχοῦ τὸ ὢν τῇ τῶν εὐαγγελίων πραγματείᾳ ἐνσπείρει, καὶ αὐτὸ δὲ τὸ προοίμιον ταύταις ταῖς φωναῖς ἀ-

γλαΐζει, οὐχ' ἅπαξ, οὐδὲ δὶς, οὐδὲ τρὶς, ἀλλὰ πολλάκις κηρύττων τὸ ἦν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η.

Ὅτι τὰ μὲν ἁρμόττει τῷ θεῷ λόγῳ, τὰ δὲ τῇ ἀναληφθείσῃ φύσει.

Τῶν κηρύκων δὲ τῆς ἀληθείας τοιαῦτα διδασκόντων, τίς οὕτως ἄγαν θρασὺς καὶ αὐθάδης, ὡς ἀντὶ μὲν τοῦ ἦν, τὸ οὐκ ἦν εἰπεῖν; ἀντὶ δὲ τοῦ ὢν καὶ ὑπάρχων, κτίσμα προσαγορεῦσαι τὸν ἐκ πατρὸς μὲν ἀχρόνως καὶ ἀπαθῶς γεννηθέντα, ἐν δὲ τοῖς κόλποις τοῦ πατρὸς ἱδρυμένον; ὁ γὰρ ὢν οὐ κτίζεται, ὁ ὑπάρχων οὐ δημιουργεῖται· τὸ γὰρ ἐγένετο, καὶ τὸ ἔλαβε, καὶ ὅσα τοιαῦτα, οὐ θεολογοῦντες, ἀλλὰ τὴν οἰκονομίαν κηρύττοντες ἔλεγον, οἱ τὰ τῆς θεογνωσίας ἐγχειρισθέντες μυστήρια· καὶ πρῶτος μὲν ὁ μακάριος Ἰωάννης, καὶ ὁ λόγος, ἔφη, σὰρξ ἐγένετο· εἰπὼν τὸ, ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ πολλάκις τὸ ἦν ἐπὶ τῆς θεότητος δεδωκὼς, εἰς τὴν τῆς ἐνανθρωπήσεως οἰκονομίαν ἐλθὼν, ἀναγκαίως τὸ ἐγένετο τέθεικεν· οὐ γὰρ ἦν ἀεὶ ἡ ἐξ ἡμῶν ληφθεῖσα ὑπὸ τοῦ θεοῦ λόγου ἀπαρχὴ, ἀλλὰ πρὸς τῷ τέλει τῶν αἰώνων ἐγένετο τὲ καὶ ἀνελήφθη ὑπὸ τοῦ θεοῦ λόγου· τοῦτο ποιεῖ καὶ ὁ μακάριος Παῦλος· εἰπὼν γὰρ ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, καὶ προσθεὶς τὸ οὐχ' ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἐπήγαγε τὸ ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών· τῇ μορφῇ τοῦ δούλου τὸ λαβὼν προσαρμόσας, τῇ δὲ μορφῇ τοῦ θεοῦ τὸ ὑπάρχων συζεύξας· οὐκοῦν ἡ τοῦ θεοῦ μορφὴ προϋπάρχουσα, μᾶλλον δὲ ἀεὶ ὑπάρχουσα, ἔλαβε τὴν τοῦ δούλου μορφήν· οὐ τοίνυν κτίσμα, οὐδὲ ποίημα, οὐδὲ ἐξ οὐκ ὄντων ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἀλλ' ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθεὶς ἀεὶ τῷ πατρὶ σύνεστι, καὶ τὴν μετὰ πατρὸς παρὰ τῶν ἀγνωμόνων προσκύνησιν δέχεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ.

Περὶ τῆς ἐκ θεοῦ γεννήσεως.

Μηδεὶς δὲ γέννησιν ἀκούων, τοῖς λογισμοῖς δεχέσθω τὰ πάθη τῆς ἡμετέρας γεννήσεως, τομὴν, καὶ ῥεῦσιν, καὶ ὀδύνην, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα τοιαῦτα· σωμάτων γὰρ ταῦτα παθήματα· θεὸς δὲ ἀσώματος, καὶ ἀπαθὴς, ἄτρεπτός τε, καὶ ἀναλλοίωτος, ἀεὶ ὡσαύτως ἔχων· εἰ δέ τις οἴεται γέννησιν μὴ εἶναι πάθους ἀπηλλαγμένην, καὶ ἐν τοῖς περὶ κλίσεως λόγοις τούτους δεχέσθω τοὺς λογισμούς· ὥσπερ γὰρ ἐκεῖ τομὴ καὶ ῥεύσις, οὕτως ἐνταῦθα φροντὶς, καὶ πόνος, καὶ ἱδρὼς, καὶ ὄργανα, καὶ ὕλη προϋποκειμένη, καὶ ἀποτυχίαι, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα συμπαρομαρτεῖ τοῖς κτίσμασιν· εἰ δὲ μόνη βούλησις τῷ θεῷ εἰς τὴν τοῦ παντὸς ἤρκησε δημιουργίαν, καὶ βουληθεὶς παραχρῆμα τὰ μὴ ὄντα ἔδειξεν ὄντα, δεξάσθω ὁ ἀντιλέγων καὶ τὴν γέννησιν τοῦ θεοῦ πάθους ἀπηλλάχθαι παντός· ὥσπερ δὲ οὐ τοῖς ἀνθρώποις ὁμοίως ἐδημιούργησεν, οὕτως οὔτε ὁμοίως ἐγέννησεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι.

Τίς ἡ ἔννοια τῶν τοῦ κυρίου ὀνομάτων.

Διὸ καὶ ὁ υἱὸς ὀνομάζεται ὡς ἀπαθῶς γεννηθεὶς, κατὰ τὸν ἐκ τοῦ νοῦ γεγενημένον λόγον ἀπαθῶς. υἱὸς δὲ καλεῖται ὡς ἐκ τοῦ πατρὸς γεννητῶς προελθών· θεὸς δὲ προσαγορεύεται ὡς τῆς πατρικῆς φύσεως μετέχων, καὶ ἀπαράλλακτος εἰκὼν ὑπάρχων τοῦ θεοῦ γεννήσαντος· μονογενὴς δὲ, ὡς μόνος ἐκ μόνου, καὶ μονοτρόπως γεννηθείς· ἀπαύγασμα δόξης, ὡς ἐν αὐτῷ τὸν πατέρα δεικνὺς, καὶ ἀεὶ συνὼν τῷ γεννήσαντι, ὥσπερ τῷ φωτὶ τὸ ἀπαύγασμα· χαρακτὴρ ὑποστάσεως, ἵνα μὴ ψιλὴν ἐνέργειαν ἀλλὰ

ζῶσαν ὑπόστασιν τὸν θεὸν λόγον εἶναι πιστεύσῃς, ὅλον ἐν ἑαυτῇ τὸν γεννήσαντα δεικνῦσαν· τὸ δὲ πρωτότοκος οὐκ ἐστὶ τῆς θείας φύσεως, ἀλλὰ τῆς οἰκονομίας ὄνομα· πῶς γὰρ οἷόν τε τὸν θεὸν λόγον, καὶ μονογενῆ καὶ πρωτότοκον εἶναι; ἐναντία γὰρ τὰ ὀνόματα· καὶ ὁ μὲν μονογενὴς τὸν μόνον γεννηθέντα σημαίνει, ὁ δὲ πρωτότοκος τὸν πρὸ ἑτέρων τεχθέντα, καὶ ἑτέρων τῷ τόκῳ πρωτεύοντα· ὁ θεὸς δὲ λόγος ἀδελφὸν οὐκ ἔχει, μονογενὴς γάρ· πῶς οὖν πρωτότοκος ὁ μόνος ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθείς; οὐκοῦν εὔδηλον, ὡς τῆς οἰκονομίας τὸ πρωτότοκος ὄνομα.

Εἰ δέ τις ἀμφιβάλλει, παρὰ Παύλου μανθανέτω βοῶντος· ὅτι οὓς προέγνω καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· τίνος γὰρ κατὰ φύσιν ἀδελφοὶ οἱ πιστεύοντες; οὐ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ λόγου, ἀλλὰ τῆς ὁμοφυοῦς ἀνθρωπότητος· ταύτης γάρ εἰσι καὶ σύμμορφοι. Καὶ ἑτέρωθεν ἔλεγεν· ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ· οὐκοῦν αὐτός ἐστι καὶ πρωτότοκος ὁ τοὺς πολλοὺς ἔχων ἀδελφούς· περὶ ὧν αὐτὸς ἐν ψαλμοῖς φησὶν· ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου· οὐκ ἄλλον δὲ τὸν μονογενῆ, καὶ ἄλλον τὸν πρωτότοκον εἶναι φαμὲν, ἀλλὰ τὸν αὐτόν· οὐ κατὰ τὸ αὐτὸ δέ· μονογενὴς μὲν γὰρ ὠνόμασται κατὰ τὴν ἄνωθεν γέννησιν, πρωτότοκος δὲ κέκληται ὡς πρῶτος τῆς ἐπὶ τὴν ζωὴν φερούσης γεννήσεως τὰς ὠδῖνας λύσας. διὰ τοῦτο καὶ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν ὀνομάζεται, ὡς πρῶτος ἀναστὰς, καὶ τοῦ θανάτου τὰς πύλας ἀνοίξας· καὶ πρωτότοκος πάσης τῆς κτίσεως, ὡς πρῶτος ἐν τῇ καινῇ κτίσει τεχθεὶς, ἣν ἀνεκαίνισε γεννηθείς· περὶ ἧς ὁ μακάριος λέγει Παῦλος· εἴ τις ἐν Χριστῷ καινὴ κτίσις, τὰ ἀρχαῖα παρῆλθον· ἰδοὺ γέγονε τὰ πάντα καινά. Εἰ δὲ φιλονεικεῖεν, οἱ τὴν ἔριν τῆς πειθοῦς προτιμῶντες, περὶ τοῦ θεοῦ λόγου, τὸ πρωτότοκος εἰρῆσθαι πάσης κτίσεως, τὴν μὲν ἀμαθίαν αὐτῶν γελασόμεθα· συγχωρήσομεν δὲ ὅμως, ἵνα καὶ οὕτως ἐκ πολλοῦ τοῦ περιόντος παρ' ἡμῖν οὖσαν τὴν ἀλήθειαν δείξωμεν· πρωτό-

τοκος γὰρ, ἀλλ' οὐ πρωτόκτιστος πάσης κτίσεως λέγεται· ὡς εἶναι δῆλον ὅτι αὐτὸς μὲν πρὸ πάσης ἐγεννήθη τῆς κτίσεως, καὶ οὐδὲν τοῦ υἱοῦ πρεσβύτερον, ἀλλὰ πατρὶ μὲν ἀεὶ συνῆν, τῆς δὲ κτίσεως ἁπάσης προῆν· πᾶσα δὲ τῶν δημιουργημάτων ἡ φύσις ὕστερον ποτὲ, εἰ ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὸ εἶναι παρήχθη· ὥστε οὐδὲν ἐντεῦθεν τοῖς βλασφημοῦσι περιέσται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ.

Ὅτι οὐδεὶς οἶδε τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατὴρ, καὶ οὐδεὶς οἶδε τὸν πατέρα, εἰ μὴ ὁ υἱός.

Ἵνα δὲ δείξωμεν πατρὸς καὶ υἱοῦ τὴν ἰσότητα, ἐπ' αὐτὴν ἔλθωμεν τὴν τοῦ κυρίου διδασκαλίαν· οὐδεὶς, φησὶν, οἶδε τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατὴρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τίς ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι· τί τούτων τῶν ῥημάτων σαφέστερον; ἴση, φησὶν, ἡμῖν ἡ γνῶσις ἐστί· γινώσκω γὰρ τὸν πατέρα, γινωσκόμενος ὑπ' αὐτοῦ· καὶ γινώσκει με ὁ πατὴρ, καὶ γινωσκόμενος ὑπ' ἐμοῦ· πᾶσα δὲ ἡ κτίσις τῆς ἡμετέρας ἐκβέβληται γνώσεως· πῶς γὰρ οἷόν τε τῆς φύσεως ἡμῶν οὐ κοινωνοῦσαν, κοινωνῆσαι τῆς γνώσεως; μεταλαγχάνουσι δέ τινες ὅμως βραχείας τινὸς θεωρίας, ἀποκαλύπτω γὰρ ὡς οἷόν τε οἷς ἂν ἐθέλω τὴν περὶ τοῦ πατρὸς γνῶσιν, ὡς ἐν ἐσόπτρῳ καὶ αἰνίγματι ταῦτα ἐκ τῶν δεσποτικῶν ἐμάθομεν διδαγμάτων· ποίαν ἐνταῦθα χώραν ἔχει τὸ μεῖζον καὶ ἔλαττον; ποῖον κτίσμα τὸν κτίστην γινώσκει, ὡς ὑπὸ τοῦ κτίστου γινώσκεται; ποῖον δὲ ποίημα τὴν πρὸς τὸν ποιητὴν ἰσότητα δέχεται; ἢ οὐκ ἴσμεν ὅπως περὶ τῆς κτίσεως ἡ θεία γραφὴ διαλέγεται; ἀναμνησθῶμεν τοίνυν τῶν τοῦ προφήτου ῥημάτων· κατ' ἀρχὰς σὺ κύριε τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οὐρανοί· αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτοὺς, καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη

σου οὐκ ἐκλείψουσι. Καὶ πάλιν· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα· αὕτη κτίσεως καὶ κτίστου διαφορά· ἔνθα τοίνυν ἰσότης, οὐκέτι κτίσμα καὶ κτίστης, ἀλλὰ πατὴρ καὶ υἱός· διὸ καὶ ταῦτα τέθεικε τὰ ὀνόματα, ἵνα ἐκ τῶν ὀνομάτων μάθωμεν τὴν ταυτότητα· οὐδεὶς γάρ φησι, γινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατὴρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τίς ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱός· τῷ εἰπεῖν οὐδεὶς, τὴν κτίσιν ἐδήλωσεν· ἐκβαλομένη δὲ ἡ κτίσις, δείκνυσι τὸν μένοντα τῶν κτισμάτων ὑπέρτερον, τῷ δὲ γεννήσαντι φυσικῶς συνημμένον· οὐδεὶς γινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατὴρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τίς ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

εἰπάτωσαν οἱ τῆς ἀληθείας ἐχθροὶ, πῶς χρὴ τὴν θείαν ἀναγινώσκειν γραφήν; τῷ γράμματι στέργειν, ἢ τὴν ἔννοιαν ἐρευνᾶν; κἂν μὲν οὖν τὸ δεύτερον εἴπωσι, μαθέτωσαν ἀφ' ὧν λέγουσι, κἂν τοῖς οἰκείοις προβλήμασι τοῦτο ποιεῖν, καὶ τὴν ἀληθῆ τῶν πραγμάτων ζητεῖν ἑρμηνείαν· εἰ δὲ φαῖεν ἀρκεῖν τὸ γράμμα πρὸς ἀκριβῆ διδασκαλίαν, ἐκ τῶν προκειμένων τὴν ἔννοιαν αὐτῶν διελέγξομαι· εὑρίσκεται γὰρ ἀνέφικτος μὲν ὁ υἱὸς, ὁ δὲ πατὴρ ἐφικτὸς· καὶ ὁ μὲν ἀπερινόητος, ὁ δὲ πατὴρ θεατὸς· περὶ μὲν γὰρ ἑαυτοῦ ὁ δεσπότης Χριστὸς εἰπὼν, ὅτι οὐδεὶς γινώσκει τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατὴρ, οὐκ ἐπήγαγε, καὶ ᾧ ἂν βούληται ὁ πατὴρ ἀποκαλύψαι· εἰρηκὼς δὲ οὐδὲ τὸν πατέρα τίς ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, εὐθὺς προσέθηκε, καὶ ᾧ ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι· καὶ οὐ μόνον αὐτὸν θεωρητὸν πεποίηκεν, ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκείας ἐξουσίας τὴν θεωρίαν ἐξήρτησεν· ἀλλὰ κἂν μυριάκις εἰς τὸν υἱὸν ἀσεβεῖν ἐθέλωσιν, οἷς τοῦτο φίλον, ἡμεῖς οὐκ ἀνεξόμεθα βλάσφημον ἔννοιαν καταδέξασθαι περὶ θεοῦ καὶ πατρός· πιστεύομεν γὰρ ἀθέατον καὶ ἀπερινόητον εἶναι τὸν τῶν ὅλων θεόν· πῶς γὰρ ὁ ἀκατάληπτος, υἱὸς ἂν εἴη τοῦ καταληφθῆναι δυναμένου; ὁμοίως τοίνυν πατέρα καὶ υἱὸν ἀχώρητον εἶναι φαμὲν ἀνέφικτόν τε καὶ ἀκατάληπτον· ἀποκαλύπτεσθαι δὲ διὰ πατρὸς καὶ υἱοῦ τὴν γνῶσιν πιστεύομεν τῷ τῆς διανοίας ὀπτικῷ καὶ τῇ τῆς πίστεως θεωρίᾳ· οὐδεὶς γι-

νώσκει τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τίς γινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱός· καὶ ἀλλαχοῦ· καθώς, φησι, γινώσκει με ὁ πατὴρ, κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα· οὐχ' ὃ μὲν πλέον, ὁ δὲ ἔλαττον, ἀλλὰ καθὼς γινώσκω, γινώσκομαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ.

Ὅτι ἴση τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ ἡ δύναμις.

Ὧν τοίνυν ἡ γνῶσις ἴση, τούτων καὶ ἡ δύναμις ἴση· ὧν δὲ ἡ δύναμις ἴση, τούτων δηλονότι καὶ ἡ οὐσία μία· ὅτι δὲ ἴση πατρὸς καὶ υἱοῦ ἡ δύναμις, αὐτὸς ἡμᾶς πάλιν ὁ σωτὴρ ἐδίδαξεν οὑτωσὶ λέγων· οἱ ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, τῆς φωνῆς μου ἀκούουσι, κἀγὼ γινώσκω αὐτὰ, καὶ ἀκολουθοῦσί μοι, κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ ἀπολοῦνται εἰς τὸν αἰῶνα, οὐδ' οὐ μή τις ἁρπάσῃ αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου· ὁ πατὴρ, ὃς δέδωκέ μοι, μείζων πάντων ἐστὶ, καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάσαι ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός μου· ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμέν. Ὁρᾶτε πῶς οὐχ' ἁπλῶς τέθεικε τὸ ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμὲν, προορῶν τὴν αἱρετικὴν κακοήθειαν, ἵνα μὴ ἐπὶ βουλήματος καὶ θελήματος ταύτην λάβωσι τὴν φωνήν· ἀλλὰ πρότερον τὸ τῆς δυνάμεως ἴσον κατασκευάσας, οὕτω ταύτην ἐπήγαγε· τοῖς γὰρ προβάτοις, φησὶ, τοῖς ἀκολουθοῦσί μοι ζωὴν αἰώνιον δίδωμι ἐγὼ, ὡς μηδὲν ἐξ αὐτῶν ἀπολέσθαι εἰς τὸν αἰῶνα· τίς γάρ ἐστι τοσοῦτος ὡς ἁρπάσαι ἐκ τῆς χειρός μου δυνηθῆναι τὰ ὑπ' ἐμοῦ ποιμαινόμενα; ὥσπερ γὰρ τῆς δεξιᾶς τοῦ πατρὸς, ὃς μείζων πάντων ὑπάρχει, ἀμήχανον τινὰ περιγενέσθαι, οὕτως ἀδύνατον ἁρπαγῆναι τινὰ τῶν ὑπ' ἐμοῦ φρουρουμένων· ἐγὼ γὰρ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμέν· ποῦ τοίνυν τὸ μεῖζον καὶ τὸ ἔλαττον; εἰ γὰρ ὁμοίως, οὔτε ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ υἱοῦ, οὔτε ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς, ἁρπάσαι τίς δύναται, τὸ μεῖζον χώραν οὐκ ἔχει· καὶ ἐπειδὴ πάντων μείζων ὁ πατὴρ, οὐδεὶς δύναται ἁρπάσαι ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ· μείζων ἄρα πάντων ὁ

υἱὸς, ἐπειδὴ ὁμοίως οὐδεὶς ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἁρπάσαι δύναται· διὸ ἐπήγαγεν, ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. ἂν γὰρ τῷ γράμματι πάλιν ἀκολουθήσωμεν, ὀψόμεθα τὸν υἱὸν προτεταγμένον· ἐγὼ γὰρ, εἶπε, καὶ ὁ πατὴρ, οὐχ᾽ ὁ πατὴρ καὶ ἐγώ· καὶ δείξας τὴν τῶν προσώπων δυάδα, ἐκήρυξε τὴν τῆς φύσεως ταυτότητα· τῷ γὰρ εἰπεῖν ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ, τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποστάσεων ἐσήμανε· τὸ δὲ ἐπαγαγεῖν ἐσμὲν ἓν, τὸ τῆς δυνάμεως ἐδήλωσεν ἀπαράλλακτον· ὧν τοίνυν ἴση ἡ γνῶσις, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ βούλησις, τούτων δηλονότι καὶ ἡ φύσις μία, κἂν ἀναισχυντῶσιν οἱ δυσφημοῦντες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ.

Ὅτι πολλαχόθεν ἐστὶ μαθεῖν πατρὸς καὶ υἱοῦ τὴν ἰσότητα.

Ὅτι δὲ τὰ αὐτὰ δύναται τῷ πατρὶ, καὶ μαθεῖν ἐστὶν ἑτέρωθεν· ποτὲ μὲν γὰρ, ὁ πατήρ μου, λέγει, ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι· ποτὲ δὲ, ὥσπερ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ· οὓς θέλει εἶπεν, οὐχ᾽ οὓς κελεύεται· οὓς βούλεται, οὐχ᾽ οὓς προστάσσεται· τὸ μὲν γὰρ δουλείας, τὸ δὲ δεσποτείας ἴδιον. Καὶ πάλιν ἑτέρωθεν· εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ θέλητε πιστεύειν, τοῖς ἔργοις πιστεύετε, καὶ γινώσκετε ὅτι ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. Ὁρᾶτε πάλιν κἀντεῦθεν πατρὸς καὶ υἱοῦ τὴν ἰσότητα· ὁ πατὴρ γὰρ, φησιν, ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τοῦ μείζονος καὶ τοῦ μείονος τοῦτο εὑρεθῆναι ἀδύνατον· οἷον τί λέγω· πᾶσαν ὁμοῦ τὴν κτίσιν ὁρωμένην τὲ καὶ ἀόρατον ἐν ἑαυτῷ περιγράφει ὁ τῶν ὅλων θεὸς, μᾶλλον δὲ ἐν τῇ χειρὶ κατέχει· ἐν γὰρ τῇ χειρὶ αὐτοῦ, φησὶ, τὰ πέρατα τῆς γῆς. Καὶ πάλιν· ὁ κατέχων τὸν γῦρον τῆς γῆς, καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῇ ὡσεὶ ἀκρίδας. Καὶ ἀλλαχοῦ· τίς ἐμέτρησεν τῇ χειρὶ αὐ-

τοῦ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸν οὐρανὸν σπιθαμῇ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν δρακί· πᾶσαν μὲν οὖν, ὡς ἔφην, τὴν κτίσιν ἐν τῇ χειρὶ κατέχει τῶν ὅλων ὁ ποιητής· αὐτὸν δὲ ὑπὸ τῆς κτίσεως περιληφθῆναι ἀδύνατον· οὐκοῦν ἀμήχανον ὑπ' ἀλλήλων τὰ ἄνισα χωρηθῆναι· εἰ δὲ τοῦτο ἀληθὲς, ὥσπερ καὶ ἀληθὲς, χωρεῖ δὲ ὁ υἱὸς τὸν πατέρα, ὥσπερ ὁ πατὴρ τὸν υἱὸν, εὔδηλον ὁ τῆς ἀνισότητος λόγος ἐκβέβληται, καὶ ἰσότης ἐν πατρὶ υἱῷ γνωρίζεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ.

Ἀπόδειξις, ἰσότιμον εἶναι τῷ πατρὶ τον υἱόν.

Ταύτην δὲ αὖθις ἡμᾶς αὐτὸς ὁ δεσπότης Χριστὸς ἀλλαχοῦ διδάσκει λέγων· ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ· καὶ ἑτέρωθεν· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν υἱὸν ἐμὲ, ἐὰν μὴ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἀγάγῃ αὐτόν. Διδασκόμεθα δὲ ἐντεῦθεν, ὡς ὁμοίως καὶ ὁ υἱὸς τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ τῷ υἱῷ προσάγει τοὺς σωζομένους· ποῦ τοίνυν ἡ δουλοπρεπὴς τῶν αἱρετικῶν λειτουργία; ποῦ ἡ τῇ κτίσει πρέπουσα διακονία; ποῦ τῆς πατρικῆς δεσποτείας καὶ δουλείας, ἀνισότητα δείκνυσιν; ἀκούομεν γὰρ ὡς νῦν ὁ υἱὸς ποδηγεῖ πρὸς τὸν πατέρα τοὺς σωτηρίας ἐφιεμένους· καὶ νῦν ὁ πατὴρ τοῦτο ποιεῖ, καὶ τῷ υἱῷ προσάγει τῆς πίστεως τοὺς τροφίμους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ.

Ὅτι μία πατρὸς καὶ υἱοῦ ἡ φύσις.

Καὶ μανθάνομεν ἐντεῦθεν πατρὸς καὶ υἱοῦ τὸ ἰσότιμον· τοῦτο δὲ καὶ ἑτέρωθεν ἐστὶ μαθεῖν, αὐτοῦ τοῦ κυρίου διαλεγομένου πρὸς τοὺς ἰουδαίους ἀκούοντας· πολλὰ γὰρ διεξελθὼν, ὕστερον ἐπήγαγε· κἂν ἐγὼ περὶ ἐμαυτοῦ μαρτυρῶ, ἡ μαρτυρία μου ἀληθής ἐσ-

τιν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμὶ, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ· καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γεγραμμένον ἐστὶν, ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν· ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ οἴδατε, καὶ τὸν πατέρα ἤδειτε ἄν· βαβαὶ πόση τῶν αἱρετικῶν ἡ παραπληξία; πόσην νοσοῦσιν ἐμβροντησίαν οἱ τῆς Ἀρείου, καὶ Εὐνομίου βλασφημίας κληρονόμοι; πρὸς τῇ παραπληξίᾳ, πολλὴν ἐστὶν ἰδεῖν ἐν αὐτοῖς ἐπανθοῦσαν ἀναισχυντίαν· τῆς γὰρ ἀποστολῆς ἄνω καὶ κάτω μνημονεύουσι, καὶ τὸν ἀποστείλαντα τοῦ ἀποσταλέντος φασὶν εἶναι τιμιώτερον· τοσαύτην ἔχουσιν ἀμαθίαν τῶν γραφῶν· καὶ οὐ λογίζονται ὡς ὑπὸ τοῦ Ἰσαὰκ ὁ Ἰακὼβ εἰς τὴν Μεσοποταμίαν ἀπεσταλμένος, οὐ μὴν διὰ τοῦτο ἐλάττων ἐστὶ τοῦ ἀποστείλαντος κατὰ τὸν λόγον τῆς φύσεως· ὡσαύτως δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπεστάλη μὲν ὑπὸ τοῦ Ἰακὼβ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἂν φαίη τῆς τοῦ πατρὸς φύσεως μὴ μετέχειν, ἐπειδὴ τῷ πατρὶ πειθόμενος τὴν ἀποστολὴν κατεδέξατο.

Ἀλλὰ φασὶν ἴσως· εἰ μὴ κατὰ τὸν λόγον τῆς φύσεως μείζους ἐνταῦθα τῶν ἀποσταλέντων οἱ ἀποστείλαντες, κατὰ τὸν πατρικὸν γοῦν ἀξίωμα ἔχουσι τῆς τιμῆς τὰ πρεσβεῖα· ἀλλ' εὑρίσκομεν, ὦ ἀνόητοι, φαίην ἂν πρὸς αὐτοὺς, καὶ τοὺς μείζους ὑπὸ τῶν ἐλαττόνων ἀποσταλέντας, καὶ οὐχὶ διὰ τοῦτο τῆς οἰκείας τιμῆς τοὺς ἀποσταλέντας γυμνώσομεν· ἀπεστάλη γὰρ ὑπὸ τοῦ Δαβὶδ Ἰωνάθας, ὁ τοῦ βασιλέως υἱὸς ὑπὸ τοῦ φυγάδος, ὁ τῷ πατρὶ συμβασιλεύων ὑπὸ τοῦ μηδὲ ἐν οἰκέτου τάξει φανῆναι τολμῶντος· ἐπειδὴ τοίνυν, ὁ μὲν ἀπέστειλεν, ὁ δὲ ἀπεστάλη, οὐκέτι μὲν ὁ πεμφθεὶς βασιλεὺς κατὰ τὸν ὑμέτερον λόγον, οὐκέτι δὲ ὁ ἀποστείλας φυγάς· ἀλλὰ μεταβέβηκε μὲν ἐπὶ τὸν ἀποστείλαντα Δαβὶδ τὸ τοῦ πεμφθέντος ἀξίωμα· μεταβέβηκε δὲ ἐπὶ τὸν ἀποστείλαντα Ἰωνάθαν ἡ τοῦ πέμψαντος δυσκηρία· ἀλλ' οὐχ' οὕτω ταῦτ' ἔχει. Καὶ τί δεῖ λέγειν τὰ ἀνθρώπινα; εὑρίσκομεν γὰρ θεὸν ἀποστα-

λέντα, καὶ ἄνθρωπον ἀποστείλαντα· ὁ γὰρ τῷ Ἰακὼβ συμπαλαίσας φησὶν, ἀπόστειλόν με, ἀνέβη γὰρ ὁ ὄρθρος· πρὸς ὃν Ἰακὼβ ἔφη, οὐ μή σε ἀποστείλω ἐὰν μή με εὐλογήσῃς· τί πρὸς ταῦτα λέγειν ἔχουσιν οἱ σοφοὶ τῆς πίστεως τεχνολόγοι; ἄλλως δὲ καὶ ἐκ τῶν δεσποτικῶν εὑρήσομεν ῥημάτων καὶ αὐτὸν τὸν πέμψαντα πατέρα τῷ πεμφθέντι υἱῷ συνόντα· μόνος γάρ φησιν οὐκ εἰμὶ, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ· καὶ ἀλλαχοῦ, οὐκ ἀφῆκέ με μόνον ὁ πατήρ μου· καὶ ἑτέρωθεν, ὁ πατήρ μου ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα. Εἰ τοίνυν ἐν αὐτῷ, καὶ σὺν αὐτῷ ἦν ὁ πέμψας, ποῦ τοῦ πεμφθέντος ἡ εὐτέλεια; ὁ δὲ τὰ πάντα πληρῶν ποῦ καὶ πόθεν ἀπεστάλη; ἡ γὰρ ἀποστολὴ τόπου ἀλλαγὴν αἰνίττεται· εἰ δὲ τὰ πάντα πατὴρ καὶ υἱὸς περιέχει, οὔτε ὁ πατὴρ ὡς πόῤῥω τυγχάνων ἐκείνων, πρὸς οὓς ἀπέστειλεν, ἔπεμψε τὸν υἱὸν, οὔτε ὁ υἱὸς ἐξ ἑτέρου εἰς ἕτερον μεταβέβηκε τόπον· οὐκοῦν λείπεται νοεῖν τῆς ἀναληφθείσης ἀνθρωπότητος τὴν ἀποστολὴν εἶναι.

Ἀλλ' ἐπὶ τὴν ἑρμηνείαν τῶν δεσποτικῶν ῥημάτων ἀναδραμεῖν καιρός. Ἐν τῷ νόμῳ, φησὶ, τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται, ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν· εἶτα ἐπάγει, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατὴρ· ἀποβλέψαντες τοίνυν τὴν εἰκόνα, νοήσωμεν τὸ ἀρχέτυπον· δύο, φησὶν, ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. τῶν δὲ δύο ἀνθρώπων ἡ φύσις μία δηλονότι παρὰ πᾶσιν ὡμολόγηται· οὐκοῦν πατρὸς καὶ υἱοῦ ἡ οὐσία μία, μία ἐκ τῆς εἰκόνος νοηθήσεταί τε καὶ ὁμολογηθήσεται· ὥσπερ γὰρ ἐκεῖ δύο ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ἐνταῦθα θεὸς καὶ θεὸς, πατὴρ καὶ υἱὸς, καὶ αὐτοῖς τοῖς ὀνόμασι δηλοῦντες τῆς φύσεως τὴν ταυτότητα· οὔτε γὰρ ὁ ἀληθῶς θεὸς ἑτέρας ἂν εἴη φύσεως παρὰ τὸν ἀληθινῶς θεόν· οὔτε ὁ υἱὸς ἄλλος παρ' ἐκεῖνον θεοῦ ὑπάρχων υἱός· τοῦτον ἀκούσαντες οἱ ἰουδαῖοι ἠρώτησαν αὐτὸν ποῦ ἐστὶν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη τοίνυν ὁ Ἰησοῦς· οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε ἄν.

Ὁρᾶτε πάλιν πῶς ἐντεῦθεν τὸ ὁμοούσιον δύκνυται· εἰ ἐμὲ γάρ, φησιν, ἤδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἤδειτε ἄν· ἐκ δὲ τοῦ ἑτεροουσίου τὸ ἑτεροούσιον οὐ γνωρίζεται· τὰ γὰρ ἀλλόφυλα καὶ ξένα, ἀλλήλων οὐκ εἰσὶ δηλωτικά· τὰ δὲ φύσεως κοινωνοῦντα, δι' ἀλλήλων γινώσκεται· δι' ἑνὸς μὲν ἀνθρώπου, πᾶσαν τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν ἰδεῖν ἐστι· καὶ δι' ἑνὸς προβάτου τῶν προβάτων ἅπαν τὸ γένος· οὐ μὴν διὰ προβάτων τοὺς λέοντας, οὐδὲ διὰ λεόντων τὰ πρόβατα, οὐδ' ἀγγέλους διὰ ἀνθρώπων, οὐδὲ διὰ ἀγγέλων ἀνθρώπους· ζῶον γὰρ ἕκαστον τῆς οἰκείας δηλωτικόν ἐστι φύσεως. Εἰ τοίνυν ὁ μονογενὴς λόγος τοῦ θεοῦ κτίσμα, καὶ ἐξ οὐκ ὄντων, καὶ ἐξ ἑτέρας τινὸς γεγένηται φύσεως, πῶς ἐν αὐτῷ τὸν πατέρα δείκνυσι πιστευόμενος; εἰ δὲ ὁ πατὴρ διὰ τοῦ υἱοῦ γινώσκεται, καὶ ὁ τὸν υἱὸν γινώσκων, καὶ τὸν πατέρα γινώσκει, πεδηθείη μὲν πᾶσα βλάσφημος γλῶσσα, καὶ τῷ λάρυγγι κατὰ τὸν προφήτην κολληθείη· ἡμεῖς δὲ οἱ τῆς τριάδος προσκυνηταὶ ἀκριβῆ τοῦ ὁμοουσίου ἐντεῦθεν τὴν γνῶσιν λαμβάνομεν· λογιζόμενοι ὡς οὐκ ἂν ἑτέρως ἐν υἱῷ πατὴρ ἐγνωρίσθη, εἰ μὴ τῆς αὐτῆς οὐσίας ἐτύγχανε· καὶ προσκυνοῦμεν τὸν σωτῆρα τὸν ἡμέτερον, τῆς προσκυνήσεως τὸν καρπὸν ἀναμένοντες, οὗ χορηγὸς αὐτὸς ὁ πατὴρ τυγχάνει κατὰ τὴν τοῦ κυρίου φωνήν· ἐάν τις γάρ, φησιν, ἐμοὶ διακονήσῃ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ μου· καὶ ὁ θαυμάσιος δὲ Ἰωάννης ὁ θεολογῶν, ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱόν, φησίν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται τὴν ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μενεῖ ἐπ' αὐτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ιϛ.

Ὅτι πολλαχοῦ ὁ κύριος μίαν αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς τὴν οὐσίαν ἐδίδαξεν.

Ἵνα δὲ καὶ ἐξ ἑτέρας μαρτυρίας τὸ ὁμοούσιον δείξωμεν, αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἀκούσωμεν βοῶντος καὶ λέγοντος, οὐ τοῖς ἀποσ-

τόλοις μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἰουδαίοις· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με· καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με· ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ· εἰ τοίνυν ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν εἰς τὸν πατέρα πιστεύει, ποῦ τὸ μεῖζον καὶ τὸ ἔλαττον; ἐν γὰρ τῷ ἐλάττονι σμικρύνεται τὸ μεῖζον, καὶ οὐ γνωρίζεται· εἰ δὲ ὁ πατὴρ μείζων, πῶς ἐν τῷ υἱῷ θεωρεῖται; εἰ δὲ θεωρεῖται ἐν υἱῷ, ὡς ἐν ἴσῳ δηλονότι γνωρίζεται· δηλωτικὰ γὰρ ἀλλήλων τὰ ἴσα· καὶ πάλιν μετ' ὀλίγα αὐτὸς ὁ κύριος φησὶ τοῖς ἀποστόλοις· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς, καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ· εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκειτε ἂν, καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν καὶ ἑωράκατε αὐτόν. Λέγει δὲ αὐτῷ Φίλιππος· κύριε δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα σου, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν· λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώρακε καὶ τὸν πατέρα μου· καὶ πῶς σὺ λέγεις, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; τὰ ῥήματα ἃ λαλῶ ἐγὼ, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα· πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ μοι.

Τί τούτων τῶν ῥημάτων σαφέστερον; τί τῆς διδασκαλίας ταύτης φανερώτερον; ἀλλ' ὡς ἔοικε τῶν ἰουδαίων τὸ κάλυμμα εἰς τὴν τῶν αἱρετικῶν μεταβέβηκε διάνοιαν· διὸ τὰ τοῦ ἡλίου φανερώτερα συνορᾷν οὐκ ἐθέλουσι, τὴν αὐθαίρετον ὁμίχλην τῆς ἀγνοίας ἐπισπασάμενοι· ἡμεῖς δὲ ἀκούσωμεν τοῦ κυρίου λέγοντος· εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκειτε ἂν καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν, καὶ ἑωράκατε αὐτόν· τῷ Θωμᾷ τοῦτο λέγει εἰρηκότι αὐτῷ, ποῦ ὑπάγεις οὐκ οἴδαμεν, καὶ τὴν ὁδὸν πῶς εἰδέναι δυνάμεθα; καὶ διδάσκει αὐτὸν, καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, ὡς αὐτῷ ὁ πεπιστευκὼς, τοῖς ὀφθαλμοῖς τῆς διανοίας θεασάμενος αὐτὸν, καὶ τοῦ πατρὸς γεγένηται θεατὴς, ὡς ἐν αὐτῷ τοῦ πατρὸς γνωριζομένου· ταῦτα

Φίλιππος μὴ συνεὶς, παρακαλεῖ αὐτὸν λέγων· δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα σου, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν· καὶ οὐκ ἐπαινεῖται, ὡς τὸ κατὰ τοὺς αἱρετικοὺς μεῖζον ἰδεῖν ἐπιθυμήσας· ἀλλ' ἐγκαλεῖται, ὡς μὴ θεασάμενος ἐν υἱῷ τὸν πατέρα· τοσοῦτον γάρ, φησι, χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμὶ, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με Φίλιππε; καὶ μὴν οὐκ αὐτὸν, ἀλλὰ τὸν πατέρα ὁ Φίλιππος ἰδεῖν ἐπεθύμησε· πῶς οὖν ἐγκαλεῖται ὡς οὐκ ἐγνωκὼς τὸν υἱὸν; τῇ ἐπαγωγῇ τοῦ ἐγκλήματος τὴν αἰτίαν δηλοῖ· ὁ ἑωρακὼς γάρ, φησιν, ἐμὲ, ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; ἕτερος εἰμί, φησιν, κατὰ τὸ πρόσωπον, οὐ κατὰ τὴν φύσιν· ὅλον ἐν αὐτῷ τὸν πατέρα περιφέρω, σφραγὶς γάρ εἰμι τοῦ γεννήσαντος ἀπαράλλακτος, χαρακτήρ εἰμι τῆς τοῦ πατρὸς ὑποστάσεως, εἰκὼν φυσικὴ τῷ γεννήσαντι συνυπάρχουσα· ὅταν τοίνυν ἰδεῖν ἐθελήσῃς ἐκεῖνον, εἰς ἐμὲ ἀποβλέψας, ἑκάτερον ὄψει· ὄψει δὲ οὐ τοῖς τοῦ σώματος ὀφθαλμοῖς, ἀλλὰ τοῖς τῆς πίστεως, καὶ τοῖς τῆς πίστεως δὲ τοσοῦτον, ὅσον γνῶναι τὰς ἐνεργείας, οὐ τὴν φύσιν, ἢ τὴν οὐσίαν· πάντα γὰρ νοῦν ἡ ταύτης ὑπερβαίνει κατάληψις· διὸ ἐπήγαγεν· οὐ πιστεύεις, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα· πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε· εἰ τοίνυν τὰ αὐτὰ τῷ πατρὶ φθέγγεται, καὶ ὁ πατὴρ ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ ἑωρακὼς αὐτὸν ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ ὁ γινώσκων αὐτὸν, τὸν πατέρα γινώσκει, δῆλον ἅπασι τοῖς γε νοῦν ἔχουσι μία τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ ἡ φύσις, καὶ πάντα ἔχει τὰ τοῦ πατρὸς ὁ υἱός· οὐ γὰρ ἂν ἑτέρως ἔδειξεν ἐν ἑαυτῷ τὸν πατέρα, εἰ μὴ πάντα εἶχεν ὅσα ὁ πατὴρ, πλὴν αὐτῆς τῆς πατρότητος· τοῦτο γὰρ ἴδιον τοῦ πατρὸς, ὥσπερ τοῦ υἱοῦ ἡ υἱότης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ.

Ἑτέρα ἀπόδειξις, ἴσον εἶναι τὸν υἱὸν τῷ πατρί.

Ταύτην ἰσότητα, καὶ ἑτέρωθεν ἔστι μαθεῖν· εἶπε γάρ, φησιν, ὁ Ἰησοῦς· νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. Καὶ πάλιν· πάτερ, ἡ ὥρα ἐλήλυθε, δόξασόν σου τὸν υἱὸν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε. Ὢ τῆς ὑπερβαλούσης τῶν αἱρετικῶν ἀβελτηρίας· μείζων, φησὶν, ὁ δοξάζων τοῦ δοξαζομένου· καὶ δοξάζει μὲν ὁ πατὴρ, δοξάζεται δὲ ὁ υἱός· μείζων οὖν ἄρα τοῦ υἱοῦ ὁ πατήρ· εἰ τοίνυν ὁ υἱὸς οὐκ ἐδοξάσθη μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν δοξάσαντα ἐδόξασεν, ποίαν χώραν σχοίη τὸ μεῖζον καὶ τὸ ἔλαττον; εἰ μὴ ἄρα κατὰ τὴν τῶν εἰρημένων ἀκολουθίαν παρὰ τὸν δοξάζοντα μεταβαίνει τὸ μεῖζον· καὶ οὕτως εὑρεθήσεται ὁ υἱὸς, ἐλάττων μὲν ἡνίκα ἂν δοξάζηται, μείζων δὲ ἡνίκα ἂν δοξάζῃ· ἀλλὰ τὸ λέγειν ταῦτα παραπληξίας καὶ μανίας ἐσχάτης· οὐ γὰρ τὸ μεῖζον καὶ τὸ ἔλαττον ἐντεῦθεν· τὸ δὲ ἴσον πατρὸς καὶ υἱοῦ διδασκόμεθα· ἀκούομεν γὰρ ὡς καὶ ὁ πατὴρ δοξάζει υἱὸν, καὶ δοξάζεται ὑφ' υἱοῦ· καὶ υἱὸς δοξάζεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς, καὶ δοξάζει τὸν πατέρα, ὁ δεδοξασμένος· οὐχ' ὃ μὴ εἶχεν εἴληφεν· ἀλλ' ὃ εἶχεν ἐν αὐτῷ τῷ χωρίῳ, τοῦτο διδάσκει· δόξασόν με γάρ, φησι, παρὰ σαυτῷ σὺ, πάτερ, τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί· εἰ δὲ καὶ πρὸ τοῦ τὸν κόσμον γενέσθαι, ταύτην ἔχει τὴν δόξαν, πῶς αἰτεῖ λαβεῖν ὃ εἶχεν ἀεί;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ.

Ὅτι μία πατρὸς καὶ υἱοῦ ἡ δεσποτεία.

Εἶτα δεικνὺς ὡς οὐ μόνον δοξάζεται, ἀλλὰ καὶ δοξάζει, ἐπήγαγεν· ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις· καὶ μετ' ὀλίγα τῶν αἱρετικῶν ἐμφράττων τὰ στόματα, τὰ ἐμά, φησι, πάντα σά ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμά· οὐ τὴν κοινὴν διαιρῶν δεσποτείαν, οὐδὲ ἕτερα μὲν τὰ αὐτῷ προσήκοντα, ἕτερα δὲ τὰ τῷ πατρὶ διαφέροντα, δεῖξαι βουλόμενος· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ πᾶσαν βλάσφημον φωνὴν ἀφιέντες κατὰ τοῦ μονογενοῦς, αὐτὸν μὲν λαμβάνειν φασὶ, τὸν δὲ πατέρα διδόναι, δύκνυσιν ὅτι τὴν αὐτὴν ἔχει τῷ πατρὶ τῶν ἁπάντων δεσποτείαν· τὰ γὰρ ἐμά, φησι, πάντα σά ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμά· οὐ τὴν διαίρεσιν τῆς δεσποτείας, ἀλλὰ τὸ κοινὸν τῆς δεσποτείας παιδεύων. Ἀλλὰ γὰρ τὸν λόγον εἰς μῆκος ἐξέτεινα τὸν περὶ πίστεως, ἐν κεφαλαίῳ διεξελθεῖν ὅρον ἐν τοῖς προοιμίοις ἐπαγγειλάμενος· δεῖξαι γὰρ βουληθεὶς ἐκ τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας τοῦ μονογενοῦς τὴν ἀξίαν, μακρότερον τῆς ὑποσχέσεως εἰργασάμην τὸν λόγον· καὶ ταῦτα βραχυλογίας ἐν ταῖς ἑρμηνείαις πεφροντικώς· εἰς αὐτὰς τοίνυν τὰς εὐαγγελικὰς βίβλους καὶ προφητικὰς τοὺς εὐσεβεῖς πέμψας, μεσταὶ γὰρ αὗται τῆς θεολογίας τοῦ υἱοῦ, ἐπὶ τὴν προκειμένην ἀκολουθίαν βαδιοῦμαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ.

Περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Πιστεύομεν τοίνυν, ὡς ἔφην, εἰς θεὸν πατέρα ἄναρχον, καὶ εἰς θεὸν συναΐδιον, φύσει υἱὸν, ἐκ πατρὸς μὲν γεννηθέντα, ἀεὶ δὲ τῷ πατρὶ συνόντα, κατὰ τὴν τῶν εὐαγγελίων φωνὴν, ἐν ἀρχῇ γάρ,

φησιν, ἣν ὁ λόγος· πιστεύομεν δὲ καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ εὐθὲς, τὸ ἡγεμονικὸν, τὸ ἀγαθὸν, τὸ παράκλητον, τὸ ἐκ θεοῦ προελθὸν, οὐ γεννηθὲν, εἷς γὰρ μονογενής· οὔτε μὴν κτισθὲν, οὐδαμοῦ γὰρ εὑρίσκομεν ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ τῇ κτίσει συναριθμούμενον, ἀλλὰ πατρὶ καὶ υἱῷ συντατ τόμενον· ἐκπορευόμενον δὲ αὐτὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἠκούσαμεν, καὶ οὐ πολυπραγμονοῦμεν πῶς ἐκπορεύεται, ἀλλὰ στέργομεν τοῖς τεθεῖσιν ἡμῖν ὅροις ὑπὸ τῶν θεολόγων καὶ μακαρίων ἀνδρῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ.

Ὅτι πατρὶ καὶ υἱῷ τὸ πνεῦμα συντάττεται.

Ἐδιδάχθημεν γὰρ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς τριάδος συμπληρωτικὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· πορευθέντες γάρ, φησι μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος· τῷ δὲ πατρὶ καὶ υἱῷ συμμαρτυρούμενον, τῆς κτίσεως ἐστὶ πάσης ὑπέρτερον· διὸ καὶ ὁ μακάριος Παῦλος μετὰ πατρὸς αὐτὸ καὶ υἱοῦ κηρύττων διατελεῖ· ἡ χάρις γάρ, φησι, τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ.

Ἀπόδειξις τῆς τοῦ πνεύματος δεσποτείας.

Καὶ πάλιν· διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶ, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσὶν, ὁ δὲ αὐτὸς κύριος· καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσὶν· ὁ δὲ αὐτὸς ἐστὶ θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσι· αὐτοῦ δὲ κηρύττων τὴν ἐξουσίαν ἐβόα· πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ αὐτὸ καὶ τὸ ἓν πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ, καθὼς

βούλεται διανέμει τοῖς πιστεύουσι τὰ δῶρα· δι' αὐτοῦ γὰρ τῶν ἁμαρτημάτων ἐλάβομεν τὴν ἀπαλλαγήν· δι' αὐτοῦ τῆς ἐλευθερίας τυγχάνομεν· δι' αὐτοῦ τοῦ τῆς υἱοθεσίας χαρίσματος ἀπολαύομεν· οὐ γὰρ ἐλάβομεν πνεῦμα, φησὶν ὁ Παῦλος, δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβομεν πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν, ἀββᾶ ὁ πατήρ. Καὶ ἀλλαχοῦ· ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νομου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. Καὶ ἑτέρωθεν· ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμα ἐστίν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία· τὸ δὲ τοὺς ἄλλους ἐλευθεροῦν, οὐ δουλεύει· πῶς γὰρ ἂν τοῖς ὁμοδούλοις μεταδοίη ὧν οὐ μετέχει, οὗ τυχεῖν οὐκ ἰσχύει, οὗ ἀπολαῦσαι βούλεται μὲν, ὡς εἰκὸς, οὐ δύναται δέ; εἰ δὲ μεταδίδωσι τοῖς πιστεύουσιν ἐλευθερίας, καὶ ἐλευθεροῖ τοὺς δουλεύοντας, οὐ δουλεύει δηλονότι, ἀλλὰ δεσπόζει, καὶ δεσποτικῶς τὴν ἐλευθερίαν οἷς ἐθέλει χαρίζεται· διὸ καὶ ὁ μακάριος ἔφη Παῦλος, ὅτι πάντα ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθῶς βούλεται. Διὸ καὶ ὁ προφήτης ἐν τῇ παλαιᾷ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ κηρύττων ἐβόα· κύριος ἀπέστειλέ με, καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. Καὶ ὁ θεὸς ἐγκαλῶν τοῖς ἰουδαίοις, ἐποιήσατο, φησὶ, βουλὴν, καὶ οὐ δι' ἐμοῦ, καὶ συνθήκας οὐ διὰ τοῦ πνεύματός μου· κοινωνὸν τῆς δεσποτείας δεικνὺς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· καὶ ἑτέρωθεν· διό, φησιν, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ τὸ πνεῦμά μου ἐφέστηκεν ἐν μέσῳ ὑμῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ.

Ὅτι δημιουργὸς ὁ παράκλητος.

Καὶ ὁ Ἰὼβ δημιουργὸν αὐτὸ καὶ δεσποτικὸν εἶναι πιστεύων, ἀλλ' οὐχ' ὑπουργικὸν, οὐδὲ ποίημα· πνεῦμα θεῖον, φησὶν, τὸ ποιῆσαν με, πνοὴ δὲ παντοκράτορος ἡ διδάσκουσά με· εἰ δὲ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἐδημιούργησε, τὴν αὐτὴν οὐσίαν ἔχει πατρὶ καὶ υἱῷ· ἐν γὰρ τῇ τοῦ ἀνθρώπου ποιήσει εἶπεν ὁ θεός· ποιή-

σωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, καὶ καθ' ὁμοίωσιν· ὧν δὲ ἡ εἰκὼν μία, τούτων δηλονότι καὶ ἡ οὐσία μία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ.

Ὅτι ἐκ θεοῦ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

Ὅτι δὲ οὐσίας θείας ὑπάρχει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, αὐτὸς ὁ θεὸς ἡμᾶς διδάσκει διὰ τοῦ προφήτου λέγων Ἰωήλ· ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα· διδάσκει δὲ ἡμᾶς ὁ δεσπότης Χριστὸς πρὸς τοὺς μαθητὰς λέγων· ὅταν δὲ παραδώσωσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσετε, οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστὲ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν· καὶ πάλιν ὁ Παῦλος· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι· εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Καὶ μετ' ὀλίγα· ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι εἰσὶν υἱοὶ θεοῦ· καὶ ἀλλαχοῦ· ἡμῖν δέ, φησιν, ὁ θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ πνεύματος αὐτοῦ· τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ· τίς γὰρ ἀνθρώπων οἶδε τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ· οὕτω καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς οἶδεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ· ἐξ ὧν εὔδηλον ὡς οὐκ ἀλλόφυλον, οὐδὲ ἑτεροούσιον, ἀλλὰ τῆς θείας φύσεως ἐστὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· διὸ καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ γινώσκει, καὶ ἐπίσταται τὰ τοῦ θεοῦ, ὡς ἡ ἡμετέρα ψυχὴ τὰ οἰκεῖα· εἰ δέ τις ἄγνοιαν τὴν ἔρευναν νομίζει, τοῦτο καὶ ἐπὶ πατρὸς κείμενον εὑρήσει· ὁ γὰρ ἐρευνῶν, φησὶ, τὰς καρδίας, οἶδε τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος· εἰ δὲ ὁ τῶν ὅλων θεὸς οὐκ ἀγνοῶν ἐρευνᾷ, ἀλλὰ σαφῶς ἐπίσταται πρὶν γενέσθαι τὰ πάντα, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ τὸ ἅγιον οὐ δι' ἄγνοιαν ἐρευνᾷ τοῦ θεοῦ τὰ βάθη· πῶς γὰρ ἂν ἁρμόσειε τῷ ἀγνοοῦντι; ὅτι ὡς οἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὰ ἐν αὐτῷ, οὕτω καὶ τὰ τοῦ θεῦ οὐδεὶς οἶδεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· ἐναντίον γὰρ τῇ ἐρεύνῃ ἡ εἴδησις· ἡ δὲ ψυχὴ οὐκ

ἐρευνᾷ τὰ ἑαυτῆς, ἀλλ' ἀκριβῶς ἐπίσταται· οὐκοῦν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀκριβῆ τὴν γνῶσιν τοῦ Θεοῦ ἔχει· καὶ ὥσπερ τὸν πατέρα οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ υἱὸς, οὐδὲ τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατὴρ, οὕτω, φησὶν, οὐδεὶς οἶδεν τὰ τοῦ θεοῦ, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων τὸ κοινὸν τῆς φύσεως διδασκόμεθα.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ νοσοῦντες πᾶσαν ἀναισχυντίαν, οἱ τῆς τοῦ Ἀρείου, φημὶ, καὶ Εὐνομίου μαθηταὶ βλασφημίας, αὐτόν φασιν εἶναι τὸν θεὸν τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ, ἀναγκαίως ὁ μακάριος Παῦλος δείκνυσι τὸ τοῦ πνεύματος πρόσωπον· ἡμεῖς γὰρ, φησιν, οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ πνεῦμα· ἵνα ἴδωμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν, ἃ καὶ λαλοῦμεν, οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος ἁγίου, πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες· ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστι, καὶ οὐ δύναται γνῶναι ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται· τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν· οὐκοῦν τῷ εἰπεῖν ὅτι οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἐδίδαξεν οὐχ' ὁ μονογενὴς τῷ κόσμῳ, ἀλλὰ τῆς θείας ὑπάρχων οὐσίας τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· καὶ πρὸς τούτῳ ἐδίδαξεν, ὡς οὐ περὶ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἔχει τὸν λόγον, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, οὗ τὴν χάριν λαμβάνουσιν οἱ πιστεύοντες· διὸ τὸ πνεῦμα εἶπε τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, διδάσκων ὡς ἐκ τοῦ πατρὸς ἔχει ὕπαρξιν, κἀκείνης ὑπάρχει τῆς φύσεως· οὐ δὲ γεννητικῶς, ἀλλ' ὡς οἶδε μόνος ὁ τὸν υἱὸν ἐπιστάμενος, καὶ ὁ μόνος τὸν πατέρα γινώσκων, καὶ τὸ μόνον πατέρα, καὶ υἱὸν ἐπιστάμενον ὃ ἐκ θεοῦ μεμαθήκαμεν, τὸν δὲ τρόπον οὐκ ἐδιδάχθημεν· ἀρκούμεθα δὲ τοῖς δοθεῖσι μέτροις τῆς γνώσεως, καὶ οὐ πολυπραγμονοῦμεν ἀγνοήτως τὰ ἀνέφικτα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ.

Ὅτι ὁ μέγας ἀπόσταλος θεὸν εἶδε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

Ὅτι δὲ τοῦ θεοῦ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον πάλιν ὁ Παῦλος ἡμᾶς διδάσκει· ἀπελούσασθε, λέγων, καὶ ἡγιάσθητε καὶ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν· τίνος γὰρ ἕνεκεν ναοὶ προσαγορευόμεθα θεοῦ διὰ τοῦ βαπτίματος τὴν τοῦ πνεύματος δεχόμενοι χάριν, εἰ μὴ θεὸς ὑπάρχει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον; ὅτι δὲ ναοὶ τοῦ πνεύματος οἱ πιστοὶ προσαγορεύονται, ὁ αὐτὸς ἡμᾶς ἀπόστολος διδάσκει λέγων, οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστὲ, οὗ ἔχεται ἀπὸ τοῦ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· ὁ δὲ ναὸς τὸν ἐνοικοῦντα κηρύττει θεόν· διὸ καὶ ἀνωτέρω ἔλεγεν· οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς τοῦ θεοῦ ἐστὲ, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός· ὁ γὰρ τοῦ θεοῦ ναὸς ἅγιός ἐστιν, οἵτινες ἐστὲ ὑμεῖς· εἰ τοίνυν τὴν χάριν τοῦ πνεύματος διὰ τοῦ βαπτίσματος λαμβάνουσιν οἱ πιστεύοντες, ταύτης δὲ τῆς δωρεᾶς ἀξιούμενοι, ναὸς θεοῦ χρηματίζομεν, θεὸς ἄρα τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τούτου χάριν εἰ ἐνοίκησις καὶ ναὸς θεοῦ οἱ τῆς τοῦ πνεύματος χάριτος ἀπολαύοντες εἰσὶ καὶ καλοῦνται, τῆς θείας φύσεως δῆλον ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ πατρὶ καὶ υἱῷ ὁμοούσιον· εἰ δὲ κτίσμα, καὶ ἐξ ἑτέρας οὐσίας τυγχάνει, οὐκ εἰκότως ἂν ναοὶ προσαγορευθεῖεν θεοῦ οἱ τῆς τούτου τυγχάνοντες δωρεᾶς· εἰ δὲ ναοὶ θεοῦ ὀνομάζονται, οἱ μερικῆς τινὸς καὶ βραχείας παρὰ τούτου χάριτος ἀπολαύοντες, ἐκ τῆς προσηγορίας νοήσομεν τὴν συγγένειαν· τοῦτο καὶ τῶν ἀποστόλων ὁ κολοφὼν ἐν ταῖς πράξεσι διδάσκει, τοῦ Ἀνανίου τὴν κλοπὴν διελέγχων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ.

Ὅτι καὶ ὁ θεσπέσιος Πέτρος συνῳδὰ περὶ τοῦ πνεύματος δέχεται.

Ἀνανία γάρ, φησιν, ἵνα τί ἠπάτησεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου ψεύσασθαι τὸ ἅγιον πνεῦμα, καὶ νοσφίσασθαί σε ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; καὶ μετ' ὀλίγα· οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ θεῷ· ἐπειδὴ γὰρ ἐκεῖνος ᾠήθη λανθάνειν ὡς ἀνθρώπους τοὺς ἀποστόλους ὑφελόμενος τῆς τοῦ κτήματος τιμῆς, ὃ ἠθέλησεν, ὁ κορυφαῖος αὐτὸν διδάσκει τῶν ἀποστόλων, ὅτι τοῦ πνεύματος τὴν χάριν οἱ ἔχοντες, πάντα σαφῶς ἐπίστανται τὰ κρύβδην γινόμενα· οὐχ' ἡμᾶς γάρ, φησιν, ἐψεύσω, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μὴ τοίνυν ἀνθρώπους ἠπατηκέναι νόμιζε· θεὸς γάρ ἐστιν ὁ διαψευσθεὶς παρὰ σοῦ· οὐκ ἐψεύσω γὰρ ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ θεῷ· οὐχ' ἡμεῖς γάρ φησιν ὑπὸ σοῦ παρεκρούσθημεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὅπερ ἐστὶ θεὸς, ἐκ θεοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχον, κἀκείνης ὑπάρχον τῆς φύσεως· τοῦτο καὶ ὁ Λουκᾶς ἐν ταῖς πράξεσι δῆλον ποιεῖ· εἰπὼν γὰρ ἀνώτερον ὅτι λειτουργούντων τῷ κυρίῳ, καὶ νηστευόντων τῶν ἀδελφῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ, εἶπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κϛ.

Ἐκ πλειόνων ἀπόδειξις θεὸν εἶναι τὸ ἅγιον πνεῦμα.

Ἀφορίσατέ μοι τὸν Παῦλον δὴ καὶ τὸν Βαρνάβαν εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς· καὶ ἐπαγαγὼν ὅτι ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος κατῆλθον εἰς Σελεύκειαν, καὶ διηγησάμενος ὅπως περινοστήσαντες τὴν Κύπρον, καὶ τὴν Λυκίαν, καὶ Λυκαονίαν, καὶ Παμφυλίαν, καὶ Βυθυνίαν, ἐκήρυξαν τὸ εὐαγγέλιον, ἐπιφέρει· κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες εἰς Ἀντιόχειαν οἱ περὶ

Βαρνάβαν καὶ Παῦλον, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν· παραγενόμενοι δὲ, καὶ τὴν ἐκκλησίαν συναγαγόντες, ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν μετ' αὐτῶν ὁ θεός· μνημονεύσας ἄνωθεν τοῦ πνεύματος, ὡς ἀφορίσαντος τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν εἰς ὃ προσεκέκλητο αὐτοὺς ἔργον, τοῦτο μετὰ τὴν ἄνοδον ἀποκαλεῖ· καὶ δὶς τίθησι τὴν τοῦ θεοῦ προσηγορίαν· πρῶτον μὲν λέγων ὅτι εἰς Ἀντιόχειαν ἀπέπλευσαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν· δεύτερον δὲ ὅτι συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν μετ' αὐτῶν ὁ θεός· καὶ μὴν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἦν τὸ θαυματουργοῦν, τὸ σοφίζον, τὸ σύνεσιν χορηγοῦν, τὸ τοὺς κηρύττοντας ἐνδυναμοῦν, τὸ ἐμπνέον αὐτοῖς τὸν τῆς διδασκαλίας λόγον· διὸ καὶ Παῦλος ἔλεγεν· ᾧ μὲν γὰρ δίδοται διὰ τοῦ πνεύματος λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, ἑτέρῳ δὲ πίστις ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων, καὶ τὰ ἑξῆς· εἶτα διδάσκων ὡς οὐχ' ὑπουργοῦν ταῦτα διανέμει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀλλὰ δεσποτικῶς οἷς θέλει χαρίζεται, ἐπήγαγε· πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται· εἰ τοίνυν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ταῦτα διὰ τῶν ἀποστόλων εἰργάζετο ὡς ἠβούλετο, συναγαγόντες δὲ οἱ περὶ Παῦλον καὶ Βαρνάβαν τὴν ἐκκλησίαν ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησε μετ' αὐτῶν ὁ θεὸς, θεὸς ἄρα τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ τὴν ἀποστόλων φωνήν.

Τοῦτο γεγονὸς καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις ὁ θειότατος διηγεῖται Λουκᾶς· ἐσίγησε γάρ φησι ἅπαν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουε τοῦ Βαρνάβα καὶ τοῦ Παύλου ἐξηγουμένων, ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν σημεῖα δι' αὐτῶν, καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι· θεὸς οὖν ἄρα τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸ γὰρ αὐτὸ θαυματουργεῖ τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα· διὸ καὶ ὁ κύριος ἐν τοῖς εὐαγγελίοις ἔλεγεν· εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Καὶ πάλιν ἐν ταῖς πράξεσιν ὁ Λουκᾶς τὸν Παῦλον φησὶν ἐπιλεξάμενον τὸν Σίλαν ἐξελθεῖν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν παραδο-

θέντα θεὸν αὖθις καλέσας τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ διὰ τῶν ἀδελφῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀφορίσαν αὐτὸν εἰς ὃ προσεκαλέσατο αὐτὸν ἔργον. Πάλιν ὁ μακάριος Παῦλος ἐν μὲν τῇ πρὸς Κορινθίους φησὶν, οὓς ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τοὺς μὲν προφήτας καὶ ἀποστόλους, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, καὶ εὐαγγελιστὰς πρὸς καταρτισμὸν τῶν ἁγίων· ἐν δὲ Μιλήτῳ συντατόμενος τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ τῆς δοθείσης ἀναμιμνήσκων χάριτος, προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς, φησὶν, καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ ἐν ᾧ ὑμᾶς ἔθετο τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπισκόπους ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου.

Ὁρᾶτε πάλιν κἀνταῦθα τὴν θεολογίαν τοῦ πνεύματος· ἐκεῖ γὰρ τοῦ θεοῦ μνημονεύσας ὡς ποιμένας, καὶ διδασκάλους, καὶ εὐαγγελιστὰς χειροτονοῦντος, ἐνταῦθα περὶ τοῦ πνεύματος φησὶ, ἐν ᾧ ὑμᾶς ἔθετο τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπισκόπους ποιμένειν τὴν ἐκκλησίαν· διδάσκων ὡς θεὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ ὅτι ταυτόν ἐστιν εἰπεῖν θεὸν, καὶ πνεῦμα, διὰ τὴν κοινωνίαν τῆς φύσεως· τοῖς τε γὰρ ὑπὸ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς γινομένοις συνεργεῖ ὁ υἱὸς καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τοῖς τε γὰρ ὑπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ πνεύματος τελουμένοις συνευδοκεῖ ὡσαύτως ὁ θεὸς καὶ πατήρ. Καὶ ἑτέρωθεν πάλιν ὁ μακάριος Παῦλος θεὸν εἶναι τὸ πνεῦμα κηρύττει· ἐὰν γάρ φησι προφητεύωσι πάντες, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος ἢ ἰδιότης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων· τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται· καὶ οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντως ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστιν· ἐπειδὴ γὰρ τοῦ πνεύματος ἡ προφητεία χάρισμα, διὰ δὲ τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ πνεύματος φανερὰ τὰ τῆς καρδίας κρυπτὰ γίνεται, θεοῦ δὲ ἴδιον τὸ τὸν νοῦν τῶν ἀνθρώπων ἐπίστασθαι, ἀναγκαίως ὁ ἐλεγχόμενος διὰ τῆς προφητείας ἀνακρινόμενος προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντως ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστιν. Εἶχον δὲ τὴν χάριν ἐκεῖνοι τοῦ πνεύματος· εἰ δὲ θεὸς ἦν ἐν αὐτοῖς, ἐπειδὴ τῆς τοῦ πνεύματος ἀπήλαυον χάριτος, θεὸς ἄρα, καὶ ἐκ θεοῦ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ.

Ὅτι ἀκτίστως ἐκ θεοῦ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, διὸ καὶ αἰώνιον καλεῖται.

Καὶ ὁ θειότατος δὲ Πέτρος ἐν ταῖς καθολικαῖς ἐπιστολαῖς· εἰ ὀνειδίζεσθε, φησὶν, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, μακάριοι ἐστὲ, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ δυνάμεως καὶ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται· καὶ ὁ μακάριος Ἰωάννης ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ἐν τούτῳ, φησὶ, γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν· τὸ δὲ ἐκ τοῦ θεοῦ κηρυττόμενον, οὐ κτίσμα, ἀλλ' ἐκ τῆς θείας οὐσίας ὑπάρχον· διὸ καὶ αἰώνιον εἰς ἀρχὴν τὸ εἶναι μὴ εἰληφὼς, ὁ μακάριος αὐτὸ Παῦλος ἀποκαλεῖ· εἰ γὰρ αἷμα, φησὶ, τράγων καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους ἁγιάζει πρὸς τελειότητα, πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος ἁγίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν; Εἰ τοίνυν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον αἰώνιον, καὶ ὁ θεὸς αἰώνιος, δῆλον τὸ συναγόμενον· ἀλλὰ πάσας μὲν τὰς περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος μαρτυρίας, τὰς καὶ θεὸν αὐτὸ καὶ κύριον κηρυττούσας, καὶ πατρὶ καὶ υἱῷ συντεταγμένον λεγούσας, συλλέγειν τοῖς φιλοπόνοις καταλίπωμεν· ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τὸ τέλος ἐπειγώμεθα τῆς προκειμένης διδασκαλίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ.

Ἀνακεφαλαίωσις τῆς πίστεως.

Τοίνυν μίαν τῆς τριάδος τὴν φύσιν εἶναι πιστεύομεν, μίαν οὐσίαν ἐν τρισὶν ἰδιότησιν γνωριζομένην· τὴν ἐξουσίαν ἀμέριστον, τὴν βασιλείαν ἀδιαίρετον, μίαν θεότητα τὲ καὶ κυριότητα· οὕτω γὰρ καὶ μονὰς ἐν τῷ ταυτῷ τῆς οὐσίας δείκνυται, καὶ ἡ τριὰς

οὐκ ἐν ψιλοῖς τοῖς ὀνόμασι, ἀλλ' ἐν ταῖς ὑποστάσεσι γνωρίζεται· οὐ γὰρ ἓν λέγομεν τριώνυμον, κατὰ τὴν τοῦ Σαβελλίου καὶ Φωτεινοῦ καὶ Μαρκέλλου συναίρεσίν τε καὶ σύγχυσιν· οὐ τρία ἀλλόφυλά τε καὶ ἑτεροούσια, ἄνισα καὶ ἀνόμοια, ἀλλήλων ὑπερκείμενα, νῷ καὶ γλώττῃ μετρούμενά τε καὶ ταλαντευόμενα, κατὰ τὴν Ἀρείου διαίρεσίν τε καὶ ἀλλοτρίωσιν καὶ δυσσεβῆ πολυπραγμοσύνην· ἀλλὰ τρεῖς μὲν τὰς ὑποστάσεις, μίαν δὲ τῆς τριάδος τὴν φύσιν ἀσώματον, ἄτρεπτον, ἀναλλοίωτον, ἀτελεύτητον, ἀθάνατον, ἄπειρον, ἄφθαρτον, ἀπερίγραπτον, ἀπερίληπτον, ἀόρατον, ἀσαφῆ, ἄῤῥητον, ἄφραστον, ἀκατάληπτον, ἀνέφικτον, ἀπερινόητον, αὐτοζωὴν, φῶς νοερὸν, πηγὴν ἀγαθῶν, θησαυρὸν σοφίας, δημιουργὸν τῶν ὅλων, κυβερνῶσαν τὰ πάντα, σοφίαν ἰθύνουσαν τὸ τῆς κτίσεως σκάφος· ταύτην τὴν πίστιν κατέχομεν· ταύτην γὰρ παρὰ τῶν θεολόγων ἀνδρῶν ἐδιδάχθημεν· πρὸς δὲ τοὺς ἀπὸ συλλογισμῶν διαλεγομένους, εἴπωμεν· ἐκείνη σου ἡ μερὶς, ἐκεῖνος ὁ κλῆρος, ἡμῶν δὲ μερὶς κύριος, ᾧ ἀκολουθοῦντες, τὴν ὀρθὴν ὁδὸν οὐ καταλείψομεν· ἔχομεν γὰρ καὶ τὴν θείαν γραφὴν διδάσκουσαν· διὸ βοῶμεν εἰκότως, λύχνος τοῖς ποσί μου ὁ νόμος σου, καὶ φῶς ταῖς τρίβοις μου· τούτῳ τῷ φωτὶ περιλαμπόμενοι, τῶν προοδευκότων πατέρων τὰ ἴχνη γνωρίσωμεν· ἐκείνοις ἀκολουθήσωμεν, μέχρις ἂν καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐξανάστασιν τῶν νεκρῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΕΝΑΝΘΡΩΠΗΣΕΩΣ (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α.

Ὅτι ὠφέλιμον τοῖς ἀκούουσιν ἡ τῆς θείας οἰκονομίας ἀνάμνησις.

Ὁ μὲν περὶ τῆς ἁγίας τριάδος ὡς ἐν εὐσεβῶν συλλόγῳ, καὶ τοῖς εὐαγγελικοῖς δόγμασιν πειθομένων, ἀποχρώντως ἡμῖν, ὡς οἶμαι, λόγος διήνυσται· οὐ γὰρ ἀντειπεῖν ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῖς ἀσεβέσιν, ἀλλὰ τοῖς φοιτηταῖς τῶν ἀποστόλων ἐκθέσθαι πίστιν προὐθέμεθα· ἐπειδὴ δὲ καὶ τῶν θείων εὐεργεσιῶν τὸ μέγεθος ὑφάπτειν οἶδε μειζόνως τῶν φιλοθέων τὸν πόθον, καὶ θερμοτέρους αὐτοὺς καθίστησιν ἐραστὰς τοῦ θεοῦ, ἀναγκαίως καὶ ἐπὶ τοῦτον βαδιοῦμαι τὸν λόγον, τῇ θεολογίᾳ τὴν οἰκονομίαν συνάπτων, καὶ δεικνὺς ἡλίκα καὶ ὅσα ὁ ποιητὴς τὸ ἡμέτερον εὐηργέτησε γένος· οὐ γὰρ ἐπαύσαντο πώποτε τῶν θείων δωρεῶν αἱ πηγαὶ τοῖς ἀνθρώποις τὰ ἀγαθὰ ἀναβλύζουσαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β.

Διήγησις τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ γεγενημένων εἰς τὴν ἀνθρώπου εὐεργεσίαν ἐξ ἀρχῆς.

Ἀλλ' ἀφ' οὗπερ τόνδε τὸν παναρμόνιον κόσμον ἐδημιούργησεν, ταῖς ποικίλαις εὐεργεσίαις τὴν ἡμετέραν ἐπικλύζει φύσιν

(1) Sequentia cuncta capitula opus constituunt prorsus diversum ab illis editis S. Cyrili scholiis de incarnatione Domini.

ὁ ποιητής· καὶ πρῶτον μὲν, μὴ ὄντα πεποίηκε, καὶ διαπλάττων ἐτίμησεν, καὶ τὸν χοῦν εἰς ἀνθρώπου φύσιν μετέβαλεν ὡς ἠθέλησε, καὶ τῷ δυσειδεῖ πηλῷ κάλλος ὁμοῦ καὶ ψυχὴν ἐδωρήσατο, ὀφθαλμῶν λαμπρότητα, καὶ γαλήνης καθαρότητα, καὶ παρειῶν λειότητα· καὶ γλώττης ἁπαλότητα, καὶ αἵματος ὀχετοὺς εἰς ἅπαντα τοῦ σώματος διαθέοντας μέλη, καὶ ἀρδείαν ἀποχρῶσαν σαρκὶ καὶ νεύροις χορηγοῦντας καὶ δέρματι, ὀστῶν ἀντιτυπίαν, καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀποκειμένων μυελῶν τὸ χρειῶδες, καὶ τ᾽ ἄλλα ὅσα τοῦ ἀνθρωπείνου ζώου τὸ ὁρώμενον ἔχει· καὶ πρὸς τούτοις, νοῦν ἔδωκεν ἡγεμόνα, καὶ κυβερνήτην, σοφίας πληρώσας, τέχνης ἁπάσης καὶ ἐπιστήμης ἐμπλήσας, καὶ λογικὸν ἀπέφηνε τὸ πήλινον ἄγαλμα, καὶ οἰκείαν εἰκόνα πεποίηκε τὸν χοϊκὸν ἀνδριάντα, τὸ ἀρχικὸν καὶ αὐτοκρατορικὸν καὶ δημιουργικὸν τῇ νοερᾷ ψυχῇ καὶ ἀθανάτῳ δωρησάμενος· εἶτα βασιλέα κτηνῶν, καὶ τετραπόδων, καὶ ἑρπετῶν, νηκτῶν, καὶ ἀμφιβίων, καὶ τῶν ἀεροπόρων ὀρνίθων ἐχειροτόνησε· πρὸ δὲ τούτων ὥσπέρ τινα παστάδα χαριεστάτην ἄνωθεν ἐξέτεινεν οὐρανὸν, λειμῶνας ἀστέρων ἐγκαταπήξας, χρείαν τε ὁμοῦ καὶ τέρψιν παρέχοντας· ἥλιόν τε ἀνίσχειν κελεύσας, καὶ δύεσθαι, καὶ ποιεῖν ἡμέρας, καὶ νύκτας, καὶ τῷ δρόμῳ τὸν χρόνον μετρεῖν· σελήνην φθίνειν καὶ πλήθειν, καὶ ταῖς πυκναῖς μεταβολαῖς ἤδειν τε ὁμοῦ καὶ σημαίνειν κύκλον τὸν ἐνιαύσιον· γῆν δὲ κάτωθεν ὑπεστόρεσε, καὶ ποικίλον αὐτῇ κόσμον δέδωκεν, εἰς ἄλση καὶ λήϊα καὶ λειμῶνας διακρίνας· ὄρη κορυφώσας εἰς ὕψος, καὶ νάπας κοιλάνας, καὶ πεδία ὕπτια καὶ ἰσόπεδα δείξας, καὶ πηγὰς ἀναβλύζειν ἐν μέσῳ κελεύσας, καὶ ποταμοὺς τρέχειν ἄπαυστα, καὶ τ᾽ ἄλλα ὅσα γῆν καλλωπίζει καὶ θάλατταν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Διὰ τί τὸν ἄνθρωπον προσηγόρευσεν Ἀδάμ.

Οὕτω δημιουργήσας τὸν πρῶτον ἄνθρωπον, καὶ τῇ εἰκόνι τιμήσας, καὶ τῷ πλήθει τῶν δωρεῶν ἀποκλύσας, τίθησιν αὐτῷ τὸ τῆς φύσεως ὄνομα· Ἀδὰμ γὰρ αὐτὸν προσηγόρευσεν· τοῦτο δὲ τὸν χοῦν δηλοῖ τῇ ἑβραίων φωνῇ· μία δὲ καὶ αὕτη περὶ τὸν ἄνθρωπον κηδεμονία· ἐπειδὴ γὰρ ἔμελλε τοσούτοις ἀγαθοῖς ἐντρυφήσειν, καὶ τοσούτων ἄρχων ἀνηγορεύθη καὶ βασιλεὺς, ἵνα μὴ τῷ πλήθει τῶν δωρεῶν ὑπερμαζήσας, καὶ τῷ ὕψει τῆς ἡγεμονίας ἐπαρθεὶς κατασκιρτήσῃ τοῦ κτίσαντος, καὶ μεγίστην ἐκ τῆς τυραννίδος ἀπενέγκηται βλάβην, κατὰ τὸν πρῶτον ἀποστάτην ἐκεῖνον τὸν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα δι' ἀλαζονείαν, ἀναγκαίως ὁ σοφὸς τῶν ὅλων πρύτανις κωλύων αὐτοῦ τὸν ὄγκον τοῦ φρονήματος, Ἀδὰμ προσηγόρευσεν, ἵνα ἐκ τῆς προσηγορίας ἐννοῶν τὴν συγγένειαν, καὶ τὰς ἀφορμὰς τῆς φύσεως λογιζόμενος, καὶ τὸν πρόγονον χοῦν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν θεώμενος, ἑαυτὸν μὲν γνωρίζῃ, προσκυνῇ δὲ τὸν τοσαύτην εὐπρέπειαν αὐτῷ καὶ μεγαλοπρέπειαν δωρησάμενον· αὕτη πρώτη περὶ τὸν ἄνθρωπον ἐδείχθη τοῦ ποιητοῦ μετὰ τὴν δημιουργίαν πρόνοια· οὕτως ἐξ ἀρχῆς οἷά τις πατὴρ καὶ ἰατρὸς καὶ διδάσκαλος, κοσμῶν ὁμοῦ καὶ ἰατρεύων καὶ διδάσκων αὐτὸν τὴν ἀρετὴν, διετέλεσεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ.

Διὰ τί τὴν γυναῖκα ἐκ τῆς πλευρᾶς ἐδημιούργησε.

Οὕτως αὐτὸν διαπλάσας, οὕτως προσαγορεύσας, βοηθὸν αὐτῷ καὶ συνεργὸν καὶ τοῦ βίου κοινωνὸν παραχρῆμα ἐδημιούργησεν· οὐκ ἐκ μόνης δὲ τῆς γῆς, ὡς ἐπ' ἐκείνου, λαμβάνει τὰς ἀφορμὰς

τῆς διαπλάσεως, ἀλλὰ μίαν τῶν πλευρῶν ἐκείνου λαβὼν, καὶ ταύτῃ καθάπερ τινι κρηπῖδι καὶ θεμελίῳ χρησάμενος, τὴν γυναικείαν φύσιν ποιεῖ· οὐχ᾽ ὕλης ἀπορίᾳ, μόνη γὰρ αὐτῷ βουλὴ πρὸς τὴν ὅλων δημουργίαν ἤρκεσεν, ἀλλ᾽ ἐν τῇ φύσει τῆς ὁμονοίας θελήσας ἐνθεῖναι τὸν σύνδεσμον. Φυτεύει καὶ παράδεισον, καὶ φυτοῖς αὐτὸν κατακοσμεῖ παντοίοις, καὶ τοῦτον ἐνδιαίτημα τῷ ἀνθρώπῳ χαρίζεται, δεδωκὼς αὐτῷ γυμνάσιον ἀρετῆς, ἐντολὴν οὐκ ἐπίπονον, οὐδὲ γέμουσαν ἱδρῶτος, ἀλλὰ μᾶλλα σωφρονοῦντι ῥᾳδίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε.

Διὰ τί νόμον αὐτῷ τέθεικεν.

Πάντων γὰρ τῶν φυτῶν τοῦ παραδείσου κελεύσας ἀπολαύειν, ἑνὸς ἀπηγόρευσε τὴν μετάληψιν, οὐχ᾽ ἁπλῶς, οὐδὲ τοῦτο πεποιηκὼς, ἀλλ᾽ ἵνα τὸν πεποιηκότα γνωρίζῃ, καὶ ὥσπέρ τινα ζυγὸν ἔχῃ τὸν νόμον τοῦ δημιουργήσαντος, ἵνα γινώσκῃ ὡς βασιλεύει μὲν τῶν ἐν τῇ γῇ, βασιλεύεται δὲ ὑπὸ τοῦ πλάσαντος, ἄρχει καὶ ἄρχεται. δεσπόζει καὶ δεσπόζεται, ἡγεῖται καὶ ἄγεται· ἄλλως δὲ καὶ πρόσφορος ἡ νομοθεσία τοῖς λογικοῖς, ἀλόγων γὰρ ἴδιον τὸ νόμων χωρὶς πολιτεύεσθαι· τὸν δὲ περὶ βρώσεως νόμον τέθεικεν αὐτῷ ὁ ποιητὴς, ἐπειδὴ τῶν ἄλλων νόμων ἡ θέσις περιττὴ τηνικαῦτα ἦν. τί γὰρ αὐτῷ καὶ ἀπαγορεύειν ἐχρῆν; μὴ φονεῦσαι; ἀλλ᾽ οὐκ ἦν ὁ τοῦτο πεισόμενος· ἀλλὰ μὴ μοιχεῦσαι; ἀλλ᾽ οὐδὲ βουληθεὶς οἷός τε ἦν, γυναικὸς ἄλλης οὐκ οὔσης· ἀλλὰ μὴ κλέψαι; τὰ τίνος; αὐτοῦ γὰρ ἦν ἅπαντα· ἁρμόδιος τοίνυν ὁ κόσμος ἐκεῖνος ἦν τῷ τότε καιρῷ, καὶ οὐ μόνον τοῖς μόνοις οὖσιν, ἀλλὰ καὶ παιδιόις ἀρτιγενέσι συμβαίνων. Ἐπειδὴ δὲ φθόνῳ διαβόλου, καὶ γυναικὸς εὐκολίᾳ τὴν ἀπάτην ἐδέξατο (ταύτην γὰρ ὡς ἁπαλωτέραν φενακίσας, πρότερον δι᾽ αὐτῆς, ὡς πιθανωτέρας, τὸν Ἀδὰμ ὁ τῆς ἡμετέρας φύσεως ἀλάστωρ ἐπολιόρκησεν)

ἐξεβλήθη μὲν εὐθὺς τοῦ παραδείσου, καὶ πρὸς τὴν συγγενῆ γῆν παρεπέμφθη, ἱδρῶτι καὶ πόνῳ καὶ ταλαιπωρίᾳ συγκληρωθεὶς, καὶ οἷόν τινι χαλινῷ τῇ γῇ πονίᾳ καὶ κακοπαθείᾳ καὶ ταῖς ἄλλαις τοῦ βίου πονηρίαις παραδοθείς. Ὡς γὰρ τὴν ἄπονον ἐκείνην καὶ ἄλυπον οὐκ ἐνεγκὼν εὐγνωμόνως ζωὴν, τῇ δυσημερίῃ συζεύγνυται, ἵνα τὴν ἀπὸ τῆς εὐημερίας φερομένην νόσον, διὰ τῶν πόνων ἀποσκευάσηται. Διακόπτει δὲ καὶ θανάτῳ τὸν δρόμον τῆς ἁμαρτίας ὁ νομοθέτης, καὶ αὐτὴν δείκνυσι τὴν τιμωρίαν φιλανθρωπίαν· ἐπειδὴ γὰρ τῇ παραβάσει νομοθετῶν συνέζευξε θάνατον, παραβὰς ὑπὸ τὴν τιμωρίαν ἐκείνην ἐγένετο, οἰκονομεῖ τὴν τιμωρίαν σωτηρίαν γενέσθαι· διαλύει γὰρ τοῦτο τὸ ζῷον ὁ θάνατος, καὶ παύει μὲν τὴν τῆς πονηρίας ἐνέργειαν· ἀπαλλάττει δὲ πόνων, καὶ ἱδρώτων ἐλευθεροῖ, λύπας καὶ φροντίδας ἐλαύνει, τέλος τοῖς τοῦ σώματος δίδωσι πάθεσι· τοσαύτῃ φιλανθρωπίᾳ τὴν τιμωρίαν ἐκέρασεν ὁ κριτής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ.

Διήγησις τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀχαριστίας, καὶ τῆς τοῦ θεοῦ κηδεμονίας.

Ἀλλ' οὐδὲν ἐντεῦθεν τὸ ἀχάριστον γένος τῶν ἀνθρώπων ἀπώνατο· μείζοσι ἀγνωμοσύναις τὸν εὐεργέτην ἠμείψατο· εὐθὺς γὰρ ἀδελφοκτονία τολμᾶται, καὶ φθόνος, καὶ ψεῦδος, ἀκολασίαι τὲ, καὶ ἀσέλγειαι, ἀδικεῖαι, καὶ ἀλληλοφονίαι, καὶ τῶν ἀλλοτρίων ἁρπαγαὶ, καὶ τ' ἄλλα ὅσα ἐβλάστησεν ἡ ἁμαρτία κακά. Ἀλλ' οὐδὲ οὕτως ὁ ποιητὴς ἣν διέπλασεν ἀπηγόρευσεν φύσιν· σοφῶς δὲ αὐτὸ καὶ διαφόρως ἐτέλεσεν, ἰατρεύων, ἐπιτιμῶν, ἐγκαλῶν, εἰσηγούμενος τὸ δέον, συμβουλεύων, ἀπειλῶν, ἐπάγων τὴν ἀπειλὴν, κολάζων τοὺς πονηροὺς, στεφανῶν τοὺς ἀγαθοὺς, καὶ τὸν μὲν ἀνακηρύττων, τὸν δὲ μετατιθεὶς, τὸν δὲ ξύλῳ μετὰ τοῦ γένους διασώζων, καὶ σπινθῆρα τῇ φύσει διατηρῶν, ἐπικλύ-

ζων τὴν γῆν, διαφθείρων ὕδατι τοὺς ἐργάτας τῆς πονηρίας, αὔξων αὖθις τὸ ἀνθρώπινον γένος, μερικαῖς τιμωρίαις κοινὰς ἰατρείας ποιούμενος, πόλεις ἀσεβείαις συζώσας πυρὶ καταφλέγων οὐρανίῳ, τὸν σὺν αὐτοῖς μὲν οἰκοῦντα, τῆς δ' ἀσεβείας οὐ κοινωνοῦντα, τῆς τιμωρίας ἐλευθερῶν, εὐετηρίαις δωρούμενος, ἐν καιρῷ ὑετὸν χαριζόμενος, αὔξων ἀῤῥήτως τὰ παρὰ τῶν ἀνθρώπων καταβαλλόμενα σπέρματα, καρπῶν ἀφθονίας βρύειν τὰ δένδρα κελεύων, λιμῷ παιδεύων τοὺς οὐδὲν ἐκ τῆς εὐθηνίας ὠφεληθέντας, νόσους ἐπάγων, καὶ πάλιν ταύτας ἐλαύνων, χαλασφενδονῶν τὰς τῆς ζωῆς ἀφορμὰς, νέφεσιν ἀκρίδος τὸν ἥλιον κρύπτων καὶ τοὺς καρποὺς διαφθείρων, νεύων αὖθις, καὶ τὰ λυπηρὰ μεταβάλλων, τοὺς τὴν εὐσέβειαν ἀγαπήσαντας οὐκ ἐῶν, καὶ τούτοις φαινόμενος, καὶ φιλικῶς διαλεγόμενος, καὶ διὰ τούτων προσημαίνων τὰ μέλλοντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η.

Ὅτι φιλανθρωπίας γέμει ἡ τοῦ θεοῦ ἐνανθρώπησις.

Ἐπειδὴ δὲ ταῦτα, καὶ τ' ἄλλα τὰ μυρία, καὶ δυσδιήγητα τῆς θείας οἰκονομίας εἴδη, ὀλίγους μὲν εὐεργέτησεν, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων ἀνηκέστως διέκειντο, τότε δὴ τότε τὸ μέγα καὶ ἄῤῥητον γίνεται τῆς οἰκονομίας μυστήριον· αὐτὸς γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ὁ δημιουργὸς ἁπάσης τῆς κτίσεως, ὁ ἀχώρητος, ὁ ἀπερίγραπτος, ὁ ἀναλλοίωτος, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, τὸ ἐκ τοῦ φωτὸς φῶς, ἡ ζῶσα τοῦ πατρὸς εἰκὼν, τὸ ἀπαύγασμα τῆς δόξης, ὁ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως, τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν ἀναλαμβάνει, καὶ τὴν οἰκείαν εἰκόνα νεοποιεῖ τῇ ἁμαρτίᾳ διαφθαρεῖσαν, καὶ τὸν ἀνδριάντα τὸν ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τῆς πονηρίας παλαιωθέντα ἀνανεοῖ, καὶ τοῦ πρώτου χαριέστερον δείκνυσιν, οὐκ ἀπὸ γῆς ὡς πάλαι τοῦτον δημιουργήσας, ἀλλ' αὐτὸς καταδεξάμενος· οὐ τὴν θείαν φύσιν εἰς ἀνθρωπείαν μεταβαλὼν, ἀλλὰ τῇ θείᾳ τὴν ἀν-

θρωπείαν συνάψας· μένων γὰρ ὃ ἦν, ἔλαβεν ὃ οὐκ ἦν· καὶ τοῦτο ἡμᾶς διδάσκει ὁ μακάριος Παῦλος βοῶν· τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ' ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών· ἐξ ὧν εὔδηλον, ὡς ἡ τοῦ θεοῦ μορφὴ μένουσα ὃ ἦν, ἔλαβε τὴν δούλου μορφήν· μορφὴν δὲ καλεῖ οὐ τὸ φαινόμενον μόνον τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν ἀνθρώπου φύσιν· ὥσπερ γὰρ ἡ τοῦ θεοῦ μορφὴ, τοῦ θεοῦ τὴν οὐσίαν σημαίνει, ἀνείδεον γὰρ τὸ θεῖον καὶ ἀσχημάτιστον, καὶ οὐδεὶς ἂν εἴπῃ μὴ παραπαίων, μορφὴν ἔχειν, καὶ μελῶν διαίρεσιν, τὸν ἀσώματον καὶ ἀσύνθετον, οὕτως ἡ τοῦ δούλου μορφὴ, οὐ τὸ ὁρώμενον τοῦτο μόνον, ἀλλὰ πᾶσαν τοῦ ἀνθρώπου δηλοῖ τὴν οὐσίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ.

Ἔλεγχος τῆς τῶν αἱρετικῶν ἀσεβείας.

Τινὲς δὲ τῶν τἀναντία φρονούντων τῆς εὐσεβείας, ἐπειδὴ τοῖς ἀποστολικοῖς ῥητοῖς πειρῶνται κατατοξεύειν ἀληθείας τὰ δόγματα, Ἄρειος μὲν καὶ Εὐνόμιος ἄψυχον ἄνθρωπον ἀνειλῆφθαι παρὰ τοῦ θεοῦ λόγου διαβεβαιούμενοι, Ἀπολινάριος δὲ ἔμψυχον, νοῦ δὲ ἐστερημένον, οὐκ οἶδ' ὅ τι νοῶν τὴν ἀνθρωπείαν ψυχήν· Μαρκίων δὲ καὶ Μάνης, καὶ ἡ λοιπὴ τῆς ἀσεβείας ἐκείνη συμμορία, τὸ τῆς οἰκονομίας ἅπαν ὁμοῦ ἀρνεῖται μυστήριον· καὶ τὴν μὲν ἄῤῥητον τῆς ἁγίας παρθένου σύλληψίν τε, καὶ κύησιν, μῦθον εἶναι καὶ πλάσμα νομίζουσι· φαντασίᾳ δὲ σώματος τὴν θεότητα συγκαλυφθῆναι διαγορεύουσι, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τοῖς ἀνθρώποις ἄνθρωπον ἀναφανῆναι. Ἀναγκαῖον τῶν ἀποστολικῶν ῥητῶν σαφῆ τὴν διάνοιαν παραστῆσαι τοῖς εὐσεβέσιν, ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ φησὶν ὑπάρχων, οὐχ' ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος· ταῦτα

τῶν προειρημένων αἱρετικῶν ἕκαστος οἰκειούμενος, τῶν βδελυρῶν δογμάτων κατασκευάζει τὸ ψεῦδος. Ἄρειος μὲν καὶ Εὐνόμιος καὶ Ἀπολινάριος καὶ οἱ κατὰ τούτους, τὴν τοῦ δούλου μορφὴν καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὸ ὁμοίωμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ φαινόμενον τῆς ἡμετέρας φύσεως σημαίνειν διαγορεύοντες· οἱ δὲ τῆς μυσαρωτέρας φάλαγγος, τὸ σχῆμα καὶ τὸ ὁμοίωμα εἰς σκιάν τινὰ καὶ εἰκόνα καὶ φαντασίαν σώματι ἐοικυῖαν λαμβάνοντες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι.

Ἑρμηνεία τοῦ ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων.

Φρενοβλάβειαν δὲ τὴν ἀμφοτέρων παραυτίκα ἡμεῖς διελέγξομεν· μορφὴν γὰρ δούλου τὴν οὐσίαν, ὡς ἀπεδείξαμεν, προσαγορεύει τοῦ δούλου· εἰ γὰρ ἡ τοῦ θεοῦ μορφὴ τὴν οὐσίαν δηλοῖ τοῦ θεοῦ, εὔδηλον ὡς καὶ ἡ τοῦ δούλου, τῆς οὐσίας ἐστὶ τοῦ δούλου σημαντική· τὸ δὲ ἐν ὁμοιώματι τοῦ ἀνθρώπου γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, οὐχ' ὡς τῆς φύσεως ὀνόματα τέθεικεν ὁ ἀπόστολος, ἀλλὰ τῆς ἐνεργείας· ἐπειδὴ γὰρ ὁ δεσπότης Χριστὸς τὴν ἡμετέραν ἔχων φύσιν, τὴν ἡμετέραν οὐ κατεδέξατο πονηρίαν, ἀλλ' ἁπάσης ἦν ἁμαρτίας ἐλεύθερος, ὡς ὁ προφήτης βοᾷ, ὅτι ἀνομίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ ὁ τῆς ἐρήμου πολίτης Ἰωάννης συμμαρτυρεῖ λέγων, ἴδε ὁ ἀμνὸς ὁ αἴρων τοῦ κόσμου τὴν ἁμαρτίαν, ὁ μακάριος Παῦλος ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπου αὐτὸν ἀναγκαίως ἔφη γενέσθαι, καὶ σχήματι εὑρεθῆναι ὡς ἄνθρωπον, τῆς πονηρᾶς ἐνεργείας τῶν ἀνθρώπων ἀπηλλαγμένον· διὸ καὶ ἐπέρωθι ἔλεγε· τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας, ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν σαρκὶ, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.

Ὁρᾶτε πῶς διὰ τούτων ἐκείνων λύει τὴν ἀσάφειαν. Ὁ θεός, φησι, τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας· οὐχ' ἁπλῶς εἶπεν, ἐν ὁμοιώματι σαρκός, διαλύων τῶν ἀσεβῶν δογμάτων τὴν βλασφημίαν· προγινώσκει γὰρ ἅπαντα ἡ χάρις τοῦ πνεύματος, ἀλλ' ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, ἵνα μάθωμεν ὡς τὸ ὁμοίωμα, διὰ τὸ πάσης ἁμαρτίας ἀπηλλάχθαι τὸν ἡμέτερον σωτῆρα, τέθεικεν· ἄνθρωπος γὰρ γενόμενος τὴν φύσιν κατὰ τὴν ἁμαρτίαν γέγονεν ἄνθρωπος· διὸ ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί· ἀνθρωπείαν μὲν φύσιν ἀναλαβών, τῆς δὲ τυραννούσης ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἁμαρτίας τὸν ζυγὸν μὴ δεξάμενος, ἀλλὰ πᾶσαν ταύτης ἀποῤῥίψας τὴν δεσποτείαν, καὶ δείξας, ὡς δυνατὸν ἐν ἀνθρωπείᾳ φύσει τῶν τῆς ἁμαρτίας περιγενέσθαι βελῶν· οὕτως κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, τὸ ἀσθενὲς αὐτῆς ἐλέγξας, καὶ τὴν τυραννίδα παύσας, καὶ νικᾷν οὕτω τοὺς ἀνθρώπους διδάξας· διὸ ἐπήγαγεν ὁ μακάριος Παῦλος, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα τοῦ νόμου περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα· οὐκοῦν ἐδικαιώθημεν, τῆς ἁμαρτίας ἐν σαρκὶ κατακριθείσης· κατέκρινε δὲ ἐν σαρκὶ τὴν ἁμαρτίαν, ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας γενόμενος ὁ σωτὴρ ὁ ἡμέτερος· τὴν μὲν ἀνθρωπείαν φύσιν ἀναλαβών, τὴν δὲ πάλαι ταύτης δεσπόζουσαν μὴ καταδεξάμενος ἁμαρτίαν. Οὕτως ὁ θεσπέσιος Παῦλος ἐν ὀλίγοις ῥήμασιν ἅπαν τῶν αἱρετικῶν τὸ στῖφος διέλυσεν, Ἀρείου μὲν καὶ Εὐνομίου τὴν μανίαν ἐλέγξας, ἐν τῇ τῶν προειρημένων ῥημάτων ἀρχῇ, τοῦτο γὰρ φρονείσθω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ' ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών· οὐ γὰρ εἶπεν ἐν μορφῇ θεοῦ γενόμενος, ἀλλ' ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων· οὐδὲ εἶπεν οὐχ' ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα ἑαυτῷ ἢ ἴσα ἀγγέλοις, ἢ ἴσα τῇ κτίσει, ἀλλ' ἴσα ἔφη θεῷ τῷ πατρί, τῷ γεννήσαντι, τῷ ἀνάρχῳ, τῷ ἀγεννήτῳ, τῷ ἀπεράντῳ, τῷ τῶν ὅλων δεσπότῃ.

Ἄρειος μὲν οὖν καὶ Εὐνόμιος ἰσχυρὸν ἐντεῦθεν ἐδέξαντο τῆς

οἰκείας ἀσεβείας τὸν ἔλεγχον, καὶ Σαβέλλιος δὲ καὶ Μάρκελλος καὶ Φωτεινὸς οἱ τὰς τρεῖς ὑποστάσεις ἀρνούμενοι, καὶ τὰς τῆς θεότητος συγχέοντες ἰδιότητας, ἐντεῦθεν βλασφημοῦντες ἐλέγχονται· ἕτερος γὰρ κατὰ τὴν ὑπόστασιν ὁ ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, καὶ ἕτερος ἐκεῖνος οὗ ἐν μορφῇ ὑπάρχει· καὶ ἄλλος πάλιν ὁ μὴ ἁρπαγμὸν ἡγησάμενος τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, παρ' ἐκεῖνον οὗ ἴσος ὑπάρχει, ἀλλ' οὐχ' ἥρπασεν τὴν πρὸς αὐτὸν ἰσότητα. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ ὁ ψευδόνυμος Παῦλος, ὁ τὴν μὲν πρὸ αἰώνων γέννησιν τοῦ σωτῆρος ἀρνούμενος, ἰουδαϊκῷ δὲ κεχρημένος φρονήματι, καὶ τὴν ἐκ παρθένου μόνην ὁμολογῶν, ἐκ τῶν αὐτῶν τούτων λόγων, τὴν ἀξίαν τῆς ἀσεβείας αἰσχύνην καρποῦται· διδάσκεται γὰρ ὑπὸ τοῦ θείου Παύλου τὸν λαβόντα θεὸν λόγον, καὶ τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν τὴν ληφθεῖσαν, τὴν προυπάρχουσαν μορφὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν τῷ τέλει τῶν αἰώνων προσληφθεῖσαν ἀπ' ἐκείνης τοῦ δούλου μορφήν. Διδάσκεται δὲ πάλιν Ἀπολινάριος σὺν Ἀρείῳ καὶ Εὐνομίῳ, ὡς οὐχ' ὁ Θεὸς λόγος ὁ ἄτρεπτος, εἰς σαρκὸς φύσιν ἐτράπη, ἀλλὰ τὴν ἡμετέραν ἀναλαβὼν οὐσίαν, τὴν ἡμετέραν ἐπραγματεύσατο σωτηρίαν. Ἀπεδείξαμεν δὲ, δι' ὧν εἰρήκαμεν, μορφὴν δούλου τὴν τοῦ ἀνθρώπου προσαγορευομένην οὐσίαν· εἰ γὰρ ἡ μορφὴ τοῦ Θεοῦ, οὐσία τοῦ Θεοῦ, ἀμόρφωτον γὰρ, καὶ ἀνείδεον τὸ Θεῖον, ἁπλοῦν δὲ καὶ ἀσύνθετον καὶ ἀσχημάτιστον, καὶ ἡ τοῦ δούλου μορφὴ δηλονότι οὐσία δούλου εἰκότως ἂν νοηθείη· οὐσία δὲ δούλου, τουτέστιν ἀνθρώπου, οὐ τὸ φαινόμενον σῶμα μόνον, ἀλλὰ πᾶσα τοῦ ἀνθρώπου ἡ φύσις παρὰ τοῖς σωφρονοῦσιν νενόμισται. Πρὸς δὲ τούτοις οἱ πρωτοστάται τῆς ἀσεβείας, καὶ πρῶτοι τὴν βλασφημίαν κατὰ τῆς εὐσεβείας βλασφημήσαντες, καὶ χριστιανῶν μὲν ὄνομα ἑαυτοῖς ἐπιθέντες, πᾶσαν δὲ τὴν πολύθεον τῶν εἰδώλων πλάνην ὑπερακοντίσαντες, Μαρκίων, φημὶ, καὶ Μάνης, καὶ οἱ τῆς λοιμικῆς αὐτῶν καθέδρας μύσται καὶ γείτονες, δι' αὐτῶν τούτων τῶν ῥημάτων, τὴν οἰκείαν παραπληξίαν μανθάνουσι· τὴν κατὰ σάρκα γὰρ τοῦ κυρίου γέννησίν τε, καὶ ἐνανθρώπησιν οὐ δεχόμενοι, ἀκούουσι τοῦ

θειοτάτου Παύλου διδάσκοντος, ὡς ἡ τοῦ θεοῦ μορφὴ ἔλαβε τὴν τοῦ δούλου μορφήν· ἡ δὲ τοῦ δούλου μορφὴ οὐ φαντασία τις ἦν, οὐδὲ σκιὰ, οὐδὲ ἀέριον ἴνδαλμα, οὐδ᾽ ἄλλο τί τῶν τοιούτων προσαγορεύεται, ἀλλ᾽ ἡ τοῦ δούλου φύσις.

Εἰ δὲ τὰ ἐπαγόμενα ἡμῖν προβάλλοιντο, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπου γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, καὶ τὸ ἐν τῇ πρὸς ῥωμαίους, ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, πρῶτον αὐτῶν τὴν ἄνοιαν διελέγξωμεν· εἰ γὰρ τὸ ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπου, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, φαντασίαν τινὰ ἀνθρωπείαν δηλοῖ· ἡ δὲ μορφὴ τοῦ δούλου, φύσις ἀνθρώπου, ἐναντία τίθησιν ὁ ἀπόστολος· εἰ δὲ οὐκ ἐναντία τοῦ ἀποστόλου τὰ ῥήματα, μάθωμεν ὡς ἡ τοῦ δούλου μορφὴ, οὐσία δούλου τυγχάνει. Τὸ δὲ ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενέσθαι, καὶ σχήματι εὑρεθῆναι ὡς ἄνθρωπον, οὕτως νοήσομεν, ὅτι ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς χριστὸς τὴν ἡμετέραν ἔχων φύσιν, οὐ κατὰ πάντα ἴσος ἡμῖν ἐτύγχανεν· ἐγεννήθη μὲν γὰρ ἐκ γυναικὸς καὶ αὐτὸς, ἀλλ᾽ οὐχ᾽ ὁμοίως ἡμῖν· ἐκ παρθενικῆς γὰρ ἐβλάστησε μήτρας· καὶ τέλειος μὲν ἄνθρωπος ἦν ὡς ἡμεῖς· εἶχε δὲ πλέον ἡμῖν τοῦ θεοῦ λόγου τὴν ἐνοίκησίν τε καὶ ἕνωσιν· καὶ σάρκα μὲν εἶχεν ἔμψυχόν τε καὶ λογικὴν ὡς ἡμεῖς, τῶν δὲ τῆς ἁμαρτίας οὐκ ἠνέσχετο κινημάτων ὥσπερ ἡμεῖς, ἀλλ᾽ ἐν σώματι ὑφ᾽ ἁμαρτίας πολεμουμένῳ, τὴν τῆς ἁμαρτίας τυραννίδα κατέλυσε· διὰ τοῦτο ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπου γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἑαυτὸν ἐταπείνωσεν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ· καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ὄνομα τῆς ταπεινώσεως δηλοῖ τὴν τῆς ταπεινῆς ἀνάληψιν φύσεως. Ἄλλως τε περὶ τοῦ ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχοντος διαλεγόμενος, ἐπήγαγεν· ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, διδάσκων ὅτι ὁ ἀσώματος θεοῦ λόγος ὡς ἄνθρωπος ὤφθη, φύσιν ἀνθρωπείαν ἀναλαβών· διὸ καὶ τὸ ὡς ἄνθρωπος τέθεικεν, ἵνα μὴ τροπήν τινα γεγενῆσθαι νομίσωμεν τοῦ ἀοράτου θεοῦ, ἀλλὰ πιστεύσωμεν ὅτι σάρκα λαβὼν ἔμψυχόν τε καὶ λογικὴν, θεὸς ὢν ἐν ὁμοιώματι

ἀνθρώπου ἐγένετο, καὶ σχήματι εὑρέθη ὡς ἄνθρωπος· οὕτως ὁ μέγας τῆς εὐσεβείας προαγωνιστὴς, ὁ μακάριος λέγω Παῦλος, τὰ ποικίλα καὶ διάφορα τῶν αἱρετικῶν κατέλυσε στόματα. Ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν ἡμᾶς ὁ λόγος παρήνεγκε, τὴν τῶν αἱρετικῶν ἐλεγχων ἐμβροντησίαν, καὶ δῆλα ποιῶν τοῖς τροφίμοις τῆς εὐσεβείας τῆς ἀληθείας τὰ δόγματα· ἀναχωρεῖν οὖν, ὅθεν ἐξέβην, καιρός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ.

Τίνος χάριν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ὁ θεὸς ἀνέλαβε λόγος.

Τοίνυν τὴν ἡμετέραν φύσιν ὁ ποιητὴς οἰκτείρας ὑπὸ τοῦ πονηροῦ πολεμουμένην, καὶ τοῖς πικροῖς τῆς ἁμαρτίας βέλεσι βαλλομένην, καὶ τῷ θανάτῳ παραπεμπομένην, ἐπαμύνει τῇ εἰκόνι, καὶ τοὺς πολεμοῦντας καταγωνίζεται, οὐ γυμνῇ τῇ δυνάμει χρησάμενος τῇ θεότητι, οὐδὲ τῇ ἐξουσίᾳ τῆς βασιλείας καταπλήξας τοὺς ἀντιπάλους, οὐκ ἀγγέλους στρατεύσας, οὐδὲ τοὺς ἀρχαγγέλους εἰς συμμαχίαν λαβὼν, οὐδὲ κεραυνοὺς, ἢ πρηστῆρας κατὰ τῶν ἐναντίων ὁπλίσας, οὐδὲ μετὰ τῶν χερουβὶμ φανεὶς ἐπὶ τῆς ἠπείρου καὶ τῶν ἡμετέρων ἀντιδίκων δικαστικῶς καταψευσάμενος, ἀλλ' εἷς τῶν ὑπευθύνων καὶ πολεμουμένων γινόμενος, καὶ κατακρύψας τὸ μεγαλοπρεπὲς τῆς θεότητος τῇ εὐτελείᾳ τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ τὸν ὁρώμενον ἄνθρωπον εἰς πάλην ἀλείψας, καὶ νικήσαντα στεφανώσας, καὶ παιδόθεν μὲν τὴν ἀρετὴν ἐκδιδάξας, καὶ δικαιοσύνης εἰς τὸ ἀκρότατον ἀγαγὼν ἀήττητον δὲ φυλάξας, καὶ τῶν βελῶν τῆς ἁμαρτίας ἐλεύθερον· συγχωρήσας δὲ ὅμως ὑπὸ θάνατον γενέσθαι, ἵνα τῆς ἁμαρτίας τὴν ἀδικίαν ἐλέγξῃ, καὶ τοῦ θανάτου καταλύσῃ τὸ κράτος.

Εἰ γὰρ τῶν ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν γεγενημένων ὁ θάνατος ἐπιτίμιον, ὁ ταύτης ἀπηλλαγμένος παντάπασι, δηλονότι ζωῆς ἀπολαύειν, ἀλλ' οὐ θανάτου, δίκαιος ἦν· τοίνυν ἡττηθεῖσα ἡ ἁμαρ-

τία, καὶ τὸν νικητὴν κατακρίνασα θανάτῳ, καὶ τὴν αὐτὴν ἐξενεγκοῦσα κατὰ τοῦ νενικότος ψῆφον, ἣν ἀεὶ κατὰ τῶν ἡτ?ωμένων ἐξέφερεν ἀδικοῦσα ἑάλω· μέχρι μὲν γὰρ τοὺς ὑπηκόους τῷ θανάτῳ παρέπεμπεν, ὡς δίκαια ποιοῦσα συνεχωρεῖτο τοῦτο ποιεῖν· ἐπειδὴ δὲ τὸν ἀθῷον καὶ ἀνεύθυνον καὶ στεφάνων καὶ ἀναῤῥήσεων ἄξιον τοῖς αὐτοῖς ἐπιτιμίοις ὑπέβαλλεν, ἀναγκαίως λοιπὸν ὡς ἄδικος τῆς ἐξουσίας ἐκβάλλεται. Καὶ τοῦτο διδάσκων ὁ μακάριος Παῦλος ἔλεγεν· τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκὶ, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.

Ὁ δὲ λέγει, τοιοῦτο ἐστί· σκοπὸς, φησὶν, ἦν τῷ νόμῳ, δικαιῶσαι τὴν φύσιν τῶν ἀνθρώπων· ἀδυνάτως δὲ εἶχε τοῦτο ποιεῖν, οὐ παρὰ τὴν οἰκείαν ἀσθένειαν, ἀλλὰ διὰ τὴν τῶν ἀκουόντων ῥᾳστώνην· ἐπιῤῥεπῶς γὰρ ἔχοντες περὶ τὴν τῆς σαρκὸς ἡδονὴν, ἔφυγον μὲν τὸ τῶν νομίμων ἐπίπονον, ταῖς δὲ τοῦ σώματος προσεχώρουν ἡδυπαθείαις· διὰ τοῦτο, φησὶν, ὁ τῶν ὅλων θεὸς τὸν ἑαυτοῦ πέμψας υἱὸν ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, τουτέστιν ἀνθρωπίνῃ μὲν φύσει, ἁμαρτίας δὲ ἀπηλλαγμένῃ, καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκὶ, ἐλέγξας αὐτῆς τὴν ἀδικίαν, ὅτι τὸν ἀνεύθυνον καὶ ἁμαρτίας ἐλεύθερον τοῖς τῶν ἁμαρτωλῶν ἐπιτιμίοις ὑπέβαλλεν· οὐχ' ἵνα δὲ δικαιώσῃ ὃν ἀνέλαβεν ἄνθρωπον, ταῦτα πεποίηκεν, ἀλλ' ἵνα, φησὶ, τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα· ἐπὶ γὰρ πᾶσαν τὴν φύσιν τῶν ἀνθρώπων ἡ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν εὐεργεσία χωρεῖ· ὅτι καθάπερ τῷ προπάτορι Ἀδὰμ, καὶ τῆς ἀρᾶς ἐκοινωνήσαμεν, καὶ γεγόναμεν ἅπαντες ὑπὸ τὸν θάνατον ὥσπερ ἐκεῖνος, οὕτω τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ καὶ τὴν νίκην οἰκειούμεθα, καὶ τῆς δόξης συμμεθέξομεν, καὶ τῆς βασιλείας συναπολαυσόμεθα. Καὶ τούτων μάρτυς ὁ μακάριος Παῦλος, τῶν τε παλαιῶν καὶ τῶν νέων ἀναμιμνήσκων, καὶ δι-

κνὺς τῶν προτέρων λύσιν γεγενημένην, τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν δικαιοσύνην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ.

Ὥσπερ τῷ τοῦ Ἀδὰμ θανάτῳ ἐκοινωνήσαμεν, οὕτω καὶ τῇ τοῦ κυρίου ζωῇ.

Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς, φησὶ, παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ, καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ χριστοῦ εἰς πολλοὺς ἐπερίσσευσε. Καὶ μετὰ βραχέα· ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους τὸ κατάκριμα, οὕτω καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος δικαίωσις ζωῆς· ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοὶ, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι καταστάθήσονται οἱ πολλοί. Ταῦτα καὶ ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ σαφέστερον διδάσκει λέγων· ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται· ἐξ ὧν εὔδηλον, ὡς ἡμετέρα νίκη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἡ νίκη· καὶ γὰρ ἧττα κοινὴ γέγονεν ἡ τοῦ προπάτορος ἡμῶν ἧττα· καὶ δεῖ καθάπερ ἐκείνῳ τῆς κοινωνίας ἐκοινωνήσαμεν, οὕτως ἡμᾶς συναπολαῦσαι τῶν ἀγαθῶν τῷ ἐξ ἡμῶν μὲν ἀναληφθέντι, ὑπὲρ ἡμῶν δὲ στεφανωθέντι· διὸ καὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος ἔλεγεν, ὅτι οὓς προέγνω καὶ προώρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· οὓς δὲ προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε· καὶ οὓς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσε· καὶ οὓς ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασε. Καὶ ἑτέρωθεν λέγει, εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι, κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ· εἴ περ καὶ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν. Καὶ ἀλλαχοῦ, εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν. Ὑπὲρ πάσης τοίνυν τῆς ἡμετέρας φύσεως ὁ τοῦ θεοῦ θεὸς λόγος τὴν ἡμετέραν

ἀπαρχὴν ἀνελάβετο, ἵνα διὰ πάσης αὐτὴν ἀρετῆς ἀγαγὼν, εἰς πάλην μὲν προτρέψῃ τὸν ἀνταγωνιστὴν, δείξει δὲ τὸν ἀθλητὴν ἀήττητον· καὶ τοῦτον μὲν στεφανώσῃ, ἐκείνου δὲ τὴν ἧτταν κηρύξῃ, καὶ καταθαῤῥεῖν αὐτοῦ πάντας παρασκευάσῃ· διὸ ἐν τοῖς ἱεροῖς εὐαγγελίοις ἔλεγε· νῦν μὲν, εἶδον τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα· νῦν δὲ, ἐὰν μή τις εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, πῶς τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσει; οἰκίαν λέγων τοῦ ἰσχυροῦ τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν, ὡς πρὸς ἐκεῖνον αὐτομολήσασαν, καὶ πᾶν τὸ κελευσθὲν ὑπ' ἐκείνου ποιεῖν ἀνασχομένην, καὶ αὐθαίρετον δουλείαν ἐπισπασαμένην. Καὶ ἀλλαχοῦ δὲ, θαρσεῖτε, φησὶν, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον. Καὶ ἑτέρωθεν· νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου, νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου ἐκβληθήσεται ἔξω· κἀγὼ ἐὰν ἀπὸ τῆς γῆς ὑψωθῶ, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν· καὶ προϊὼν δὲ τοῦτο λέγει σαφέστερον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ.

Ὅτι κοινὴ τῶν ἀνθρώπων ἐνεργεσία ἡ τοῦ σωτῆρος οἰκονομία.

Περὶ δὲ κρίσεως ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται· καὶ αὖθις, ἔρχεται ὁ τοῦ κόσμου τούτου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν· πάσης γὰρ ἀπηλλαγμένος αἰτίας, οὐδὲν εἶχε τῶν τοῦ διαβόλου σπερμάτων· διὸ καὶ τὸ τυραννεῖν κατέπαυσεν, καὶ ἐξέβαλεν ἔξω, καὶ ὑπὸ τῶν πάλαι δουλευόντων πατεῖσθαι πεποίηκε, παρεγγυῶν, καὶ λέγων, ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν ἐξουσίαν πατεῖν ἐπάνω ὄφεων, σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· ἵνα δὲ καὶ αὐτὴν ἴδωμεν τὴν πρὸς τὸν διάβολον πάλην, ἔλθωμεν ἐπὶ τὴν ἱστορίαν τῶν εὐαγγελίων. Ἀνήχθη ὑπὸ τοῦ πνεύματος Ἰησοῦς εἰς τὴν ἔρημον μετὰ τὸ βάπτισμα πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου· ἀνήχθη δὲ οὐχ' ὁ θεὸς λόγος, ἀλλ' ὁ ἐκ σπέρματος Δαβὶδ ὑπὸ τοῦ θεοῦ λόγου ληφθεὶς ναός· οὐ γὰρ τὸν θεὸν λόγον

εἰς τὴν πρὸς τὸν διάβολον πάλην ἀπήγαγε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀλλ' ὃν ἐν τῇ παρθένῳ διέπλασε τῷ θεῷ λόγῳ ναόν· ἄσιτος διετέλεσεν ἡμέρας τεσσαράκοντα, καὶ νύκτας ἰσαρίθμους· οὐ γὰρ ἠθέλησεν ὑπερβῆναι τῶν πάλαι νενηστευκότων τὸ μέτρον, ἵνα μὴ φύγῃ τὴν πρὸς αὐτὸν ὁ ἀντίπαλος μάχην, ἵνα μὴ γνωρίσας τὸν κρυπτόμενον, φύγῃ τὴν πρὸς τὸ φαινόμενον πάλην· τούτου χάριν μετὰ τὸν προειρημένον ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, τῆς ἀνθρωπείας φύσεως τὸ πάθος ὑποφαίνει, καὶ συγχωρεῖ τῇ πείνῃ χώραν λαβεῖν, λαβὴν ἐκείνῳ διὰ τῆς πείνης διδούς· οὐ γὰρ προσελθεῖν ἐτόλμα, πολλὰ περὶ αὐτὸν θεοπρεπῆ γινόμενα θεωρῶν· καὶ γὰρ ἄγγελοι τεχθέντος ἐχόρευον, ἀνατείλας ἀστὴρ μάγους ἐποδήγησεν εἰς προσκύνησιν τοὺς τῆς αὐτῆς φάλαγγος κορυφαίους, καὶ αὐτὸν ἑώρα πᾶσαν ἐκ παιδὸς μετιόντα δικαιοσύνην, βδελυττόμενον κακίαν, μυσαττόμενον πονηρίαν, καὶ ταύτην κατὰ τὴν εἰς αὐτὸν γεγενημένην πρόῤῥησιν ὑπὸ τοῦ προφήτου, ὅτι πρὶν ἢ γνῶναι αὐτὸν ἀγαθὸν ἢ κακὸν, ἀπειθεῖ πονηρίᾳ τοῦ ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν· ἐβόα δὲ καὶ Ἰωάννης· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου· πατὴρ ἄνωθεν ἐμαρτύρησεν, οὗτος ἐστὶν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς ἐν ᾧ ηὐδόκησα· τοῦ πνεύματος ἡ χάρις ἐφοίτησε· ταῦτα καὶ ὅσα τοιαῦτα τὸν διάβολον καταπλήττοντα προσελθεῖν οὐκ εἴα τῷ τῆς ἡμετέρας φύσεως ἀθλητῇ· ὡς δὲ τῆς πείνης τὴν προσβολὴν ὑπεδέξατο, καὶ τροφῆς αὐτὸν εἶδεν ἀνθρωπίνης δεόμενον, καὶ καρτερεῖν περαιτέρω τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν οὐ δυνάμενον, προσέρχεται, λαβὴν οἰόμενος εὑρηκέναι μεγίστην, καὶ νικήσειν ῥᾳδίως πιστεύων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ.

Τίνι τρόπῳ κατηγωνίσατο τὸν διάβολον ὁ δεσπότης Χριστός.

Καὶ καθάπερ ἐν τοῖς πολέμοις τὸν πανταχόθεν τῇ πανοπλίᾳ κεκα-

λυμμένον, καλαλοξεῦσαι τίς ἐθέλων ὅλον τοῖς ὀφθαλμοῖς περισκοπῶν, πόῤῥωθεν ἐρευνῶν, μέλος γεγυμνωμένον ἐπιζητῶν ἵνα τὸ βέλος ἐκεῖ ῥίψας τὸν ἀντίπαλον πλήξῃ, οὕτως ὁ διάβολος πάσῃ δικαιοσύνῃ τὸν Χριστὸν καθωπλισμένον ὁρῶν, καὶ τόπον ζητῶν ἁρμόδιον, ἵνα τὸ βέλος ἐκεῖ ἀκοντίσῃ, ὡς εἶδε τὴν πεῖναν ἀναφανεῖσαν, προσέρχεται θαρσαλέως ὡς εὑρὼν τὸ ζητούμενον, ὡς τοῦ προπάτορος ἐν αὐτῷ θεωρήσας τὸ πάθος· καὶ γὰρ ἐκεῖνον διὰ βρώσεως στερήσας τῆς ἀλύπου ζωῆς, ἱδρῶτι καὶ ταλαιπωρίᾳ καὶ θανάτῳ συνέζευξε· προσέρχεται τοίνυν λέγων· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται· οὐκ ἂν δὲ τοῦτο πεποίηκεν, εἰ μὴ τὸ πάθος τῆς πείνης ὁ σωτὴρ κατεδέξατο· καὶ τοῦτο μάθοι τίς ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα σαφῶς· ὡς γὰρ ἡττήθη παλαίσας, καὶ διὰ τῆς πείρας ἔμαθεν, ὅτι αὐτός ἐστιν ὃν οἱ προφῆται προεκήρυξαν ἅπαντες, οὐδὲ τὴν θέαν αὐτοῦ προσιόντος φέρειν ἐτόλμησεν, ἀλλ᾽ εὐθὺς ἐδραπέτευσεν, νῦν μὲν βοῶν, τί ἡμῖν καὶ σοὶ υἱὲ τοῦ θεοῦ; τί ἦλθες πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; νῦν δὲ, οἶδα σε τίς εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁρκίζω σε μή με βασανίσης· οὕτως ἐδεδοίκει, καὶ κριτὴν ὡμολόγει· τότε πρὸ τῆς πείρας οὐ τοιούτοις ἐκέχρητο ῥήμασιν, ἀλλὰ θαῤῥῶν προσῄει λέγων· εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται· τῆς μὲν γὰρ ἄνωθεν ἐλθούσης φωνῆς ἤκουσα, φησὶ, τοῦτό σε καλεσάσης, ἀπιστῶ δὲ ἕως ἂν λάβω τὴν πεῖραν διδάσκαλον· πεῖσόν με διὰ τῶν πραγμάτων, ὡς ὃ κέκλησαι, ἀληθῶς ὑπάρχεις· ἂν γὰρ τοῦτο μάθω, φεύξομαι, καὶ δραπετεύσω, καὶ τὴν πρὸς σὲ παραιτήσομαι πάλην· οἶδα γὰρ ὅσον ἐμοῦ καὶ σοῦ τὸ διάφορον· δεῖξον τοίνυν τὸ θαῦμα καὶ τὴν θαυματουργίαν, δίδαξον τὸν τοῦ θαύματος ποιητήν· εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.

Τούτων ἀκούσας κρύπτει μὲν τὴν θεότητα, ἐκ δὲ τῆς ἀνθρωπείας διαλέγεται φύσεως· οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ, λέγων, ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ᾽ ἐν παντὶ ῥήματι διὰ στόματος ἐκπορευομένῳ θεοῦ· δύναμαι, φησὶν, ἄνευ ἄρτου τραφῆναι· οὐ μόνον γὰρ ἄρτοις ἡ τῶν ἀνθρώπων συγκροτεῖται ζωὴ, ἀλλὰ ῥῆμα

θεοῦ ἀρκεῖ πᾶσαν τῶν ἀνθρώπων διαθρέψαι τὴν φύσιν· οὕτως ὁ ἰσραηλιτικὸς διετράφη λαὸς, τεσσαράκοντα ἔτη συλλέγων τὸ μάννα, καὶ θήρας ἀπολαύων ὀρνίθων πεπεδημένης βουλῇ θεοῦ· καὶ Ἠλίας κόρακας ἑστιάτορας ἔσχε· καὶ Ἐλισαῖος ἀγρίοις λαχάνοις τοὺς θιασώτας διέθρεψε· καὶ τί με δεῖ τὰ παλαιὰ καταλέγειν; Ἰωάννης οὗτος ὁ ἔναχος ἐν τῷ Ἰορδάνῃ βαττίζων, πᾶσαν τε τὴν ἡλικίαν ἐν τῇ ἐρήμῳ διατελέσας, ἀκρίσι τρέφεται, καὶ μελιττῶν ἀγρίων καρπῷ· οὐδὲν τοίνυν ἀπεικὸς, καὶ ἡμᾶς ἀπὸ θεοῦ ξένῃ ἑστιαθῆναι τροφῇ, καὶ ἄρτου μὴ δεηθῆναι.

Τοῦτων ἀκούσας ὁ διάβολος ἤλγησε μὲν ὡς ἡττηθεὶς, οὐκ ἀπηγόρευσε δὲ τὴν νίκην, ἀκούσας ὡς ἄνθρωπος εἴη· διὸ δευτέραν αὐτῷ, καὶ τρίτην αὖθις πεῖραν προσάγει, πῆ μὲν λέγων, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἄνωθεν κάτω· πῆ δὲ τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ὑποδεικνὺς, καὶ ταύτας ἀντιδώσειν ὑπισχνούμενος, εἰ πρότερον παρ' αὐτοῦ τὴν προσκύνησιν λάβοι· ὡς δὲ πάλιν αὐτὸν τῶν παλαιῶν νομίμων ἀνέμνησε, γέγραπται λέγων, κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις, καὶ ἐδίδαξεν ὅτι οὐκ ἀνέξεται ἑτέρῳ τινὶ τὸ θεῖον γέρας προσενεγκεῖν, καὶ ἑτέρων δὲ ὑπομέμνησε ῥημάτων τοῦ θεοῦ καὶ διδαγμάτων διαγορευόντων μὴ πειράζειν τὸν τῶν ὅλων θεὸν, ὁ μὲν ἀπέδρα τῆς ἥττης τὴν αἰσχύνην οὐ φέρων, καὶ δειλιῶν, καὶ τρέμων, καὶ τῆς τυραννίδος ἐκβληθήσεσθαι προσδοκῶν· πάντα γὰρ αὐτοῦ κενώσας τὰ βέλη, καὶ πάσας αὐτοῦ τῆς ἀπάτης τὰς πάλας προσενεγκὼν, ἄτρωτον εὗρε, καὶ ἀήττητον τὸν ἀθλητὴν καὶ ὡς τῷ Ἀδὰμ προσελθὼν, οὐχ' εὗρεν ὃν προσεδόκησεν· ἄγγελοι δὲ τῷ νικητῇ προσιόντες οἱ πόῤῥωθεν ἑώρων τὴν πάλην, καθάπερ τινες ἐρασταὶ διηκόνουν, ἐχόρευον, εὐφήμουν τὸν ἀθλητὴν, ἐστεφάνουν, ἀνεκήρυττον, ἔχαιρον ἐπὶ τῇ τῶν ὁμοδούλων ἀνθρώπων ἐλευθερίᾳ, ἐγάννυντο τοῦ ἀντιπάλου τὴν ἧτταν ὁρῶντες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ.

Ὅτι εἰ νοῦν οὐκ ἀνέλαβεν, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς ἡ κατὰ τοῦ διαβόλου νίκη. Κατὰ τοῦ Ἀπολιναρίου.

Ταῦτα τὴν Ἀπολιναρίου ἐλέγχει ματαιολογίαν, ὃς ἀντὶ νοῦ τὸν Θεὸν λόγον ἐνοικῆσαι λέγει τῇ προσληφθείσῃ σαρκί· εἰ γὰρ νοῦν οὐκ εἶχεν ἀνθρώπινον ἡ ἀναληφθεῖσα φύσις, θεὸς μὲν ὁ πρὸς τὸν διάβολον ἀγωνισάμενος ἦν· Θεὸς δὲ ὁ τὴν νίκην ἀναδησάμενος· θεοῦ δὲ νενικηκότος, ἐγὼ μὲν οὐδὲν ἀπωνάμην τῆς νίκης, ὡς οὐδὲν εἰς ταύτην εἰσενεγκὼν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐντεῦθεν εὐφροσύνης γεγύμνωμαι, ὡς ἐπὶ τροπαίοις γαβριῶν ἀλλοτρίοις· ὁ δὲ διάβολος αὐχεῖ, καὶ κομπάζει, καὶ μεγαφρονεῖ, καὶ σεμνύνεται, ὡς Θεῷ παλαίσας, καὶ ὑπὸ θεοῦ ἡττηθείς· μέγα γὰρ αὐτῷ καὶ τὸ ἡττηθῆναι ὑπὸ Θεοῦ· ὅτι εἰ ὁ θεὸς λόγος ἦν ἀντὶ νοῦ ἐν τῷ λειφθέντι, καὶ ὁ διάβολος δικαιολογίαις χρήσαιτο ἂν εὐλόγοις, καὶ εἴποι ἂν εἰκότως· ἐγὼ, δέσποτα καὶ ποιητὰ τῶν ὅλων, οὐ πρὸς σὲ τὴν μάχην ἀνεδεξάμην· οἶδα γάρ σου τὴν ἀξίαν, ἐπίσταμαι τὴν ἐξουσίαν, γινώσκω τὴν δεσποτείαν, ὁμολογῶ τὴν δουλείαν, εἰ καὶ ἀποστασίαν νοσῶ· παραχωρῶ δὲ καὶ ἀγγέλοις τῆς νίκης, καὶ πᾶσι τοῖς οὐρανίοις δήμοις, ὧν ποτὲ καὶ ὁ ταλαίπωρος εἷς ὑπῆρχον ἐγώ· τὴν δὲ μάχην πρὸς τοῦτον ἀνεδεξάμην, ὃν ἀπὸ πηλοῦ μὲν διέπλασας, κατ' εἰκόνα δὲ σὴν ἐποίησας, καὶ ἐτίμησας τῷ λόγῳ, καὶ παραδείσου πολίτην κατέστησας, καὶ γῆς καὶ θαλάττης δεσπότην ἀπέφηνας· τοῦτον μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας νικῶν, καὶ βάλλων, καὶ τῷ θανάτῳ παραπέμπων διατελῶ· τοῦτον εἰς τὸ στάδιον ἀγαγὼν, καὶ παλαίειν ἐμοὶ κελεύσας, γενοῦ θεατὴς αὐτὸς καὶ τῶν παλαισμάτων ἀγωνοθέτης· εἰ δὲ βούλει καὶ τὰ παιδοτρίβου ποιεῖν, δίδαξον παλαίειν, ὑπόδειξον αὐτῷ τὰς τῆς νίκης λαβάς· ἄλειψον ὡς θέλεις, μόνον μὴ συμμαχήσας παλαίοντι· οὐ γὰρ οὕτω θρασὺς ἐγὼ, καὶ τοῦ

φρονεῖν ἐξεστηκὼς, ὡς σοὶ τῷ ποιητῇ παλαίειν ἐπιχειρῆσαι· ταῦτα ἂν εἶπεν ὁ διάβολος δικαίως πρὸς τὸν σωτῆρα Χριστόν· εἴπερ οὐκ ἄνθρωπος ἦν, ἀλλὰ Θεὸς ὁ ἀντὶ ἀνθρώπου παλαίων· εἰ γὰρ νοῦς ἀνθρώπινος οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ, θεὸς ἀντὶ νοῦ ὑπάρχων τὰ τῷ νῷ ἐνήργει προσήκοντα· Θεὸς μὲν ἦν ὁ τῷ σώματι συμπεινάσας, Θεὸς δὲ ὁ διψήσας, καὶ κοπιάσας, καὶ ἄλλα πάντα τὰ ἀνθρώπινα ὑπομείνας παθήματα· εἰ δὲ Θεὸς ὁ παλαίσας, καὶ νικήσας, κἀγὼ τῆς νίκης ἐστέρημαι· Θεὸς δὲ ὁ τὴν δικαιοσύνην ἅπασαν κατορθώσας· εἴπερ, ὡς φασὶν οἱ τῆς Ἀπολιναρίου τερθρείας ὁμολογηταὶ, ἐπειδὴ ἀδύνατον ἦν καὶ ἐν ἀνθρωπίνῳ πληρῶσαι τῆς δικαιοσύνης τοὺς νόμους, ἀνελάβετο τοῦτον ὁ θεὸς λόγος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ιϛ.

Ὅτι οἱ ἁμαρτάνοντες ἀπολογίαν ἔχουσιν, εἰ ὡς ἀσθενῆ τὸν νοῦν οὐκ ἀνέλαβεν ὁ Θεὸς λόγος.

Τοῦτο δὲ λέγοντες, πρῶτον μὲν ἀδυναμίαν προσάπτουσιν οὐ τὴν τυχοῦσαν αὐτῷ τῷ θεῷ, εἴπερ, ὡς φασὶν, οὐχ' οἷόν τε ἦν τοῦ νοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου συνόντος δικαιῶσαι τὸν ἄνθρωπον· ἔπειτα δὲ καὶ πᾶσι τοῖς ἁμαρτάνουσι, καὶ τοὺς θείους νόμους παραβαίνουσιν, ἀπολογίας ὑπανοίγουσι θύραν· εἴποιεν γὰρ εἰκότως πρὸς τὸν τῶν ὅλων θεόν· οὐκ ἀσύγνωστα, δέσποτα, πεπλημμελήκαμεν, οὐδὲ τιμωρίας ἄξια, νοῦν ἡγεμόνα λαβόντες ἀσθενῆ, καὶ φυλάττειν τοὺς σοὺς οὐ δυνάμενον νόμους· καὶ μαρτυροῦσι πατριάρχαι, καὶ προφῆται, καὶ τῶν θεοφιλῶν ἀνθρώπων τὰ τάγματα, τῶν τε πρὸ τοῦ νόμου, καὶ τῶν μετὰ τὸν νόμον, οἱ ἐν ἀζυγίᾳ, οἱ ἐν ζυγῷ, οἱ ἐν πλούτῳ, οἱ ἐν ἀκτησίᾳ πληρῶσαι σου τὰς ἐντολὰς μὴ δυνηθέντες διὰ τοῦτον· καὶ ταῦτα τῷ παναγίῳ σου πνεύματι βοηθούμενοι· καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν· αὐτὸς, ὦ δέσποτα, ἐν σαρκὶ παραγέγονας, καὶ σάρκα μὲν ἡμετέραν ἀνέλαβες, τὸν δὲ νοῦν ὡς κωλύοντα τῆς ἀρετῆς τὴν κτῆσιν, καὶ τῆς ἁμαρτίας τὴν

ἀπάτην ῥαδίως ὑποδεχόμενον, ἀπέῤῥιψας, καὶ οὐκ ἠνέσχου λαβεῖν· γέγονας δὲ ἀντὶ νοῦ τῇ σαρκὶ, καὶ τῷ τρόπῳ τούτῳ τὴν δικαιοσύνην κατώρθωσας· τούτῳ τῷ τρόπῳ τὴν ἁμαρτίαν νενίκηκας, θεὸς γὰρ ὑπάρχεις, βουλῇ ποιῶν τὸ δοκοῦν, νεύματι μεταςκευάζων τὰ πράγματα· ἡμεῖς δὲ νοῦν ἔχοντες τὸν ἀνθρώπινον, ὃν ἀναλαβεῖν οὐκ ἠθέλησας, ἀναγκαίως ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν τυγχάνομεν, τοῖς σοῖς ἀκολουθῆσαι ἴχνεσιν οὐκ ἰσχύσαντες. Τί γὰρ νοῦς ἀνθρώπινος πρὸς θεοῦ δυνάμιν καὶ θεοῦ σοφίαν, καὶ φῶς, καὶ δικαιοσύνην, καὶ ζωὴν, καὶ τὰς ἄλλας ἐνεργείας τῆς σῆς οὐσίας, αἳ καθάπερ ἀκτῖνες καὶ λαμπηδόνες ἐκ τῆς σῆς ανίσχουσι φύσεως; ταῦτ᾽ ἂν εἰκότως εἴποιεν οἱ τῇ ἁμαρτίᾳ δουλεύειν αἱρούμενοι, εἴπερ ὁ θεὸς λόγος ἀληθῶς ἂν συνανέλαβεν ἄνθρωπον, τούτῳ τῷ τρόπῳ μηχανησάμενος τὸ ἀναμάρτητον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ.

Κατασκευὴ, ὅτι εὔλογος ἡ τοῦ νοῦ ἀνθρωπίνου ἀνάληψις.

Ἀλλὰ τὴν μὲν ἀδολεσχίαν ἐκείνων καταλίπωμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος· ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν ἐπανέλθωμεν, καὶ δείξωμεν, τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν οἰκονομίαν ἀναγκαίαν γεγενημένην· ἐπειδὴ γὰρ ἅπας ὁ ἄνθρωπος ἠπατήθη, καὶ ἅπας ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν ἐγένετο; καὶ πρὸ τοῦ σώματος δὲ τὴν ἀπάτην ὁ νοῦς ὑπεδέξατο, ἡ τοῦ νοῦ γὰρ πρότερον συγκατάθεσις τὴν ἁμαρτίαν σκιαγραφεῖ, εἶθ᾽ οὕτως διὰ τῆς ἐνεργείας τὸ σῶμα ταύτην μορφοῖ, εἰκότως ὁ δεσπότης Χριστὸς τὴν πεπτωκυῖαν φύσιν ἀναστῆσαι βουλόμενος, πᾶσι χεῖρα ὀρέγει, καὶ κειμένην ἐγείρει τὴν σάρκα φημὶ καὶ τὸν νοῦν, ὃς ἐγεγόνει κατ᾽ εἰκόνα τοῦ κτίσαντος· ἀόρατός τε γάρ ἐστι, καὶ ἀθάνατος, ἀνέφικτός τε, καὶ ἀκατάληπτος, οὐδ᾽ ἑαυτὸν ἐπιστάμενος, πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἀπερίγραφος· εἴπερ εἰς τὴν τῶν λογισμῶν ἀποβλέψαιμεν φαντασίαν, ἡγεμονίᾳ τε καὶ ἐξουσίᾳ τετιμημένος, τέχναις καὶ ἐπιστήμαις

κεκοσμημένος, βραχύς τις, καὶ νέος δημιουργος, ἢ τό γε ἀληθέστερον εἰπεῖν τοῦ δημιουργοῦ μιμητὴς, βασιλεὺς τῆς ὁρωμένης κτίσεως, ἢ βασιλέως εἰκὼν, φόρους συλλέγων ἐκ γῆς, ἐκ θαλάττης, ἐξ ἀέρος, ἐξ ἡλίου καὶ σελήνης καὶ ἀστέρων, ἐξ οὐρανοῦ καὶ νεφῶν, ἐκ προβάτων καὶ βοῶν καὶ τῶν ἄλλων κτηνῶν, μᾶλλον δὲ πάντας αὐτῶν τοὺς καρποὺς δρεπόμενος· δι' αὐτὸν γὰρ ἐγένετο τὰ ὁρώμενα, Θεὸς γὰρ τούτων ἀπροσδεής.

Οὐκ οὖν ἠτίμασε τὸν οὕτω τίμιον, τὸν θεραπείας δεόμενον, οὐδὲ τὸ φθειρόμενον καὶ νόσῳ καὶ γήρᾳ δουλεῦον καὶ θανάτῳ ἀνέλαβε, τὸ δὲ λογικὸν καὶ ἀθάνατον καὶ κατ' εἰκόνα γεγενημένον ὑπερεῖδε, καὶ ταῦτα κακῶς, ὥς φασι, διακείμενον· ἀλλὰ πᾶσαν τὴν φύσιν παλαιωθεῖσαν ἐνεοποίησε, καὶ τὸ μὲν αὐτῆς καινὸν ἀπειργάσατο, τὸ δὲ πεπαλαιωμένον καὶ διεφθαρμένον ἀνίατον εἴασε· καὶ ταῦτα τιμιώτατον ὑπάρχον, καὶ ἀθανασίᾳ τετιμημένον, καὶ λόγῳ κεκοσμημένον, καὶ τῆς τῶν νοητῶν μοίρας τυγχάνον· τῶν ἀλλοτριωτάτων γὰρ τὸ μὲν σῶμα τὸ πήλινον, καὶ χοϊκὸν, καὶ πάθεσι συνεζευγμένον, καὶ προσληφθῆναι, καὶ ἀναληφθῆναι, καὶ ἐκ δεξιῶν τῆς μεγαλωσύνης καθιδρυνθῆναι· τὸν δὲ νοῦν τὸν ἀόρατον, τὸν ἀθάνατον, τὸν ἡγεμόνα τοῦ ζώου, τὸν κατ' εἰκόνα θείαν γεγενημένον, τὸν ἀφθαρσίᾳ τετιμημένον, τὸν τοῦ σώματος ἡνίοχον, καὶ κυβερνήτην καὶ μουσικὸν, δι' ὃν οὐκ ἄλογος ἡ ἀνθρωπεία φύσις, ἀλλὰ σοφίας καὶ τέχνης καὶ ἐπιστήμης ἀνάπλεως, τοῦτον ἀπεῤῥίφθαι κάτω, καὶ τῆς τοῦ σώματος μὴ μεταλαγχάνειν τιμῆς, δι' ὃν τὸ σῶμα τῆς λογικῆς ἐγένετο κτίσεως, δι' ὃν νομοθεσίαι, καὶ προφητεῖαι, δι' ὃν ἀγῶνες, καὶ πάλαι, καὶ νῖκαι, καὶ ἀναῤῥήσεις, καὶ στέφανοι· δι' ὃν καὶ τὸ σῶμα τὸ συναθλοῦν ἆθλον τῶν πόνων ἔχει τὴν τὸν οὐρανὸν βασιλείαν· δι' ὃν καὶ αὐτὴ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἡ παρουσία γεγένηται, καὶ τὸ τῆς οἰκονομίας ἐπραγματεύθη μυστήριον· οὐ γὰρ ὑπὲρ ἀψύχων ἢ ἀνοήτων τὰ σωτήρια κατεδέξατο πάθη, οὐδ' ὑπὲρ ἀλόγων κτηνῶν ἢ λίθων ψυχῆς ἐστερημένων, ἀλλ' ὑπὲρ ἀνθρώπων ψυχὴν ἀθάνατον ἔνοικον κεκτημένων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ.

Λύσις τῶν αἱρετικῶν προβλημάτων.

Ἀλλ' ὁ τὸν ὕθλον προτιμήσας τῆς ἀληθείας Ἀπολινάριος, καὶ τῶν εὐσεβῶν δογμάτων τὴν οἰκείαν προτάξας ἀδολεσχίαν, τὴν μὲν σάρκα τὸν θεὸν λόγον ἀνειληφέναι, φησὶ, καὶ ταύτῃ καθάπερ τινι παραπετάσματι χρήσασθαι· τοῦ δὲ νοῦ μὴ δεηθῆναι, αὐτὸν δὲ ἀντὶ νοῦ γενέσθαι τῷ σώματι. Ἀλλ' ὦ βέλτιστε, εἴποι τίς ἂν πρὸς αὐτὸν οὐδὲ τοῦ σώματος ὁ θεὸς λόγος ἔχρηζεν, ἀπροσδεὴς γάρ· ἠδύνατο δὲ καὶ μόνῳ προστάγματι τὴν ἡμετέραν πραγματεύσασθαι σωτηρίαν· ἀλλ' ἠθέλησεν ἔχειν τινὰ καὶ ἡμᾶς εἰς τὸ κατορθούμενον κοινωνίαν, οὗ χάριν λαβὼν φύσιν τὴν ἡμαρτηκυῖαν, πόνοις αὐτὴν οἰκείοις δικαιώσας· τῶν τε πικρῶν τυράννων ἀπήλλαξεν ἁμαρτίας, καὶ διαβόλου, καὶ θανάτου, καὶ τῶν ἐπουρανίων θρόνων ἠξίωσε· καὶ διὰ τοῦ ληφθέντος παντὶ τῷ γένει τῆς ἐλευθερίας μετέδωκεν· ἀλλ' οὐδὲν τούτων εἰς νοῦν λαβὼν ὁ σοφώτατος τὸν μεγαλοφωνότατον κήρυκα τῆς θεολογίας, τὸν εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην, μάρτυρα τῆς οἰκείας ἀνοίας ἔχειν ἡγεῖται· ὁ λόγος γάρ φησι, σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν· καὶ ταῦτα σαφῶς εἰδὼς, ὡς πολλαχοῦ τὸ πᾶν ἀπὸ μέρους ἡ θεία γραφὴ προσαγορεύει, καὶ πῆ μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς πάντα καλεῖ τὸν ἄνθρωπον, πῆ δὲ ἀπὸ τῆς σαρκὸς ὅλον τὸ ζῶον δηλοῖ· πᾶσαι γὰρ αἱ ψυχαὶ, αἱ εἰσελθοῦσαι φησὶν ἅμα Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον ἑβδομήκοντα πέντε· εὔδηλον δὲ ὡς οὐκ ἀσώματοι ἦσαν οἱ τοῦ Ἰακὼβ υἱοί τε, καὶ ἔκγονοι, ἀλλ' ἀπὸ μέρους τὸ πᾶν ὁ ἱστοριογράφος ἐδήλωσε· καὶ πάλιν, ψυχὴ ἡ ἁμαρτάνουσα αὐτὴ ἀποθανεῖται· οὐδεὶς δὲ ἔγνω πώποτε ψυχὴν ἄνευ σώματος ἁμαρτίᾳ περιπεσοῦσαν· καὶ αὖθις, οὐ μὴ καταμένει τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκα· καὶ ὁ προφήτης ἑτέρωθι, πᾶσα σὰρξ χοῦς, καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς

ἄνθος χόρτου· καὶ ὁ μακάριος Δαβὶδ, ἐμνήσθη φησὶν ὅτι σάρξ εἰσὶ, πνεῦμα πορευόμενον, καὶ οὐκ ἐπιστρέφον· παντὶ δὲ δήπουθεν γνώριμον, ὡς οὐκ ἄψυχοι ἦσαν οὗτοι ὧν κατηγορεῖ, καὶ οἷς νομοθετεῖ, καὶ ὧν ἑρμηνεύει τὴν φύσιν.

Οὐ μόνον δὲ τοὺς κατηγορουμένους [λέγει ἡ γραφὴ] ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπαινουμένων τοὺς κορυφαίους· καὶ τούτων μάρτυς ὁ μακάριος Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Γαλάτας λέγων· ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου, καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, ἀλλὰ πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους ἀπῆλθον· εἰ δὲ οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ σαρκικοῦ φρονήματος, καὶ τῆς θνητότητος τὸ τῆς σαρκὸς φρόνημα λαμβάνεται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάσης τῆς τοῦ ἀνθρώπου φύσεως, εὔδηλον ὡς τὸ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, οὐ τὸ φαινόμενον τοῦ ζώου μόνον, ἀλλ' ὅλον σημαίνει τὸν ἄνθρωπον· οὐδὲ τροπήν τινα τῆς θείας οὐσίας εἰς σάρκα φησὶ γεγενῆσθαι, ἀλλὰ τὴν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λόγου ἀνάληψιν τῆς ἀνθρωπείας κηρύττει φύσεως· ὥσπερ γὰρ τὸ, Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας, μεταβολὴν τῆς τῶν ἀγαθῶν πηγῆς αἰνίττεται, ἀλλὰ τὴν δι' αὐτοῦ γενομένην τῆς ἁμαρτίας, ἤγουν τῆς κατάρας ἀπαλλαγὴν, καὶ τὸ γενέσθαι ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, οὐ τὴν τῆς δικαιοσύνης σημαίνει τροπὴν (ἄτρεπτον γὰρ τὸ θεῖον, καὶ ἀναλλοίωτον, ὡς διὰ τοῦ προφήτου βοᾷ· ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἀλλοίωμαι) ἀλλὰ τὴν τῶν ἡμετέρων ἁμαρτημάτων ἀνάληψιν, ἴδε γάρ φησιν ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ, ἴδε ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, οὕτω τὸ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, οὐ τὴν ἀλλοίωσιν λέγει τῆς θεότητος, ἀλλὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν ἀνάληψιν· τὴν ἄφατον γὰρ τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίαν ὁ εὐαγγελιστὴς κηρύττων, ὡς ἐδίδαξεν, ὡς ὁ ἐν ἀρχῇ ὢν, καὶ θεὸς ὢν, καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὢν, καὶ οὐδέποτε μὴ ὢν, ὁ δημιουργήσας πάντα, ὁ τὰ μὴ ὄντα εἰς τὸ εἶναι ποιήσας, ἡ ζωὴ, τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, τὴν φθαρτὴν ἀνέλαβε φύσιν, καὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων ᾠκειώσατο πάθη, τὴν τῶν ἀν-

θρώπων πραγματευόμενος σωτηρίαν· καὶ μειζόνως αὐτοῦ δεῖξαι τῆς εὐεργεσίας τὸ μέγεθος ἐθελήσας, οὐ τῆς ψυχῆς ἐμνημόνευσε τῆς ἀθανάτου, ἀλλὰ τῆς σαρκὸς τῆς παθητῆς, τῆς θνητῆς, τῆς φθειρομένης, τῆς ἐκ πηλοῦ γεγενημένης, καὶ ἀπὸ τοῦ μέρους τὴν πᾶσαν φύσιν ἐδήλωσεν, ὡς μαρτυρεῖ τὰ ἐπαγόμενα· ὁ λόγος γάρ, φησιν, σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν.

Ἕτερος δὲ ὁ κατοικήσας κατὰ τὸν λόγον τῆς φύσεως, καὶ ἕτερος ὁ ναός· διὸ καὶ τοῖς ἰουδαίοις ἔλεγε· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν· λύσις δὲ τοῦ ναοῦ, ψυχῆς καὶ σώματος ἡ διάζευξις· θάνατος γὰρ ἐστὶ ψυχῆς ἀπὸ σώματος ἀναχώρησις· οὐκοῦν τὴν λύσιν τοῦ ναοῦ ὁ τῆς ψυχῆς ἐργάζεται χωρισμός· οἱ τοίνυν ἰουδαῖοι τὸν ναὸν ἔλυσαν, σταυρῷ καὶ θανάτῳ παραδεδωκότες· λύσις δὲ ναοῦ τῶν συνημμένων ὁ χωρισμός· ὁ δὲ θεὸς λόγος τοῦτον λυθέντα ἀνέστησε· σαφὲς οἶμαι τοῖς ἔμφροσιν, ὡς οὐκ ἄψυχον οὐδὲ ἄνουν, ἀλλὰ τέλειον ἄνθρωπον ὁ θεὸς ἀνελάβετο λόγος· εἰ γὰρ ἀντὶ τῆς ἀθανάτου ψυχῆς, ἐν τῷ ἀναληφθέντι σώματι γέγονεν ὁ θεὸς λόγος, εἶπεν ἂν τοῖς ἰουδαίοις· λύσατέ με, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἀναστήσομαι· νῦν δὲ διδάσκων, καὶ τοῦ ναοῦ τὸ τηνικαῦτα τὸ θνητὸν, καὶ τὸ δυνατὸν τῆς ἐνοικούσης θεότητος, λύσατε, φησὶ, τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν· οὐ γὰρ ἐγώ φησιν ὑφ᾽ ὑμῶν λυθήσομαι, ἀλλ᾽ ὁ ληφθεὶς ὑπ᾽ ἐμοῦ ναὸς, καὶ οὗτος δὲ λύεται, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως ἀπολαύσῃ· ἵνα τὴν θνητὴν ἀπόθηται φύσιν, ἵνα τὴν φθορὰν ἀποδύσηται καὶ τὴν ἀφθαρσίαν ἐνδύσηται, ἵνα τοῦ θανάτου καταλύσῃ τὸ κράτος· ἵνα τῶν κεκοιμημένον ἀπαρχὴ γένηται, ἵνα λύσας τῆς φθορᾶς τὰς ὠδίνας ἀναδειχθῇ τῶν νεκρῶν πρωτότοκος, καὶ διὰ τῆς οἰκείας ἀναστάσεως, εὐαγγελίσηται τὴν πάντων ἀνθρώπων ἀνάστασιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ.

Ἀπόδειξις ὅτι ψυχὴν νοερὰν ὁ θεὸς λόγος ἔλαβεν.

Ὅτι δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, μαρτυρεῖ τῶν ἀποστόλων ὁ κορυφαῖος ἐν ταῖς πράξεσι λέγων· ὅτι οὐκ ἐγκατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ᾅδου, οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ οἶδε διαφθοράν· λύσις τοιγαροῦν τοῦ ναοῦ, ψυχῆς καὶ σώματος χωρισμός· καὶ πάλιν ἀνάστασις, πρὸς τὴν σάρκα τὴν οἰκείαν ἐπάνοδος· εἰ τοίνυν, ὥς φασιν οἱ τῆς αἱρέσεως προστάται, ψυχὰς δύο τῶν ἀνθρώπων ἕκαστος ἔχει, τήν τε ζωτικὴν, καὶ τὴν λογικὴν, καὶ σὰρξ ἄνευ ψυχῆς, οὐκ ἄν ποτε νοηθείη τῆς ζωτικῆς· σῶμα γὰρ, ἀλλ' οὐ σὰρξ, φησὶ, τὸ τοιοῦτον προσαγορεύεται· Πέτρος δὲ ἔφη οὐ τὸ σῶμα τοῦ κυρίου, ἀλλὰ τὴν σάρκα τοῦ κυρίου μὴ ἰδεῖν διαφθορὰν, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ μὴ ἐγκαταλειφθῆναι εἰς ᾅδου, εὔδηλον ὡς τὴν μὲν ζωτικὴν, ἣν οὐκ εἶδ' ὅπως λέγουσιν, εἶχεν ἡ διαφθαρεῖσα σὰρξ, ἧς ἄνευ οὐκ ἂν προσαγορευθείη, ὥς φασὶ, σάρξ· ἡ δὲ ἀθάνατος καὶ λογικὴ καὶ τοῦ ζῴου τὴν ἡγεμονίαν πεπιστευμένη, οὐ κατελείφθη εἰς ᾅδου, ἀλλὰ πρὸς τὴν οἰκείαν ἐπανῆκε σάρκα· καὶ μάτην ἀδολεσχοῦσιν, ἄψυχον ἢ ἄνουν τοῦ θεοῦ λόγου τὸν ναὸν προσαγορεύοντες· ἡμεῖς δὲ Πέτρῳ ἑψόμεθα, καὶ σάρκα κηρύττοντι μὴ δεξαμένην διαφθορὰν, καὶ ψυχὴν μὴ καταλειφθεῖσαν εἰς ᾅδου, ἀλλ' ἐπανελθοῦσαν, καὶ τῷ οἰκείῳ σώματι συναφθεῖσαν· πιστεύομεν δὲ καὶ αὐτῷ τῷ κυρίῳ λέγοντι· περίλυπος ἐστὶν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· τῆς γὰρ λύπης τὴν αἴσθησιν τὸ ἐν ἡμῖν λογικὸν ὑποδέχεται· εἰ δὲ ἀντὶ νοῦ ὁ θεὸς λόγος ὑπάρχων, τὰ τοῦ νοῦ κατεδέχετο πάθος, αὐτὸς ἦν ὁ λυπηθεὶς, καὶ φοβηθεὶς, καὶ ἀγνοήσας, καὶ ἀγωνιάσας, καὶ ἀγγελικῇ συμμαχίᾳ ῥωσθείς· εἰ δὲ καὶ ταῦτα φήσουσιν οἱ τῆς Ἀπολιναρίου ματαιολογίας κληρονόμοι, μετὰ Ἀρείου καὶ Εὐνομίου τῶν χριστομάχων ταχθήτω-

σαν· ὧν γὰρ ἴση ἡ βλασφημία, τούτων μίαν εἶναι τὴν ἑταιρίαν δίκαιον· ἡμεῖς δὲ ἀκούσωμεν τοῦ κυρίου λέγοντος· ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι τὴν ψυχήν μου, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ· ἐκ γὰρ τῶν λόγων τούτων μαθησόμεθα ὡς ἕτερος μὲν ὁ τιθεὶς, ἕτερον δὲ τὸ τιθέμενον· καὶ θεὸς μὲν ὁ τιθεὶς καὶ λαμβάνων, ψυχὴ δὲ ἡ τιθεμένη καὶ λαμβανομένη· καὶ θεὸς μὲν τὴν ἐξουσίαν ἔχων, ψυχὴ δὲ ἡ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἐκείνην τεταγμένη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ.

Ὅτι οἱ προφῆται τελείως τὴν φύσιν ἀναληφθῆναι θεσπίζουσι.

Τούτοις συνῳδὰ καὶ Ἡσαΐας ὁ προφήτης θεσπίζει βοῶν· ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμανουὴλ, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον κατὰ τὴν τῶν εὐαγγελίων διδασκαλίαν, μεθ' ἡμῶν ὁ θεός· τὸ δὲ μεθ' ἡμῶν ὁ θεὸς, μετὰ ἀνθρώπων ἑρμηνεύει θεόν· εἰ τοίνυν τὸ κύημα τῆς παρθένου ταύτην ἔλαβε τὴν προσηγορίαν, εὔδηλον ὡς ὁ θεὸς ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος ἦν· τὸ μὲν ὑπάρχων, τὸ δὲ λαβὼν, καθ' ἑκάτερον τέλειος· διὰ μὲν γαρ τοῦ μεθ' ἡμῶν, τοῦ ἀνθρώπου τὸ τέλειον δείκνυται· τελείως γὰρ ἡμῶν ἕκαστος ἔχει τοῦ ἀνθρώπου τὴν φύσιν· διὰ δὲ τοῦ, θεὸς, καὶ τῆς προσθήκης τοῦ ἄρθρου, ἡ τοῦ υἱοῦ θεότης γνωρίζεται· καὶ τούτου διδάσκαλος ὁ μακάριος Παῦλος λέγων, ἐν ᾧ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς· καὶ ὁ θεόληπτος δὲ Λουκᾶς ὁ εὐαγγελιστὴς ἐναργῶς ἡμῖν δείκνυσι τὸν νοῦν τὸν ἀνθρώπινον τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ· τὸ παιδίον γάρ φησιν ηὔξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτῷ· καὶ μετ' ὀλίγα· Ἰησοῦς δὲ προέκοπτεν ἡλικίᾳ, καὶ σοφίᾳ, καὶ χάριτι παρὰ θεῷ, καὶ ἀνθρώποις· τὸ δὲ σοφίᾳ προκόπτειν, οὐ θεοῦ τοῦ σοφοῦ, τοῦ ἀπροσ-

δεοῦς, καὶ ἀεὶ τελείου, καὶ μήτε ἐπίδοσιν, μήτε ἐλάττωσιν δεχομένου, ἀλλὰ τοῦ νοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου, τοῦ ταῖς ἡλικίαις συμπροϊόντος, καὶ διδασκαλίας δεομένου, καὶ τέχνης, καὶ ἐπιστήμης δεκτικοῦ, καὶ κατὰ βραχὺ τά τε ἀνθρώπινα, καὶ τὰ θεῖα γνωρίζοντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ.

Ἀπόδειξις ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς τῆς τῶν φύσεων διακρίσεως, κα' τῆς τοῦ προσώπου ἑνώσεως.

Σαφέστερον δ' ἄν τις ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς τὴν θείαν φύσιν, καὶ τὴν ἀνθρωπείαν καλίδοι, ταῖς ἐνεργείαις μὲν διῃρημένας, τῷ προσώπῳ δὲ συνημμένας, καὶ τὸν ἕνα ὑποδεικνύσας υἱόν· οὐχ' ἥκιστα δὲ καὶ τῆς ἐπιστολῆς τὸ προοίμιον, ταύτην ἔχει τὴν διδασκαλίαν· εἶπε γὰρ ὁ θεσπέσιος Παῦλος· ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Καὶ δείξας αὐτὸν ὑπέρχρονον καὶ προαιώνιον (δι' αὐτοῦ γάρ, φησιν, καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν) ἐπήγαγεν ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοῖς κεκληρονόμηκεν ὄνομα· ἐναντίον δὲ τοῦ γενέσθαι, τὸ εἶναι· ὁ γὰρ ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως, οὐ γίνεται κρείττων ἀγγέλων, ἀλλ' ἔστιν ἀγγέλων οὐ κρείττων μόνον, ἀλλὰ καὶ ποιητής, καὶ δεσπότης· εἰ δὲ ἐναντίον τοῦ εἶναι τὸ γενέσθαι, δι' ἐκείνου μὲν τὸν ἀεὶ ὄντα νοήσομεν, διὰ τούτου δὲ τὸ ἐξ ἡμῶν ἀναληφθὲν, καὶ κρεῖττον τῶν ἀγγέλων γεγενημένον, διὰ τὴν πρὸς τὸν ἀνειληφότα ἕνωσιν· πάλιν μετ' ὀλίγα, πρὸς μὲν τὸν υἱὸν φησίν· ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου· ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ

θεὸς ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου· ὁ δὲ θεὸς καὶ μετὰ τοῦ ἄρθρου προσαγορευθεὶς θεὸς, καὶ τὸν θρόνον ἔχων εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, πῶς ἂν ὑπὸ τοῦ θεοῦ χρισθείη; πῶς ἂν χειροτονητὴν λάβοι βασιλείαν, φυσικὴν ἔχων βασιλείαν; ὁ θρόνος σου γάρ, φησιν, ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· οὐκοῦν ἐναντίον τὸ εἶναι βασιλέα τοῦ εἰς βασιλέα χρισθῆναι· διὰ τὸ ἀγαπῆσαι δικαιοσύνην, καὶ μισῆσαι ἀνομίαν· πόνων γὰρ ἆθλον ἡ τοιαύτη βασιλεία· οὐκοῦν πάλιν τὸν μὲν θεὸν, οὗ ὁ θρόνος εἰς αἰῶνα αἰῶνος, τὸν ἀεὶ ὄντα νοήσομεν· τὸν δὲ ὕστερόν ποτε χρισθέντα διὰ τὸ περὶ τὴν ἁμαρτίαν μῖσος, καὶ τὴν ἀγαπηθεῖσαν ὑπ᾽ αὐτοῦ δικαιοσύνην· τὸ ἐξ ἡμῶν ληφθὲν, τὸ ἐκ Δαβὶδ, τὸ ἐξ Ἀβραάμ, τὸ μετόχους ἔχον, οἷς πλεονεκτεῖ τῷ χρίσματι, ἐν ἑαυτῷ δεξάμενον πάντα τὰ χαρίσματα τοῦ παναγίου πνεύματος· ἐν ἑκατέρᾳ δὲ φύσει τὸν ἕνα υἱὸν προσκυνήσωμεν.

Καὶ αὖθις δὲ ὁ μακάριος Παῦλος τὸν Δαβὶδ καλέσας εἰς μαρτυρίαν λέγοντα· κύριε τί ἐστιν ἄνθρωπος ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ᾽ ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτὸν ἐπήγαγε, τὸν δὲ βραχύ τι παρ᾽ ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου· τοῦτο δὲ μάλιστα σαφῶς δείκνυσι τοῦ ἀναληφθέντος ἀνθρώπου τὸ τέλειον· καὶ γάρ φησι· τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἀλλὰ τί ἐστὶν ἄνθρωπος, καὶ πᾶσαν ὁμοῦ τὴν φύσιν περιλαβών· καὶ κύριον μὲν προσαγορεύσας τὸν ἐνοικήσαντα θεὸν λόγον, τὸν τῆς οἰκείας εἰκόνος μνησθέντα, τὸν ἀρρήτῳ φιλανθρωπίᾳ χρησάμενον, ἄνθρωπον δὲ τὸν ἐξ ἡμῶν ἀναληφθέντα ναὸν, ὃν τῇ παρουσίᾳ ὑπεσκέψατο, καὶ ἑαυτῷ συνῆψε, καὶ τῇ ἑνώσει τὴν σωτηρίαν εἰργάσατο· καὶ τοῦτο ἑρμηνεύων ἔφη· τὸν δὲ βραχύ τι παρ᾽ ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου· ἀπέθανε δὲ οὐχ᾽ ὁ ἀθάνατος θεὸς λόγος, ἀλλ᾽ ἡ θνητὴ φύσις· διὸ καὶ ἠλαττοῦτο βραχύ τι παρ᾽ ἀγγέλους, τῷ τοὺς μὲν ἀθανά-

τους εἶναι, τὴν δὲ θνητήν· ὁ δὲ θεὸς λόγος οὐκ ἐλάττων ἀγγέλων, ἀλλὰ δεσπότης ἀγγέλων· ἐν αὐτῷ γὰρ ἐκτίσθη τὰ πάντα εἴτε ὁρατὰ, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαὶ, εἴτε ἄγγελοι, εἴτε δυνάμεις· πάντα δὲ δι' αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται. Καὶ μετὰ πολλὰ πάλιν· ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις, φησὶ, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον αὐτὸν ἐκ θανάτου ῥύσασθαι μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς, καὶ δακρύων προσενεγκὼν, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱὸς ἔμαθεν ἐξ ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοὴν, καὶ τελειωθεὶς γέγονεν ἅπασι τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου.

Τίς τοίνυν ὁ προσευχόμενος καὶ δεήσεις, καὶ ἱκετηρίας μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς, καὶ δακρύων προσενεγκών; τίς ὁ ἐν εὐλαβείᾳ συζήσας, καὶ διὰ τοῦτο ὃν ἱκέτευσε πείσας; τίς ὁ μαθὼν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοὴν, καὶ τὴν πεῖραν λαβὼν διδάσκαλον, καὶ ταύτην ἀγνοῶν πρὸ τῆς πείρας; τίς ὁ λαβὼν κατὰ μέρος τὴν τελειότητα; οὐχ' ὁ θεὸς λόγος, ὁ τέλειος, ὁ εἰδὼς πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν, ἀλλ' οὐ τῇ πείρᾳ μανθάνων; ὁ πάντας ἔχων εὐλαβουμένους, ἀλλ' οὐκ αὐτὸς εὐλαβούμενος· ὁ ἀφελόμενος πᾶν δάκρυον ἀπὸ παντὸς προσώπου, ἀλλ' οὐ δακρύειν ὑπ' ὀδύνης ἀναγκαζόμενος· ὁ ἀπαθὴς καὶ ἀθάνατος, ἀλλ' οὐ δεδιὼς τὸν θάνατον, καὶ μετὰ κραυγῆς ἱκετεύων ἀπαλλαγῆναι θανάτου· οὐκοῦν ἴδια ταῦτα τῆς ἀναληφθείσης ἀνθρωπότητος, ἢ καὶ τὸν θάνατον ἐδεδίει, καὶ διετέλει προσευχομένη, τῆς ἐνοικούσης θεότητος τῷ φόβῳ παραχωρούσης, ἵνα διὰ τῶν παθημάτων δειχθῇ τοῦ ληφθέντος ἡ φύσις. Καὶ πάλιν· οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται· ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι· εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ λαοῦ· ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι. Καὶ μετ' ὀλίγα· οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας· ἕτερον τοίνυν τὸ τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα παρὰ τὸν ἐπιλαμβανόμενον τούτου· σπέρμα δὲ Ἀβραὰμ οὐ-

δεν ὁ μακάριος Παῦλος τὸν σωτῆρα Χριστὸν κατὰ σάρκα· οὐ γὰρ εἶπε, φησὶ, καὶ τοῖς σπέρμασί σου ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνὸς, καὶ τῷ σπέρματι σου ὅς ἐστὶ Χριστός· καὶ τὸ πειραθῆναι δὲ καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας, οὐ τοῦ θεοῦ λόγου ἴδιον, ἀλλὰ τοῦ ἀναληφθέντος σπέρματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ.

Ὅτι Ἰησοῦς, καὶ θεὸς λόγος, καὶ ἄνθρωπος λέγεται.

Οὕτως ὁ θειότατος Παῦλος διὰ πάσης τῆς ἐπιστολῆς, τάς τε τῶν φύσεων ἰδιότητας, καὶ τοῦ προσώπου κηρύττει τὴν ἕνωσιν· διὸ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἄνθρωπον καὶ θεὸν προσαγορεύει· εἷς μεσίτης, φησὶ, θεοῦ καὶ ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς· καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ πρὸς Ἑβραίους· Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας· καὶ ἄλλας δ' ἄν τις ἐθελήσας εὕροι μυρίας μαρτυρίας ἐκ τῆς θείας γραφῆς τὸν τέλειον ἄνθρωπον κηρυττούσας, καὶ τῶν αἱρετικῶν ἐλεγχούσας τὴν ἄνοιαν· ἀλλ' ἡμῖν οὐ σχολὴ ταῦτα συλλέγειν ἐπὶ τοῦ παρόντος· τοῖς φιλοπόνοις τοίνυν τὸν πόνον τοῦτον καταλιπόντες, ἡμεῖς τῆς προκειμένης πραγματείας ἐχώμεθα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ.

Περὶ τῆς ἀῤῥήτου τῆς παρθένου γεννήσεως.

Τοιγαροῦν τὴν οἰκείαν εἰκόνα πολεμουμένην οἰκτείρας ὁ ποιητὴς, καὶ θανάτῳ παραπεμπομένην, ἔκλινεν οὐρανοὺς, καὶ κατέβη, οὐ τὸν τρόπον ἀμείψας, οὐδ' ἑτέρωσε μεταβάς· πληροῖ γὰρ τὰ σύμπαντα· μᾶλλον δὲ ἄπειρός ἐστι, καὶ ἀχώρητος, καὶ πάντα ἔχων κατὰ τὸν προφήτην ἐν τῇ χειρί· τίς γάρ φησιν ἐμέτρησε τῇ χειρὶ αὐτοῦ τε ὕδωρ καὶ τὸν οὐρανὸν σπιθαμὴν, καὶ πᾶ-

σαν τὴν γῆν δρακί; καὶ πάλιν ὁ Δαβὶδ· ὅτι ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου· ὁ οὐρανός μου θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· οὐκοῦν τὴν κατάβασιν νοήσωμεν συγκατάβασιν· ἔκλινε τοίνυν οὐρανοὺς, καὶ κατέβη, καὶ παρθενικὴν ἐκλεξάμενος νηδὺν κόρης ἁγίας καὶ εὐσεβείᾳ συντεθραμμένης, δι' ἀγγελικῆς φωνῆς τὸν τόκον προμηνυσάσης, καὶ τῆς συλλήψεως τὸν τρόπον προερμηνευσάσης, καὶ τῆς παρθενίας τὸν φόβον τῇ ἑρμηνείᾳ λυσάσης, εἰσοικίζεται τε, καὶ ναὸν ἑαυτῷ κατασκευάζει, καὶ τὴν ἄσπαρτον, καὶ ἀνήροτον σκηνὴν διαπλάττει· ἐπειδὴ ὁ πρώτως δουλεύσας τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀπάτωρ ἐτύγχανε, μητέρα δὲ μόνην εἶχε τὴν γῆν· ἔλαβε γάρ, φησιν, ὁ θεὸς χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἔπλασεν τὸν ἄνθρωπον· διὸ καὶ ὁ μακάριος Παῦλος φησίν· ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκὸς, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ κύριος ἐξ οὐρανοῦ· τούτου χάριν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος ἐκ μόνης παρθένου τὰς ἀφορμὰς λαβὼν τῆς διαπλάσεως, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τὸν ἀγεώργητον δημιουργήσας ναὸν, καὶ ἑαυτῷ συνάψας, πρόεισιν ἐκ τῆς παρθένου, οὐ λύσας τῇ συλλήψει τὴν παρθενικὴν ζώνην, οὐ τῇ γεννήσει διαῤῥήξας, ἀλλ' ἀκήρατον καὶ ἀνέπαφον διαφυλάξας, καὶ τὸ μέγα τοῦτο καὶ ἄῤῥητον θαῦμα θαυματουργήσας· μέγα γὰρ τῷ ὄντι καὶ ἀνερμήνευτον, καὶ λόγου δύναμιν ὑπερβαῖνον, βότρυν ἰδεῖν ἐκ γῆς ἄνευ κλημάτων βλαστήσαντα, σίτον ἄνευ σπερμάτων φῦντα, χιτῶνα χωρὶς νημάτων καὶ χειρῶν ὑφαντικῶν ὑφασμένον, ἄρτον οὐ μύλῃ καὶ χερσὶ καὶ πυρὶ δημιουργηθέντα, ἀλλ' ἀῤῥήτως ἐκ παρθενικῶν ἀλεύρων γεγενημένον, καὶ τὴν οἰκουμένην καλύψαντα· πρὸς δὲ τούτοις, παρθένον οἰκείῳ βρέφει θηλὴν ὀρέγουσαν, καὶ γάλακτος χορηγοῦσαν πηγὰς, καὶ μητέρα γενομένην τὴν γάμου νόμον οὐ δεξαμένην, μητέρα γενομένην τὴν πῶς γίνεται μήτηρ οὐκ ἐπισταμένην, μητέρα γενομένην τὴν γυναῖκα πρότερον οὐ γενομένην, ἀλλ' ἐν παρθενίᾳ καὶ τὸν ὄγκον τῆς γαστρὸς ἐπιδεικνῦσαν, καὶ τὸν καρπὸν ἐν ταῖς χερσὶ περιφέρουσαν, καὶ τὰ μητρὸς ἐργαζομένην, σωζομένης τῆς παρθενίας, καὶ παρθένον μητέρα κα-

λουμένην, καὶ τἀναντία ὀνόματα τὲ καὶ πράγματα κατὰ ταυτὸν συνάγουσαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ.

Ἐν κεφαλαίῳ διήγησις τῆς μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ πολιτείας.

Οὕτως τεχθεὶς ὁ δεσπότης Χριστὸς (οὐ γὰρ εὐαγὲς μετὰ τὸν τόκον ἢ θεὸν λόγον μόνον αὐτὸν προσαγορεύειν, ἢ ἄνθρωπον γεγυμνωμένον θεότητος, ἀλλὰ Χριστὸν, ὃ ἑκατέραν φύσιν τήν τε λαβοῦσαν καὶ τὴν ληφθεῖσαν δηλοῖ, πάντως τὰ ἡμέτερα πλὴν τῆς ἁμαρτίας καταδέχεται πάθη) σπαργανοῦται παραπλησίως τοῖς βρέφεσι, καὶ γάλακτι τρέφεται, καὶ τιθηνεῖται, καὶ χερσὶ περιφέρεται, καὶ κόλποις ἐντίθεται, καὶ κατὰ νόμον περιτέμνεται, καὶ καθαρσίοις θυσίαις καθαίρεται· ἡ καινὴ καὶ μόνη τῆς οἰκουμένης θυσία, ὁ τοῦ κόσμου τὴν ἁμαρτίαν ἄρας ἀμνὸς, ὑπὸ τοῦ Συμεὼν προσκυνεῖται, καὶ σωτὴρ ὁμοῦ καὶ δεσπότης προσαγορεύεται· φεύγει τὸν Ἡρώδην μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τοῦ κηδεμόνος, καταλαμβάνει τὴν Αἴγυπτον, ἐπανέρχεται πάλιν, ἀγωνιᾷ, εἰς τὴν Ναζαρὲτ παραγίνεται, ἡλικίᾳ καὶ σοφίᾳ προκόπτει, τοῖς γονεῦσιν ὑποτάσσεται, πάσης τιμῆς ἀξιοῖ οὐ μόνον τὴν μητέρα, ἀλλὰ καὶ τὸν τῆς μητρὸς πάλαι μὲν μνηστῆρα, μετὰ ταῦτα δὲ κηδεμόνα καὶ φύλακα, τὰς ἐννόμους ἑορτὰς ἑορτάζει, τῷ ἱερῷ προσεδρεύει, τὴν ἰουδαικὴν ἐλέγχει παχύτητα· καὶ τοῦτο ποιεῖ δύο καὶ δέκα γεγονὼς μόνον ἔτη τέως μετὰ τὸν τόκον· ἐπιζητεῖται παρὰ τῶν προσηκόντων, ἀπολειφθεὶς ἐγκαλεῖται παρὰ τῆς μητρὸς, ἀπολογεῖται, καὶ ἠρέμα πῶς παραγυμνοῖ τὴν θεότητα, οὐκ οἴδατε γάρ φησιν ὅτι ἐν τοῖς οἰκείοις τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναι με; δεικνὺς ὡς οὐ μόνον ἐστὶ τὸ ὁρώμενον, ἀλλὰ καὶ θεὸς ἐν τῷ ὁρωμένῳ κρυπτόμενος, ὑπέρχρονος, καὶ προαιώνιος ἐκ τοῦ πατρὸς προελθών· καὶ ἵνα συντόμως εἴπω,

παραγίνεται πρὸς Ἰωάννην βαπτίζοντα, πείθει βαπτίσαι παραιτούμενον, προτυποῖ τὸ ἡμέτερον ἐν τῷ Ἰορδάνει βάπτισμα, δίδωσι τέλος τῷ νόμῳ, καὶ τὴν θύραν ὑπανοίγει τῆς χάριτος· ὑπὸ τοῦ πατρὸς οὐρανόθεν ἀνακηρύττεται, τῇ παρουσίᾳ τοῦ πατρὸς δείκνυται εἰς τὴν ἔρημον, ὡς εἰς ἁρμοδίαν τινὰ παλαίστραν, ὑπὸ τοῦ πνεύματος, καὶ νηστεύει μὲν, οὐ πέρα δὲ τῶν μέτρων τῆς φύσεως, καὶ τροφῆς μὲν ἐφίεται, ἀλλὰ κρατεῖ τῆς ὀρέξεως, οὐ δουλεύει ταῖς ἡδοναῖς· καὶ καλεῖ μὲν τῇ πείνῃ τὸν ἀντίπαλον εἰς τὴν πάλην, περιγίνεται δὲ αὐτοῦ ἀνθρωπίνῃ φιλοσοφίᾳ, ἀλλ᾽ οὐκ ἐξουσίᾳ θεότητος, ἀγωνίζεται, καταγωνίζεται, νικᾷ, ἐξελαύνει, τὴν τυραννίδα καταλύει, τὸ ἀσθενὲς ἐλέγχει, τὴν ἧτταν κηρύττει· θαρσεῖτε γάρ, φησιν, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον· προτρέπει πάντας εἰς ἀρετὴν, τὴν νομοθεσίαν τῶν θείων δογμάτων ποιεῖ, τὴν διὰ τοῦ προφήτου ἐπηγγελμένην καινὴν διαθήκην δίδωσιν, οὐρανῶν βασιλείαν ὑπισχνεῖται, τοῖς ἀμελοῦσιν ἀπειλεῖ τῆς γεέννης τὴν φλόγα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ.

Σύντομος τῶν δεσποτικῶν θαυμάτων διήγησις.

Πιστοῦται τὰ λεγόμενα τῇ μεγάλῃ θαυματουργίᾳ, οἶνον ἀγεώργητον τῷ γάμῳ δωρούμενος, οἶνον χωρὶς κλημάτων ἐξ ὕδατος ἐργαζόμενος, οἶνον ἄσταφυλον τοῖς τοῦ γάμου δαιτυμόσι χαριζόμενος, εἰς οἶνον μεταβαλὼν τῶν ὑδάτων τὴν φύσιν, μὴ μεσιτευούσης ἀμπέλου, καὶ τῆς γῆς τὴν νοτίδα συλώσας, τιμῶν τὸν γάμον οὐ τῇ παρουσίᾳ μόνον ἀλλὰ καὶ τῇ θαυματουργίᾳ· ἐπειδὴ γὰρ ἐκ παρθενικῆς ἐβλάστησε μήτρας, καὶ παρθενίαν ἤσκησέ τε καὶ τοῖς λόγοις ἐξῇρε, καὶ τὴν ἀζυγίαν ἔργοις καὶ λόγοις ἐτίμησεν, ἵνα μή τις ἀκολασίαν εἶναι νομίζῃ τὴν συζυγίαν, καὶ ὡς παρανόμου τοῦ γάμου κατηγοροίη, τιμᾷ τὸν γάμον τῇ παρουσίᾳ, αὔξει τὴν τιμὴν τῇ τοῦ δώρου φιλοτιμίᾳ, λύει τοῦ νυμ-

φίου τὴν ἀπορίαν, ἐκπλήτlει τοὺς συμπότας τῇ τοῦ καινοῦ πράγματος εὐοσμίᾳ, ἑαυτὸν διὰ τοῦ δώρου κηρύτlει· ἀγεώργητος γὰρ ὤν, τὸν ἀγεώργητον οἶνον δέδωκεν· ἐκεῖθεν τοὺς ἀῤῥώστους ἰᾶται, καὶ λόγῳ λύει τὰς νόσους, καὶ νεύματι τῶν παθῶν ἀπαλλάττει τοὺς κάμνοντας, τοὺς δαιμονῶντας τῆς λύτlης ἐλευθεροῖ, δείκνυσι τοὺς μεμηνότας καθεστηκότας, σφίγγει τοὺς παρειμένους, ἀρτίποδας τοὺς χωλοὺς ἀπεργάζεται, δείκνυσι τὸν ἥλιον τοῖς τὸ βλέπειν ἀφηρεμένοις, ἀνοίγει τὰς θύρας τοῦ σώματος, δι' ὧν ἐπὶ τὰ ἔξω διαχεῖται τὸ τῆς ψυχῆς ὀπτικὸν, καὶ νῦν μὲν λόγῳ μόνῳ τοῦτο ποιεῖ, νῦν δὲ πτυέλῳ, καὶ πηλῷ τὸ λεῖπον ἀναπληροῖ, καὶ ποιεῖ τὸν πηλὸν τὸν τῶν ὀμμάτων ἐπίβουλον ὀμμάτων θεραπευτὴν, καὶ τῷ πολεμίῳ φαρμάκῳ κέχρηται, καὶ τὸ δηλητήριον ἀλεξητήριον δείκνυσι· ταῖς ἀκοαῖς καλουμέναις, τὸ δὲ ἀκούειν ἀφῃρημέναις τὴν οἰκείαν ἐνέργειαν ἐπιδίδωσι· ἄρτοις ὀλίγοις ἐν ἐρήμῳ πολλὰς ἐκόρεσε χιλιάδας, τοὺς πέντε ἄρτους, ὥσπερ εἰς ἄρουραν σπέρμα ταῖς χερσὶν ἐμβαλὼν, καὶ τῆς γλώττης τὴν εὐλογίαν οἷον τι νέφος ἐπαγαγὼν, δασὺ καὶ βαθὺ λήϊον, καὶ ἅλω πλήρη τὰς τῶν ἀποστόλων χεῖρας ἀπέφηνεν, ἅλω οὐ πlύου δεομένην καὶ διακρίσεως, οὐ μύλου καὶ μάκτρας καὶ πυρὸς καὶ κλιβάνου, ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς ἄρτους βρίουσαν τὲ καὶ πηγάζουσαν· καὶ ἵνα κεφαλαίῳ εἴπω, αἵματος ἔστησεν ὀχετοὺς τὴν ἴασιν ἑκοντὶ συληθεὶς, κόρην ἄωρον ἁρπαγεῖσαν ὑπὸ θανάτου καὶ πενθουμένην ὑπὸ τῶν οἰκείων ἀνθαρπάσας τοῖς φύσασιν ἀποδέδωκεν· ἕτερον νεανίαν εἰς τὸν τάφον προπεμπόμενον, εἰς ζωὴν ἐπανήγαγε, καὶ εἰς χαρὰν τὸ πένθος μετέβαλε, καὶ τὸν ἐπιτάφιον θρῆνον εἰς ὕμνων λόγον γαμηλίων ἔτρεψε, καὶ τὸν δυσώδη νεκρὸν μετὰ τετάρτην ἡμέραν τῆς τελευτῆς ἐκ τῆς θήκης ἐξήγαγε, καὶ τὸν πεπεδημένον βαδίζειν ἐκέλευσεν, καὶ παραχρῆμα ὅτε θάνατος ἐδραπέτευσεν, καὶ ὁ νεκρὸς ἔδραμε τῆς σηπεδόνος ἀπαλλαγεὶς, καὶ τὴν τῆς σηπεδόνος ἀποθέμενος δυσωδίαν, καὶ τὰς τοῦ θανάτου πύλας διαφυγὼν, καὶ ὑπὸ τῶν δεσμῶν τρέχειν οὐ κωλυόμενος, καὶ τῷ μὲν τοῦ προσώπου καλύ-

ματι τὸ βλέπειν ἀφῃρημένος, ἀκωλύτως δὲ τρέχων πρὸς τὸν καλέσαντα, καὶ τὴν δεσποτικὴν ἐπιγινώσκων φωνήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κϛ.

Ὅτι ἑκουσίως τὰ σωτήρια πάθη κατεδέξατο.

Διὰ τούτων καὶ τῶν θαυμάτων τῶν ἐπαγγελιῶν ἐμπεδώσας τὸ μέγεθος, καὶ τὸν χορὸν τῶν ἀποστόλων εἰς ἀρετὴν παιδοτριβήσας, προστρέχει τοῖς ἀναγράπτοις πάθεσιν ἐθελοντής· πολλάκις μὲν ταῦτα τοῖς φοιτηταῖς προμηνύσας, ἐπιτιμήσας δὲ τῷ Πέτρῳ μεθ' ἡδονῆς μὴ καταδεξαμένῳ τὰ τῶν παθῶν εὐαγγέλια, καὶ δείξας, ὡς διὰ τούτων κατορθοῦται τῆς οἰκουμένης ἡ σωτηρία· διὸ καὶ τοῖς ἐπελθοῦσιν ἑαυτὸν ὑπέδειξεν λέγων ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· κατηγορούμενος οὐκ ἀντεῖπεν, καὶ δυνάμενος λαθεῖν, τοῦτο ποιεῖν οὐκ ἠνέσχετο· καὶ ταῦτα πολλάκις ἡνίκα ἠβουλήθη διαφυγὼν ἀλλὰ καὶ κλαίει μὲν τὴν Ἱερουσαλὴμ, ὡς δὴ τῆς ἀπιστίας ἐπισπωμένης τὸν ὄλεθρον, καταψηφίζεται δὲ πανωλεθρίως τοῦ πολυθρυλλήτου πάλαι νεὼ· ἀνέχεται καὶ ἐπὶ κόρης παιόμενος, ὑπὸ διπλῆν δουλείαν δουλευόντων (1) κολαφιζόμενος, μαστιγούμενος, καὶ τὸ τελευταῖον σταυρούμενος, καὶ λαμβάνων λῃστὰς τῆς τιμωρίας κοινωνοὺς ἑκατέρωθεν, καὶ ἀνδροφόνοις καὶ κακούργοις συνταττόμενος, καὶ ὄξος καὶ χολὴν παρὰ τοῦ κακοῦ ἀμπελῶνος καρπούμενος, καὶ ἀκάνθαις ἀντὶ κλημάτων καὶ βοτρύων στεφόμενος, καὶ πορφυρίδι χλευαζόμενος, καὶ καλάμῳ παιόμενος, καὶ λόγχῃ τὴν πλευρὰν ὀρυττόμενος, καὶ τέλος τάφῳ παραπεμπόμενος.

(1) Cod. δουλεύοντες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ.

Τίς τῶν δεσποτικῶν παθημάτων ἡ αἰτία.

Υπέμεινε δὲ ταῦτα, τὴν ἡμετέραν μηχανώμενος σωτηρίαν· ἐπειδὴ γὰρ οἱ τῇ ἁμαρτίᾳ δουλεύσαντες τοῖς ἐπιτιμίοις ὑπεύθυνοι τῆς ἁμαρτίας ἐτύγχανον, αὐτὸς ἁμαρτίας ἀπηλλαγμένος, καὶ διὰ πάσης ὁδεύσας δικαιοσύνης, τὴν τῶν ἁμαρτωλῶν κατεδέξατο τιμωρίαν, διὰ μὲν τοῦ σταυροῦ, τῆς παλαιᾶς κατάρας τὴν ἀπόφασιν λύων· Χριστὸς γάρ, φησιν, ἐξηγόρασεν ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· γέγραπται γὰρ ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμαμένος ἐν ξύλῳ· διὰ δὲ τῶν ἀκανθῶν, τέλος διδοὺς ταῖς Ἀδὰμ τιμωρίαις· μετὰ γὰρ τὴν τιμωρίαν, ἤκουσεν ἐκεῖνος, ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου, ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀνατελεῖ σοι· διὰ δὲ τῆς χολῆς τὸ πικρὸν καὶ ἐπίπονον τῆς θνητῆς καὶ παθητῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων εἰς ἑαυτὸν ἀναλαμβάνων· διὰ δὲ τοῦ ὄξους τὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον τῶν ἀνθρώπων μεταβολὴν αὐτὸς δεχόμενος, καὶ τὴν εἰς τὸ κρεῖττον ἐπάνοδον χαριζόμενος· τῇ πορφυρίδι σημαίνων τὴν βασιλείαν, τῷ καλάμῳ τὸ ἀσθενὲς καὶ σαθρὸν τῆς τοῦ διαβόλου δυνάμεως αἰνιττόμενος, τῷ ῥαπίσματι τὴν ἡμετέραν κηρύττων ἐλευθερίαν, τὰς ἡμετέρας ὑπομένων ὕβρεις, καὶ παιδείας, καὶ μάστιγας· τὴν πλευρὰν τῷ Ἀδὰμ παραπλησίον νυττόμενος, ἀλλ' οὐ γυναῖκα προιοῦσαν ἐκεῖθεν δεικνύς, τὸν θάνατον διὰ τῆς ἀπάτης γεννήσασαν, ἀλλὰ πηγὴν ζωῆς τῷ διπλῷ νάματι τὴν οἰκουμένην ζωογονοῦσαν· ὧν τὸ μὲν ἡμᾶς ἐν κολυμβήθρᾳ νεοποιεῖ, καὶ τῇ ἀθανάτῳ περιβάλλει στολῇ· τὸ δὲ τρέφει γεννηθέντας ἐν τῇ τραπέζῃ τῇ θείᾳ, καθάπερ τὰ βρέφη τὸ γάλα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ.

Ὅτι διὰ τῶν τοῦ Χριστοῦ παθῶν ἡ ἡμετέρα γέγονε σωτηρία.

Φάρμακα τοίνυν ἐστὶν ἡμέτερα τὰ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν παθήματα· καὶ τοῦτο διδάσκων ὁ προφήτης βοᾷ· αὐτὸς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ὀδυνᾶται· ἡμεῖς δὲ ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ, καὶ ἐν πληγῇ, καὶ ἐκ κακώσει· αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν· παιδεία εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτῷ· τῷ μόλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν πάντες· ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν, διὸ ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείραντος αὐτὸν, ἄφωνος· καὶ καθάπερ ποιμὴν τὰ πρόβατα διεσκεδασμένα θεωρῶν, ἓν τῶν προβάτων κατέχων, καὶ ἐφ' ἣν βούλεται νομὴν ἄγων ἕλκει τὰ λοιπὰ δι' ἐκείνου πρὸς ἑαυτόν.

Οὕτως ὁ θεὸς λόγος τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος πεπλανημένον ἰδὼν, τοῦ δούλου λαβὼν τὴν μορφὴν, καὶ ταύτην συνάψας ἑαυτῷ, πρὸς ἑαυτὸν δι' ἐκείνης ἐπέστρεψε πᾶσαν τὴν τῶν ἀνθρώπων φύσιν, καὶ εἰς τὴν θείαν νομὴν ἤγαγε τὰ κακῶς νεμόμενα, καὶ τοῖς λύκοις προκείμενα· διὰ ταῦτα ὁ σωτὴρ ὁ ἡμέτερος τὴν ἡμετέραν φύσιν ἀνέλαβε· διὰ ταῦτα ὁ δεσπότης Χριστὸς τὰ σωτήρια κατεδέξατο πάθη, καὶ θανάτῳ παραπεμφθεὶς, καὶ ταφῇ παραδοθεὶς, τὸ μὲν παλαιὸν ἐκεῖνο καὶ πολυχρόνιον κράτος ἔλυσε, τοῖς δὲ τῇ φθορᾷ πεπεδημένοις τὴν ἀφθαρσίαν ὑπέσχετο· τὸν γὰρ λυθέντα ναὸν ἀνοικοδομήσας, καὶ ἀνεγείρας, καὶ τοῖς κειμένοις καὶ προσδεχομένοις αὐτοῦ τὴν ἀνάστασιν ἀληθεῖς καὶ βεβαίας τὰς ὑποσχέσεις ὑπέδειξεν· ὃν τρόπον γάρ, φησιν, ἡ ἐξ ὑμῶν ἀναληφθεῖσα φύσις τῇ τῆς θεότητος ἐνοικήσει τε καὶ ἑνώσει τῆς ἀναστάσεως ἔτυχε, καὶ τὸ φθαρτὸν ἀνατιθεμένη σὺν τοῖς παθήμασιν εἰς ἀφθαρσίαν καὶ ἀθανασίαν μετέβη, οὕτω καὶ ὑμεῖς τῆς χαλεπῆς τοῦ θανάτου δου-

λείας ἀπαλλαγήσεσθε, καὶ τὴν φθορὰν ἀποῤῥίψαντες σὺν τοῖς πάθεσιν ἐνδύσασθε τὴν ἀπάθειαν· διὸ καὶ τὸ δῶρον τοῦ βαπτίσματος πᾶσιν ἀνθρώποις διὰ τῶν ἀποστόλων ἐξέπεμψε· πορευθέντες γάρ, φησι, μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος· τὸ βάπτισμα τοῦ δεσποτικοῦ θανάτου σκιαγραφία τίς ὑπάρχει καὶ τύπος· εἰ γὰρ σύμφυτοι, φησὶν ὁ Παῦλος, γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ.

Ἀπόδειξις ἐκ τῶν ἀποστόλου γραφῶν περὶ τῆς τελείας τοῦ ἀνθρώπου φύσεως.

Οὕτω γεννηθεὶς ὁ δεσπότης Χριστὸς, οὕτω τραφεὶς, οὕτω θαυματουργήσας, διὰ ταῦτα παθὼν, σταυρωθεὶς, ἀποθανὼν, κήρυκας ἀποστείλας πᾶσιν ἀνθρώποις τοὺς ἱεροὺς μαθητὰς, εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνελήφθη· καὶ ταῦτα ἐν κεφαλαίῳ ἐν τοῖς πρὸς Τιμόθεον γραφεῖσιν, ὁ ἀπόστολος ἡμᾶς ἐδίδαξε λέγων· ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἔθνεσιν, ἐπιστώθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ, καὶ τὴν μὲν φανέρωσιν συνέζευξε τῇ σαρκὶ, τὴν δὲ δικαίωσιν κατὰ τὴν τῶν αἱρετικῶν ἀβελτηρίαν· ἐδικαιώθη δὲ τῇ συνεργείᾳ τοῦ πνεύματος. Ἆρα τὸ δικαιῶσαν πνεῦμα κρεῖττον τοῦ δικαιωθέντος υἱοῦ; ἀλλ' οὐκέτι ταῦτα οὐκ ἔστι· τὸ γὰρ ἡμέτερον ἐδικαιώθη διὰ τοῦ ἐν αὐτῷ φανερωθέντος θεοῦ, ὃς ἀχωρίστως αὐτῷ συνημμένος, τήν τε ἄκραν ἐπαίδευσεν ἀρετὴν, καὶ τῶν βελῶν τῆς ἁμαρτίας ἐφύλαξεν ἄγευστον, καὶ ἀμύητον, καὶ τῆς διαβολικῆς ἀπάτης ὑπέρτερον, καὶ θανάτου πρὸ βραχὺ γεύσασθαι συγχωρήσας, παραυτίκα τῆς ἐκείνου τυραννίδος ἀπήλλαξε, καὶ τῆς οἰκείας αὐτῷ

ζωῆς μεταδέδωκε, καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀνήγαγε, καὶ ἐκ δεξιῶν τῆς μεγαλωσύνης ἐκάθισεν, καὶ ὄνομα αὐτῷ ἐχαρίσατο τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, τὴν οἰκείαν αὐτῷ ἀξίαν δωρησάμενος, καὶ τὴν τῆς φύσεως αὐτοῦ προσηγορίαν λαβών· υἱὸς ἀνθρώπου ὁ προαιώνιος τοῦ θεοῦ λόγος ηὐδόκησεν ὀνομάζεσθαι· οὐδεὶς γάρ, φησιν, ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβὰς ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ· κατέβη δὲ οὐκ ὁ ἐκ σπέρματος Δαβὶδ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ τῶν (οὐρανῶν) ποιητὴς, ὁ ὑπέρχρονος θεοῦ λόγος, ὁ πρὸ τῶν αἰώνων ὑπάρχων· διὰ δὲ τὴν πρὸς τὸ ἀνθρώπινον ἕνωσιν λαμβάνει τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου τὸ ὄνομα· καὶ ἑτέρωθι δὲ πάλιν οὕτως αὐτὸν προσαγορεύει· ἐὰν ἴδητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀνερχόμενον ὅπου ἦν τὸ πρότερον· οὐχ' ἡ τοῦ δούλου μορφὴ, ἀλλ' ἡ τοῦ θεοῦ μορφή· καὶ αὖθις, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστὶ φησὶ, μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ ἀκούσονται οἱ ἐν τοῖς μνήμασι τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐξελεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως· οὐ τῆς ἀνθρωπότητος δὲ ψιλῆς τοῦτο τὸ ἴδιον, ἀλλὰ τῆς ἐνεργούσης θεότητος, καὶ τῆς φαινομένης δὴ ἀνθρωπότητος διὰ τὴν πρὸς τὴν θεότητα συνάφειαν τε καὶ ἕνωσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Λ.

Ὅτι υἱὸς ἡ τοῦ δούλου μορφὴ διὰ τὴν συνάφειαν ὡσαύτως προσαγορεύεται.

Οὕτως ὁ θεὸς λόγος οἰκειοῦται τῆς τοῦ δούλου μορφῆς τὴν εὐτέλειαν, καὶ θεὸς ὑπάρχων, ἄνθρωπος ἠθέλησεν ὀνομάζεσθαι, καὶ ὥσπερ μετέλαβε τῶν τοῦ ἀνθρώπου ταπεινῶν, οὕτω τῶν ὑψηλῶν αὐτῷ μεταδέδωκε· καλεῖται γὰρ τὸ τῆς παρθένου βρέφος Ἐμμανουὴλ, καὶ τὸ τοῖς σπαργάνοις ἐνειλημμένον, καὶ θηλὴν ἕλκον, καὶ τρεφόμενον γάλακτι, καὶ καλεῖται μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, καὶ θαυμαστὸς σύμβολος, καὶ θεὸς ἰσχυρὸς, καὶ

ἐξουσιαστὴς, καὶ ἄρχων εἰρήνης, καὶ πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, καὶ υἱὸς ὑψίστου, καὶ σωτὴρ, καὶ κύριος, καὶ τῶν ὅλων δημιουργός· εἷς γάρ, φησι, κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, δι' οὗ τὰ πάντα· καὶ μὴν τὸ Ἰησοῦς καὶ Χριστὸς ὀνόματα τῆς οἰκονομίας εἰσὶ σημαντικά· ἡ δὲ οἰκονομία, οὐ πρὸ τῆς κτίσεως, οὐδὲ εὐθὺς μετὰ τὴν κτίσιν, ἀλλ' ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐγένετο· ἐπειδὴ τοίνυν τὸ Χριστὸς ὄνομα, οὐ τὸν ληφθέντα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν λαβόντα λόγον μετὰ τοῦ ληφθέντος δηλοῖ (τοῦ θεοῦ γὰρ καὶ τοῦ ἀνθρώπου τοῦτο σημαντικόν ἐστιν) ὁ Παῦλος ἀνατίθησι καὶ τῷ ὁρωμένῳ διὰ τὴν πρὸς τὸ κρυπτόμενον ἕνωσιν, τὴν τοῦ παντὸς ποίησιν τὲ καὶ διακόσμησιν· διὸ καὶ ἑτέρωθι τὸν Χριστὸν ἐπὶ πάντων προσαγορεύει θεόν· ἐξ ὧν γάρ, φησιν, Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεός· οὐκ ἐπειδὴ τοῦ Δαβὶδ ὁ απόγονος αὐτὸς καθ' αὑτὸν θεός ἐστι, καὶ ἐπὶ πάντων θεὸς, ἀλλ' ὅτι τοῦ θεοῦ τοῦ ἐπὶ πάντων ὑπῆρχε ναὸς, ἡνωμένην καὶ συνημμένην ἔχων ἑαυτῷ (1) τὴν θεότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΑ.

Ὅτι δύο μὲν εἰσὶ φύσεις, ἓν δὲ τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ.

Διὰ τοῦτο Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας· οὐ γὰρ εἰς πρόσωπα δύο τὴν οἰκονομίαν μερίζομεν, οὐδὲ υἱοὺς δύο ἀντὶ τοῦ μονογενοῦς κηρύττομεν τὲ καὶ δογματίζομεν, ἀλλὰ δύο μὲν τὰς φύσεις εἶναι καὶ μεμαθήκαμεν καὶ διδάσκομεν· ἕτερον γὰρ θεότης, καὶ ἕτερον ἀνθρωπότης· ἕτερον τὸ ὂν, καὶ ἕτερον τὸ γενόμενον· ἄλλο ἡ τοῦ θεοῦ μορφὴ, καὶ ἄλλο ἡ τοῦ ἀνθρώπου μορφή· καὶ ἄλλο ἡ λαβοῦσα, καὶ ἕτερον ἡ ληφθεῖσα· ἕτερον ὁ λυθεὶς ναὸς, καὶ ἕτερον ὁ λυθέντα τοῦτον ἀναστήσας θεός.

(1) Cod. αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΒ.

Ὅτι οὐ κρᾶσιν λέγειν ὅσιον, ἀλλ' ἕνωσιν ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ.

Οὐ τὰς φύσεις τοίνυν συγχέομεν, οὐδὲ κρᾶσιν ποιητοῦ καὶ ποιήματος δογματίζομεν, καὶ τῷ τῆς κράσεως ὀνόματι τὴν σύγχυσιν συνεισφέρομεν, ἀλλὰ καὶ τοῦ θεοῦ λόγου τὴν φύσιν γνωρίζομεν, καὶ τῆς μορφῆς τοῦ δούλου τὴν οὐσίαν γινώσκομεν, ἑκατέραν δὲ φύσιν ὡς ἕνα προσκυνοῦμεν υἱόν· θάτερον γὰρ θατέρῳ Χριστὸς ὀνομάζεται· καὶ οὔτε ἡ τοῦ δούλου μορφὴ ψιλὴ, καὶ γυμνὴ τυγχάνουσα τῆς θεότητος, τοῦτο πώποτε παρὰ τῶν διδασκάλων ἐκλήθη τῆς εὐσεβείας· οἱ δὲ τὴν κρᾶσιν λέγοντες, τῇ κράσει τὴν σύγχυσιν συνεισφέρουσι· τῇ δὲ συγχύσει ἡ τροπὴ συνεισφέρεται· τροπῆς δὲ εἰσιούσης, οὔτε θεὸς ἐπὶ τῆς ἰδίας μένοι ἂν φύσεως, οὔτε ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς οἰκείας· ἀνάγκη γὰρ ἐκστῆναι τῶν τῆς οὐσίας ὅρων ἑκάτερον, καὶ μήτε τὸν θεὸν γνωρίζεσθαι θεὸν, μήτε τὸν ἄνθρωπον· τοῦτο δὲ οὐδὲ ἐπὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῆς λάβοι ἄν τις εὖ φρονῶν· οὐ γὰρ τῷ σώματι τὴν ψυχὴν κεκρᾶσθαι, ἀλλ' ἡνῶσθαι, καὶ συνῆφθαι, καὶ οἰκεῖν, καὶ ἐνεργεῖν φαμέν· καὶ οὔτε τὴν ψυχὴν θνητὴν, οὔτε τὸ σῶμα εἴποι τις ἂν ἀθάνατον, μὴ κομιδῇ παραπαίων, ἀλλὰ τὴν μὲν ἑκατέραν διαιροῦμεν, ἓν δὲ ζῶον γνωρίζομεν τὸ ἐξ ἐκείνου συγκείμενον· καὶ ἑκατέραν μὲν φύσιν διῃρημένοις ὀνόμασιν ὀνομάζομεν, τὴν μὲν ψυχὴν, τὸ δὲ σῶμα, τὸ δὲ ἐξ ἀμφοτέρων συνεστηκὸς ζῶον ἑτέρῳ καλοῦμεν ὀνόματι, ἄνθρωπον γὰρ προσαγορεύομεν· ταῦτα τοίνυν καὶ ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τὴν εἰκόνα λαβόντες, τῆς βλασφημίας ἀπαλλαγῶμεν ἐκείνης, καὶ τὴν κρᾶσιν καταλιπόντες τῷ τῆς ἑνώσεως καὶ συναφείας καὶ κοινωνίας ὀνόματι χρώμενοι διατελέσωμεν· φύσεως μὲν διάκρισιν, προσώπου δὲ ἕνωσιν δογματίζοντες· οὕτω τὴν Ἀρείου καὶ Εὐνομίου βλασφημίαν ἐλέγξομεν, τὰ μὲν ταπεινῶς εἰρημένα καὶ πεπραγμένα τῷ σωτῆρι

Χριστῷ, προσάπτοντες τῇ τοῦ δούλου μορφῇ· τὰ δὲ ὑψηλὰ καὶ θεοπρεπῆ καὶ μεγάλα, τῇ ὑψηλῇ καὶ μεγάλῃ καὶ πάντα νοῦν ὑπερβαινούσῃ ἀνατιθέντες θεότητι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΓ.

Ὅτι τῆς ἡμετέρας φύσεως ἡ εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψις τὰς τοῦ πνεύματος δωρεὰς ἡμῖν προεξένισεν.

Ἀλλὰ καιρὸς ἀναδραμεῖν ἐπὶ τὸ προκείμενον· ἀναληφθεὶς τοίνυν εἰς οὐρανοὺς ὁ δεσπότης Χριστὸς, καὶ ἑαυτὸν ὥσπερ ἐχέγγυον τῆς τῶν ἀνθρώπων εἰρήνης προσενεγκὼν τῷ πατρὶ, πέμπει τοῖς ἀνθρώποις τὴν χάριν τοῦ πνεύματος, ὥσπέρ τινα τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἀῤῥαβῶνα, παιδοτρίβην, καὶ γυμναστὴν, τῶν τῆς εὐσεβείας ἀγωνιστὴν, φύλακα τῶν πιστευόντων ἀκοίμητον, φῶς τῶν προσιόντων ἄσβεστόν τε καὶ ἀνέσπερον, τῶν ψυχικῶν τραυμάτων θεραπευτὴν, ἰατρὸν τῶν ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας γινομένων τραυμάτων, στρατηγὸν ἀριστεύειν κατὰ τοῦ διαβόλου διδάσκοντα, ὑποπτέρους τοὺς χαμαιπετεῖς ἐργαζόμενον, τοὺς γηΐνους τὴν τῶν οὐρανῶν πολιτείαν παιδεύοντα, καταφρονεῖν σαρκὸς, ἐπιμελεῖσθαι ψυχῆς, διαπτύειν τὰ παρόντα, ἐφίεσθαι τῶν μελλόντων, ὁρᾷν τὰ προσδοκώμενα διὰ πίστεως, μηδὲν ἡγεῖσθαι τῶν ἐν τῷ βίῳ λαμπρὸν, δόξης καταγελᾷν, τῶν τοῦ πλούτου ῥευμάτων ὑπερορᾷν, ὥραν σώματος ὡς ἄνθος ὁρᾷν μαραινόμενον, μὴ ἀλγεῖν πενομένους, μὴ ἀνιᾶσθαι νοσοῦντας, χαίρειν ἀδικουμένους, λελατουμένους εὐφραίνεσθαι, φέρειν καρτερικῶς τὰ δεινὰ, ὑπερεύχεσθαι τῶν ἀντιδικούντων, εὐλογεῖν τοὺς καταρωμένους, καὶ πᾶσαν ἁπαξαπλῶς φιλοσοφίαν μεταδιώκειν· ταῦτα ἐδίδαξεν ἡ χάρις τοῦ πνεύματος, ταῦτα δὲ καὶ θάλατταν ἐξεπαίδευσεν, ταῦτα καὶ βάρβαροι μετὰ τὴν τοῦ σωτῆρος αὐτῶν φιλοσοφοῦσιν ἐπιδημίαν, ταῦτα ἠπειρῶται, ταῦτα οἱ στρατιῶται, ταῦτα οἱ τὰς ἐσχατιὰς τῆς οἰκουμένης οἰκοῦντες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΔ.

Προτροπη εὐχαριστίας, καὶ ἀποτροπὴ περιουσίας.

Ἀνυμνήσωμεν τοίνυν τὸν τῶν ἀμυθήτων ἀγαθῶν χορηγὸν, τὸν ἐκ τῆς ἐσχάνης ἀλογίας εἰς τὴν προλέραν ἡμᾶς φύσιν ἐπαναγαγόνλα, ἰὸν δι' ἡμᾶς πλωχεύσανλα, ἵνα ἡμεῖς ἰῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσωμεν· καὶ σὺν αὐτῷ τὸν γνήσιον αὐτοῦ πατέρα, ὃς οὕτως ἠγάπησε ἰὸν κόσμον, ὡς δοῦναι ἰὸν μονογενῆ αὐλοῦ υἱὸν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ σὺν πατρὶ καὶ υἱῷ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐν ᾧ βαπτιζόμενοι τὸν τῆς δωρεᾶς ἀῤῥαβῶνα λαμβάνομεν· δι' οὗ τὰς ψυχὰς φωτιζόμεθα, δι' οὗ τὴν οἰκονομίαν διδασκόμεθα, δι' οὗ τὴν θεολογίαν παιδευόμεθα, δι' οὗ τῆς ἀλογίας ἀπαλλαττόμεθα, δι' οὗ τῆς πλάνης ἠλευθερώθημεν, καὶ τὴν ἀλήθειαν ἔγνωμεν. Καὶ παυσώμεθα τὴν φύσιν πολυπραγμονοῦντες τοῦ ἀγεννήτου, εἰ καὶ αὐτὸς ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, καὶ εἰ οἷόν ἰε εἶναί ἰινα μὴ γεννηθένλα ἢ γενόμενον· παυσώμεθα ἰὴν γέννησιν περιεργάζεσθαι τοῦ μονογενοῦς, καὶ τὸν τρόπον ἐπιζητοῦντες, καὶ ἀγεννήτῳ καὶ γεννητῷ διαιτῶντες, καὶ μετροῦντες τὰ ἀμέτρητα· παυσώμεθα κακῶς ἀνιχνεύοντες τὸν τοῦ πνεύματος πρόοδον, καὶ ζητοῦνλες μαθεῖν ἃ μόνῳ πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι γνώριμα· ἐμμείνωμεν οἷς ἐλάβομεν ὅροις· μὴ ὅρια μετενέγκωμεν ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες ἡμῶν· ἀρκεσθῶμεν ἰῇ δοθείσῃ διδασκαλίᾳ παρὰ τοῦ πνεύματος· μὴ βουληθῶμεν ὑπερβῆναι Παύλου τὴν γνῶσιν, ὃς ἐκ μέρους ἔφη γινώσκειν, καὶ ἐκ μέρους προφηἰεύειν, καὶ ἐν ἐσόπτρῳ βλέπειν καὶ ἐν αἰνίγμαἰι ἰὴν ἀλήθειαν· ἀναμείνομεν τῶν ἐλπιζομένων ἀγαθῶν τὴν ἀπόλαυσιν· τότε τὰ τέλεια μαθησόμεθα, ὅτε δι' ἀλαζονείας οὐ βλαβησόμεθα, ὅτε δι' ὑπερηφανίας οὐ πεσούμεθα, ὅτε ἐν ἀπαθείᾳ βιωσόμεθα· οὐκοῦν ἐν τῷ παρόντι ταῖς τῶν πατέρων διδασκαλίαις ἐμμείνωμεν, ἵνα

μὴ μείζω ζητοῦντες, καὶ τῶν ἐλαττόνων ἐκπέσωμεν· ὃ πέπονθεν ὁ προπάτωρ Ἀδάμ· καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἐπιθυμήσας γενέσθαι θεὸς, καὶ τὸ εἶναι εἰκὼν θεοῦ προσαπώλεσε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΕ.

Ὅτι χρὴ θεοτόκον καὶ ἀνθρωποτόκον λέγειν.

Τοίνυν περὶ τὴν θεολογίαν μηδεὶς ἀπιστίαν νοσείτω, μηδεὶς περὶ τὴν οἰκονομίαν χωλευέτω, ἀλλὰ τὸν ἐκ παρθένου γεννηθέντα καὶ Χριστὸν θεὸν ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον ὁμολογείτω καθ' ἑκάτερον· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ θεοτόκος καὶ ἀνθρωποτόκος ἡ ἁγία παρθένος ὑπὸ τῶν τῆς εὐσεβείας διδασκάλων προσαγορεύεται· τοῦτο μὲν ὡς φύσει τὸν [δούλῳ] ἐοικότα γεννήσασα· ἐκεῖνο δὲ, ὡς τῆς τοῦ δούλου μορφῆς, καὶ θεοῦ τὴν μορφὴν ἡνωμένην ἐχούσης· οὕτω διὰ θεολογίας καὶ οἰκονομίας τὸν τὸ μυστήριον ἡμῖν τὸ ἀποκεκρυμμένον γνωρίσαντα ἀνυμνήσωμεν, καὶ διὰ τῆς τοῦ βίου καθαρότητος ναοὺς ἑαυτοὺς τῷ θεῷ κατασκευάσαντες, ἔνοικον αὐτὸν λάβωμεν· καὶ ταῖς ἀκτῖσιν αὐτοῦ φωτιζόμενοι, ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ σὺν τῷ ἁγίῳ πνεύματι δόξα καὶ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝΑΝΘΡΩΠΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΛΟΓΟΥ (1).

Βαθὺ μὲν καὶ μέγα καὶ ἀξιοθαύμαστον ἀληθῶς τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, τριπόθητον δὲ καὶ αὐτοῖς τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις· ἔφη γάρ που τοῦ σωτῆρος ὁ μαθητὴς περὶ τῶν εἰρημένων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν περὶ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, ἃ νῦν ἀπεκαλύφθη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι· καὶ γοῦν ὅσοι παρέκυψαν τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον συνέντες, ὅτε γεγένηται κατὰ σάρκα Χριστὸς, τὰς ὑπὲρ ἡμῶν εὐχαριστίας προσφέροντες ἔλεγον, δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία· πῶς γὰρ οὐκ ἔμελλον ἀναπιμπλάσθαι θυμηδείας τὸν τοῦ κόσμου σωτῆρα καὶ λυτρωτὴν ὁρῶντες γεγεννημένον ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, οἵ γε καὶ ἑνὸς ἁμαρτωλοῦ μετανοοῦντος ἑορτάζουσι, καθά φησιν ὁ σωτὴρ; χορεύει τοίνυν δι' ἡμᾶς ἡ τῶν ἁγίων πνευμάτων πληθύς· καὶ ποῖά τις ἡ τοῦδε πρόφασις; ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ μονογενοῦς, ἡ κατὰ σάρκα γέννησις, τὸ τῆς εἰς ἡμᾶς ἡμερότητος πλάτος, τῆς ἀσυγκρίτου φιλανθρωπίας τὸ μέγεθος· ὁ μὲν γὰρ μακάριος προφήτης Ἡσαΐας φησὶ· κατέπιεν ὁ θάνατος ἰσχύσας· καὶ πάλιν· ἀφεῖλεν ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ παντὸς προσώπου· ἀφεῖλε δέ τινα τρόπον ἀπὸ παντὸς προσώπου δάκρυον, ἢ πῶς τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην ἀρὰν ἄπρακτον ἀποφήνας, τὸ δυσάντητον τοῦ θανάτου κατέλυσεν κράτος, διδάξει πάλιν ὁ σοφώτατος Παῦλος·

(1) Haec S. Cyrilli homilia latine tantummodo extabat hactenus in editione parisiaca T. V. part. 2. pag. 416. Nunc vaticanus demum codex graecum textum editoribus operum S. Cyrilli ignotum restituit.

ἐπειδὴ γὰρ τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστιν τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ βίου ἔνοχοι ἦσαν δουλείας.

Τί τοίνυν ἐστὶ τὸ παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἢ ἐκεῖνό που πάντως, ὅτι γέγονεν καθ' ἡμᾶς ἐκ τῆς ἁγίας καὶ θεοτόκου Μαρίας ἐν αἵματι καὶ σαρκί; θεὸς γὰρ ὢν φύσει καὶ ἀληθινὸς ὁ ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς λόγος, ὁμοούσιος καὶ συναΐδιος τῷ πατρὶ, καὶ τοῖς τῆς ἰδίας ὑπεροχῆς διαπρέπων ὑψώμασι, καὶ ἐν μορφῇ, καὶ ἰσότητι τοῦ γεννήσαντος, οὐχ' ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι εἶσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβὼν ἐκ τῆς ἁγίας Μαρίας ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ· οὐκοῦν ἑαυτὸν καθῆκεν ἑκουσίως εἰς ταπείνωσιν, ὁ ἐξ ἰδίου πληρώματος τοῖς ἅπασι διδούς· καθῆκεν δὲ ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς, οὐ βεβιασμένος παρά τινος, ἀλλ' ἐθελοντὶ ὑπὲρ ἡμῶν μορφὴν δούλου λαβὼν, ὁ κατὰ φύσιν ἰδίαν ἐλεύθερος, ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς ὁ ὑπὲρ πᾶσαν τὴν κτίσιν, ἐν τοῖς ὑπὸ θάνατον ὁ πάντα ζωογονῶν· αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ· γέγονεν μεθ' ἡμῶν ὑπὸ νόμον, ὁ ὑπὲρ νόμον καὶ νομοθέτης, ὡς θεός· ἐν τοῖς ὑπὸ γένεσιν καὶ ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαχοῦσιν, ὁ πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου, μᾶλλον δὲ τῶν αἰώνων κτίστης, καὶ ποιητής.

Πῶς οὖν γέγονεν καθ' ἡμᾶς; σῶμα λαβὼν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου· σῶμα δὲ οὐκ ἄψυχον, καθάπερ ἔδοξε τισὶ τῶν αἱρετικῶν, ἐψυχωμένον δὲ μᾶλλον ψυχῇ λογικῇ· οὕτω προῆλθεν τέλειος ἄνθρωπος ἐκ γυναικὸς χωρὶς ἁμαρτίας· ἀληθινῶς, καὶ οὐ δοκήσει καὶ φαντασίᾳ, οὐκ ὀλιγωρήσας τοῦ εἶναι θεὸς, οὔτε μὴν ἀποβεβληκὼς ὅπερ ἦν ἀεὶ, καὶ ἔστι, καὶ ἔσται θεός· οὕτω θεοτόκον φαμὲν τὴν ἁγίαν παρθένον· ὡς γὰρ ὁ μακάριος Παῦλος φησίν· εἷς θεὸς καὶ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ εἷς

Ἰησοῦς Χριστὸς, δι' οὗ τὰ πάντα· οὐ γὰρ διαιροῦμεν τὸν ἕνα καὶ Θεὸν καὶ σωτῆρα ἡμῶν εἰς δύο υἱοὺς τὸν ἐνανθρωπήσαντα καὶ σεσαρκωμένον τοῦ θεοῦ λόγον· οὐδὲ καθάπερ οἴονταί τινες τῶν αἱρετικῶν καὶ ἀσυνέτων, ἀνακεχυμένων ὥσπερ εἰς ἀλλήλας θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος, ἤγουν τοῦ θεοῦ λόγου μεταχωρήσαντος εἰς φύσιν σαρκὸς, ἢ καὶ τῆς σαρκὸς μεταβληθείσης εἰς φύσιν θεότητος, ἄτρεπτος γὰρ καὶ ἀναλλοίωτος παντελῶς ἐστὶν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἀλλ' ὅτι σάρκα ἐψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ ἑνώσας ἑαυτῷ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου κατὰ ἀλήθειαν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος ἀφράστως σεσαρκῶσθαι καὶ ἐνανθρωπῆσαι λέγεται.

Ἀρκεῖ τοιγαροῦν πρὸς ὀρθὴν καὶ ἀδιάβλητον τῆς πίστεως ἡμῶν ὁμολογίαν τὸ θεοτόκον λέγειν, καὶ ὁμολογεῖν. τὴν ἁγίαν παρθένον· τόγε μὴν προσεπάγειν ὅτι καὶ ἀνθρωποτόκος, οὐκ ἀναγκαῖον οὔτε ἐπωφελὲς (1)· ἕνα γὰρ θεὸν ἐδιδάχθημεν ὁμολογεῖν καὶ πιστεύειν αὐτὸν, καὶ μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν, καθὼς ὁ Παῦλος· εἷς θεὸς, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων· ἄνθρωπον μὲν γὰρ γενέσθαι φαμὲν ἀτρέπτως τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, καὶ ὅσον μὲν ἧκεν εἰς τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν, τέτοκεν ἡ ἁγία παρθένος τὸ ἑαυτῇ τε καὶ ἡμῖν ὁμοούσιον σῶμα· ἀλλ' ἔν γε τῷ θεοτόκον εἰπεῖν συνεισάγεται πάντως καὶ ἡ τούτου δήλωσις· οὐ γὰρ θεότητα τέτοκε γυμνὴν ἡ ἁγία παρθένος, ἀλλ' ἑνωθέντα σαρκὶ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, καὶ οὐκ ἂν ἑτέρως νοοῖτο θεοτόκος, εἰ μὴ κατὰ τοῦτον αὐτὸν τὸν τρόπον· ὥστε προειστρέχει πάντως ἡ τῆς ἐνανθρωπήσεως ὁμολογία· καὶ οὕτως ἔσται λοιπὸν ἀληθὲς, ὅτι θεοτόκος γέγονεν ἡ ἁγία παρθένος ἀποτεκοῦσα παραδόξως ἕνα Χριστὸν παραπλησίως ἡμῖν μετεσχηκότα σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ ὁμοούσιον αὐτῇ τε, καὶ ἡμῖν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, ὡς εἶναι

(1) Sic loquitur ad populum Cyrillus, ne ambiguis vocabolorum notionibus, quibus Nestoriani abutebantur, deciperetur; quamquam extremo praecedentis opusculi capitulo vocabulum quoque ἀνθρωποτόκος a recta theologia non abhorrere Cyrillus dixit.

τὴν σάρκα ἐκ τῆς θεοτόκου Μαρίας· οὐ γὰρ ὁμοιοούσιον ὡς ἔδοξε τισὶ τῶν αἱρετικῶν, ἀλλ' ὁμοούσιον, τουτέστιν ἐκ τῆς ἡμετέρας οὐσίας· φησὶ γὰρ, σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται· τὸ δὲ ὁμοιοούσιον σημαίνει οὐκ ἀληθινὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ὁμοίωμα υἱοῦ ἀνθρώπου, καθὼς ὁ Δανιὴλ φησίν· ὁ δὲ ἀπόστολος οὐχ' ὁμοίωμα ἡμᾶς ἐδίδαξεν, ἀλλὰ φησὶν, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων· ὁμοούσιον δὲ τὸν αὐτὸν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ θεϊκῶς, καθὼς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ὡμολόγησαν, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, καὶ οὐχ' ὁμοιοούσιον εἰπόντες.

Περιττὸν οὖν ἄρα καὶ οὐκ ἀναγκαίως, θεοτόκον λέγοντες, ἐπάγομεν καὶ ἀνθρωποτόκον· ἀρκεῖ γὰρ, ὡς ἔφην, ἡ πρώτη φωνὴ, τοῦ παντὸς ἡμῶν μυστηρίου τὴν ὁμολογίαν ἔχουσα, καὶ πρόφασιν εὑρεσιλογίας οὐδεμίαν παρέχουσα τοῖς ἐθέλουσι συκοφαντεῖν τὴν ἀλήθειαν· ἔθος μὲν γὰρ τοῖς αἱρετικοῖς τὰ ὀρθῶς εἰρημένα παρατρέπειν εἰς κίβδηλον νοῦν· ξενιζόμεθα δὲ κατ' οὐδένα τρόπον, ἐννοοῦντες ὅτι πεπλάνηνται, καὶ αὐτὰς τὰς θείας παρερμηνεύοντες γραφάς· οὐκοῦν ἡμᾶς μὲν προσήκει κατά γε τὸν πρέποντά τε καὶ ὀρθῶς ἔχοντα σκοπὸν προσφέρειν τὰς λέξεις· εἰ δὲ νοοῦσι πάλιν οὐκ ὀρθῶς, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς· ἐκεῖνοι ἀκούσονται διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· οὐαὶ οἱ λέγοντες τὸ πονηρὸν καλὸν, καὶ τὸ καλὸν πονηρὸν· ἀλλ' οὐδεμία κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος, ἀλλ' οὐδὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαλ· βαδιούμεθα γὰρ ἡμεῖς τὴν ὀρθὴν καὶ ἀκιβδήλως ἔχουσαν ὁδὸν, ἤτοι τρίβον τὴν βασιλικήν τε καὶ ἀδιάστροφον· καταντήσομεν γὰρ οὕτως εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ

ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΜΗ ΒΟΥΛΟΜΕΝΩΝ ΟΜΟΛΟΓΕΙΝ ΘΕΟΤΟΚΟΝ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΠΑΡΘΕΝΟΝ.

Ἴσασιν ἰατρῶν παῖδες προφυλακτικὰ τῶν παθῶν βοηθήματα, τῇ τέχνῃ προαναστέλλοντες τὴν μέλλουσαν βλάβην, καὶ τῇ τῶν διαφόρων φαρμάκων συνθέσει τὴν τῶν παθῶν νικῶντες ἀγριότητα· προορῶσι καὶ κυβερνῆται πολλάκις τὰς τῶν πνευμάτων μεταβολὰς ὑπὸ τῆς συνηθείας ὁδηγούμενοι, καὶ τὴν προσήκουσαν τῇ χρείᾳ ποιούμενοι πρόνοιαν, ἀναυάγητον τὸ σκάφος τῇ τοῦ θεοῦ συνεργείᾳ διαφυλάττουσιν· τοσαύτην τῶν ἡμετέρων ψυχῶν ὁ θεὸς ποιούμενος πρόνοιαν, προλέγει τῶν πειρασμῶν ἡμῖν τὸν κίνδυνον, ἵνα μαθόντες πρὸ τῆς πείρας τὴν βλάβην, ἀσφαλῶς τὸν ἐκ ταύτης διαφύγωμεν κίνδυνον· οἶδεν γὰρ τὰ πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν· οὐ στοχῷ καθάπερ ἐκεῖνοι τὸ χρήσιμον λογιζόμενος, ἀλλὰ προγνώσει θεοπρεπεῖ γινώσκων τὰ μέλλοντα· οὕτω καὶ τῆς κρίσεως ἡμῖν ἐπέδειξε πρὸ καιροῦ τὰ κολαστήρια, ὡς ἂν τῷ φόβῳ τῶν δεινῶν παιδευθέντες τὴν ἐκ τούτων εὐκόλως τιμωρίαν ἐκφύγωμεν· οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις προείρηκεν, ὡς ἔσονται ψευδόχριστοι καὶ ψευδοδιδάσκαλοι οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις, ἀπωλείας, αὐτὸν τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι· καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι᾽ οὓς ἡ δόξα τῆς ἀληθείας βλασφημισθήσεται, ἵνα τούτων παραγενομένων μηδαμῶς ἀπατώμεθα, τοῖς ὀλεθρίοις αὐτῶν ὑποπίπτοντες δόγμασιν.

Πεπλήρωται δὲ τῆς προῤῥήσεως τὸ ἔργον· πολλαὶ γὰρ κατὰ καιρὸν ἐπανέστησαν αἱρέσεις τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ τὴν ὀρθὴν παραλύειν πολυτρόπως βιαζόμεναι πίστιν, ὧν ἡ μὲν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ξένον παντάπασιν τῆς πατρῴας οὐσίας λέγειν τετόλμηκεν, ἡ δὲ τοῦ πνεύματος τὴν ἀξίαν ἠγνόηκεν, ἡ δὲ τῆς ἐπιδημίας τοῦ λόγου ἠρνή-

σαῖο τὴν ἀλήθειαν· ἐσχάτη δὲ πασῶν καθάπερ τρυγίας τῶν κακῶν, ἡ νῦν ἀναπέφανται βλασφημία, μὴ γεγενῆσθαι τὸν λόγον ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐν ἀνθρώπῳ γεννηθέντι ἐκ γυναικὸς ἐνῳκηκέναι λέγουσα· ὡς λοιπὸν εἰς δύο τὸν ἕνα Χριστὸν διὰ τοῦτο μερίζεσθαι, εἴς τε Θεὸν φημὶ καὶ ἄνθρωπον· ἔστι δὲ τοῦτο τῆς ἀποστολικῆς διδασκαλίας ἀλλότριον, δαιμονικῆς δὲ μᾶλλον ἐπινοίας ἐφεύρεσις· ἄνθρωπον μὲν γὰρ τὸν τοῦ Θεοῦ λόγον ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων γενόμενον ὁ θεῖος ἡμῖν εὐαγγελίζεται λόγος, οὐκ εἰς ἀνθρώπου μεταβαλόντα φύσιν, ἀλλὰ ταύτην εἰς ἑαυτὸν προσλαβόμενον· ἄτρεπτος γὰρ ὑπάρχει, καὶ ἀναλλοίωτος· εἰ δὲ, καθάπερ ἐκεῖνοι φασὶν, εἰς ἄνθρωπον ἐκ γυναικὸς τεχθέντα ἡ θεία γέγονεν ἐπιφοίτησις, τοῦτο καὶ ἐν τοῖς προφήταις πᾶσιν ἐγίνετο· ἔδει τοιγαροῦν, εἴπερ οὕτως ἐγένετο, μεμερισμένως ἑκάστου παρὰ τῇ θείᾳ γραφῇ τὰς ὁμολογίας εὑρίσκεσθαι· καὶ τὸν μὲν ἰδίᾳ καθ' ἑαυτὸν ὡς Θεοῦ λόγον ἀνυμνεῖσθαι, τὸν δὲ ὡς ἄνθρωπον, καὶ ἕνα τὸν καθ' ἡμᾶς τοῖς ἄνω πρέπουσι δοξάζεσθαι λόγοις.

Ἀλλ' οὐχ' οὕτως ἡμῖν οἱ ἀπόστολοι τὴν εὐθεῖαν εὐαγγελίαν ἐκήρυξαν, ἀλλ' ἕνα Χριστὸν Θεὸν ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον τὸν αὐτὸν παραδεδώκασι· καὶ τοῦτο σαφῶς ὁ μὲν Θεολόγος Ἰωάννης ἐν εὐαγγελίοις διδάσκει λέγων· ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος· εἶθ' ἑξῆς ἐπάγων· καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν· ὁ δὲ ἱεροκήρυξ Παῦλος ἑβραίοις ἐπιστέλλει λέγων· ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς, καὶ αὐτὸς παραπλησίως, μετέσχε τῶν αὐτῶν· ἀκούεις ὅπως ὁ μὲν σάρκα γεγενῆσθαι τὸν λόγον, ὁ δὲ πάλιν αὐτὸν τῶν αὐτῶν μετασχόντα εἴρηκεν; εἰ δὲ ἄνθρωπος μὲν ἐκ γυναικὸς ὁ Ἰησοῦς ἐτέχθη, μετὰ δὲ ταῦτα ἡ τοῦ λόγου γέγονεν πρὸς αὐτὸν ἐπιφοίτησις, ἔδει καθάπερ εἴρηται, δύο καὶ πάντη μεμερισμένων πρὸς ἅπαν τὰς ὁμολογίας εὑρίσκεσθαι· νυνὶ δὲ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς κοινολογούσης τά τε τῇ θεότητι φυσικῶς ἁρμόζοντα, καὶ τὰ τῇ ἀνθρώπου πρέποντα φύσει, καθαρὰ τῆς ἑνώσεως ἡ οἰκονομία εὑρίσκεται. Ὅταν

τοίνυν ἀκούσῃς τοῦ ἀποστόλου λέγοντος, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἄρ' οὐκ ἐρυθριᾷς διαιρῶν τοῦ λόγου τὸν Ἰησοῦν; οὐ γὰρ εἶπεν τοῦ μεγάλου θεοῦ τοῦ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν θεὸν καὶ Ἰησοῦν ἐκήρυξεν· διὸ καὶ μίαν τὴν ἐπιφάνειαν εἴρηκεν.

Ἐστὶ δὲ ὅτε καὶ τὰ τῆς ἀνθρωπότητος ἴδια τῇ τοῦ θεοῦ προσηγορίᾳ ἡ θεία κηρύττει γραφή· τοῦ γὰρ σωτηρίου πάθους τῇ τῆς θεότητος φύσει οὐδαμῶς νοεῖσθαι δυναμένου, εἰς δὲ τὸ σῶμα παντελῶς τῶν παθημάτων γεγενημένων διὰ τὸ συνεῖναι ἀχωρίστως καθ' ἕνωσιν αὐτῷ τὴν θεότητα, εἰ ἔγνωσαν, φησὶν ὁ ἀπόστολος, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν· ὁρᾷς ὅπως κοινολογεῖ, τῆς ἑνώσεως χάριν, τὴν εἰς τὸν Χριστὸν ὁμολογίαν τῆς ἀποστολικῆς διδασκαλίας ὁ λόγος; οὐ γὰρ ἄνθρωπος μὲν ψιλὸς Ἰησοῦς ὑπῆρξεν πολὲ πρὸ τῆς τοῦ θεοῦ πρὸς αὐτὸν κοινωνίας τε καὶ ἑνώσεως, ἀλλ' αὐτὸς ὁ λόγος ἐν αὐτῇ τῇ μακαρίᾳ παρθένῳ γενόμενος, τὸν ἴδιον ναὸν ἑαυτῷ ἐκ τῆς οὐσίας τῆς παρθένου ἔλαβεν, καὶ προῆλθεν ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπος μὲν ἔξωθεν θεωρούμενος, ἔνδοθεν δὲ θεὸς ὑπάρχων ἀληθινός· διὸ καὶ μετὰ τὸ τεχθῆναι παρθένον τὴν τεκοῦσαν τετήρηκεν· ὅπερ ἐπ' οὐδενὸς τῶν ἄλλων ἁγίων γεγένηται· ἐπειδὴ γὰρ ἐκεῖνοι τὴν φύσιν ὑπῆρχον ἄνθρωποι, ἀνθρωπίνην καὶ ἴσην τὴν γένεσιν ἔλαχον ἅπαντες· οὗτος δὲ ἐπειδὴ κατὰ φύσιν ὑπῆρχεν θεὸς, προσλαβὼν ἐν χρόνῳ ἐσχάτῳ καὶ τὸ ἀνθρώπινον, ξένην παρὰ πάντας τὴν ἐκ τῆς παρθένου γένεσιν ἐπεδείξατο· οὐκοῦν εἰκότως καὶ θεοτόκος καὶ παρθενομήτωρ ἡ μακαρία δικαίως ἂν λέγοιτο· οὐ γὰρ ἄνθρωπος ψιλὸς ἦν ὁ τεχθεὶς ἐξ αὐτῆς Ἰησοῦς· πῶς γάρ; ὅπου καὶ πρὸ τῆς ἐπιδημίας γεγενημένα, τῇ τούτου ἐνεργείᾳ καὶ ἐξουσίᾳ ἡ θεία προσαναφέρει γραφή· καὶ γοῦν Ἰοῦδας ὁ μακάριος μαθητὴς μεγαλοφώνως ἡμῖν τὴν τοιαύτην παραδέδωκεν πίστιν· τῶν γὰρ πρὸ πολλῶν γενεῶν τῆς ἐκ παρθένου προόδου μεμνημένος, οὕτω φησίν· ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι εἰδότας ἅπαντα,

ὅτι Ἰησοῦς λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν, ἀγγέλους τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν, ἀλλὰ ἀπολειπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν.

Εἰ δὲ ἄνθρωπον ψιλὸν ἔτεκεν ἡ μακαρία παρθένος τὸν Ἰησοῦν, τοῦτον δὲ φησὶν ὁ μαθητὴς, τῆς Αἰγυπτίων χειρὸς τὸν Ἰσραὴλ ἐλευθερώσαντα, καὶ ἡγούμενον τοῦ λαοῦ κατὰ τὴν ἔρημον, ὅς καὶ τῶν τεραστείων ἐπετέλει τὰ θαύματα πρὸ τοσούτων γενεῶν τῆς ἐκ παρθένου γεννήσεως, ποῦ τοῦτον ἄρα κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ὑπάρχειν δώσουσιν; πότε δὲ τῆς γενέσεως τὴν ἀρχὴν ἐσχηκότα; οὐκέτι γὰρ αὐτοῖς λόγος συγχωρήσει λέγειν ἐκ τῆς παρθενικῆς προόδου τὴν ἀρχὴν αὐτὸν τοῦ εἶναι εἰληφότα· διδασκέτωσαν τοίνυν οἱ τῶν κακῶν ἐφευρέται δογμάτων, πότε τῆς γενέσεως τὴν ἀρχὴν οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἔσχηκεν; ποῦ δὲ, καὶ ἐν τίσιν ἄρα διετέλει τοσούτοις ἔτεσιν; ἀλλ' οὐκέτι τοῦτον ἄνθρωπον εἶναι τῶν εὖ φρονούντων τίς ἐρεῖ, ὅς καὶ τοῖς κατὰ τὸ παλαιὸν ἁμαρτήσασιν, καὶ τὸ ἴδιον ἀπολειποῦσιν οἰκητήριον ἐκ τότε τὰς τιμωρίας ὥρισεν, καὶ τῆς Αἰγυπτίων χειρὸς Ἰσραὴλ ἐνδόξως ἐρύσατο· εἰ τοίνυν κατὰ τὴν αὐτῶν ἔκδοσιν, οὔτε ὁ θεὸς λόγος ὑπονοεῖσθαι δύναται, διὰ τὸ τὸν ἐκ τῆς παρθένου τεχθέντα εἶναι τὸν Ἰησοῦν, οὔτε ἄνθρωπος πάλιν ὁ ταῦτα θαυματουργήσας (ξένα γὰρ τῆς ἀνθρώπου φύσεως τὲ καὶ δυνάμεως τὰ προειρημένα καθέστηκεν) τίνα λοιπὸν ἐπινοῆσαι οὐσίαν τούτῳ καὶ τάξιν δυνήσονται;

Ἀλλ' ἡμεῖς τὰ τούτων ῥήματα τοσαύτης ἀνοίας καὶ παραφροσύνης ὁρῶντες μεστὰ, καὶ οἷάπερ ἐν ὕπνοις καὶ μέθῃ πρὸς αὐτῶν λεγόμενα, τούτοις μὲν κατὰ τὴν τοῦ σωτῆρος ἐροῦμεν φωνήν· πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ· διὸ δὴ ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε, ἀγνωσίαν θεοῦ εἰς τοσοῦτον νοσήσαντες· ὀρθῶς δὲ πάλιν, καὶ ὡς προαποδέδοται τῆς ἑνώσεως νοοῦντες τὴν δόξαν, θεόν τε ἀεὶ ὄντα τοῦτον, γενόμενον δὲ ἐπ' ἐσχάτων καὶ ἄνθρωπον ἐπιστάμενοι, ἀτρέπτου καὶ ἀναλλοιώτου φυλαχθείσης αὐτοῦ τῆς θεότητος, αὐτὸν καὶ τότε

τῆς ἐξ Αἰγύπτου πορείας τοῦ Ἰσραὴλ σωτῆρα πιστεύομεν· ἀεὶ μὲν τοῦ πατρὸς ὄντα λόγον, καὶ φῶς, καὶ ἀπαύγασμα, καὶ τῆς θεοπρεποῦς δόξης τὴν δυναστείαν ἔχοντος· διὸ δὴ καὶ ἔλεγεν τῷ μακαρίῳ Μωϋσῇ· ἐγώ εἰμι ὁ ὤν, καὶ ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραάμ, καὶ θεὸς Ἰσαάκ, καὶ θεὸς Ἰακώβ· τὴν δὲ τοῦ υἱοῦ προσηγορίαν προσλαβόντα μὲν ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος· τῆς δὲ ἑνώσεως χάριν, καὶ διὰ τὸ αὐτὸν ἄνθρωπον γεγενῆσθαι, ἀλλ' οὐκ ἐν ἀνθρώπῳ ἐνῳκηκέναι, καὶ τὰ τότε, καὶ τὰ νῦν τῇ Ἰησοῦ καὶ Χριστοῦ προσηγορίᾳ ἀκολούθως ὑπὸ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς δοξαζόμενον.

Καὶ γοῦν τὴν τοιαύτην ὑπόθεσιν ἔξεστι διὰ πλειόνων θεωρεῖν ὑπὸ τῶν ἁγίων κηρυττομένην ἀνδρῶν· τοῦ μὲν Ἱερεμίου διαῤῥήδην βοῶντος· οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν, ἐξεῦρεν πᾶσαν ὁδὸν ἐπιστήμης, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακὼβ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, καὶ Ἰσραὴλ τῷ ἠγαπημένῳ ὑπ' αὐτοῦ, μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη· τοῦ δὲ ὑμνογράφου μελῳδοῦντος Δαβίδ· μήτηρ σιὼν ἐρεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἄνθρωπος ἐγενήθη ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν ὁ ὕψιστος· τοῦτο γὰρ τί ἂν εἴη ἕτερον ἀλλ' ἢ ὅτι αὐτὸς ὑπάρχει θεός, καὶ ἄνθρωπος; ἄνθρωπον γάρ, καὶ ὕψιστον, καὶ θεμελιωτὴν τὸν αὐτὸν ὡμολόγησεν· οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ ἐν ἑτέρῳ ψαλμῷ ἀδιαίρετον τῆς ἑνώσεως φυλάττων τὸν λόγον, τὰ τῆς ἀνθρωπότητος ἴδια ὡς αὐτῷ πάλιν τῷ θεῷ λόγῳ ἀναφέρων εὑρίσκεται, οὐ τῶν οὐσιῶν σύγχυσιν ἐργαζόμενος, ἀλλὰ τῆς ἑνώσεως τῶν οὐσιῶν ἐπιγινώσκων τὸν λόγον· λέγει τοιγαροῦν οὕτως ἐν μδ ψαλμῷ· ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου· ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν, διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ θεὸς ὁ θεός σου ἔλεον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου· ὁρᾷς ὅπως τὸν λόγον θεολογήσας, θεόν τε καὶ βασιλέα ὁμολογήσας, οὐ διελὼν οὐδὲ ἕτερον πρόσωπον εἰσενέγκας αὐτῷ, καὶ τὸ κεχρίσθαι εἴρηκεν· λεγέτωσαν οὖν τί ἐστὶν τὸ λεγόμενον; πῶς δὲ θεὸς ὢν ὁ λόγος ἐχρίετο, ἀλλ' ἢ πάντως ὅτι αὐτὸς ἦν ὁ τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ἐνδυσάμενος, ἢ

καὶ το χρίσμα λαμβάνειν εἴη ἂν πρεπωδέσλατον· κἂν γὰρ λέγωσιν διὰ λὴν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἐνοίκησιν, ὡς αὐλοὶ πλανῶνλαι, λοῦ λόγου πρόσωπον τὸ χρίσμα λέγεσθαι, μανθανέτωσαν ὅτι περ ἐνοίκησις οὐκ ἐπὶ τοῦ Χρισλοῦ, ἀλλ' ἐπὶ τῶν προφηλῶν, καὶ τῶν ἄλλων ἁγίων λέγεται, καὶ ὑπερβαίνει σφόδρα τοὺς τῆς ἐνοικήσεως ὅρους τὸ λεγόμενον· καὶ γοῦν ἐνοικήσανλος τοῦ θεοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν, ἁγιαζομένων τε καὶ χριομένων, οὐ λέγεται ὡς αὐτὸς ἁγιαζόμενος ἢ χριόμενος· εἰ μὲν οὖν καθ' ὁμοιότητα τῶν ἁγίων, καὶ ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἐνοίκησιν λέγουσιν, ἔκδηλος ἡ ἀσέβεια πᾶσιν ἔσται, καὶ τῆς ἀποστολικῆς διδασκαλίας παντελῶς ἀλλοτρία.

Περὶ μὲν γὰρ τῶν προφητῶν, καὶ τοῦ Χριστοῦ διαλεγόμενος ὁ Παῦλος, ἀσύγκριλον τούτου πρὸς ἐκείνους διαφορὰν ἡμᾶς ἐδίδαξεν, λέγω δὴ τοῦ λεγομένου κεχρίσθαι· τὸν μὲν γὰρ υἱὸν καὶ τοῦ πατρὸς ἀπαύγασμα καὶ χαρακτῆρα τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, τοὺς δὲ προφήτας ὠνόμασεν· καὶ τόγε θαυμασλὸν ὅτι μέλὰ τούτων τῶν ὑψηλῶν, τοῦ χρίσμαλος καὶ αὐτὸς ἐμνημόνευσεν. Πολυμερῶς γὰρ, φησὶν, καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ ἐποίησε τοὺς αἰῶνας· ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς. Καὶ μετ' ὀλίγα φησίν· καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύμαλα, καὶ λοὺς λεἱουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα· πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου· ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ θεὸς ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. Θεωρεῖς ὡς σφόδρα ἀλλότριος ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ ὁ τῆς ἐνοικήσεως ὅρος; εἰ δὲ λέγουσιν ἐνταῦθα τὴν ἐνοίκησιν μὴ τοῖς ἁγίοις ὁμοίως, ἀλλὰ

καθ' ἕνωσιν τὸν λόγον πρὸς ἄνθρωπον ἐκ τῆς παρθένου τεχθέντα γεγενῆσθαι, οὐ δυνατὸν μὲν μετὰ τὴν ἀποκύησιν ἕνωσιν ἀληθῆ λέγεσθαι, ἀλλ' ἢ μόνον τὴν κατὰ χάριν καὶ μετοχὴν τοῦ θεοῦ, ὡς ἐν τοῖς ἁγίοις πάλιν ἐγένετο.

Εἰ δὲ ἐνταῦθα τὴν ἐνοίκησιν ἕνωσιν εἶναι λέγουσιν, οὐκ ἐν τῇ παρθένῳ, ἀλλὰ μετὰ τὸ τεχθῆναι ἐξ αὐτῆς, φέρε καὶ οὕτω τὸ λεγόμενον ἐξετάσωμεν· εἰ διὰ τοῦτο εἰς τὸ τοῦ λόγου πρόσωπον τὸ χρίσμα εἰρῆσθαι λέγουσιν, διὰ τὸ συνεῖναι, καὶ ἡνῶσθαι, ὡς αὐτοί φασι, τῷ ἀνθρώπῳ τὸν λόγον, πάντως ὅτι μεθ' ἕνωσιν αὐτὸν κεχρίσθαι λέγειν ἐξ ἀνάγκης ἀπαιτηθήσονται· τὸν γὰρ θεὸν λόγον ὁ προφήτης, ἔτι γε μὴν καὶ ὁ ἀπόστολος θεολογήσας, αὐτῷ καὶ τὸ χρίσμα φανερῶς ἀνέθηκεν· εἰ τοίνυν διὰ τὴν ἕνωσιν, καὶ τὸ συνεῖναι αὐτὸν τῷ ἀνθρώπῳ, τὸ τοῦ ἀνθρώπου τῷ λόγῳ προσάπτουσιν οἱ ἅγιοι, μετὰ τὴν ἕνωσιν αὐτὸ τὸ χρίσμα γεγενῆσθαι πάντως ὁμολογήσουσιν· εἰ δὲ μετὰ τὴν ἕνωσιν κέχρισται, τὴν δὲ ἕνωσιν οὐ βούλονται λέγειν πρὶν ἐκ τῆς παρθένου τεχθῆναι, οὐδὲ χριστοτόκος οὐκέτι πρὸς αὐτῶν ἡ παρθένος ὁμολογηθήσεται· εἰ γὰρ χριστοτόκος, πάντως ὅτι καὶ θεοτόκος· εἰ δὲ οὐ θεοτόκος, οὐδὲ χριστοτόκος· εἰ γὰρ τὸ χρίσμα μετὰ τὴν ἕνωσιν, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸ τοῦ λόγου πρόσωπον τοῦτο λέγεται, τὴν δὲ ἕνωσιν μετὰ τὴν ἐκ τῆς παρθένου γέννησιν γεγενῆσθαι λέγουσιν, οὐδὲ χριστοτόκος οὐκέτι εὑρεθήσεται· εἰ δὲ χριστοτόκος, καὶ θεοτόκος· τοῦ γὰρ χρίσματος πρὸ τῆς ἑνώσεως μὴ δυναμένου νοεῖσθαι, εἰ χριστοτόκος ἡ παρθένος, ἐν αὐτῇ δὴ τῆς ἑνώσεως γενομένης, οὐκέτι ἄνθρωπον, ὡς αὐτοί φασιν, ἀλλ' ἑνωθέντα τῷ λόγῳ γεννήσασα, θεοτόκος δικαίως ἂν λέγοιτο, εἴ γε, καθὼς ἔμπροσθεν εἴρηται, τὴν ἕνωσιν ἀληθῆ, καὶ οὐ καθάπερ ἐν τοῖς ἁγίοις λέγουσιν· τοῦτο δὲ φαμὲν, ὅτι οὐ δυνατὸν ἕνωσιν ἀληθῆ λέγειν μετὰ τὴν γέννησιν· ἡμεῖς δὲ οὐκ ἄνθρωπον θεῷ ἑνωθέντα, ἀλλὰ θεὸν τὰ ἀνθρώπινα προσλαβόμενον οἴδαμεν τὸν Χριστόν· λέγω δὴ σῶμα, καὶ ψυχὴν, καὶ νοῦν τελείως χωρὶς ἁμαρτίας ἑνοῦται τῇ ἁγίᾳ παρθένῳ· διὰ

τοῦτο κἂν ἄνθρωπον ἀκούῃς τὸν Χριστὸν ὀνομαζόμενον, μὴ ἐπιλανθάνου ὅτι καὶ θεὸς γέγονεν· οὕτως ἐπιστάμενος ὁ μακάριος Παῦλος· ποτὲ δὲ θεὸν ἐκήρυττεν· μνημόνευε γὰρ, φησὶν, Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγεγερμένον ἐκ νεκρῶν, καὶ ἐκ σπέρματος Δαβὶδ· καὶ πάλιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤγειρεν, καὶ ἡμᾶς ἐξεγείρει διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Ἀκούεις τὸν ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγεγερμένον σαφῶς κηρυττόμενον;

Ὅτε τοίνυν ἐναργῶς ἀποδέδεικται οὐκ ἄνθρωπος, ὡς ἐκεῖνοι νομίζουσιν, ἀλλ' ὁ ἀΐδιος τοῦ Θεοῦ λόγος ἐνανθρωπήσας ἐστὶν ὁ ἐκ τῆς παρθένου προελθὼν, μεταγινωσκέτωσαν οἱ πεπλανημένοι, καὶ τῆς ἰουδαϊκῆς ἀνοίας ληγέτωσαν· ἐὰν γὰρ μὴ ἐπιστραφῶσιν, τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ καθ' αὐτῶν στιλβώσει ὁ κύριος· ὅτι γὰρ οὐκ εἰς τέλος αὐτῶν ἀνέξεται βλασφημούντων, καὶ διὰ μακροθυμίαν ἔτι καὶ νῦν ἀνέχεται βλασφημούντων, ἄκουε τί φησὶν διὰ τοῦ μακαρίου προφήτου, τὴν ἐκ τῆς ἀνοχῆς πρὸς τοὺς ἐπιμένοντας τῇ κακίᾳ ἐπαγομένην ἐκδίκησιν δηλῶν· ἐσιώπησα, φησὶ, μὴ καὶ ἀεὶ σιωπήσομαι, καὶ ἀνέξομαι; ἐκαρτέρησα ὡς ἡ τίκτουσα, ἐκστήσω καὶ ξηρανῶ ἅμα, καὶ ἐρημώσω ὄρη, καὶ βουνοὺς, καὶ πάντα τὸν χόρτον αὐτῶν ξηρανῶ, καὶ θήσω ποταμοὺς εἰς νήσους, καὶ ἕλη ξηρανῶ· οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ ὁ θειότατος ὑμνῳδὸς, ταχεῖαν τῶν ἀσεβῶν διδάσκει τὴν ἀπώλειαν, κἂν πρὸς ὀλίγον διὰ μακροθυμίαν θεοῦ ἰσχύσωσιν· ἴδον γὰρ ἀσεβῆ ὑπερυψούμενον, καὶ ἐπαιρόμενον ὡς τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου, καὶ παρῆλθον καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν, καὶ ἐζήτησα αὐτὸν καὶ οὐχ εὑρέθη ὁ τόπος αὐτοῦ.

Ταῦτα γὰρ καὶ τὰ τοιαῦτα κοινὰ πάντων ἐστὶν, ὅσοι τῆς εὐσεβείας διασκορπίζειν ἐπιχειροῦσι τὸ ποίμνιον, ὥσπερ οὖν καὶ τῶν προειρημένων αἱρέσεων τὸ τέλος ἐπέδειξεν· τί γὰρ ὤνησεν τῆς Ἀρείου δυσσεβείας ἡ πλάνη; τί δὲ ἡ Εὐνομίου, καὶ τῶν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον βλασφημούντων, καὶ τοῦ σαμοσατέως Παύλου, καὶ τοῦ καλουμένου Ἀπολιναρίου ἡ παραφροσύνη; πάντες γὰρ οὗτοι καὶ ἐν τῷ παρόντι ἐπονείδιστον τέλος ἐσχήκασιν, καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιβόλων ἐξώσθησαν, καὶ τῆς ἐν οὐρανοῖς δὲ τῶν πρωτοτόκων ἐκ-

κλησίας ἔξω ῥιφήσονται· ἐξηλείφθησαν γὰρ ἐκ βίβλου ζώντων, καὶ μετὰ δικαίων οὐκ ἐγγραφήσονται· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ τούτους ἐκδέξεται τέλος· εἰ μὴ ἄρα θᾶττον τῆς ἀνοίας λαβόντες αἴσθησιν, ἐπανελθεῖν ὅθεν ἐξέπεσαν σπουδάσωσιν, καὶ μάλιστα τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς κακοφροσύνης γενομένους· ἀκούσονται γὰρ μονονουχὶ καὶ τούτων ἕκαστος παρὰ τοῦ σωτῆρος· ὃν τρόπον ἱμάτιον ἐν αἵματι πεφυρμένον οὐκ ἔσται καθαρὸν, οὕτως οὐδὲ σὺ ἔσῃ καθαρὸς· διότι τὴν γῆν μου ἀπόλεσας, καὶ τὸν λαόν μου ἀπέκτεινας, οὐ μὴ μείνῃς εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον· ἡμεῖς δὲ οἱ τὴν ἑαυτῶν πίστιν ἐπὶ τὴν ἀῤῥαγῆ πέτραν οἰκοδομήσαντες βεβαίαν, μέχρι τέλους τὴν εὐσέβειαν διαφυλάξωμεν, μηδαμῶς ὑπὸ τῶν ἐναντίων θορυβούμενοι, ἀλλὰ τὴν εἰς τὸν κύριον ἀγάπην, ὅπλον ἀνίκητον ἔχοντες, ἐν αὐτῷ καυχώμεθα διὰ παντὸς, λέγοντες τὰ τοῦ προφήτου ῥήματα, καὶ γελῶντες τῶν ἐναντίων τὴν εὐτέλειαν· μεθ' ἡμῶν ὁ θεὸς, γνῶτε ἔθνη καὶ ἡττᾶσθε, ἰσχυκότες ἡττᾶσθε· ἐὰν γὰρ πάλιν ἰσχύσητε, πάλιν ἡττηθήσεσθε· καὶ ἐὰν βουλεύσησθε, βουλὴν διασκεδάσει κύριος· καὶ λόγον ὃν ἐὰν λαλήσητε, οὐ μὴ ἐμμείνῃ ἐν ὑμῖν, ὅτι μεθ' ἡμῶν κύριος ὁ θεός.

Ἀλλ' ἰδοὺ, φασὶν, ὁ ἀπόστολος φανερῶς αὐτὸν ἄνθρωπον ὡμολόγησεν· Τιμοθέῳ γὰρ ἐπιστέλλων οὕτω φησὶν, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς· τοῦτο δὲ λέγοντες, τῶν ἀκεραιοτέρων δοκοῦσιν ταράττειν τὸν νοῦν· εἰ γάρ τις συνέτως τῷ ἀποστολικῷ ἐπιβάλλει ῥητῷ, ἐκ τούτου μάλιστα τοῦ ῥητοῦ, τῆς ἀσεβείας αὐτῶν καταψηφίσεται· ἀλλὰ μὴ οὕτως ἀκρωτηριάζωμεν τὴν λέξιν, ἀλλ' ὀλίγον τῶν ἔμπροσθεν ἐπιμνησθέντες, ὀρθὴν τῆς οἰκονομίας ἐντεῦθεν τὴν ὁμολογίαν νοῆσαι δυνησόμεθα· τί οὖν φησὶν ὁ μακάριος Παῦλος; εἷς θεὸς, φησὶν, περὶ τοῦ πατρὸς· καὶ εἴη περὶ τοῦ υἱοῦ, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων· εἰ γὰρ, φησὶν, καὶ γέγονεν ἄνθρωπος, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο δύο αὐτὸν ὑποπτεύειν ὀφείλομεν· ὥσπερ γὰρ θεὸς ἦν πρὸ τῆς ἐπιδημίας ὁ λόγος, οὕτω καὶ γενόμενος ἄνθρωπος, καὶ μεσιτεύσας, καὶ τῇ ἀνθρώπου φύσει εἷς πάλιν ἐστίν· διὰ γὰρ τοῦτο μεσίτην αὐτὸν εἴρηκε θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ὡς ἐξ

ἀμφοτέρων τῶν οὐσιῶν ἕνα ὄντα· τὸ γὰρ τινῶν μεσιτεύων, ἀμφοτέρων ἔχεται πάντως· ἔστι τοίνυν μεσίτης θεοῦ, διὰ τὸ τῆς αὐτῆς οὐσίας ὑπάρχειν τῷ πατρί· ἔστι δὲ πάλιν καὶ ἀνθρώπων μεσίτης, διὰ τὸ καὶ τῆς ἀνθρωπείας μετεσχηκέναι φύσεως τελείως χωρὶς ἁμαρτίας· ἄνθρωπον οὖν αὐτὸν ὅταν λέγει Χριστὸν Ἰησοῦν, μὴ διὰ τοῦτο σκανδαλιζέσθωσαν, ἀλλ' ἐννοείτωσαν αὐτὸν καὶ κύριον καὶ θεὸν ὀνομαζόμενον μετὰ τοῦ καὶ Χριστὸν πάλιν λέγειν καὶ Ἰησοῦν· ἀκουέτωσαν γὰρ αὐτοῦ τοῦ ἀποστόλου τοῦτο φανερῶς οὕτω κηρύττοντος· προσδεχόμενοι, φησὶ, τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν περὶ ἡμῶν.

Ὁρᾷς ὅπως ἐκεῖ μὲν ἄνθρωπον Χριστὸν Ἰησοῦν λέγει τὸν ὑπὲρ πάντων ἑαυτὸν δεδωκότα, ἐνταῦθα δὲ μέγαν θεὸν Χριστὸν Ἰησοῦν, τὸν δόντα πάλιν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν; διπλῇ γὰρ ἐνταῦθα κατ' αὐτῶν, μᾶλλον δὲ ὑπὲρ αὐτῶν, εἰ ἐθέλοιεν μεταγινώσκειν, γέγονεν ἡ ἀπόδειξις, διὰ τὸ λέγειν καὶ θεὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν, ὃν ἐκεῖσε ἄνθρωπον εἴρηκε, καὶ διὰ τοῦ ἐν ἀμφοτέροις ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν δεδωκότα σημαίνειν· ἄνθρωπος γὰρ, φησὶν, Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ δοὺς ἑαυτὸν ὑπὲρ πάντων ἀντίλυτρον· καὶ πάλιν προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας, καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων· εἰ δὲ ἄνθρωπος κατ' ἐκείνους μόνον Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ δοὺς ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ περιποιησάμενος ἡμᾶς ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ἀνθρώπῳ ἄρα λατρεύομεν παραπλησίως τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τῇ κτίσει λοιπὸν τὴν δεσποτικὴν αὐθεντίαν ἀποδιδόαμεν· ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὕτως, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ κύριον καὶ θεὸν ἐπιγινώσκομεν τὸν Χριστόν· γέγονε μὲν γὰρ ἄνθρωπος δι' ἡμᾶς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος μετασχὼν τῆς ἀνθρωπείας φύσεως, καὶ γεγέννηται διὰ φιλανθρωπίαν ἄφατον μετὰ ταύτης ἐκ τῆς ἁγίας καὶ ἀπειρογάμου παρθένου· ἀλλ' ἦν καὶ οὕτω κατὰ φύσιν θεὸς καὶ τοῦ θεοῦ

υἱός· διὰ ταύτην τοιγαροῦν τὴν αἰτίαν καλεῖται καὶ ἄνθρωπος, καλεῖται δὲ καὶ θεός, εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ὑπάρχων ἐν ἑκατέρᾳ προσηγορίᾳ Χριστός.

Ὅτι γὰρ οὐκ ἄνθρωπον, ὡς οὗτοι μυθολογοῦσιν, ὁ Παῦλος ἐκήρυττε τὸν Χριστόν, ἄκουε Κορινθίοις ἐπιστέλλοντος αὐτοῦ καὶ λέγοντος· οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Ἰησοῦν Χριστὸν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. Ὁρᾷς τῆς ἀποστολικῆς γνώμης τὸν ὅρον; Ἰησοῦν Χριστὸν φησὶν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους κηρύσσομεν. Ῥωμαίοις δὲ πάλιν ἐπιστέλλων οὕτω φησίν· ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. Εἰ δὲ ἄνθρωπον ἠπίστατο τὸν Χριστόν, ἔδει λέγειν ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ἐν ᾧ ὁ ἐπὶ πάντων θεός· νῦν δὲ τοῦτο μὲν οὐκ εἴρηκε, θεὸν δὲ τὸν Χριστὸν ἐπὶ πάντων μεγαλοφώνως ἀπέφηνεν. Οὐ μὴν δέ, ἀλλά γε κἀκεῖνο διασκεψώμεθα, ὡς εἰ μὴ θεὸν ἅμα καὶ ἄνθρωπον ἠπίστατο τὸν Χριστόν, οὐκ ἂν ἔλεγεν τὸ κατὰ σάρκα· τοῦτο γὰρ φανερῶς ἐπὶ τοῦ μὴ μόνον ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ καθ' ἕτερόν τι τὴν οὐσίαν ὄντος λέγεται· ὥσπερ οὖν καὶ ἐπήγαγεν, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεός· διπλῆν γὰρ ἐνταῦθα τὴν περὶ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ὁμολογίαν παραδέδωκεν, καὶ τὸ κατὰ σάρκα ἐπιδείξας, καὶ θεὸν ἀνακηρύξας· ὅνπερ γὰρ τρόπον ὁ ἐπὶ γῆς βασιλεύς, εἴ ποτε ἐν ὑπάτου σχήματι προελθεῖν βουληθείη, οὐ διὰ τοῦτο τοῦ εἶναι βασιλεὺς πέπαυται, οὔτε μὴν τὴν προτέραν αὐθεντίαν ἀπώλεσεν, ἀλλ' εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ὑπάρχει πρὸς τῇ βασιλείᾳ καὶ τὸ τῆς ὑπατείας ἔχων· κἂν εἴτις ὀνομάσει βασιλέα, οἶδεν ὡς αὐτός ἐστιν ὁ καὶ τὸ τοῦ ὑπάτου σχῆμα περιβαλλόμενος· καὶ πάλιν τε εἰ ὕπατον τὸν αὐτὸν ὀνομάσοι, τὸν αὐτὸν οἶδεν καὶ βασιλέα ὑπάρχοντα· οὕτως ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἦν μὲν ἀεὶ τοῦ θεοῦ υἱὸς θεὸς ὑπάρχων ἀληθινός, προσλαβὼν δὲ ἐν ὑστέροις χρόνοις καὶ τὸ ἀνθρώπινον, εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ὑπάρχει, κἂν θεὸς λέγηται, κἂν ἄνθρωπος, κἂν Ἰησοῦς.

Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, φέρε καὶ τὴν κυριακὴν εἰς μέ-

σον φωνὴν ἀγάγωμεν, ἐφ' ἣν μάλισῖα καὶ θρασύτερον ἡμῖν ἐφίσῖανῖαι λέγονῖες, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς εὐαγγελικοῖς κηρύγμασιν ἄνθρωπον ἑαυῖὸν ὡμολόγησεν λέγων· τί με ζητεῖτε ἀποκῖεῖναι, ἄνθρωπον, ὅς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα; εἰ δέ τις φιλαληθῶς τοῖς εὐαγγελικοῖς ἐπιβάλλει χωρίοις, ἔνθα τοῦτο λελάληκεν ὁ σωτὴρ, σφόδρα καταγνώσεται τῆς κακοτέχνου γνώμης αὐτῶν, καὶ φιλεγκλήμονας δικαίως ἀποκαλέσει καὶ συκοφάντας· τοσαῦτα γὰρ λελάληκεν πρὸ ταύτης τῆς λέξεως, θεὸν ἑαυτὸν ἀποφαίνων, καὶ θεοῦ υἱὸν, ὡς καὶ αὐτοὺς τότε τοὺς ἰουδαίους, ἐπείπερ ἐτύφλωττον τῆς διανοίας τὸ ὄμμα, διὰ τοῦτο μάλιστα βούλεσθαι αὐτὸν ἀναιρεῖν· καὶ πάντα ἐκεῖνα σιωπῇ παραδιδόντες, ταύτην ἁρπάζουσι τὴν λέξιν, ὅμοιόν τι ποιοῦντες τοῖς τότε φαρισαίοις· κἀκεῖνοι γὰρ διδάσκοντι τῷ σωτῆρι προσέμενον, οὐ πιστεύειν ἐθέλοντες καὶ διδάσκεσθαι, ἀλλὰ θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ βουλόμενοι, ὡς ὁ εὐαγγελιστὴς ἱστορεῖ· ὥσπερ οὖν καὶ οὗτοι νῦν ἀναγινώσκουσιν, μᾶλλον δὲ περιεργάζονῖαι ῖὰς θείας γραφὰς, ἵνα τί κατηγορεῖν εὕρωσιν τοῦ τὴν ψυχὴν ὑπὲρ αὐτῶν τεθεικότος.

Τί δὲ ἐν τοῖς πρὸ ταύτης τῆς φωνῆς ἔλεγεν, κατανοήσωμεν· ὁ πατήρ μου, φησὶν, ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι· καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεὸν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ, τὰ αὐτὰ τῷ πατρὶ παραπλησίως δημιουργοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιεῖ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ· καὶ ὅτι τὴν κρίσιν αὐτῷ πᾶσαν δέδωκεν ὁ παῖὴρ, ἵνα πάνῖες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα· καὶ ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστὶν ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσωσι τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσωσιν· εἶτα ἵνα μὴ τὰ θεοπρεπῆ ταῦτα ἀκούοντες σκανδαλίζωνῖαι διὰ τὴν σάρκα, ὅτι ἄνθρωπος ὁρώμενος τοιαῦτα ἐφθέγγεῖο, ἑξῆς ἐπάγει μεῖ' ὀλίγα, καὶ φησὶν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστὶν· μὴ θαυμάζετε τοῦτο· καὶ γὰρ καὶ ταύτης τῆς εἰρημένης φωνῆς, ὅτι οἱ ἀκούσαντες ζήσωσιν, ἔρχεται ὥρα ὅτε καὶ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται, καὶ πορεύσονται οἱ τὰ

ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως· τὸ μὲν γὰρ πρότερον εἰρημένον, ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν· καὶ τὸ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται, περὶ τῶν κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἀναστάντων νεκρῶν εἰρῆσθαι· τὸ δὲ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις, τὴν ἀναστάσιμον τῆς ἐνδόξου παρουσίας αὐτοῦ σημαίνειν ἡμέραν· καὶ μεθ' ὀλίγα δὲ πάλιν φησίν· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ἀλλὰ ταῦτα πάντα ὥσπερ οὐκ ἀκούοντες, μᾶλλον δὲ ἐθελοκωφοῦντες παραπέμπονται, ταύτην δὲ τὴν φωνὴν τὴν λέγουσαν, νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, περιφέρουσιν πρὸς τὸ τῶν ἀκεραιοτέρων διαταράττειν τὸν νοῦν· ἐχρῆν δὲ αὐτοὺς, εἴπερ ἦσαν ὀρθοὶ, τοῦτο λογίζεσθαι, ὅτι περ ὁ τὰ προειρημένα λαλήσας, αὐτὸς καὶ ταύτην εἴρηκε τὴν φωνὴν, καὶ μὴ διὰ ταύτην τῶν τοσούτων ὥσπερ ἐπιλανθανομένους σκανδαλίζεσθαι. Κἀκεῖνοι γὰρ ἄνθρωπον ὁρῶντες, καὶ τὰς θεοπρεπεῖς φωνὰς ἀκούειν οὐκ ἀνεχόμενοι, ἔλεγον οὐχ οὗτος ἐστὶν ὁ υἱὸς Ἰωσὴφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα, καὶ τὴν μητέρα; καὶ πάλιν αὐτῷ προσῆεσαν λέγοντες, τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; καὶ πάλιν πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ γινώσκεις; καὶ ἐχρῆν μὲν τοῖς ἤδη προειρημένοις ἀρκεῖσθαι, καὶ μηδὲν πλέον ἐπιζητεῖν· οἱ γὰρ λογισμὸν ὀρθὸν ἔχειν σπουδάζοντες περὶ τὴν τῶν θείων γραφῶν ἀκρόασιν εὐγνωμόνως λέξουσιν, ὡς οὐδὲν ἄτοπον εἴη θεὸν ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον ὄντα, ὅτε λελάληκεν, ποτὲ μὲν θεὸν, ποτὲ δὲ ἄνθρωπον ὀνομάζεσθαι· οὐδαμῶς ἑκατέρας προσηγορίας τὴν ἑτέραν ἀθετούσης.

Ἐπειδὴ δὲ ἔνεστι καὶ ἑτέρωθεν τοῦτο θεωρεῖσθαι, ὡς οὐκ ἄνθρωπος νοεῖσθαι διὰ τοῦτο ὀφείλει κατὰ τὴν τούτων ὑπόνοιαν· μετὰ τὸ πρᾶξαι τοὺς ἰουδαίους τοῦτο, ὅπερ ἐνταῦθα αὐτοὺς ἐμέμφετο ὁ κύριος, λέγω δὴ τὸ σωτήριον πάθος, εἰ ἄρα ὡς ἄνθρωπον ἀποκτείναντες κατεκρίθησαν· τότε γὰρ ἂν δυνηθείη λόγον ἔχειν τὸ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενον· εἰ δὲ ὡς κατὰ δεσπότου καὶ κυρίου τολμήσαντες κατεδικάσθησαν, δῆλον ὡς ματαίαν ὑπόνοιαν ἑαυτοῖς ἐπλάσαντο ἄνθρωπον νομίσαντες εἶναι, κἂν ἐνοικεῖν εἰς αὐτὸν τὸν

λόγον λέγωσιν. Ὁ μὲν οὖν μακάριος Παῦλος περὶ τῶν σταυρωσάντων διαλεγόμενος κυριοκτόνους αὐτοὺς ἐναργῶς παρίστησιν αὐταῖς λέξεσιν γράφων οὕτως· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. Καὶ αὐτὸς δὲ κύριος ἐν τῇ τοῦ ἀμπελῶνος παραβολῇ, ἀπεσταλκέναι φησὶ τὸν οἰκοδεσπότην τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργούς, καὶ ὃν μὲν ἔδειραν, φησὶν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν ἐλιθοβόλησαν, οἱ γεωργοὶ δηλονότι· ὕστερον δὲ ἀπεσταλκέναι φησὶν αὐτὸν τὸν υἱὸν, ὃν οἱ γεωργοὶ θεασάμενοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς· οὗτος ἐστὶν ὁ κληρονόμος, δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ σχῶμεν αὐτοῦ τὴν κληρονομίαν· καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκτειναν· εἰ τοίνυν ὁ μὲν ἀπόστολος κύριον τῆς δόξης τὸν ἐσταυρωμένον ὁμολογεῖ, αὐτὸς δὲ ὁ σωτὴρ τοὺς μὲν προφήτας δούλους ἀπεσταλμένους διδάσκει, ἑαυτὸν δὲ τοῦ δεσπότου τῶν δούλων υἱὸν, τίς ἔτι τολμήσει λέγειν ὡς ἄνθρωπος ἦν ὁ λέγων, νῦν δὲ ζητεῖτε με ἀποκτεῖναι, καὶ οὐχὶ μᾶλλον Θεὸς ἐνηνθρωπηκώς; καὶ μάλισθ' ὅταν καὶ τὰ θεοπρεπῆ ἔργα τῇ ἀνθρώπου προσηγορίᾳ λεγόμενα ἀκούῃ μέλλοντα γίνεσθαι· ἔρχεται γὰρ ὥρα, καὶ νῦν ἐστὶν ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσι· καὶ ὅταν ἔλθῃ, φησὶν, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, τὴν δικαίαν ἅπασιν ἐπιφέρων κρίσιν· καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀκούεις φανερῶς τὸν Θεὸν λόγον τῇ ἀνθρώπου προσηγορίᾳ διὰ τὴν πρὸς τὴν σάρκα ἕνωσιν ὀνομαζόμενον; τίς γὰρ ἂν εἴη ἕτερος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς; μηκέτι οὖν σκανδαλίζου ὅταν λέγει νῦν δὲ ζητεῖτε με ἀποκτεῖναι ἄνθρωπον, ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα· ἀλλ' ἐννοῶν τὴν οἰκονομίαν, εὐσεβῶς δέχου τὸ λεγόμενον· ἐκ τούτων γὰρ τῆς ἑνώσεως μάλιστα ἡ οἰκονομία δείκνυται· καὶ ὅτι κἂν ἄνθρωπος ὀνομάζηται, οὐ δίχα τῆς θεότητος ὀφείλει καθ' ἑαυτὸν ἄνθρωπος ὀνομάζεσθαι· τίς γὰρ τολμήσει λέ-

γειν ἄνθρωπον, καὶ ταῦτα ἐνεργήσῃ τὰ προειρημένα; λέγω δὴ τὴν ἐξ οὐρανοῦ μέλλουσαν ἔσεσθαι παρουσίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν περὶ πάντων δικαίαν κρίσιν τοῦ ἱεροψάλτου μάλιστα Δαβὶδ ᾄδοντος, σοὶ πρέπει ὕμνος ὁ Θεὸς ἐν Σιὼν, καὶ σοὶ ἀποδοθήσεται εὐχὴ ἐν Ἱερουσαλήμ· εἰσάκουσον προσευχῆς· πρὸς σὲ πᾶσα σὰρξ ἥξει. Τί γὰρ ἕτερον ἐστὶν τοῦτο, ἀλλ' ἢ ὅπερ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ποιήσειν μεμαθήκαμεν; Ἰδὲ γὰρ, φησὶν, καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη. Ὁρᾷς ὅπως τοῦ Δαβὶδ ὡς πρὸς θεὸν λέγοντος, πρός σε πᾶσα σὰρξ ἥξει, εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου τοῦτο πληροῦσθαι μέλλον ἀποδέδεικται; Θεὸς οὖν ἐστὶν ἄρα ἐνανθρωπήσας ὁ ἐκ Μαρίας τεχθεὶς, τῶν θείων ἡμῖν γραφῶν τοῦτο διὰ πολλῶν ἀποδείξεων ἐναργῶς ἐμφαινουσῶν· Θεοτόκος δὲ πάντως καὶ αὕτη ἡ καλλιπάρθενος, κἂν οὗτοι μὴ βούλωνται· εἰ γὰρ ἄνθρωπος ἦν ὁ ἐξ αὐτῆς προελθὼν Ἰησοῦς Χριστὸς, πῶς ὁ Παῦλος Γαλάταις ἐπιστέλλων ἔγραφε, Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ; δῆλον ὡς οὐκ ἄνθρωπος μόνον, ἀλλὰ Θεὸς ἐνηνθρωπηκὼς ἐστίν· μὴ τοίνυν σκανδαλιζέσθωσαν ἐπὶ ταῖς τοιαύταις φωναῖς οἱ ἀπαίδευτοι, ἀλλὰ διδασκέσθωσαν τοῦ θείου μυστηρίου τὴν οἰκονομίαν, καὶ προσκυνείτωσαν λοιπὸν τὸν Χριστὸν μετὰ τῶν ἀγγέλων καὶ αὐτοί· ὅταν γὰρ, φησὶν, εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει, καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ, καὶ ἐν τῷ ὀνόματι δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ πᾶν γόνυ κάμψει ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων· καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται, ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός· μνημονευέτωσαν Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον ὁμολογούμενον, καὶ μὴ ταραττέσθωσαν ὅταν ἄνθρωπον διὰ τὴν οἰκονομίαν ἀκούωσιν.

Οὕτω νοείτωσαν καὶ τὰ διά τινα χρεῖαν ἢ οἰκονομίαν περὶ αὐτοῦ εἰρημένα· οἷον ἐστὶν καὶ τὸ ὑπὸ Πέτρου τοῦ ἀποστόλου λεγόμενον· Ἰησοῦν γάρ, φησιν, τὸν ναζωραῖον ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς ὑμᾶς, πρὸς ἰουδαίους διαλεγόμενος ὁ

Πέτρος· χρὴ γὰρ τὸν τοῖς θείοις λόγοις ἐντυγχάνοντα, καὶ τὰ πρόσωπα θεωρεῖν, καὶ τὸν χρόνον, καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν ἕκαστον εἴρηται, λογίζεσθαι· οὕτω γὰρ ἑκάστῳ ῥητῷ τὴν πρέπουσαν ἐφαρμόσαι θεωρίαν τίς τῇ τοῦ πνεύματος δυνήσεται χάριτι· ἐπεὶ οὖν καὶ τοῦτο τὸ ῥητὸν ἐκεῖνοι πρὸς σύστασιν τῆς αὐτῶν δυσσεβείας προβάλλονται, εἴδωμεν τί δήποτε ὁ Πέτρος οἰκονομῆσαι βουλόμενος, οὕτω λελάληκεν· μᾶλλον δὲ αὐτὸν ἐπερωτήσωμεν τὴν αἰτίαν ἀγγεῖλαι ἡμῖν, δι' ἣν οὕτω λέγειν προήχθη· τί φῂς, ὦ μακάριε; ἄνθρωπον κηρύττεις τὸν Χριστὸν, καὶ τούτῳ πιστεύειν ἡμᾶς ἀναπείθεις, ἵνα κτίσματι λατρεύειν διδάξῃς; καὶ μὴν ἕτερος ἀπόστολος μέμφεται τοὺς τῇ κτίσει λατρεύειν ἐθέλοντας· εἶτα πῶς αὐτὸς ἐρωτηθεὶς παρ' αὐτοῦ, τίνα ἐνόμιζες εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀπεκρίθης, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος; καίτοι τότε ἡ πεῦσις τοῖς μὴ σφόδρα εἰδόσι τῆς οἰκονομίας τὸ μυστήριον τάχα καί τινα τοιαύτην ἔννοιαν ἐμποιεῖν ἠδύνατο, λέγω δὴ τὸ ἄνθρωπον αὐτὸν νομίσαι· τίνα γὰρ, ἔλεγεν, οἱ ἄνθρωποι λέγουσιν εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; καὶ τότε μὲν υἱὸν ἀνθρώπου ἀκούων αὐτὸν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ αὐτὸν εἶναι ἔλεγες; νῦν δὲ μετὰ τὸ ἄλλων πολλῶν σημείων θεάσασθαι δύναμιν, μετὰ τὸ καὶ τῆς μακαρίας αὐτοῦ ἀναστάσεως, καὶ τῆς εἰς οὐρανὸν ἀνόδου ἐν πείρᾳ γενέσθαι, ἄνθρωπον αὐτὸν εἶναι λέγεις;

Καὶ μή τις οἰέσθω δύνασθαι καὶ τότε ὡς περὶ ἀνθρώπου λέγειν αὐτὸν, τὸ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὡς καὶ τῶν ἁγίων χρηματιζόντων υἱῶν θεοῦ· οὐ γὰρ ἁπλῶς εἶπεν σὺ υἱὸς θεοῦ εἶ, ἀλλὰ σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ· ἡ γὰρ τοῦ ἄρθρου προσθήκη δείκνυσι τὸν ἕνα καὶ μόνον ἀληθεινὸν υἱὸν ὁμολογῆσαι τὸν Πέτρον· πρὸς ταῦτα δὲ τοιούτοις μονονουχὶ αὐτὸς ὁ μακάριος Πέτρος ἀπήντησεν ἂν ῥήμασιν· μὴ τοῦτο νομίσητέ με εἰρηκέναι· ὅτι περ ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς εἷς ἐστιν ὁ Χριστός· οὐ τοῦτο ἐστὶν ὅ φημι, πρᾶγμα δέ τι οἰκονομῶ θαυμαστὸν, παράδοξον· καὶ ποῖον τοῦτο ἐστὶ; τῇ καθόδῳ τοῦ πνεύματος περιηχηθεὶς τῶν ἰου-

δαίων ὁ δῆμος, συνέδραμεν πρὸς ἡμᾶς· εὑρὼν οὖν καιρὸν ἁλείας ἀνθρώπων εἶναι τότε, εἶτα φανερῶς αὐτοῖς καὶ ἀπ' εὐθείας οὐ δυνάμενον τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀνακηρύττειν, ἐπείπερ αὐτὸν πρὸ ὀλίγου σταυρώσαντες ἦσαν, καὶ βαρὺ αὐτοῖς διὰ τοῦτο τὸ πρᾶγμα ἐφαίνετο, κρύπτω τὸ ἄγκιστρον τοῦ λόγου, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἰχθύων τῇ τροφῇ, τοῖς ταπεινοτέροις τούτοις ῥήμασι, καὶ τὸν Ἰησοῦν ναζωραῖον ὀνομάζω, καὶ ἐσταυρωμένον, καὶ ὅτι ὁ Θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ οὕτω κεκαλυμμένος εἰσφέρω καὶ τὴν θεολογίαν αὐτοῦ, καὶ ταύτην μετά τινος τέχνης· τοὺς γὰρ Δαβὶδ αὐτοὺς ὑπομιμνήσκω λόγους, ἐπείπερ τὰ ἐκείνου μᾶλλον ἀνυπόπτως ἐδέχοντο, καὶ δι' ἐκείνων πάλιν τῇ τοῦ θεοῦ δυνάμει τὸ πᾶν ἀνατίθημι, ἵνα οὕτω κατὰ μικρὸν αὐτοὺς καταδέξασθαι ποιήσω τὸ σωτήριον κήρυγμα· οὗ δὴ γενομένου, καὶ εἰς κατάνυξιν ἐλθόντων αὐτῶν, φανερώτερόν πως αὐτὸν λοιπὸν θεὸν ἐπιδείξω διὰ τῆς τοῦ βαπτίσματος τούτου εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ προστάξεως, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν αὐτοῖς τούτου χαρίζεσθαι δυναμένου διδάξας.

Καὶ ὅρα σύνεσιν ἀποστολικήν· Ἰησοῦν φησὶν τὸν ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν καὶ ἀπὸ θεοῦ ἀποδεδειγμένον λέγει, καὶ τὸν θεὸν ταῦτα δι' αὐτοῦ ἐνεργήσαντα, ἵνα τῇ τοῦ πατρὸς προσηγορίᾳ πείσῃ αὐτούς, καὶ αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ καταδέξασθαι, ὡς ἐκείνου δι' αὐτοῦ ταῦτα ποιοῦντος, λέγω δὴ τοῦ πατρός· οἷς ἐποίησεν γάρ, φησιν, δι' αὐτοῦ ὁ θεός· εἶτα τοῦ σταυροῦ μνημονεύσας, καὶ τὴν ἀνάστασιν εἰσφέρει, καὶ ταύτην ὡς παρὰ τοῦ πατρὸς πάλιν γεγενημένην, ἵνα διὰ τούτου πάλιν καὶ αὐτὴν αὐτοὺς καταδέξασθαι ποιήσῃ· καὶ λοιπὸν ὥσπερ κεκαλυμμένος αὐτοῖς καὶ τὴν θεολογίαν εἰσφέρει· εἰρηκὼς γάρ, ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, ἐπάγει· καθ' ὅτι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ· οὐκέτι λοιπὸν ὡς περὶ ἀνθρώπου τοῦτο· εἰ γὰρ ἄνθρωπος ἦν, πάντως ὅτι καὶ κρατεῖσθαι ἠδύνατο ὑπὸ τοῦ θα-

νάτου· ἀλλὰ τοῦτο εἰρηκὼς, καταφεύγει ταχέως ἐπὶ τὴν προφητικὴν μαρτυρίαν, ἵνα μηκέτι ὡς παρ' αὐτοῦ, ἀλλὰ ὡς παρὰ τοῦ προφήτου μᾶλλον ἀκούοντες προθυμότερον δέξωνται τὸ λεγόμενον· καὶ φησίν· Δαβὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· προορώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντὸς, καὶ τὰ ἑξῆς. Ὅρα μεθ' ὅσης τέχνης αὐτοῖς τὴν κυριολογίαν εἰσήγαγεν· εἶτα τὴν μαρτυρίαν πληρώσας, πάλιν αὐτῶν ὥσπερ τὸν λογισμὸν καταστέλλων, ἐπειδήπερ φανερώτερον αὐτὸν ἐθεολόγει, ἐπὶ τὴν τοῦ πατρὸς πάλιν κατατρέχει προσηγορίαν, καὶ φησίν· ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον καὶ Χριστὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε· καὶ αἰτησάντων αὐτῶν λοιπὸν ἐκείνων τί ποιῆσαι ὤφειλον, βαπτισθῆναι αὐτοῖς προσέταξεν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν διὰ τούτου λαμβάνειν· τῇ τῶν ἁμαρτιῶν ἀφέσει τὴν κυριότητα αὐτοὺς ἐννοῆσαι ποιῶν· διὰ δὲ τοῦ λέγειν, ὁ Θεὸς ἐποίησεν, τὴν ἐκείνων ἀποκλείων ἐναντιλογίαν.

Ὅτι γὰρ πρόσφατον ἡμῖν κύριον ὁ πατὴρ οὐκ ἐποίησεν, οὐδένα οἶμαι τῶν εὐφρονούντων ἀντερεῖν· καὶ γὰρ οὐκ ὥς τινες ἀνοήτως εἰς τὴν τοῦ υἱοῦ θεότητα τὸ ῥητὸν ἐκλαμβάνουσιν, οὕτως εἴρηκεν· οὐ γὰρ περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ σκοπὸς ἦν τῷ ἀποστόλῳ διαλέγεσθαι, ἀλλὰ περὶ τῆς μετὰ τὴν ἀνάστασιν δόξης· τὸ οὖν κύριον αὐτὸν ἐποίησεν, ἀντὶ τοῦ κυριότητα καὶ Χριστοῦ δόξαν αὐτῷ δέδωκεν· οὐχ' ὅτι δόξαν ἐπίκτητον ἔλαβεν ὁ υἱὸς, ἀλλ' ἐκείνοις διὰ τὴν προειρημένην οἰκονομίαν οὕτως διαλεγόμενος, ὅτι οὕτω πιστεύειν εἰς αὐτὸν ὀφείλετε, ὡς Χριστῷ καὶ κυρίῳ προσιόντες· ὅτι γὰρ οὐκ ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς γεγεννημένος χωρὶς τῆς τοῦ λόγου ἑνώσεως Ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος ὁ τὸ ἴδιον ὑπὲρ ἡμῶν αἷμα ἐκχεῖσθαι καταδεξάμενος, ἄκουε σαφῶς τοῦ ἀποστόλου Παύλου τοῖς Ἐφεσίων διδασκάλοις τοῦτο φανερῶς καθιστῶντος· προσέχετε γὰρ, φησι, ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου·

ἀκούεις Θεὸν φανερῶς ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου τὸν ἐσταυρωμένον κηρυττόμενον; ποιμαίνειν γάρ φησιν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου· οὐχ' ὅτι τῇ φύσει τῆς θεότητος ἔπασχεν, ἀλλ' ὅτι τὰ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ πάθη εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται, διὰ τὸ μὴ ἀνθρώπου τινὸς εἶναι ταύτην, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ λόγου ἰδίαν σάρκα· εἰ τοίνυν θεοῦ αἷμα τὸ αἷμα λέγεται, δῆλον ὡς θεὸς ἦν σάρκα περικείμενος.

Εἰ δὲ ἐπιμένοιεν λέγοντες, ποῦ τῆς γραφῆς θεοτόκος ἡ παρθένος ὠνόμασται; ἀκουέτωσαν σαφῶς τοῦτο τοῦ ἀγγέλου τοῖς ποιμέσιν εὐαγγελιζομένου, καὶ λέγοντος, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὅς ἐστιν Χριστὸς κύριος· οὐ λέγει δὲ ὃς ἔσται κύριος, ἢ ἐν ᾧ ὁ κύριος ἐνοικήσειν μέλλει, ἀλλ' ὃς ἐστὶν κύριος· ἰδοὺ τοίνυν κύριον φανερῶς τὸν τεχθέντα ὁ ἄγγελος εὐαγγελίζεται· εἶτα καὶ σημεῖον ὥσπερ αὐτοῖς τῆς τοῦ κυρίου θέας παρεχόμενος, εὑρήσετε, φησὶν, βρέφος ἐσπαργανωμένον, καὶ κείμενον ἐν φάτνῃ. Παραπλήσιά τε τῷ ἀγγέλῳ καὶ ὁ Πέτρος κηρύττων, ὅτε πρὸς τὸν Κορνήλιον εἰσῆλθεν ἔλεγεν· τὸν λόγον ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτος ἐστὶ κύριος πάντων. Ὁρᾷς πῶς τὸν λόγον ἀντὶ τοῦ τὸ σωτήριον κήρυγμα διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπεστάλθαι φησί; Καὶ δεικνὺς αὐτοῖς τίς εἴη Ἰησοῦς Χριστὸς, οὗτος ἐστὶν, ἔφη, πάντων κύριος· ὁρᾷς τὸ βρέφος κύριον καὶ ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου, καὶ ὑπὸ τοῦ Πέτρου; οὐκοῦν Θεοτόκος ἀναμφιβόλως ἡ τὸν κύριον γεννήσασα. Οὕτως αὐτὴν καὶ ἡ τοῦ μακαρίου Βαπτιστοῦ μήτηρ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου κινουμένη προσηγόρευσεν· ἐπλήσθη γάρ, φησιν, ἡ Ἐλισάβετ πνεύματος ἁγίου, καὶ ἀνεβόησεν· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου· καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου ἔλθῃ πρός με; Τίς ἐπὶ τοσοῦτον μέμηνεν, ὡς μὴ βούλεσθαι μετὰ τῶν εὐαγγελίων θεοτόκον ἀποκαλεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον; μὴ τοίνυν τῶν ἀκεραιοτέρων τὰς ἀκοὰς θορυβείτωσαν, παιδίον καὶ βρέφος ὀνομάζοντες, ἵνα μὴ καθ' ὀλίγον καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἐπιδημίαν ἀρνήσονται· ὠνόμασται γὰρ βρέφος ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου, ἀλλ' ἅμα καὶ κύριος.

Μηδ' ἐν τούτῳ δὲ πάλιν ψιθυριζέτωσαν τὸ πάθος προβαλλόμενοι, καὶ τὴν ἀνάστασιν, καὶ ὅτι Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν· ἤδη μὲν γὰρ καὶ ἐν τοῖς προλαβοῦσιν ἀποδέδεικται τῆς οἰκονομίας ὁ λόγος· πλὴν εἰ καὶ φανερώτερον μανθάνειν βούλονται τίς ὁ ἐσταυρωμένος ὑπῆρχεν, ἀκουέτωσαν τοῦ τῆς οἰκουμένης διδασκάλου, τοῦτο Κορινθίοις ἐπιστέλλοντος· ἐγὼ γάρ, φησι, παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, καὶ παρέδωκα ὑμῖν ὅτι ὁ κύριος Ἰησοῦς τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον καὶ τὰ ἑξῆς· Θεωρεῖς τὸν ὑπὲρ ἡμῶν παθόντα, κύριον φανερῶς κηρυττόμενον; εἰ δὲ καὶ τὸ ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν σκανδαλίζει τοὺς ἀνθρώπους, ὡς περὶ ἀνθρώπου λεγόμενον, αὐτοῦ πάλιν τοῦ ἀποστόλου καὶ ταύτην ἀκουέτωσαν ἀναιροῦντος τὴν ὑπόνοιαν· οἰκονομικῶς γὰρ τὰ τοιαῦτα ἐν ταῖς ἁγίαις εἴρηται γραφαῖς· ὅτι γὰρ κύριος ἦν ὁ τῇ σαρκὶ καὶ πάσχων καὶ ἀνιστάμενος, καὶ οὐχ' ὡς αὐτοὶ φασὶν ἄνθρωπος ἐνοίκησιν ἔχων τοῦ λόγου, ἀκουέτωσαν τοῦ Παύλου Ῥωμαίοις οὕτω παῤῥησίᾳ γράφοντος περὶ τοῦ Ἀβραάμ· οὐκ ἐγράφη δι' αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς οἷς μέλλει λογίζεσθαι τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν. Ἤκουσας τὸν ἐγειρόμενον, κύριον προσαγορευόμενον; μηκέτι σκανδαλίζου ἐπὶ τοῖς οἰκονομικῶς λεγομένοις. Καὶ τοῦτο δὲ τοῖς εἰρημένοις προσθεῖναι ἀναγκαῖον ὑπάρχει, ἵνα μή τις ὑπολάβῃ χάριτι καὶ αὐτὸν, καθάπερ ἡμᾶς, θεὸν καὶ κύριον καὶ υἱὸν προσαγορευόμενον· ἡμεῖς μὲν γὰρ εἰ καὶ καλούμεθα θεοὶ, ἀλλὰ πάλιν ἀκούομεν καὶ τῆς ἀσθενείας ἡμῶν τὸ μέτρον· ἐγὼ γὰρ εἶπα, φησὶ, θεοὶ ἐστὲ, καὶ υἱοὶ ὑψίστου· ἀλλ' εὐθέως ἐπάγει· ὑμεῖς δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκετε· καὶ δῆλον ὡς τὴν προσηγορίαν κατὰ χάριν ἐσχήκαμεν· αὐτὸς δὲ οὐχ' οὕτως, ἀλλὰ μετὰ τῆς θεοπρεποῦς δόξης, καὶ τὴν προσηγορίαν ἔχει· καλεῖται γὰρ οὐχ' ἁπλῶς θεὸς, ἀλλὰ θεὸς ἐπὶ πάντων, καὶ εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας· καλεῖται δὲ πάλιν καὶ κύριος οὐκ ὀνόματι μόνον ὥσπερ ἡμεῖς, ἀλλὰ κύριος τῆς δόξης, καὶ κύριος πάντων ὡς ὁ Πέτρος ἐδίδαξεν· λεγόμενος δὲ καὶ υἱὸς, οὐδὲ τοῦτο καθάπερ

ἡμεῖς ἁπλῶς υἱὸς, ἀλλὰ υἱὸς μόνος, καὶ ἀληθινὸς κατ' οὐσίαν, ὥς φησιν Ἰωάννης· καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ θεῷ, καὶ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς, καὶ ζωὴ αἰώνιος· φανερώτερον δὲ τοῦτον ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀπὸ τῶν πολλῶν διορίζει ὡς μόνον καὶ κατὰ ἀλήθειαν υἱόν· λέγει γὰρ οὕτως· καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ, εἴτε ἐν οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ τῆς γῆς, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοὶ λεγόμενοι, πάλιν ἵνα νοῇς, ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατὴρ ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς δι' οὗ τὰ πάντα· ὁρᾷς ὡς οὐ μετὰ πάντων αὐτὸς κύριος ἢ θεὸς ὀνομάζεται, ἀλλὰ μόνος τῷ πατρὶ συνδοξάζεται, ὡς ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν ὑπάρχων;

Καιρὸς δὲ λοιπὸν, καὶ τὴν ἑτέραν τοῦ ἀποστόλου μαρτυρίαν εἰς μέσον παραγαγεῖν, τοῦτον τὸν ἀληθεινὸν υἱὸν δεικνῦσαν ἄνθρωπον εἶναι τὸν ἐκ τῆς καλλιπαρθένου τεχθέντα· ἔχει δὲ οὕτως· ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικός· μηδεὶς δὲ τοῦτο λέγειν ἐρυθριάτω· οὐδεμίαν γὰρ ὕβριν τοῦτο τῷ λόγῳ φέρει, φιλανθρωπίαν δὲ μᾶλλον, καὶ δόξαν διὰ τοῦτο ἄπειρον καὶ ἀμέτρητον. Ὅτι γὰρ οὐδὲν ἐκ τούτου ὁ λόγος ἐβλάπτετο, ἄψαυστος ὑπάρχων τὴν φύσιν καὶ ἀπαθὴς καὶ ἀπερίγραφος, ἀῤῥήτῳ δὲ φιλανθρωπίᾳ τὸ πρᾶγμα διήνυσεν, ἄκουε πάλιν αὐτοῦ τοῦ Παύλου τοῦτο διδάσκοντος· Ἰησοῦς Χριστὸς, φησὶν, χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας· τὸ γὰρ χθὲς λέγων, τὴν προαιώνιον αὐτοῦ σημαίνει δόξαν· τὸ δὲ σήμερον, ἐνεστῶτος καιροῦ ποιεῖται σημαντικόν· καὶ ὅτι οὐκ ἐτράπη, ἀλλ' ὅτι ὁ αὐτὸς ἔμεινεν καὶ ἐν σαρκὶ γενόμενος, καὶ ἔσται εἰς τοὺς αἰῶνας, ἐπήγαγεν ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας· ὅτε τοίνυν ταῦτα οὕτως ἔχει φιλανθρωπίᾳ μεγάλῃ τὴν εἰς ἡμᾶς ἀγάπην ἐνεδείξατο, καὶ κεκοινώνηκεν τῇ ἡμετέρᾳ φύσει, ἵνα ἀναστήσει αὐτὴν, καὶ τῆς ὑπὸ τὸν διάβολον ἀπαλλάξῃ δουλείας· μηδεὶς οὖν αἰσχυνέσθω παιδίον ἀκούων, καὶ βρέφος, καὶ ὅσα ἀνθρωπινότερον περὶ αὐτοῦ γέγραπται· ὑπέμεινεν γὰρ πάντα οὐ δι' ἑαυτὸν, ἀλλὰ δι' ἡμᾶς,

πανταχοῦ τὸ πρέπον φυλάττων τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει, ἵνα μὴ φαντασία ἡ οἰκονομία νομίζηται.

Οὐκοῦν κἂν ἀκούσῃς ὅτι παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ μακάριος Ἰωσὴφ, καὶ φεύγει εἰς Αἴγυπτον, μὴ αἰσχύνην αὐτὸ νόμιζε, τὴν δὲ οἰκονομίαν ἐννόει· καὶ γὰρ οὐ τότε μόνον τοῦτο περὶ αὐτοῦ γέγραπται, ἀλλὰ καὶ ὅτε εἰς τὸν λ̄ ἐνιαυτὸν ἐλθὼν ἤρξατο κηρύττειν καὶ διδάσκειν, καὶ τῶν θαυμασίων ἐπετέλει τὴν δύναμιν, πάλιν τοιαῦτα περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα εὑρίσκομεν· ἀκούσας γάρ, φησιν, ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ ἕτερα δὲ τοιαῦτα ἐστὶν εὑρεῖν· ἀλλ' οὐ φόβῳ τοῦτο ἐποίει οὐδὲ τότε οὐδὲ νῦν, ἀλλὰ τὸν πρέποντα καιρὸν ἀναμένων τοῦ σωτηρίου πάθους· ἔδει γὰρ πρῶτον διαλάμψαι τὸ κήρυγμα, καὶ πάντα ἐπιτελέσαι ὅσα ἐβούλετο, καὶ τότε καὶ ἐπὶ τὸ σωτήριον πάθος ἐλθεῖν· ὃ δὴ καὶ γέγονεν. Ὅτι δὲ οὐ φόβῳ, καὶ δειλίᾳ τοῦτο ἐγίνετο, δῆλον ἀφ' ὧν πεποίηκεν ὅτε παραδοθῆναι οὐκ ἐβούλετο· καὶ γὰρ τῶν ἰουδαίων αὐτὸν τότε κατακρημνίσαι θελησάντων, αὐτὸς, φησὶν, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο· καὶ ἄλλοτε δὲ πιάσαι αὐτὸν θελόντων, οὐδεὶς, φησὶν, ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, ὅτι οὔπω ἐλήλυθεν ἡ ὥρα αὐτοῦ· πλὴν ἀλλὰ καὶ ἀχείρωτος εἶναι δυνάμενος ὡς θεὸς, πάλιν διὰ τὸ ἀνθρώπινον ὑπανεχώρει, ἵνα φαίνηται κατὰ ἀλήθειαν γενόμενος ἄνθρωπος· εἰ δὲ λέγοι τίς, διὰ τί μὴ καὶ τότε ὅτε παιδίον ἦν, δι' ἑαυτοῦ τὴν ἐπιβουλὴν ἐξέκλεινεν, ἀλλ' ἀγγέλου χρηματίζοντος; μανθανέτω, ὡς καὶ τότε αὐτοῦ ἦν τὸ ἔργον· ἀλλ' ἵνα μὴ τῆς οἰκονομίας τοσοῦτον παραλύσῃ τὸν λόγον διὰ τὴν ἡλικίαν, διὰ τοῦτο δι' ἀγγέλου τὸ πρᾶγμα πεποίηκεν.

Ὅτι δὲ τὰ πρέποντα σώζειν βουλόμενος, πάντα οἰκονομικῶς ἐποίει, καὶ συνεχώρει τῇ σαρκὶ δεικνύειν τὰ αὐτῇ ἀκόλουθα, πληροφορήσει σε πάλιν αὐτός· ὅτε γὰρ ὁ μακάριος Βαπτιστὴς αὐτῷ ἔλεγεν, ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, ἀπεκρίνατο πρὸς αὐτόν· ἄφες ἄρτι, οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην· ὁρᾷς ὅτι καὶ τὸ βάπτισμα, καὶ πάντα τὰ πρέποντα

οἰκονομῶν κατεδέχετο; ὅταν τοίνυν ἀκούσῃς παιδίον, καὶ βρέφος καὶ ὅσα ἀνθρωπινώτερον περὶ αὐτοῦ γέγραπται, καθὼς προείρηται, μηδέποτε δίχα τῆς θεότητος αὐτὸν ὄντα ὑπολάμβανε· καὶ γὰρ καὶ ἄνθρωπος λεγόμενος δείκνυται θεὸς ὑπάρχων, ὡς πολλάκις ἀποδέδεικται. Ἐπιμαρτυρήσει δὲ πρὸς τοῦτο τοῖς εἰρημένοις καὶ ὁ μακάριος Βαπτιστὴς οὕτω λέγων περὶ αὐτοῦ· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτος μου ἦν· κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· πῶς οὖν ἄνδρα λέγων αὐτὸν, πρῶτον ἑαυτοῦ φησὶν αὐτὸν εἶναι; καὶ μὴν κατὰ τὸν οἰκονομίας χρόνον αὐτὸς πρῶτος ὁ μακάριος Βαπτιστὴς γεγεννημένος εὑρίσκεται· ὅτε γὰρ ὁ Γαβριὴλ τῇ θεοτόκῳ Μαρίᾳ τὴν ἄχραντον σύλληψιν εὐηγγελίζετο, ἕκτον ἔλεγεν ἤδη μῆνα τὴν Ἐλισάβετ ἔχειν συνειληφυῖαν τὸν Βαπτιστήν· πῶς οὖν ἄνδρα λέγων, πρῶτον φησὶν αὐτὸν ἑαυτοῦ ὄντα, εἰ μήτι θεὸν φανερῶς ἐνανθρωπήσαντα αὐτὸν ἠπίστατο; ὀπίσω μου γὰρ, φησιν, ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτος μου ἦν· πῶς δὲ εἰ πρῶτος ἦν ἔμπροσθεν, ὕστερον ἐγένετο τῇ φανερώσει, καὶ τῇ γνώσει τῇ πρὸς τὸν λαόν; πρὶν μὲν γὰρ ἐπὶ τὸ κηρύττειν παρέλθῃ, οὐ σφόδρα ἦν τοῖς πολλοῖς γνώριμος· ὁ δὲ Βαπτιστὴς ἤδη καὶ ἐκήρυττεν, καὶ ἐβάπτιζεν πρὸ αὐτοῦ· ὅτε δὲ λοιπὸν καὶ ὁ κύριος ἤρξατο κηρύττειν, καὶ τὰ θαύματα ἐπιτελεῖν, ἔμπροσθεν τουτέστιν μᾶλλον τοῦ Βαπτιστοῦ τὰ πρωτεῖα ἔφερεν· καὶ ὅτι τοῦτο ἐστὶν τὸ ἔμπροσθεν, ἄκουε τί πρὸς τὸν Ἰωάννην οἱ αὐτοῦ μαθηταὶ ἔλεγον· ῥαββὶ, ὃς ἦν μετὰ σοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν· θεωρεῖς πῶς καὶ ἄνδρα, καὶ πρῶτον αὐτὸν ἐκήρυξεν;

Εἰ τῇ προλαβούσῃ κεκαρωμένοι μέθῃ, ἔτι καὶ νῦν ἀναβάλλονται τῇ ἀληθείᾳ πείθεσθαι οἱ πεπλανημένοι, φέρε κἀκείνην αὐτοῖς τὴν μαρτυρίαν εἰς μέσον ἀγάγωμεν, πρὸς ἣν ἀντειπεῖν οὔτε αὐτοὶ οἱ τὰ αὐτὰ αὐτοῖς ὑπειληφότες ἰουδαῖοι, καὶ νομίζοντες ἄνθρωπον εἶναι ψιλὸν, οὐκέτι ἠδυνήθησαν· ποῖα δὲ αὕτη ἐστίν; αὐτὸς ποτὲ τοὺς φαρισαίους ὁ κύριος ἠρώτησεν λέγων·

τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ, τίνος υἱός ἐστι; τῶν δὲ ἀποκριναμένων, Τοῦ Δαβὶδ, ἔφη πρὸς αὐτούς· πῶς οὖν Δαβὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ αὐτὸν κύριον, λέγων, εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; εἰ οὖν Δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν; Ὁρᾷς φανερῶς πῶς κύριον τοῦ Δαβὶδ ἑαυτὸν ἀπέδειξεν; πῶς οὖν ὁ ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κύριος αὐτοῦ εἶναι ἠδύνατο, καὶ τοῦ πατρὸς σύνθρονος, εἰ μὴ ὅτι θεὸς ἦν τὰ ἀνθρώπινα περιβαλόμενος; υἱὸν γὰρ Δαβὶδ, καὶ κύριον τὸν ἐκ τῆς παρθένου τεχθέντα τουτέστιν ἑαυτὸν ἀπέδειξεν· ἀλλ᾽ ἐκεῖνοι μὲν καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν ἀκούσαντες ἀνετράπησαν, καὶ τοῦ ἀντιλέγειν ἐπαύσαντο, ὡς ὁ εὐαγγελιστὴς ἱστορεῖ· οὐδεὶς γάρ, φησιν, ἠδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησεν ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ὥρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι. Γένοιτο δὲ καὶ τούτους κἂν ὀψέ ποτε τῆς ἀνοίας ἀποστάντας ἐπιγνῶναι τῆς εὐσεβείας τὸ κήρυγμα· ἡμεῖς δὲ ταύτης ἐχόμεθα τῆς πίστεως διὰ παντὸς, ἀγαπητοί· ταύτην καὶ ἐν διανοίᾳ κατέχωμεν, καὶ τῇ γλώττῃ φανερῶς καὶ μετὰ παῤῥησίας κηρύττωμεν, πάντα διὰ ταύτην ὑπομένειν προθύμως ἀνεχόμενοι· αὕτη μὲν γὰρ προφητῶν ἐστὶν πρόῤῥησις, ἀποστόλων δὲ κήρυγμα, καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας πρόξενος, αὕτη τῆς αἰωνίου ζωῆς ὁδηγὸς, αὕτη τῶν πατέρων ὁ πλοῦτος, αὕτη καὶ ἡμῶν ὁ ἀληθεινὸς θησαυρὸς, ὑπὲρ οὗ πάντα πωλεῖν καὶ προέσθαι δίκαιον· τοῦτον εἴτις ἡμῶν ἀποσυλῆσαι θελήσοι, ἀποστρεφώμεθα ὡς χριστομάχον, καὶ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας ἐχθρὸν, πειθόμενοι τῷ παραγγέλλοντι ἀποστόλῳ, κἂν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται ὑμῖν παρ᾽ ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.

ΤΕΛΟΣ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΠΡΟΣ ΝΕΣΤΟΡΙΟΝ

ΟΤΙ ΘΕΟΤΟΚΟΣ Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΘΕΝΟΣ ΟΥ ΧΡΙΣΤΟΤΟΚΟΣ.

Νεστόριος. Ὅταν ἡ θεία γραφὴ διαλέγηται γέννησιν Χριστοῦ ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου, θάνατον οὐδαμοῦ τεθεῖσα φαίνεται Θεοῦ, ἀλλὰ Χριστοῦ ἢ Κυρίου ἢ Ἰησοῦ, ἐπειδὴ τὰ τρία ταῦτα τῶν δύο φύσεων σημαντικὰ, ποτὲ μὲν ταύτης, ποτὲ δὲ ἐκείνης· οἷον τὶ λέγω· ὅταν τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν ἡμῖν τοῦ Χριστοῦ μηνύων ὁ ἀπόστολος λέγει, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν γενόμενον ἐκ γυναικὸς· οὐκ εἶπε δὲ ἐξαπέστειλε τὸν θεὸν λόγον· λαμβάνει δὲ τὸ ὄνομα τὸ μηνύων τὰς δύο γενέσεις, ἤτοι Θεὸς καὶ ἄνθρωπος· ἐπειδὴ διπλοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς· υἱὸν γὰρ Θεοῦ ἐγέννησεν ἡ παρθένος, καθότι ἔφησεν, ὑμεῖς δὲ θεοὶ ἐστὲ καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες· ὅθεν χριστοτόκον, κυριοτόκον, ἀνθρωποτόκον ἐμάθομεν ἀπὸ τῆς γραφῆς λέγειν, θεοτόκον δὲ οὐδαμῶς ἐδιδάχθημεν λέγειν τὴν ἁγίαν παρθένον. Κύριλλος. Ἡσαΐας βοᾷ ἐν πνεύματι λέγων, ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουὴλ, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεὸς· θεὸς οὖν ὁ τεχθεὶς κἂν θέλῃς κἂν μὴ θέλῃς. Νεστ. Ὁ ἄγγελος τῷ Ἰωσὴφ εἶπεν, ἀναστὰς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· οὐκ εἶπε δὲ παράλαβε τὸν θεὸν καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ. Κύρ. Ἀλλ' ὁ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ πρὸς τὴν παρθένον λέγει, πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπί σε, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἐκ σοῦ ἅγιον, υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται.

Νεστ. Ὁ ἀπόστολος ἔφη· ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβὼν· ὅπερ ἐστὶ τὸ ἡμέτερον ἐνδυσάμενος σῶμα, ἔνθα προέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις, ὡς κυ-

ριακὸς ἄνθρωπος. Κύρ. Πᾶν τὸ γενόμενον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ ἐστι· οὐκ ἀναιρεῖ δὲ τὸ τῆς γεννήσεως παράδοξον· ὡς γὰρ ὁ θεὸς τίκτει θεϊκῶς, οὕτω καὶ ἡ θεοπρεπὴς παρθένος ἔτεκεν ἐν σαρκὶ τὸν ἐκ θεοῦ θεὸν λόγον. Νεστ. Πᾶσα μήτηρ τὸ ὁμοούσιον αὐτῆς τίκτει· οὐκ ἔστιν οὖν αὐτοῦ μήτηρ εἰ μὴ αὐτὸς ὁμοούσιος αὐτῆς ὑπάρχει· πῶς γὰρ αὐτοῦ μήτηρ, τὸ ἀλλότριον τῆς οὐσίας αὐτῆς ὑπάρχον; Κύρ. Ἡμᾶς ἐκ παρθένου καὶ ἐκ πνεύματος ἁγίου ἕνα υἱὸν ἐδιδάχθημεν ὁμολογεῖν, ὁμοούσιον τῇ μητρὶ ὡς τῷ πατρὶ, καθὼς οἱ πατέρες εἰρήκασιν. Νεστ. Διαιρῶ τὰς φύσεις, ἑνῶ τὴν προσκύνησιν, ἐπειδὴ ἀχώριστος τοῦ φαινομένου Θεός· διὰ τοῦτο οὐ χωρίζω τὴν τιμήν. Κύρ. Ὁ διαιρῶν τὰς φύσεις, δύο υἱοὺς λέγει, μὴ πιστεύων τῇ γραφῇ λεγούσῃ ὅτι ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο. Νεστ. Παῦλος λέγει ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον τῆς ὁμολογίας ἡμῶν γενέσθαι Ἰησοῦν, πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι ἑαυτὸν, θυσίαν ἑαυτὸν προσέφερεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὡς ὑπὲρ τοῦ λαοῦ· ὅθεν ἀρχιερεὺς καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν. Κύρ. Παῦλος λέγει, Χριστὸς ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται. Καὶ πάλιν· ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, καὶ δόλος οὐχ ὑπῆρχεν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἑαυτὸν προσφέρει ὑπὲρ ἡμῶν· ἴδε οὖν οὐχ ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀνήνεγκεν αὐτὸν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

Νεστ. Αὐτοῦ λέγοντος, ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ζήσεται δι' ἐμοῦ, καθὼς ἐγὼ ζῶ διὰ τὸν ἀποστείλαντά με πατέρα· τίνα οὖν ἐσθίεις, αἱρετικέ; τὴν θεότητα, ἢ τὴν ἀνθρωπότητα; οὐκ εἶπε γὰρ ὁ Χριστὸς, ὁ τρώγων μου τὴν θεότητα, ἀλλὰ τὴν σάρκα. Κύρ. Ἐγὼ μὲν πίστει μεταλαμβάνω τὴν τοῦ ζωοποιοῦ λόγου ζωοποιοῦσαν σάρκα· ὅθεν ὁ σωτὴρ ἔφη, οἱ ἐσθίοντες ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, οὐ μὴ γεύσονται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα· οἱ δὲ ἀναξίως μεταλαμβάνοντες, διὰ τῆς ἀπειθείας κριθήσονται. Νεστ. Κύριος ἀπέσταλκέ με καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ· πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμὲ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέ με· καὶ διὰ τοῦτο, φησὶν, ἔχρισέ σε ὁ θεὸς ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ

τοὺς μετόχους σου· νόει οὖν τὸν χρισθέντα, ὁμολόγει τὸν χρίσαντα, καὶ προσκύνει τὸν ναὸν διὰ τὸν ἐν αὐτῷ κατοικοῦντα. Κύρ. Ἐγὼ ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου ἕνα υἱὸν ἐκ δύο ὁμολογῶ· τὸν ἕνα εἰς δύο οὐ διαιρῶ. Νεστ. Πῶς ἀγνοεῖν λέγεις τὴν ὥραν, ἣν ὁ υἱὸς οὐκ οἶδεν, εἰ μὴ μόνος ὁ πατὴρ; ἢ πῶς εἰδὼς ἄρχεται; ἢ μὴ εἰδὼς, πῶς ἐκλήθη σοφία καὶ δύναμις θεοῦ τὸν ἀγνοίας μετέχοντα τόπον; Κύρ. Οὐκ ἀγνοεῖ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τὴν ὥραν τὰ πάντα εἰδὼς καὶ ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὸν πατέρα, καθὼς αὐτὸς εἶπεν, οὐδεὶς γινώσκει τὸν πατέρα εἰ μὴ ὁ υἱὸς μόνος, τὴν φύσιν τοῦ πατρὸς γινώσκει τὴν πρὸ πάντων. Καὶ τὸ τέλος τοῦ αἰῶνος ἀγνοεῖ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο· ἀλλ' ἀγνοεῖ μὲν ὁ κατὰ χάριν υἱὸς, οὐ μέντοι γε ὁ κατὰ φύσιν· κατὰ χάριν ἡμεῖς ἐσμὲν ἀγνοοῦντες τὸ πᾶν, καὶ μηδὲν ἐπιστάμενοι περὶ τὰ τέλη τοῦ αἰῶνος.

Νεστ. Φυσικῶς πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ καθεύδομεν, οὐ γνώμῃ τοῦτο πάσχοντες, ἀλλ' ἀνάγκῃ φύσεως ὑποκείμενοι· τί οὖν εὑρεθήσεται θεὸς ἀναγκαστικοῖς νόμοις ἐξακολουθῶν; μὴ γένοιτο. Κύρ. Ἡμεῖς μὲν φυσικῶς πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ καθεύδομεν, οὐ γνώμῃ ἀλλ' ἀνάγκῃ φύσεως δουλεύοντες· αὐτὸς δὲ οὐκ ἀνάγκῃ ἀλλὰ γνώμῃ· καὶ γὰρ ἐκ πέντε ἄρτων πεντακισχιλίους ἐχόρτασεν, καὶ ἐξ ἑπτὰ πάλιν τετρακισχιλίους· αὐτὸς εἶπεν, οὐδεὶς λαμβάνει τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ὅταν θέλω τίθημι αὐτὴν, καὶ ὅταν θέλω λαμβάνω αὐτήν· οὐδεὶς δὲ ἄνθρωπος δύναται τοῦτο ποιῆσαι, εἰ μὴ ὁ μόνος Χριστός. Νεστ. Λέγεις ὅτι ἔπαθεν ὁ υἱός· ἔπαθεν οὖν καὶ ὁ πατήρ· εἰ δὲ λέγεις ὅτι ὁ πατὴρ οὐκ ἔπαθεν, ἑτεροούσιον αὐτοῦ πεποίηκας τὸν υἱόν. Κύρ. Οὔτε τὸν πατέρα λέγω παθητὸν, οὔτε τὸν υἱὸν ἀπαθῆ· ἀλλ' ἀπαθὲς μὲν τὸ θεῖον, ὅτι καὶ ἀσώματον· παθητὸς δὲ ὁ κύριος διὰ τὴν σάρκα. Νεστ. Ἐγὼ οὐ λέγω τὸν λόγον σάρκα γενόμενον, οὐδὲ παθόντα· ἀπαθὲς γὰρ τὸ θεῖον, καὶ παθῶν ἀνώτερος ὁ ἀπαθής· παθητὴ δὲ ἡ σὰρξ καὶ θνητὴ ἀνθρωπίνη φύσις. Κύρ. Ὁμολογοῦμεν καὶ ἡμεῖς ἀπαθὲς τὸ θεῖον, διὰ

δὲ τῆς σαρκὸς κατεδέξατο πάθος· ὅθεν, Χριστοῦ παθόντος σαρκὶ ὑπὲρ ἡμῶν· τὸ δὲ Χριστὸς οὐκ ἀλλότριον θεοῦ ὄνομα· ὁ γὰρ ἀπόστολος Παῦλος φησὶν ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΙΣΤΕΩΣ ΣΥΝΤΟΜΟΣ.

Ποίας θρησκείας εἶ; Α. Χριστιανὸς τυγχάνω. Π. Τί ἐστι χριστιανός; Α. Ὁ κατὰ θεὸν ζῶν καὶ εὐσεβῶς καὶ χρηστῶς πολιτευόμενος. Π. Ἐπὶ τῆς θεολογίας πόσας φύσεις ὁμολογεῖς; Α. Μίαν. Π. Ποίαν ταύτην; Α. Θεότητα. Π. Τί ἐστι θεός; Α. Οὐσία ἀναίτιος αἰτία, ἤτοι παντοδύναμος, παναλκὴς, πάσης αἰτίας καὶ φύσεως ὑπερούσιος. Π. Κατὰ τί διαφέρει ὁ υἱὸς τοῦ πατρός; Α. Κατὰ τὰς ὑποστάσεις, καθ' ὅ ἐστιν υἱὸς γεννητός. Π. Κατὰ τί διαφέρει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον πατρὸς καὶ υἱοῦ; Α. Κατὰ τὰς ὑποστάσεις, καθ' ὅ ἐστιν ἐκπορευτόν. Π. Πῶς πιστεύεις; Α. Πιστεύω εἰς ἕνα θεὸν πατέρα, καὶ εἰς ἕνα υἱὸν τὸν ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντα θεὸν, καὶ εἰς ἓν πνεῦμα ἅγιον παρὰ πατρὸς ἐκπορευόμενον θεόν. Π. Λοιπὸν εἰς τρεῖς θεοὺς πιστεύεις; Α. Μὴ γένοιτο. Π. Ἀλλὰ τρεῖς φύσεις; Α. Οὐχί. Π. Ἰδοὺ τρεῖς θεοὺς ὡμολόγησας, καὶ πῶς λέγεις μὴ γένοιτο; Α. Ἐπὶ τῆς θεότητος τρεῖς ὑποστάσεις ὁμολογῶ καὶ φύσιν μίαν· ἐπὶ δὲ τοῦ Χριστοῦ δύο φύσεις καὶ μίαν ὑπόστασιν. Π. Τί ἐστιν οὐσία; Α. Πρᾶγμα αὐθύπαρκτον, μηδενὸς ἑτέρου δεόμενον πρὸς οἰκείαν σύστασιν. Π. Τί ἐστι φύσις; Α. Τὸ καθολικὸν πρᾶγμα καὶ περιεκτικὸν τῶν ὑπ' αὐτὴν ὑποστάσεων. Ἢ οὕτως· ἀληθὴς ὕπαρξις πράγματος, ὡς εἶναι οὐσίαν φύσιν μορφὴν, ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα.

Π. Πόσας ὑποστάσεις ἐπὶ τῆς θεότητος ὁμολογεῖς. Α. Τρεῖς, πατέρα, υἱὸν, καὶ ἅγιον πνεῦμα. Π. Τί ἐστιν ὑπόστασις; Α. Οὐ-

σία μετά τινων ἰδιωμάτων τῷ ἀριθμῷ τῶν ὁμοειδῶν διαφέρουσα, τουτέστι πρόσωπον ὁμοούσιον τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ὑποστάσεως τοῦ πατρός· πρόσωπα δὲ λέγομεν ἐπὶ θεοῦ ἀσώματα καὶ ἀσχημάτιστα. Π. Τί ἴδιον ἑκάστης τῶν τριῶν ὑποστάσεων, καὶ τί κοινόν; Α. Ἴδιον μὲν πατρὸς τὸ ἀγέννητον, υἱοῦ δὲ τὸ γεννητόν, πνεύματος δὲ ἁγίου τὸ ἐκπορευτόν, κοινὸν δὲ ἡ θεότης καὶ ἡ βασιλεία. Π. Ἐπὶ τῆς οἰκονομίας πόσας φύσεις ὁμολογεῖς; Α. Δύο, μίαν θεϊκὴν καὶ μίαν ἀνθρωπίνην. Π. Τί ἐστι θέλημα θεϊκόν; Α. Τὸ καθαίρειν τοὺς λεπροὺς, ὡς τὸ θέλω, καθαρίσθητι. Π. Τί ἐστιν ἐνέργεια θεϊκή; Α. Τὸ σωθῆναι πάντας ἀνθρώπους καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. Π. Τί ἐστι θέλημα ἀνθρωπικόν; Α. Τὸ αἰτῆσαι ποιεῖν ὃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ γέγονε. Π. Τί ἐστιν ἐνέργεια ἀνθρωπίνη; Α. Τὸ ὁδοιπορῆσαι, τὸ κοπιάσαι, καὶ τὰ τοιαῦτα. Π. Πόσας ὑποστάσεις ἐπὶ τῆς οἰκονομίας ὁμολογεῖς; Α. Μίαν· ὡς εἶναι τὸν αὐτὸν ἕνα υἱὸν θεοῦ καὶ τῆς παρθένου. Π. Κατὰ τί κοινωνεῖ ὁ υἱὸς τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι; Α. Κοινωνεῖ κατὰ τὴν φύσιν τῆς θεότητος αὐτοῦ, καθ᾽ ὅ ἐστι τέλειος θεός· κοινωνεῖ δὲ καὶ τοῖς ἀνθρώποις κατὰ τὴν φύσιν τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ, καθ᾽ ὅ ἐστι καὶ ἄνθρωπος τέλειος.

Π. Τί ἐστι θεός; Α. Εἰ θέλεις γνῶναι τί ἐστι θεός, καὶ πῶς προσκυνεῖται, ἄκουσον νουνεχῶς, καὶ γνώσῃ τὸ ἀληθές· πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος μία βουλὴ, μία σοφία, μία δύναμις· οὐχ ὁ μὲν πρὸ αἰώνων, ὁ δὲ μετὰ αἰῶνας, ἀλλ᾽ ἅμα πατὴρ υἱὸς καὶ πνεῦμα ἅγιον· υἱὸς ἐν τῷ πατρὶ, καὶ πνεῦμα ἐν υἱῷ· συνῆπται γὰρ ἡ φύσις· ὅθεν μία ἡ φύσις καὶ μία ἡ θεότης, διαιρουμένη μὲν εἰς τρία διὰ τὰς ὑποστάσεις, εἰς μονάδα δὲ καταντῶσα διὰ τὸν τῆς οὐσίας λόγον· διὰ τοῦτο καὶ πατέρα λέγοντες, καὶ υἱὸν καὶ πνεῦμα ἅγιον ὁμολογοῦντες, ἕνα θεὸν λέγομεν· τὸ γὰρ θεὸς ὄνομα, κοινόν ἐστι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος· τὸ δὲ πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ ἅγιον πνεῦμα, οὐ κοινὰ ὀνόματα ἀλλ᾽ ἰδίας ἑκάστης ὑποστά-

σεως· ὁ γὰρ πατὴρ οὐ λέγεται υἱὸς, καὶ ὁ υἱὸς οὐ καλεῖται πατὴρ, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον οὔτε πατὴρ οὔτε υἱὸς προσαγορεύεται· θεὸς ἀεὶ ἡ τριὰς ὀνομάζεται. Λέγοντες οὖν τρεῖς ὑποστάσεις ἤτοι πρόσωπα τρία, οὐ λέγομεν τρεῖς οὐσίας, ἢ τρεῖς φύσεις, ἢ θεοὺς τρεῖς, ἀλλ' ἕνα θεὸν, μίαν οὐσίαν ἤτοι φύσιν ὁμολογοῦμεν, ἵνα μὴ ἀρειανίσωμεν· λέγοντες δὲ πάλιν μίαν οὐσίαν ἤτοι φύσιν, οὐ λέγομεν μίαν ὑπόστασιν, ἵνα μὴ σαβελλίσωμεν, ἀλλὰ τρεῖς ὑποστάσεις, τρία πρόσωπα ἐν μιᾷ θεότητι, οὐσίαν μίαν καὶ φύσιν πρεσβεύομεν. Π. Τί ἐστι θεὸς; Α. Θεός ἐστι ἀθεώρητος οὐσία, ἀκατάληπτος νοῦς, ἀμήχανον κάλλος, ἀόρατον μέγεθος, ἀκατάληπτος φύσις, ἀπερινόητος δόξα. Π. Τί ἐστιν υἱὸς; Α. Υἱός ἐστιν ἄρρητον γέννημα, ἀνυπέρβλητος νοῦς, ἀπαράλλακτος οὐσία, χαρακτὴρ ἐνυπόστατος. Π. Τί ἐστι πνεῦμα; Α. Πνεῦμά ἐστὶ νοερὸν καὶ ἁπλοῦν καὶ λεπτὸν σαφὲς καὶ τρανὸν ἀπήμαντον ἀμόλυντον μονογενὲς καὶ παντεπίσκοπον· εἰκὼν τοῦ πατρὸς ὁ ἥλιος, ἀκτὶς ἡλίου ὁ υἱὸς, θέρμη τῆς ἀκτῖνος τὸ πανάγιον πνεῦμα· καὶ οὕτως ἥλιος ὁ πατὴρ, ἀκτὶς ὁ υἱὸς, αἴγλη πυραυγὴς τὸ πανάγιον πνεῦμα· καὶ ὥσπερ ὁ ἄρτος ὃν ἐσθίομεν ἐκ τριῶν ὑποστάσεων συνέστηκε, σίτου, ὕδατος, καὶ πυρὸς, γνωριζόμενος, τοιούτῳ δεῖ τρόπῳ ἐννοεῖν καὶ περὶ τῆς ἑνιαίας τρισυποστάτου θεότητος, φύσις καὶ οὐσία καὶ μορφὴ, ὁμοῦ ἡ αὐτή ἐστιν ὑπόστασις, καὶ πρόσωπον ταυτόν ἐστι· καὶ ἡ μὲν οὐσία ἤτοι φύσις τὸ κοινὸν χαρακτηρίζει, ἡ δὲ ὑπόστασις ἤτοι πρόσωπον τὸ ἴδιον ἑκάστης σημαίνει· ὡς ἐπὶ ἀνθρώπων φέρε εἴπωμεν, Πέτρος καὶ Παῦλος μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς εἰσὶ φύσεως, ὑποστάσεων δὲ διαφόρων· καὶ κοινωνοῦσι μὲν ἀλλήλοις κατὰ τὴν φύσιν, διαιροῦνται δὲ κατὰ τὰς ὑποστάσεις ἤτοι πρόσωπα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΤΙΝΕΣ.

I. ῬΟΥΦΩι ΕΠΙΣΚΟΠΩι ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (1).

Ἀκόλουθον ἅπαντα τὰ ταῖς ἐκκλησίαις χρήσιμα, καὶ τὰ ἀνακύπτοντα καθ' ἡμέραν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀνακοινοῦσθαι τῇ σῇ ὁσιότητι, ἵνα μὴ θρῦλοι τινὲς ἕτερα ἀνθ' ἑτέρων λέγοντες ἐκταράσσουσι τοὺς αὐτόθι θεοσεβεστάτους ἐπισκόπους· γεγράφασι τοίνυν οἱ ἐκ τῆς ἀνατολῆς τὴν κοινωνίαν ἀπαιτοῦντες, καὶ πίστιν ἑαυτῶν ἐναργῆ καθιστῶντες, καὶ λέγοντες ἐναργῶς καὶ θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον, καὶ ὅτι εἷς ἐστὶν υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς, καὶ πρὸ παντὸς αἰῶνος ἐκ πατρὸς ἀποῤῥήτως γεγεννημένος, καὶ ἐν τελευταίοις ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ἐκ γυναικὸς, καὶ ὅτι ἓν αὐτοῦ πρόσωπον, καὶ οὐ δύο· εἶτα ὑποκατιόντες, ἕτερον προστιθέασιν ὅ τινας ἐτάραξεν τῶν οὐ σφόδρα συνιέναι δυναμένων, καὶ ἐνομίσθησαν οὐ πάντη τῶν Νεστορίου καθαρεύειν φλυαριῶν· ταῦτα μοι γέγραφεν ὁ κύριός μου ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἀκάκιος τῆς Μελιτηνῆς· καὶ ἦν ἀναγκαῖον ἐπιστολὴν συνθῆναι μακροτέραν, καὶ διερμηνεῦσαι τὰς φωνὰς τῶν ἐκ τῆς ἀνατολῆς, ἐφ' αἷς ἐσκανδαλίσθησαν τινὲς· πέπομφα τοίνυν τὸ ἶσον τῆς ἐπιστολῆς, ἵνα κἂν εἴ τινες τῶν αὐτόθι τὰ ἶσα παθόντες εὑρεθεῖεν, ἔχοιεν ἐγκύπτοντες εἰδέναι τὸ ἀληθὲς· οἶδα δὲ καὶ τοῦτο ποιήσας περιττῶς, ἀρκούσης ἅπαξ τῆς σῆς τελειότητος πρὸς τὸ πάντα δύνασθαι διατρανοῦν, καὶ τοῖς ἀμαθείᾳ κεκρατημένοις τὸ τῆς ἐνούσης αὐτῆς συνέσεως ὄφελος ἐνεργάσασθαι.

(1) Rufi thessalonicensis, et ad eum litterarum quarumdam, mentionem facit Cyrillus in epistola ad Iohannem antiochenum opp. T. V. part. II. pag. 43.

Η. ΤΩι ΑΥΤΩι.

Διὰ τὴν τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνην, καὶ τὸ μὴ ἀλλήλων αὐτὰς ἀπονοσφίζεσθαι πρὸς διχονοίας, αἱ συγκαλαβάσεις οὐκ ἀκερδεῖς· εἰκὸς γάρ τινας οὐ δεχθένλας εἰς κοινωνίαν, ἐξ ἀκηδείας ἐφ' ἕτερόν τι καὶ ἀβουλήτως ἐλθεῖν· ἢ γὰρ αἱρέσεις τίκτονται καὶ ἀκολουθοῦσι σχίσμαλα, ἢ καὶ θόρυβοι διηνεκεῖς, οὐκ ἀνεχομένων τοῦ ἐπιτιμᾶσθαι μακρὰ τῶν εἰωθότων· τοῦτο συνεωρακὼς ἠσμένισα σφόδρα ἐπιδραμόντων τῶν ἐκ τῆς ἀνατολῆς, καὶ ζητησάντων τὴν κοινωνίαν, καὶ μάλισλα ὅτι καὶ γέγονεν εὐαφόρμως, τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου βασιλέως γράψαντος περὶ τούτου· γέγονε γὰρ ἀναγκαία φροντὶς τῇ γαληνότητι αὐτοῦ τῶν ἐκκλησιῶν ἡ ὁμοψυχία. Τοῦτο σκοπήσασα καὶ ἡ σὴ τελειότης, τὰ ἑαυτῇ πρᾶξαι πρέποντα βουλήθητι, καὶ ὅσα πρὸς λυσιτελείαν ὁρᾷ τῶν αὐτόθι τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν. Γέγραφα τοίνυν περὶ τοῦ πράγμαλος, ἐννοήσας τὸ συμφέρον· καὶ τῆς σῆς ἐσὶὶ τελειότηλος τὸ ἐπιθεῖναι πέρας· ἄμεινον γὰρ μετανοοῦντας δέχεσθαι, ἢ γοῦν ἀπαναισχυντήσαντας προσλεθῆναι τῷ μέρει τῶν τὰ Νεσλορίου φρονεῖν ἑλομένων· ἐπειδὴ δὲ πάνσοφός τε καὶ παντέλειος ὢν, ἐκέλευσας πεμφθῆναι τινὰ τῶν ἐμῶν πονηματίων, καὶ ψελλιζούσης ἀνέχῃ γλώτλης, ἐθάρσησα πέμψαι τέως βιβλία τέσσαρα, πολὺν ἔχονλα λόγον περὶ τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν οἰκονομίας ἐκ τῶν παλαιῶν γραμμάτων· προσλέθηκα δὲ καὶ ὃ γέγραφα καλὰ τῶν Νεσλορίου δυσφημιῶν· ἀποχρόνλως δὲ τῆς σῆς τελειότηλος ἐχούσης πρὸς τὸ καὶ ἡμᾶς δύνασθαι, καὶ τοὺς αὐτόθι ἅπαντας ὠφελεῖν, ὡς ἐξ ἀγάπης εἰς τοῦτο παρῆλθον· ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπανορθώσας εἴ τι παρώπται, καὶ τοῖς ἄλλοις τῶν ἀδελφῶν ἐμφανίσαι καταξίωσον· ἔχει δὲ τὰ βιβλία οὕτως· περὶ τῶν εἰς τὴν γένεσιν βλίον ἓν· περὶ τῆς ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνήσεως βι-

βλία δύο· πρὸς τὰ Θεοδωρήτου καὶ Ἀνδρέου (1) εἰς τὰ κεφάλαια· περὶ τῆς σαρκώσεως βιβλίον ἓν κατὰ Νεστορίου δυσφημιῶν.

III. ΑΜΦΙΛΟΧΙΩι ΕΠΙΣΚΟΠΩι ΣΙΔΗΣ. (2)

Οἶδα μὲν ὅτι πανσύνετος οὖσα ἡ σὴ θεοσέβεια, οὐδὲν ἄμεινον ἡγήσεται φιλίας καὶ ἀγάπης τῆς πρὸς ἀδελφούς· εὐτεχνὲς δὲ πρᾶγμα ἡγήσεται τὴν ἐφ' ἅπασι τοῖς δρωμένοις ἀρίστην οἰκονομίαν· διὸ δὲ γράφω τὰ φίλα τῇ σῇ θεοσεβείᾳ, καὶ ὅσα δρᾶν οἶδεν ἀπαστῶν· ὥστε δῆλον ὅτι μὴ μεγάλαις ἄγαν ἀκριβολογίαις κεχρῆσθαι κατὰ τῶν ἐθελόντων μεταγινώσκειν, καὶ καταλιπεῖν τὴν τῶν Μεσσαλιστῶν, ἤτοι Εὐχητῶν, ἀνοσιωτάτην αἵρεσιν, προστρέχειν δὲ τοῖς ὀρθοῖς τῆς ἐκκλησίας δόγμασιν· ἀρκεῖ γὰρ τοῖς εἰς τοῦτο βαδίζουσιν ὁμολογεῖν ὅτι ἀναθεματίζω τὴν τῶν Μεσσαλιτῶν, ἤγουν Εὐχιτῶν, αἵρεσιν· ὁ δὲ σφόδρα λεπτῶς καὶ μετὰ τοῦτο προτείνων αὐτοῖς, ἔσθ' ὅτε καὶ ἐκ βιβλίων ἀναγνώσματα, θορυβεῖ τὸν οὐκ ἔχοντα πολλὴν ἀκρίβειαν εἰς νοῦν· ἰδιῶται γάρ εἰσιν οἱ πολλοὶ, καὶ οὐχ' οὕτω νοεῖν δύνανται, ὥστε πάντως καταγινώσκειν τῶν καταγνώσεως ἀξίων· ἀρκεῖ τοίνυν ἀναθεματίζειν αὐτοὺς τὴν αἵρεσιν, καὶ μὴ προτεινέσθωσαν πάντως ὀνόματα, ἵνα μὴ τὸ τινῶν ἐξ ἰδιωτίας φιλόνεικον ἀποστήσῃ πολλάκις αὐτοὺς καὶ τοῦ βούλεσθαι δοξάζειν ὀρθῶς· καὶ ταῦτα γράφω οὔ τισι χαριζόμενος, ἀλλ' εἰδὼς ὅτι καλὴ μᾶλλον ἐν τούτοις ἡ οἰκονομία· τὸ γὰρ ἀκριβὲς ὡς ἐπίπαν θορυβεῖ πολλοὺς καὶ τῶν νουνεχεστάτων.

IV. ΜΑΞΙΜΩι ΔΙΑΚΟΝΩι ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ.

Κεκόμισται πάλιν τὰ παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας γράμματα διὰ τοῦ ἀγαπητοῦ μονάζοντος Παύλου, καὶ ἥσθην ἄγαν ἐντυχὼν αὐ-

(1) Confer Anastasii presbyteri eclogas a me editas p. 8.

(2) Amphilochii sidensis fragmentum recitatur a Leontio hierosolymitano, quem ego nuper edidi, p. 136.

τοῖς, τόν τε ζῆλον ἐπέγνων ἀκμάζοντα· καὶ νῦν ὃν ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς πίστεως ἐποιήσω μὲν ἀεὶ, ἔχεις εἰς τὸ μέλλον· γέγραπται γὰρ ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν, ἐπιτελεσάτω· καταλαβόντος δὲ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου Πρεσεντίνου, καὶ διδάξαντος τινὰ, γέγραφα ἅπερ ἦν εἰκὸς πρὸς τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην, καὶ πρὸς οὓς ἠθέλησεν ἀρχιμανδρίτας· καὶ τὴν τῶν γραφέντων δύναμιν ἡ σὴ εὐλάβεια γνώσεται, αὐταῖς ἐντυχοῦσα ταῖς ἐπιστολαῖς· πλὴν ἐκεῖνο φημὶ· τῆς μὲν γὰρ σῆς εὐλαβείας ἔργον ἦν τὸ μηδένα τῶν ἐχόντων ὑποσκάζουσαν τὴν διάνοιαν, ἢ εἰς κοινωνίαν δέχεσθαι, ἢ εἰς ἀγάπην τὴν ἐν Χριστῷ· ἡ δὲ τῶν ἐνεστηκότων πραγμάτων φύσις, καὶ οὐχ' ἑκόντας ἡμᾶς ἐσθ' ὅτε παραβιάζεται καὶ τῶν παρὰ σκοπὸν καὶ γνώμην ἀνέχεσθαι· συνορῶ γὰρ ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης οἰκονομίας δεῖται πολλῆς, ἵνα τοὺς ἀφηνιῶντας κερδάνῃ· αἱ γὰρ σκληραὶ πολλάκις ἀντιτυπίαι πολλοὺς ἐκβάλλουσιν ἀπαναισχυντήσαντας· καὶ ἄμεινον κολακίαις μᾶλλον ὑποφέρειν τοὺς ἀνθεστηκότας, ἢ γοῦν τῇ τῆς ἀκριβείας ἰσχνότητι λυπεῖν· ὥσπερ γὰρ εἰ τὸ σῶμα αὐτοῖς ἀῤῥωστήσειεν, χεῖρά που πάντως ὀρέξαι χρὴ, οὕτω πεπονθυίας τῆς ψυχῆς δεῖ τινὸς οἰκονομίας, οἷα φάρμακον προσφερομένης αὐτοῖς· κατὰ βραχὺ γὰρ ἥξουσι καὶ αὐτοὶ πρὸς εἰλικρινῆ διάθεσιν· καὶ αὗται εἰσὶν αἱ ἀντιλήψεις καὶ κυβερνήσεις, ἃς ὁ μακάριος ὠνόμασε Παῦλος. Μὴ παραιτέσθω τοίνυν ἡ σὴ θεοσέβεια, κἂν μὴ λίαν ἀκριβῶς διοικούμενα τὰ πράγματα βλέπῃ κατὰ τὸν ἐνεστηκότα μάλιστα καιρόν· οὐ γὰρ θέλομεν τεμεῖν ἀλλὰ συνάψαι, τοῖς τοῦ σωτῆρος ἑπόμενοι λόγοις· οὐ γὰρ χρείαν ἔχουσιν, φησὶν, οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· εἰ καὶ ὅτι, καθ' ἃ πάλιν αὐτὸς φησὶν, οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ

ΕΚΛΟΓΑΙ (1).

Ἐκ τοῦ πέμπτου βιβλίου τῶν ὑπομνημάτων τῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον.

Μετὰ δὲ τοῦ χαρίσασθαι τὴν ἐκ φιλαγάθου θελήματος ῥοπὴν, καὶ τὴν διὰ χειρὸς ἁφὴν προσεπιδίδωσιν, ἵνα μάθωμεν ἡμεῖς ὡς ἐνεργὸν εἰς κάθαρσιν ἐστὶ τὸ ἅγιον αὐτοῦ σῶμα, καὶ τῇ θείᾳ βουλήσει συμπαραλαμβάνεται χρειωδέστατα πρὸς τὸν εἰς ἡμᾶς ἁγιασμόν· κάθαρσις γὰρ ἡ ἐν πνεύματι τελεῖται δι᾽ ἁγιασμοῦ, ὃν τὸ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐντίθησι σῶμα, τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτῷ λόγου φοροῦν τὴν ἐνέργειαν. (1)

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Τεθεράπευκεν γὰρ ὡς θεὸς, τῆς ἰδίας χειρὸς τὴν ἁφὴν τῇ κειμένῃ δωρούμενος· καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν; ἵνα τῇ ἰδίᾳ φύσει, τῇ τῆς θεότητος λέγω, ἰσοσθενοῦν ἀποδείξῃ τὸ ἴδιον σῶμα, κατά γε τὴν ἐν τοῖς νοσοῦσιν ἐνέργειαν· σῶμα γὰρ ἐστὶν οὐκ ἀνθρώπου τινὸς, ἀλλ᾽ αὐτοῦ τὰ πάντα κατορθοῦντος καὶ ἰσχύοντος λόγου.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Λόγῳ τοιγαροῦν ἐνεργὴς ὁρᾶται πάλιν· καὶ ποτὲ μὲν οὗτος, ποτὲ δὲ ἐκεῖνος θαυματουργεῖ· δεικνὺς ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα τὸ ληφθὲν παρ᾽ αὐτοῦ, δι᾽ ἡμᾶς ἐνεργόν ἐστι καθ᾽ ἑαυτὸ, διὰ τὸν ἐνοικοῦντα λόγον καὶ ὁ λόγος δὲ οὐδὲν ἧττον, καὶ εἰ μὴ σωματικῶς ἐπάφωτο τινῶν.

(1) Has ego eclogas sumpsi ex codice vaticano, in quo extant χρήσεις Monophysitarum, qui sibi patrum quoque orthodoxorum suffragia vi vindicabant. Alia quaedam Cyrilli ex commentariis in Matthaeum fragmenta edidi cum Anastasio presbytero de incarnatione Coll. vat. T. VII. p. 125. 126.

(2) Confer Nicetae catenam in Matth. ed. Corder. T. II. p. 295.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Ἦλθεν μὲν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καθ' ἃ γέγραπται· ἦλθεν δὲ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων· καὶ τὴν τούτου αἰτίαν, ὡς ἂν οἷόν τε, ὧδί εἰπεῖν πειράσομαι· γέγονε μὲν γὰρ ἄνθρωπος ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, καὶ πάντα πεφόρηκε τὰ ἡμέτερα, δίχα μόνης ἁμαρτίας· ἀλλ' ἔν γε ταῖς κατὰ σῶμα κινήσεσι φυσικαῖς, τῆς ἐξ ἔθους ἡμῖν χαλιναγωγίας, πόνου τε φημὶ καὶ νηστείας, πῶς ἂν ἐδεήθη, καίτοι κατὰ φύσιν ὑπάρχων θεὸς, ὁ καὶ κρείττων ἁμαρτίας, καὶ τῇ παρ' ἑαυτοῦ χάριτι καὶ τὰ ἐν ἡμῖν καταραΐζων πάθη, νεκρὰν δὲ καὶ ἄπρακτον ἀποφαίνων καὶ τὴν ἐν ἡμῖν τοῦ σώματος ὄρεξιν, εἰ καὶ διακέοιτό πως εἰς ἐκτόπους ἡδονάς; κατεσκήνωσεν γὰρ ἐν ἡμῖν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, καὶ ἰδίαν ἐποιήσατο σάρκα τὴν ἀνθρωπίνην, ἵν' ἐπειδήπερ ἀτίθασός τις αὐτὴν ὁ τῆς ἁμαρτίας κατεληΐζετο νόμος (τετύραννηκε γὰρ ἐν τοῖς μέλεσι τῆς σαρκὸς ἀντιστρατευόμενος τῷ νόμῳ τοῦ νοὸς, καὶ αἰχμαλωτίζων εἰς τὰ οἰκεῖα) καταργήσει τοῦτον δι' ἑαυτοῦ· καὶ ἐν πρώτῃ νεκρώσας τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ, παραπέμψῃ λοιπὸν τῆς ἐπὶ τούτῳ χάριτος τὴν μετάδοσιν εἰς ἡμᾶς, ἅτε δὴ καὶ ὄντας ὁμογενεῖς κατά γε τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν· ἀπαρχὴ γὰρ ἡμῶν Χριστὸς, δεύτερος Ἀδὰμ χρηματίσας μετ' ἐκεῖνον τὸν ἐν ἀρχαῖς· καὶ πρῶτος ἄνθρωπος πέφηνεν ἐπὶ γῆς, χοϊκὸς μὲν οὐκέτι, θεῖος δὲ μᾶλλον καὶ ἐπουράνιος, ἁμαρτίαν οὐκ εἰδώς· δι' ὃ καὶ μόνος ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος. Ἀναμορφουμένης τοιγαροῦν ἐν πρώτῳ Χριστῷ πρὸς τὸν ἐν ἀρχαῖς ἁγιασμὸν τῆς ἡμετέρας φύσεως, ἐνδοιαζέτω μηδεὶς ὡς εἰς ἅπαν ἤδη τὸ ἀνθρώπινον ἐξετείνετο γένος ἡ τῆς ἀναμορφώσεως χάρις· οὐ γὰρ ἑαυτὸν ἀνεμόρφου θεὸς ὢν ὁ λόγος, καὶ τῆς τοῦ πατρὸς ἰδιότητος ἀπαραποίητος χαρακτὴρ, ἀλλ' ἡμεῖς ἦμεν σὺν αὐτῷ πρὸς θεὸν ἀναμορφούμενοι διὰ τοῦ καὶ ὑπὲρ φύσιν ἁγιασμοῦ, νεκρουμένου λοιπὸν ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας. Ἦν οὖν σφόδρα τῶν ἀτόπων μὴ οὐχὶ μᾶλλον τῇ τῆς θεότητος ἐνεργείᾳ τὰ ἐν τῷ σώματι τοῦ Χριστοῦ καταναρκοῦσθαι πάθη, συναθλεῖν δὲ ὥσπερ αὐ-

τῷ τὴν νηστείαν, εἰς τὸ καθάπερ ἐκ βίας καὶ ἀνάγκης τὴν σάρκα καταξηραίνειν· ποῦ γὰρ ἡ τοῦ ἐνοικοῦντος Θεοῦ λόγου δύναμις, εἰ καθάπερ ἐφ' ἡμῶν πόνοις καὶ νηστείᾳ τὰ πάθη κατηυνάζετο;

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ζ̄ βιβλίου τῶν ὑπομνημάτων τῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον, εἰς τὸ ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ.

Οὐκοῦν ᾗ μὲν ἐστὶ θεὸς, τὸ ἐπὶ τοῖς ἔθνεσιν εἰργάζετο κρίμα, συγκατανεύοντος τε καὶ ἐνεργοῦντος δι' αὐτοῦ τὰ πάντα τοῦ πατρὸς· ᾗ δὲ νοεῖται καθ' ἡμᾶς διὰ τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν, ἤτοι τελείως τὸ τῆς ἀνθρωπότητος σχῆμα, τὰς ὑπερικετείας ἀνατ'-θησι τῷ πατρί.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ῥητὸν, εἰ δὲ ἐν πνεύματι Θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια.

Σκανδαλιστέον οὐδαμῶς εἰ καὶ διαπύθοιτό τις τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ διαβεβαιουμένου καὶ φάσκοντος ἐν πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια· μὴ γὰρ δέ σε θορυβείτω λέγων ὁ υἱὸς ἐνεργεῖν ἐν πνεύματι· καταλογίζου δὲ μᾶλλον τίς ἂν ἄρα καὶ ἐν τίσιν τὸ τηνικάδε τὰ τοιαῦτα φησίν· ἦν μὲν γὰρ ἐν σαρκὶ δι' ἡμᾶς· αὐτὸ δὴ τοῦτο καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος οὐκ ἐν δόξῃ τῇ θεότητι καὶ αὐτῷ πρεπούσῃ φυσικῶς, ἀλλὰ τῆς ἡμετέρας φύσεως τὸ σμικροπρεπὲς καὶ τὸ ταπεινὸν τοῦτο περικείμενος σχῆμα· διὰ τοῦτο φησὶν ἐνεργεῖν ἐν πνεύματι θεοῦ· καὶ γάρ τοι κατὰ τὸ ἀληθὲς οὐ σαρκὸς ἐνεργείᾳ φυσικῇ καὶ ἀνθρωπότητος δυνάμει παραλύει τὸν σατανᾶν καὶ κατισχύει τοῦ βεελζεβούλ· ἐπεὶ διδασκέτω τίς, εἰ βούλεται, τί τὸ κωλύον τοῖς ἐθέλουσι προκεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν τὴν κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων, εἰ τοῦτο ἐνεργεῖ σαρκὸς φύσις; πάντες γὰρ ἐσμὲν ἐν σαρκὶ, καὶ εἷς κατὰ πάντων ὁ τῆς ἀνθρωπότητος λόγος· ἀλλ' οὔτε σαρκὸς ἔργον ἰδικῶς, οὔτε μὴν ἀνθρωπότητος τὸ κατισχύσαι πνευμάτων, ἐπεὶ μὴ πάντες ἰσχύουσιν, ἐνεργείας δὲ μᾶλλον ὁρᾶται κατόρθωμα τῆς διὰ πνεύματος.

Οὐκοῦν ἀληθὲς εἴρηκεν ὁ σωτὴρ καθ' ὃ νοεῖται σὰρξ καὶ ἄνθρωπος, ὅτι πνεύματος ἔργον ἦν, καὶ οὐχὶ διὰ τῆς σαρκὸς, ἤγουν ἀνθρωπότητος, ἡ κατὰ τῶν δαιμόνων ἰσχύς· ἅγιον μὲν γὰρ ὁμολογουμένως ἐστὶν τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, καὶ πᾶσαν ἔχον κατὰ πάσης νόσου τὴν δύναμιν· ἀλλ' ἦν τε καὶ ἐστὶν ἅγιον, οὐκ ἐπείπερ ἁπλῶς νοεῖται σὰρξ, ἐν μόνοις οὖσα τοῖς ἰδίοις λόγοις, ἀλλ' ὅτι ναὸς ἐστὶ τοῦ κατοικοῦντος ἐν αὐτῇ θεοῦ λόγου, ἁγιάζοντός τε τὴν ἰδίαν σάρκα διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος· ἔφη γοῦν αὐτὸς πρὸς τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα τὰς διαλέξεις ποιούμενος ὑπὲρ αὐτῶν, ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτὸν, ἵνα ὦσι καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι εἰς ἕν.

Καὶ μεθ' ἕτερα.

Ἀνθ' ὅτου δὴ τὴν μετὰ σαρκὸς οἰκονομίαν οὐ καταπεπλῆχθαι φησὶν, διὰ τί μὴ θαυμάζετε τὸν καθ' ἡμᾶς γενόμενον ἄνθρωπον, ἵνα ὅπερ ἔχει φυσικῶς ὡς θεὸς, λαβὼν δι' ἡμᾶς ὡς ἄνθρωπος, φημὶ δὲ τὸ πνεῦμα, παραπέμψῃ καὶ εἰς ἡμᾶς τὴν χάριν; ζημιωθεῖσα γὰρ ἡ φύσις τὴν τοῦ πνεύματος χάριν διὰ τὴν ἐν ἀρχῇ παράβασιν, πεπλούτηκε πάλιν αὐτὴν διὰ πρώτου τε καὶ ἐν πρώτῳ Χριστῷ· πέφηνε γὰρ οὐράνιος ἄνθρωπος καὶ δεύτερος Ἀδὰμ ἀνακτίζων ἑαυτῷ τὴν φύσιν εἰς καινότητα ζωῆς· ἔχοντος τοίνυν ἀεὶ τὸ ἴδιον πνεῦμα Χριστοῦ, καθ' ὃ νοεῖται καὶ ἔστι θεὸς κατὰ φύσιν, λεγομένου τε λαβεῖν ᾗ γέγονεν ἄνθρωπος, ἔφθασεν ἐφ' ἡμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· τὸ γὰρ μετόχους γενέσθαι τοῦ πνεύματος, οὐδὲν ἕτερον ἂν εἴη λοιπὸν, ἢ μετασχεῖν βασιλείας θεοῦ.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ

εἰς τὸ ῥητὸν, καὶ ὃς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἀφεθήσεται αὐτῷ.

Ἄῤῥητον ἔχων τὴν ἐκ θεοῦ πατρὸς γέννησιν, διά τε τοῦτο ὑπάρχων θεὸς κατὰ φύσιν ὁμογενὴς, τὴν ἀνθρώπειαν ὑπέδυ μορφὴν, καὶ γεγένηται καθ' ἡμᾶς ἐκ γυναικὸς, καὶ γέγονεν ὑπὸ νόμον, καίτοι τοῦ νόμου κύριος ὢν, καὶ κεχρημάτηκεν δοῦλος ὁ πάντα ὑπὸ πόδας ἔχων καὶ ταῖς ἀνωτάτω δυνάμεσιν ἐποχούμενος·

καὶ καθίκετο μὲν ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ, δύναμιν μὲν ἔχων τὴν αὐτῷ πρεπωδεστάτην, κατακρύπτων δ' οὖν ὅμως τῆς ἰδίας φύσεως ἀξίωμα ταῖς ἀνθρωπίναις σμικροπρεπείαις, καὶ τῇ τῆς σαρκὸς περιβολῇ· κενώσεως γὰρ ἦν καιρὸς, καὶ τῆς τοῦ δούλου μορφῆς τὸ καθ' ἡμᾶς ἐδεῖτο μυστήριον, ἵνα καὶ τὸν τίμιον ὑπὲρ ἡμῶν ὑπομείνῃ σταυρὸν, καὶ τῷ θανάτῳ τῆς ἰδίας σαρκὸς τῶν ἁπάντων κτείνῃ θάνατον· ἀναγκαία τοιγαροῦν ἡ κένωσις, καὶ ὁ τῆς ἀδοξίας καιρὸς τῆς διὰ τὴν σάρκα· καὶ ἦν διὰ τοῦτο παρὰ πολλοῖς ἀσυμφανὲς τὸ μυστήριον.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Εἶτα πῶς ἔτι νοηθείη ἂν καλά γε τὸν εἰκότα λογισμὸν φυσικὸν ἐν ἡμῖν ἢ τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ φαῦλον, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἐθελούσιον καὶ ἐν προαιρέσει τῇ ἑκάστου κείμενον; εἴπερ οὔσης μιᾶς τῆς ἀνθρώπου φύσεως, καὶ ἕνα κατὰ παντὸς τοῦ γένους ἐχούσης ὅρον, οἱ μὲν εἰσὶν ἀγαθοὶ τὴν ἕξιν, πονηροὶ δὲ ἕτεροι· διαφέρειν δὲ οὐδαμῶς ἡ ἀνθρώπου φύσις ὡς πρὸς ἰδίους ὁρᾶται λόγους, οὐδὲ μαχομένην ἔχει τοῖς ἑαυτῆς ἰδιώμασι τὴν κατασκευήν.

Τοῦ αὐτοῦ.

Πόλιν δὲ οἰκείαν ὁμολογεῖ τὴν Ναζαρὲτ, ὡς πεποσωμένος διὰ τὸ σῶμα, καὶ διὰ μόνην τὴν σάρκα μετρούμενος, καί τοι κατὰ φύσιν ἀμέτρητος ὢν ὡς Θεός· ἐπειδὴ γὰρ ἐν ταυτῷ Θεός τε ἐστὶ καὶ ἄνθρωπος, ποτὲ μὲν ᾗ λόγος ἐστὶν ἐκ πατρὸς ἀναλάμψας, ὅλος ὡς τοῦτο ὑπάρχων νοεῖται μετὰ σαρκός· ποτὲ δὲ πάλιν ᾗ γέγονεν σὰρξ, καίτοι κατὰ φύσιν ὑπάρχων λόγος, καὶ ἐν ταυτότητι τῆς ἰδίας φύσεως ἐρηρισμένος, νοεῖται πάλιν ὡς ὅλος ὢν ἄνθρωπος· ὡς καὶ τοὺς τῆς Θεότητος αὐτῷ κατὰ φύσιν ἐναρμόζεσθαι λόγους, ὡς ἀσάρκῳ μετὰ σαρκός· καὶ τοὺς τῆς ἀνθρωπότητος, ὡς οὐκ ἔχοντι κατὰ φύσιν τὰ τῆς θεότητος ἴδια, καὶ εἰ Θεὸς κατὰ φύσιν ἐστίν· οὐκοῦν ᾗ μὲν νοεῖται Θεὸς, οὐδένα τῆς καταπαύσεως ἔχει τόπον· ἀνωτέρω γὰρ τόπου καὶ περιγραφῆς καὶ μέτρου καὶ σχήματος· ᾗ δὲ νοεῖται καθ' ἡμᾶς ἀνθρω-

πος, δῆλον ὅτι μετὰ σαρκὸς καὶ ἐν τόποις ἐστὶ καὶ πόλιν ἰδίαν ἐσχηκέναι λέγεται.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ
ἐν τῷ περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἱερέως.

Τίς γὰρ ἂν οὐκ ἐξέστη θάνατον βλέπων πλεονεκτούμενον, καὶ οὐχὶ θεῖάν τινα καὶ ἄῤῥητον δόξαν τὴν πλεονεκτοῦσαν ὁρῶν, ὅσον ἧκεν εἰπεῖν εἰς αἴσθησιν τὴν ὀμμάτων; ἀλλ' ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον δηλαδὴ κατ' οὐδὲν τὸ παράπαν ἡμῶν διαφέροντα, κατά γε τὸ ὁρώμενον, εἰς τὴν τῆς σαρκὸς ἀδοξίαν τὲ καὶ φύσιν.

Ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Ἑβραίους
ἐπιστολῆς. (1)

Καὶ οὐ δεῖ φαμὲν ἀνάχυσιν ὥσπέρ τινα συμβῆναι περὶ τὰς φύσεις, ὡς μεταστῆναι μὲν τὴν τοῦ λόγου φύσιν εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου τυχὸν· ἀλλ' οὐδὲ αὐτὴν ἀνθρωπίνην εἰς τὴν αὐτοῦ· νοουμένης δὲ μᾶλλον καὶ ὑπαρχούσης ἑκατέρας ἐν τῷ τῆς ἰδίας φύσεως ὅρῳ, πεπράχθαι φαμὲν τὴν ἕνωσιν, ἐνοικήσαντος τοῦ λόγου σωματικῶς τῷ ἐκ παρθένου ναῷ.

Ἐκ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας.

Ὅρα τοίνυν καὶ ἐν δυσὶ τοῖς χειμάροις τὸν ἕνα Χριστὸν, τουτέστι θεὸν ἐνανθρωπηκότα, καὶ ἀποθνήσκοντα μὲν σαρκικῶς ὑπὲρ ἁμαρτίας, ἵνα τῷ ῥαντισμῷ τοῦ ἰδίου αἵματος ὅλην ἁγιάσῃ τὴν ἐκκλησίαν, μεμενηκότα δὲ πάλιν ἀπαθῆ θεϊκῶς.

Ἐκ τοῦ β τόμου τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας.

Ἀποδιϊστάντες γὰρ ἀλλήλων τὰς δύο φύσεις καὶ ἀναμέρος ἡμῖν ἑκατέραν ἀσυναφῆ θατέρᾳ δεικνύντες, ἐν μόνοις προσώποις φασὶ γενέσθαι τὴν ἕνωσιν· καὶ ὡς ἔν γε ψιλῇ συναινέσει καὶ ταυτοβουλίᾳ καὶ θελημάτων ῥοπαῖς, κατ' ἐκεῖνό που τὸ ἐν ταῖς

(1) Sequentia fragmenta ex codice vaticano pervetere sumpsi, in quo est opus graecum Leontii contra Nestorium et Eutychetem, latine tantummodo in antiquis Canisii lectionibus editum, sed graece postea a me divulgandum. Placet interim his graecis fragmentis Cyrilli opera augere.

πράξεσι τῶν ἁγίων ἀποστόλων γεγραμμένον, τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία.

Ἐκ τοῦ προσφωνητικοῦ πρὸς Ἀλεξανδρεῖς.

Εἰ γὰρ κέκρανται αἱ δύο φύσεις εἰς μίξιν μίαν, ἑτεροούσιαι τυγχάνουσαι, οὐδ᾽ ὁποτέρα σώζεται, ἀλλ᾽ ἀμφότεραι συγχυθεῖσαι ἠφανίσθησαν.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Καὶ λέλυται ὁ ναὸς ἐν τῷ καιρῷ τῆς τριημέρου ταφῆς βουλομένου αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἀνέστησεν αὐτὸν· καὶ ἡνώθη αὐτῷ ἀῤῥήτῳ καὶ ἀφράστῳ λόγῳ, οὐ κεκραμένος ἐν αὐτῷ ἢ ἀποσεσαρκωμένος, ἀλλὰ ὑποσώζων ἐν ἑαυτῷ τῶν ἑτεροουσίων ἀσύγχυτον τὴν ἰδιότητα.

Ἐκ τῶν κατὰ κεφάλαιον σχολίων.

Θεὸς γὰρ ὢν κατὰ φύσιν ὁ λόγος, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γεγόνεν, εὑρέθη δὲ καὶ σχήματι ὡς ἄνθρωπος, ἵνα ὑπάρχων εἷς, ἐν ταυτῷ νοῆται τὸ συναμφότερον, οὔτε ψιλὸς ἄνθρωπος, οὔτε μὴν ἀνθρωπότητος δίχα καὶ σαρκὸς λόγος. (1)

(1) Confer decimum ex capitulis a me editis de incarnatione.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ

ΟΜΙΛΙΑ

Λεχθεῖσα ἐν τοῖς τοῦ ἁγίου βαπτιστοῦ Ἰωάννου, φαρμουθὶ κη ἰνδικτίωνος ια περὶ τῆς γενομένης ὁμονοίας τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ κατὰ τοῦ δυσφήμου Νεστορίου. (1)

Τοὺς εὐσεβείᾳ συντεθραμμένους καὶ τῶν θείων δογμάτων ἀκριβῆ καὶ τετορνευμένην ἔχοντας γνῶσιν, γῆν θελητὴν ὁ προφήτης ὀνομάζει λέγων· καὶ ἔσεσθε ὑμεῖς γῆ θελητὴ, λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ μακαριοῦσιν ὑμᾶς πάντα τὰ ἔθνη· γῆν θελητὴν εἶναι φησὶν τὴν γονιμωτάτην καὶ εὔκαρπον, καὶ καρπῶν ἡμερῶν μητέρα καὶ τροφόν· τοιαύτη δὲ πᾶσα ἐστὶ θεοφιλὴς καὶ ὁσία ψυχὴ, γεωργὸν ὥσπερ τινα καὶ σπορέα παντὸς ἀγαθοῦ τὸν τῶν ὅλων σωτῆρα λαβοῦσα Χριστὸν, ὃς καὶ ἱερῶν ἡμῖν δογμάτων ἐναστράπτει τὴν γνῶσιν· ἀλλ' ὁ πάντων ἐχθρὸς, τοῦτ' ἔστιν ὁ σατανᾶς, ἐγείρει κατὰ καιροὺς τοὺς ἐπισπείροντας τῷ σίτῳ τὰ πονηρὰ ζιζάνια· πλὴν κἂν ἀνθήσωσιν, ἀποκείρονται· ἔστι δὲ οὕτω καθαρὸν τὸ χωρίον. Ἐκβέβληται τοίνυν ἀπὸ πάσης ἐκκλησίας ὁ ἀσεβὴς Νεστόριος τὸ πικρὸν ἀληθῶς τοῦ διαβόλου ζιζάνιον, καὶ ὁμογνωμονοῦσι λοιπὸν οἱ κατὰ πᾶσαν ὄντες τὴν οἰκουμένην θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι τὴν ὀρθὴν καὶ μίαν ὁμολογήσαντες πίστιν· συνήφθησαν τοίνυν ταῖς παρ' ἡμῖν ἐκκλησίαις, μᾶλλον δὲ κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, καὶ αἱ οὖσαι κατὰ τὴν ἀνατολήν· ὡμολόγησαν γὰρ οἱ θεοσεβέστατοι τῶν ἐκεῖσε ἐπίσκοποι τὴν ὀρθὴν καὶ ἀβέβηλον πίστιν· οἷα δὲ γέγραφε πρός με ὁ θεοσεβέστατος καὶ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχείας Ἰωάννης, οἷα δὲ κἀγὼ πρὸς αὐτὸν ἀντέγραψα, ἀκούσεσθε σὺν θεῷ.

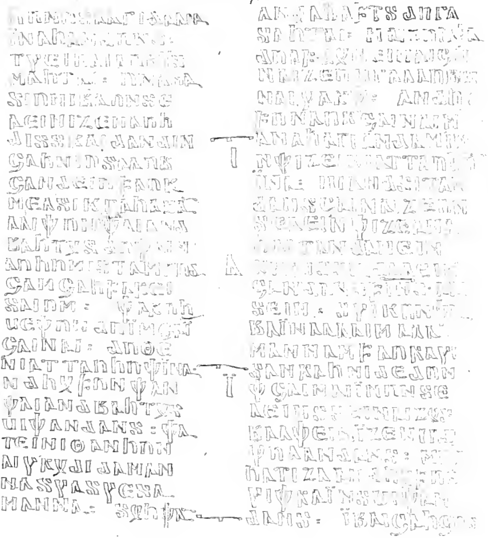
(1) Sequens Cyrilli fragmentum extat latine tantummodo in concilii ephesini editionibus, puta in illa Mansii T. V. col. 289. Nunc demum graecus textus ex duobus antiquis vaticanae bibliothecae codicibus prodit.

IMPRIMATUR

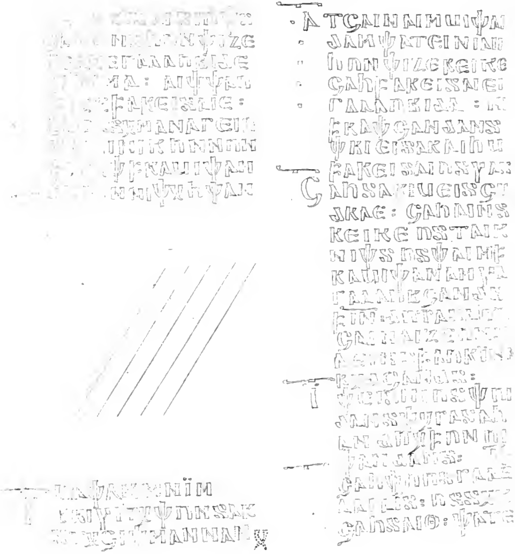
Fr. Dom. Buttaoni S. P. A. Magister.

Antonius Piatti Arch. Trapez. Vicesgerens.

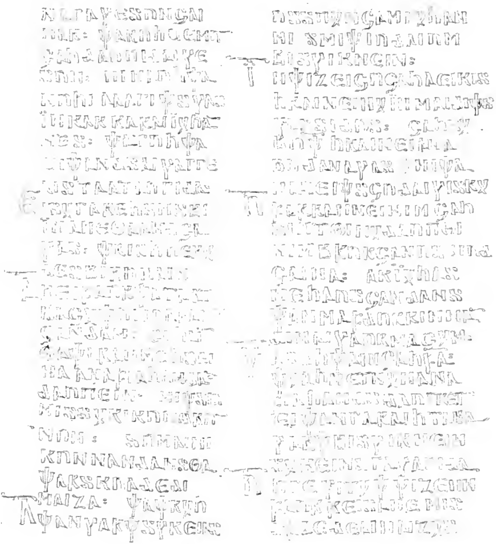
Codicis pag. 57.

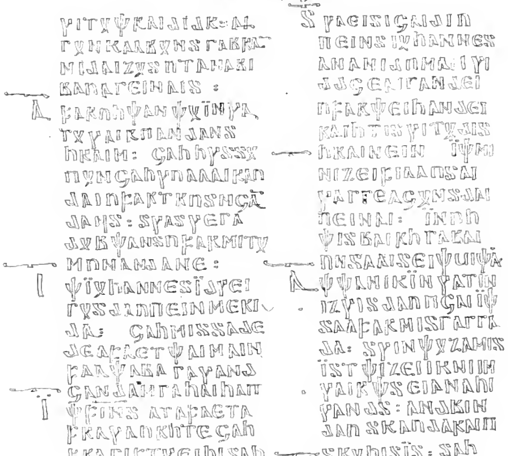
Codicis pag. 58.

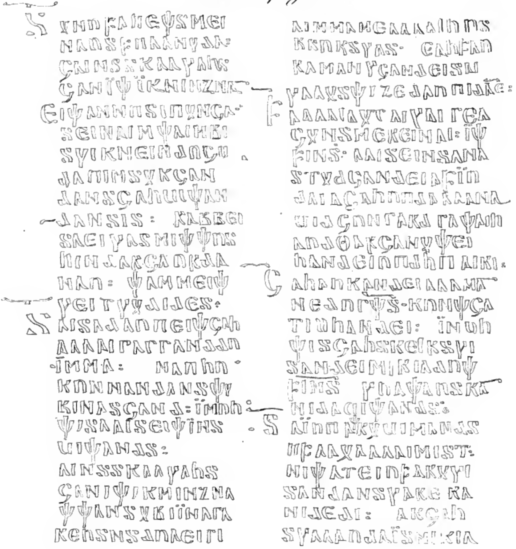
Codicis pag. 59.

Codicis pag. 60.

Codicis pag. 61.

Codicis pag. 62.

